

XXV.

Ceteris servis, non in nostrum morem, descriptis per familiam ministeriis, utuntur. Suam quisque sedem, suos penates regit. Frumenti modum dominus aut pecoris aut vestis, ut colono, iniungit; et servus hactenus paret. Cetera domus officia uxor ac liberi exsequuntur. Verberare servum ac vinculis et opere coercere, rarum. Occidere solent, non disciplina et severitate sed impetu et ira, ut inimicum, nisi quod impune. Libertini non multum supra servos sunt, raro aliquod momentum in domo, nunquam in civitate, exceptis duntaxat iis gentibus quæ regnantur. Ibi enim et super ingenuos et super nobiles ascendunt: apud ceteros impares libertini libertatis argumentum sunt.

XXVI.

Fenus agitare et in usuras extendere, ignotum; ideoque magis servatur. quam si vetitum esset. Agri, pro numero cultorum, ab universis in vices occupantur, quos mox inter se secundum dignationem partiuntur: facilitatem partiendi camporum spatia præstant. Arva per annos mutant, et superest ager. nec enim cum ubertate et amplitudine soli labore contendunt, ut pomaria conserant et prata separent et hortos rigent: sola terræ seges imperatur. Vnde annum quoque ipsum non in totidem digerunt species: hiems et ver et æstas intellectum ac vocabula habent; autumnus perinde nomen ac bona ignorantur.

ρους ἔννοϊαν καὶ ὀνόματα ἔχουσι, τοῦ δὲ φθινοπώρου τὸ τε ὄνομα καὶ τὰ δῶρα παντελῶς αὐτοῖς ἀγνοεῖται.

ΚΖ'.

Περὶ τὰς κηδείας οὐδεμίᾳ φιλοτιμίᾳ¹⁾. Τοῦτο δὲ μόνον αὐτοῖς τηρεῖται, τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν τοὺς νεκροὺς νενομισμένοις καίεσθαι ξύλοις²⁾. Ἐς τὸν τῆς πυρᾶς θημῶνα οὔτ' ἐσθῆτας ἐπιφοροῦσιν, οὔτε θυώματα, ἀλλ' αὐτοῦ ἐκάστου τὰ ὅπλα· ἔστι δ' ὧν καὶ τὸν ἵππον προσεπιτιθέασι τῷ πυρί. Ὁ τάφος χορτοπλίνθων ἐπισωρεύσει ἐγείρεται· τὴν δὲ τιμὴν τῶν ὑψιδυμήτων καὶ πόνου πολλοῦ δεομένων μνημείων, ὥσπερ βαρέων τοῖς ἀποικοινομένοις, ἀποδοκιμάζουσιν. Ὀδυρμῶν μὲν καὶ δακρύων ταχὺ ἀποπαύονται, ὀδύνης δὲ καὶ λύπης βραδέως· καὶ ταῖς μὲν γυναῖξιν εὐπρεπὲς τὸ πενθεῖν, τοῖς δ' ἀνδράσι τὸ μεμνησθαι μόνον.

Ταῦτα μὲν καθόλου περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῶν ἡθῶν πάντων τῶν Γερμανῶν παρειλήφαμεν. Νῦν δὲ διέξειμι τὰ παρ' ἐκάστῳ φύλῳ εἰθισμένα τε καὶ νενομισμένα, ὅπη ἀλλήλων διενηνόχασι, καὶ τίνα ἔθνη ἐκ Γερμανίας εἰς Γαλλίαν μετώκησαν.

ΚΗ'.

Τὰ τῶν Γάλλων ἐν τῷ προτοῦ χρόνῳ μᾶλλον ἰσχυῆσαι βεβαιότατος μάρτυς καὶ ἐπιφανέστατος Ἰούλιος ὁ θεὸς¹⁾ ἡμῖν παραδέδωκε· διὸ πιστευτόν ἐστι καὶ Γάλλους εἰς Γερμανίαν τότε μεταναστῆναι²⁾. Ποσίχον γὰρ ὁ ποταμὸς ἐγίγνετο κώλυμα τοῦ μὴ τὸ ἐπικρατοῦν ἐκάστοτε φύλον τὰς τῶν ἄλλων ἔδρας καταλαβεῖν, κοινὰς ἔτι οὔσας, καὶ κράτει βασιλειῶν οὐπὼ ἀσφαλῶς διωρισμένας; Τὰ μετὰ οὖν τοῦ Ἑρκυνίου δρυμοῦ καὶ τῶν ποταμῶν Ῥήνου καὶ Μαίνου κατέσχον οἱ Ἑλουήτιοι³⁾. τὰ δ' ἀπωτέρω οἱ Βόιοι⁴⁾ τοῦ γαλλικοῦ ἀμφοτέρω γένους. Μένει δὲ ἔς τὸδε τὸ τοῦ Βουϊαίμου ὄνομα, τὴν ἀρχαίαν τῆς χώρας ἱστορίαν ἐμφαῖνον, καὶ περ μεταβεβλημένων τῶν οἰκητόρων⁵⁾. Ἀλλὰ πότερον οἱ Ἀράβισκοι

XXVII.

Funerum nulla ambitio : id solum observatur, ut corpora clarorum virorum certis lignis crementur. Struem rogi nec vestibus nec odoribus cumulant : sua cuique arma, quorundam igni et equus adiicitur. Sepulcrum cæspes erigit. Monumentorum arduum et operosum honorem, ut gravem defunctis, aspernantur. Lamenta ac lacrimas cito, dolorem et tristitiam tarde ponunt. Feminis lugere honestum est, viris meminisse. Hæc in commune de omnium Germanorum origine ac moribus, accepimus. Nunc singularum gentium instituta ritusque, quatenus differant, quæ nationes e Germania in Gallias commigraverint, expediam.

XXVIII.

Validiores olim Gallorum res fuisse, summus auctor D. Iulius tradit; eoque credibile est, etiam Gallos in Germaniam transgressos. Quantulum enim amnis obstabat, quo minus, ut quæque gens evaluerat, occuparet permutaretque sedes, promiscuas adhuc et nulla regnorum potentia divisas? Igitur inter Hercyniam silvam Rhenumque et Mœnum amnes Helvetii, ulteriora Boii, Gallica utraque gens, tenuere. Manet adhuc *Boiemi* nomen, significatque loci veterem memoriam, quamvis mutatis cultoribus. Sed utrum Aravisci in Pannoniam ab Osis, Germanorum natione, an Osi ab Araviscis in Germaniam commigraverint, cum eodem adhuc sermone,

ἐς Παννονίαν ἐξ Ὅσων, γένους γερμανικοῦ, ἢ τοῦμπαλιν οἱ Ὅσοι ἐξ Ἀραβίσκων εἰς Γερμανίαν μετώκησαν⁶⁾), ἐπειδὴ διαλέκτῳ τε μέχρι τοῦ νῦν καὶ νόμοις καὶ ἥθεσι τοῖς αὐτοῖς ἀμφοτέροι χρῶνται, ἄδηλον· διὰ γὰρ τὸ ἴσῃν ποτὲ τὴν πενίαν τε καὶ ἐλευθερίαν ὑπάρχειν τοῖς ἔθνεσιν ἑκατέρα τῶν ὀχθῶν τὰ αὐτὰ παρεῖχεν αὐτοῖς ἀγαθὰ καὶ κακά. Οἱ δὲ Τρηοῦροι καὶ Νερούιοι Γερμανοὶ τὸ γένος προσποιούμενοι εἶναι ἀλόγως ἐπὶ τούτῳ φιλοτιμοῦνται, ὥσπερ δὴ τῇ δόξῃ ταύτῃ τοῦ γένους τῆς πρὸς τοὺς Γάλλους ὁμοιοτροπίας καὶ τῆς τούτων νωχελείας ἑαυτοὺς ἀπαλλάττοντες. Αὐτὴν δὲ τὴν τοῦ Ῥήνου ὄχθην ἀναμφιλέκτως Γερμανικοὶ οἰκοῦσι λαοί· Οὐαγγίονες, Τριβόκχοι, Νέμητες. Καὶ Οὐβιοὶ δέ, καὶ περ Ῥωμαϊκὴ ἀποικία γενέσθαι ἀξιωθέντες καὶ ἥδιον ἀπὸ τοῦ οἰκιστοῦ Ἀγριππινεῖς ἀκούοντες, τὸ γένος ὅμως οὐκ αὐσχύνονται, πάλαι τὸν ποταμὸν διαβάντες καὶ διὰ τὴν πίστιν, ἧς πείραν παρεσχέκεσαν, ἐπ' αὐτῇ τῇ τοῦ Ῥήνου ὄχθῃ κατοικισθέντες, ἵν' ἀπερύκοιεν ἄλλους, οὐχ ἵνα φρουροῖντο αὐτοί.

ΚΘ'.

Οἱ δὲ πάντων τῶν ἐθνῶν τούτων ἀρετῇ ὑπερφέροντες Βατάουοι¹⁾) οὐ πολὺ τῆς ὄχθης κατέχουσι, τὴν δὲ τοῦ ποταμοῦ Ῥήνου νῆσον οἰκοῦσι, Χάττων μὲν ὄντες πάλαι λαὸς, διὰ δὲ στάσιν ἐμφύλιον ἐκεῖσε μεταναστάντες, ἐνθα μοῖρα τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς γενήσεσθαι ἔμελλον. Μένει οὖν αὐτοῖς ἔτι ἡ τιμὴ καὶ τῆς ἀρχαίας κοινωνίας τεκμήριον· οὔτε γὰρ ἐπιβολῇ ταπεινοῦνται φόρου, οὔθ' ὑπὸ τελώνου τρύχονται· ἀλλ' ἀλειτούργητοι καὶ ἀσυντελεῖς ἐς ἀγῶνων χρεῖαν μόνον ἀφωρισμένοι, ὥσπερ βέλη καὶ ὅπλα, ἐς πόλεμον ταμιεύονται. Τὸν δ' αὐτὸν τρόπον καὶ τὸ τῶν Ματτιακῶν ὑπακούει ἔθνος²⁾). Ὁ γὰρ τῶν Ῥωμαίων δῆμος μέγας ἐξαρθεὶς πέραν τοῦ Ῥήνου καὶ τῶν ἀρχαίων ὁρίων τὸν τῆς ἀρχῆς παρεξέτεινε σεβασμόν. Διὸ χώραν μὲν οἰκοῦσιν ἣν ἐπὶ τῆς

institutis, moribus utantur, incertum est: quia, pari olim inopia ac libertate, eadem utriusque ripæ bona malaque erant. Treveri et Nervii circa affectationem Germanicæ originis ultro ambitiosi sunt, tanquam per hanc gloriam sanguinis a similitudine et inertia Gallorum separentur. Ipsam Rheni ripam haud dubie Germanorum populi colunt, Vangiones, Triboci, Nemetes. Ne Vbii quidem, quanquam Romana colonia esse meruerint, ac libentius *Agrippinenses*, conditoris sui nomine, vocentur, origine erubescunt, transgressi olim et experimento fidei super ipsam Rheni ripam collocati, ut arcerent, non ut custodirentur.

XXIX.

Omnium harum gentium virtute præcipui Batavi, non multum ex ripa, sed insulam Rheni amnis, colunt, Cattorum quondam populus et seditione domestica in eas sedes transgressus, in quibus pars Romani Imperii fierent. Manet honos et antiquæ sorietatis insigne: nam nec tributis contemnuntur, nec publicanus atterit: exempti oneribus et collationibus, et tantum in usum præliorum sepositi, velut tela atque arma, bellis reservantur. Est in eodem obsequio et Mattiacorum gens. Protulit enim magnitudo Populi Romani ultra Rhenum, ultraque veteres terminos Imperii reverentiam. Ita sede finibusque in sua ripa, mente animoque nobiscum agunt; cetera similes Batavis, nisi quod ipso adhuc terræ suæ solo

οικείας ὄχθης ἀφορισάμενοι εἶχον, τῇ δὲ διανοίᾳ μεθ' ἡμῶν βιοῦσι, τᾶλλα τοῖς Βαταούοις ὅμοιοι ὄντες, πλὴν ὅτι αὐτὴ ἡ χώρα καὶ ὁ περιέχων αὐτὴ θυμοειδεστέρους ἐς τόδε αὐτοὺς ἀπεργάζεται.

Τοὺς δὲ τὴν μεθορίαν νεμομένους, ἣν δεκουμάτιν ἦτοι δεκατηφόρον γῆν ἐκάλουν, καίπερ πέραν τοῦ Ῥήνου καὶ Δανουβίου κατῴκισμένους, ἥκιστ' ἂν αὐτὸς τοῖς τῆς Γερμανίας λαοῖς ἐγκαταριθμήσαιμι. Τῶν γὰρ Γάλλων ὅσοι πέρπεροι καὶ βίου ἀπορία φιλοπαράβολοι χώραν τινὰ ἐνταῦθα τέως ἀμφιβόλως δεσποζομένην κατέσχον· εἴτα δ' ὀρίου τοῖς Ῥωμαίων Ἀρχῆς χειροποιήτου ἐκεῖ τεθέντος καὶ προσωτέρω τῆς φρουρᾶς καταστάσης, ἐσχατιὰ νῦν τῆς εἰρημένης ἀρχῆς καὶ μοῖρα ἐπαρχίας ὑπολαμβάνονται.

Α'.

Τούτων ἀπωτέρω¹⁾ ἀπὸ τοῦ Ἑρκυνίου δρυμοῦ αἱ τῶν Χάττων οἰκήσεις²⁾ ἄρχονται οὐκ ἐν χώραις οὕτω πεδειναῖς καὶ ἐλώδεσιν, ὥς αἱ ἄλλαι πόλεις, εἰς ἃς ἡ Γερμανία ἐκτέταται. Διήκει γὰρ μέχρις αὐτῶν ὄρη τινὰ χθαμαλὰ καὶ κατὰ βραχὺ ἀραιότερα γίγνεται· ὁ δ' Ἑρκύνιος δρυμὸς τοῖς ἐν αὐτῷ Χάττοις συμπαρατείνεται καὶ συναπολήγει. Τὸ δὲ ἔθνος καρτερικώτερον μὲν τὸ σῶμα πέφυκεν, εὐπαγέστερον δὲ τὰ μέλη, τὴν δ' ὄψιν ἀπειλητικὸν καὶ ἐρρώμενέστερον τὴν ψυχὴν. Πολὺ αὐτοῖς, ὥς κατὰ Γερμανούς, καὶ τὸ εὖβουλον καὶ εὐμήχανον. Προτάσσουσι γὰρ ἐν μάχαις λογάδας³⁾, τοῖς ἡγουμένοις ὑπακούουσι, τάξιν γινώσκουσι, στοχάζονται τῶν καιρῶν, σπανίας ποιοῦνται τὰς ἐφόδους, τῇ μὲν ἡμέρᾳ ἐς τὰ ἔργα χρῶνται⁴⁾, τῆς δὲ νυκτὸς ἀσφαλίζονται χαρακώμασι, καὶ τὴν μὲν τύχην τίθενται ἐν ἀδύλοις, τὴν δ' ἀρετὴν ἐν βεβαίοις⁵⁾. ὁ δὲ σπανιώτατον καὶ μόνη δέδοται τῇ Ῥωμαϊκῇ εὐταξίᾳ καὶ πειθαρχίᾳ, πλέον γὰρ τῷ στρατηγούντι ἢ τῷ στρατῷ νέμουσιν. Ἡ ἰσχὺς αὐτῶν πᾶσα ἐν τῷ πεζῷ, ὃς καὶ σιδηρᾷ ἐργαλεῖα⁶⁾ καὶ τὴν ἀποσκευὴν πρὸς τοῖς ὅπλοις

et cœlo acrius animantur. Non numeraverim inter Germaniæ populos, quanquam trans Rhenum Danubiumque consederint, eos, qui Decumates agros exercent. Levissimus quisque Gallorum, et inopia audax, dubiæ possessionis solum eccupavere. Mox limite acto, promotisque præsiidiis, sinus Imperii et pars provinciæ habentur.

XXX.

Ultra hos Catti initium sedis ab Hercynio saltu inchoant, non ita effûsis ac palustribus locis, ut ceteræ civitates, in quas Germania patescit. durant siquidem colles, paulatimque rarescunt; et Cattos suos saltus Hercynius prosequitur simul atque deponit. Duriora genti corpora, stricti artus, minax vultus et maior animi vigor. Multum, ut inter Germanos, rationis ac solertiæ: præponere electos, audire præpositos, nosse ordines, intelligere occasiones, differe impetus, disponere diem, vallare noctem, fortunam inter dubia, virtutem inter certa numerare: quodque rarissimum, nec nisi Romanæ disciplinæ concessum, plus reponere in duce, quam in exercitu. Omne robur in pedite, quem super arma ferramentis quoque et copiis onerant. Alios ad prælium ire videas, Cattos ad bellum: rari excursus et fortuita pugna. Equestrium sane virium id proprium, cito parare victoriam, cito cedere. Velocitas iuxta formidinem, cunctatio propior constantiæ est.

ἀχθοφορεῖ. Τοὺς μὲν οὖν ἄλλους φαίης ἂν ἰδὼν ἐξιέναι εἰς μάχην, τοὺς δὲ Χάττους εἰς πόλεμον⁷⁾. διὸ σπάνιαι αὐτοῖς αἱ ἐπεκδρομαὶ καὶ αἱ ἐκ συντυχίας ἀψιμαχίαι. Ἴππικῆς δὴπου ἴδιον τοῦτο, ταχὺ μὲν παρασκευάζειν τὴν νίκην, ταχὺ δ' αὖ εἶκιν⁸⁾. Ἡ μὲν γὰρ ταχύτης προσεχῆς τῷ φόβῳ, ἡ δὲ μέλ-
λησις ἐγγυτέρα τῆς εὐσταθείας⁹⁾.

ΛΑ'.

Ὁ καὶ παρ' ἄλλοις τῶν Γερμανῶν οἷον δὴ σπάνιόν τι τῆς ἐκάστου εὐτολμίας τεκμήριον γίνεταί, τοῦτο παρὰ τοῖς Χάττοις εἰς κοινὴν ἔχει χρῆσιν· ἐπειδὴν γὰρ τάχιστα ἡβήσωσι, τὴν τε κόμην καθιένται καὶ τὸν πύγων· καὶ πρὶν τινα τῶν πολεμίων ἀποκτεῖναι τὸ δι' εὐχῆς ἀνειλημμένον καὶ τῇ ἀρετῇ ἀφωσιωμένον τοῦ προσώπου σχῆμα οὐκ ἀποτίθενται. Ἐφ' αἵματι καὶ σκύλοις¹⁾ τὸ μέτωπον ἀποκαλύπτουσι καὶ νῦν πρῶτον ἡγοῦνται ὄφελος τι τοῦ βίου εὐρέσθαι²⁾ καὶ ἀξίους τῆς πατρίδος ἀναδειχθῆναι καὶ τῶν πατέρων· τοῖς δ' ἀνάνδροις καὶ ἀπολέμοις τὸ αὐχμηρὸν παραμένει. Εἷτις δ' ἀρειμανέστατος, καὶ δακτύλιον σιδηροῦν (ὃ δὴ αἰσχρὸν τῷ γένει δοκεῖ) οἷον ἄλυσιν φέρει, ἄχρις ἂν πολέμιον κτείνας τοῦ ὀνείδους ἑαυτὸν ἀπολύσῃ. Πλεῖστοι τῶν Χάττων τῷ εἰρημένῳ σχήματι χαίρουσι καὶ ἤδη λευκοτριχοῦσι τούτῳ ἐπίσημοι³⁾, ὑπὸ πολεμίων τε δακτυλοδεικτούμενοι καὶ οἰκείων. Οὗτοι μάχης ἄρχονται πάσης, οὗτοι ἐν τῇ πρώτῃ μάχονται τάξει, βλοσυρὰν καὶ ξένην ὄψιν παρέχοντες⁴⁾. οὐδὲ γὰρ ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ τὸ ἡμερώτερον μετακομοῦσι τὸ πρόσωπον. Οὐδενὶ τούτων οἶκός ἐστιν, ἢ ἀγρός, ἢ ἄλλη τις φροντίς. Πρὸς ὃν παραγένοιντο, τρέφονται ὑπὸ τούτου, τὴν μὲν ἀλλοτρίαν οὐσίαν κατασπαθῶντες, τῆς δ' οἰκείας ὀλιγωροῦντες, ἕως ἂν τὸ ἀναιμὸν (ψυχρὸν) γῆρας ἀρετῆς οὕτω τραχείας ἤττους αὐτοὺς ἀπεργάσῃται⁵⁾.

ΛΒ'.

Προσεχεῖς τοῖς Χάττοις οἱ Οὐσίπαι καὶ Τέγκτεροι¹⁾ οἱ-

XXXI.

Et alliis Germanorum populis usurpatum, rara et privata cuiusque audentia, apud Cattsos in consensum vertit, ut primum adoleverint, crinem barbamque summittere, nec, nisi hoste cæso, exuere votivum obligatumque virtuti oris habitum. Super sanguinem et spolia revelant frontem, seque *tum demum pretia nascendi retulisse, dignosque patria ac parentibus ferunt.* Ignavis et imbellibus manet squalor. Fortissimus quisque ferreum insuper annulum (ignominiosum id genti) velut vincuium gestat, donec se cæde hostis absolvat. Plurimis Cattorum hic placet habitus; iamque canent insignes, et hostibus simul suisque monstrati. Omnium penes hos initia pugnarum: hæc prima semper acies, visu torva; nam ne in pace quidem vultu mitiore mansuescunt. Nulli domus, aut ager, aut aliqua cura: prout ad quemque venere, aluntur, prodigi alieni, contemptores sui, donec exsanguis senectus tam duræ virtuti impares faciat.

XXXII.

Proximi Cattis certum iam alveo Rhenum, quique

κοῦσι παρὰ τῷ Ῥήνῳ, ἐς μίαν ἐκεῖ κοίτην οὕτω συναγομένῳ ὥσθ' ἱκανὸν εἶναι τῆς χώρας ὅρον. Οἱ Τέγκτεροι οὐ μόνον τῇ κοινῇ τοῦ πολέμου ἀγλαΐζονται δόξῃ, ἀλλὰ καὶ τέχνῃ ἱππικῇ διαφέρουσιν. Οὐδὲ μείζονος τὸ πεζὸν παρὰ τοῖς Χάττοις τιμῆς ἢ παρὰ τοῖς Τεγκτέροις ἢ ἵππος τετύχηκε. Τῶν γὰρ πρεσβυτέρων οὕτω ταξάντων οἱ ἐπιγιγνόμενοι ἐς μίμησιν ἔρχονται. Ταῦτα μὲν παίδων αὐτῶν γίγνεται παίγνια, τούτοις δ' ἡδύσαντες πρὸς ἀλλήλους διαμιλλῶνται καὶ γεγηρακότες προσκαρτεροῦσι. Τοῖς οἰκέταις, καὶ τῷ οἴκῳ, καὶ τοῖς κληρονομικοῖς δικαίοις οἱ ἵπποι ἐναριθμοῦνται· κληρονομεῖ δὲ τούτους οὐχ ὥς τὰ ἄλλα τῶν υἱῶν ὁ πρεσβύτατος, ἀλλ' ὅς ἂν τούτων μαχιμώτατος καὶ κράτιστος ᾖ.

ΛΓ'.

Τοῖς Τεγκτέροις οἱ Βρούκτεροι συνῆπτόν ποτε. Νῦν δὲ οἱ Χαμανοὶ καὶ Ἀγγριουάριοι ἐκεῖ μεταναστῆναι λέγονται ἐξελάσαντες τοὺς Βρουκτέρους καὶ παντελῶς διολέσαντες, τοῖς προσόροις συνδόξαν ἔθνεσι μίσει τῆς ἐκείνων ὑπερηφανίας, ἢ λαφυραγωγίας ἐπιθυμία, ἢ εὐνοίᾳ τινὶ τῶν θεῶν πρὸς ἡμᾶς· οὐδὲ γὰρ τῆς τοῦ πολέμου θέας ἡμῖν ἐφθόνησαν· πλείους δὲ τῶν ἐξακισμυρίων οὐχ ὅπλοις Ῥωμαίων καὶ βέλεσιν, ἀλλ' ὁ δὴ μεῖζον, τερπνὴν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν θεάν παρέχοντες ἔπεσον. Εἶθε δὴ τοῖς ἔθνεσι παραμένονι καπὶ πολὺ διαμένοι, εἰμὴ γ' ἔρως ἡμῶν, ἀλλὰ γοῦν μῖσος ἀλλήλων, ὅτε σπεύδοντος τοῦ τῇ Ἀρχῇ πεπρωμένου οὐδὲν ἡμῖν ἢ τύχῃ τῆς τῶν πολεμίων πρὸς ἀλλήλους διχοφροσύνης μεῖζον ἔχει χαρίσασθαι⁴).

ΛΔ'.

Τοὺς Ἀγγριουαρίους καὶ Χαμανοὺς ὅπισθεν¹) μὲν Δουλοῦμνιοι καὶ Χασουάριοι²) καὶ ἄλλα οὐχ ὁμοίως γνῶριμα ἔθνη ὀρίζουσιν, ἔμπροσθεν³) δὲ οἱ Φρεῖσιοι⁴) διαδέχονται. Καλοῦνται δ' οἱ Φρεῖσιοι μεῖζους καὶ ἐλάττους ἀπὸ τοῦ μέτρου τῆς δυνάμεως. Ἀμφω δὲ τὰ ἔθνη κρασπεδοῦται

terminus esse sufficiat, Vsipii ac Tencteri, colunt. Tencteri, super solitum bellorum decus, equestris disciplinae arte præcellunt; nec maior apud Cattos peditum laus, quam Tencteris equitum. Sic instituere maiores, posterius imitantur. Hi lusus infantium, hæc iuvenum æmulatio; perseverant senes. Inter familiam et penates et iura successionum equi traduntur: excipit filius, non, ut cetera, maximus natus, sed prout ferox bello et melior.

XXXIII.

Iuxta Tencteros Bructeri olim occurrebant: nunc Chamauos et Angriuarios immigrasse narratur, pulsus Bructeris ac penitus excisis vicinarum consensu nationum, seu superbiæ odio, seu prædæ dulceædine, seu favore quodam erga nos Deorum: nam ne spectaculo quidem prælii invidere. Super LX. milia non armis telisque Romanis, sed, quod magnificentius est, oblectationi oculisque ceciderunt. Maneat, queso, duretque gentibus, si non amor nostri, at certe odium sui, quando, urgentibus Imperii fatibus, nihil iam præstare Fortuna maius potest, quam hostium discordiam.

XXXIV.

Angrivarios et Chamavos a tergo Dulgibini et Chasuari cludunt aliæque gentes, haud perinde memoratæ. A fronte Frisii excipiunt. *Maioribus minoribusque Frisiis* vocabulum est ex modo virium, utræque nationes usque ad Oceanum Rheno prætexuntur, ambiuntque im-

τῷ Ῥήνῳ μέχρις Ὠκεανοῦ, πρὸς δὲ καὶ λίμνας εὐρυτάτας⁵⁾ περιοικεῖ, στόλοις ὑπὸ Ῥωμαίων διαπλευσθείσας. Ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ κατ' ἐκεῖνα Ὠκεανοῦ παρηψάμεθα καὶ τὰς Ἡρακλέους δὲ στήλας μέχρι τοῦ νῦν ἐκεῖ διαμένειν φήμη διαπεφοίτηκεν⁶⁾, εἴθ' Ἡρακλῆς ὄντως ἐκεῖ παρεγένετο, εἴθ' ἡμῖν εἰς τὴν ἐκείνου δόξαν κοινῶς εἴθισται ἀναφέρειν ὅτι λαμπρὸν ὅπουδῆποτε γῆς πεπονημένον εὑρηται. Καὶ τόλμης μὲν Δροῦσος ὁ Γερμανικὸς οὐδὲν ἐνέλιπεν, ὑπὸ δὲ τοῦ Ὠκεανοῦ ἐκωλύθη τὰ τε κατ' αὐτὸν τοῦτον καὶ τὰ περὶ Ἡρακλέους μὴ διεξερευνῆσαι. Ὑστερον δ' οὐδεὶς ἔτι τούτων ἤψατο, ὁσιώτερον καὶ εὐλαδέστερον δόξαν πιστεύειν τοῖς ὑπὸ θεῶν πεπραγμένοις ἢ γινῶναι ζητεῖν.

ΛΕ'.

Πρὸς μὲν δυσμὰς τοσοῦτον τὴν Γερμανίαν γινώσκομεν πρὸς δ' ἄρκτον ἐπὶ μακρὸν ἐπικυρτουμένη πάλιν ἐπαναχωρεῖ. Καὶ αὐτίκα μὲν τὸ τῶν Χαύκων ἔθνος, καὶ περ ἀπὸ τῶν Φρεισιῶν ἀρχόμενον καὶ μέρος τῆς παραλίας κατέχον, τὰς πλευράς ὅμως τῶν εἰρημένων ἐθνῶν⁵⁾ παρατείνει, μέχρι τε Χάττων διήκει, ἐνθα αὐτῶν ἡ χώρα ὑπονοστεῖ. Γῆς δὲ τοσαύτης ἔκτασιν οὐ μόνον κατέχουσιν, ἀλλὰ καὶ πληροῦσιν οἱ Χαῦκοι, λαὸς τῶν γερμανικῶν γνωριμώτατος καὶ τὸ ἑαυτοῦ μεγαλεῖον δικαιοσύνη τηρεῖν προαιρούμενος. Οὔτε γὰρ τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθυμοῦντες, οὔτ' ἀκρατῶς ἔχοντες, τὴν δ' ἡρεμίαν καὶ τὸ καθ' ἑαυτοὺς βιοῦν ἀσπαζόμενοι, οὔτε πολέμους ἐκκαλοῦνται οὔτε ληστεύουσιν ἢ δηροῦσι. Μέγιστον δ' αὐτοῖς ἀρετῆς καὶ ἰσχύος τεκμήριον, ὅτι τὸ τῶν ἄλλων καθυπέρτεροι φαίνεσθαι οὐκ ἀδικίᾳ θηρῶνται (τῇ πρὸς τοὺς ἥτους). Πρόχειρα δ' ὅμως πᾶσι τὰ ὅπλα καὶ, εἰ δέοι στρατοῦ, ἀνδρῶν τε καὶ ἵππων πλῆθος. Καὶ ἡρεμοῦσι δ' αὐτοῖς παραμένει τὸ κλέος.

ΛΣ'.

Παρὰ τοὺς Χαύκους καὶ Χάττους οἱ Χηροῦσκοι¹⁾ παρή-

mentos insuper lacus et Romanis classibus navigatos. Ipsum quin etiam Oceanum illa tentavimus; et superesse adhuc Herculis columnas fama vulgavit, sive adiit Hercules, seu, quicquid ubique magnificum est, in claritatem eius referre consensimus. Nec defuit audentia Druso Germanico: sed obstitit Oceanus in se simul atque in Herculem inquiri. Mox nemo tentavit, sanctiusque ac reverentius visum, de actis Deorum credere, quam scire.

XXXV.

Hactenus in Occidentem Germaniam novimus. In Septentrionem ingenti flexu redit. Ac primo statim Chaucorum gens, quanquam incipiat a Frisiis, ac partem litoris occupet, omnium, quas exposui, gentium lateribus obtenditur, donec in Cattos usque sinuetur. Tam immensum terrarum spatium non tenent tantum Chauci, sed et implent, populus inter Germanos nobilissimus, quique magnitudinem suam malit iustitia tueri. Sine cupiditate, sine impotentia, quieti secretique, nulla provocant bella, nullis raptibus aut latrocinis populantur. Idque præcipuum virtutis ac virium argumentum est, quod, ut superiores agant, non per iniurias assequuntur. Prompta tamen omnibus arma ac, si res poscat exercitus, plurimum virorum equorumque; et quiescentibus eadem fama.

XXXVI.

In latere Chaucorum Cattorumque Cherusci nimiam

κοντες εἰρήνην λίαν μακράν καὶ χαύνην ἀνενόχλητοι διετήρησαν. Ἦδιον δ' ἦν τοῦτο ἢ ἀσφαλέστερον. Τοῖς γὰρ εἰς πλεονεξίαν εὐεπιφόροις ὁμορῶν καὶ ἰσχυροτέροις οὐκ ἂν ἀληθῆ τις ἡσυχίαν ἔχοι· ὅπου δὲ χειρὶ πράττεται πάντα, τὰ τῆς μετριοφροσύνης καὶ δικαιοσύνης ὀνόματα τῷ κρείττονι ἀπονέμεται. Διὸ οἱ πάλαι ἀγαθοὶ καὶ δίκαιοι ἀκούοντες Χηρούσκοι ἀδρανεῖς νῦν καλοῦνται καὶ ἀβέλτεροι. Χάττοις δὲ τοῖς νενικηκόσιν ἡ εὐτυχία ἀποβέβηκεν εἰς σοφίαν· Κεκοινωνήκασι δὲ τῆς διαφθορᾶς τοῖς Χηρούσκοις καὶ Φόσοι, ὁμορον ἔθνος, οἱ τῆς δυστυχίας ἐξίσου αὐτοῖς μετεilhφασι, καὶ περ ἐν ἥττονι μοίρα παρὰ τὸν τῆς εὐτυχίας χρόνον γενόμενοι.

ΛΖ'.

Τὸν αὐτὸν τῆς Γερμανίας κόλπον¹⁾ οἱ ἐγγιστα τοῦ Ὠκεανοῦ Κίμβροι²⁾ κατέχουσι μικρὰ μὲν νῦν πόλεις, κλέος δὲ μέγιστον κτησαμένη. Διαμένει δ' ἐπὶ πολὺ τῆς χώρας ἔχνη τῆς πάλαι εὐκλείας αὐτῶν ἐφ' ἑκατέρας ἀκτῆς³⁾ εὐρέα ἐρύματα⁴⁾, ὧν τῇ περιοχῇ καὶ νῦν ἂν εἰκάσειας τοῦ ἔθνους τὸ μέγεθος καὶ τὴν δύναμιν, καὶ τὴν οὕτω μεγάλην αὐτοῦ συμφορὰν⁵⁾ πιστεύσειας. Ἐξακοσιοστὸν καὶ τεσσαρακοστὸν ἔτος ἡ πόλις ἤγεν ἡμῶν, ὅτε πρῶτον τὰ τῶν Κίμβρων ὅπλα ἠκούσθη, Καικιλίου Μετέλλου καὶ Παπιρίου Κάρβωνος τὴν ὑπατον ἐχόντων ἀρχήν⁶⁾. Ἐξ οὗ δὴ ἐς τὴν δευτέραν τοῦ αὐτοκράτορος Τραϊανοῦ ὑπατεῖαν⁷⁾ τὸν χρόνον ἡμῖν ἐκλογιζόμενοι δέκα σχεδὸν ἐπὶ διακοσίους συντελεῖται ἔτη. Οὕτω μακρὸν χρόνον ἡ Γερμανία νικᾶται⁸⁾. Ἐν δὲ τῷ μεταξύ μακροῦ τούτῳ χρόνῳ πολλὰ κακὰ αὐτοὶ καὶ ἡμεῖς ἀλλήλους ἐδράσαμεν. Οὐ γὰρ Σαμνῖται, οὐ Καρχηδόνιοι, οὐχ Ἰσπανίαι ἢ Γαλλίαι⁹⁾, ἀλλ' οὐδὲ Πάρθοι οὕτω συχνὸν ἡμῖν ἐσήμηναν κίνδυνον· τῆς γὰρ τοῦ Ἀρσάκου βασιλείας δεινότερον ἡμῖν πέφηνε τὸ τῶν Γερμανῶν φιλελεύθερον¹⁰⁾. Τί γὰρ ἂν ἄλλο ἢ τὸν τοῦ Κράσσου φόνον ἢ Ἀσία ἡμῖν προενέγκοι δεινόν, καὶ αὐτὴ ὅμως ἀποβαλοῦσα τὸν Πάκορον καὶ ὑπὸ Οὐεντι-

ac marcentem diu pacem illacessiti nutrierunt. Idque iucundius, quam tutius, fuit; quia inter impotentes et validos falso quiescas: ubi manu agitur, modestia ac probitas nomina superioris sunt. Ita, qui olim *boni æquique Cherusci, nunc inertes ac stulti* vocantur: Cattis victoribus fortuna in sapientiam cessit. Tracti ruina Cheruscorum et Fosi, contermina gens, adversarum rerum ex æquo socii, cum in secundis minores fuissent.

XXXVII.

Eundem Germaniæ sinum proximi Oceano Cimbri tenent, parva nunc civitas, sed gloria ingens; veterisque famæ lata vestigia manent utraque ripa castra ac spatia, quorum ambitu nunc quoque metiaris molem manusque gentis et tam magni exitus fidem. Sexcentimum et quadragesimum annum urbs nostra agebat, cum primum Cibrorum audita sunt arma, Cæcilio Metello ac Papirio Carbone coss. Ex quo si ad alterum Imperatoris Traiani consulatum computemus, ducenti ferme et decem anni colliguntur. Tamdiu Germania vincitur. Medio tam longi ævi spatio multa invicem damna. Non Samnis, non Pœni, non Hispaniæ Galliæve, ne Parthi quidem sæpius admonuere: quippe regno Arsacis acrior est Germanorum libertas. Quid enim aliud nobis, quam cædem Crassi, amisso et ipso Pacoro, infra Ventidium deiectus Oriens obiecerit? At Germani Carbone et Cassio et Scauro Aurelio et Servilio Cæpione, Cn. quoque Manlio fuis, vel captis, quinque simul consulares exercitus populo Pomano, Varum tresque cum eo legiones etiam Cæsari abstulerunt. nec impune C. Marius in Ita-

δίου καταβληθεῖσα¹¹); Οἱ δὲ Γερμανοὶ Κάρβωνα καὶ Κάσσιον καὶ Σκαῦρον Αὐρήλιον καὶ Σερουίλιον Καιπίωνα καὶ Γναῖον Μάλλιον τρεψάμενοι ἢ ζωγρήσαντες¹²) πέντε ὁμοῦ ὑπατικoὺς στρατοὺς τὸν Ῥωμαῖον δῆμον, καὶ αὐτὸν δὲ Καίσαρα τὸν τε Οὐάρον καὶ τάγματα σὺν τούτῳ τρία ἀφείλοντο¹³). Οὐδ' ἀζημίως αὐτοὺς Γάϊος Μάριος ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Ἰούλιος ὁ Θεὸς ἐν Γαλλίᾳ, καὶ Δροῦσος, καὶ Νέρων, καὶ Γερμανικὸς¹⁴) ἐν ταῖς ἰδίαις ἑδραῖς κατεμαχέσαντο. Μικρῷ δ' ὕστερον αἱ μεγάλαι Γαίτου τοῦ Καίσαρος¹⁵) ἀπειλαὶ εἰς χλεῦθν ἐτράπησαν ὑπ' αὐτῶν. Τὸ δ' ἐντεῦθεν εἰρήνη¹⁶), ἕως ἐπιλαβόμενοι καιροῦ τοῦ κατὰ τὰς διχοστασίας ἡμῶν καὶ τοὺς ἐμφυλίους πολέμους¹⁷) τά τε τῶν ταγμάτων χειμάδια εἶλον καὶ ταῖς Γαλλίαις ἐπωφθαλμίαςαν· πάλιν δ' ἀπωσθέντες θριάμβου μᾶλλον ἡμῖν ἀπὸ τῶν ἔγγιστα χρόνων ἀφορμὴν παρέσχον ἢ ἐνικήθησαν.

ΛΗ'.

Νῦν δὲ καὶ περὶ τῶν Σουήθων λεκτέον, ὧν οὐχ ἓν ἐστὶν ἔθνος, ὥσπερ τῶν Χάττων καὶ τῶν Τεγχτέρων· τὴν γὰρ μεῖζω τῆς Γερμανίας νέμονται μοῖραν, εἰς ἴδια μέχρι τοῦ νῦν ἔθνη καὶ ὀνόματα διακεκριμένοι, καὶ περ κοινῇ προσηγορίᾳ Σούηβοι πάντες καλούμενοι. Γνώρισμα δὲ τῷ φύλῳ τὸ τὴν κόμην ἀνασπᾶν καὶ ἄμματι συνδεῖν. Οὕτω δὴ οἱ Σούηβοι καὶ ἄλλων Γερμανῶν, οὕτω δὲ τῶν δούλων οἱ τῶν Σουήθων ἐλεύθεροι διακρίνονται. Παρὰ μὲν γὰρ τοῖς ἄλλοις φύλοις ἢ τοιδιά τινα πρὸς τοὺς Σουήβους συγγένειαν, ἢ, (ὥσπερ πολλὰκις συμβέβηκε) κατὰ μίμησιν, σπάνιον τοῦτό ἐστι καὶ παρὰ τὸν τῆς νεότητος μόνον εἵθισται χρόνον· παρὰ δὲ τοῖς Σουήβοις μέχρι πολιᾶς ἢ αὐχμηρὰ ἀνασπᾶται κόμη καὶ πολλὰκις ἐπ' αὐτῆς ψιλῆς συνδεῖται τῆς κορυφῆς. Οἱ δ' ἄρχοντες καὶ κοσμοῦσιν αὐτήν. Τοσαύτη τῆς μορφῆς αὐτοῖς ἡ φροντίς, ἀλλ' ἀθῶα· οὐ γὰρ δι' ἔρωτα ἐρῶντες ἢ ἐρώμενοι καλλωπίζονται, ἀλλὰ πρὸς τοὺς τῶν πολεμίων ὀφθαλμούς, ἐν ὑψη-

lia, D. Iulius in Gallia, Drusus ac Nero et Germanicus in suis eos sedibus perculerunt. Mox ingentes C. Cæsaris minæ in ludibrium versæ. Inde otium, donec occasione discordiæ nostræ et civilium armorum, expugnatæ legionum hibernis, etiam Gallias affectavere; ac rursus pulsæ inde proximis temporibus triumphati magis quam victi sunt.

XXXVIII.

Nunc de Suevis dicendum est, quorum non una, ut Cattorum Tencterorumve, gens: maiorem enim Germaniæ partem obtinent, propriis adhuc nationibus nominibusque discreti, quanquam in commune *Suevi* vocentur. Insigne gentis obliquare crinem nodoque substringere. Sic Suevi a ceteris Germanis, sic Suevorum ingenui a servis separantur. In aliis gentibus, seu cognatione aliqua Suevorum, seu (quod sæpe accidit) imitatione, rarum, et intra iuventæ spatium; apud Suevos usque ad canitiem horrentem capillum retro sequuntur, ac sæpe in solo vertice religant. Principes et ornationem habent. Ea cura formæ, sed innoxia. Neque enim ut ament amenturve, in altitudinem quandam et terrorem adituri bella, veluti hostium oculis, ornantur.

λότεροι καὶ φοβερώτεροι αὐτοῖς ὁρῶνται εἰς μάχην ἰόντες.

ΛΘ'.

Ἀρχαιοτάτους τῶν Σουήδων καὶ εὐγενεστάτους ἑαυτοὺς οἱ Σέμνωνες εἶναι φάσκουσιν· ἡ δὲ τῆς ἀρχαιότητος πίστις καὶ θεσμῷ τινὶ ἱερῷ βεβαιοῦται. Τακτῷ γὰρ χρόνῳ εἰς ὕλην τινὰ οἰωνοῖς τε πατέρων καὶ δεισιδαιμονίᾳ παλαιτάτῃ καθιερωμένην οἱ ὅμαιμοι πάντες λαοὶ θεωροὺς πέμπουσιν, οἱ¹⁾ δημοτελῶς ἄνθρωπον ἱερεύσαντες τῆς τελετῆς φοβερά ποιοῦνται τὰ προοίμια. Καὶ ἕτερον δὲ τῷ ἄλσει νέμεται σέβας· οὐδεὶς γὰρ ἄλλ' ἢ πέδας περικείμενος εἴσεισιν, ὥς δὴ τοῦ θεοῦ πεφυκὼς ἦττων καὶ τὴν θεῖαν ἐμφαίνων δύναμιν. Εἰ δέ τις κατολισθήσειεν, οὐ θέμις αὐτοῖς ὀρθωθῆναι καὶ ἀναστῆναι, ἀλλὰ χαμαὶ ἐκκυλίσονται. Πᾶσα οὖν αὐτῶν ἡ δεισιδαιμονία τοῦτο αἰνίττεται, ὅτι ἐντεῦθεν ἐστὶ τοῦ γένους αὐτοῖς ἡ ἀρχή, ἐνταῦθα ὁ πάντων ἀνάσσων θεός· τᾶλλα δὲ ὑποτέτακται τε καὶ ὑπακούει. Προστίθῃσι δὲ τούτοις πίστιν καὶ ἡ τῶν Σεμνόνων εὐπραγία· ἑκατὸν γὰρ οἰκοῦσι δήμους, διὰ δὲ τὸ πολυάριθμοι εἶναι τὰ πρῶτα ἐν Σουήβοις φέρεσθαι πεπιστεύκασι.

Μ'.

Τοῦναντίον τοῖς Λαγγοδάρδοις πρὸς εὐγένειαν καὶ δόξαν ἔχει τὸ ὀλιγάριθμον. Πολλοῖς γὰρ καὶ ἀλκιμωτάτοις ἔθνεσι περιελημμένοι, οὐ τῷ εὐπειθεῖς ἑαυτοὺς παρέχειν, ἀλλὰ τῷ μάχεσθαι καὶ ἐν ὅπλοις κινδυνεύειν σώζονται. Πορρώτέρῳ δὲ Ῥεύδιγνοι καὶ Ἀουίνες, καὶ Ἀγγίλοι καὶ Οὐάρνοι, καὶ Εὐδόσεις, καὶ Σουάρδονες, καὶ Νουίθονες ποταμοῖς ἢ ὕλαις ὠχύρωνται· οὐδὲν δ' αὐτοῖς ἐκάστοις ὑπάρχει λόγου ἄξιον, πλὴν ὅτι Ἐρθαν, Γῆν δηλονότι μητέρα, κοινῇ θεραπεύουσιν, ἣν κήδεσθαι τῶν ἀνθρωπίνων πιστεύουσι καὶ τοῖς λαοῖς ἐπιφοιτᾶν. Ἔστι γοῦν ἐν νήσῳ τινὶ τοῦ Ὠκεανοῦ ἄλσος ἱερὸν καὶ ἐν τούτῳ ὄχημα καθωσιωμένον, συγκεκαλυμμένον ὀθόνη, οὗ δὴ θιγγάνειν μόνῳ ἐφεῖται τῷ ἱερεῖ. Οὗτος οὖν αἰσθάνει

XXXIX.

Vetustissimos se nobilissimosque Suevorum Semnones memorant. Fides antiquitatis religione firmatur. Stato tempore in silvam, auguriis patrum et prisca formidine sacram, omnes eiusdem sanguis populi legationibus coeunt, cæsoque publice homine celebrant barbari ritus horrenda primordia. Est et alia luco reverentia. Nemo nisi vinculo ligatus ingreditur, ut minor, et potestatem numinis præ se ferens. Si forte prolapsus est, attolli et insurgere haud licitum: per humum evolvuntur, eo-que omnis superstitio respicit, tanquam inde initia gentis, ibi regnator omnium Deus, cetera subiecta atque parentia. Adiiicit auctoritatem fortuna Semnonum: centum pagis habitatur magnoque corpore efficitur, ut se Suevorum caput credant.

XL.

Contra Langobardos paucitas nobilitat. Plurimis ac valentissimis nationibus cincti, non per obsequium, sed præliis et periclitando tuti sunt. Reudigni deinde et Aviones et Angli et Varini et Eudoses et Suardones et Nuithones fluminibus aut silvis muniuntur. nec quicquam notabile in singulis, nisi quod in commune Hertham, id est Terram matrem, colunt, eamque intervenire rebus hominum, invehi populis arbitrantur. Est in insula Oceani castum nemus, dicatumque in eo vehiculum, veste contextum, attingere uni Sacerdoti concessum. Is adesse penetrati Deam intelligit, vectamque bubus feminis multa cum veneratione prosequitur. Læ-

ται τῆς θεᾶς ἐν τῷ ἀδύτῳ παρούσης, ὑπὸ δὲ βοῶν θηλειῶν ἐπὶ τοῦ ὀχήματος κομιζομένη παρέπεται ἐν πολλῷ σεβασμῷ. Χαρμόσυνοι δὴ τότε εἰσὶν αἱ ἡμέραι· ἑορτὴν δ' ἄγουσιν αἱ χῳραι, αἱ τῆς τῆς θεᾶς ἐπιδημίας καὶ καταλύσεως ἡξίωνται. Οὐδένα ἐν τῷδε τῷ χρόνῳ πόλεμον ἀναιροῦνται, οὐχ ὅπλων ἄπτονται, πᾶς σίδηρος ἡρεμεῖ κεκλεισμένος, εἰρήνη καὶ ἡσυχία τότε μόνον γινώσκεται, τότε μόνον φιλεῖται, ἕως ἂν ὁ αὐτὸς ἱερεὺς τὴν θεάν, μεστὴν ἤδη γενομένην τῆς πρὸς τοὺς θνητοὺς ὀμιλίας, ἐς τὸν ναὸν πάλιν ἀνακομίσῃ. Εὐθύς δ' ἔπειτα τό τε ὄχημα καὶ ἡ ὀθόνη, καὶ αὐτὴ ἡ θεά, εἴτις πιστεύειν ἐθέλοι, ἐν τῇ ἀποκρύφῳ λίμνῃ καθαίρονται. Διακονοῦσι δὲ δοῦλοι, οὓς παραχρῆμα ἡ αὐτὴ καταπίνει λίμνη. Ὅθεν μυστηριώδης φόβος καὶ ἱερὰ πάντας κατέχει ἄγνοια, τί ἄρα ἐστὶν ἐκεῖνο, ὅπερ οἱ αὐτίκα τεθνηξόμενοι μόνοι πάντων ὁρῶσι.

ΜΑ'.

Αὕτη μὲν τῶν Σουήθων ἡ μοῖρα εἰς τὰ ἀπώτερα καὶ ἀγνωστότερα τῆς Γερμανίας διήκει. Τούτων δ' ἡμῖν ἐγγυτάτη (ἵνα δὴ, ὥσπερ ὀλίγῳ πρότερον τῷ Ῥήνῳ, οὕτω νῦν μοι ὁ λόγος ἀκολουθήσῃ τῷ Δανουβίῳ) ἡ τῶν Ἑρμουνδούρων πόλις κεῖται¹⁾, πιστὴ Ῥωμαίοις²⁾. διὸ καὶ μόνοις τῶν Γερμανῶν οὐ μόνον ἐπὶ τῆς ὀχθῆς ἐπιμιξία γίνεται πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ ἐν μεσογαίῳ, καὶ ἐν τῇ λαμπροτάτῃ τῆς ἐπαρχίας Ῥαιτίας ἀποικία³⁾. Διαβαίνουσι δὲ πρὸς ἡμᾶς, ὅπου τύχοι, καὶ οὐδενὸς φύλακος παραπέμποντος⁴⁾. Ὅτε δὲ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν ὅπλα μόνον ἐπιδεικνύμεθα καὶ στρατόπεδα, τούτοις οἴκους ἠνεψάμεν καὶ ἐπαύλεις, ὥς οὐδαμῶς τούτων ἐπιθυμήσουσιν. Ἐν δὲ τῇ χώρᾳ τῶν Ἑρμουνδούρων τὰς πηγὰς ἔχει ὁ Ἄλβις⁵⁾ κλεινός ποτε ποταμὸς καὶ ὄφει γνωστός· νῦν δ' ἀκοῇ μόνῃ γινώσκεται.

ΜΒ'.

Ἐξῆς τῶν Ἑρμουνδούρων οἱ Ναρίσκοι οἰκοῦσιν, εἴτα

ti tunc dies, festa loca, quæcunque adventu hospitio-
que dignatur. Non bella ineunt, non arma sumunt;
clausum omne ferrum: pax et quies tunc tantum nota,
tunc tantum amata, donec idem Sacerdos satiatam con-
versatione mortalium Deam templo reddat. Mox vehi-
culum et vestes, et, si credere velis, Numen ipsum
secreto lacu abluitur. Servi ministrant, quos statim idem
lacus haurit. Arcanus hinc terror sanctaque ignorantia,
quid sit illud, quod tantum perituri vident.

XLI.

Et hæc quidem pars Suevorum in secretiora Ger-
maniæ porrigitur. Propior (ut, quo modo paullo ante
Rhenum, sic nunc Danubium sequar) Hermundurorum
civitas, fida Romanis; coque solis Germanorum non in
ripa commercium, sed penitus atque in splendidissima
Rhaetiæ provinciae colonia. Passim et sine custode
transeunt; et, cum ceteris gentibus arma modo castra-
que nostra ostendamus, his domos villasque patefec-
imus, non concupiscentibus. In Hermunduris Albis ori-
tur, flumen inclitum et notum olim; nunc tantum
auditur.

XLII.

Iuxta Hermunduros Narisci, ac deinde Marcomanni

Μαρκομάννοι καὶ Κούαδοι¹). Ὑπερφέρουσι δὲ δόξῃ τε καὶ δυνάμει οἱ Μαρκομάννοι, οἷγε καὶ τὴν χώραν αὐτῶν ἀρετῇ ἐκτήσαντο, ἐκβαλόντες ποτὲ Βοίους. Οὐ μὴν οὐδ' οἱ Ναρίσκοι ἢ Κούαδοι τῆς τοῦ γένους ἀρετῆς ἐξεστήκασι. Τοῦτο δὲ οἶον μέτωπον²) τῆς Γερμανίας ἐστίν, ἐφ' ὅσον ὁ Δανούδιος διατείνει³). Ἐμειναν δέ, ἐφ' ὅσον ἐφικνεῖται ἡμῶν ἡ μνήμη, τοῖς Μαρκομάννοις καὶ Κουάδοις ὁμοεθνεῖς βασιλεῖς, τὸ κλεινὸν τοῦ Μαρβοδούδου καὶ Τούδρου γένος⁴). νῦν δ' ὅμως καὶ ἄλλοι ἐθνεῖς στέργουσιν. Ἀλλ' ἡ δύναμις καὶ τὸ κράτος παρὰ τῶν Ῥωμαίων τοῖς βασιλεῦσι γίγνεται. Σπανίως δ' οὗτοι ὅπλοις, τὸ δὲ πλέον χρήμασι παρ' ἡμῶν βοηθοῦνται· οὐχ ἥττον ὅμως ἰσχύουσιν.

ΜΓ'.

Ὅπισθεν δὲ Μάρσιγνοι, Γοθῖνοι, Ὅσοι, Βοῦροι τὰ νῦντα τῶν Μαρκομάννων καὶ Κουάδων κατέχουσιν¹). ὧν Μάρσιγνοι μὲν καὶ Βοῦροι φωνῇ τε καὶ περιβολῇ τοῖς Σουήβοις εἰκόασι· τοὺς δὲ Γοθίνους ἢ Γαλατικὴ καὶ τοὺς Ὅσους ἢ Παννονικὴ γλῶσσα ἐλέγχει οὐκ ὄντας Γερμανούς, ἔτι δὲ καὶ τὸ φόρους ὑπομένειν. Τῶν δὲ φόρων τοὺς μὲν Σαρμάται, τοὺς δὲ Κούαδοι αὐτοῖς ἅτε ἄλλογενέσι τάττουσιν²). Οἱ δὲ Γοθῖνοι ἐπὶ μείζονι αἰσχύνη καὶ σίδηρον ἐξορύσσουσι³). Πάντες δ' οἱ λαοὶ οὗτοι ὀλίγα πεδεῖνὰ νέμονται· τὰ δ' ἄλλα νάπας καὶ κορυφὰς ὄρων καὶ ὄφρῦς ἔχουσι. Διαλαμβάνει γὰρ καὶ διατέμνει τὴν Σουηβίαν ὄρη συνεχῇ⁴), ὑπὲρ αὖ πολλὰ ἔθνη οἰκεῖ, καὶ τούτων ὀνομαστότατον οἱ Λύγιοι⁵), εἰς πλείους πόλεις μεμερισμένοι. Ἀρκέσει τούτων τὰς κρατίστας κατονομάσαι· Ἀρίους, Ἐλβεκώνας, Μανίμους, Ἐλυσίους, Νααρβάλους⁶. Παρὰ μὲν τοῖς Νααρβάλοις ἄλσος ἱερὸν ἐκ παλαιτάτων δείκνυται χρόνων, οὗ προέστηκεν ἱερεὺς γυναικεῖον περικεῖμενος κόσμον· θεοὺς δὲ νομίζουσι Κάστορα καὶ Πολυδεύκη, ὡς ἂν τις αὐτοὺς τοῖς παρὰ Ῥωμαίοις παραβάλλων μεθερμηνεύσειεν· αὕτη μὲν τῶν θεῶν ἡ σημασία,

et Quadi agunt. Praecipua Marcomannorum gloria viresque, atque ipsa etiam sedes, pulsus olim Boiis, virtute parta. Nec Narisci Quadive degenerant. Eaque Germaniæ velut frons est, quatenus Danubio peragitur. Marcomannis Quadisque usque ad nostram memoriam Reges manserunt ex gente ipsorum, nobile Marobodui et Tudri genus: iam et externos patiuntur: sed vis et potentia Regibus ex auctoritate Romana, raro armis nostris, sæpius pecunia iuvantur; nec minus valent.

XLIII.

Retro Marsigni, Gothini, Osi, Burii terga Marcomannorum Quadorumque claudunt. e quibus Marsigni, et Burii sermone cultuque Suevos referunt. Gothinos Gallica, Osos Pannonica lingua, coarguit non esse Germanos, et quod tributa patinuntur. Partem tributorum Sarmatæ, partem Quadi, ut alienigenis, imponunt. Gothini, quo magis pudeat, et ferrum effodiunt. omnesque hi populi pauca campestrium, ceterum saltus et vertices montium iugumque insederunt. Dirimit enim scinditique Sueviam continuum montium iugum, ultra quod plurimæ gentes agunt, ex quibus latissime patet Lygiorum nomen in plures civitates diffusum. Valentissimas nominasse sufficiet, Arios, Helveconas, Manimos, Elysios, Naharvalos. Apud Naharvalos antiquæ religionis lucus ostenditur. Præsidet Sacerdos muliebri ornatu; sed *Deos interpretatione Romana Castorem Pollucemque memorant*. Ea vis numini: nomen *Alcis*. Nulla simulacra, nullum peregrinæ superstitionis vestigium: ut fratres tamen, ut iuvenes, venerantur. Ceterum Arii super vi-

τὸ δ' ὄνομα Ἄλκοι καλοῦνται⁷). Οὐδεμία δ' αὐτῶν εἰκὼν, οὐδὲν τῆς θηνείας δεισιδαιμονίας ἔχνος, ὅμως δ' ὡς ἀδελφοὶ ἀλλήλοις καὶ νεανίσκοι λατρεύονται. Οἱ δ' Ἄριοι, μείζω τὴν ἰταμότητα ἔχοντες τῆς δυνάμεως, ἢ τῶν ἀνωτέρω κατειλεγμένων λαῶν⁸) ὑπερφέρουσι, τὴν ἐμφυῆ ἀγριότητα τέχνη καὶ καιρῷ φοδερωτέραν (τοῖς πολεμίοις) ἀπεργάζονται. Μελαίνας γὰρ φέρουσιν ἀσπίδας, καὶ τὸ σῶμα χρωρνύουσι⁹). Ζοφεράς δ' ἐς μάχην νύκτας ἐκλέγονται, αὐτῇ τε τῇ τῆς θεᾶς φοδερότητι καὶ τῇ χροιά νεκροδεροῦς στρατιᾶς τρόμον τοῖς πολεμίοις ἐπάγουσιν, οὐδενὸς τούτων τὴν καινοφανῆ ὑπομένοντος καὶ οἷον ὑποχθόνιον ὄψιν. Πρῶτοι γὰρ ἐν πάσαις μάχαις νικῶνται οἱ ὀφθαλμοί.

Ἐπέκεινα τῶν Λυγίων οἱ Γόθωνες βασιλεύονται,¹⁰) ὀλίγω μὲν βαρύτερον τῶν ἄλλων τῆς Γερμανίας ἔθνων ἀρχόμενοι, οὐ μὴν τῆς ἐλευθερίας ἐκτός. Εἴτα δ' ἐπ' αὐτῷ τῷ Ὤκεανῷ οἱ Ῥόγοι οἰκοῦσι καὶ οἱ Λεμόδιοι¹¹). Πάντων δὲ τῶν ἐθνῶν τούτων κοινόν ἐστι γνῶρισμα ἀσπίδες περιφερεῖς, βραχέα ξίφη καὶ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας εὐπείθεια.

ΜΔ'.

Προσωτέρω δὲ αἱ τῶν Συῶνων πόλεις¹) ἐν αὐτῷ κείμεναι τῷ Ὤκεανῷ²) οὐ μόνον ἀνδράσι καὶ ὅπλοις, ἀλλὰ καὶ στόλοις ἰσχύουσι. Τὸ δὲ τῶν νεῶν εἶδος διαφέρει τῷ διπρῶρους αὐτάς εἶναι καὶ αἰεὶ ἐς τὸ προσοκέλλειν ἔτοιμον παρέχειν τὸ μέτωπον. Οὔτε δ' ἰστίοις χρῶνται, οὔτε τὰς πλευράς κωπῶν ἐξῆς τεταγμένων πτεροῦσι ταρσοῖς, ἀλλ' ἐλευθέρα ἡ κώπευσις, ὥσπερ ἐν τισι ποταμοῖς, καὶ μεταβλητῇ, ἐνθα ἢ ἐνθα τῶν ἐρετμῶν μετατασσομένων κατὰ τὴν χρεῖαν. Καὶ ὁ πλοῦτος δ' ἐν τιμῇ ἐστι παρ' αὐτοῖς καὶ διὰ τοῦτο εἰς αὐτῶν ἄρχει, ἀπεριορίστῳ χρώμενος ἐξουσίᾳ καὶ οὐδεμίαν τοῖς ἀρχομένοις εἰς τὸ ὑπακούειν παρέχων αἵρεσιν³). Καὶ ὅπλα δὲ οὐκ ἀδιαφόρως ὡς παρὰ τοῖς ἄλλοις Γερμανοῖς παντὶ τῷ

res, quibus enumeratos paullo ante populos antecedunt, truces, insitæ feritati arte ac tempore lenocinantur. Nigra scuta, tincta corpora, atras ad prælia noctes legunt, ipsaque formidine atque umbra feralis exercitus terrorem inferunt, nullo hostium sustinente novum ac velut infernum adspectum: nam primi in omnibus præliis oculi vincuntur. Trans Lygios Gothones regnantur, paullo iam adductius, quam ceteræ Germanorum gentes, nondum tamen supra libertatem. Protinus deinde ab Oceano Rugii et Lemovii: omniumque harum gentium insigne rotunda scuta, breves gladii, et erga Reges obsequium.

XLIV.

Suionum hinc civitates, ipso in Oceano, præter viros armaque classibus valent. Forma navium eo differt, quod utrinque prora paratam semper appulsui frontem agit. Nec velis ministrant, nec remos in ordinem lateribus adiungunt. Solutum, ut in quibusdam fluminum, et mutabile, utut res poscit, hinc vel illinc remigium. Est apud illos et opibus honos, eoque nunc imperitat, nullis iam exceptionibus, non precario iure parendi. Nec arma, ut apud ceteros Germanos, in promiscuo, sed clausa sub custode et quidem servo: quia subitos hostium incursus prohibet Oceanus, otiosæ porro armatorum manus facile lasciviant. Enimvero neque nobilem,

βουλομένῳ φέρειν ἐφεῖται, ἀλλ' ὑπὸ φύλακι, καὶ τούτῳ δούλῳ, τεταμειυμένα τηρεῖται. Ὁ μὲν γὰρ Ὠκεανὸς ἐξαπινάϊας πολεμίων ἐφόδους ἀπείργει· ἀργαὶ δ' ὀπλοφορούντων χεῖρες ῥαδίως ἀκολασταίνουσι. Δῆλον δ' αὖ ὅτι οὐτ' εὐγενῆ, οὐτ' ἐλευθέρον, οὐδὲ μὴν ἐξελευθερικὸν τοῖς ὅπλοις ἐφιστάναι συμφέρει τοῖς δυναστεύουσι⁴).

ΜΕ'.

Πέραν τῶν Συϊόνων ἄλλη διακέχυται θάλασσα νωθῆς καὶ σχεδὸν ἀκίνητος¹), ἥ περιζώννυσθαι τε καὶ περικλείεσθαι τὸν τῆς γῆς κύκλον διὰ τοῦτο πιστεύεται, διότι ἡ τελευταία τοῦ δύνοντος ἡλίου αὐγὴ μέχρις ἀνατολῆς διαμένει φωτεινὴ οὕτως, ὥστ' ἀμαυροῦσθαι ὑπ' αὐτῆς τοὺς ἀστέρας²). Ἔτι δὲ καὶ φόρον ἀκούεσθαι καὶ θεῶν ιδέας καὶ ἀκτῖνας τὰς κεφαλὰς αὐτῶν περιστεφούσας ὁρᾶσθαι ἢ κοινὴ πίστις προστίθῃσιν³). Ἔως ὧδε, ὡς λόγος, ἡ ἀληθῆς φύσις διήκει. Τῇ δεξιᾷ οὖν τῆς σουηθικῆς θαλάσσης παραλίᾳ τὰ τῶν Αἰζύων προσκλύζεται ἔθνη, οἷς ἦθη μὲν καὶ βίος ὁ τῶν Σουήδων, γλῶσσα δὲ τῇ βρεττανικῇ ἐγγυτέρα ἐσί. Σεβίζουσι δὲ θεῶν μητέρα καὶ κάπρων εἰκόνας γνώρισμα τοῦ θρησκειύματος φέρουσι. Τοῦτο ἀνθ' ὅπλων καὶ παντὸς ἀλεξήματος τὸν τῆς θεᾶς λάτριν καὶ ἐν μέσῳ τῶν πολεμίων ἀσφαλῆ καθίστησι. Σπανία παρ' αὐτοῖς τοῦ σιδήρου, συχνοτέρα δὲ τῶν ῥοπάλων ἢ χρῆσις. Λήϊα δὲ καὶ καρποὺς ἄλλους φιλοπονώτερον φυτουργοῦσιν ἢ κατὰ τὴν συνήθη τοῖς Γερμανοῖς ἀδράνειαν καὶ φυγοπονίαν. Καὶ τὴν θάλασσαν δὲ διφῶσι καὶ μόνοι ἀπάντων τὸ ἤλεκτρον, ὃ γλέσσον αὐτοὶ καλοῦσιν, ἐν τε τοῖς τενάγεσι καὶ ἐπ' αὐτῆς συλλέγουσι τῆς ἀκτῆς. Τίς δὲ τούτου ἡ φύσις καὶ τίς τῆς γενέσεως ὁ τρόπος, οὐκ ἐζήτησαν, οἷα βάρβαροι, οὐτ' ἀνεῦρον. Ἀλλὰ καὶ χρόνον μακρὸν ἐν τοῖς ἄλλοις τῆς θαλάσσης ἐκθράσμασιν ἀχρηστον ἔκειτο, ἕως ἡ ἡμετέρα χλιδὴ ὄνομα παρέσχεν αὐτῷ. Παρ' αὐτοῖς οὖν ἐκείνοις ἐν οὐδεμιᾷ ἐστι χρήσει· ἀκατέργαστον δὲ συλλέγεται καὶ ἀνειδοποίητον κομί-

neque ingenuum, ne libertinum quidem, armis præponere Regia utilitas est.

XLV.

Trans Suionas aliud mare, pigrum ac prope inmotum, quo cingi cludique terrarum orbem hinc fides, quod extremus cadentis iam solis fulgor in ortus edurat adeo clarus, ut sidera hebetet. Sonum insuper audiri, formasque Deorum et radios capitis aspici, persuasio adiicit. Illuc usque, ut fama, vera tantum natura. Ergo iam dextro Suevici maris litore Aestyorum gentes alluuntur, quibus ritus habitusque Suevorum, lingua Britannicæ propior. Matrem Deum venerantur: insigne superstitionis, formas aprorum gestant; id pro armis omni que tutela securum Deæ cultorem etiam inter hostes præstat. Rarus ferri, frequens fustium usus. Frumenta ceterosque fructus patientius, quam pro solita Germanorum inertia, laborant. Sed et mare scrutantur, ac soli omnium succinum, quod ipsi *Glesum* vocant, inter vada atque in ipso litore legunt; nec, quæ natura, quæve ratio gignat, ut barbaris, quæsitum compertumve. Diu quin etiam inter cetera eiectamenta maris iacebat, donec luxuria nostra dedit nomen. Ipsis in nullo usu: rude legitur, informe perfertur, pretiumque mirantes accipiunt. Succum tamen arborum esse intelligas, quia terrena quædam atque etiam volucris animalia plerumque interlucent, quæ implicata humore, mox durescente materia cluduntur. Fecundiora igitur nemora lucosque, sicut Orientis secretis, ubi thura balsamaque sudantur,

ζεται ὑπ' αὐτῶν, οἱ θαυμάζοντες τιμὴν αὐτοῦ λαμβάνουσιν ἀργύριον. Γνοίης δ' ἂν αὐτὸ ὁπὸν δένδρου ὄν, ὅτι χερσαῖά τινα καὶ προσέτι πτηνὰ ζωύφια πολλάκις ἐν αὐτῷ ὁράται, ἃ δῆπου τῷ χυμῷ ἐμπεσόντα καὶ ἐνσχεθέντα, αὐτίκ' ἔπειτα πηγνυμένης τῆς ὕλης καθείργνυται. Γονιμωτέρας οὖν τινας ὕλας καὶ νάπας, ὥσπερ ἐν ἀπωτάταις τισὶ καὶ ἀγνώστοις τῆς ἑω χώρας, ὅπου θυώματά τε καὶ βάλσαμα τῶν φυτῶν ἐξιδροῦται, οὕτω καὶ ταῖς ὑπὸ τὴν δύσιν νήσοις καὶ ἡπειρώτισι χώραις πεφυκέναι πιστεύω· ὧν ὁ ὁπὸς ταῖς τοῦ γείτονος ἡλίου ἀκτίσιν ἐκκρινόμενος καὶ τηρόμενος εἰς τὴν ἐγγὺς κατασύρεται θάλασσαν, τῇ δὲ τῶν ἀνέμων βίᾳ ἐς τὴν ἀντιπεραίαν παραλίαν ἐκθράζεται. Εἰ τοίνυν τῆς τοῦ ἡλέκτρου φύσεως πρὸς τῷ πυρὶ πειραθείης, ἀνάπτεται ὥσπερ δᾶς πευκίνη καὶ φλόγα τρέφει παχεῖαν καὶ εὖοσμον· εἴτα δὲ πισσῶδές τι ἢ ῥητινῶδες ἀπολείπει σβεννύμενον.

Προσεχῇ τοῖς Συῖοσι τὰ τῶν Σιτόνων οἰκοῦσιν ἔθνη, οἱ τᾶλλα ὅμοιοι ὄντες ἐκείνοις, ἐνὶ δὴ διαφέρουσι τῷδε, ὅτι γυνὴ αὐτῶν ἄρχει· τοσοῦτον οὐ μόνον τῶν ἐλευθέρων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν δουλείᾳ χείρους γεγόνασιν. Ἐνταῦθα πέρας τῆς Σουηθίας ἐστί.

ΜΣ'.

Τὰ δὲ τῶν Πευκινῶν καὶ Οὐενεδῶν καὶ Φίννων ἔθνη πότερον τοῖς Γερμανοῖς ἢ τοῖς Σαρμάταις συγκαταλέξω, ἐνδοιάζω τῇ γνώμῃ· καίτοι οἱ Πευκῖνοι, οὓς ἔνιοι Βαστάρνας ἀποκαλοῦσι, διάλεκτον, ἱματισμόν, οἴκησιν καὶ οἰκονομίαν τοῖς Γερμανοῖς ὅμοια ἔχουσι. Πάντες ἐν ῥυπαρίᾳ καὶ νωχελείᾳ διάγουσιν· οἱ δὲ προὔχοντες τοῖς ἐπιμιξ γάμοις οὐ μικρὸν ἐς τὸν τῶν Σαρματῶν ἐξεστήκασιν τρόπον³. Οἱ δὲ Οὐενέδαι πολὺ τῶν σαρματικῶν ἡθῶν μετελήφασιν⁴· ἐν γὰρ ὕλαις καὶ ὄρεσιν, ὅσα μεταξὺ Πευκινῶν καὶ Φίννων κεῖται, πλανῶνται ληστεύοντες· ἀνάγονται δ' ὅμως εἰς τοὺς Γερμανοὺς μᾶλλον, ἅτε δὴ καὶ οἰκίας πηγνύμενοι καὶ ἀσπίδας φο-

ita Occidentis insulis terrisque inesse crediderim: quæ vicini solis radiis expressa atque liquentia in proximum mare labuntur, ac vi tempestatum in adversa litora exundant. Si naturam succini admoto igne tentes, in modum tædæ accenditur, alitque flammam pinguem et olentem; mox ut in picem resinamve lentescit. Suionibus Sitonum gentes continuantur. Cetera similes, uno differunt, quod femina dominatur: in tantum non modo a libertate, sed etiam a servitute degenerant. Hic Sueviæ finis.

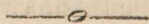
XLVI.

Peucinorum Venedorumque et Fennorum nationes Germanis an Sarmatis adscribam, dubito: quanquam, Peucini, quos quidam Bastarnas vocant, sermone, cultu, sede ac domiciliis, ut Germani agunt. Sordes omnium ac torpor: proceres connubiis mixtis, nonnihil in Sarmatarum habitum fœdantur. Venedi multum ex moribus traxerunt: nam quicquid inter Peucinos Fennosque silvarum ac montium erigitur, latrociniis pererrant. Hi tamen inter Germanos potius referuntur, quia et domos fingunt et scuta gestant et peditum usu ac pernicitate gaudent; quæ omnia diversa Sarmatis sunt, in plaustro

ροῦντες καὶ τῇ τοῦ πεζικοῦ χρήσει καὶ ποδωκείᾳ χαίροντες. ἃ δὲ ἐναντίως ἔχει παρὰ τοῖς Σαρμάταις, ἐφ' ἁμαξῶν καὶ ἵππων βιοτεύουσι.

Τῶν δὲ Φίννων ἡ τε ἀγριότης πολλή καὶ ἡ πτωχεία μυσάρᾳ. Οὐχ ὅπλα, οὐχ ἵππον, οὐχ ἐστίαν ἔχουσι τροφή μὲν αὐτοῖς λάχανα, περιβολὴ δὲ ζώων δοραί, εὐνή δὲ τὸ ἔδαφος, ἡ δ' ἐλπίς ἐν τοῖς βέλεσιν, ἃ χήτει σιδήρου ἀκωκαῖς ὀστείναις στομοῦσιν. Ἡ αὐτὴ θήρα τοὺς τε ἄνδρας τρέφει καὶ τὰς γυναῖκας· ἔπονται γὰρ αὗται πανταχοῦ τοῖς ἀνδράσι καὶ τῆς θήρας μοῖραν ἑαυταῖς ἀπαιτοῦσι. Τοῖς δὲ νηπίοις οὐδὲν ἄλλο ἀπὸ τῶν θηρίων καὶ τοῦ χειμῶνος προσφύγιον, ἢ τὸ πλέγμασιν ἐκ κλάδων δένδρων περιεῖργυσθαι. Εἰς ταῦτα οἱ νέοι ἐπανακάμπτουσι, ταῦτα τοὺς γέροντας δέχονται, Ὀλβιώτερον δ' ὅμως τὸν τοιοῦτον βίον ἡγοῦνται ἢ ἐπιστένειν ἀγροὺς ἀροῦντες, οἰκοδομαῖς ἐμπονεῖν, ἴδια καὶ ξένα ἀγαθὰ ἐν φόβῳ καὶ ἐλπίδι χειρίζειν. Ἀφρόντιδες ἀνθρώπων, θεῶν ἀφρόντιδες ὄντες, τὸ πάντων χαλεπώτατον διαπεπράχασι μηδ' εὐχῆς χρήζειν τινός.

Τὰ δὲ λοιπὰ μυθώδη, τοὺς Ἑλλουσίους καὶ Ὠξίωνα ἀνθρώπινον μὲν τὸ πρόσωπον τὰ δὲ σώματα καὶ τὰ μέλη θηρίων ἔχειν· ὃ δὲ αὐτὸς, ἅτε ἄδηλον, ἄκριτον περιήμι.

equoque viventibus. Fennis mira feritas, fœda paupertas: non arma, non equi, non penates; victui herba, vestitui pelles, cubile humus. Sola in sagittis spes, quas inopia ferri ossibus asperant. Idemque venatus viros pariter ac feminas alit: passim enim comitantur, partemque prædæ petunt. Nec aliud infantibus ferarum imbriumque suffugium, quam ut in aliquo ramorum nexu contegantur; huc redeunt iuvenes, hoc senum receptaculum. Sed beatius arbitrantur, quam ingemere agris, illaborare domibus, suas alienasque fortunas spe metuque versare. Securi adversus homines, securi adversus Deos, rem difficillimam assecuti sunt, ut illis ne voto quidem opus esset. Cetera iam fabulosa: *Hellusios et Oxionas ora hominum vultusque, corpora atque artus ferarum, gerere; quod ego, ut incompertum, in medium relinquam.*

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΑΚΙΤΟΥ ΓΕΡΜΑΝΙΑΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

1). *Πᾶσα ἡ Γερμανία* (omnis Germania). Τὴν κυρίως καλουμένην Γερμανίαν λέγει ἐνταῦθα ὁ Τάκιτος, ἣν οἱ Ῥωμαῖοι, τὴν Γαλλίαν παραστησάμενοι καὶ κατέχοντες ὡς ἀπὸ ταύτης ὑπερρήνιον (transrhenanam), καὶ ἔτι ἐλευθέραν καὶ βάρβαρον καὶ μεγάλην ἀπεκάλουν, ἀντιτιθέντες πρὸς τὴν ἐντεῦθεν τοῦ Ῥήνου (cisrhenanam) τὴν σφίσιν ὑπήκουον· ἦν τινες τῶν γερμανικῶν λαῶν, οἱ μὲν καὶ πρότερον τὸν ποταμὸν διαβάντες, οἱ δ' ἐναγχοῦς ὑπ' Ἀγρίππα καὶ Τιβερίουμετοικισθέντες ἐνέμοντο. Διήρητο δ' αὕτη δίχα· ἡ μὲν γὰρ τῷ Ῥήνῳ καὶ ταῖς τούτου πηγαῖς προσεχέστερα μοῖρα, ἀπὸ τοῦ νῦν Βιγγίου μέχρις Ἀργεντοράτου, καὶ περαιτέρω διήκουσα, Ἄνω Γερμανία ἀπεκαλεῖτο· ἡ δ' ἀπὸ τοῦ Βιγγίου μέχρι τῶν τοῦ Ῥήνου ἐκβολῶν, τὴν Κολωνίαν καὶ πολλὴν τῶν Βελγῶν χώραν περιλαμβάνουσα, Κάτω Γερμανία ἦκουε.

2). *Τῶν μὲν Γάλλων καὶ Ῥαιτῶν καὶ Παννόρων τοῖς ποταμοῖς Ῥήνῳ καὶ Δαρουβίῳ διώρισται.* Ἡ Γερμανία πρὸς μὲν ἐσπέραν τῷ Ῥήνῳ ποταμῷ τῆς Γαλλίας διώριστο, ὃ δὴ πᾶσιν ὁμολογεῖται· πρὸς δὲ νότον τῶν Ῥαιτῶν καὶ Παννόων τῷ Δαρουβίῳ, ὃς ἀπὸ πόλεως Οὐϊνδοβούνης (τῆς νῦν Βιέννης) μέχρι τῶν ἐκβολῶν Ἰστρος καλεῖται κατὰ τὸν Ἀγαθήμερον (Πρβ. καὶ Στράβ. ζ'. 3.). Ἔοικε δὲ τοῦνομα τοῦτο ἀπὸ τοῦ βαρβάρου Δανιστερ, ὃ κάτω ρεῖθρον δηλοῖ, ἐξηλληνίσθαι τὸν τύπον· τὸ δὲ Δαρούβιος ἴσον δύνασθαι τῷ ἄνω ρεῖθρον· Δὴν γὰρ ἡ Δόν (ἔθεν καὶ ὁ Τάναϊς ποταμὸς) κελτικὴν ἢ σαρματικὴν εἶναι φωνὴν καὶ ὕδωρ ἢ ρεῖθρον σημαίνειν φασὶν οἱ περὶ ταῦτα δεινοί. Πρὸς δ' ἔω ἀπὸ μὲν τῶν Σαρματῶν ἐρήμῳ τινὶ ἐκεχώριστο χώρα, ἣν οὗτοί τε καὶ τῶν Γερμανῶν οἱ πρόσκοι, ἀλλήλους φεύγοντες διὰ δέος, ἀοίκητον ἐν μεθορίῳ κατελελοίπεσαν· ἀπὸ δὲ τῶν Δακῶν ὄρεσι τοῖς Καρπαταίοις καὶ Βοϊαιμικοῖς. Πτολεμαῖος δὲ καὶ Ἀγαθήμερος καὶ μέχρις Οὐῆστούλα παρεκτείνουσι τῆς Γερμα-

νίας τὰ προσεῖχα. Σημειωτέον δὲ ὅτι Ῥαιτοὺς ἐνταῦθα ὁ Τάκιτος οὐ μόνον τοὺς κατοίκους τῆς κυρίως καλουμένης Ῥαιτίας, τοὺς τὴν παρῳρεῖαν τῶν Ἄλπεων νεμομένους, ἀλλὰ καὶ τοὺς τῆς Οὐϊνδελικῆς καὶ τοῦ Νωρικοῦ ὀνομάζει. Καὶ ἡ μὲν κυρίως καλουμένη Ῥαιτία πρὸς βορρᾶν ἄνεμον τῇ Οὐϊνδελικῇ ὁμορεῖ, πρὸς δὲ Ζέφυρον τῇ χώρᾳ τῶν Ἐλουητίων, φύλου γαλλικοῦ, πρὸς δὲ νότον τοῖς Ἀλπείοις ὄρεσιν ἀπὸ τοῦ Ἀδούλα (ἀγίου Γοτθάρδου) ἕως Ὄκρας (Terglou) συνῆπτε, πρὸς δ' ἀπηλιώτην τῇ τότε χώρᾳ τῶν Οὐενέτων ἢ Ἐνετῶν ἢ καὶ τῷ Νωρικῷ. Περιελάμβανεν οὖν τὰ καλούμενα *Κυρικὰ Πεδία* (campos caninos) ἦτοι τὴν νῦν *Γραυβουνδίαν*, τὸ Τυρῶλον καὶ μέρος τῆς νῦν Λομβαρδίας· ἐστὶ δ' ὄρεινὴ καὶ τραχεῖα πᾶσα. Οἱ δ' ἀρχαῖοι αὐτῆς κάτοικοι τοῖς Τούσκοις ἢ Τυρρηνοῖς ὁμόφυλοι γενέσθαι λέγονται. Οὐ μὴν ἀκριβές τι περὶ αὐτῶν εἰπεῖν ἔχομεν· ὅτε γὰρ γνωστὴ τοῖς Ῥωμαίοις ἡ χώρα ἐγένετο, Κελτοὶ κατεῖχον αὐτὴν ἔποικοι, τοῖς ἀρχαιοτέροις συμμιγέντες κατοίκους.

Ἡ δ' *Οὐϊνδελικία*, ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτῆς μεταξὺ τῶν ποταμῶν Οὐϊνδου καὶ Αἰκού ἢ Αἰκίου οὕτω κληθεῖσα, πρὸς μὲν ἄρκτον τῷ Δανουβίῳ ἀπὸ τῆς μεγάλης διωρίζετο Γερμανίας, πρὸς δ' ἐσπέραν συνῆπτε τοῖς Ἐλουητίοις, πρὸς δὲ μεσημβρίαν συνεχῆς ἦν τῇ Ῥαιτίᾳ καὶ τῷ Νωρικῷ, πρὸς δ' ἥλιον ἀνίσχοντα τὸν ποταμὸν Αἰνον ὅριον εἶχε, τοῦ Νωρικοῦ αὐτὴν ἀφορίζοντα. Περιεῖχεν οὖν τῆς μὲν Ἐλουητίας τὰ πρὸς Μέσσην ἄνεμον νενευκότα, τοῦ δὲ νῦν καλουμένου *Βάδεν* τὰ πρὸς Εὐρον κεκλιμένα· ἐτι δὲ τὰ νοτιώτατα τῆς Βυρτεμβέργης καὶ Βαυαρίας καὶ τοῦ νῦν Τυρῶλου τὰ βορειότατα. Ἔστι δὲ τῆς χώρας τὸ πλεῖστον πεδινόν· τῶν δ' ἐν αὐτῇ πόλεων κρατιστεύουσα ἦν ἡ Αὐγούστα Οὐϊνδελικῶν ἐπὶ τῇ σύρροϊα τοῦ Οὐϊνδου καὶ Αἰκού κειμένη. Οἱ δὲ κάτοικοι οὐ Γερμανοί, ἀλλὰ Κελτοὶ ἦσαν τὸ γένος, ὁμόφυλοι τοῖς Ῥαιτοῖς. Ἐπεκλήθη δ' ἡ Οὐϊνδελικία *Ῥαιτία δευτέρα*, ἐξ οὗ Ῥωμαῖοι τὴν χώραν ὑπαγαγόμενοι τῇ πρότερον ἦδη ὑπ' αὐτῶν χειρωθείσῃ Ῥαιτίᾳ προσέθηκαν.

Τὸ δὲ *Νωρικόν*, ὅπερ τινὲς ἀπὸ Νώρικος υἱοῦ Ηρακλέους, οἱ δ' ὀρθότερον ἀπὸ τῆς προϋχούσης πόλεως Νωρησίας ἐπωνομάσθαι φασί, πρὸς μὲν δύοντα ἥλιον Αἰνῷ τῷ ποταμῷ ἀπὸ τῆς Ῥαιτίας καὶ Οὐϊνδελικίας ὠρίζετο, πρὸς δ' ἄρκτον ἀπὸ τῆς μεγάλης Γερμανίας τῷ Δανουβίῳ· πρὸς δ' ἕω συνετερόμεναι τῇ Παννονίᾳ, ἧς κατὰ τι μέρος ἐπὶ τὰς ἄρκτους τῷ Κετίῳ ὄρει διείργετο· πρὸς δὲ νότον τῇ Παννονίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ ὁμορεῖ, διοριζόμενον ταύτης τῷ Σάφ ποταμῷ, ταῖς Καρνικαῖς Ἀλπεσι καὶ τῇ Ὄκρα. Περιελάμβανεν οὖν τῆς τε νῦν Αὐστρίας τὰ μεταξὺ Αἰνου καὶ Δανουβίου καὶ Κετίου ὄρους (νῦν Κάλεμπεργ) καὶ τῆς Στυρίας καὶ Καρινθίας τὸ πλεῖστον, καὶ

μέρος τῆς Καρνικῆς, τῆς Βαυαρίας (τὸ παρὰ τὸν Αἰνόν), τοῦ Τυρώλου καὶ Σαλισβούργου. Ἔστι δὲ τὸ πλεῖστον τῆς χώρας ὄρεινόν. Καὶ οἱ Νωρικοὶ δέ, ὧν γνωριμώτατοι οἱ Ταυρίσκοι καὶ οἱ Βοιοὶ ἢ Βόιοι, τοῦ Κελτικοῦ ἦσαν φύλου, πρότερον μὲν ὑπ' ἰδίους βασιλεῦσι τελοῦντες, εἴτα δὲ (περὶ τὸ 13 ἔτος π. Χρ.) Ῥωμαίοις γενόμενοι ὑποχείριοι (περὶ Γερμ. προβλ. καὶ Στράβ. ζ', 1, 2). Τὴν δὲ Παννονίαν πρὸς μὲν ἐσπέραν τὸ Κέτιον ὄρος τοῦ Νωρικοῦ, αἱ δ' Ἰούλιαὶ Ἄλπεις τῆς ἄνω Ἰταλίας ἀφώριζον· πρὸς δὲ νότον ὁ Σάος τῆς Ἰλλυρίας διεῖργε· τὸ δ' ἑῶν καὶ προσάρκτιον αὐτῆς ὄριον ὁ Δανούδιος ἦν, πρὸς ἑω μὲν τῆς Δακίας, πρὸς δ' ἄρκτον τῆς μεγάλης Γερμανίας αὐτὴν διορίζων. Περιεῖχε τοίνυν ἡ Παννονία τῆς νῦν Αὐστρίας καὶ Στυρίας καὶ Καρινθίας καὶ Καρνικῆς τὰ ἐωθινά, σύμπαν τῆς νῦν Οὐγγαρίας τὸ μεταξὺ Δανουβίου καὶ Σάου, τὴν Σθλαυονίαν καὶ μέρος τῆς νῦν Κροατίας καὶ Βοσνίας. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι μακρῶ πολέμῳ αὐτὴν χειρωσάμενοι διχῇ διεῖλον. Γραμμὴ γάρ τις ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Ἀραβῶνος εἰς τὸν Σάον διήκουσα μέσην πού τὴν χώραν διέτεμνε· καὶ τὰ μὲν πρὸς ἐσπέραν αὐτῆς ἄνω *Pannoria* ἐκαλεῖτο, τὰ δὲ πρὸς ἑω κάτω. Οἱ δὲ *Pannōrioi* ἢ *Pannores*, οὗς διὰ τὴν ὁμοιότητα τοῦ ὀνόματος τοῖς ἐν Μακεδονίᾳ *Παίοσι* τοῖς ἐκ τῶν ἐν Ἀσίᾳ Τεύκρων καταγομένοις θαμὰ συνέχεον οἱ ὕστερον Ἕλληνες, τοῦ Ἰλλυρικοῦ ἦσαν γένους, ἀνδρεῖοι, ἀγριοὶ καὶ φονικοί, (ἴδε Δίωνα 49, 36) κατὰ βραχὺ ὑπὸ Ῥωμαίοις ἀπὸ τῆς πρὶν ἀγριότητος ἐς ἡμερότητα μεταστάντες. (Περὶ Πανν. προβλ. καὶ Στράβ. ζ'. 5).

Σαρμάτας δ' ὁ Τάκιτος λέγει τοὺς ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις προσαγορευθέντας Σθλαύους, οὕτω τοῖς Ῥωμαίοις ἱκανῶς τότε ὄντας γνωστούς, πλείστην δὲ τῆς προσεφάς Εὐρώπης χώραν οἰκοῦντας· τὴν Πολωνίαν, τὴν Λιθουανίαν, τὴν ἐωθινὴν Προυσσίαν, τὴν Κουρονίαν καὶ Λιθονίαν, τὴν Μοσκοβίαν, τὴν μικρὰν Ταταρίαν καὶ τὴν Ταυρικὴν χερσόνησον.

Οἱ δὲ Δάκoi ἢ Δάκες κατεῖχον τὴν μεταξὺ Ἰστρου (κάτω Δανουβίου) καὶ τῶν Καρπαταίων ὄρων χώραν, τὰ περὶ τοὺς ποταμούς Τιθίσκον καὶ Μάριссον, τὴν ἄνω Οὐγγαρίαν, τὴν Τρασιλουανίαν, τὴν Μολδαυίαν, τὴν Βλαχίαν καὶ τὴν Βεσσαραβίαν.

3). *Τὰ δ' ἄλλα ὡκεανὸς περικλύζει* κτλ. Ὁ τῇ Εὐρώπῃ προσάρκτιος νοεῖσθω ἐνταῦθα ὡκεανός, οὗ βορειότερος μὲν κόλπος ἡ νῦν *Λευκὴ* καλουμένη θάλασσα, νοτιώτεροι δὲ ἡ *Γερμανικὴ* καὶ ἡ συνεχὴς αὐτῇ Σουηδικὴ κατὰ τὸν Τάκιτον, ἡ *Ἀμαλχία* κατὰ τὸν Πλίνιον, ἥτοι ἡ νῦν *Βαλτικὴ*. Κόλπους δ' εὐρεῖς ἔοικε λέγειν ὁ Τάκιτος τοὺς τῆς *Γερμανικῆς* καὶ τῆς *Βαλτικῆς*· ἡ γὰρ *Λευκὴ* καλουμένη θάλασσα οὕτω γνωστὴ ἦν τοῖς

Ῥωμαίοις (ἰδ. σημ. 1. κεφ. μέ.) Νήσους δ' ὑπερμεγέθεις ὑπὸ τοῦ Ὀκεανοῦ περιλαμβανομένης τὰς βρετανικὰς καλεῖ καὶ τὰς ἐν τῇ Βαλτικῇ καὶ αὐτὴν τὴν Σκανδιάν. Ἐν γὰρ τῷ τότε χρόνῳ τὰ ὑπάρκτια τῆς Εὐρώπης οὕτω ἀκριβῶς ἐξηρουνηκότες οἱ Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι νῆσον μεγάλην εἶναι τὴν Σκανδιάν χερσονήσον ὑπελάμβανον. Εἰσὶ δ' οἱ τὴν Ῥωμαϊκὴν λέξιν *sinus* οὐ κόλπους, ἀλλ' ἀκτῆς ἀποκυρτώσεις ἢ ἐσχατίας σημαίνειν ἐνταῦθα οἴονται.

4). *Ἐνθα δὲ ἔθνη τινα καὶ βασιλεῖς ἀρτίως ἡμῖν ὁ πόλεμος ἀποκαλύψας ἐγνώρισεν.* Οὐχ ἓνα, ἀλλὰ πλείους πολέμους ἐν τῷ τότε πρὸς τὰ βόρεια τῆς Εὐρώπης ἔθνη οἱ Ῥωμαῖοι ἐξήνεγκαν. Καῖσαρ μὲν γὰρ καὶ Ἀγρικόλας πρὸς τὰ ἐν Βρετανίᾳ ἐπολέμησαν ἔθνη· Πλαύτιος δ' Αἰλιανὸς καὶ Δομετιανὸς, πρὸς Χάττους καὶ Σουήθους καὶ Σαρμάτας· Δρούσος δ' ὁ τοῦ Τιβερίου ἀδελφὸς τετράκις τοῖς Γερμανοῖς ἐπεστράτευσεν, καὶ διώρυγιν τὸν Ῥήνον τῷ Ἰσάλα συνάψας πρῶτος Ῥωμαίων τὸν ὑπάρκτιον ὠκεανὸν ναυσὶν ἔπλευσε, μέχρις Ἄλβιος καὶ τοῦ στόματος τοῦ Ἀμασίας προσελθὼν ἐν τοῖς Χαύκοις. Ὁ δὲ τοῦ Δρούσου υἱὸς Γερμανικὸς, τέσσαρας καὶ οὗτος στρατείας εἰς Γερμανίαν ποιησάμενος (ἀπὸ τοῦ ἰδ' ἕως ις'. ἔτους μ. Χ.) προσωτέρω ἤλασεν τοῦ πατρὸς καὶ κατὰ τὴν παραλίαν τῶν Φρεισίων ναυαγίῳ ἐχρήσατο. Οὐ μὲν τοι τοὺς πολέμους τούτους σημαίνειν ἐνταῦθα ὁ Τάκιτος βούλεται, ἀλλ' ἢ τὸν ὑπὸ Α. Δομετίου τοῦ Ἀηνοβάρβου ἐξενεχθέντα, ὃς τὸν Ἄλβιν στρατῷ διαβάς, προσωτάτω τῶν πρὸ αὐτοῦ πάντων ἐν Γερμανίᾳ ἤλασεν· ἢ τὸν ὑπὸ Τιβερίου, οὗ ὁ στόλος τοῦ τε Ἄλβιος τὰς ἐκβολὰς παρήμειψε καὶ τὴν Γερμανίαν μέχρι τοῦ τῶν Κίμβρων ἀκρωτηρίου καὶ τὴν παρ' αὐτῇ Σκυθίαν περιπλεύσας εἰς τὴν Σουηθικὴν εἰσῆλθε θάλασσαν.

5) *Ὁ μὲν οὖν Ῥῆνος ἐξ ἀπροσβάτου κτλ.* Ὁ Στράβων (Βιβλ. δ. 6) ἐξ ὅρων Ἀδούλα ρεῖν φησι τὸν Ῥήνον ἐπὶ τὰς ἀρκτους. Ἔστι δ' ὁ Ἀδούλας τῶν Ῥαιτικῶν Ἀλπεων, ἁγίος Γοτθάρδος τανῦν καλούμενος.

6). *Μικρὸν πρὸς δυσμὰς ἀποκάμψας.* Οἱ τὸ *versus* οὐκ ἐπὶ ῥήμα κατὰ πλεονασμὸν προστεθειμένον, ἀλλὰ μετοχὴν εἶναι φάσκοντες πιθανώτερα δοκοῦσιν ἔμοιγε λέγειν. Σημαίνει δ' ἐνταῦθα ὁ ἱστορικὸς τὸ μεταξὺ Βριγαντίου καὶ Βασιλείας τοῦ Ῥήνου ῥεῦμα, ὅπου μάλιστα πρὸς δυσμὰς οὗτος τρέπεται· ἄλλως γὰρ ὀρθῶς ἂν τις φαίη τὸν Ῥήνον κατὰ πᾶν αὐτοῦ τὸ μῆκος πρὸς δυσμὰς τετραμμένον εἶναι.

7). *Τοῦ Ἀβροβαίου ὄρους.* Πλείους τοῦ ὀνόματος γραφαὶ εὑρίνται ἐν τοῖς χειρογράφοις. Προειλόμεθα δὲ τὴν γραφὴν *Abnoba*,

ἄτε δυσὶ κεκυρωμένην ἐπιγραφαῖς, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ὄρους περὶ τὸ τέλος τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ἀνευρεθείσαις.

Τὴν δὲ φωνὴν *Athoba* κελτικὴν ἔνιοι εἶναι οἶονται καὶ *μέλαι-
ran ὕλην* σημαίνειν· ἔστι δὲ τὸ Ἀθνοθαῖον ὄρος τὸ προσάρκτιον
τοῦ *Μέλαρος Δρυμοῦ* μέρος, οὗ τὸ ἔξω ἡ *Μαρκίανη* ἢ *ῥ ὕλη*.

8). *Πολλοὺς τῷ ρεῖθρῳ λαοὺς ἐπελθόν.* Παρέρρει
γὰρ ὁ Δανούβιος ἐν τῷ τότε κατὰ μὲν τὴν δεξιὰν ὄχθην τοὺς Οὐῖν-
δελικοὺς, τοὺς Νωρικοὺς, τοὺς Παννονίους, τοὺς Ἰλλυριοὺς, τοὺς
Μυσοὺς· ἐπὶ δὲ τῆς ἀριστερᾶς τοὺς Ἑρμουνοδούρους, τοὺς Ναρίσκους
(ἴσως τοὺς Οὐαριστοὺς κατὰ Πτολεμαῖον), τοὺς Μαρκομάννους, τοὺς
Κουάδους, τοὺς Δάκους ἢ Δάκας, τοὺς Μοισοὺς.

Β'.

1). *Αὐτοὺς τοὺς Γερμανοὺς.* (*ipsos Germanos*). Ἡ προσ-
θήκη τῆς ἀντωνυμίας *ipsos* οὐ πρὸς ἄλλα γένη διαστέλλει τοὺς
Γερμανοὺς, ἀλλὰ πρὸς τὴν οἰκουμένην ὑπ' αὐτῶν χώραν, περὶ ἧς ἐν
τῷ πρώτῳ κεφαλαίῳ ὁ λόγος ἡμῖν ἦν.

2). *Αὐθιγενεῖς φαίητ' ἀρ εἶναι* κτλ. Βεκότως ὁ ἱστορικὸς
αὐθιγενεῖς φησιν εἶναι τοὺς Γερμανοὺς, οὐχ ὅτι τὸ γένος αὐτῶν ἐν τῇ
αὐτῇ ἔφ' ἑαυ χώρα, ἣν κατὰ τοὺς ῥωμαῖκοὺς ὦκει χρόνους· (πᾶσαν γὰρ
τὴν Εὐρώπην ἐξ Ἀσίας τὸ παλαιτάτον οἰκισθῆναι οἷτε ἀρχαιολο-
γοῦντές φασι καὶ ὁ λόγος αἰρεῖ)· ἀλλ' ὅτι ὑπ' οὐδενὸς τῶν ἱστορι-
κῶν μνημονεύεται ἄλλην ποτὲ χώραν αὐτὸ οἰκῆσαι κάκειθεν ἔπειτα
ἐς τὴν ἐξ αὐτοῦ νῦν καλουμένην Γερμανίαν μεταναστῆναι, αἰεὶ δὲ
τὴν αὐτὴν ἱστορεῖται νέμεσθαι. Ἰστέον δ' ὅτι ἄλλοι ἄλλην περὶ τοῦ
τῶν Γερμανῶν γένους ἔχουσι δόξαν. Οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν ὑπερβο-
ρείων αὐτοὺς ὀρμηθῆναι, οἱ δὲ τῶν Σκυθῶν ἀποκριθῆναι φασιν· οἱ
δ' Ἕλλησιν αὐτοὺς συγγενεῖς εἶναι φάσκουσιν· οἱ δὲ Πέρσαις, ὧν τὴν
γλῶσσαν ἱκανὰ καὶ νῦν ἐτι τῆς συγγενείας φέρειν γνωρίσματα.
Τούτου δὲ καὶ Ἡρόδοτον ἐπάγονται μάρτυρα, λέγοντα· *ἄλλοι δὲ
Πέρσαις εἰσὶ οἷδε. Περθιαλαῖοι, Δηρουσιαῖοι, Γερ-
μάνιοι* (Βιβλ. α'. 125). Ἀλλὰ φιλαὶ ταῦτ' ἐστὶν εἰκασία, ἡ
δ' ὁμοιότης τῶν ὀνομάτων πολλάκις ἐγένετο ἀπάτης παραίτιος.

3). *Ἀρτίρροους Ὁκεανός.* Ἡ λέξις *adversus* διττὸν παρῆ-
χεται νοῦν· ἢ γὰρ ὁ Ὁκεανὸς παρὰ τὴν θέσιν *adversus* λέγεται,
ἄτε δὴ τῇ Ἰταλικῇ καὶ τυρρηνικῇ θαλάσῃ ἀντικείμενος, ἢ παρὰ τὸ
ἀντιρρεῖν καὶ τοῖς ἐντεῦθεν πρὸς βορρᾶν ναυτιλλομένοις ἀντίστα-
σθαι, βορείοις ἐπειγόμενος πνεύμασι.

4). *Τυῖσχωρα Θεός* Ἀντὶ τοῦ *Tuisconem* εὗρηται γεγραμ-
μένον καὶ *Tuistonem*. Καὶ τινες μὲν τῷ Ταχίτῳ συνάδοντες ἱστορικὸν

ὑπειλήφασιν πρόσωπον τὸν Τυτσκωνα ἢ Τυτstowna, ἀφ' οὗ δὴ φασὶ προσαγορευθῆναι τὸ τῶν Τευτόνων γένος, ὥσπερ ἀπὸ Γραικοῦ τοὺς Γραικοὺς καὶ ἀφ' Ἑλλήνου τοὺς Ἕλληνας. Οἱ δὲ τὸν γενάρχην τοῦτον τῶν Γερμανῶν πρόσωπον μυθικὸν εἶναι οἴονται ἐκ τοῦ γένους οὕτω κληθέν. *Δύτσκοι* γάρ, ἢ *Τύτσκοι*, ἢ *Τεϋτοι*, ἢ *Τεύτορες* κατὰ διαφόρους χρόνους ἢ διαλέκτους ἐκλήθησαν τῶν Γερμανῶν οἱ προσάρκτιοι, ὥσπερ τοῦμπαλιν ἐπὶ τῶν τὰ μεσημβρινώτερα, ἢ τὰ ἐσπέρια τῆς Γερμανίας νεμομένων τὰ ὀνόματα *Γερμανοὶ* καὶ *Ἀλαμανοὶ* ἐξενίκησεν. Εἰσὶ δ' οἱ *Teutonium deum et t. e. f. Manum* ἀναγινώσκοντες ἐρμηνεύουσιν ὧδε. Θεὸν (*Teutonium*=*Teut, Deus, Δεὺς, Ζεὺς*) καὶ τὸν γηγενῆ νιόν, *Μάρρορ*. Φασὶ δὲ *Μάρρορ* σημαίνει *ἄνθρωπον*, καὶ τοῦτον εἶναι πρωτόπλαστον· ἄνθρωπον γὰρ σημαίνει καὶ τὰ παρ' ἄλλοις ἔθνεσιν ὁμόηχα τῷ Μάννῳ ὀνόματα· τὸν παρ' Ἰνδοῖς *Menu*, τὸν παρ' Αἰγυπτίοις *Μῆνρα* ἢ *Μηνῶν* (Ἡρόδ. Β. 99), τὸν παρὰ Λυδοῖς *Μάρρηρ* (Ἡρόδ. α. 94), τὸν παρὰ Κρησὶ *Μίρωα*. Κατὰ ταύτην οὖν τὴν γραφὴν τε καὶ ἐρμηνείαν ἐκ θεοῦ φαίνονται ἔλκειν τὸ γένος οἱ Γερμανοὶ καὶ διογενεῖς τινες εἶναι, οὐδὲν ἥττονι τῶν Ἑλλήνων ἐναθευνόμενοι εὐγενεῖα. Ὁ δὲ Τίζιος *Tuissonem deum et t. e. f. M.* ἀναγινώσκων, τοῦνομα *Tuisson* ἐκ δύο λέξεων γερμανικῶν *the Seon* (ὁ ἥλιος) συνεστάναι ὑπείληφεν ὑπὸ τοῦ Τακίτου κατ' ἀγνοίαν εἰς μίαν σηνηρημένων· τὸ δὲ *Mannus* ἐκ τοῦ γερμανικοῦ *Moos* (σελήνη) τῇ προσθήκῃ τῆς καταλήξεως ἐξερρώματίζεσθαι. Ἦτοι οὖν τὸν Τάκιτον ἡγητέον παρανοῆσαι, ἃ παρὰ τῶν Γερμανῶν ἠκηκοί, ἢ περὶ τῆς τῶν ἀκουσθέντων διανοίας ἀμυγνοῦντα ἀμφιβάλλοις οὕτω χρήσασθαι ῥήμασιν· ἐξ ὧν ὁμῶς ἐστὶν ἡμῖν εἰκάσαι κατὰ τὸν Τίζιον, ὅτι οἱ πάλοι Γερμανοὶ τὸν ἥλιον καὶ τὴν Σελήνην γενάρχας ἐαυτῶν ἔφασκον εἶναι.

5). *Ἀπαριθμοῦσι* δὲ τῷ *Μάρρῳ* νιόους τρεῖς κτλ. Τῶν τριῶν τοῦ Μάννου νιῶν τὸν μὲν ὄνομα σχεῖν *Ἰγγωρα* ἢ *Ἰγγουῶρα*, τὸν δὲ *Ἰσκωρα* ἢ *Ἰσκουῶρα*, τὸν δὲ *Ἐρμίωρα* ἢ *Ἰρμίωρα*, ὁ Γρίμμερος ἐν τῇ Γερμανικῇ αὐτοῦ μυθολογίᾳ εἰκοτολογῶν ἀποφαίνεται. Ἀπὸ δὲ τούτων τὰ τρία γερμανικὰ φύλα, ἐξ ὧν τὸ ὅλον γερμανικὸν συνεστήκει γένος· οἱ *Ἰγγαιουῶρες* ἢ *Ἰγγουῶρες*, οἱ *Ἰσταιουῶρες* ἢ *Ἰστουῶρες* ἢ κατ' ἄλλους *Ἰσκουῶρες* καὶ οἱ *Ἐρμιῶρες* ἢ *Ἐρμιῶρες* ἢ *Ἰρμιῶρες* ἢ κατ' ἄλλους *Ἐρμίωρες* ἀπεκλήθησαν. Καὶ τοὺς μὲν Ἰγγαιουῶνας ἢ Ἰγγουῶνας τὰ παρὰ τὴν Γερμανικὴν θάλασσαν ἀπὸ τῶν τοῦ Ῥήνου ἐκβολῶν μέχρι τῆς Κιμβρικῆς χερσονήσου φασὶ κατασχεῖν οἱ τὰς γερμανικὰς

ἀρχαιότητος ἀκριβοῦντες, οὐ μόνον τοὺς Κίμβρους καὶ Τεύτονας καὶ Χαύκους, ὥσπερ ὁ Πλίνιος, τῷ φύλῳ τούτῳ ἐναριθμοῦντες, ἀλλὰ καὶ τοὺς Ἀγγλοὺς, ἢ Ἀγγεῖλους (οἱ σὺν τοῖς Σάξοσι καὶ Ἰύταις ἐς Βρεττανίαν ὑστέρῳ χρόνῳ περαιωθέντες τὴν χώραν κατέλαβον) καὶ τοὺς Φρεισίους καὶ Σουάρδονας, τοὺς αὐτοὺς τοῖς ὕστερον κλεισθεῖσιν Ἑρούλοις ὄντας· οἷς προσθετέον ἴσως καὶ τοὺς Ρουγένους καὶ Τουρκιλίγγους καὶ Σκίρους. Εἰσὶ δ' οἱ καὶ Βαταυοὺς, καὶ Ἀνσιδαρίους, καὶ Χασουαρίους καὶ Ἀγγριουαρίους τοὺς τοῖς Ἑρούλοις συναφαινομένους τῷ τῶν Ἰγγουϊῶνων φύλῳ ἐγκαταλέγουσι.

Τὸ δὲ τῶν Ἰσταιουῶνων ἢ Ἰστουῖῶνων ἢ Ἰσκουῖῶνων φύλον περιλαμβάνει κατὰ τὸν Ζεῦσιον τοὺς Γούτωνας ἢ Γόθωνας ἢ Γόθους, τοὺς Ταῖφάλεις, τοὺς Γέπιδας ἢ Γήπαιδας, τοὺς Οὐάρνους καὶ τοὺς Καρίνους· κατ' ἄλλους δέ, τὰ γερμανικὰ ἐκεῖνα ἔθνη, ἃ τὴν παραρρήνιον χώραν ἀπὸ τῶν πηγῶν τοῦ Ῥήνου μέχρι τῶν τοῦ Ἰσάλα ἐκβολῶν καὶ τὰ ἐντεῦθεν πρὸς ἑω μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Οὐῖσουργιος ἐνέμετο· ἦτοι τοὺς Οὐσίπας ἢ Οὐσιπέτας ἢ Οὐῖσπούς, τοὺς Τεγκτέρους ἢ Τεντερίδας, ὕστερον δ' Ἀλαμανοὺς μετονομασθέντας, τοὺς Βρουκτέρους, Χάττουαρίους Σουκάμβρους, Μάρσους, Χαμαυοὺς, Τουβάντους ἢ Τουβαντίους, Σαλίους. Ἰστέον δ' ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν ἐθνῶν τούτων ὑπὸ τοῦ Ζευσίου τῷ τῶν Ἑρμιῶνων φύλῳ ἐγκατηρήθηται.

Οἱ δ' Ἑρμιῶνες ἢ Ἑρμιῶνες καὶ κατ' ἄλλους Ἑρμίνωνες ἢ ἱρμίνωνες, τὰ μεσόγεια τῆς Γερμανίας οἰκήσαντες εἰς ἔθνη πολλὰ διακρίνονται. Μοῖρα γὰρ τούτων εἰσὶν οἱ τε ὑπὸ Πλινίου ἰδίως καλούμενοι Σάηβοι ἢ Σουῆβοι (ἦτοι οἱ Μαρχομάννοι καὶ Κούαδοι) καὶ οἱ Ἑρμουνοῦροι ἢ Ἑρμόνδοροι καὶ οἱ Χάττοι, καὶ οἱ Χηροῦσκοι, καὶ οἱ Σούγαμβροι ἢ Σούκαμβροι (οἱ ὕστερον Φράγκοι) καὶ οἱ Βατάουσι, ἢ Βαταυοὶ καὶ οἱ Καννινεφάταις καὶ οἱ Τούβαντοι ἢ Τουβάντιοι καὶ οἱ Οὐσίπαι, καὶ οἱ Τέγκτεροι, καὶ οἱ Δύγιοι (ὧν μοῖρα οἱ Οὐάνδαλοι, ἢ Βανδῆλοι) καὶ οἱ Βαστάρναι ἢ Βαστέρναι. Κατ' ἄλλους δ' ἐκ μόνων τῶν Χηροῦσκων καὶ Χάττων τὸ τῶν Ἑρμιῶνων συνεστήκει φύλον.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὴν Σκανδίαν τῇ Γερμανίᾳ οἱ ἀρχαῖοι προσελογίζοντο, προσθετέον ἂν εἴη τοῖς ῥηθεῖσι τρισὶ φύλοις καὶ τοὺς τὴν Σκανδικὴν οἰκοῦντάς Χερσόνησον, οἱ Ἰλλεουῖωνες (Hilleviones) παρὰ Πλινίῳ (δ'. 14, 28) καλοῦνται, κατὰ δὲ τὸν Τάκιτον (Κεφ. 44—45) εἰς Συτόνας καὶ Σίτονας διήρηντο.

Ἰστέον δ' ὅτι καὶ κελτικοὶ λαοὶ οὐκ ὀλίγοι τὴν γερμανικὴν χώραν τὸ πάλαι ὤκησαν, μάλιστα δὲ τὰ μεσημβρινὰ αὐτῆς καὶ καὶ ἐσπέρια· τὰ παρὰ τὸν Δανούβιον δηλονότι καὶ τὸν ἄνω Ῥήνον. Ἦν δὲ τὸ κελτικὸν γένος τῷ γερμανικῷ συγγενές. Ἐπὶ πᾶσι τού-

τοῖς σημειωτέον, ὅτι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ τρίτου αἰῶνος ἀπὸ Χριστοῦ πλείω τῶν ἐλασσόνων τῆς Γερμανίας ἐθνῶν ἀλλήλοις αἰεὶ συνέρχόμενα ἐν μίξιν ἐθνὸς συνίστη. Τούτου δὲ γιγνομένου, τὰ μὲν ἀρχαῖα ἐθνικὰ ὀνόματα κατ' ὀλίγον ἀμαυρούμενα εἰς λήθην ἤρχετο ἢ ἐξέλειπε, νέα δ' ἀνεφαίνετο ἄλλα, συστάσεις μᾶλλον καὶ συσπονδίας λαῶν ἢ ἔθνη διακεκριμένα δηλοῦντα.

6). *Μάρσους, Γαμαβρουτοὺς, Σουήβους, Οὐανδάλους*. Οἱ μὲν Μάρσοι (οἷς συγγενεῖς γενέσθαι δοκοῦσιν οἱ ἔπειτα Μάρσιγνοι, περὶ ὧν ἐν κεφ. μγ') ἀπὸ τῆς γερμανικῆς φωνῆς *marsh* (γαλλ. *marais*), δηλούσης ἑλός, κληθῆναι εἰκόασιν, ἅτε ἐλώδη τινὰ χώραν οἰκοῦντες· διὸ καὶ *Ἐλεῖους* ἀν' αὐτοὺς καλοῦμεν ἐξελληνίζοντες τοῦνομα. Φαίνονται δὲ τὸ πρῶτον παρὰ τὸν Ἄλβιν καὶ τὸν Οὐτ-σουργιν, εἴτα δὲ μεταξὺ τοῦ Ἰσάλα καὶ Ῥήνου οἰκῆσαι· ὕστερον δ' ἐξελαθέντες ὑπὸ Δρούσου τὰς τῶν Βρουκτέρων καὶ Σουκάμβρων χώρας μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ἀμασία καὶ Λουπία καταλαβεῖν περὶ τὸ νῦν Μοναστήριον (*Muenstel*). Εἶχον οὖν ἐνταῦθα ὁμόρους, πρὸς ἄρκτον μὲν τοὺς Βρουκτέρους, πρὸς δὲ δυσμὰς τοὺς Οὐσιπέτας, πρὸς δὲ μεσημβρίαν τοὺς Τεγκτέρους τε καὶ Σουκάμβρους, πρὸς δ' ἀνίσχοντα ἥλιον τοὺς Τουβάντους ἢ Τουβαντίους καὶ τοὺς Δουλγιβίνους ἢ Δουλγουμνίους, πρὸς δὲ Μέσην ἄνεμον τοὺς Ἀνσιβαρίους. Κάντεϋθεν δ' ὕστερον ἐξοικισθέντες εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Γερμανίας ἀνεχώρησαν (ἴδε Κεφ. μγ'). Οἱ δὲ Γαμβριούιοι ἢ κατὰ Στράβωνα Γαμαβριούιοι πότερον οἱ αὐτοὶ τοῖς Χαμάβοις εἰσίν, ὥς τισι δοκεῖ, ἢ λαὸς ἕτερος, ἄδηλον. Περὶ δὲ Σουήβων ἴδε Κεφ. λή—μβ'. Οἱ δὲ Οὐάνδαλοι ἢ Βανδῆλοι, οὓς τινες Σουήβους τὸ ἀρχαῖον ὄντας τούτων τῷ χρόνῳ ἀποκριθῆναι πιστεύουσι, τὴν τῆς Γερμανίας ἀρκτῶαν παραλίαν τὸ πρῶτον οἰκῆσαι λέγονται. Ὑστερον δὲ τὰ ἀπ' αὐτῶν οὐανδάλικα κληθέντα ὄρη (*Riesengebirg*) ἐν τῇ νῦν Σιλησία καὶ Λαυσιτία οἰκήσαντες φαίνονται, ὅθεν κατὰ τοὺς τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου χρόνους καὶ ἔπειτα ἕς τε τὴν νῦν Μοραβίαν καὶ ἐς Παννονίαν καὶ Δακίαν μεταναστάσεις αὐτῶν ἐγένοντο. Εἰκόασι δὲ Βουργουνδῖωνες καὶ Γόθωνες καὶ Γήπαιδες καὶ Ρογοὶ ἐπιστημότατοι τῶν Οὐανδάλων γενέσθαι.

7) *Τὸ δ' ὄνομα Γερμανία* κτλ. Τοῦνομα *Γερμανοὶ* ἄλλοι ἄλλοθεν παράγουσι· πιθανώτερα δέ μοι δοκοῦσι λέγειν οἱ ἀπὸ τῶν γερμανικῶν λέξεων *her* (στρατός), ἢ *ger*, *gewehr*, *gwer* (δόρυ, ὄπλον, πόλεμος) καὶ *mann* (ἄνθρωπος) παρῆχθαι, ἥτοι ἐκ τοῦ *hermannen*, ἢ *gewehrmannen*, ἢ *gwermannen* ἐξερρώμασθαι αὐτὸ φάσκοντες, *συμμάχους* δὲ ἢ *μαχητὰς* σημαίνειν. Εἰκόασι δ' οὕτω κληθῆναι οἱ τῆς Γερμανίας λαοὶ οἱ πρῶτοι διαβάντες τὸν Ῥήνον κάκειθεν τοὺς Γάλλους ἐξέλασαντες διὰ τὸ σύμμαχοι ἀλλή-

λοις κατὰ τῶν Γάλλων ἢ δορυσθενεῖς τινες καὶ πολεμικοὶ γενέσθαι.

8) Οὕτω δὴ τοῦτομα τοῦ ἔθρους, οὐ τὸ τοῦ δλου γέρους κατὰ μικρὸν ἐκνικῆσαι κτλ. Πολλὴν τὸ χωρίον τοῖς ἐρμηνευταῖς ἀπορίαν παρέσχευ. Οἱ μὲν οὖν αὐτῶν *a victo*, ἢ *a victo re*, ἀντὶ τῶν λέξεων *a victore* ἀναγινώσκοντες, νοῦν τῷ χωρίῳ ἀποδιδόασιν τοιόνδε. Πάντες (οἱ τοῖς τοὺς Γάλλους νικήσασιν Τούγγροις ὁμογενεῖς) πρῶτον μὲν ὑπὸ τῶν νικηθέντων διὰ φόβον (τὸ μάχιμον δηλοῦν αὐτῶν φοβηθέντων) ὁμολογοῦμένως τῷ πράγματι (*re*) Γερμανοὶ (μαχηταὶ) ἐκλήθησαν· εἶτα δὲ καὶ αὐτοὶ ὅφ' αὐτῶν. Οἱ δὲ *a re ipsa* ἀντὶ τῶν *a se ipsis* ἀναγινώσκοντες, οἰοῦνται τὸν ἱστορικὸν δηλοῦν βούλεσθαι, ὅτι οἱ τὴν Γερμανίαν οἰκοῦντες πρῶτον μὲν ἀπὸ τῶν νικητῶν (τῶν Τούγγρων) ἐς φόβον (ἵνα φόβον τῷ τοιούτῳ ὀνόματι τοῖς ἄλλοις παρέχουεν), εἶτα δὲ καὶ τοῦ πράγματος (ἐκ τοῦ ἀληθῶς μαχηταὶ ἢ σύμμαχοι εἶναι) Γερμανοὶ (μαχηταὶ ἢ σύμμαχοι) ὠνομάσθησαν. Ἄλλοι δ' ἄλλως διορθοῦσι τὸ χωρίον καὶ ἐρμηνεύουσιν. Ἡμεῖς δ' ἐκείνοις συντεθεῖμεθα, οἱ τὴν κοινὴν γραφὴν ὀρθῶς ἔχειν ἠγοῦνται τοιόνδε τι σημαίνουσιν, οἷον ἡ ἡμετέρα μετάφρασις.

Γ.

1) Μνημονεύεται δὲ καὶ Ἡρακλῆς τις γενόμενος παρ' αὐτοῖς. Τὸν παρὰ τοῖς Γερμανοῖς Ἡρακλέα τοῦτον οὐ τὸν αὐτὸν τοῖς παρ' Ἕλλησι καὶ Ῥωμαίοις ὑποληπτέον εἶναι, ἀλλ' ὅμοιον, οἷον οἱ πολεμικοὶ μάλιστα τῶν βαρβάρων λαῶν θεραπεύουσι, μεγάλθυμόν τινα ἄνδρα καὶ ἀλκιμώτατον στρατηγόν. Ἴδε περὶ τῶν παρὰ Γερμανοῖς θεῶν καὶ ἃ ἐν κεφ. θ.' καὶ μγ. ἡμῖν σεσημαίνονται.

2) Εἰσὶ γὰρ αὐτοῖς καὶ μέλη τοιαῦτα. Πλὴν δηλονότι τῶν ἀσμάτων ἐκείνων, ἃ οἱ Γερμανοὶ εἰς μάχην πορευόμενοι τῷ τε Ἡρακλεῖ καὶ ἄλλοις γενναίοις ἀνδράσιν ἄδειν εἰώθεσαν, εἰσὶν αὐτοῖς ἐν χρήσει καὶ τοιαῦθ' ἕτερα ἄσματα, ἃ ἀλαλάγματα ἢ κέλαδοι ἂν μᾶλλον καλοῖντο.

3) Ὡν τῷ ἤχῳ βαρίτῳ κτλ. Ἡ λέξις *baritus* ἀπὸ τῆς γερμανικῆς *bar* κραυγὴν σημαίνουσης, (ὅθεν καὶ τὰ ῥήματα *baren*, *beren*, ἀνακράζειν, ἀναφωνεῖν), τῇ προσθήκῃ τῆς Ῥωμαϊκῆς καταλήξεως ἐσχηματίζεται.

4) Ἀρετῆς. Ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ κειμένῳ *virtutis* = ἀρετῆς, *mentis* γραπτέον ἠγεῖται εἶναι ὁ Λυνεμάννος. Κατὰ δὲ ταύτην τὴν γρα-

φὴν μεθερμηνευθεῖν ἂν τὸ χωρίον ὧδε· οὐδὲ φωνὴ μᾶλλον ἐκείρη ἢ γρώμης συμφωνία κτλ.

5) Καὶ Ὀδυσσεά δέ τινας οἶονται κτλ. Ἐν τούτοις ἀριθμείσθω Στράβων (Βιβλ. Γ. κεφ. 2), δς ἐν Ἰθέρια πόλιν τε Ὀδύσσειαν, (ἥτοι τὴν νῦν Λισβόαν, ἢ Λισβόαν, Ὀλυσσόπολιν, ὡς ἔοικε, τὸ πάλαι ἀκούουσιν) δείκνυσθαι φάσκων καὶ Ἀθηναῖς ἱερὸν, ταῦτά τε καὶ ἄλλ' ἅττα τῆς τοῦ ὁμηρικοῦ Ὀδυσσεῶς κατὰ τὴν Ἰθέριαν πλάνης τεκμήρια τίθεται. Ὁ δὲ Σολῖνος καὶ εἰς Βρεττανίαν ἐκείνον ἐλθεῖν ἐκ βωμοῦ τινος τεκμαίρεται ἑλληνικὰ γράμματα φέροντος. Ἀλλὰ τὰς κενὰς ταύτας περὶ τῆς Ὀδυσσεῶς πλάνης δόξας σαφῶς Ἰωάννης ὁ Βροδαῖος ἀπῆλεγξεν, ὃν ὁ Αἰψιος ἐπαινῶν ὀρθῶς ἡμῖν παραινεῖ μὴ πάνυ τι προσέχειν ἐκείνοις, οἷς ὁμοίότης τις ὀνομάτων ἀπόχη ἐς τεκμηρίωσιν πραγμάτων οὐδαμῶθεν ἄλλοθεν ἐχόντων τὸ πιθανόν. Τούτοις γὰρ ἐπόμενος τί οὐκ ἂν τις, προστίθῃσι, καὶ τὴν ἐν Ζελανδία *Ulissingam* ἀπὸ τοῦ Ὀδυσσεῶς φαίη κεκληθῆσθαι καὶ τὴν *Circæan* ἀπὸ τῆς Κίρκης; Τοιαύταις ἦχων ὁμοίότησι παραπλανηθεὶς καὶ ὁ καθ' ἡμᾶς κακόνους τοῖς Ἕλλησι Φαλμερεῦρος πολλὰ πόλεων καὶ χωρῶν καὶ ποταμῶν καὶ ὀρῶν ἐν Πελοποννήσῳ ὀνόματα τοῖς σθλαυικοῖς συγκατέταξεν. Ἕνιοι δ' Ὀδῖνον ἢ Οὐόδανον εἶναι φασὶ τὸν κατὰ τὸν βόρειον ὠκεανὸν πλανηθέντα καὶ διὰ τὴν πλάνην αὐτὸν εἶναι νομισθέντα τὸν Ὀδυσσεά. Τρεῖς γὰρ Ὀδῖνοι ἐγένοντο, ὧν ὁ τρίτος λαμπρὸς ἥρως δειχθεὶς καὶ μέγα κλέος κτησάμενος, πολλὰς χώρας περιοδεύσας ἐκ τῆς τῶν Ἄσων γῆς εἰς τὴν βόρειον Γερμανίαν μετέκρησε καὶ θείας παρὰ τοῖς ἐκεῖ τιμῆς ἔτυχε.

6). Τὸν ὠκεανὸν τοῦτον· τὸν γερμανικὸν δηλονότι, ἢ τὴν νῦν βορείαν παρὰ τοῖς Γερμανοῖς καλουμένην θάλασσαν.

7). Ἀσκιπύργιον (*Asciburgium*). Τὸ ἀρχαῖον τοῦτο πόλισμα ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ Ρήνου ὄχθης κείμενον πιθανῶς τὸ νῦν Ἀσβούργον (*Asburg*) ἐστίν, οὐ πόρρω Μουρσίας ἀπέχον. Καὶ τισὶ μὲν δοκεῖ τὸ *Asciburgium* ὀρθότερον ἂν λέγεσθαι *Asburgium*, ὡς ἀπὸ τῶν Ἄσων οὕτω κληθέν, οἱ πρῶτοι ὤκησαν αὐτὸ μετ' Ὀδῖνου ἐλθόντες. Οἱ δ' ἐν τισὶ τῶν γερμανικῶν διαλέκτων *Ask* ἢ *Asch* ἀργεῖον σημαίνειν φασίν, ἐν δὲ τῷ Σαλ. νόμῳ 23 § 3, *πλοῖον* ὥστ' εἶναι τὸ *Asciburgium* ἑλληνιστὶ μεθερμηνεύμενον *Ναυπύργιον*, ὑποδηλοῦντῳ ὀνόματι, ὅτι νηὶ ἐκεῖσε ἀφίκοντο οἱ κτίσαντες αὐτὸ πρῶτοι καὶ κατοικήσαντες. Ἔτερον δὲ τοῦ εἰρημένου Ἀσκιπυργίου ἐστὶ τὸ παρὰ Πτολεμαίῳ 2, 11. Ἀσκιβούργιον ἐπὶ τῆς ἐτέρας τοῦ Ρήνου ὄχθης τοῦ Ἀσκιπυργίου κατέναντι κείμενον.

8). Ὑπ' Ὀδυσσεῶς. Ἀμφίβολος τοῦ ῥωμαϊκοῦ κειμένου ὁ νοῦς. Ἐπειδὴ γὰρ ἡ δοτικὴ μετοχὴ συντασσομένη παθητικῇ, (ὥστερ

ἐνταῦθα ἢ Ulixi) πολλάκις μὲν χαριστική ἐστιν, ἐνότε δὲ τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου σημαντική, οὐκ ἔχομεν ἀκριβῶς εἰδέναι, πότερον βούλεται λέγειν ὁ Τάκιτος, ἢ τῷ Ὀδυσσεῖ (ὥσπερ Ἡρώϊ), ἢ ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεῶς τὸν βωμὸν ἐκεῖνον ιδρύσθαι. Τοῦτο μέντοι δοκεῖ πιθανώτερον.

9). *Ἑλληνικά φέροντα γράμματα*. Εἰσὶν οἱ ῥουνικά τὰ γράμματα ἐκεῖνα οἷονται εἶναι, ἃ τῶν ἀρχαιοτάτων ἑλληνικῶν οὐ πάνυ τι φαίνονται διαφέροντα· οὐ μὴν ὀρθῶς. Τὰ γὰρ ῥουνικά ἐν χρήσει οὐπω ἦν πρὸ Χριστοῦ. Διὸ κελτικούς ἢ τυρρηνικούς μᾶλλον ἢν τις ὑπολάβοι χαρακτῆρας ἐκεῖνα, ἑλληνικοῖς γράμμασιν ὄντας παρεμφερεῖς, ἐνθυμηθεῖς, ὅτι μοῦρά τις Τυρρηνῶν ὑπὸ Ῥωμαίων τῆς Ἰταλίας ἐξελαθεῖσα εἰς Ραιτίαν καὶ τὰς Ἄλπεις μετέφκησεν. Ἕνιοι δὲ τὰ μνημεῖα ἐκεῖνα εἰς ἐμπόρους Ἕλληνας ἀναφέρουσι καὶ τοὺς Γάλλους εἰκάζουσι τὰ τε γράμματα καὶ βίον ἀστειότερον παρὰ Φωκαέων διδαχθῆναι τῶν ἐξ Ἀσίας ἐς Μασσαλίαν ἀποικησάντων. Ἄλλ' ἢ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης χρήσις ἐν χρόνοις ὑσέροις ἐς Γαλλίαν ἔοικεν εἰσαχθῆναι καὶ ἰδίᾳ τοῖς Δρυΐδαις γενέσθαι.

Δ.

1). *Εἰς ἔφοδον μόνον εὔτονα*. Παραπλησίως τοῖς Γάλλοις οἱ Γερμανοὶ τὴν πολεμικὴν τέχνην καὶ ἀσκήσιν καὶ τὸ κατὰ καιρὸν χρῆσθαι τε τῇ ἐαυτῶν δυνάμει καὶ φείδεσθαι αὐτῆς ἀγνοοῦντες, μιᾷ ὑπερβαλλούσῃ ὁρμῇ πᾶσαν σχεδὸν τὴν ἐαυτῶν ἰσχὺν ἐν ταῖς μάχαις εἰώθεσαν ἀναλίσκειν. Διὸ καὶ πῆρ τῶν Ῥωμαίων τῇ τῶν σωμάτων ἡλικίᾳ τε καὶ ἀλκῇ ὑπερφέροντες, διὰ τὴν περὶ τὰ πολεμικὰ ὁμῶς ἀπειρίαν ῥαδίως ὑπ' αὐτῶν ἐνικῶντο. Εἰκότως οὖν εἰς ἔφοδον μόνον τὰ σώματα αὐτῶν ἰσχυρὰ γενέσθαι λέγει ὁ Τάκιτος.

1). *Οὐ καρτερικά τὰ αὐτά*. Οὕτω μεθρημῆνευσα τὸ χωρίον, τὴν μὲν ἀντων. *eadem* εἰς τὸ *corpora* ἀναφέρων, τὸ δὲ *patientia* ἐπίθετον ἡγούμενος. Ἔστι δ' ὁμῶς αὐτὸ καὶ ὡς οὐσιαστικὸν ἀφρημένον ἐκδέξασθαι, ὥστ' ἔχειν τὸ χωρίον ὧδε. *Laboris atque operum non eadem iis est patientia* = πρὸς δὲ πόνους καὶ ἔργα οὐχ ὁμοία αὐτοῖς καρτερία.

3). *Δίψαν* δὲ καὶ *θάλλπος* κτλ. Τοὺς Γερμανοὺς, ὥσπερ δὴ καὶ τοὺς Γάλλους, ἅτε κλίμασι ψυχροῖς ἐκ νηπίων ἐνειθισμένους, δίψαν καὶ θάλλπος οὐ ῥαδίως ὑπομένειν πολλοὶ ἱστορήκασιν. Τοῦτο δὲ καὶ τοῖς Κίμβροις ἔοικε γενέσθαι ὀλεθριώτερον ἢ τοῦ Μαρίου ἢ πολεμικὴ ἀρετή. Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ μὲν τῷ *ψύχει* ἐνειθίσθαι τοὺς Γερμανοὺς ἐς τὸν οὐρανὸν αὐτῶν ἀνοιστέον τὸ δὲ *ἀσιτία*, ἐς τὴν χώραν.

Ε.

1). Ἡ ὕλαις πέφρικε. Τῶν ἐν Γερμανίᾳ ὑλῶν γνωριμώταται αἶδε. Ἡ Ἑρκυνία, ἥ κατ' ἄλλους ὁ Ὄρκύνιος δρυμῶν (ὅς πλειόνων ὑλῶν κοινὸν ὄνομα ἔοικεν εἶναι ἀπὸ τῆς πηγῆς τοῦ Δανουβίου μέχρι τῆς Τρανσυλουανίας διηκουσῶν καὶ οὕτως ἀλλήλαις συναπτουσῶν, ὥστε μιᾶς ὕλης φαντασίαν παρέχειν), ἡ τῶν Ἀβνόδων ὀρῶν (ἡ νῦν μέλαινα ὕλη Schwarzwald), ἡ τῶν Σουδήτων ὀρῶν (ἡ τοῦ δυσμικωτέρου τοῦ νῦν Σουδήτων, ἥτοι τοῦ Erzgedirg), ἡ Γαβρήτα (ἡ νῦν Βοημικὴ ἢ Βοϊαιμικὴ ἢ Βοιοχαμικὴ ὕλη), ἡ Δοῦνα (ἡ μεταξὺ τῆς νῦν Βοημίας ἢ Βοϊαιμίας ἢ Βοιοχαμίας καὶ Μοραυίας), ἡ Σημανοῦς ἢ Σημᾶνα (πιθανῶς ἡ τοῦ νῦν Harzgebirg), ἡ Βακενίς ἢ Βουχουνία (ἡ νῦν Φραγκονικὴ καὶ Θυριγγία ὕλη), ἡ τοῦ Ἀσχιβουργίου ὀρους, ἡ τῶν Οὐανδαλικῶν ὀρῶν (τοῦ νῦν Riesengedirg), ἡ τῶν Σαρματικῶν ὀρῶν (τῶν Καρπαταίων καὶ τῶν ἐθνωτᾶτων τῆς Μοραίας), ἡ Τευτοβουργικὴ (μεταξὺ Παδερβόρνου καὶ Ὄσναβούργας, ἔνθα πάλαι ποτὲ ὁ τῶν Χηρούσκων ἡγεμονεύων Ἀρμίνιος τὰ τρία τῶν ὑπὸ Οὐάρῳ Κοϊντιλίῳ Ῥωμαίων τάγματα μάχῃ νικήσας πασσυδὶ διέφθειρεν), ἡ Ἡράκλεια πρὸς ἑὼ τοῦ Οὐϊσούργιος (ἴσως ἡ τοῦ νῦν Suntelgebirg), ἡ τῶν Σεμῶνων ὕλη.

2). Σιτηρῶν μὲν εὐφορος. Οὕτω μεθρημένηυσα, ἐκείνοις προσθήμενος, οἱ τὸ *satis* ἐνταῦθα ἀπενεκτικὴν πληθ. τῆς μετοχῆς *satus* εἶναι φασιν· εἰδέ τις αὐτὸ θεῖν ἐπὶ ῥήμα, μεθερμηνευτέον τὸ χωρίον ὧδε. εὐφορός ἐστιν *ικανῶς*.

3). Δέρδρων καρπίμων οὐ δεκτικὴ (*impatiens*). Πῶς οὐ δεκτικὴ, εἴ γε κατὰ Στράβωνα (δ'. 6) καὶ Πλίνιον (ιδ'. 3, 8) χρηστὸν ἡ Ῥαιτία ἐν τῷ τότε ἔφερεν οἶνον καὶ βότρυς οὐ φαύλους, αὐτὸς δ' ὁ Τάκιτος (κεφ. 23 καὶ 26) ὁπωροφοροῦσαν ἡμῖν ἀποφαίνει τὴν Γερμανίαν, ἄγριά τε καὶ ἡμερὰ μῆλα τρέφουσαν; Ἰσως οὖν ἡ ἄρχουσα *im* τοῦ *impatiens* ἀβλεψία τῶν ἀντιγραφέων ἀπὸ τῆς ληγούσης *um* τῆς ἡγουμένης λέξεως ἐπεισέφερσεν· ὥστε γραπτέον *patiens* = δεκτικὴ.

4). Ὁ τοῦ μετώπου κόσμος· δηλονότι τὰ κέρα· τούτοις γὰρ τὸ τῶν βοῶν μέτωπον κοσμεῖται τε καὶ ὀπλίζεται, τούτοις οἱ ταῦροι δοκοῦσιν ἀγάλλεσθαι.

5). Ὁ μὴ δ' οὐκ ἂν ἔγωγ' ἰσχυρισαίμην κτλ. Ὁ τῷ ἱστορικῷ ἐνδεχόμενον τότε ἐδόκει, τοῦτ' ἀληθὲς ὁ ἔπειτα χρόνος ἀπέφηνε. Χρυσίτιδες γὰρ καὶ ἀργυρίτιδες φλέβες πολλαὶ πολλαχοῦ τῆς Γερμανίας ἀνεκαλύφθησαν, καὶ νῦν οὐκ ὀλίγος ἐν αὐτῇ χρυσὸς καὶ ἀργυρὸς ἐξορύσσεται. Ἔοικε δ' ἐν τῷ χρόνῳ, ὅτε ὁ Τάκιτος

τὸ περὶ Γερμανίας τόδε βιβλίον ἔγραφεν, οὐπω ἐν τῷ Ματτιακῷ ἢ Μαζυακῷ ἀγορῇ ἀνευρῆσθαι τὸ ἀργυρεῖον, οὐ αὐτὸς ἐν τοῖς χρονικοῖς (ιδ. 20,) μνεῖαν ποιεῖται.

6). *Τὸ πριονωτὸν καὶ ἐνάρματον*. *Πριονωτὸν* μὲν καλεῖ νόμισμα, οὐ ὁ γῦρος πυκναῖς ἐντομαῖς πρίονος δίκην ὠδόν-
τῳται· οὐδαμοῦ δ' ἄλλοθι τῶν τοιούτων νομισμάτων γίγνεται
μνεῖα· *ἐνάρματον* δέ, τὸ τύπον ἄρματος φέρον, ἐφ' οὗ ἡ Νίκη
ὀχεῖται. Ἐσχημάτισται δέ μοι ἡ λέξις κατὰ τὸ *εὐάρματον* καὶ
εὐσώματον.

7). *Ἄλλ' ὅτι εὐχερεστέρα τῶν ἀργυρῶν* κτλ. ἀργυρᾶ
γὰρ νομίσματα τό, τε εἶδος πολλὰ καὶ τὴν ἀξίαν διάφορα ἦν τοῖς
Ῥωμαίοις, χρυσᾶ δ' οὐχ ὁμοίως.

Σ'.

Ἐν τοῖς κεφαλαίοις σ'—ιδ. λόγον ποιεῖται ὁ Τάκιτος περὶ τῶν
πολεμικῶν, ὡς εἶχε παρὰ τοῖς Γερμανοῖς, οὐπω τὴν τοῦ πολέμου
τέχνην ἐν τῷ τότε εἰδόσιν, ἀλλ' ὕστερον αὐτὴν διδαχθεῖσι παρὰ
Ῥωμαίων. Διτταὶ δ' ἦσαν αὐτῶν αἱ στρατεῖαι τὸ πάλαι· ἡ γὰρ
ἀλλήλων οἱ τῆς Γερμανίας λαοὶ τὴν χώραν ἐπέτρεχον, ἡ πρὸς τὰ
ὄμορα ἔθνη, μάλιστα δὲ πρὸς Ῥωμαίους, ἐπολέμουν. Πολλοὶ δ' αὐ-
τῶν καὶ ἐμισθοφόρου τοῖς Ῥωμαίοις ἢ Γάλλοις συστρατευόμενοι.
Ἴδιον δ' αὐτοῖς καὶ μόνιμον τῶν ἐς πόλεμον τὸ τῶν ἐταίρων ἢ ὁπα-
δῶν τῶν ἡγεμόνων θέσμιον, περὶ οὗ ἐν κεφαλαίῳ 13 καὶ 14 λό-
γον ποιεῖται ὁ Τάκιτος. Πλὴν δὲ τούτου οἱ τῆς Γερμανίας πολε-
μισταί, ὥσπερ οἱ τῶν Περσῶν, (ἴδε Ἡρωδιαν. 6, 5) κελεύσματι τοῦ
Βασιλέως εἰώθεσαν συναγείρεσθαι καὶ ἰδίᾳ ἕκαστος δαπάνη στρα-
τεύεσθαι, τῇ ἐκ τῶν πολεμίων λεία ἀρκοῦμενοι· τοῦ δὲ πολέμου
διεξαχθέντος διελύοντο αὖθις οἴκαδε. Μισθοφόρος οὖν στρατιὰ οὐκ
ἦν παρ' αὐτοῖς τὸ πάλαι, ἀλλὰ μετὰ τοὺς χρόνους Καρόλου τοῦ
Μεγάλου τὸ πρῶτον συνέστη.

1). Τῶν ὀπλῶν τὰ μὲν εἰσιν *ἀμυντήρια*, οἷς οἱ μαχόμενοι
χρῶνται εἰς τὸ πόρρωθεν βάλλειν ἢ ἐγγύθεν τιτρώσκειν τοὺς πολε-
μίους· τὰ δὲ *σκεπαστήρια*, οἷς ἐαυτοὺς σκεπάζουσιν, ὥστε μὴ
βάλλεσθαι μὴδὲ τιτρώσκεσθαι ὑπ' ἐκείνων. Ἐκεῖνα μὲν οὖν *tela*
ἰδίως οἱ Ῥωμαῖοι καλοῦσι· ταῦτα δὲ τὸ γενικὸν ὄνομα *arma* προσ-
αγορεύουσι. Τοῦ δὲ τοὺς Γερμανοὺς σιδήρου πάλαι μὴ εὐπορεῖν αἴτιον
οὐ τῆς χώρας αὐτῶν ἡ φύσις· (πλεῖστα γὰρ νῦν ἐστὶ παρ' αὐτοῖς
σιδηρωρυχεῖα καὶ ἄφθονα) ἀλλ' ἡ ἄγνοια τοῦ μεταλλεῦσιν ἢ καμι-
νεῦσιν τὸν σίδηρον, ἴσως δὲ καὶ τὸ ἀπαξιοῦν αὐτοὺς ἔργον οὕτω
ταπεινὸν καὶ ἐπίμοχθον.

2). *Φραμέας*. Εἰσὶν οἱ τὴν φραμέαν ῥομφαίας διστόμου εἶδος ὑπολαμβάνουσιν, ἀλλ' οὐκ ὀρθῶς· ἀγχέμαχον γὰρ ἦν ἡ ῥομφαία ὄπλον, τοῖς πόρρωθεν μαχομένοις ἥκιστα χρήσιμον· τῇ δὲ φραμέᾳ ἐγγύθεν ὁμοίως καὶ πόρρωθεν οἱ Γερμανοὶ ἐχρῶντο κατὰ τὸν Τάκιτον. Πιθανώτεροι οὖν δοκοῦσιν οἱ τὴν φραμέαν ἄκοντα εἶναι φάσκοντες, βραχεῖ σιδηρῷ ἐστομωμένον ὀβελοῦ, ὃς ξύλῳ ἱκανῶς μακρῷ οὕτως ἐνεκέκρουστο ἢ ἐνεδέδετο, ὥστε τὸ τῶν σκυτῶν ὀπέατι προσοικέναι τὸ ὄπλον. Ἀνεύρηται δ' ἐν τῷ Μεροβιγγεῖῳ μνήματι οὐ πόρρω τοῦ Οὐῖροδούνου (Verdun) ὄπλον τοιοῦτο, ὀπέατι παρεμφερές καὶ νῦν ἐν Μουσεῖῳ τινὶ τοῦ Ἀργεντοράτου τεθησαυρισμένον. Καλεῖται δ' ἡ φραμέα ἐλληνιστὶ διβόλιον ἢ διβολία κατὰ τὴν τοῦ Ρεῦσίου εἰκασίαν καὶ τὴν τοῦ ἡμετέρου Κοραῆ διόρθωσιν (ἴδε Πλουτάρχου βίων Παραλ. Μάριον 25 ἐκδ. Κοραῆ).

3). *Οἱ δὲ πεζοὶ καὶ βέλη ἀφιασι*· λίθους δηλονότι ἀπὸ χειρὸς ἢ ἀπὸ σφενδόνης, παλτά, σαυνία, ἀκόντια. Εἰ δὲ καὶ τόξοις ἐχρῶντο, οὐ δῆλον.

4). *Τὰς ἀσπίδας χρώμασι διαρθίζουσι*· τῶν γερμανικῶν λαῶν ἕκαστος χρώματι ἰδίῳ ὥσπερ ἐπισήμῳ τοὺς θυρεοὺς ἢ τὰς ἀσπίδας ἐποίκιλλεν. Ἐντεῦθεν τινες τὴν παρασημογραφικὴν (l'art héraldique) ἱγοῦνται τὴν πρώτην ἀρχὴν λαβεῖν. Ἀλλ' ἡ ἐπὶ ταῖς ἀσπίσι παρασημογραφία πολλῷ ἀρχαιοτέρα φαίνεται οὕσα· Ἡσίοδος μὲν γὰρ διὰ μακρῶν ἡμῖν τὴν ἐπὶ τῆς ἀσπίδος τοῦ Ἡρακλέους σηματοουργίαν ὑπέγραψεν. Ὅμηρος δὲ τὴν ἐπὶ τοῦ σάκου τοῦ Ἀχιλλέως, Αἰσχύλος δὲ (ἐπτὰ ἐπὶ Θῆβ. 334—630) καὶ Εὐριπίδης (Φοίν. 1106—1214) τὰ ἐπίσημα τῶν ἐπὶ Θήβας στρατευσάντων ἐπτὰ ἡρώων ἡμῖν ἐδήλωσαν.

5). *Ἐπιπορπώμενοι σάγον*. Οὐχ ὅλως γυμνοὺς, ἀλλὰ σχεδὸν γυμνοὺς ὑποληπτέον εἶναι πάλαι τοὺς Γερμανοὺς. Αὐτὸς γὰρ ὁ Τάκιτος ἀλλαχοῦ (Κεφ. 17) πᾶσι φησι τοῖς Γερμανοῖς κοινὸν περιβόλαιον εἶναι τὸν καλούμενον σάγον· ἐφαπτίδα ἐρεᾶν, τετράγωνον, δασεῖαν, βραχεῖαν, τοὺς ὤμους καὶ τὰ νῶτα τοῦ σώματος περιβάλλουσαν.

6). *Κράνεσι καὶ κυναῖς*· Τὰ μὲν κράνη μετάλλου, τὰς δὲ κυναῖς δορᾶς πεποιῆσθαι λέγει ὁ Ἰσίδωρος ἐτυμολ. 18, 14. ἔοικεν ὅμως καὶ ἄλλῳ τινὶ ταῦτα διεννηοχένοι ἀλλήλων, εἰ καὶ ἄδηλον ὧτινι. Ὁ δὲ Πλουτάρχος ἐν βίῳ Μαρίου (κεφ. 25) τοὺς Κίμβρους κράνη φησὶν ἔχειν *εἰκασμένα θηρίων φοβερῶν χάσμασι καὶ προτομαῖς ἰδιομόρφοις, ὥς ἐπαιρόμενοι λόφοις περωτοῖς εἰς ὕψος μείζους ἐφαίροντο*.

7). Τοιοῦτοι αὐτοῖς ἦσαν οἱ ἵπποι διὰ τὸ ἀτημέλητοι μένειν

καὶ μὴ θεραπεύεσθαι· αὐτόνομοι γὰρ ἠφίσεντο ἐν λειμῶσι καὶ ὕλαις πλανᾶσθαι. Ἰστέον δ' ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Γερμανοὶ ἐφιππίοις οὐκ ἐχρῶντο, χαυνότητος καὶ νωχελείας δείγμα τὴν χρῆσιν τούτων ἡγούμενοι. Καὶ τῶν ἀναβολέων δὲ τὴν χρῆσιν ἀγνοοῦντες φαίνονται ἢ ἀπαξιοῦντες.

8). Ἀσαφές ἐστὶ τὸ χωρίον ἄλλως ὑπ' ἄλλων νοούμενον. Οἱ οὖν πλεῖστοι τῶν ἐρμηνευτῶν τοιόνδε τινὰ τὸν νοῦν αὐτοῦ φασιν εἶναι.

Οἱ δ' ἵπποι (τῶν Γερμανῶν) οὐ διδάσκονται συχνὰς καὶ ποικίλας τοῦ δρόμου μεταβολὰς καὶ ἐλιγμούς ποιεῖν, ἀλλ' ἐπ' εὐθείας ἐλαύνουσιν αὐτοὺς οἱ ἵππευόντες, ἢ μιᾷ μεταβολῇ ἐπὶ δεξιὰ εἰς ἓνα κύκλον συντάσσουν, ὥστε μηδὲνα ἐν τούτῳ πρότερον εἶναι ἢ ὕστερον· δῆλον γάρ, ὡς οὐδεὶς οὐδένα τῶν ἐν τῷ αὐτῷ τεταγμένων κύκλῳ πρότερον ἂν εἴποι ἢ ὕστερον.

Ὁ δὲ Βυλαῦος τοιόνδε.

Οἱ δ' ἵπποι οὐ κατὰ τὸν ἡμέτερον τρόπον πολλὰς καὶ ποικίλας δρόμου μεταβολὰς ποιεῖν διδάσκονται, ἀλλ' ἐπ' εὐθείας ἐλαύνουσιν αὐτοὺς οἱ ἵππεῖς ἢ μιᾷ στροφῇ ἐπὶ δεξιὰ εἰς κύκλον αὐτοὺς περιάγουσιν οὕτως, ὥστε ἀεὶ ἐπὶ μιᾶς τετάχθαι πάντας εὐθείας, οἷον ἀκτῖνός τις τοῦ κύκλου, οὗ τομέα τῇ περιαγωγῇ περιγράφουσι. Τὸ οὖν μηδὲνα πρότερον ἢ ὕστερον εἶναι τοῦτο δὴ σημαίνει, τὸ ἐν τῇ περιαγωγῇ εὐθεῖαν τηρεῖσθαι πανταχοῦ τὴν τῶν ἵππέων τάξιν, μηδαμοῦ δὲ τὴν γραμμὴν κλᾶσθαι ἢ κάμπτεσθαι· ὃ δὴ συμβαίνειν ἀνάγκη, εἴ τις τῶν ἵππων προχωρήσας πρὸς ἢ ἀπολειφθεὶς τῆς εὐθείας ἐκβαίῃ. Ἀλλ' ἔμοιγε οὐ πιθανὰ τὰ τοῦ Βυλαίου δοκεῖ. Ἐδὲι γὰρ κατὰ ταῦτα τὸ τῶν Γερμανῶν ἵππικόν εἰς γραμμὴν ἐκτόπως μακρὰν ἐκμηρῦεσθαι καὶ τομέα κύκλου οὕτω μεγάλου τῇ περιαγωγῇ διαγράφειν, ὥστε σπανίως ἐν ταῖς μάχαις χώρας εὐπορεῖν ἰκανῆς εἰς τοιοῦτους ἐξελιγμούς· ἔτι δ' ἔδει τοὺς μὲν ἐγγὺς τοῦ κέντρου τεταγμένους ἵππεῖς ἢ ὅλως ἀκίνητεῖν ἢ βραχύ τι προβαίνειν τῆς χώρας, τοὺς δ' ἐγγὺς τῆς περιφερείας μέγιστον ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἕκαστον διαθεῖν ὁζόν. Ἀλλ' οὐδὲ τὸ χρήσιμον τῆς τοιαύτης ἐν ταῖς μάχαις κινήσεως συνορᾶν ἔγωγ' ἔχω.

9). Οἱ ἀναμιζέ τοῖς ἵππεῦσι μαχόμενοι πεζοὶ ἄμιπποι καλοῦνται καθ' Ἑλλήνας. Διαφέρουσι δ' αὐτῶν οἱ διμάχαι, οἱ ἀπὸ τε τῶν ἵππων καὶ ἀφιππεύοντες, ὅπου δέοι, πεζῇ μάχονται πρὸς τοὺς πολεμίους. *Δραγόροι* οὗτοι, ἤτοι *δράκοντες*, κατὰ τὴν νῦν στρατιωτικὴν τῶν Εὐρωπαϊῶν γλῶσσαν προσαγορεύονται.

10). *Ἐκατοργαδίται*. Τῶν στρατιωτικῶν τούτων ἑκατονταδιτῶν διαφέρουσιν οἱ ἑκατὸν πολιτικοὶ τῶν ἡγεμόνων σύμβουλοι καὶ ἀκόλουθοι, ὧν ἐν κεφ. ιβ.' μνημονεύει ὁ Τάκιτος.

11). Κατ' ἐμβόλους. Ἐμβολος δελτωτὸν ἤτοι τρίγωνον ἦν παρατάξεως σχῆμα, ἐπιτηδειότερον δοκοῦν εἰς τὸ διασπᾶν τὴν τῶν πολεμίων τάξιν διὰ τὸ ὑπὸ πολλῶν πολλὰ ὁμοῦ βέλη πρὸς τὸν αὐτὸν τόπον ἀφίεσθαι. Παρετάσσοντο δ' οὕτω κατ' ἐμβόλους οἱ Γερμανοί, ὥστε τοὺς συγγενεῖς καὶ ὁμοδήμους ἢ ὁμοεθνεῖς ἴδιον ἐκαστους ἔμβολον συνιστάναι καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τεταγμένους πρὸς τοὺς πολεμίους διαγωνίζεσθαι· ὁ δὲ οὐ μικρὸν εἰς ἀμιλλαν καὶ εὐψυχίαν αὐτοῖς συνεβάλλετο (ἴδε κεφ. ζ').

12). Τὴν ἀσπίδα καταλιπεῖν. Οὐ τὸ ἐκ τύχης τὴν ἀσπίδα καταλιπεῖν βούλεται λέγειν ὁ ἱστορικός, ἀλλὰ τὸ δι' ἀνανδρίαν αὐτὴν ρίψαι. Τοῦτο δὲ καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, μάλιστα δὲ οἱ Λάκωνες καὶ οἱ Θηβαῖοι, ἐν τοῖς αἰσχίστοις ἐτίθεντο. Γνωστὰ δὴ πᾶσι τὰ τῶν Λακκαίων ἐκεῖνα· ἢ τὰν, ἢ ἐπὶ τὰν· καὶ ταύτην ὁ πατήρ σοι ἀεὶ ἔσωζε· καὶ σὺ οὖν ταύτην σῶζε, ἢ μὴ ἔσο.

Z.

1) Καὶ οἱ στρατηγοὶ παραδείγματι μᾶλλον ἢ κράτει κτλ. Ὁ νοῦς. Καὶ οἱ στρατηγοὶ παραδείγματι (τῆς ἑαυτῶν ἀρετῆς) μᾶλλον ἢ κράτει ἄρχουσι, θαυμαζόμενοι ὅτι εἰσὶν ὀξεῖς κ.τ.λ. ἢ. Οἱ στρατηγοί, παραδείγματι (τῆς ἑαυτῶν ἀρετῆς) μᾶλλον ἢ κράτει στρατηγοὶ ὄντες (=στρατηγοῦντες), ἄρχουσι θαυμαζόμενοι (=τῷ θαυμάζεσθαι) διὰ τὴν ὀξύτητα κτλ.

2). Εἰκόνας δὲ καὶ σημεῖά τινα κτλ. Εἰθιστο τῆς Γερμανοῖς, ὥσπερ δὴ καὶ ἄλλοις τῶν πάλαι ἐθνῶν, εἰς μάχην ἰοῦσι σημαίας φέρειν. Δοκοῦσι δ' αὐταὶ ἢ ὀθόνια εἶναι ἀνάπτυχα, ζώων μάλιστα τύπους ἐνυφασμένους ἔχοντα, ἢ εἰκόνες φοβερῶν ζώων μετάλλου ἢ ξύλου πεποιημέναι, εἰς τὸ φόβον τοῖς πολεμίοις ἐμποιεῖν ἐπιτήδεια. Οὐ ῥάδιον δὲ διαστεῖλαι ἐνταῦθα, εἰ ἄλλο μὲν αἱ εἰκόνες, ἄλλο δὲ τὰ σημεῖα δηλοῦσιν, ἢ κατὰ σχῆμα ἐν διὰ δυοῖν σημαίας βούλεται λέγειν ὁ Τάκιτος εἰκόνας τινὰς ἐχούσας.

3). Τὰ τῆς καρτερίας ἐχέγγυα κεῖται ἐγγὺς κτλ. Ἀδελφὰ τούτοις περὶ τῶν Λακεδαιμονίων γυναικῶν ἱστορεῖ ὁ Πλούταρχος (ἐν βίῳ Πύρρου. 29), λέγων· Ἡμύνοντο δὲ καὶ προθυμίᾳ καὶ ἀρετῇ παρὰ δύναμιν οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ παρῆσαν αἰγυραῖκες, ὀρέγουσαι βέλη καὶ σιτία καὶ ποτὸν τοῖς δεομένοις προσφέρουσιν καὶ ἀναλαμβάνουσιν τοὺς τιτρωσκομένους. Παρορμητῆρια δὲ (hortamina) λόγους νόμιμοι εἰς ἀλκὴν παρορμῶντας.

Η'.

1). Ἐν τοῖς θηλυγενέσι τῶν οἰκείων. Οὕτω μεθερμηνευτέον ἔδοξε μοι τὸ τοῦ κειμένου *feminarum suarum nomine*. *Feminae* γὰρ ἐνταῦθα οὐχ αἱ σύζυγοι μόναι λέγονται, ἀλλὰ καὶ αἱ μητέρες καὶ ἀδελφαί. Εἰκότως δὲ τὴν τῶν γυναικῶν αἰχμαλωσίαν μᾶλλον ἐφοβοῦντο ἢ τὴν ἐαυτῶν καὶ τὴν τῶν ἀρρένων τοῦ οἴκου· οὐ γὰρ μόνον ἀσθενέστερον τὸ θῆλυ γένος καὶ μείζον ἐν αἰχμαλωσίᾳ δεινοῖς ὑποκείμενον, ἀλλὰ καὶ διαθετικώτερον τῶν ψυχῶν εἰς συμπάθειαν.

2). *Εἶδομεν* (*vidimus*). Οὐ περὶ ἐαυτοῦ τοῦτο λέγει ὁ Τάκιτος ἀλλὰ περὶ τῶν Ῥωμαίων. *Εἶδομεν ἡμεῖς οἱ Ῥωμαῖοι*· διὸ καὶ πληθυντικῶς κέχρηται ἀριθμῷ· ὅπου γὰρ περὶ ἐαυτοῦ λέγει, τῷ ἐνικῷ χρῆσθαι φιλεῖ. Παρὰ τὴν Οὐελήδαν (ἢ Βελήδα γεγραμμένη εὔρηται παρὶ Δίωνι) καὶ Αὐρινίαν καὶ Γάννα τις παρθένος μνημονεύεται προφῆτις, ἣ μετὰ Μάσους τοῦ Σεμνῶνων βασιλέως πρὸς Δομετιανὸν ἦλθε καὶ τιμῆς παρ' αὐτοῦ ἔτυχεν (ἴδε Δίων. 67. 5.).

Θ'.

Τὰ ἐν τῷδε καὶ τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ περιεχόμενα εἰς τὴν τῶν Γερμανῶν θρησκείαν, μόνην σχεδὸν τὴν ἐν τοῖς πολεμικοῖς, καὶ ἔτι εἰς τὰ περὶ τὸν πόλεμον καὶ τὰ ἀρχαιρέσια ἀναφέρεται. Οὐ μόνον δ' ἂ Τάκιτος πάνυ διὰ βραχέων περὶ θεῶν καὶ θρησκείας τῶν πάλαι Γερμανῶν ἱστορεῖ, ἀλλὰ καὶ ἂ παρ' ἄλλων γινώσκουμεν, πολλὴν ἔχει τὴν ἀδιηλότητα καὶ ἀμφιβολίαν. Ὅσοι μὲν τῶν πάλαι Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων τῆς τῶν Γερμανῶν θρησκείας μνείαν ἐν τοῖς ἐαυτῶν ποιοῦνται συγγράμμασιν, οὐ πάνυ τι δοκοῦσιν ἀξιόπιστοι εἶναι, οὔτε ποτ' εἰς τὴν χώραν ἐκείνων, πλὴν ὀλιγίστων, ἐλθόντες, οὔτε τὴν φωνὴν ἐπαίοντες. Οἱ δ' ἔπειτα χριστιανοὶ συγγραφεῖς ψέγειν μᾶλλον καὶ δυσφημεῖν τὰ τῶν ἐθνικῶν ἢ διερευνᾶν καὶ κατ' ἀλήθειαν ἀφηγεῖσθαι φιλοῦσιν, οὐδὲ τοὺς χρόνους, ὥσπερ ἔδει, φαίνονται διακρίνοντες. Τῶν δὲ καθ' ἡμᾶς σοφῶν εἰσὶν οἱ τοὺς Γερμανοὺς τὸ παλαιάτατον, πρὶν δὲ αὐτοὺς τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιμιξίᾳ τῆς ὀθνείας μετασχεῖν δεισιδαιμονίας, ἕνα μόνον οἶονταί· σέβειν θεόν, τὸν τοῦ παντός κυβερνήτην, οὗθ' ἱερεῖς οὔτε ναοὺς ἢ τεμένη, οὔτε βωμοὺς, οὔτε θυσίας, οὗτ' εἰκόνας θεῶν ἔχοντας. Εἰκάζουσι δὲ τοῦτο ἐξ ὧν ὅ,τε Τάκιτος ἐν τῷ βιβλίῳ τῷδε (κεφ. 9. 39. 43) καὶ ὁ Καῖσαρ (*bel. gal.* 6, 21.) λέγουσιν. Ἀλλὰ τῇ τῶν σοφῶν ἐκείνων δόξῃ σαφῶς ἀντιμάχεται ἂ ὁ αὐτός φησι Τάκιτος ἐν τισὶ τοῦ βιβλίου τούτου κεφαλαίοις (2, 34, 40, 43, 45) καὶ ἀλλαχοῦ

(Ann. 1, 51. 57. 61. 2, 10. 12. 4, 73. 13, 57. Hist. 4, 64) και ἔτι ἂ ἡμῖν περὶ τῆς τῶν γερμανικῶν θεῶν πληθύος καὶ τῶν τούτων εἰδῶν καὶ εἰκόνων παραδεδώκασι Γρηγόριος ὁ Turon. 2, 10. καὶ Ῥημίγιος καὶ Ἀλκουίνος καὶ Βέδας καὶ ἄλλοι. Εἰδὲ τὰ παλαιότερα τῶν τῆς Γερμανίας θεῶν ὀνόματα ῥωμαϊκὰ φαίνεται ὄντα, ἃ δ' ἐν αὐτοῖς γερμανικὰ μνημονεύεται, ταῦτα νεώτερα δείκνυται, οὐχ ἱκανὸν τοῦτο τεκμήριον τοῦ τοῖς Γερμανοῖς ὑπὸ Ῥωμαίων τὴν πολυθεΐαν μεταδοθῆναι. Ἐν μὲν γὰρ τοῖς παλαιτάτοις χρόνοις οἰκεία δοκεῖ τὰ τῶν θεῶν αὐτοῖς γενέσθαι ὀνόματα, εἴτα δ' ὑπὸ Ῥωμαίων μεταβληθῆναι, τὸ βάρβαρον αὐτῶν δυσχεραίνοντων καὶ δυσεκφώνητον. Μαρτυρεῖ δὲ τῷ λόγῳ αὐτὸς ὁ Τάκιτος, ἐν οἷς (κεφ. 43) περὶ τῶν Νααρβάλων φησί· *sed deos interpretatione Romana Castorem Pollucemque memorant*. ἔτι δὲ Μέλας λέγων (3, 3) τάδε· *Montes (ut et Dii) quorum nomina vix est eloqui ore Romano*.

1). *Θεῶν πάντων τὸν Ἑρμῆν*. κτλ. Τοῦτ' αὐτὸ καὶ οἱ Γάλλοι ἐποιοῦν κατὰ Καίσαρα (bel. gal. 6, 17) καὶ οἱ Θράκες καθ' Ἡρόδοτον (2, 51. 5, 7). Ἀπορήσεις δ' ἂν τις, διατί οἱ Γερμανοί, γένος μάχιμον οὕτω καὶ ἀρειότολμον, τῷ Ἑρμῇ μᾶλλον ἢ τῷ Ἄρει ἐλάτρευον· διατί δ' ἡ Ἰσις ἐνταῦθα μνημονεύεται, ἐνθα περὶ τῶν πολεμικῶν ὁ λόγος ἐστὶ θεῶν ἢ ὅτι τοῖς Γερμανοῖς, ὥσπερ δὴ τοῖς Ἕλλησι καὶ Ῥωμαίοις καὶ ἄλλοις ἀρχαίοις λαοῖς, τύποι οἱ θεοὶ ἦσαν καὶ σύμβολα, οἱ μὲν σοφίας, ἥς καὶ ἡ πολεμικὴ δῆπου μετέχει τέχνη, οἱ δὲ ῥώμης καὶ ἀνδρείας. Σοφίας μὲν οὖν τύπος καὶ σύμβολον Ἀθηνᾶ ἦν καὶ Ἑρμῆς, καὶ παρὰ τοῖς Γερμανοῖς Ὀδίνος ἢ Οὐόδανος· ἀλκῆς δὲ καὶ ἀνδρείας, Ἄρης καὶ Ἡρακλῆς, καὶ παρὰ τοῖς Γερμανοῖς Θῶρος ἢ Τῦρος. Ποτέροις τούτων καὶ διὰ τί ἡ Ἰσις συγκατείλεται, ἄδηλον.

2). *Καὶ ἀνθρωποθυτεῖν θεμιτὸν ἡγοῦνται*. Ἀδελφὰ τούτοις καὶ Στράβων περὶ Κίμβρων (7, 2) καὶ Προκόπιος περὶ Γότθων (2, 14. 15. 25. 26.) ἱστορεῖ· καὶ Ὀβίδιος δὲ περὶ Γερμανίας ἄδει (Trist. 4 el. 2, 35. 36).

3). *Ἡρακλέα δὲ καὶ Ἀρην ἱερεῖοις μὴ ἀπειρημένοις ἐλάσχορνται*. Δηλονότι μὴ ἀνθρωπίνους.

4). *Μοῦρα δέ τις Σουήβων καὶ Ἰσιδι θύει ὅθεν δ' ἡ αἰτία* κτλ. Οὐκ ἀπιθάνως τινὲς εἰς τὴν λατρείαν τῆς Ἰσιδος ἀναφέρουσιν ἂ περὶ Σεμνώνων ἐν κεφ. 39 λέγει ὁ Τάκιτος. Πιθανὴ δὲ καὶ ἡ τοῦ Διλθείου εἰκασία, οὐκ ἄλλην τοπάζοντος τὴν Ἰσιν εἶναι, περὶ ἧς ἐνταῦθα ὁ λόγος, ἢ αὐτὴν τῶν Γερμανῶν τὴν θεὰν Σελήνην, ἧς εἰκὼν ἡ μήνη λιθουρνίδι νηὶ ὁμοία.

5). Ἄλλως δὲ τοίχοις περιλαμβάρεσθαι τοὺς θεούς. κτλ. Ὅμοια ἱστοροῦσι Τάκιτος μὲν (Hist. 5, 5.) καὶ Δίων (37, 17) περὶ Ἰουδαίων, Ἡρόδοτος δὲ (1, 131) καὶ Στράβων (15, 3) καὶ Κικέρων (de rep. 3, 9.) περὶ Περσῶν, Πλούταρχος δὲ (Νουμ. 8) περὶ τῶν παλαιτάτων Ῥωμαίων, καὶ ἄλλοι περὶ ἄλλων.

6). Καὶ θεῶν ὀνόμασι τὸ ἀπρόσιτον ἐκεῖνο καλοῦσι καὶ ἄδυτον. κτλ. Οὕτως ἔγνωκα τὸ χωρίον μεθερμηνεῦσαι, ἐκείνοις συνθέμενος, οἱ τὰς ἐν τῷ κειμένῳ λέξεις *secretum illud* τὸν ἐν βαθυσκόις ὕλαις, ὥσπερ τοῖς πάλαι Γερμανοῖς εἶθιστο, τοῖς θεοῖς ἀφωρισμένον, πᾶσι δὲ, πλὴν τοῖς ἱερεῦσιν, ἀπρόσιτον καὶ ἀθέατον τόπον, σημαίνειν ἠγοῦνται· ὃν δὴ θεῶν ὀνόμασιν ἐκάλουν τε καὶ ἐσέβοντο. Ἄλλοι δέ, τοῖς ἐν τῷ κειμένῳ ῥήμασι *secretum illud* τὸ *numen* συνυπακούοντες, οὐ τόπον τινὰ θεοῖς ἀφωρισμένον, οὐκ ἄλλος ἢ τέμενος ἱερὸν καὶ τοῖς πολλοῖς ἀνεπίθετον, ἀλλὰ τὸν ἕνα ἀπρόσιτον καὶ ἀόρατον καὶ ἄρρητον θεὸν ἐνταῦθα δηλοῦσθαί φασιν, ὃν οἱ πάλαι Γερμανοὶ ἐν ὀνόματι ἐξειπεῖν οὐκ ἔχοντες πλείοσι θεῶν προσηγορίαις ἐπειρῶντο ἐξηρμηνεῦσαι, καὶ ὃν τῷ πνευματικῷ μόνῳ ὄμματι ὁρῶντες ἐσέβοντο. Τῇ γνώμῃ ταύτῃ τὰ ἀνωτέρω (σημ. 1) περὶ τῆς τῶν Γερμανῶν πολυθεΐας εἰρημένα ἔοικεν ἀντικεῖσθαι. Ἀλλὰ τί κωλύει ἡμᾶς ὑποθέσθαι πολλοὺς μὲν τὸ πάλαι ἐν Γερμανίᾳ νομιζέσθαι ὑποδεεστέρους θεοὺς καὶ τῇ ἐνύλῳ φύσει συγγενεστέρους, ἕνα δὲ μόνον ὑπέρτατον πάντων καὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀντιλήψεως ὑπεριδρυμένον, τὸν παρὰ τοῖς Σκανδιανοῖς Ἀλφατέρα, ἥτοι παγγενέτην καλούμενον καὶ τοῦτον ἐνταῦθα ὑπὸ τοῦ Τακίτου σημαίνεσθαι;

Γ.

1). Οἰωνῶν καὶ κληρῶν κτλ. Πολλῶν ὄντων τῶν τῆς μαντικῆς εἰδῶν, δύο ἐνταῦθα τοῖς πάλαι Γερμανοῖς χρήσιμα γενέσθαι μανθάνομεν· τὴν οἰωνιστικὴν καὶ τὴν κληρομαντείαν. Τῆς μὲν οἰωνιστικῆς ἔργον ἐκ τῆς τῶν ὀρνίθων πτήσεως ἢ ὥδης τὴν τῶν θεῶν βούλησιν, ἢ τὰ μέλλοντα οἰωνίζεσθαι· τῆς δὲ κληρομαντείας, ἐκ τινων σημείων ἢ γραμμάτων τὸ ἀδῆλον γινῶναι ῥάβδοις τισί, σκυταλίαις, σχίδαξι, ψήφοις, ἀστραγάλοις, κύβοις, πεσσοῖς, βέλεσι, φύλλοις, ἐγγεγραμμένων, ἅπερ ἀλλήλοις ἀναμειγνύειν, πάλ्लειν, ἐξέλκειν ἢ αἶρειν εἰώθεσαν. Πλείω οὖν τὰ τῆς κληρομαντείας εἶδη, ὧν ἐν ἡμῖν ἐνταῦθα, τὴν παρὰ τοῖς Γερμανοῖς χρήσιμον ῥαβδομαντείαν, ὑπογράφει ὁ Τάκιτος.

2). Ῥάβδον γὰρ καρπίμου δένδρου κτλ. Καρπίμου μὲν δένδρου ῥάβδον ἐπὶ μαντεία ἐλάμβανον ὡς ἀγαθὴν ἔχοντος τὴν

προσημασίαν, ἢ τοῖς θεοῖς εὐαρεστοτέρου· ἐπὶ λευκῆς δ' ἐσθῆτος τοὺς κλήρους διέρριπτον ὡς συμβόλου καθαρᾶς διανοίας.

3). *Τρεῖς τῶν κλήρων ἀναιρεῖται* κτλ. Διαρρίφθέντων, ὡς ἔτυχεν, ἐπὶ λευκῆς ἐσθῆτος τῶν κλήρων, τρεῖς αὐτῶν ὁ ἱερεὺς ἢ ὁ τοῦ οἴκου πατὴρ ἀναιρεῖται οὐχ ἅμα πάντας, ἀλλ' ἓνα τὸν τυχόντα πρῶτον εἶτα δ' ἕτερον, εἶτα δὲ τρίτον ἄλλον. Ἐπειτα τὰ ἐκάστῳ αὐτῶν ἐγκεχαραγμένα σημεῖα διασκοπεῖ, ἵνα γνῶ, εἰ πλείους οἱ καταφάσκοντες ἢ οἱ ἀποφάσκοντες, οἱ συγχωροῦντες ἢ οἱ ἀπαγορεύοντες κληροὶ εἰσιν. Ὁ δ' οἱ πλείους αὐτῶν δηλοῦσι, τοῦθ' ὑπὸ τῶν θεῶν ἡγοῦνται σημαίνεσθαι.

4). *Τὰς τῶν ὀρνίθων φθογγὰς καὶ πτήσεις* κτλ. Τῶν οἰωνιστικῶν ὀρνέων οἱ μὲν δεξιοὶ καὶ αἰσιοὶ ἐνομίζοντο, οἱ δὲ ἀριστεροὶ ἢ ἀπαίσιοι. Παρὰ μὲν Ἕλλησι καὶ Ῥωμαίοις αἰσιοὶ μὲν ἀετός, ἰέραξ, περιστερὰ, κύκνος· ἀπαίσιοι δὲ αἰγυπιδίς, κίρκος, χελιδὼν, γλαυῆξ. Παρὰ δὲ Γερμανοῖς αἰσιοὶ μὲν χελιδὼν, πελαργός, περιστερὰ· ἀπαίσιοι δὲ κόραξ, κορώνη, κόκκυξ, γλαυῆξ.

ΙΑ'.

1). *Περὶ μὲν τῶν μικρῶν οἱ προὔχοντες* κτλ. Προὔχοντας οὐ τοὺς βασιλεῖς ἐνταῦθα ἢ ἄρχοντας νοητέον, ἀλλὰ καθόλου τοὺς δυνάμει ἢ γένει ἢ πολεμικῇ ἀρετῇ ἢ πλούτῳ τῶν πολλῶν ὑπερφέροντας, πρὸς οὓς ἀντιτίθενται οἱ δημῳδοί, πρὸς δ' ἀμφοτέρους οἱ δούλοι. Φησὶν οὖν ὁ Τάκιτος περὶ μὲν τῶν μικρῶν πραγμάτων τοὺς προὔχοντας ἰδίᾳ βουλευέσθαι· εἰ δὲ περὶ μεγάλου τινὸς ἡ βουλὴ εἴη, προδιασκευασμένους αὐτοὺς ἰδίᾳ, εἰθ' ἅπασιν, ἥτοι τῇ τοῦ λαοῦ ἐκκλησίᾳ προτιθέναι τὴν κρίσιν.

2). *Συνέρχονται δέ, εἰ μὴ τι τυχαῖον* κτλ. Συνόδων ἢ ἐκκλησιῶν παρὰ τοῖς Γερμανοῖς ὡς καὶ παρ' Ἀθηναίοις τὸ πάλαι δύο εἴδη· αἱ κύριαι, ἥτοι αἱ ἐν ταχταῖς ἡμέραις γιγνόμεναι, καὶ αἱ ἔκτακτοι ἥτοι αἱ κατακλησίαι. Φησὶν οὖν ὁ Τάκιτος, ὡς αἱ κύριαι τῶν Γερμανῶν σύνοδοι ἐν νουμηνία ἢ πανσελήνῳ ἐγίγνοντο, οὐ σημαίνων τούτοις, ὅτι δις αἱ σύνοδοι αὐτοῖς γίνονιντο τοῦ μηνὸς ἐκάστου, ἀλλ' ὅτι ἄλλως παρ' ἄλλοις τῆς Γερμανίας λαοῖς ἢ ἐν ἄλλοις χρόνοις τὰ τῶν συνόδων ἐτέτακτο, τῶν μὲν ἐν νουμηνία, τῶν δ' ἐν πανσελήνῳ συνερχομένων· ἀπίθανον γὰρ λαοῖς οὕτως ἀπλῶς πολιτευομένοις τε καὶ διατιμώμενοις, ὥσπερ οἱ Γερμανοὶ ἐν τῇ τότε, τοσαύτην εἶναι πραγμάτων μεγάλων πληθύν, περὶ ὧν ἐχρῆν κοινῇ πάντας βουλευέσθαι, ὥστε δις τοῦ μηνὸς ἐκάστου δεῖν ἐς τοῦτο αὐτοὺς συνιέναι.

3). *Εἰς γὰρ τὸ πράσσειν αἰσιωτάτην* κτλ. Διατί; ἴσως διὰ τὸ ὑπὸ τῶν προφητῶν ταῦτα διδάσκεισθαι, ἢ διὰ τὸ τὴν Σελήνην μεγάλην αὐτοῖς καὶ διαπρεπῆ εἶναι θεάν, λαμπροτάτην τε τῶν τῆς νυκτὸς ἄστρον καὶ ἐπιτηδεῖαν εἰς τὸν τῶν χρόνων διορισμόν, ἢ διὰ τὸ αἰσίαν νομίζεσθαι τὴν ἐπὶ τῶν γῆνιν ἐπιρροὴν τοῦ νέου αὐτῆς φωτός.

4). *Ἐκλογίζονται δὲ τὸν τῶν ἡμερῶν ἀριθμὸν* κτλ. Τὴν πολιτικὴν καλουμένην ἡμέραν, ἥτοι τὸ νυχθήμερον, οὐχ ἡμέραν, ἀλλὰ νύκτα καλοῦντες οἱ Γερμανοί, οὐχ ἡμέρας, ἀλλὰ νυξὶ τὸν χρόνον λογίζονται, δύο, τρεῖς, τέτταρας π. χ. νύκτας τὸν χρόνον λέγοντες, ὃν ἡμεῖς τοσαύτας ἡμέρας λέγειν εἰώθαμεν. Ἀριθμοῦσι δὲ τὰς ἡμέρας οὐκ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς, ἀλλ' ἀπὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ἀρχόμενοι.

6). *Ἡ νὺξ ὅμοια τὴν ἡμέραν ἐφέλκεσθαι* προτέρᾳ δηλονότι τῆς ἡμέρας καὶ ἀρχὴ εἶναι.

6). *Ἐπ' αὐτῶν δὲ τῶν δόξῃ τῷ πλήθει* κτλ. Οὐχ ὁμοίως παρὰ Ῥωμαίους· οὗτοι γὰρ ἅμα τῷ κελεῦσαι τοὺς ἄρχοντας ἔτοιμοι ἀκροᾶσθαι ἦσαν, ἰστάμενοι οὐ καθήμενοι, τῆθεννοφοροῦντες οὐχ ὥπλισμένοι.

IB'.

1). *Ἐξεστὶ δὲ καὶ κατηγορησάτω* κτλ. Ἐπειδὴ ἐν ταῖς συνάδοις ταύταις οὐ περὶ παντός πράγματος, ἀλλὰ μόνον περὶ τῶν πολεμικῶν βουλευέσθαι εἴθιστο, εἰκὸς δήπου καὶ τοὺς ἐν αὐταῖς κατηγοροῦντάς τινων οὐ πᾶν ἁμαρτήματος εἶδος κατηγορεῖν, ἀλλὰ μόνον τὰ εἰς πόλεμον ἵκοντα. Ἦν δὲ τούτων τὰ μὲν *μεγάλα*, παντὶ τῷ ἔθνει, ὡς *μαχίμῳ*, ἀτιμίαν προσάπτειν δοκοῦντα, οἷον προδοσία, ἀπαυτομολήσις πρὸς τοὺς πολεμίους, δειλανδρία, λειποταξία, λειποστρατία, παιδεραστία· τὰ δ' ἐλάσσῳ, ὑπὸ βασιλείᾳ ἢ τῶν στρατηγῶν ἢ τῶν ἱερέων πρὸς τοὺς στρατιώτας, ἢ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν πρὸς ἀλλήλους παρανομούμενα. Ἐξῆν γὰρ τοῖς στρατευομένοις οὐ μόνον τῶν πρὸς ἀλλήλους ἀδικημάτων τὴν κρίσιν ἐπὶ τὴν τοῦ ἔθνους σύνοδον ἐκκαλεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄρχουσιν ἐγκαλεῖν, εἴτι ὑπ' αὐτῶν ἠδικῆσθαι νομίζοιεν. Ἄ δ' ἐν εἰρήνῃ ἀλλήλους οἱ πολῖται ἠδίκουν ποίνιμα ἀδικήματα καὶ τᾶλλα αὐτῶν πρὸς ἀλλήλους διάφορα, τούτων ἡ κρίσις τοῖς ἄρχουσι καὶ τῇ τῶν ἀρχόντων ἀκολουθίᾳ, ἢ τῷ πατρὶ ἐκάστου οἴκου προσῆκε.

2). *Τοὺς δὲ ἀνάνδρους καὶ ἀπολέμους καὶ ἡσχυμένους τὸ σῶμα* κτλ. Ἀνάνδρους μὲν νοητέον ἐνταῦθα οὐ τοὺς ἀπλῶς δειλοὺς, ἀλλὰ τοὺς ὑπὸ δειλίας λειποτακτοῦντας ἢ ἀπο-

βάλλοντας τὴν ἀσπίδα· ἀπολέμους δὲ τοὺς λειποστράτους καὶ φυγομάχους, τοὺς ἐκυτοὺς πηροῦντας ἐπὶ τῷ φυγεῖν τὴν στρατείαν· ἡσυχυμένους δὲ τὸ σῶμα, τοὺς κιναιδιζομένους καὶ διὰ τὴν θήλειαν νόσον μὴ ἐπιτηδείους εἰς τὸ στρατεῦσθαι.

3). Ἀλλὰ καὶ τοῖς κουφοτέροις ἀμαρτήμασι κτλ. Τοῖς ἐλάσσοσιν ἀμαρτήμασι, περὶ ὧν ἀνωτέρω σιγμ. 1. ἀλλὰ καὶ βαρυτέροις τισὶν ἀδικήμασιν, οἷον τῇ ἀνθρωποκτονίᾳ ὁμοία ἐπετίθετο ζημία (ἴδε κεφ. 21).

4). Καὶ μέρος μὲν τῆς ἐπιβολῆς κτλ. Πάνυ σοφῶς οἱ πάλαι Γερμανοὶ παντὶ ἀδικήματι διπλὴν τινα ἀδικίαν ἐγκαθεώρων· τὴν μὲν κατὰ τοῦ παθόντος, ὑπὲρ οὗ ἡ δίκη ἐγίνετο, τὴν δὲ κατὰ τοῦ κοινοῦ ἢ τῆς πόλεως, ἧς ἡ ἡσυχία καὶ ἡ νόμιμος τάξις τῷ ἀδικήματι ἐταράττετο· διὸ εἰκότως διπλῇ τῷ ἀδικήσαντι ἐπιβολὴ ἐπεβάλλετο, ἡ μὲν τῷ παθόντι, ἡ δὲ τῷ βασιλεῖ ἢ τῇ πόλει ὀφειλομένη.

II.

1). Πρὶν ἂν τιν' ἡ πόλις ἄξιον ὄντα γνῶ κτλ. Ἀγῶνές τινες, ὡς ἔοικε, τοῖς ἡβῶσιν ἐτίθεντο, ἐν οἷς οὗτοι ἱκανοὺς ἐκυτοὺς χρῆσθαι ὅπλοις ἐπιδειξάμενοι ἄξιοι ἐκρίνοντο τοῦ ὀπλοφορεῖν καὶ εἰς τοὺς ἐφήβους ἐδοκιμαζόντο.

2). Ταῦτ' αὐτοῖς τήβεννα κτλ. Ὡσπερ δηλαδὴ παρὰ Ῥωμαίοις ἐφηβείας γνώρισμα ἦν ἡ τήβεννα, ἣν ὁ Πραίτωρ εἰώθει ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ τοῖς προσαγομένοις νέοις διδόναι ἐν ἀγορᾷ, οὕτω παρὰ Γερμανοῖς ἡ ὀπλοφορία. Τίνα δ' ἡλικίαν ἔδει παρὰ τούτοις ἔχειν τὸν νέον, ἵνα ἀσπίδι καὶ δόρατι κοσμηθῇ, οὐ πάνυ δῆλον.

3). Γέροντες δὲ ἐπιφάνεια κτλ. Ἐντεῦθεν μέχρι τέλους τοῦ ΙΕ'. κεφαλαίου τὰ περὶ τῆς τῶν ἡγεμόνων ἀκολουθίας διεξηγεῖται ὁ Τάκιτος, ἣν ἐταιρεία καλεῖ ὁ Πολύβιος (2, 16). Ἦν δ' ἡ καλουμένη ἀκολουθία ἢ ἐταιρία σύστημά τι στρατιωτικὸν τοῖς Γάλλοις καὶ Γερμανοῖς ἰδιάζον, ἥτοι δύναμις ἐξ ἐθελοντῶν πολεμιστῶν συνεστῶσα, ἡγεμόνι τινὶ πεπιστωμένη καὶ συστρατευμένη. Ἐκ τοῦ στρατιωτικοῦ τούτου συστήματος δοκεῖ ἐν τοῖς ἔπειτα χρόνοις τὸ τῶν φεουδάτων, ἥτοι πιστῶν προσληθεῖν, οἱ παρὰ τῶν ἡγεμόνων γῆν ἢ κτήματα ἄλλα λαμβάνοντες πίστιν ἀντιπαρεῖχον ἔτοιμοι αἰεὶ ἔσσεσθαι, ὅποτε κελευσθεῖεν, αὐτοῖς συστρατεῦσθαι. Ἰσως δ' ὁμοίαν τοῖς εἰρημένοις ἀκολουθοῖς τῶν γερμανῶν ἡγεμόνων ἔσχον ἀρχὴν οἱ ἐν τῷ μακεδονικῷ στρατῷ ἐταῖροί τε καὶ πεζέταιροι, ὧν οἱ μὲν ἵππεις, οἱ δὲ πεζοὶ ἦσαν τοῦ βασιλέως σωματοφύλακες.

Σημειωτέον δέ, ὅτι τὸ τοῦ κειμένου χωρίον ἀπὸ τῶν λέξεων *in-signis nobilitas* ἕως τῆς *aspirici*, οὐχ ἱκανῶς ὄν σαφές, πράγματα παρέσχε τοῖς ἐρμηνεύουσιν. Ὁρθότερα δέ μοι δοκοῦσι λέγειν οἱ νοῦν αὐτῷ ἀπονέμοντες τὸν δε. « Ἡ τοῦ γένους ἐπιφάνεια καὶ ἡ τῶν πατέρων ἀρετὴ καὶ ἀνδραγαθία αἰτία γίγνεται τοῦ τοῦς νιεῖς αὐτῶν, καὶ νεαρίσκους ἔτι ὄντας, ἀξιους κρίνεσθαι τῆς ἀρχῆς καὶ προσημαίνεσθαι (μὴ μέντοι εὐθὺς ἀποδείκνυσθαι) ἄρχοντας. Ἐντεῦθεν οὖν παρὰ τὸ κοινὸν ἔθος οἱ τῶν εὐγενῶν καὶ τῶν λαμπρὰ διαπραξαμένων ἔργα νιεῖς, καὶ περ ἐν νεαρίσκοις ἔτι ἐξεταζόμενοι, τοῖς ἐρῶμερεστέροις ἤδη καὶ προδεδοκιμασμένοις τοῦ ἡγεμόνος ἐταίροις συγκαταλέγονται· οὐδ' αἰσχύνην, ἀλλὰ τιμὴν αὐτοῖς φέρει τὸ ἐν τοῖς ἀκολούθοις τεταγμένους ὁρᾶσθαι.

4). Ὡσπερ δὲ τοῖς ἀκολούθοις κτλ. Ἀδελφὰ τούτοις ἱστορεῖ περὶ τῶν Βοίων ὁ Πολύβιος (2, 17) λέγων. Περὶ δὲ τὰς ἐταιρείας μερίστην σπουδὴν ἐποιοῦντο, διὰ τὸ καὶ φοβερώτατον καὶ δυνατώτατον εἶναι παρ' αὐτοῖς τοῦτον, ὃς ἂν πλείστους ἔχειν δοκῇ τοὺς θεραπεύοντας καὶ συμπεριφερομένους αὐτῷ.

ΙΔ'.

1). Παρὰ γὰρ τῆς τοῦ ἡγεμόνος ἐλευθεριότητος τὸν τε πολεμικὸν ἐκεῖνον ἵππον κτλ. Ἐντεῦθεν τὰ τῶν πελατῶν ἢ ὑποτελῶν (Οὐασάλλων) νόμιμα προσελθεῖν φησιν ὁ Μοντεσκιεύς (*esprit des lois* 30, 3). Τότε μὲν γὰρ ἵππον, δόρυ καὶ δεῖπνα ὁ ἡγεμὼν τοῖς στρατευομένοις παρεῖχεν· εἶτα δέ, τῆς πλεονεξίας διεγερθείσης, χρυσὸν καὶ ἀργυρον· τέλος δὲ καὶ κτήματα ἐδώρεῖτο, ἃ τὸ μὲν πρῶτον οὐ περιήρχετο εἰς τοὺς κληρονόμους, ὕστερον δὲ κληρονομικὰ γενόμενα φέουδα ἦτοι καταπιστεύματα ἀπεκλήθη.

2). Ἀφορμὴν δὲ πολυδωρίας ἐκ πολέμου κτῶνται καὶ ἀρπαγῆς. Οἱ ἡγεμόνες δηλονότι. Σημειωτέον οὖν, ὅτι οἱ τῆς πρώτης ἀγριότητος μήπω τελέως ἀπαλλαγέντες λαοὶ τὸ ἐν ἄλλοτρίᾳ χώρα ληστεύειν οὐκ ἐτίθεντο ἐν αἰσχυρῷ. Ὁ γὰρ περὶ Γερμανῶν ἐνταῦθα λέγει ὁ Τάκιτος, τοῦτο καὶ Καῖσαρ περὶ Γαλατῶν (*bel. gal.* 6, 23.) καὶ Διόδωρος περὶ Κίμβρων (5, 32.) καὶ Ὀμηρος (Ὀδ. γ'. 71—74) καὶ Θουκυδίδης (1, 5) περὶ Ἑλλήνων ἱστορήκασιν.

3). *Οὐδ' ἂν πείσαις αὐτοὺς κτλ.* Τοὺς τῶν ἡγεμόνων νόμι ἐταίρους ἢ ἀκολουθούς· εἰς τούτους γὰρ ἀναφέρεται ταῦτά τε καὶ τὰ ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ. Ἀδελφὰ δὲ τοῖς ἐν τῷδε τῷ χωρίῳ περὶ Γερμανῶν λεγομένοις καὶ Κικέρων περὶ τῶν Γάλλων καὶ Ἡρόδοτος περὶ Θρακῶν μνημονεύουσιν. Ἐκεῖνος μὲν γὰρ αἰσχυρὸν ἡγεῖσθαι φησι τοὺς Γάλλους τῇ τῆς χειρὸς ἐργασίᾳ σίτον πορίζεσθαι· διὸ ἐν ὅπλοις τοὺς ἀλλοτρίους θερίζειν ἀγρούς. Ὁ δ' Ἡρόδοτος λέγει, ὡς ἀργὸν εἶναι κάλλιστον ἐκρίνετο παρὰ τοῖς Θραξί, γῆς δὲ ἐργάτην ἀτιμώτατον· τὸ δὲ ζῆν ἀπὸ πολέμου καὶ λιγύος, κάλλιστον.

ΙΕ'.

1). *Ὅποτε πολέμου σχολάζοιεν κτλ.* Ἀνενεκτέα καὶ ταῦτα εἰς τοὺς ἡγεμόνας καὶ τοὺς τούτων ἐταίρους ἢ ἀκολουθούς. Καθόλου γὰρ οἱ Γερμανοὶ αἰεὶ καὶ ὑπὲρ πάντα τὰ ἄλλα γένη διαφρονόντως περὶ τὴν θήραν διέτριβον, ἥ καὶ τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς ἐν Οὐαλάλλῃ ἐπίστευον ἐμφιληδονεῖν. Τῇ δ' ἀργίᾳ καὶ οἱ ἀρχαῖοι Σπαρτιατῶν κατὰ τὸν Πλούταρχον (Λυκούρ. κεφ. 24) χαίροντες φαίνονται.

2). *Οἰκίας δὲ καὶ θεῶν ἐφεστῶν καὶ ἀγρῶν ἐπιμέλεια κτλ.* Οἰκία ἐνταῦθα ἤτοι τοὺς ἐν οἴκῳ πάντας (ἄνδρα τε καὶ γυναῖκα καὶ τέκνα) σημαίνει, ἢ τὰ τοῦ οἴκου πάντα, οὓς μέρη κυριώτερα αὐτὸ τὸ οἶκημα, ὃ οἱ ἐφέστιοι θεοὶ ἐφορῶσι, καὶ ἀγρός, ὃν ὁ προστατῶν τοῦ οἴκου ἐργαζόμενος τὰ χρήσιμα εἰς τὸν βίον πορίζεται.

3). *Ἔθος ἐστὶ τοῖς πολίταις κτλ.* Τοιοῦτο ἔθος καὶ τοῖς ἡρωϊκαῖς τῆς Ἑλλάδος χρόνοις φαίνεται καθεστώς, ὡς ἐστὶ μαθεῖν παρ' Ὁμήρου (Ὀδ. χ. 183). Τοῦτο δὲ πρώτη ἀρχὴ τῆς ἐπειτα δασμοφορίας ἐγένετο.

4). *Ἦδη δὲ καὶ χρήματα δεδιδάχαμεν κτλ.* Ταῦτα δριμύτερον εἰς τοὺς Ῥωμαίους ἀποτοξεύει ὁ Τάκιτος, οἱ τῆς τῶν προγόνων ἐπιλαθόμενοι ἀρετῆς, οὐ μόνον τὴν φιλίαν τῶν τῆς Γερμανίας βασιλέων, ἀλλὰ καὶ τὴν εἰρήνην χρημάτων καὶ δώρων ἤρξαντο ἐξωνεῖσθαι.

Ις'.

1). Τὸ Ῥωμαϊκὸν *urbis* ἴσον δύναται τῷ καθ' Ἕλληνας ἄστυ· ἢ τῇ πόλει· ὁμάδα γὰρ σημαίνει οἰκῶν συνεχῶν ἀλλήλαις τείχει περιειλημμένην· τὸ δὲ *viciis* ταυτόσημον ἂν εἴη τῇ καθ' ἡμᾶς κώμῃ, ἢ τῷ δήμῳ, ἀτειχίστῳ δηλονότι ὁμάδι οἰκῶν μὴ συνημμένων ἀλλήλοις. Φησὶν οὖν ὁ Τάκιτος τοιαύτας πόλεις καὶ κώμας τοὺς τῆς

μεγάλης Γερμανίας κατοίκους ἐν τῷ τότε οὐκ ἔχειν. Ἀλλὰ πόλεις μὲν ἴσως ἔχουν οἷας που ὁ Στράβων (4, 5) τοὺς Βρεττανοὺς ἐαυτοῖς τὸ πάλαι κατασκευάζειν ἰστόρηκε, δένδροις καταβεβλημένοις κύκλον εὐρυχωρῇ περιφράσσοντας, ἐνθα αὐτοὶ τε τὰς σφῶν καλύβας ἐπήγνυντο καὶ τὰ βοσκήματα κατεστάθμευον οὐκ ἐπὶ πολὺν χρόνον· κώμας δ' ἐκ καλυβῶν οὐ συνεχῶν, ἀλλ' οὕτω πλησίον ἀλλήλων κειμένων, ὥστε χώρον τινα περὶ ἐκάστην αὐτῶν κενὸν ἀπολείπεσθαι. Ὁ μὲντοι Βέκκερος τοῦ ἀληθοῦς διαμαρτάνειν τὸν Τάκιτον ἰσχυρίζεται, ψευδέσιν ἄλλων πιστεύσαντα ἀφηγήμασι.

2). *Λίθων καὶ ξύλων τυκτῶν*. Οὕτω μεθρημῆνευταί μοι τὸ ῥωμαϊκὸν *caementum*, ὃ ἀπὸ τοῦ ῥήματος *caedo* παραγόμενον πᾶν τετμημένον ἢ κεκομμένον σημαίνει, εἴτε λίθος τοῦτ' ἐστὶν εἴτε ξύλον.

ΙΖ'.

1). Ὁ σάγος ἐφαπτίδος ἦν εἶδος ἐρεοῦν, λινοῦν ἢ καννάβινον, οὐκ εὐρύ, τοὺς ὤμους μόνον κατὰ τὰ νῶτα καλύπτων· ἐχρῶντο δὲ μάλιστα τούτῳ οἱ ῥωμαῖοι καὶ οἱ Γερμανοὶ ἀγρόται καὶ στρατιῶται.

2). *Οἱ μὲν παρὰ τῇ ὄχθῃ οἰκοῦντες ἀμελέστερον, οἱ δὲ κτλ.* Τὴν τοῖς Ῥωμαίοις πρόσσπον ὄχθην τοῦ Ῥήνου νοητέον ἐνταῦθα. Φησὶν οὖν ὁ Τάκιτος, ὅτι οἱ μὲν γειτνιάζοντες αὐτῇ Γερμανοὶ θηρίων δοραῖς ἀμελέστερον ἐσκευάζοντο, ἅτε ἀστειοτέρας ἐσθῆτας, ἐρεᾶς, λινᾶς καὶ σπηρικᾶς ἐξ Ἰταλίας ὠνούμενοι. Οἱ δ' ἀπώτερον τοῦ Ῥήνου οἰκοῦντες, πρὸς οὓς ἀφικνεῖσθαι οἱ ἐξ Ἰταλίας ἔμποροι οὐκ ἐθάῤῥουν, εὐπρεπεστέρας καὶ περιττότερον εἰργασμένας καυνάκας ἐφόρουν, ἀφθονίαν ἔχοντες καλλίστων δορῶν, οἷον ἀρκτων, λύκων, ἐλάφων, γαλῶν, λαγῶν ἀλωπέκων, ἰκτίδων, σαθερίων, κονίκλων, σκιούρων, μυῶν ποντικῶν κτλ.

3). *Ἐκλεγόμενοι γὰρ τὰ θηρία κτλ.* Ἐχαιρον οἱ πάλαι Γερμανοί, ὡς καὶ πάντες οἱ βάρβαροι τῇ τῶν χρωμάτων ποικιλίᾳ. Διὸ ἐκ πολυειδῶν ζῶων δορῶν τμήματα τὴν χροάν διάφορα ἀποτέμνοντες καὶ ἀλλήλοις συρράπτοντες ἢ μεῖζοσι δοραῖς σποράδην αὐτὰ παρενράπτοντες ποικίλας τὴν χροάν καυνάκας κατασκευάζοντο. Αἱ τοῦ κειμένου λέξεις *spargunt maculis pellibusque* κατὰ τὸ σχῆμα ἐν διὰ δυοῖν παράλληλοι τέθινται.

ΙΗ'.

1). *Σχεδὸν γὰρ μόνοι βαρβάρων κτλ.* Βαρβάρους οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς πάλαι Γερμανοὺς προσηγόρευον, τοὺς Ἕλληνας καὶ

Αιγυπτίους μιμούμενοι, οἱ καθ' Ἡρόδοτον (2, 158) βαρβάρους πάντας ἐκάλουν τοὺς σφίσι μὴ ὁμογλώττους.

2). *Πάνυ ὀλίγων ἐξαίρουμένων*, οἳ οὐκ ἐς ἡδονὴν κτλ. Συνήθης ἦν τοῖς Γερμανοῖς ἐκ παλαιοῦ ἡ μονογαμία, πάνυ ὀλίγων ἐξαίρουμένων, οἱ δυνάμει, ἢ γένει, ἢ πλούτῳ προέχοντες πλείους γάμους συνῆπτον, οὐ θηρώμενοι ἡδονήν, ἀλλὰ κλέους ἕνεκα καὶ ἐπὶ κτήσει δυνάμειος εἰς τοῦτο παρακαλούμενοι.

3). Ὡς ἐν Ἑλλάδι τοῖς Σπαρτιάταις, οἷς ἡ προῖξ νόμῳ Λυκούργου ἀπείρητο (ἴδε Πλουτ. ἀποφθ. λακων. τόμ. 2 σελ. 227), οὕτω καὶ τοῖς Γερμανοῖς τὸ ἀρχαῖον προῖκα παρὰ τῆς νύμφης λαμβάνειν τὸν ἄνδρα οὐκ εἴθιστο· διὸ οὐδ' οὗτος τῇ νύμφῃ δῶρα παρείχεν, οἷα παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐν ἔθει ὄντα τὸ πάλαι γιγνώσκωμεν· ἔδνα τινὰ δηλονότι καὶ διαπαρθένια καὶ ἀνακαλυπτήρια καὶ θεώρητρα καὶ προσφθεγκτήρια καὶ εἴτι ἄλλο τοιοῦτο. Ἐπειτα δ' ὅμως, ἐξ οὗ μάλιστα οἱ τῶν Ῥωμαίων νόμοι εἰς Γερμανίαν εἰσῆχθησαν, ἄλλα τε πολλὰ τῶν παρὰ Ῥωμαίοις ἐθίμων συνεισεφέρθη καὶ δὴ καὶ τὸ τῆς προικὸς καὶ τῶν ἔδνων. Ἀμφισβητεῖται δ' ἐνταῦθα· πότερον, ἄρα οἱ βόες καὶ ὁ ἵππος καὶ ἡ ἀσπίς καὶ τὸ δοράτιον καὶ τὸ ξίφος, ταῦτα ἡ προῖξ ἐστίν, ἢ ὁ Τάκιτος φησὶ τὸν νυμφίον διδόναι τῇ νύμφῃ, ἢ ταῦτα μὲν δῶρα (munera) διάφορα τῆς προικὸς, ἄλλο δέ τι ἡ προῖξ ἦν ἐκείνη, ἢ ἡμῖν ὁ Τάκιτος, ὁξείας τὰς μεταβάσεις ποιεῖσθαι φιλῶν, οὐ διεσάφησεν; Οἱ μὲν τῶν ἐρμηνευτῶν ἐκείνη τῇ γνώμῃ, οἱ δὲ ταύτῃ προστίθενται, οὐ προῖκα ἐκεῖνα, ἀλλὰ δῶρα παρὰ τοῦ νυμφίου φάσκοντες εἶναι, ἀνθ' ὧν ἡ νύμφη ὅπλοις τὸν νυμφίον ἀντεδωρεῖτο. Πιθανώτερα δέ μοι οὗτοι δοκοῦσι λέγειν· τί γὰρ ἂν ἀσπίδος καὶ δορατίου καὶ ξίφους τῇ γυναικὶ γένοιτο ὄφελος, ὥστε καὶ ταῦτα τῇ προικὶ ἐγκαταριθμεῖσθαι;

3). *Τούτου δεσμὸν κράτιστον* κτλ. Ἐπὶ τούτων προδηλότερον γίγνεται, ὅτι οἱ δύο βόες, ὁ ἵππος, ἡ ἀσπίς, τὸ δοράτιον καὶ τὸ ξίφος οὐ προικὸς λόγῳ τῇ νύμφῃ ἐδίδοντο, ἀλλὰ δῶρα ἦσαν συμβολικά, ὥσπερ τὰ παρὰ τῆς νύμφης τῷ ἀνδρὶ ἀντιδιδόμενα ὅπλα. Φησὶν οὖν ὁ Τάκιτος, ὅτι τὰ εἰρημένα συμβολικά δῶρα ἴσιν, μᾶλλον δὲ μείζω, παρὰ τοῖς Γερμανοῖς εἶχε δύναμιν, ἢ παρὰ Ῥωμαίοις ἡ ἐγγύη, τὰ νυμφεῖα ἱερά, καὶ τὰ λοιπὰ γαμήλια νόμιμα.

ΙΘ'.

1). *Τοιγαροῦν σωφροσύνη πεφρουρημένη* κτλ. Ἐν μόνον θεαμάτων ἐν Γερμανίᾳ εἴθιστο εἶδος, ᾧ οἱ ἄνδρες ἐτέρποντο· αἱ δὲ γυναῖκες τοῖς τούτων συμποσίοις, ὥσπερ καὶ ἐν Ἑλ-

λάδι, οὐδέποτε παρεγίγνοντο, ἀλλὰ τὰ βρώματα καθάπερ δεσπόταις αὐτοῖς παρεσκεύαζον. Τοῦναντίον δ' ἐν Ρώμῃ τοῖς τε κερκησίοις καὶ σκηνικοῖς καὶ μονομαχικοῖς καὶ θηρευτικοῖς ἀγωνίσμασι παρῆσαν καὶ εἰς τὰ συμπόσια ἐρχόμεναι, τοῖς ἀνδράσι κατακεκλιμένοις παρακαθήμεναι εὐωχοῦντο. Εἰκὸς οὖν αὐτὰς ἦν διαφθεῖρεσθαι, ἐν μὲν τοῖς θεάτροις αἰσχυρὰ θεωμένας καὶ ἀκουούσας, θεῶν καὶ ἀνθρώπων ἔρωτας καὶ μοιχείας καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, ἐν δὲ τοῖς συμποσίοις παροξυνομένας εἰς ἀκρασίαν ποικίλοις ἐρεθισμοῖς, ἀκολάστοις τῶν ἀνδρῶν διαλόγοις καὶ ἀσελγέσι ψαλτριῶν καὶ σαμβουκιστριῶν καὶ δεικελιστῶν ἄσμασι καὶ ὀρχήμασιν,

2). Ὡρ ἐξ ἐτοίμου ἡ κόλασις καὶ τοῖς γαμέταις ἐφεῖτο. Ἐν δυοῖ χειρογράφοις εὑρηται ἡ λέξις *parentibus* μετὰ τὴν *praesens*. Κατὰ δὲ ταύτην τὴν γραφὴν οὐ μόνος ὁ ἀνὴρ, ἀλλὰ σὺν τοῖς γονεῦσι τὴν τὸ γαμήλιον λέχος μιάνασαν γυναῖκα ἐκόλαζε. Προειλόμεθα ὅμως τὴν συνήθη γραφὴν, ἥς ὁ νοῦς συμφωνότερός ἐστι τοῖς ὑπὸ Καίσαρος (*bel. gal. 6, 19*) περὶ Γάλλων ἰστορουμένοις *virī in uxores, sicut in liberos, vitae necisque habent potestatem*.

3). *Γεγυμνωμένην*. Πλὴν τῆς αἰδοῦς δηλονότι, ἣν ἔδει μένειν κεκαλυμμένην.

4). *Οὐδεὶς γὰρ ἐκεῖ ταῖς κακίας ἐπιγελᾷ* κτλ. Ἐμβριθῆς καὶ δριμύεια ἡ ῥῆσις, εἰς τὰ τότε φαῦλα αἰνισσομένη τῶν Ρωμαίων ἥθη.

5). *Ἐτι δ' ἄμεινον αἱ πόλεις* κτλ. Τὸ ἔθος τοῦτο εὐρίσκομεν παρὰ τοῖς Ἑρούλοις, οἳ οὕτω φευκτὴν τὴν δευτερογαμίαν ἐνόμιζον, ὥστε τὴν γυναῖκα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρὸς πρὸς τῷ τάφῳ τούτου ἑαυτὴν ἀπάγχειν καὶ συγκατακαίεσθαι, εἰμὴ ἀπεχθῆς πᾶσι καὶ ἄτιμος ζῆν αἰροῖτο. Ἐν Ἰνδίᾳ δὲ καὶ νῦν ἔτι αἱ γυναῖκες εἰς τὴν τοῦ νεκροῦ ἀνδρὸς πυρὰν ἑαυτὰς ἐπιρρίπτειν ἐθέλουσι.

6). *Καὶ τῶν ἀπαξ γιγνομένων ἐστὶ συνεύρου ἐλπίς καὶ ὑπόσχεσις*. Τουτέστιν ἀπαξ μόνον ἐν τῷ βίῳ ἐλπίζει ἐκάστη γενέσθαι καὶ ὑπισχνεῖται ἔσεσθαι σύζυγος.

7). *Τὸν δ' ἀριθμὸν τῶν τέκνων* κτλ. Καὶ ταῦτα εἰς φύγον τείνει τῶν τότε Ρωμαίων, παρ' οἷς ἡ ἀτεκνία καὶ ἀγαμία, αἱ πορνεῖαι καὶ αἱ μοιχεῖαι δεινῶς ἐπεκράτουν· αἱ δὲ γυναῖκες τὸ κύειν καὶ πολλὰ τίκτειν φεύγουσαι ἐκβολοῖς ἐχρῶντο, ἢ εὐνούχοις καὶ δούλοις ἐκτόμοις ἐμίσγυντο. Ἀλλὰ καὶ ἐπίπρασχον τὰ τέκνα· τὰ δὲ νεογνά, μάλιστα τὰ ἀρρώστως ἔχοντα καὶ δύσμορφα καὶ τὰ σκότια ἢ μοιχίδια, ἐν τῇ τῶν λαχάνων ἀγορᾷ παρὰ τὴν στήλην τὴν καλουμένην *lactariam* ἐκτιθέναι ἢ κτείνειν εἰώθεσαν. Σημειω-

τέον δέ, ὅτι ἐπιγενῇ ἢ ἐπίγονα τέκνα (agnati) ἐνταῦθα καλοῦνται τὰ ὑπεράριθμα, ἥτοι τὰ ἐπιτικτόμενα τῷ πατρὶ ὑπὲρ τὸν ὀρισθέντα ὑπ' αὐτοῦ ἀριθμόν.

Κ'.

1). *Γυμνοί*. Οὐ κατὰ τὴν ἀκριβῆ σημασίαν ἐκδεκτέον τὴν λέξιν. Οὐ γὰρ ὅλως γυμνοί, ἀλλὰ σχεδὸν γυμνοί οἱ τῶν Γερμανῶν ἀνετρέφοντο παῖδες.

2). *Τοῦ δούλου τὸν κύριον*. Τὸν τοῦ κυρίου δηλονότι παῖδα οὐκ ἂν διαγνοίης τοῦ δούλου.

3). *Ὅψ' ἐ τοῖς νέοις ἀφροδισίωρ ἄπτεσθαι* κτλ. Καὶ ταῦτα εἰς μομφὴν τῶν Ῥωμαίων τείνει, παρ' οἷς εἰθιστο ἐν τῷ τότε ὀκτωκαιδεκτέις νεανίσκους παρθένους δωδεκέτεσι συνοικίζεσθαι, ὃ δὴ εἰς τε τὸ ταχὺ τὸ σῶμα αὐτῶν ἐκλύειν καὶ ἀσθενέστερα τὰ ἐκγονα ἀπεργάζεσθαι οὐ βραχὺ τι συνεβάλλετο. Παρὰ δὲ τοῖς Γερμανοῖς ἐν ἡλικίᾳ ὀφιαιτέρα φησὶν ὁ Τάκιτος τοὺς ἄνδρας ταῖς γυναῖξιν εἰθίσθαι συνιέναι εἰς γάμον· διὸ καὶ ἐπὶ μακρὸν διαμένειν αὐτοῖς τὴν νεότητα, πόρρω τῆς ἡλικίας ἔτι δυναμένοις παιδοποιεῖσθαι. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ τοῖς Ἕλλησι τὸ πάλαι ἐν ἔθει ἦν προῶρου γάμου ἀπέχεσθαι, ὡς ἔστιν εἰκάσαι ἐξ ὧν Ἡσίοδος (ἔργα καὶ ἡμέραι β'. 313—316) καὶ Ἀριστοτέλης (Πολιτικ. ζ'. 16) ὑποτίθενται περὶ γάμου.

4) *Ὁ δ' αἱ παρθένοι σπεύδουσι πρὸς γάμον*. Εἰκὸς τὰς γυναῖκας μᾶλλον σπεύδειν πρὸς γάμον ἢ τοὺς ἄρρένας. Ταχύτερον γὰρ ἐκείναις ἢ τε τοῦ γάμου ὥρα καὶ ἡ τῆς τεκνοποιίας ἀκμὴ ἔρχεται καὶ παρέρχεται, ὡς ἀποφαίνεται καὶ Εὐριπίδης ἐν τοῖς δε

»Μακρὰ γὰρ ἰσχύς μᾶλλον ἄρρένων μένει.

»Θηλεία δ' ἤδη θᾶσσον ἐκλείπει δέμας.

5) *Ὅμοιοι* (pares) *μίγνυνται*. Δηλονότι ὁμόφυλοι καὶ ὁμότροποι ἢ ὁμοιόβιοι καὶ εἰς τὴν αὐτὴν τῆς πόλεως τάξιν τελοῦντες.

6). *Τοῖς τῆς ἀδελφῆς υἱοῖς ἴση μοῖρα* κτλ. Ἐν ἴσῃ τιμῇ, φησὶν ὁ Τάκιτος, οἱ τῆς ἀδελφῆς υἱοὶ ἐν τε τῷ τοῦ πατρὸς καὶ τῷ τοῦ μητραδέλφου οἴκῳ ἦσαν παρὰ τοῖς Γερμανοῖς, ὁμοίως μὲν τῷ πατρὶ τοῦτον σεβόμενοι, ὁμοίως δὲ τοῖς παισὶ φιλούμενοι ὑπ' αὐτοῦ. Αἰτία δὲ τούτου κατὰ τὸν Γεθαύερν ἴδε. Ὁ ἀδελφός, φησί, μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν πατρὸς τόπον παρὰ τοῖς πάλαι Γερμανοῖς ἐπεῖχε τῇ ἀδελφῇ, καὶ φυσικὸς μετ' ἐκεῖνον αὐτῆς ἦν κηδεμών. Διὸ οὐ μόνον ἀγάμῳ ἔτι οὕση εἰς πᾶν ὑπουργεῖ τῇ ἀδελφῇ, ἀλλὰ καὶ ἀνδρὶ ἥδη αὐτῆς συζευχθείσης προϋστάται αἰ

καὶ ἐκίχθετο. Ὁ δὲ νεώτερος ἀδελφός, ἐφ' ὅσον μὲν χρόνον μὴ αὐτὸς ἐαυτῷ ἔχοι ἀμύνειν, ὑπὸ τοῦ ἐνήλικος ἐπατροπεύετο ἀδελφοῦ· ἐπειδὴ δ' ὑπὸ τῆς πόλεως εἰς τοὺς ὅπλα φέρειν δυναμένους δοκιμασθεῖν, οὐκέτι τοῦ πατρώου οἴκου, ἀλλὰ τῆς πόλεως ἐνομιζέτο μέρος, καὶ διώκει τὰ ἴδια, ἐν πᾶσιν ἴσος τῷ ἀδελφῷ.

7). *Εἰδὲ μὴ ἐστὶ τέκνα* κτλ. Ἡ λέξις *τέκνα* (*liberi*) εὐρυτέραν ἐνταῦθα ἔχει τὴν σημασίαν, οὐ μόνον τὰ κυρίως καλούμενα τέκνα, ἀλλὰ καὶ τέκνων τέκνα καὶ πάντας τοὺς ἀπὸ τινος γεγονότας δηλοῦσα. Σημειωτέον δ' ὅτι πρᾶγμα σπουδαιότατον καὶ μακροῦ λόγου δεόμενον, τὸ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Γερμανοῖς κληρονομικὸν δίκαιον, διὰ βραχυτάτων ἐνταῦθα σημαίνεται· ὥστε οὐχ ἱκανῶς ἡμῖν δῆλον, πῶς ποτ' αὐτὸ εἶχε παρὰ Γερμανοῖς πρὸ τοῦ πέμπτου μ. Χρ. αἰῶνος, ὅτε τὸ Ῥωμαϊκὸν Δίκαιον κατὰ μικρὸν παρ' αὐτοῖς εἰσέχθη.

8). Παράδοξον, ὅτι ὁ Τάκιτος οὐδεμίαν ἐνταῦθα ποιεῖται μνειάν τοῦ τοῖς πάλαι Γερμανοῖς ἰδιάζοντος ἔθους τοῦ ἐλέγχειν τῶν τέκνων τὴν γνησιότητα· ταῦτα γὰρ λοχευθέντα εἰς τὸν Ῥῆνον ἐκείνοι φέρειν εἰώθεσαν καὶ ἐπιτιθέντες ἀσπίδι εἰς τὸ ρεῖθρον ἐμβάλλειν. Ἄ μὲν οὖν τούτων γένοιτο ὑποβρύχια, νόθα ἡγούντο· ἃ δὲ τῷ βέυματι ἐπινήχοιτο, ἀνεκομίζοντο, γνήσια κρίνοντες. Τοῦ ἔθους τούτου μέμνηται Κλαυδιανὸς ἐν τῷ ποιήματι εἰς Ῥουφῖνον 2, 112, καὶ Ἰουλιανὸς ἐν Ἐπιστολῇ 16 πρὸς Μάξιμον· ἔτι δὲ Γαληνὸς ἐν τοῖς Ὑγιεινοῖς 1, 10, καὶ Γρ. Ναζιανζηνὸς ἐν ᾄσματι παρὰ Νικοβούλου. Διὰ τοῦτο δ' ὁ Νόννος ἐν Διονυσιακοῖς 4, 6, 55. τὸν Ῥῆνον *ἐλεγχέειν* ἀποφασίζει.

ΚΑ'.

1). *Ὡσπερ φιλίας πατρὸς* κτλ. Ἀναγκαῖον, φησὶν, ἦτοι καθῆκον ἦν τοῖς πάλαι Γερμανοῖς οὐ μόνον τὰς τῶν πατέρων καὶ τῶν πρὸς αἵματος φιλίας, ἀλλὰ καὶ τὰς ἔχθρας αὐτῶν ἀναιρεῖσθαι. Τοῦτο δὲ κοινῶς εἰθιστὰι τοῖς μήπω τελειότερου πολιτικοῦ βίου ἀψαμένοις λαοῖς, καὶ εἰκότως, ἵνα μὴ τῷ ἀτιμωρήτῳ πληθύνῃται παρ' αὐτοῖς τὰ δίκηματα.

2). *Καὶ φόνον γὰρ ρητῷ* κτλ. Παρ' ἔθνει φιλοπολέμῳ καὶ εἰς φόνους εὐεπιφόρῳ εὖ ἔχει τὸ τὸν φονέα μὴ ἀντικτείνεσθαι, ἀλλὰ ζημιοῦσθαι καὶ μόνῃ τῇ ζημίᾳ πρὸς τὸν τοῦ παθόντος διαλλάττεσθαι οἶκον.

3). *Καὶ πᾶς ὁ οἶκος δίκην λαμβάνει*. Ὁ νοῦς οὐ πάνυ σαφής. Σημαίνει ἄρα τὸ χωρίον, ὅτι πάντες οἱ τοῦ παθόντος οἰκεῖοι τῶν τοῦ φόνου ἀποκίον, τῶν κτηνῶν καὶ βοσκημάτων, μετε-

λάβανον; Οὐκ ἔοικε ταύτης γὰρ τῆς ζημίας τὸ πλεῖστον τῷ ἡγεμόνι προσήει, μέρος δέ τι μόνον τοῖς τοῦ παθόντος συγγενέσιν ἐδίδото (ἴδε κεφ. 12). Πιθανώτερος οὖν δοκεῖ μοι ὁ ὑπὸ τοῦ Γεβαυέρου τῷ χωρίῳ ἀποδιδόμενος νοῦς, ὅτι τῇ τοῦ φονέως ζημίᾳ πᾶς ὁ τοῦ παθόντος οἶκος δίκην ἐνομιζέτο εἰληφέναι, ὥστε μηδένα ἔτι τῶν τούτῳ προσηκόντων ὑπ' ὀργῆς φέρεσθαι εἰς τὸ ποινὰς πράξασθαι φόνου.

4). Μετ' ἐλευθερίας. Ἐν ἐλευθέροις δηλονότι ἀνδράσιν, οἱ ὑπ' οὐδενὸς ἀναγκάζομενοι τὴν ὀργὴν κατασχεῖν, ὅξεῖς εἰς τὸ κακοποιεῖν ἀλλήλους εἰσὶ.

5). Τὰ μὲν προειρημένα ὁ Πασάυιος περὶ τῶν ἀλλοδαπῶν ἡγεῖται λέγεσθαι, πρὸς οὓς οὐδεμίαν πῶ ὁ οἰκοδεσπότης ξενίαν συνέθετο· τὰ δ' ἐνταῦθα περὶ τῶν ξένων.

KB'.

1). "Ατε οἰνόφλυξι (inter vinolentos). Παρῇν τοῖς Γερμανοῖς ἀντὶ ἀμπελίνου κριθίνος οἶνος· διὸ οὐκ ὀρθῶς τινες τῇ λέξει *vinolentos* προσκόψαντες *violentos* γραπτέον εἶναι ᾤκησαν.

2). Ἀλλὰ καὶ περὶ ἐχθρῶν καταλλαγῆς κτλ. Τοῦτ' αὐτὸ καὶ Πέρσαις νενομίσθαι ἱστορήκασιν Ἡρόδοτος (1, 133) καὶ Στράβων (βιβλ. 15, 3), Κρησί, δὲ Ἀθήναιος (4, 22). Ὅτι δὲ καὶ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἐν ἔθει τοῦτ' ἦν μανθάνομεν παρ' Ὁμήρου (Ἰλ. I. 70, 225 κ. ἐ.).

3). Γένος γὰρ οὐ ποικίλον κτλ. Ἄλλως τινὲς τὸ τοῦ κειμένου χωρίον στίζουσί τε καὶ ἐρμηνεύουσι. Στίζουσι μὲν γὰρ ὧδε· *gens non astuta nec callida: aperit ad huc secretā pectoris licentia ioci*. Ἐρμηνεύουσι δὲ ὧδε· Γένος γὰρ οὐ ποικίλον οὐδὲ παροῦργόν (ἐστὶ τὸ τῶν Γερμανῶν), Πρὸς δὲ καὶ ἡ τοῦ παίζειν ἐν τοῖς συμποσίοις ἄδεια τὰ τοῦ στήθους ἄδυστα διανοιγνύσι. Διττὴ δηλονότι τοῦ ἐν τοῖς συμποσίοις τοὺς Γερμανοὺς ἀπλοῦζεσθαι νομίζεται ἡ αἰτία· πρώτη μὲν τὸ τοῦ γένους ἀφελὲς καὶ ἀπόνηρον· δευτέρα δὲ πρὸς ταύτῃ (adhuc) ὁ τὰ στήθη τῶν ἀνθρώπων πεφυκῶς διανοιγνύναι Διόνυσος καὶ ἡ τῆς παιδιᾶς ἐν συμποσίοις ἄδεια.

4). Πλεῖστα τῶν ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ περὶ Γερμανῶν λεγομένων ἐναντίως ἔχει τοῖς παρὰ Ῥωμαίοις ἐθίμοις. Οἱ γὰρ ἐν Ῥώμῃ πολῖται πρὸ τῆς τοῦ ἡλίου ἀνατολῆς τῆς κλίνης εἰώθεσαν ἐξεγείρεσθαι, λούεσθαι δὲ μετὰ τὸ σφαιρίσαι, δειπνεῖν δὲ περὶ τὴν αὐτὴν συνανακλιμένοι τράπεζαν. Ὀπλοφορεῖν δ' ἐν τῇ πόλει ὑπὸ τῶν τῆς δωδεκαθέλου νόμων αὐτοῖς ἀπείρητο· αἰσχρὸν

δ' ἡγοῦντο πρὸ τῶν τῶν λύχνων ἀφῶν κυαθίζειν· ἐν δὲ τοῖς συμποσίοις δυσπιστία ἐπεκράτει αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλους.

ΚΓ'.

1). Ποτὸν αὐτοῖς κτλ. Ὁ κρίθινος ἢ δημήτριος οἶνος ἐκαλεῖτο ζύθος παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις. Ποτῶ δὲ τοιούτῳ ἐκ δημητρίων πεποιημένῳ καρπῶν οὐ μόνον τοὺς Γερμανοὺς, ἀλλὰ καὶ ἄλλους οἶδαμεν χρωμένους τὸ πάλαι λαοὺς. Ἰδε Ἡρόδοτον 2, 77. Διόδωρον 1, 34. 5, 26. Ἀθήναιον 10, 13. Στράβωνα 4, 5, 6. Δίωνα 49, 39. Πλίνιον 14, 29. 22, 82.

2). Οἱ ταῖς ὀχθαῖς τοῦ ποταμοῦ (Ῥήνον) προσοικοῦντες καὶ οἶνον ὠροῦνται. Οὕτω γὰρ ἐν τῷ τότε ἀμπελος ἐφυτοκομεῖτο ἐν Γερμανίᾳ, οὐδὲ δῆλον ὑπὸ τίνος πρώτου ἐκεῖ ἐφυτεύθη· φανερόν δ' ὅτι ἐκ τῆς ὁμόρου Γαλλίας μετηνέχθη ἐκείσε. Φλαύιος δ' Οὐόπισκος (ἐν βίῳ Πρόβου 19) καὶ Αὐρήλιος Βίκτωρ (34) καὶ Εὐτρόπιος (9, 11) ἱστορήκασιν Πρόβον τὸν αὐτοκράτορα (ἔτει μ. Χ. 276—282) συγχωρῆσαι τοὺς τῶν Παννόνων καὶ Μοισῶν γεωλόφους ἀμπέλους ἐκ Γαλλίας καταφυτεύσαι καὶ νέμεσθαι, λύσαντα τὸν τοῦ Δομετιανοῦ νόμον, ὃς τοὺς ἀμπελῶνας ἐκτέμνειν ἐκέλευε.

3). Ῥᾶον ἄν οἰνοφυλίᾳ ἡττηθεῖεν ἢ ὅπλοις. Οὕτως ἔδοξε μοι μεθερμηνευτέον εἶναι τὸ χωρίον, ὃ τοῖς ἐρμηνευταῖς πράγματα παρέσχε τε καὶ παρέχει. Δοκεῖ γὰρ ὁ Τάκιτος δηλοῦν βούλεσθαι ὅτι οἱ πάλαι Γερμανοί, οἱ χαλεπῶς ἐνικῶντο τοῖς ὅπλοις, οὐχ ὁμοίως χαλεπῶς, ἀλλ' εὐχερέστερον (haud minus facile) ἐνικῶντο τῷ τῆς οἰνοφυλίας κακῷ, εἰς μέθην κατολισθαίνοντες. Ὁ δὲ Ζιμμερμάνος ἄλλον ἡγεῖται εἶναι τοῦ χωρίου τὸν νοῦν· βούλεσθαι τὸν Τάκιτον λέγειν, ὅτι πλείστον οἱ Γερμανοὶ φέρειν δύνανται οἶνον, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἂν Ῥᾶον ἡττηθεῖεν τῷ πίρειν ἢ τοῖς ὅπλοις· ἤτοι ὁμοίως χαλεπὸν ἐστὶ νικᾶν αὐτοὺς τῷ οἰνοποτεῖν ὥς τῷ ἐν ὅπλοις μάχεσθαι. Ἀλλὰ κατὰ τὸν νοῦν τοῦτον δεήσει μεταβάλλειν ἡμᾶς τὸ κείμενον γράφοντας· *haud minus difficile*.

ΚΔ'.

1). Τῇ ἐνοπλίῳ ταύτῃ τῶν Γερμανῶν χορεῖα ὁμοία ἦν ἢ παρ' Ἑλλήσι πυρρίχῃ.

2). Οὐ μὲν τοι ἐπὶ κέρδει, ἢ μισθῷ· τὸ σχῆμα ἐν διὰ δυοῖν.

3). Τῇ δὲ κυβεῖα. Ἡ λέξις συνεκδοχικώτερον σημαίνει πᾶν

παίγνιον, ὑπὸ τύχης μᾶλλον ἢ τέχνης ἀγόμενον· ἐνταῦθα δὲ τὴν καλουμένην *πλειστοβολίνδαρ*.

4). *Ὁ θαυμαάζειν ἄξιον*. Εἰκότως· τὰ μὲν γὰρ σπουδαῖα ἐν συμποσίοις (κεφ. 22) μεθύοντες ἐχρημάτιζον, τῇ δὲ κυβείᾳ ἐσχόλαζον νήφοντες, ὑπεναντία τοῖς Ῥωμαίοις ποιοῦντες, οἱ ἀπὸ δειπνου παίζουσιν οἰνωμένοι εἰώθεσαν.

5). *Οὕτω βέβαιον ἐν πράγματι φαύλῳ τὸ ἦθος, ὃ αὐτοὶ πίστιν ἀποκαλοῦσιν*. Ἡ πίστις ἐξαίρετος ἔκπαλαι ἦν τοῖς Γερμανοῖς ἀρετὴ, οὐδέ ποτε τὴν ὑπόσχεσιν ψευδομένοις· διὸ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι αὐτοκράτορες τὴν τοῦ σώματος φυλακὴν Γερμανοῖς μάλιστα καταπιστεύειν εἰώθεσαν. Παραμένει δὲ τῷ γένει μέχρι τοῦ νῦν ἡ πίστις καὶ τοῦ ἥθους τὸ ἀπλαστόν τε καὶ βέβαιον, ἐφ' ᾧ εἰκότως σεμνύνεται. *Τευτορικὴ γὰρ πίστις* (deutsche Treue), ταῦτὸ δύναται τῇ ἐχυρᾷ καὶ βεβαίᾳ.

6). *Τῆς τῆς ρίχης αἰσχύνης σφᾶς αὐτοὺς ἀπαλάττοντας*. Εἰ καὶ παρὰ τοῖς Γερμανοῖς ἐνενομίστο δοῦλον ποιεῖσθαι τὸν ἐν κυβείᾳ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα θέντα καὶ νικηθέντα, αἰσχρὸν ὅμως γε τοῦτο παρὰ τοῖς ἐπεικειστέροις ἐκρίνετο, καὶ ἅμα λυπηρὰ ἦν τοῖς κεκτημένοις ἢ τῶν οὕτως ἀτυχησάντων ὄψις. Διὸ τούτους προηροῦντο πιπράσκειν, ἵνα μὴτ' αἰσχύνοντο νικῆσαντες ἐν κυβείᾳ νίκην ἀνόσιον, μὴτ' ἀνιῶντο καθ' ἡμέραν τὴν οἰκτρὰν τῶν νενικημένων τύχην ὀρῶντες.

ΚΕ'.

1). *Τοῖς δ' ἄλλως δουλεύουσι*. Δηλονότι τοῖς μὴ ἐκούσῃα ἑαυτοὺς δουλεῖα ὑποβαλοῦσιν, ἀλλ' ἢ ἐν δουλείᾳ γεγεννημένοις, ἢ νόμῳ πολέμου ἢ ναυαγίου ἢ μοναρχίας, ἢ ἐκ καταδίκης, ἢ ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ δεδουλωμένοις. Πολλαχῶς γὰρ ἦν τὸ πάλαι τοῖς ἐλευθέροις εἰς δουλείαν μεταπεσεῖν.

2). *Ἔργα τοῖς οἰκέταις προστάσσοντες*. Οἱ Ῥωμαῖοι ἀστυκοὺς καὶ ἀγροτικοὺς διέστελλον δούλους, ὧν τοῖς μὲν τὰ κατ' οἶκον τοῖς δὲ τὰ κατ' ἀγρὸν ἔργα διένεμον.

3). *Τὰ δὲ κατ' οἶκον ἔργα ἡ γυνὴ καὶ τὰ τέκνα ἐξυπουργοῦσιν*. Οὐ τὸν οἶκον οὔτε τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα τοῦ δούλου, ἀλλὰ τοῦ δεσπότου, νοητέον ἐνταῦθα· διὸ τὸ τοῦ κειμένου *cetera* ἐπιρρήματικῶς ἐκδεκτέον κατὰ τὸν Ἑσσιον. Ἴσως δ' ὁ Τάκιτος *ceterum* ἔγραψε. Σοφὸς δὲ τις ἔστιξε τὸ χωρίον ὧδε: *Et servus hactenus. Paret cetera domus, officia uxor ac liberi exsequuntur*· ὃ μεθερμηνευτέον κατὰ ταύτην τὴν στίξιν ὧδε. Καὶ ὁ μὲν δούλος ταῦτα· τὰ δ' ἄλλα ἔργα ὁ οἶκος

(τοῦ δεσπότου) ὑπηρετεῖ, ἡ γυνὴ καὶ τὰ τέκνα ἐξυπουργοῦσι.

4). *Πλήρ' ὅτι ἀτιμωρητὶ (τὸν δούλον κτείνουσι)*. Κτείνουσι, φησί, τὸν δούλον οἱ Γερμανοί, οὐχ ὥσπερ Ῥωμαῖοι, τραχύτερον αὐτὸν κολάσαι βουλόμενοι, ἀλλ' ἐξ ἀναζέσεως θυμοῦ καθάπερ πολέμιον, μόνῳ τοῦ τὸν πολέμιον κτείνοντος διαφέροντες τῷ ἀτιμωρητὶ τοῦτο ποιεῖν. Οὐδείς γάρ ὁ δούλῳ ἀνθρωπένῳ τιμωρῶν, ὥσπερ πολεμῖν οἱ τούτου συμπολιταὶ καὶ σύμμαχοι.

5). *Σπαντίως γὰρ ἐν οἴκῳ λόγου τινὸς ἀξιοῦνται*. Τούναντίον ἐν Ῥώμῃ· οὐ μικράν γὰρ ἐκεῖ ῥοπὴν ἐν τῷ τοῦ δεσπότου οἴκῳ εἶχον οἱ ἀπελεύθεροι καὶ ἐξελευθερικοί, οἳ καὶ ἐπετρόπευσον τῶν δεσποτῶν πολλάκις καὶ γάμον αὐτοῖς συνῆπτον. Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι ἀπελεύθεροι οὐ μόνον αὐτοὶ οἱ ὑπὸ τῶν δεσποτῶν ἐλεύθεροι ἀφειμένοι δούλοι, ἀλλὰ καὶ οἱ τούτων ἔκγονοι ἐκαλοῦντο παρ' Ἑλλήσιν, οἳ τὸν παρὰ Ῥωμαίοις *libertum* καὶ *libertinum* οὐ διέκρινον. Οἱ δὲ τὴν τῶν ῥημάτων σημασίαν διευκρινεῖν ἐθέλοντες, ἐξελευθέρους ὠνόμαζον τοὺς τῶν χειραφέντων ἐκγόνους· ἐξελευθερικοὺς δὲ τοὺς εἰς τὴν τάξιν ἐκείνην ἐν τῇ πόλει τελοῦντας, οἳ δούλοι πρότερον ὄντες ἐλεύθεροι ἀφείθησαν, ἢ ἐκ δούλων τὸ γένος εἶλκον· ἴδε Reitz Gloss. Théoph. σελ. 1253. Πλουτ. Σύλλ. 8,23. Ἀντών. 58. Διον. Ἀλικ. Ἀρχ. Ῥώμ. 4,32).

6). *Οὐδέποτε δ' ἐν τῇ πόλει* ἥς οὐδοπωρεῖσθαι αὐτοῖς ἔμελεν ἐν κινδύνῳ καθεστηκυίας. Ἀλλὰ γ' ἐν Ῥώμῃ, μάλιστα κατὰ τοὺς τῶν αὐτοκρατόρων χρόνους, πλείστοι τῶν ἐξελευθερικῶν εἰς μέγα προῆλθον δυνάμει καὶ τὴν προτέραν τῶν εὐγενῶν ἐταπεινώσαν ὑπερφημίαν.

7). *Πλήρ' γε δὴ παρὰ τοῖς μὴ αὐτονομομένοις*. Τὸ τοῦ κειμένου *quae regnantur* οὐ τὰ βασιλευόμενα ἔθνη, ἀλλὰ τὰ ἄλλοις ὑποτεταγμένα δηλοῖ, οἷον ἦν τὸ τῶν Μάρσων, ὃ τοῖς Βρουκτέροις ὑπέκειτο.

8). Σημειωτέον ἐπὶ πᾶσιν, ὅτι, ἐξ ὧν ὁ Τάκιτος ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ περὶ δούλων φησί, δῆλον καθίσταται, ὅτι οἱ τῶν Γερμανῶν δούλοι οὐχ ὅμοιοι τοῖς παρὰ Ῥωμαίους ἦσαν· ἀλλὰ μάλλον ἐπίμορτοι γεωργοί, ἄνθρωποι οὐκ ἐλεύθεροι, φόρου ὑποτελεῖς καὶ ὑποχέριοι τοῖς κυρίοις.

ΚΣΤ'.

1). *Ἀρατοκίζειν*. Οὕτω μεθρημένησα τὸ τοῦ κειμένου *in usuras ewltendere*, τῷ Βυλαύῳ ἐπόμενος. Ἰσως δὲ γραπτέον *usuris* ἢ *per usuras*, ὃ κρεῖττον τῷ Πασσαυτῷ δοκεῖ.

2). *Παρτελῶς ἀγροοῦσιν*. Οὕτε γὰρ χρήματα αὐτοῖς ἦν,

οὔτε συναλλαγῇ ἐγίγνοντο, πλὴν γε δὴ τοῖς ἐγγύς τοῦ Ῥήνου καὶ Δανουβίου οἰκοῦσι. Πρβλ. κεφ. ε', ζ', κγ', κδ'.

3). Καὶ διὰ τοῦτο μᾶλλον φυλάττονται ταῦτα κτλ. Φυλάττεσθαι τοὺς Γερμανοὺς τὸ ἐπὶ τόκῳ δανεῖζειν λέγει ὁ Τάκιτος κυριολεκτικῶς μὲν οὐ· (ἠγνόουν γὰρ αὐτό· οὐδεὶς δὲ φυλάττεται κακὸν ἀγνοούμενον), ὀρθῶς δὲ κατὰ τὸ νοούμενον. Ἐπειδὴ γὰρ *ignoti nulla cupido*, ἦτοι οὐδεὶς ἐπιθυμεῖ τοῦ ἀγνοουμένου, διὰ τοῦτο εὖ ἔχει λέγειν, ὅτι μᾶλλον ἔφευγον οἱ τῆς Γερμανίας λαοὶ τὸ ἐπὶ τόκῳ δανεῖζειν παντελῶς ἀγνοούμενον, ἢ εἰ σφίσιν ἀπηγόρευτο ὑπὸ νόμων. Αἰεὶ δὴ παρὰ τοῖς λαοῖς πλέον δύναται πρὸς δικαιοπραγίαν ἢ ἀγνοια τοῦ κακοῦ ἢ οἱ νόμοι. ἶδε καὶ ἰουστίνον 2, 2.

4). Οἱ ἄγροὶ ὑπὸ δῆμων ὄλων κτλ. Πολλὴν τὸ κείμενον τοῦ χωρίου τούτου παρέχει ἀμφισβήτησιν· πολλοὶ δ' αὐτῷ κατεμέλητησαν τὴν διάνοιαν, τὴν ὀρθὴν γραφὴν καὶ τὸν ἀληθῆ νοῦν ἀνευρεῖν πειρώμενοι. Καὶ οἱ μὲν τὴν γραφὴν *in vices* αἰροῦνται, καθ' ἣν ὁ νοῦς τοῦ χωρίου εἴη ἦν ὁδε· Οἱ ἄγροὶ ὑπὸ πάντων (ὑπὸ παντὸς δηλονότι τοῦ λαοῦ) εἰς ἀμοιβαλίαν κτῆσιν καταλαμβάνονται. Οἱ δὲ ἀσπάζονται τὴν γραφὴν *per vices*, καθ' ἣν τὸ χωρίον δηλοῖ τάδε· Οἱ ἄγροὶ ὑπὸ πάντων (ὑπ' ἐθνῶν δηλονότι ὄλων), ἐξ ἀμοιβῆς (ἄλλοτε δηλονότι ὑπ' ἄλλων) καταλαμβάνονται· Εἰκόασιν οὖν κατὰ τὰς εἰρημένας γραφὰς οὐ μόνιμον οἱ Γερμανοὶ ἔχειν τὸ πάλαι τὴν οἰκῆσιν, ἀλλὰ τόπον ἐκ τόπου ἀμείβειν· καὶ νῦν μὲν τὴν δε τὴν χώραν οἰκοῦντες γεωργεῖν, νῦν δ' αὖ ἐτέραν, ἄλλοις ἐκείνην εἰς γεωργίαν καταλιμπάνοντες· Συμβαίνει δὲ τούτοις συνάδειν ἃ Καῖσαρ περὶ Σοθήων (*bel. gal. 4, 1*) ἱστόρηκεν. Ἰδιος αὐτῶν ἐκάστῳ καὶ διωρισμένος ἄγρος οὐκ ἔστιν, οὐδ' ἔξεστιν αὐτοῖς πλέον ἔτους ἐνὸς ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ διαμένουσι γεωργεῖν. Ἐπὶ δὲ συνάδει ἃ ὁ αὐτός φησι (*bel. gal. 6, 22*) περὶ Γερμανῶν. Γεωργία οὐ χαίρουσιν, οὐδέ τις ὠρισμένον ἔχει μέτρον ἄγρου ἢ γῆν ἰδίαν, ἀλλὰ κατ' ἔτος οἱ ἐν ἀρχῇ καὶ οἱ ἡγεμόνες ἔθρεσι καὶ συγγενείαις ἀνθρώπων εἰς ταῦτο γεγορότων παρέχουσι τῆς γῆς ὅσον καὶ ὅπου δοκεῖ· τῷ δ' ἐπιόρτι ἔτει ἀλλαχόσε μεταρίστασθαι αὐτοὺς ἀναγκάζουσιν. Αἰτίας δὲ τούτου πολλὰς λέγουσιν, ἵνα μὴ ἐμφιλοχωρήσαντές πον ὑπὸ συνηθείας ἀπὸ τῆς περὶ τὸν πόλεμον σπουδῆς ἐπὶ γεωργίαν τράπωνται. Ἀλλὰ καὶ Στράβων (ζ. 1) παρὰ πλείους τούτοις περὶ τῶν πέτρων τοῦ Ἄλβιος Γερμανῶν μνημο-

νεύει. Κοιρὸν δ' ἐστὶν ἅπασιν τοῖς ταύτῃ τὸ περὶ τὰς μεταρραστάσεις εὐμαρὲς διὰ τὴν λιτότητα τοῦ βίου καὶ διὰ τὸ μὴ γεωργεῖν μηδὲ θησαυρίζειν, ἀλλ' ἐν καλὺβίοις οἰκεῖν ἐφήμερον ἔχουσι τὴν παρασκευὴν. Πιθανώτεροι δὲ δοκοῦσιν οἱ τὴν γραφὴν *vicis* ἀποδεχόμενοι, καθ' ἣν καὶ ἡμῖν ἔδοξεν εἰς τὴν ἐλλάδα φωνῇ τὸ χωρίον μετενεγκεῖν. Τούτων δ' αὖ οἱ μὲν τῷ Καίσαρι καὶ τῷ Στράβωνι οὐ πάντι δεῖν πιστεύειν φασίν, ὥς οὐχ ἱκανῶς τὰ τῶν Γερμανῶν ἐξερευνησασιν· οἱ δὲ τὰ τοῦ Καίσαρος καὶ Στράβωνος τοῖς τοῦ Τακίτου ῥήμασι συμβιβάζειν πειρῶνται, τοιοῦτό τι ἐν Γερμανίᾳ πράττεσθαι πάλαι ὑποτιθέντες, οἷον ἔπειτα τὸν Οὐανδήλων βασιλέα Γιζέριχον ἐν Ἀφρικῇ ποιῆσαι μανθάνομεν παρὰ Προκοπίου (Πολ. Βανδ. 1, 5), τοὺς μὲν εὐγενεῖς καὶ πλουσίους τῶν Ἄφρων, καὶ τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ τὸν οἶκον ἅπαντα τοῖς ἑαυτοῦ υἱέσι παραδόντα δουλεύειν, τοὺς δ' ἄλλους ἀφελόντα τοὺς ἀγροὺς καὶ τοῖς συστρατευομένοις κατακληρουχῆσαντα Οὐανδήλοις. Κατὰ δὲ τοὺς τελευταίους ἐρμηνευτὰς εἴη ἂν τοῦ εἰρημένου χωρίου ὁ νοῦς ὁδε·

« Οἱ ἀγροὶ (οἱ ἐν ταῖς χειρωθείσαις ἐπαρχίαις) ὑπὸ δῆμων ὄλων (ἐθνῶν δηλονότι ὄλων ἢ συγγενειῶν τῶν νικητῶν) κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν ἐκάστῳ γεωργῶν (τῶν αἰρουμένων δηλονότι γεωργεῖν μᾶλλον ἐν αὐτοῖς κατοικήσαντας ἢ πολεμεῖν) καταλαμβάνονται. Οὗτοι δ' ἔπειτ' αὐτοὺς πρὸς ἀλλήλους κατὰ τὴν ἐκάστου ἀξίαν διανέμονται· (βουλὴ δηλονότι καὶ κελεύσει τῶν ἡγεμόνων, ὥσπερ Γιζέριχος ἐν Ἀφρικῇ τοὺς πλείστους τῶν ἀγρῶν καὶ ἀρίστους τοῖς ἑαυτοῦ υἱέσι καὶ τοῖς εὐπατορίδαις, τοὺς δὲ βραχυτέρους καὶ χείρους τοῖς ἄλλοις Οὐανδήλοις διένειμε).

Δῆλον οὖν, ὅτι κατὰ ταύτην τοῦ χωρίου τὴν ἐρμηνείαν οὔτε ἄλλοι' ἀλλαχόσε οἱ Γερμανοί, ὥσπερ περὶ αὐτῶν ὁ Καῖσαρ ἰστόρηκε, μετανίστασθαι ἠναγκάζοντο, οὔτε μὴν ἐν τῷ αὐτῷ μένοντες τοὺς ἀγροὺς ἄλλοτε ἄλλοι ἐξ ἀμοιβῆς εἰώθεσαν γεωργεῖν, ὥσπερ Αἰγύπτιοι καθ' Ἡρόδοτον (2, 168) καὶ Δαλμάται κατὰ Στράβωνα (ζ'. 5), καὶ Γέται καθ' Ὁράτιον (od, 3, 24. στ. 11—14), καὶ οἱ πρὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Διὸς βιώσαντες κατὰ Μάρωνα (Γεωρ. 1 στ. 125 κ. ἐ.).

5). Τοὺς ἀγροὺς κατ' ἔτος ἀμείβουσι κτλ. Ἐξήγησις ταῦτ' ἐστὶ τῶν λέξεων *per vices* κατὰ τοὺς ταύτην τὴν γραφὴν αἰρουμένους. Κατὰ δὲ τοὺς γράφοντας *vicis* οὐδὲν ἄλλο τοῖς ῥήμασι τούτοις δηλοῦται ἢ τὸ καὶ νῦν ἔτι ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ τηρούμενον ἔθος, μὴ τὸν αὐτὸν κατ' ἐνιαυτὸν σπείρειν ἀγρόν, ἀλλ' ἐξ ἀμοιβῆς παρ' ἐνιαυτὸν γεωργεῖν, ἢ κατὰ τρίτον αἰεὶ ἢ τέ-

ταρτον ἔτος νεᾶν· οὐ γὰρ κατ' ἔτος ἡ γῆ καρπὸν δύναται φέρειν.

6). *Τοιγάρτοι καὶ τὸν ἐνιαυτὸν οὐκ εἰς ἴσας ἡμῖν ὥρας διαιροῦσι* κτλ. Τὸ αὐτὸ καὶ περὶ Αἰγυπτίων ἱστορεῖ Διόδωρος (1, 11. 12. 26)· εἰς τρεῖς γὰρ καὶ οὗτοι τὸ ἔτος διήρουν ὥρας.

KZ'.

1). *Περὶ τὰς κηδείας οὐδεμία φιλοτιμία* κτλ. Τοῦναντίον παρὰ Ῥωμαίοις καὶ Γάλλοις, οἷς ἔθος λαμπρῶς τοὺς τεθνεώτας κηδεύειν καὶ πολυτελεῖς αὐτοῖς τάφους κατασκευάζειν.

2). *Τοῦτο δὲ μόνον αὐτοῖς τηρεῖται· τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν τοὺς νεκροὺς* κτλ. Τὸ τοὺς νεκροὺς καίειν, ὥσπερ ἄλλοις λαοῖς, οὕτω καὶ τοῖς Γερμανοῖς ἐν ἔθει τὸ πάλαί ἦν. Διὸ πολλὰ ἐν Γερμανίᾳ ὁστοδόχοι κάλπαι ὑπὸ χόματα τεθαμμέναι ἐς τὸδε ἀνορωρύχονται. Οὐχ ὑποληπτέον δὲ τοὺς τύμβους ἐκείνους καὶ τὰς κάλπας μόνων εἶναι Ῥωμαίων· εὖρηνται γὰρ καὶ τῇ τῶν Κίμβρων χώρα καὶ ἐν Ὀλσατία καὶ Πομερανία καὶ ἀλλαχοῦ τοιαῦται, ὅπου οὐδέποτε Ῥωμαίους ἐλθόντας ἴσμεν. Οἱ δὲ νῦν Γερμανοὶ τὰ χόματα ἐκεῖνα *Hunen*, ἢ *Huehnen*, ἢ *Hueh-nengraeber* καλοῦσιν, ἀπὸ τοῦ ἔθνους δηλονότι τῶν Οὐννων, ὧν τάφους αὐτὰ οὐκ ὀρθῶς εἶναι ἡγοῦνται, ἢ ἀπὸ τῆς λέξεως *Huehnen*, γίγαντας σημαίνουσιν, οἷους τοὺς ἑαυτῶν παλαιτάτους προγόνους γενέσθαι οἶονται, ἢ ἀπὸ τῆς λέξεως *Hun*, θάνατον δηλούσης. Τὰ δὲ ξύλα, οἷς τοὺς νεκροὺς καίειν ἐνενόμιστο, δεισιδαιμονία τινὶ ἐκλέγειν εἰκόασιν, οὐκ ἐς κόμπον ἀφορῶντες, ὥσπερ Ῥωμαῖοι, καὶ πολυτέλειαν.

3). *Οὐτ' ἐσθῆτας ἐπιφοροῦσιν, οὔτε θυώματα*. Πρβλ. *Annal.* 3, 2. ὅθεν κατάδηλον γίνεταί, ὅτι αἱ τῇ πυρᾷ τοῦ νεκροῦ ἐπιτιθέμεναι ὑπὸ Ῥωμαίων ἐσθῆτες οὐ τοῦ νεκροῦ περιβόλαια οὐθ' ἱμάτια τούτῳ κεχαρισμένα, ἀλλὰ τάπητες ἦσαν πολυτελεῖς. Τετραγώνους γὰρ ἰσοπλεύρους οἱ Ῥωμαῖοι τοῖς πλουσιωτέροις καὶ ἐπιφανεστέροις ἐγείρειν εἰώθεσαν τὰς πυράς, ὧν τὰς πλευράς ἐκάλυπτον τάπησιν, ὥστε τὸν θημῶνα ἐκείνον τῶν ξύλων μεγάλου οἰκοδομήματος ἢ ὑψηλοῦ πύργου ὅψιν παρέχειν.

4). *Τὴν δὲ τιμὴν τῶν ὑψιδμήτων καὶ πόρου πολ-
λοῦ δεομέγων μνημείων* κτλ. Καὶ ταῦτα τείνει εἰς τοὺς Ῥωμαίους, οἱ τάφους πολλάκις ὑψηλοὺς ὠκοδόμουν, τοὺς μὲν ἰδίους, τοὺς δὲ τῷ οἴκῳ ἢ τῷ γένει κοινούς, μαρμάρου, ἢ λίθου, ἢ πλίνθων κατασκευάζοντες, ἀνδριάσι δέ, κίοσι, βωμοῖς, καὶ οἰκίσκοις κοσμοῦντες. Ἀλλὰ καὶ Γερμανῶν τοῖς διασημοτέροις ὑψηλότεροι

κατὰ λόγον τῆς διασημότητος ἀνίσταντο τύμβοι (ἴδε σημ. 2), δένδροις, ἢ τείχει, ἢ λίθοις ὑπερμεγέθεσι περιελημμένοι.

5). Ὀδυρμῶν μὲν καὶ δακρύων ταχὺ ἀποπαύονται. Ἀθανάτους γὰρ ἐπίστευον τὰς ψυχὰς εἶναι, τοὺς δ' ἀγαθοὺς καὶ ἀλκίμους ἄνδρας τοὺς ὑπὸ πλῆθους τραυμάτων ἀποθανόντας εἰς τὴν τοῦ Οὐδοῦνου ἢ Ὀδίνου κατοικίαν ἐν Οὐαλλάλα μεθίστασθαι κακεῖ μακάριον βίον ἄγειν, εὖωχουμένους τε καὶ ἀγῶσί τισι τερπομένους. Διὸ μεγάλη μὲν αὐτοῖς καταφρόνησις τοῦ θανάτου, μέγας δ' ἔπαινος τὸ τραυμάτων μαχομένους τυγχάνειν.

6). Νῦν δὲ διέξειμι τὰ παρ' ἐκάστω φύλῳ κτλ. Φῦλον ἢ γένος, ῥωμαῖστί *gens*, πλῆθὺς ἀνθρώπων ἐστὶν ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης φυεῖσα καὶ τῇ ἐκ ταύτης κοινῇ γνωριζομένη ὀνόματι, εἰς ἔθνη δὲ καὶ λαοὺς πλείους μεριζομένη. ἔθνος δέ, ῥωμαῖστί *natio*, φύλου ἢ γένους μοῖρά ἐστὶν ἐξ ἀνθρώπων συνεστῶσα κοινῇ μὲν διαλέκτῳ χρωμένων, οὐ μέντοι ἀναγκαίως καὶ τὴν αὐτὴν χώραν οἰκούντων. Λαὸς δέ, ῥωμαῖστί *populus*, πλῆθὺς ἀνθρώπων ἐστὶ πολιτεία κοινῇ καὶ κοινοῖς νόμοις σινητημένων ἀλλήλοις. Πολλάκις ὁμως ταῦτα ἐν τῇ χρήσει συγκέχυται.

ΚΗ'.

1). Ἰούλιος ὁ θεός. Ὁ Καῖσαρ δηλονότι (ἴδε *bel. gal.* 6, 24.) τοὺς γὰρ αὐτοκράτορας ἀποθεοῦντες μετὰ τὴν τελευτὴν οἱ Ῥωμαῖοι θεοὺς ἐπωνόμαζον.

2). Διὸ πιστευτόν ἐστι κτλ. *πρβλ. Liv.* 5, 34, *Iustin.* 24, 4. *Caes. bel. gal.* 6, 24. Τούναντίον δὲ γερμανικοὶ λαοὶ πολὺ πρὸ τῶν τοῦ Καίσαρος χρόνων διαβάντες τὸν Ῥῆνον εἰς Γαλίαν εἰσέβαλον· καὶ πάντες σχεδὸν οἱ Βέλγαι τοῦ γερμανικοῦ ἦσαν γένους *πρβλ. Caes. bel. gal.* 1. 39. 51.

3). Τὰ μεταξὺ οὖν τοῦ Ἑρκυρίου δρυμοῦ καὶ τῶν ποταμῶν Ῥήνου καὶ Μαίρου κατέσχον οἱ Ἑλουήτιοι. Οἱ καθ' ἡμᾶς τὰ τῶν Γερμανῶν ἀρχαιολογοῦντες τὸ τοῦ Ἑρκυρίου δρυμοῦ ὄνομα εἰς τόδε διαμένειν φασί· ταῦτό γὰρ εἶναι τῷ νῦν *Harz* ἢ *Harzwald*. Περὶ δ' αὐτοῦ τοῦ δρυμοῦ, ἥτοι τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ καὶ ἐκτάσεως, οὐδεὶς ἂν ἔχοι σαφές τι εἰπεῖν καὶ ὠρισμένον καὶ βέβαιον διὰ τὴν πολλὴν ἐν τοῖς ἀρχαίοις συγγραφεῦσιν ἀσάφειαν καὶ ἀσυμφωνίαν, οἱ τὴν Γερμανίαν οὐκ ἀκριβῶς ἐξ αὐτοψίας γιγνώσκοντες, ἐξ ἀκοῆς ἀμφιβόλου καὶ ἀορίστου γεωγραφεῖν τὰ κατ' αὐτὴν ἐπειρῶντο. Τοῖς μέντοι γε Ῥωμαίοις συγγραφεῦσιν ἐπόμενοι πιθανὰ ἂν λέγοιμεν τάδε. Ὁ Ἑρκύνιος δρυμός ἤρχετο μὲν ἀπὸ τῶν ὀρίων τῶν Ἑλουητίων καὶ Νεμήτων καὶ Ἑκυ-

ρακῶν ἐγγὺς τῶν πηγῶν τοῦ Δανουβίου καὶ Ῥήνου κεκλιμένος πρὸς ἄρκτον (Cæs. bel. gal. 6, 24. 25)· εἴτα δὲ τὴν ἀριστερὰν τοῦ Δανουβίου ὄχθην παρήκων, πρὸς νότον μὲν τῇ Ῥαιτίᾳ, πρὸς βορρᾶν δ' ἄνεμον τοῖς Χάττοις συνῆπτε, καὶ μέχρι τῶν ὁρίων τῶν Δάκων διέτεινεν, οὕτω που εὐρυνόμενος, ὥς τε τὸ εὖρος αὐτοῦ ἡμερῶν ἐννέα ὁδὸν εἶναι ἀνδρὶ εὐζώνῳ (Cæs. αὐτόθι). Ἐνταῦθα δὲ τοῦ δρυμοῦ ἐν χωρίοις ἐρυμνοῖς μέγαν κύκλον περιλαμβάνοντος ἐν μέσῳ ἰδρυτο χώρα καλῶς δυναμένη οἰκεῖσθαι, ἔνθα καὶ Βουῖαιμον τὸ τοῦ Μαροβούδου βασίλειον (ἴδε σημ. 4.). Ἐντεῦθεν δὲ πρὸς ἄρκτον τρεπόμενος τοῦ Δανουβίου ἐχωρίζετο καὶ πολλῶν ἐθνῶν τῇ γῶρᾳ συνῆπτε. Τὸ δὲ μῆκος αὐτοῦ ὁδὸν γενέσθαι λέγεται ἡμερῶν ἐξήκοντα. (ἴδε. Mel. de situ orbis 3, 3). Ὑπεραίρει δ' ἄντικρυς τὴν ἀλήθειαν ἡ Καῖσαρ (bel. gal. 6, 24.) περὶ αὐτοῦ εἶρηκε, μηδένα τῶν Γερμανῶν ἔχειν εἰπεῖν ἢ αὐτὸν ποτ' ἐς τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἑρκυνίου ἀφικέσθαι δρυμοῦ, ἢ παρ' ἄλλου πυθέσθαι, ὅπου ἄρχεται. Οἱ δ' ὕστερον γεωγραφοῦντες (πρδ. Πτολεμαῖος) τὸν Ἑρκύνιον δρυμὸν εἰς τὰ ὄρη συνέστειλαν, ἃ τὰ Καρπαταῖα τοῖς Σουδήτοις συζεύγνυσι. Τούναντίον δὲ Πλούταρχος (Μάριος 11) τοὺς Κιμμερίους, οἱ ἐπ' ἐσχάτοις παρὰ τὴν ἔξω θάλασσαν ὤκουν, μέχρι τῶν Ἑρκυνίων διήκειν φησίν, ἀπίθανα λέγων.

4). *Τὰ δ' ἀπωτέρω οἱ Βόιοι.* Βόιοι ἢ Βοῖοι, ὁμοίως τοῖς Ἑλουητίοις κελτικὸν ἔθνος, οὗ ἡ ἀρχαία πατρὶς ἀδηλός, πολλαχόσε μετανέστησαν. Εὕρηνται δ' οἰκήσαντες ἐν Γαλατίᾳ, Ἰταλίᾳ, Γερμανίᾳ, Παννονίᾳ, Νωρικῷ, παρὰ τὸν Πάδον καὶ τὸν Δανούβιον, ἐν Ἰλλυρίᾳ, ἐν τῷ Ἑρκυνίῳ δρυμῷ καὶ ἐν Βοημίᾳ ἢ Βουῖαιμιᾳ. Οἱ δ' ἐν Νωρικῷ τοῖς Λαγγοβάρδοις ὕστερον ὑποταγέντες ἐν τῇ νῦν Βαυαρίᾳ Βοῖάριοι ἀπεκλήθησαν.

5). *Μένει δὲ ἐς τὸδε τὸ τοῦ Βουῖαιμον ὄνομα κτλ.* *Βουῖαιμον* ἢ ὀρθότερον *Βοιόαιμον* τὸ τοῦ Μαροβούδου ἐστὶ βασίλειον ἐν τῷ Ἑρκυνίῳ δρυμῷ κατὰ Στράβωνα (7, 1.) Μετέβαλε δὲ τοὺς οἰκήτορας, οἱ περὶ τοὺς χρόνους τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ὑπὸ Μαρκομάνων ἐξελαθέντες εἰς Νωρικὸν καὶ τὴν ὑπ' αὐτῶν κληθεῖσαν Βοῖοαρίαν (τὴν νῦν Βαυαρίαν) μετώκησαν. Οὐκ ἐγγὺς δὲ τῶν τοῦ Δανουβίου καὶ Ῥήνου πηγῶν ἦν τὸ Βουῖαιμον, ὥς ἂν τις ὑπολάβοι τὰ τοῦ γεωγράφου (αὐτόθι) ἀναγινώσκων· ἀλλ' ἐν τῇ νῦν Βοημίᾳ, ἢ ὀρθότερον ἂν *Βουῖαιμιᾳ* ἢ *Βοιοαιμιᾳ* καλοῖτο. Σημαίνει δὲ *Βουῖαιμον* ἢ *Βοιόαιμον* Βοῖων πατρίδα ἢ κατοικίαν. *Ἄϊμ* γὰρ ἢ *χάϊμ* γερμανικὴ ἐστὶ φωνὴ ἴσον δυναμένη τῇ καθ' Ἑλλήνας πατρίδι ἢ κατοικίᾳ.

6). *Ἀλλὰ πότερον οἱ Ἀραβίσκοι εἰς Παννονίαν*

δὲ Ὁσων, γένους γερμανικοῦ, ἢ κτλ. Τοὺς Ἀραβίσκους οἱ μὲν περὶ τὴν πόλιν Μουρσίαν (νῦν Εἰσέκ) παρὰ τὸν Δραῦον ἢ Δράβον ποταμόν, οἱ δὲ ὀρθότερον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖν, μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ἀραβῶνος (νῦν Ράαβ) καὶ τοῦ Δανουβίου ἐν Παννονίᾳ κατοικῆσαι φασιν. Οἱ δ' Ὅσοι κατὰ τινὰς μὲν τὴν περὶ τὰς πηγὰς τοῦ Οὐϊάδου (τοῦ νῦν Oder) καὶ τοῦ Οὐϊστούλα χώραν ἐνέμοντο, κατ' ἄλλους δὲ τὰ πρὸς ἑω τῆς Ἀνισίας ἐν τῇ νῦν Αὐστρίᾳ. Σημειωτέον δ' ὅτι ἐνταῦθα μὲν γερμανικὸν φύλον καλεῖ τοὺς Ὅσους ὁ Τάκιτος, τοῦναντίον δ' ἐν Κεφ. 43 οὐ Γερμανοὺς αὐτοὺς εἶναι λέγει, τῇ διαλέκτῳ τεκμηριούμενος οὕτῃ παννονικῇ. Διό τινες τὰς λέξεις *germanorum natione* ὡς ἄλλοθεν εἰς τὸ κείμενον παρεισρυσίας ἐξοβελίζουσιν. Ἕτεροι δ' οἴονται περὶ μόνης τῆς κατοικίας τῶν Ὁσων καὶ Ἀραβίσκων ποιεῖσθαι λόγον ἐνταῦθα τὸν Τάκιτον, ἐνδοιάζοντα καὶ ζητοῦντα, πότερον, παρὰ τὴν ἀριστερὰν τοῦ Δανουβίου ὄχθην ἐν Γερμανίᾳ, ἢ παρὰ τὴν δεξιὰν ἐν Παννονίᾳ οἱ Ὅσοι καὶ Ἀραβίσκοι πρότερον ὥκουν· ἐν δὲ Κεφ. 43 τὸ γένος αὐτῶν δηλοῦν.

7). Ἐκατέρω τῶν ὀχθῶν κτλ. Ὅχθας ἀορίστως λέγων ὁ Τάκιτος τὰς τοῦ Ῥήνου συνήθως σημαίνει· ἐνταῦθα δὲ νοητέον τὰς τοῦ Δανουβίου, ὧν τὴν ἀριστερὰν ἤτοι βορείαν οἱ Ὅσοι, τὴν δὲ δεξιὰν ἢ μεσημβρινὴν οἱ Ἀραβίσκοι οἰκῆσαι οὐκ ἀπιθάνως λέγονται.

8). Οἱ δὲ Τρηουῖροι καὶ οἱ Νερούϊοι. Οἱ μὲν Τρηουῖροι ἢ Τρήβιροις ἔθνος ἦν ἀρειμανές, ἱππικῇ μάλιστα διαφέρειν δυνάμει, οἰκοῦν δὲ μεταξὺ τῶν ποταμῶν Μάσα καὶ Ῥήνου μέχρι τῆς Ἀρδουέννης ὕλης πρὸς ἄρκτον. Πολίσματα δ' εἶχε Κομφλευντίαν ἐπὶ τῇ τοῦ Μοσέλλα καὶ Ῥήνου συρροίᾳ καὶ Βίγγιον καὶ ἄλλα· πρωτεύουσαν δὲ πόλιν ἐπὶ τῷ Μοσέλλα, μεγίστην ἐν Γαλατίᾳ καὶ ὀλβιωτάτην, τὴν Αὐγούσταν Τρηουῖρων, ἔδραν τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων ἀπὸ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου ἕως Οὐάλεντος. Οἱ δὲ Νερούϊοι πρὸς ἄρκτον τῶν Τρηουῖρων καὶ τῆς Ἀρδουέννης ὕλης, πρὸς δ' ἐσπέραν τῶν Μεναπίων, ὑλώδη καὶ κατὰ τὴν παραλίαν ἐλώδη χώραν (τὴν νῦν Hennegau καὶ Namur) ἐνέμοντο, ἐν ᾗ πρωτεύον πόλισμα τὸ Βάγακον (νῦν Bavay) ἦν.

9). Οὐαγγίiores, Τριβόκχοι, Νέμητες. Οἱ μὲν Οὐαγγίiores περὶ τὴν πόλιν Βορβητόμαγον (νῦν Worms), ὥκουν· οἱ δὲ Τριβόκχοι περὶ τὸ Ἀργεντοράτον τὸ ἔπειτα Στρατισβοῦργον (νῦν Strasbourg) κληθέν· οἱ δὲ Νέμητες περὶ τὴν πόλιν Νοϊόμαγον, ἢ βραδύτερον Σφίρα ἐκλήθη (νῦν Speyer).

10). Καὶ Οὔβιοι δέ. Οὗτοι τὴν δεξιὰν τοῦ Ῥήνου ὄχθην ἐνέμοντο ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Λαυγόνα ἢ Λογάνα κατ' ἄλλους, (νῦν Lahn) ἕως τῆς Κολωνίας (νῦν Köln)· φιλίαν δὲ πρὸς Καίσαρα συν-

θέμενοι ὑπὸ τῶν ἄλλων Γερμανῶν ἐμισοῦντο. Διὸ καὶ κατὰ τὸ 37 π. Χ. ἔτος εἰς τὴν τῶν Τρηουῖρων χώραν ἐκόντες μετῴκηθησαν ὑπ' Ἀγρίππα καὶ πόλιν ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ Ῥήνου ἔκτισαν, *Κο-λωρίαν Ἀγριππίναν* κληθεῖσαν, ἀφ' ἧς καὶ αὐτοὶ Ἀγριππινεῖς (*Agrippinenses*) προσηγορεύθησαν.

ΚΘ'.

1). *Βατάουοι* ἢ *Βαταυοί*. Οὗτοι πρῶτον μὲν εἰς τὴν ὑπὸ τῶν ποταμῶν Ῥήνου, Οὐακάλου ἢ Οὐαχάλιδος (νῦν *Waal*) καὶ Μώσα περιειλημμένην νῆσον κατόκησαν ἐκ Γερμανίας μεταναστάντες· εἶτα δὲ μείζω χώραν πρὸς νότον κατέσχον, ἢ ἀπ' αὐτῶν *Βαταουτα* ἢ *Βαταυτα* ἐκλήθη. Πολίσματα δ' ἔκτισαν Νοδιόμαγον (νῦν *Nimwegen*) ἐπὶ τῷ Οὐακάλῳ, Ἀρενάτιον (νῦν *Arnheim*), Τρατέκτον (νῦν *Utrecht*), Λούγδουνον (νῦν *Leyden*). Προσεχώρησαν δὲ Ῥωμαίοις οὐχ ἡττημένοι, ἀλλ' ὡς σύμμαχοι· καὶ πολλάκις αὐτοῖς ἐν τοῖς πρὸς τοὺς Γερμανοὺς πολέμοις ἐπεκούρησαν, ἵππον μάλιστα παρέχοντες ἀξίολογον. Ἀλλ' ἔπειτα τὸ ὑπακοῦν διςχεράναντες πολλάκις μὲν αὐτῶν ἐπειράθησαν ἀποστῆναι, οὐδέποτε δὲ τῆς αὐτονομίας τυχεῖν ἐδυνήθησαν.

2). *Τὸ τῶν Ματτιακῶν ὑπακούει ἔθνος*. Οὗτοι μοῖρα τῶν Χάττων γενέσθαι λέγονται, τὰ μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ῥήνου, Μαίνου καὶ Λαυγόνα (*Lahn*) κατέχοντες, πρὸ τοῦ 800 ἔτους ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης ἄγνωστοι τοῖς Ῥωμαίοις, οἱ αὐτοὺς ὕστερον ὑπαγαγόμενοι φρούρια ἔκτισαν ἐν τῇ χώρᾳ καὶ ἀργυρεῖα ὥρυξαν. Ἐν ταύτῃ καὶ αἱ περίφημοι θέρμαι, τὰ καλούμενα *Ματτιακά ὕδατα*, πρὸς τῇ νῦν Οὐϊσβάδῃ ἦσαν. Πρωτεύουσαν δ' εἶχον οἱ Ματτιακοὶ πόλιν τὸ *Μάττιον*, ἃ νῦν εἰς μικρὸν συνέσταλται κωμίδιον Μάδεν καλούμενον καπὶ τῷ ποταμῷ *Ἀδράρα* (νῦν *Edder*) κείμενον. Ἄλλοις δὲ Μάττιον τὸ νῦν *Matten* εἶναι δοκεῖ μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ῥήνου καὶ *Matze* οἰκούμενον.

3). *Γῆν δεκουμάτιν*. Οὕτως ἐδοξέ μοι μεθερμηνεῦσαι τοὺς παρὰ Τακίτῳ καὶ παρ' ἄλλοις καλουμένους *decumates agros*. Ἦσαν δ' οὗτοι γῆ μεθορία, πολλῶν ὀκτασταδίων ἥτοι μιλίων Ῥωμαϊκῶν ἔχουσα πλάτος, μεταξὺ τοῦ ὁρίου τῆς τῶν Ῥωμαίων χώρας καὶ τῆς τῶν γερμανικῶν ἐθνῶν πέραν τοῦ Ῥήνου καὶ τοῦ Δαναβίου ἔρημος καταλελειμμένη ἐς πλείω τῶν ἐπὶ τοῖς ὁρίοις οἰκούντων ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀσφάλειαν. Ἀλλὰ κατὰ μικρὸν τὴν ἔρημον ταύτην Γάλλοι μετανάστει, ἀπορία τῶν ἀναγκαιῶν εὐπετέστερον τῶν κινδύνων καταφρονούντες, ὥκησαν καὶ ἐνέμοντο κτῆσιν ἀβέβαιον, δεκάτην, ὡς ἔοικε, τελοῦντες τοῖς φρουροῦσι τὸ ὄριον τάγμα-

σιν· ὅθεν ἡ χώρα δεκουμάτις προσηγορεύθη. Τελευταῖον δὲ καὶ ταύτην οἱ Ῥωμαῖοι ἱκανῶς ἤδη οἰκουμένην κατασχόντες τῇ οἰκείᾳ προσέθεντο, ἀντὶ τῶν εἰρημένων ποταμῶν τῶν πρότερον φύσει τὴν τῶν Ῥωμαίων ὀριζόντων ἀρχήν, χειροποιήτων προσωτέρω στήσαντες ὄριον, οὗ ἔχην τινά, τὰ τε καλούμενα δαιμόρια τείρη (Teufelsmauer) καὶ τάφροι τινὲς ἐπὶ τῆς ζευγνύσης τὴν Ῥατισδόνην καὶ τὸ ἐπὶ τῷ Μαίνῳ Ὀζερεβούργον εὐθείας, μέχρι τοῦ νῦν ὁράται.

Λ΄

1). *Τούτῳρ ἀπωτέρω.* Τῶν προεξηρημένων δηλονότι λαῶν οὐ τῶν τὴν δεκουμάτιν χώραν κατελιχφόντων.

2). *Αἱ τῶρ Χάττωρ οἰκήσεις.* Οἱ Χάττοι ἀμφωτέρωθι τοῦ ποταμοῦ Ἀδράνα (Edder) οἰκῆσαντες φαίνονται, πρὸς ἄρκτον μὲν τοῖς Χαττουαρίοις (Κασουαρίοις κατὰ Πτολεμαῖον) καὶ Τουβαντίοις, πρὸς δὲ δυσμὰς τοῖς Ματτιακοῖς ὁμοροῦντες, πρὸς δ' ἔω μέχρι τῆς *Δεκουμάτιδος* χώρας ἐν τῇ νῦν Ἀσσίᾳ (Hessen) διήκοντες. Ἰσχυσαν δὲ μάλιστα μετὰ τὴν τῶν Χηρούσκων παρακμήν, καὶ πολλάκις πολεμηθέντες καὶ ἡττηθέντες ὑπὸ Ῥωμαίων (οἱ καὶ τὴν πρωτεύουσαν αὐτῶν πόλιν τὸ Μάττιον ἐλόντες ἐνέπρησαν), οὐ πολὺν χρόνον ἔμειναν ὑποχείριοι, ἀλλὰ ταχὺ ἀνεκτήσαντο τὴν ἐλευθερίαν.

3). *Προτάσσουσι γὰρ λογάδας.* Τοὺς ἀλκιμωτάτους δηλονότι, ὥσπερ καὶ τοῖς Ῥωμαῖοις εἴθιστο, ἐκλέγοντες προτάσσουσιν ἐν ταῖς μάχαις οἱ Χάττοι. Εἰσὶ δ' οἱ τὰς τοῦ κειμένου λέξεις *praeponere electos* δηλοῦν φασιν, ὅτι οἱ Χάττοι ἐξελέγοντο τοὺς σφῶν ἐν ταῖς μάχαις ἡγησομένους, ἥτοι τοὺς στρατηγούς. Ἀλλὰ τοῦτο κοινὸν τοῖς Γερμανοῖς, οὐκ ἴδιον ὃν τοῖς Χάττοις ἐκ τοῦ κεφ. 7 γινώσκωμεν.

4). *Τῇ μὲν ἡμέρᾳ ἐς ἔργα (τὰ προσήκοτα) χρῶνται.* Πολλὰ ἦν ταῦτα, ἐν οἷς καὶ τὸ ἡμεροσκόπους ἰδρύειν.

5). *Τὴν μὲν τύχην τίθενται ἐν ἀδήλοις, τὴν δ' ἀρετὴν ἐν βεβαίοις.* Τοῦτ' ἔστι τῇ μὲν τύχῃ ὡς ἀδήλῳ ἥτον πιστεύουσι, τῇ δ' ἰδίᾳ μᾶλλον ἐπιθάρρουσι ἀρετῇ, ἅτε ἐπ' αὐτοῖς κειμένη καὶ διὰ τοῦτο βεβαία.

6). *Σιδηρὰ ἔργα.λεῖα·* ἀξίνας δηλονότι, σκαπάνας, πτύα, καὶ ὅσα εἰς κατασκευὴν χαρακωμάτων καὶ ὀχύρωσιν τοῦ στρατοπέδου χρήσιμα.

7). *Τοὺς μὲν ἄλλους φαίης ἀνιδῶν ἐξιέναι εἰς μάχην, τοὺς δὲ Χάττους ἐς πόλεμον.* Ἡ μὲν γὰρ μάχη ὅπλων μόνον δεῖται, ἀ οἱ ἄλλοι Γερμανοὶ ἔφερον καθάπερ μὴ ἐπι-

βολῇ τὸν πόλεμον διαπράξιν ἐλπίζοντες· ὁ δὲ πόλεμος τέχνης τε δεῖται καὶ εὐταξίας καὶ ἀποσκευῆς καὶ ἐργαλείων, ὧν μόνοι τῶν Γερμανῶν οἱ Χάττοι ἐφρόντιζον·

8) *Ταχὺ δ' αὖ εἴκειν*· ἤτοι ὑποχωρεῖν τῆς νίκης τοῖς πολεμίοις· τοῦτο δὲ τοῖς Χάττοις, οἷς ἐν τῷ πεζικῷ πᾶσα ἡ δύναμις, οὐ συνέβαινε, βεβαίαν, οὐ ταχεῖαν θηρωμένοις νίκην.

9). *Ἡ μὲν γὰρ ταχύτης προσεχῆς* κτλ. Ὁ νοῦς τοῦ χωρίου ἐστὶν ὅδε. Ὁ τοὺς πολεμίους δεδιώς ὀξύτερον αὐτοῖς ἐπιτίθεται, τῇ ὁρμῇ τὴν ἀποῦσαν ἀνδρείαν ἀναπληρῶν· ὁ δ' ἀνδρεῖος μελλητικώτερος δι' ἀφοβίαν ἐστὶ πρὸς τὰς ἐπιθέσεις καὶ προμηθέστερος. ἢ, Ἡ μὲν τῆς ἐφόδου ὀξύτης ῥαδίως αἴτιον ἔχει τὸν φόβον· ἡ δὲ προμηθὴς μέλλησις τὸνναντίον εὐστάθειαν ψυχῆς καὶ καρτερίαν τεκμηριοῖ.

ΛΑ'.

1). *Ἐφ' αἵματι καὶ σκύλοις*. Μετὰ τὸ ἐκχεῖν αἷμα καὶ σκυλεῦσαι πολέμιον· ἡ γὰρ ἐπὶ ἐνταῦθα χρόνον σημαίνει.

2). *Ὁ φελός τι τοῦ βίου εὐρέσθαι*. Ἔστι τὸ κείμενον *pretia nascendi retulisse* μεθερμηνεῦσαι καὶ ὧδε· κτήσασθαι ἐκεῖνο, δι' ὃ γεγεννηθῆσαι λυσιτελεῖ· ἦτοι τὴν ἀρετήν.

3). *Καὶ ἤδη λευκοτριχοῦσι τούτῳ ἐπίσημοι*. Οὐ διὰ τὸ μήπω καιροῦ τυχεῖν ἐς τὸ πολέμιον κτεῖναι, ἀλλὰ διὰ τὸ μείζονος ἐπ' ἀρετῇ δόξης ἐπιθυμεῖν· διὸ καὶ μετὰ τὸ πολέμιον ἀνελεῖν μέχρι γήρως ἐτήρουν τὸ σχῆμα, ὃ εἰς μείζω ἐν τοῖς πολέμοις ἀλκὴν παρωτρύνοντο.

4). Πολλοὶ ἀντὶ τοῦ ἐπιθέτου *torva*, γράφουσι *neva* ἢ *non noua* ἄλλοι δὲ *mira*, ἢ *saeua* καὶ ἄλλοι ἄλλως κατὰ τὴν γραφὴν τὸν νοῦν μεταβάλλοντες τοῦ χωρίου.

5). *Ἐως ἂν τὸ ἀναιμόν γῆρας* κτλ. Ἔως ἂν τὸ γῆρας οὕτως αὐτοὺς ἀσθενεῖς καταστήσῃ, ὥστε βίῳ οὕτω τραχεῖ μὴ ἔχειν ἐγκαρτερεῖν.

ΑΒ'.

1). *Οἱ Οὐσίπαι καὶ Τέγκτεροι*. Οἱ Οὐσίπαι ἢ Οὔσιπέται καὶ οἱ Τέγκτεροι, ἢ Τεντερίδαι κατὰ Πλούταρχον (Καισ. 22), γερμανικὰ ἦσαν ἔθνη, κοινὰ ἔχοντες τὰ τῆς τύχης. Οὗτοι οὖν οὐ πάνυ δῆλον, ὅπου πρότερον ὄκουν. Εἴτα δὲ σὺν τοῖς Οὐβίοις ὑπὸ Σοήθων ἐξελαθέντες καὶ τριετίαν πολλαχοῦ πλανηθέντες τῆς Γερμανίας ἐπὶ τὸν Ῥήνον ἀφίκοντο, ὃν διαπεραιωσάμενοι τὴν τῶν Μενά-

πίων καὶ Ἐβουρώνων καὶ Κονδρούσων (ἐθνῶν γαλατικῶν) χώραν καὶ τὰς οἰκίας παρὰ τὸν Μοσέλλαν κατέλαβον. Εἵτα δ' αὖ προσωτέρω ἐν Γαλλίᾳ πλανώμενοι ὑπὸ Καίσαρος μάχῃ ἠττηθέντες ἐτράπησαν καὶ πολλοὺς τῶν οἰκείων ἀποβαλόντες εἰς τὸν Ῥήνον ἑαυτοὺς ἐνέβαλον φέροντις καὶ ἀπώλοντο. Ὀλίγοι δὲ τῶν ἱππέων τῇ μάχῃ οὐ παρατυχόντες, τὸ ρεῖθρον διανηξάμενοι εἰς τὴν τῶν Σουγάμβρων ἢ Σουκάμβρων διεσώθησαν χώραν. Τούτων δ' ἔπειτα ἐς Γαλίαν μεταναστάντων, οἱ Οὐσίπαι καὶ οἱ Τέγκτεροι πᾶσαν αὐτῶν τὴν χώραν περὶ τὸν ποταμὸν Λουπίαν κατέσχον, οἱ μὲν ἐγγὺς τῆς τῶν Βαταυῶν νήσου οἰκήσαντες, οἱ δὲ Τέγκτεροι τοῖς Οὐδίοις καὶ Χάττοις γενόμενοι ὁμοτέρμονες.

ΑΓ'.

1). *Τοὺς Τεγκτέροις οἱ Βρούκτεροι συνῆπτόν ποτε.* Οὗτοι μεταξὺ τῶν ποταμῶν Λουπία καὶ Ἀμασία ὥκουν· μέρος δὲ τῆς χώρας αὐτῶν ἡ τευτοβουργικὴ ὕλη κατεῖχεν, ἐν ἣ Ἀρμίνιος ὁ τῶν Χηρούσκων ἡγεμὼν, λαμπρῶς ὑπὲρ αὐτονομίας ἀγωνισάμενος, τοὺς ὑπὸ Κοϊντιλίῳ τῷ Οὐάρῳ Ῥωμαίους πασσυδεὶ διέφθειρεν. Ἐκοινώνησαν δὲ τῆς μάχης τοῖς Χηρούσκοις καὶ Βρούκτεροι καὶ τὸν ὀνειδὸν συναπεσείσαντο ζυγόν. Δοκοῦσι δ' οἱ Ῥωμαῖοι καὶ μετὰ τὴν πανωλεθρίαν ἐκείνην κράτος τι ἀνακτήσασθαι παρὰ τοῖς Βρουκτέροις. Φρούριά τε γὰρ ἐπὶ τοῖς ὁρίοις ἔκτισαν καὶ τινα ἡγεμόνα δέξασθαι αὐτοὺς ἐπηγάγκασαν. Πολίσματα δ' αὐτῶν Ὁσναβρούγα καὶ ἄλλα ὑπὸ Πτολεμαίου μνημονευόμενα. Προφῆτις δέ τις, Βελήδα τοῦνομα (ὡς γράφει αὐτὸ Δίων 67, 5) ἢ Οὐεληδά, ἐν πύργῳ τινὶ ἐπὶ τῷ Λουπίᾳ οἰκοῦσα, μέγιστον παρ' αὐτοῖς κλέος ἐκτήσατο.

2). *Νῦν δὲ οἱ Χαμανοὶ καὶ Ἀγγριουάριοι.* Οἱ μὲν Χαμανοὶ ἢ Χάμαβοι παρὰ τὸν μέσον Οὐῖσουργιν ὥκουν, ὡς ἔστι καὶ τοῦ νῦν πολισματος Χάμελν εἰκάσαι, ἐν ᾧ ἔχνη τοῦ ἐθνικοῦ ὀνόματος περισσέσονται. Πρότερον δὲ δοκοῦσι δυσμικωτέραν τε καὶ βορειοτέραν τὴν οἰκῇσιν σχεῖν ἐν τῷ νῦν νομῷ Χάμελανδ. Μαῖρα δὲ τις αὐτῶν καὶ μεταξὺ τοῦ Οὐῖσούργιος καὶ τοῦ Μηλιβόκου ὄρους οἰκήσασα εὔρηται. Οἱ δ' Ἀγγριουάριοι τὴν πρὸς νότον τῶν Χαύκων ἐφ' ἑκατέρᾳ τοῦ Οὐῖσούργιος χώραν πάλαι ἐνέμοντο, πρὸς μὲν λίβα ἄνεμον τοῖς Βρουκτέροις, πρὸς δ' εὖρον τοῖς Φόσοις συντερμονοῦντες. Φίλοι δὲ τοῖς Ῥωμαίοις γενόμενοι ὕστερον τὴν τῶν Βρουκτέρων χώραν κατέσχον.

3). *Ἐξελάσαντες τοὺς Βρουκτέρους καὶ παρτελῶς διολέσαντες.* Ἐπὶ μείζον ἔοικεν ἡ φήμη δεινῶσαι τὸ πρᾶγμα,

ὁ δὲ Τάκιτος ῥαδίως πάντα πιστεῦσαι αὐτῇ, ἅτε τοῖς Ῥωμαίοις θυμαρῇ μνηνούσῃ. Ἄλλ' ὅμως οἱ Βρούκτεροι οὐ πάντες ἀπώλοντο, μοῖρα γὰρ αὐτῶν κατὰ τὴν Κολωνίαν Ἀφριππίναν διαβάσα τὸν Ῥήνον ταχὺ δύναμιν ἀνεκτίσαστο καὶ φοβερόν τοῖς Ῥωμαίοις τὸ τῶν Βρουκτέρων κατέστησεν ὄνομα.

4). *Εἶθε δὴ τοῖς ἔθνεσι παραμένοι κτλ.* Τὸν πρὸς τὴν πατρίδα ἔρωτα καὶ ὑπὲρ αὐτῆς φόβον ἐκφαίνει τοῖς ῥήμασι τούτοις ὁ Τάκιτος, ὥσπερ προορῶν τῇ διανοίᾳ τὸ εἰμαρμένον. Πάντες γὰρ ἴσμεν ὅτι τὸ μέγα τῆς Ῥώμης κράτος ἀπώλετο κατὰ βραχὺ ὑπὸ γερμανικῶν ἐθνῶν πολεμούμενον.

ΛΔ'.

1). *Ὁπισθεν.* Ἐξ Ἀνατολῶν δηλονότι ἢ πρὸς τὸν Οὐτςουρ-γιν ποταμόν.

2). *Δουλγούμνιοι καὶ Χασουάριοι.* Ἔθνη καὶ ταῦτα γερμανικά. Καὶ οἱ μὲν Δουλγούμνιοι ἐξῆς τῶν Ἀγγριουαρίων πρὸς νότον ἐν τῇ νῦν Παδερβορνικῇ χώρᾳ τὸ πάλαι οἰκοῦντες, ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις, ὡς εἴοικε, τὰς οἰκήσεις μετέλλαξαν· ὁ γὰρ Πτολεμαῖος μνημονεύει Δουλγουμνίους πρὸς νότον οἰκοῦντας τῶν Λαγγοθάρδων. Οἱ δὲ Χασουάριοι ἢ Χαττουάριοι περὶ τὰς πηγὰς τοῦ Λουπία ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ Οὐῖσουγιοῦ ὀχθῆς ἐν τῇ νῦν Ἐπισκοπῇ Ὁσναθρούγας καὶ Παδερβόρνου, ὅπου ὁ ποταμὸς Χάσης τῷ Ἀμασίᾳ συμμίγνυται, τὸ πάλαι ἱδρυντο. Εἵτα δὲ καὶ ἐν τῇ πρὸς ἐσπέραν τοῦ κάτω Ῥήνου χώρᾳ, ἐν τῇ νῦν Γελδρίᾳ μετόκησαν τοῖς Φράγχοις συναριθμούμενοι, καὶ ὑπὸ Τιβερίου καὶ Γερμανικοῦ μάχῃ ἡττήθησαν.

3). *Ἐμπροσθεν*· πρὸς τὰ τοῦ Ῥήνου στόματα καὶ τὴν θάλασσαν.

4). *Οἱ Φρεῖσιοι*, ἢ Φρίσσιοι, ἢ Φρίσσονες πάλαι μὲν μεταξὺ τοῦ βορείου Ὠκεανοῦ, (τῆς νῦν βορείας ἢ Γερμανικῆς θαλάσσης) τοῦ Ἰσάλα καὶ Ἀμασίας περὶ τὴν Φλεύωνα λίμνην (Φληοῦμ κατὰ Πτολεμαῖον), ἢ τοῦ προσεφύου τοῦ Ῥήνου στόματος εὐρύτατον ἦν ἀνάχυμα, οἰκῆσαι λέγονται, ἄδνηλα ἡμῖν τὰ πρὸς μεσημβρίαν ἔχοντες ὅρια. Ἐν δὲ τῷ ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν μέσῳ καλουμένῳ αἰῶνι ὑπὲρ τὸν Σκάλδιν καὶ τὸν Ἄλβιν τοὺς τῆς χώρας ὅρους ἐξέτειναν. Ἐπὶ δὲ βασιλέως αὐτῶν Ῥαδοβόδου ὑπὸ Καρόλου τοῦ Μαρτέλλου νικηθέντες ὑπήχουσι τοῖς Φράγχοις ἐγένοντο.

5). *Λίμνας εὐρυτάτας.* Πολλαὶ τούτων, ἐν αἷς καὶ ἡ ἀνωτέρω εἰρημένη Φλεύων, ἐν ὕστεροις χρόνοις πλημμυρίδος ἐπελθούσης μεγάλης, οἷα ἐν τοῖς τοῦ Ὠκεανοῦ φιλεῖ συμβαίνειν αἰγιαλοῖς, καὶ

τοῦ κύματος τὴν ἀλιτενῇ γῇ ἐπὶ πολλὰ ὀκταστάδια ἐπικλύσαν-
τος, εἰς ἓνα μέγαν συνερρύησαν κόλπον, τὸν Αὐστρίνον (νῦν Σουσι-
δερσὲ καλούμενον).

6). *Καὶ τὰς Ἡρακλέους δὲ στήλας μέχρι τοῦ νῦν
ἔκει διαμένειν* κτλ. Τὰς μυθώδεις ἐκείνας στήλας ἄλλος ἄλ-
λαχοῦ ιδρύσθαι ἔφασκεν, ὅπου ποθ' ἕκαστος τὴν γῇν περατοῦσθαι
ἐπίστευεν· οἱ μὲν ἐπὶ τῷ τῶν Γαδείρων πορθμῷ, οἱ δ' ἐπὶ τῷ
Σουνδικῷ τῷ τὴν Δανίαν τῆς Σουηδίας διείργοντι, οἱ δ' ἐν τῇ τῶν
Φρεισίων χώρᾳ.

ΑΕ'.

1). *Ἐπὶ μακρὸν ἐπικυρτουμένην*. Τὸ ἐπικύρτωμα τοῦτο
ἡ Κιμβρική Χερσόνησος, ἥτοι ἡ νῦν ἡπειρος τῆς Δανίας ἐστίν, ἧς
ὁ Τάκιτος κυρτοτέραν καὶ στρογγυλωτέραν ᾤετο εἶναι τὴν πρὸς
ἄρκτον ἐξέχουσαν πλευράν.

2). *Ἐπαραχωρεῖ* ὑπονοσεῖ δηλονότι πρὸς νότον, τῇ Βάλ-
τικῇ ἐκχωροῦσα θαλάττῃ. Ἰστέον δ' ὅτι τῆς νῦν Βαλτικῆς καλου-
μένης θαλάττης τὸ μὲν ἀπὸ τῆς Κιμβρικῆς Χερσονήσου μέχρι τῶν
τοῦ Οὐϊστούλα ἐκβολῶν (ὧν ἐγγὺς αἱ Ἡλεκτροίδες ἔκειντο νῆσοι)
Σουηδικῇ ἐκαλεῖτο θάλαττα, τὸ δ' ἐκείθεν πρὸς ἑὸν καὶ βορρᾶν
ἐκτεινόμενον, *Σαρματικῇ*. Ἀμφότερα δὲ ὡς καὶ πρότερον ἡμῖν
(κεφ. α'. σημ. 3) εἴρηται, τοῦ ὠκεανοῦ μέρη ὑπελαμβάνετο ὑπὸ τῶν
ἀρχαίων.

3). *Τὸ τῶν Χαύκων ἔθνος*. Οἱ Χαῦκοι ἢ Καῦκοι εἰς μεί-
ζους καὶ ἐλάττους διήρηντο. Καὶ οἱ μὲν ἐλάττους μεταξὺ τῶν
ποταμῶν Ἀμασία καὶ Οὐϊσούργιος ἀπὸ τοῦ νῦν Παπεμβούργου μέχρι
τῆς προσαρκτικῆς θαλάττης ἐν τῇ προσεῖᾳ Φρεισία, τῇ τοῦ Μονα-
στηρίου Ἐπισκοπῇ καὶ τῇ νῦν ἡγεμονίᾳ τοῦ Ὀλδεμβούργου κατὰ
τοὺς χρόνους τοῦ Πτολεμαίου οἰκοῦντες φαίνονται· οἱ δὲ μείζους
πέραν τοῦ Οὐϊσούργιος μέχρις Ἄλβιος τὴν Βρεμαίαν καὶ Λαυεμ-
βουργικὴν χώραν ἐνέμοντο.

4). *Τὰς πλευρὰς ὅμως τῶν εἰρημέρων ἐθρῶν* κτλ.
Δηλονότι τῶν Οὐσιπῶν, Τεγκτέρων, Βρουκτέρων, Χαμανῶν, Ἀγ-
γριουαρίων, Δουλγουμνίων, Χασουαρίων καὶ Φρεισίων.

ΑΣ'.

1). Οἱ Χηροῦσκοι, οἱ καὶ Χερουσκοὶ παρὰ Δίῳνι καὶ Χαιρου-
σκοὶ παρὰ Πτολεμαίῳ καλοῦνται, ἔθνος ἦν πάλαι τῆς Γερμανίας
οὐ πάντῳ μέγα· τοῦνομα ὅμως αὐτοῦ, πλειόνων ἔπειτα συμμάχων
ἐθνῶν ἐπὶ Ῥωμαίους ἡγεμονεύσαντος ἐπὶ πᾶσαν ἐξετάθη τὴν συμ-

μαχίαν, τοὺς Δουλιγουμνίους, Ἀνσιβαρίους, Χασουαρίους, Χαμαυούς, Τουβαντίους καὶ Μάρσους σὺν αὐτοῖς τοῖς Χηρούσκοις περιλαμβάνον. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὴν χώραν αὐτῶν ὀρίσαι οὐ ῥάδιον· οἱ γὰρ ἀρχαῖοι οὐχ ἱκανῶς αὐτοὺς τῶν συμμάχων διέκρινον. Δοκοῦσι μὲν τοι οἱ Χηρούσκοι, ὅτε μάλιστα ἤκμαζον, τὴν χώραν οἰκεῖν μεταξὺ τῆς Βακκείδος ὕλης (τῆς νῦν Θυριγγίας) πρὸς νότον, τοῦ Μηλιόκου πρὸς ἄρκτον, τοῦ Οὐῖσούργιος πρὸς ἐσπέραν καὶ τοῦ Ἄλβιος πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον, ἥτοι τὰς κατὰ τὴν νεωτέραν Γεωγραφίαν δύο ἡγεμονίας, τὴν Καλεμβεργικὴν καὶ τὴν Βρυνοπολίτιδα (Braunschweig). Ὑπήκουον δ' οἱ Χηρούσκοι πρότερον τοῖς Ῥωμαίοις, ὅφ' οἷς οὐκ ὀλίγοι μισθοῦ ἐστρατεύοντο. Ἐπεὶ δὲ Κοϊντίλιος Οὐαρος στρατηγὸς τῶν Ῥωμαίων τραχύτερον αὐτοῖς ἤρξατο χρῆσθαι, τὴν ὕβριν καὶ βίαν οὐ φέροντες, συμμαχίαν πρὸς τε τὰ εἰρημένα ἔθνη καὶ πρὸς τοὺς Χάττους συνθέμενοι, ἔτει θ'. μ. Χ. ἀπέστησαν, καὶ Ἀρμινίου ἡγουμένου ἐπιθέμενοι τοῖς Ῥωμαίοις τὰ ὑπὸ τῷ εἰρημένῳ στρατηγῷ τρία τούτων τέλη ἐν τῇ Τευτοβουργικῇ χειμαδεύοντα ὕλην κατέκοψαν καὶ ἀνεκτίσαντο τὴν αὐτονομίαν. Εἰ δὲ καὶ ὁ Γερμανικός, ἔξ ἔτεσιν ὕστερον τὸν Ῥῆνον διαπεραιωσάμενος, τοὺς τε Χηρούσκους καὶ τὰ τούτοις συμμαχοῦντα ἔτρεψεν ἔθνη, καὶ τὸν Ἀρμινιον ἐν τῷ πεδίῳ Ἰδισταυῖσφ κατεμαχέσατο, καὶ μέχρι τῆς Τευτοβουργικῆς ὕλης προῆλθεν, (ἐνθα τὰ τῶν ὑπὸ Οὐάρῳ τεθνηκότων ὅστ' αὐ-σεβῶς συνέλεξέ τε καὶ ἔθαψε, καὶ τὰ στρατιωτικὰ σημεῖα ἀνεκομίσατο) ὑπαγαγέσθαι ὁμῶς αὐτοὺς πάλιν οὐκ ἐδυνήθη. Οὐ μὴν ἀλλ' ἐμφύλιοι στάσεις τὰ πράγματα αὐτῶν ὕστερον ἐλυμήναντο, μακρὰ δ' εἰρήνη οὕτως αὐτοὺς ἐξεχαύνωσεν, ὥστε τὸ κράτος ἀποβαλεῖν νικηθέντας ὑπὸ τῶν Χάττων.

2). Φόσοι. Οὗτοι ὑπὸ μόνου μνημονεύονται τοῦ Τακίτου. Ἦσαν δ' ἔθνος οὐ μέγα, ὁμοροὶ τοῖς Χηρούσκοις, παρὰ τὸν ποταμὸν Φόσιον (Fuse) ἴσως οἰκοῦντες, ἐνθα οὗτος τῷ Ἀλλέρῳ συμβάλλει.

ΑΖ'.

1). Τὸν αὐτὸν τῆς Γερμανίας κόλπον· τὸ αὐτὸν τοῖς Χηρούσκοις δηλονότι καὶ Χαύκοις, ἢ κατ' ἄλλους τοῖς Χαύκοις μόνους.

2). Οἱ ἐργιστα τοῦ ὠκεανοῦ Κίμβροι κατέχουσιν. Οὗτοι φιλοπόλεμον καὶ μαχημώτατον ἔθνος ἐγένοντο, ἐπ' ἐσχάτοις τῆς Γερμανίας, ὡς ὑπὸ πάντων σχεδὸν τῶν ἀρχαίων ὁμολογεῖται, παρὰ τὴν Γερμανικὴν θάλασσαν οἰκοῦντες, καὶ οὐ μόνον τὴν Κιμβρικὴν Χερσονήσον καὶ Ὀλσατίαν καὶ Διττομαρσίαν καὶ Ἰυτίαν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀντιπέραν Σακκιδίας τὴν περὶ αὐτὴν κατέχοντες. Εἰ δ' οἱ

αὐτοὶ τοῖς Κιμμερίοις εἰσὶν, ὥς τινες τῶν νεωτέρων εἰκάζουσιν, ἐκ τῶν περὶ τὴν Μαιώτιδα λίμνην τόπων ἐν χρόνοις παλαιτέροις ἐπὶ τὴν ὑπάρκτιον ἐλθόντες θάλασσαν, οὐ δῆλον. Φοβεροὶ δ' οἱ Κίμβροι ἄλλοις τε κατὰ τὴν Εὐρώπην ἔθνεσι καὶ δὴ καὶ τοῖς Ῥωμαίοις ἐγένοντο· πλήθος γὰρ αὐτῶν μέγα, εἴτε λείας ἐπιθυμοῦντες, εἴτε γῆς εὐφορωτέρας καὶ εὐηλιωτέρου κλίματος χρήζοντες, εἴτε διὰ τὴν ἐμφυτον τοῖς Γερμανοῖς περὶ τὰς μεταναστάσεις εὐμάρειαν, εἴτε δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν τὴν ἑαυτῶν πατρίδα καταλιπόντες, πρὸς νότον πανοικί ὤρμησαν. Προσεταρυσάμενοι δὲ πρῶτον τοὺς Τεύτονας, εἴτα συμμαχίαν πρὸς Ἀμβρωνας καὶ Τυγουρίνους, ἔθνη κελτικά, ποιησάμενοι, ἄλλας τε κατὰ τὴν Εὐρώπην χώρας καὶ δὴ καὶ τὴν Ἰταλίαν ἐπιόντες ἐλήκζον, ἥ κατελάβανον εἰς οἰκησιν ἑαυτοῖς, τοὺς προτέρους οἰκήτορας ἐξελαύνοντες. Πολλοὺς οὖν στρατοὺς καὶ στρατηγούς τῶν δυνάμει τότε ἀκμαζόντων Ῥωμαίων διέφθειραν, σκηπτοῦ δίκην προσπίπτοντες καὶ τῇ τῆς ἐφόδου ὀξύτητι ἀνυπόστατοι ὄντες· Τέλος δὲ ἐν τῷ περὶ Βερκέλλας πεδίῳ ἐν Ἰταλίᾳ ὑπὸ Μαρίου μάχῃ κρατερᾷ νικηθέντες πασσοῦσι ἀπώλονται.

3). Ἐφ' ἑκατέρας ἀκτῆς. δηλονότι τῆς παραλίας τῆς τε πρὸς ἐσπέραν καὶ τῆς πρὸς ἑω τῆς Κιμβρικῆς Χερσονήσου.

4). Εὐρέα ἐρύματα· οὕτω μεθρημῆνεται τὰ τοῦ κειμένου *castra ac spatia*, ἃ κεῖται ἀντὶ τῶν *castrorum spatia* κατὰ τὸ σχῆμα ἐν διὰ δυοῖν.

5). Τὴν συμφοράν, ἥτοι τὰ περὶ τοῦ ὀλέθρου αὐτῶν θρυλούμενα. Εἰσὶ δ' οἱ *exilus* οὐ τὸν ὀλεθρον, ἀλλὰ τὴν ἐξοδον, ἥτοι τὴν ἀπαράστασιν τῶν Κιμβρων δηλοῦν ἡγοῦνται· ἀλλ' οὐκ οἰκεία τῷ Τακίτῳ ἡ χρῆσις τῆς λέξεως κατὰ ταύτην τὴν σημασίαν.

6). Καικιλίου Μετέλλου κτλ. ἔτει 113 π. Χ.

7). Ἐς τὴν δευτέραν τοῦ Αὐτοκράτορος Τραϊανοῦ ὑπατείαν· ἔτει 98 μ. Χ.

8). Οὕτω μακρὸν χρόνον ἡ Γερμανία νικᾶται· τὸ νικᾶται κεῖται ἐνταῦθα ἀντὶ τῶν νικᾶσθαι λέγεται ἢ πολεμεῖται ἵνα νικηθῇ.

9). Οὐχ Ἰσπανίας ἢ Γαλλίας. Διττὴ ἡ Ἰσπανία παρὰ Ῥωμαίοις· ἡ μὲν ἐντεῦθεν, ἡ δὲ πέραν τοῦ ποταμοῦ Ἰβήρου. Διττὴ δὲ καὶ ἡ Γαλλία· ἡ μὲν ἐνθεν, ἡ δὲ πέραν τῶν Ἀλπεων.

10). Τῆς τοῦ Ἀρσάκου βασιλείας δεινότερον ἡμῖν κτλ. Οἱ Γερμανοὶ ἐρρωμενέστερον, φησί, μάχονται ὑπὲρ τῆς σφῶν ἐλευθερίας ἢ οἱ Πάρθοι ὑπὲρ τῆς τοῦ Ἀρσάκου βασιλείας. Τῆς ἐλευθερίας ὁ ἕρως ὀξύτερον τοῖς Γερμανοῖς ἐστὶ κέντρον εἰς τὸ πολε-

μεῖν ἡμῖν ἢ ὁ πλοῦτος καὶ ἡ λαμπρότης τῆς τοῦ Ἀρσάκου βασιλείας τοῖς Πάρθοις.

11). *Τί γὰρ ἄλλο ἢ τὸν τοῦ Κράσσου φόρον* κτλ. Μάρκος Λικίνιος Κράσσος ἔτει 56 π. Χ. ὑπατεύσας, εἶτα δὲ Συρίας ἀνθύπατος, ἔτει 53. π. Χ. ὑπὸ Πάρθων ἀπέθανεν, ὧν ὁ Βασιλεὺς Φραάτης τῷ Αὐγούστῳ ἐν Ἀσία ἔπειτα διατρίβοντι, δέισας μὴ ὅπλα οἱ ἐπενέγκοι, τοὺς τε αἰχμαλώτους καὶ τὰ σημεῖα τὰ ἐν τῇ ἡττῇ τοῦ Κράσσου καὶ Ἀντωνίου ἀλόντα ἀπέστειλε. Πάκορος δὲ ὁ Ὀρώδου τοῦ τῶν Πάρθων βασιλέως υἱὸς Δεκίδιον Σάξαν τὸν Συρίας ὑπαρχον μάχῃ νικήσας τὴν Συρίαν κατέσχευ· ἀνῆρέθη ὅμως ὕστερον ὑπὸ Οὐεντιδίου καταγωνισαμένου τοὺς Πάρθους.

12). *Ἄλλ' οἱ Γερμανοὶ Κάρβωνα καὶ Κάσσιον* κτλ. Γναῖος μὲν ὁ Κάρβων ἔτει 113 π. Χ. περὶ Νωρήσιαν πόλιν τοῖς Κίμβροις συμμιζας οὐκ ὀλίγους ἀπέβαλε. Αεύκιος δὲ Κάσσιος ὁ Λογγίνος ἔτει 107 π. Χ. ἐν τινι τῶν Ἐλουητίων νομῷ ὑπὸ Τιγυρίων νικηθεὶς καὶ ὑπὸ Ζυγὸν διελθεῖν ἀναγκασθεὶς ἀνῆρέθη· Μάρκον δὲ Αὐρήλιον Σκαῦρον, Κασσίου ὑπαρχον, ἔτει τῷ αὐτῷ ὑπὸ Κίμβρων ζωγρηθέντα ὁ Βασιλεὺς Βοιῳριζ ἀπέκτεινεν ὀργισθεὶς, ὅτι αὐτοὺς τῆς ἐς Ἰταλίαν στρατείας ἐπειρᾶτο κωλύσαι, ἀήττητον ἀποφαίνων τὴν τῶν Ῥωμαίων δύναμιν· Κόϊντος δὲ Σερούλλιος Καίπιων ἀνθύπατος καὶ Γναῖος Μάνλιος Μάξιμος (ἔτει 105 π. Χ. ὑπατεύσας) πρὸς Τευτοσάγας πολεμοῦντες ἐγγὺς τῆς Τολώσης μεγάλως ἐσφάλησαν, διὰ θράσος τε καὶ διχόνοιαν μάχῃ ὑπ' αὐτῶν ἡττηθέντες.

13). *Καὶ αὐτὸν δὲ Καίσαρα τὸν τε Οὐάρον καὶ τάγματα σὺν τούτῳ τρία ἀφείλοντο.* Τῆς μεγάλης ταύτης πληγῆς εἰς Ῥώμην ἀπαγγελθείσης, οὕτω φασὶν ἐκπλαγῆναι τὸν Αὐγούστον, ὥστ' ἐπὶ μῆνας πολλοὺς συνεχεῖς μῆτε τὸν πώγωνα μῆτε τὴν κόμην ἐθέλειν κείρασθαι, θαμὰ δὲ τὴν κεφαλὴν ἐναράσσειν ταῖς θύραις ἀναδυσῶντα· ἀπόδος μοι τὰ τάγματα, Οὐаре.

14). *Καὶ Δροῦσος καὶ Νέρων καὶ Γερμανικός.* Ὁ μὲν Δροῦσος οὗτος τοῦ Τιβερίου ἦν ἀδελφός, ἐν ἔτεσι μ. Χ. 12—19 τετράκις ἐπὶ Γερμανοὺς στρατεύσας. Νέρων δὲ Τιβέριος Κλαύδιος ἦν ὁ Δρούσου ἀδελφός, Αὐγούστου δὲ διὰ Λιουίας υἱὸς πρόγονος, ὃς ἐν ἔτει 7—8 μ. Χ. στρατηγῶν ἐν Γερμανίᾳ τὸ πλεόν συνέσει καὶ εὐβουλία, ἢ ἀνδρεία καὶ ὅπλων δυνάμει κατώρθωσε. Γερμανικός δὲ Δρούσου μὲν ἦν υἱὸς καὶ Τιβερίου ἀδελφιδοῦς, τετράκις δ' ἐν ἔτεσι 14—17 μ. Χ. ἐς Γερμανίαν στρατεύσας καλὰς ἤρατο νίκας.

15). *Γαῖου τοῦ Καίσαρος, τοῦ ἐπικληθέντος Καλιγούλα.*

16) *Τὸ δ' ἐντεῦθεν εἰρήνη·* ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων Κλαυδίου καὶ Νέρωνος.

17). *Ἔως ἐπιλαβόμενοι καιροῦ* κτλ. Ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων Γάββα, Ὀθωνος, Οὐτέλλιου καὶ Οὐεσπασιανοῦ.

18). *Τὰ τῶν ταγμάτων χειμάδια εἶλον.* Οἱ Βατανοὶ δηλονότι ἔτει 69 μ. Χ.

19). *Ἀπὸ τῶν ἔργιστα χρόνων* οὐ μόνον τῶν τοῦ Δομετιανοῦ ἀλλὰ καὶ τῶν τοῦ Νερούα καὶ Τραϊανοῦ καὶ Ἀδριανοῦ.

ΔΗ.

1). *Τὴν γὰρ μεῖζω τῆς Γερμανίας ρέμονται μοῖραν.* Οἱ Σουῆβοι ἢ Σόηβοι μέγιστον τῶν γερμανικῶν ἦν φύλων, τὴν μεῖζω καὶ ἑωθινὴν μοῖραν τῆς Γερμανίας νεμόμενον, ἢ κατὰ πλάτος μὲν γεωγραφικὸν ἀπὸ Δανουβίου εἰς τὴν Σουηθικὴν (ἴδε Κεφ. λέ. σημ. 2) θάλασσαν καὶ πέραν αὐτῆς, κατὰ δὲ μῆκος ἀπὸ Ἀλβίου εἰς Οὐίστουλαν πρὸς ἑω διέτεινε. Μέση δὲ διαρρεῖται ἡ χώρα τῷ ποταμῷ Οὐιάδω εἰς τὴν Σουηθικὴν ἐκβάλλοντι θάλασσαν καὶ τῷ Ἑρκυνίῳ διείληπται δρυμῷ. Ὁ δὲ Καῖσαρ (del. gal.) μεγάλου τῶν Σουήθων μέρους τὴν οἰκισιν παρὰ τὴν βορείαν τοῦ Μαίνου ἀκτὴν ἐν τῇ νῦν Ἀσσία τιθέμενος ἀμαρτάνει τοῦ ἀληθοῦς. Οὐδέποτε γὰρ ἐκεῖ Σουῆβοι ὤκησαν. Φασὶ δ' οἱ περὶ ταῦτα δεινοὶ τὸ τῶν Σουήθων ὄνομα ἀπὸ τοῦ γερμανικοῦ ῥήματος *schweben* ἢ τοῦ *schweifen* παρῆχθαι καὶ πλάνητας ἢ ρομάδας σημαίνειν, ὥσπερ τοῦναντίον τὸ τῶν Σαξόνων παρὰ τὸ *sassen* ἢ *sitzen* (ἵζειν) παρωνύμως εἰρῆσθαι καὶ ἐγκαθεστῶτας, ἐγκατοίκους δηλοῦν.

2). *Γνώρισμα δὲ τῷ φύλῳ τὸ τὴν κόμην ἀνασπᾶν καὶ ἄμματα συνδεῖν.* Οἱ Σουῆβοι τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς πανταχόθεν ἐπὶ τὴν κορυφὴν ἀνασπῶντες ταινία τινὶ συνέδουν, ἢ ἀλλήλαις οὕτω συνέπλεκον, ὥστε εἰς κρώβυλόν τινα ἐπὶ τῆς κορυφῆς τὴν κόμην συνάγεσθαι τῷ τῶν παλαιτάτων Ἀθηναίων ἴσως οὐκ ἀπεμφορῇ (ἴδε Θουκυδ. 1, 6.)

3). *Ὅττω δὲ τῶν δούλων οἱ τῶν Σουήθων ἐλεύθεροι διακρίνονται.* Ἰσως οἱ τῶν Σουήθων δούλοι ἐξυρῶντο τὴν κόμην ἢ οὕτως ἐκείροντο, ὥστε μὴ ἔχειν αὐτὴν ἐπὶ τὴν κορυφὴν ἀνακάμπεσθαι καὶ συμπλέεσθαι.

4). *Παρὰ δὲ τοῖς Σουήβοις μέχρι πολιᾶς ἡ αὐχμηρὰ ἀνασπᾶται κόμη καὶ πολλάκις ἐπ' αὐτῆς ψιλῆς συνδεῖται τῆς κορυφῆς.* Οὕτω μεθρημῆνευσα τὸ χωρίον, τοῖς ἐρμηνευταῖς ἐκείνοις ἐπόμενος, οἱ τὸ τοῦ κεκλιμένου *retro*

sequuntur ἐκ τοῦ *retrosum torquent*, ἢ *retrovertunt* παρεφάρθαι, τὸ δὲ *solo* τὸ ψιλὸν ἐνταῦθα σημαίνειν φασί.

ΛΘ'.

1). Ἀρχαιοτάτους τῶν Σουήθων καὶ εὐγενεστάτους ἑαυτοὺς οἱ Σέμνωτες εἶναι φάσκουσιν. Οἱ Σέμνωτες κατὰ Στράβωνα, ἢ Σέμνονες, μοῖρα τῶν Σουήθων ὄντες, μεταξὺ τοῦ Ἄλβιος καὶ Οὐιάδου (*Oder*) ποταμοῦ, ὧκουν· ἦτοι τὴν νῦν Μεγαλοπολίτιν (*Mecklenburg*) χώραν καὶ τὴν Βρανδεβουργικὴν· ἔτι δὲ μέρος τῆς Σαξονίας, τῆς Βοημίας, τῆς Μαρχίας, τῆς Λουσατίας, τῆς Σιλησίας καὶ Πολωνίας, ἐνθα τοῦ ἐθνικοῦ ὀνόματος ἔχνη ἐν τοῖς τοπικοῖς *Semlin*, *Semmeley*, *Senske*, *Senkig*, *Semten*, *Semana* (*silva*) περιλελειφθαι ἔοικεν. Ἐγένοντο δὲ Ῥωμαίοις γνωστοὶ ἐπὶ τῶν τοῦ Τιβερίου στρατειῶν καὶ τοῦ πρὸς Ἀρμίνιον πολέμου· εἶτα δ' ἐπὶ Δομετιανοῦ αὐτοκράτορος, ὅτε Μάσους ὁ Σεμνῶνων βασιλεὺς καὶ Γάννα προφῆτις αὐτῶν εἰς Ῥώμην ἦλθον· τέλος δ' ἐπ' Ἀντωνίνου τοῦ φιλοσόφου. Ἐξ ἐκείνου δ' οὐδεμία τῶν Σεμνῶνων μνηστία ἐν τῇ ἱστορίᾳ γίγνεται.

2). Ἐρτεῦθερ (*inde*) ἀμφίβολον· ἄρα ἐκ τοῦ ἄλλους; ἢ ἐκ τῆς γῆς, ἐφ' ἧς ἐκκυλινδοῦνται;

3). Ἐκατὸν γὰρ οἰκοῦσι δῆμους. Ἐπειδὴ ὁ μὲν Καῖσαρ (*bel gal.* 1, 37., καὶ 4, 1.) τοὺς Σουήθους, ὁ δὲ Τάκιτος ἐνταῦθα τοὺς Σέμνωνας ἑκατὸν δῆμους οἰκῆσαι φησιν, ἀνάγκη ἢ τὸν ἕτερον αὐτῶν ἀμαρτάνειν, ἢ ἀμφοτέρους ἐξ ἀβεβαίου φήμης μᾶλλον, ἢ ἐκ μαρτυρίας ἀξιοπίστου τὰ περὶ αὐτῶν ἱστορεῖν.

Μ'.

1). Τοῦ ναντίον τοῖς Λαγγοβάρδοις. Οἱ Λαγγόβαρδοι ἢ Λογγίβαρδοι ἢ Λογγόβαρδοι πολλάκις τὰς οἰκήσεις μετέβαλον· καὶ περ δ' ὀλίγοι ὄντες μέγα κλέος καὶ κράτος ἐν ὅπλοις ἐκτήσαντο, ἐρρωμένως μαχόμενοι. Φασί δ' αὐτοὺς παρὰ τὸ Γερμανικὸν *lang* (μακρὸν) καὶ *buren* (βοᾶν), *barten* (μάχεσθαι), ἢ *bart* (πώγων), ἢ *bard* (λόγχη) οὕτω κεκλησθαι, εὐρυβόας δηλονότι καθ' ἑλλάδα φωνήν, ἢ μαχητάς, ἢ μακροπώγωνας, ἢ δολιχεγχεῖς· οἱ δὲ πιθανώτερον ἐκ τῆς οἰκήσεως αὐτῶν οὕτως ὠνομάσθαι φασί, πεδιᾶδος οὔσης μακρᾶς καὶ εὐφόρου, παρακειμένης τῇ ἀριστερᾷ τοῦ Ἄλβιος ὄχθῃ καὶ ἀπὸ τῆς Ἀμμονίας (*Hamburg*) εἰς τὸ νῦν Σαλζουέδελον διηκούσης· *Bærde* γὰρ γερμανικὴ ἐστὶ φωνὴ νομὸν ἢ χώραν σημαίνουσα. Ἐνταῦθα οὖν οἰκοῦντες ἐγνώσθησαν τὸ πρῶτον ἐπὶ τῆς Τιβερίου στρατείας· εἶτα δὲ μνημονεύονται μετὰ τῶν Σεμνῶνων ἐν

τῇ συμμαχίᾳ τῶν Μαρκομάνων, ἀφ' ὧν ἐλευθερίας ἔρωτι ἐς τοὺς Χηρούσκους ἀπέστησαν. Οὐ πολλῷ δ' ὕστερον μάχῃ τῶν Χηρούσκων κρατήσαντες ἀπὸ Ἄλβιος πρὸς ἐσπέραν μέχρι Ρήνου τὴν ἐαυτῶν ἐξέτειναν ἀρχήν. Κατὰ δὲ τὴν πέμπτην μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα μέρος τῆς νῦν Οὐγγαρίας παρὰ τὴν βορείαν τοῦ Δανουβίου ὄχθην κατέλαβον τοὺς Ἑρούλους νικήσαντες. Κατὰ δὲ τὴν ἕκτην μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα ὑφ' ἡγεμόνι τῷ Αὐδοίνῳ τὸ δεύτερον τὸν Δανουβίον διαβάντες τὴν Παννονίαν κατέσχον. Εἶτα δὲ κληθέντες ὑπὸ Ναρσῆ, ἡγουμένου αὐτῶν Ἀλβοίνου, ὑπερβάντες τὰς Ἀλπεις καὶ τὴν ἄνω Ἰταλίαν ὑφ' ἐαυτοῖς ποιησάμενοι τὸ Λαγγοβαρδικὸν ἰδρύσαντο βασιλεῖον, ὃ δυσὶν ὕστερον ἑκατονταετηρίσιν (ἔτει 774 μ. Χ.) Κάρολος ὁ μέγας κατέλυσε.

2). *Πορρόπτερώ δὲ Ῥεύδιγνοι καὶ Ῥουτῳρες καὶ Ἀγγιλοι καὶ Οὐάρνοι καὶ Εὐδόσεις καὶ Σουάρδορες καὶ Νουέθορες*. Οὐδὲν περὶ τῶν οἰκήσεων τῶν ἐθναρίων τούτων ἐκ τῆς ἱστορίας γινώσκομεν· κατὰ δὲ τὴν πιθανωτέραν τῶν ἀρχαιολογούντων δόξαν λεκτέον περὶ αὐτῶν τάδε.

Οἱ μὲν Ῥεύδιγνοι ἢ Ῥεύδιγγοι πρὸς ἄρκτον τῶν Λαγγοβάρδων ὄκουν ἐπὶ τῆς δεξιᾶς τοῦ Ἄλβιος ὄχθης· ἐκ δὲ τοῦ ἐθνικοῦ αὐτῶν ὀνόματος, ὃ οἱ ἀρχαιολογοῦντες ἐκ τοῦ γερμανικοῦ *Reid κάλαμον* σημαίνοντος, παράγουσιν, εικάζεται ὅτι τεлмаτωδῆ τινὰ χώραν παρὰ τὸν ποταμὸν ἐνέμοντο ἐπὶ πολὺ τοῦ πεδίου ἀναχεόμενον.

Οἱ δὲ Ῥουτῳνες, οὓς τινες ἀπὸ τοῦ Γερμανικοῦ *Aue* τοῦ *Λεϊμῶνα* σημαίνοντος προσαγορευθῆναι ὑπολαμβάνουσι, παρὰ τὸν ποταμὸν Αὐον (*Aue*) ἐν Ὀλσατία, κατ' ἄλλους δὲ περὶ τὸν Αὐϊον καὶ Ἰλμεναύιον ἐν τῇ Λυνεβουργικῇ, ἢ παρὰ τὸν Ἄλβιν ἐν τῇ Λαυεμβουργικῇ, καὶ Μεγαλοπολίτιδι (*Mecklenburg*) χώρα τὴν οἰκῆσιν εἶχον.

Οἱ δὲ Ἀγγιλοι ἢ Ἀγγειλοί, οὓς τινες παρὰ τὸ *Aeng* (παράκτιον πεδίον) οὕτω κληθῆναι νομίζουσι, πρῶτον ἐπὶ τῆς δεξιᾶς τοῦ Ἄλβιος ὄχθης ἐν τῇ Μεγαλοπολίτιδι, εἶτα δ' ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ἐν τῇ Παρθενοπολίτιδι (*Magdeburg*) χώρα οἰκῆσαι δοκοῦσι, τὰς ὑπὸ τῶν Λαγγοβάρδων καταλειφθείσας οἰκῆσεις καταλαβόντες. Εἶτα δ' οἱ μὲν εἰς Θυριγγίαν, οἱ δ' εἰς τὴν Κιμβρικὴν Χερσονήσον καὶ τὴν νῦν Σλεσβικίαν (ἐνθα καὶ νῦν κώμη *Angeln* σώζεται τὸ ἐθνικὸν μνηύουσα ὄνομα) μετανέστησαν. Ὑστερον δὲ (ἔτει 449 μ. Χ.) σὺν τοῖς Σάξοσιν, ἡγουμένων Ἐγγίστου καὶ Ὄρσα ὑπὸ τοῦ βασιλέως Οὐορτιγερίου παρακληθέντες εἰς Βρεττανίαν διέβησαν.

Οἱ δὲ Οὐάρνοι (ἴσως οἱ αὐτοὶ τοῖς παρὰ Πτολεμαίῳ Φυροδει-

νοίς) τὰ περὶ τὸν Οὐαρνούϊον (Warnow) ποταμὸν ἐν τῇ Μεγαλοπολίτιδι χώρα κατεῖχον.

Οἱ δὲ Εὐδόσεις ὄκουν ἐν Ὀλσατία, ἔνθα καὶ πολίχνην Εὐτινον ἢ Ὀτινον (Eutin) καὶ ποτάμια Εὐδώρος (Eudora) καὶ Εὐδιγγος (Euding) ἔχνη τοῦ ἐθνικοῦ ὀνόματος μέχρι τοῦ νῦν διασώζουσιν.

Οἱ δὲ Σουάρδονες, ὧν τινες τοῦνομα ἀπὸ τοῦ *Schwert* ξίφος δηλοῦντος παράγουσι, παρὰ τὴν Λυθέκκαν οἰκῆσαι λέγονται, ἔνθα νῦν Σουαρδοβία (Schwartau) καὶ ποταμὸς Σουάρδα (Schwarta) ἔχνη τοῦ ἐθνικοῦ ὀνόματος φέρουσιν.

Οἱ δὲ Νουῖθονες ἢ Νυῖθονες, μέρος τῆς Μεγαλοπολίτιδος χώρας ἢ τῆς Σλεσβικίας ἐνέμοντο, παρὰ τὸ *natjan* (ποτίζειν) ἢ *niuitan* (ἀλιεύειν) ὀνομασθέντες, ὥς τινες οἶονται.

3). *Π. λήν ὅτι Ἑρθαν* (Hertham). Ἄλλοι γράφουσι *Nerthum*, Νέρθον· ἔστι δὲ τοῦνομα *Hertha* τὸ αὐτὸ τῷ νῦν παρὰ Γερμανοῖς *Erde* καὶ παρ' Ἑλλήσιν Ἑρα, ὃ γῆν δηλοῖ, ἢ τῷ *Heerd*, ὅπερ ἑστίαν σημαίνει. Ὅτι δὲ ἡ γῆ καὶ παρ' Ἑλλήσιν ἐλατρεύετο, Δημήτηρ (Δᾶ μάτηρ) καλουμένη καὶ Κυδέλη καὶ Ῥέα, δῆλον.

4). *Ἔστι γοῦν ἐν νήσῳ τιρὶ τοῦ Ὀκεανοῦ* κτλ. Ὀκεανὸν καὶ ἐνταῦθα τὴν Σουηβικὴν καὶ Σαρματικὴν, ἥτοι τὴν νῦν Βαλτικὴν νοητέον θάλασσαν. Περὶ δὲ τῆς νήσου, ἐν ᾗ τὸ τῆς θεᾶς Ἑρθας ἢ Νέρθου ἄλσος κατὰ τὸν Τάκιτον ἔκειτο, οὐχ ὁμολογοῦσιν οἱ Ἑρμηνευταί. Πιθανώτεροι μέντοι δοκοῦσιν οἱ τὴν Ἑλγολανδίαν, ἢ τὴν Ῥουγίαν, μάλιστα δὲ οἱ τὴν Ἀλσέαν ὑπολαμβάνοντες τὴν ἱερὰν εἶναι νήσον. Εἰκὸς γάρ τὸ κοινὸν ἐκεῖνο τῶν εἰρημένων Σουηβικῶν ἐθνῶν ἱερὸν μὴ πόρρω τῆς χώρας αὐτῶν ἀπέχειν. Ἐγγυτάτῳ δὲ τῶν ἄλλων νήσων ἡ Ἀλσέα κεῖται.

5). *Ἐν τῷ ἀδύτῳ*. Ἄδυτον ἐνταῦθα νοητέον τὸν τοῦ ἄλσους μυχόν, ἢ τοῦ ὀχήματος τὸ κεκαλυμμένον καὶ ἀθέατον.

6). *Καὶ αὐτὴ ἡ θεά*. Οὐ τὸ ἰνδάλμα τῆς θεᾶς. Εἰ γὰρ τοῦτο, οὐκ ἂν προσετίθετο τό· *εἴ τις πιστεύειν ἐθέλοι*, γνωστοῦ πᾶσιν ὄντος, ὅτι τὰ ἰνδάλματα ἢ ἀγάλματα τῶν θεῶν ἐκαθαίροντο.

7). *Ὅθι παραχρῆμα ἡ αὐτὴ καταπίνει λίμνη*. Οἱ τοῖς ἱερεῦσιν εἰς τὴν κάθαρσιν τῆς θεᾶς διακονήσαντες δοῦλοι παραυτίκα εἰς τὴν λίμνην εἰσωθούμενοι ἀπεπνίγοντο, ἵνα μὴ ἔκπυστα ὑπ' αὐτῶν τὰ μυστήρια γένοιτο.

ΜΑ'.

1). *Ἡ τῶν Ἑρμουνδούρων πόλις κεῖται*. Ἑρμουνδοῦροι ἢ Ἑρμόνδοροι, Σουηβῶν καὶ οὗτοι μοῖρα, πρὸς ἄρκτον μὲν

τῶν Σουδήτων ὁρῶν, πρὸς ἑω δὲ τῶν Χάττων, πρὸς μέσσην δ' ἄνεμον τῆς Δεκουμάτιδος χώρας οἰκοῦντες, τὰ νοτιώτατα τῆς Θουριγίας, τὴν Φραγκονίαν καὶ τὰ πρὸς λίβα κεκλιμένα μέρη τοῦ νῦν σαξωνικοῦ βασιλείου ἐνέμοντο. Ἐτυμολογεῖται δὲ τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ *Hermun* καὶ *Dur* ἢ *Thur* (ὕψος, ὄρος), σημαῖνον *Γερμανοὺς ὀρεινοὺς*.

2). *Πιστὴ Ῥωμαίοις*. Πρὸ τοῦ 152 ἔτους, ὅτε πάντα τὰ ἔθνη ἀπὸ τῆς Ἰλλυρίας ἕως Γαλατίας κατὰ τῶν Ῥωμαίων συνώμοσαν.

3). *Ἐν τῇ λαμπροτάτῃ τῆς Ῥαιτίας ἀποικία*. Πιθανώτερον τῇ Αὐγούστῃ Οὐϊνδελικῶν τῇ πρότερον καλουμένη Δαμασία τῶν Δικατίων. Εἰσὶ δ' οἱ τὴν Οὐϊελδιδέναν ἐν τῷ Τυρώλῳ ἢ τὸ Τρίδεντον σημαίνειν ἐνταῦθα τὸν Τάκιτον οἶονταί· τὴν γὰρ Αὐγούστην Οὐϊνδελικῶν μικρὰν ἔτι ἐν τῷ τότε εἶναι, ὥστε μὴ ἂν ὀρθῶς ὑπὸ τοῦ Τακίτου *λαμπροτάτην ἀποικίαν* Ῥωμαίων κληθῆναι. Ἐν ἔτει γὰρ 13 μ. Χ. ἡ Ῥαιτία καὶ Οὐϊνδελικία ὑπὸ Τιβερίου καὶ Δρούσου τῶν τοῦ Αὐγούστου διὰ Λιουίας προγόνων χειρωθεῖσαι Ῥωμαϊκῇ ἐπαρχίᾳ ἐγένοντο.

4). *Ὅπου τύχοι καὶ οὐδενὸς φύλακος παραπέμποντος*. Οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ τὸν Δίψιον οὐδενὶ τῶν ἀλλοδαπῶν εἰς τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν εἰσιέναι ἐπέτρεπον, εἰμὴ ὑπὸ φύλακι καὶ κριτῇ τῶν ἐκάστῳ πρακτέων ἢ μὴ. Κατὰ δὲ τὸν Δίωνα (72, 2) οὐκ ἐξῆν τοῖς ἀλλοδαποῖς οὔτε πολλάκις, οὔτε πολλαχού τῆς τῶν Ῥωμαίων χώρας ἀθροίζεσθαι, ἀλλ' ἅπαξ ἐν ἐκάστῳ μηνὶ καὶ εἰς τόπον ἓνα, ἐκατοντάχου Ῥωμαίου ἀεὶ παρόντος.

5). *Ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἑρμουνδούρων τὰς πηγὰς ἔχει ὁ Ἄλβις*. Ἀλλ' ὁ Δίων, ἐκατὸν σχεδὸν ἔτεσιν ὕστερον τοῦ Τακίτου τὰ Ῥωμαϊκὰ ἱστορῶν, ἐκ τῶν Οὐανδαλικῶν ὁρῶν ρεῖν τὸν Ἄλβιν φησὶν (85, 5). Εἰκάζεται οὖν, ὅτι μοιρὰ τις Ἑρμουνδούρων ὑπὸ Μαρκοβούδῳ στρατευσαμένη περὶ τὰς πηγὰς τοῦ Ἄλβιος ἐν τοῖς Οὐανδαλικῶς ὄρεσιν, ἥτοι τῷ νῦν καλουμένῳ Γιγαντεῖῳ ὄρει (*Riesengebirg*), ὥκησε καὶ μέχρι Τακίτου τὴν χώραν ἐκείνην κατεῖχεν· ἢ ὅτι τὸ τῶν Ἑρμουνδούρων βασίλειον ὑπὸ Οὐϊβιλίου αὐξήθην καὶ τὰ περὶ τὰς πηγὰς τοῦ Ἄλβιος μέχρι τινὸς περιεῖχε.

MB'.

1). *Ἐξ ἧς τῶν Ἑρμουνδούρων οἱ Ναρίσκοι οἰκοῦσιν, εἶτα Μαρκομάρροι καὶ Κούαδοι*. Καὶ ταῦτα τὰ ἔθνη τοῦ τῶν Σουήδων ἦσαν φύλου. Καὶ οἱ μὲν Ναρίσκοι, οἱ αὐτοὶ τοῖς παρὰ Πτολεμαίῳ (2, 11.) Οὐαριστοῖς καὶ παρὰ Δίῳ (71, 21) Ναρισταῖς ὄντες, τὰ δυσμικώτερα τῶν Σουδήτων ὁρῶν (τὸ

νῦν καλούμενον Fichtelgebirg), καὶ μέρος τοῦ ἄνω Παλατινάτου ὄκουν, πρὸς μὲν ἐσπέραν τοῖς Ἑρμουνδούροις, πρὸς δ' ἕω τοῖς Μαρχομάννοις συντερμοноῦντες. Μοῖρα δέ τις αὐτῶν ἐπὶ Μάρκου Αὐρηλίου πρὸς νότον χωρήσασα ἐς τὴν τῶν Ῥωμαίων μετανέστη ἀρχήν.

Οἱ δὲ Μαρχομάννοι, τῶν Σουήθων ἰσχυρότατοι ὄντες, πολλάκις μὲν τὰς οἰκήσεις μετέβαλον, πολλάκις δὲ πρὸς πολλοὺς ἐπολέμησαν, Κουάδοις τε καὶ ἄλλοις τισὶ τῶν γερμανικῶν ἔθνων συμμαχοῦντες. Καὶ πρῶτον μὲν παρὰ τὸν Ῥήνον καὶ Μαῖνον καὶ Δανουβιον οἰκοῦντες ὑπὸ βασιλεῖ Ἀριοβίστῳ πρὸς Ἑλουητίους καὶ Καίσαρα ἐπολέμησαν· εἶτα δὲ παρὰ Μαῖνον καὶ Νίκερον πρὸς Ἑρμουνδούρους· εἶτα παρὰ τὸν ἐν Φραγκονίᾳ Σάλαν πρὸς Δροῦσον· εἶτα πάλιν ὑπὸ Μαροβούδῳ παρὰ τὴν ἀρκτῶν τοῦ Δανουβίου ὄχθην καὶ ἐν Βουϊαμίᾳ πρὸς Βοῦους (οὓς ἐξελάσαντες τὴν χώραν κατέσχον) καὶ Ἑρμουνδούρους καὶ Τιθέριον καὶ Χηρούσκους καὶ Σέμνωνας καὶ Λαγγοθάρδους καὶ Δομετιανὸν καὶ Τραϊανὸν καὶ Ἀδριανόν. Ὑστερον δ' ἐν τῷ μαρχομαννικῷ καλουμένῳ πολέμῳ πρὸς Μάρκον Αὐρηλίον καὶ Ἡλιογάβαλον καὶ Αὐρηλιανὸν καὶ Ὀνώριον καρτερῶς ἡγωνίσαντο. Ἀπὸ δὲ τῆς τελευτῆς τοῦ Ἀττίλα, ᾧ συνεστρατεύοντο, οὐκέτι μνημονεύονται ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Δοκεῖ δὲ τοῦνομα αὐτῶν ἐκ τῶν γερμανικῶν λέξεων. *Mark* καὶ *Mann* συνεστάναι, τῆς μὲν ὄριον τῆς δὲ ἀνδρα σημαίνουσας, καὶ ἀνδρας ἐφορίους δηλοῦν.

Οἱ δὲ Κουάδοι, τῶν Μαρχομάννων σύμμαχοι, ὀρεινά τινα τῆς νῦν Βοημίας καὶ Μοραβίας μέρη ἐνέμοντο. Μοῖρα δέ τις αὐτῶν, συνταξαμένη τῷ Μαροβούδῳ τῆς οἰκείας ἐξελαθέντι, βασιλέα ἴδιον εἵλετο καὶ φιλίαν πρὸς Ῥωμαίους συνέθετο. Ὅτε δ' οὗτοι ἐπὶ Μάρκου Αὐρηλίου (ἔτει 167 μ. Χ.) τὸν πρὸς Μαρχομάνους μακρὸν ἐξήνεγκαν πόλεμον, τούτοις πάλιν οἱ Κουάδοι συμμαχήσαντες οὐ μικρὸν τοὺς Ῥωμαίους ἐβλάψαν. Ἐπειτα δ' ἐποίησατο πρὸς αὐτοὺς ὁ Αὐτοκράτωρ εἰρήνην· οὐ μόντοι δαμάσαι τὸ φιλελεύθερον καὶ φιλοπόλεμον αὐτῶν ἐδυνήθη, οἱ πολλάκις καὶ ὕστερον τὰς μεθορίας τῶν Ῥωμαίων ἐπαρχίας κατέλαβον.

2). *Οἶον μέτωπον* κτλ. Ἡ τῶν Μαρχομάνων καὶ Κουάδων χώρα οἶον μέτωπον τῆς Γερμανίας πρὸς Ῥωμαίους ἐστί.

3). *Ἐφ' ὅσον ὁ Δανούβιος διατείνει*. Πολλαχῶς καὶ ἄλλως γράφεται τὸ χωρίον· τῆς ποικίλης ὁμως γραφῆς ὁ νῦν παρὰ πλήσις.

4). *Τὸ κλεινὸν τοῦ Μαροβούδου καὶ Τούδρου γένος*. Τὸ μὲν Μαροβούδου γένος τῶν Μαρχομάννων, τὸ δὲ Τούδρου ἢ Τρούδου τῶν Κουάδων ἐβασίλευε.

ΜΓ'.

1). *Ὅπισθεν δὲ Μάρσιγροι, Γοθῖροι, Ὅσοι, Βοῦροι* κτλ. Τὰ ἔθνη ταῦτα ἐπὶ τοῖς ἑωθινοῖς τῆς Γερμανίας ὁρίοις παρὰ τὸν ἄνω Ουϊάδον καὶ Ουϊστούλαν ἐν τοῖς Γιγαντείοις καὶ ἄλλοις τῆς Σιλησίας καὶ Βοημίας ὄρεσιν ὥκουν, οἱ μὲν Μάρσιγροι καὶ Γοθῖνοι τὰ τῶν Μαρκομάννων, οἱ δὲ Ὅσοι καὶ Βοῦροι τὰ τῶν Κουάδων νῶτα πρὸς ἑω κατέχοντες. Καὶ οἱ μὲν Μάρσιγροι, Οὐανδηλικόν, ὡς ἔοικε, φύλον, ἐπὶ τῆς προσαρκτίου τοῦ Γιγαντείου ὄρους κλιτύος πρὸς ἑω τῶν πηγῶν τοῦ ποταμοῦ Σπρέα τὴν οἴκησιν εἶχον. Οἱ δὲ Ὅσοι, ἔθνος Παννονικόν, καὶ οἱ Γοθῖνοι, κελτοὶ τὸ γένος, ὑπὸ τὴν ἐσχατιὰν τοῦ Ἑρκυνίου δρυμοῦ, ἐνθα οὗτος τῷ Καρπάτῃ συνάπτει, ὄρεινὴν χώραν ἐνέμοντο. Οἱ δὲ Βοῦροι περὶ τὰς τοῦ Ουϊάδου καὶ Ουϊστούλα πηγὰς κατέκουν, ἴσως μεταξὺ τῆς Βρέγης, τῆς Κρακοβίας (Καρρόδου) καὶ τοῦ Ράτιβόρου.

2). *Τῶν δὲ φόρων τοὺς μὲν Σαρμάται, τοὺς δὲ Κουάδοι αὐτοῖς ἅτε ἀλλογενέσι τάττουσιν.* Οἱ μὲν Σαρμάται δηλονότι τοῖς Ὅσοις, οἱ δὲ Κουάδοι τοῖς Γοθῖνοις ἐπετίθεσαν φόρους.

3). *Οἱ δὲ Γοθῖροι ἐπὶ μείζονι αἰσχύρῃ καὶ σίδηρον ἐξορύσσουσιν* ἴδε κεφ. 6. σμ. 1.

4). *Διαλαμβάνει γὰρ καὶ διατέμνει τὴν Σουηβίαν ὄρη συνεχῇ.* Πολλὰ τὰ τὴν Σουηβίαν διαλαμβάνοντα ὄρη, ἃ ἐν τῇ σημειώσει 1 τοῦ κεφ. ε. περιέχεται. Ἐνταῦθα δὲ νοεῖσθω τὰ Οὐανδηλικά ἢ Γιγάντεια, ἢ Λοῦνα καὶ ὁ Καρπάτης.

5). *Οἱ Λύγριοι.* Οὗτοι καὶ Λοῦιοι παρὰ Στράβωνι καὶ Λοῦγοι παρὰ Πτολεμαίῳ καὶ ἔτι Λογίωνες καλούμενοι τοῦ Σουηβικοῦ ἦσαν φύλου, καὶ τὰ πεδινὰ μεταξὺ τοῦ ἄνω Ουϊάδου καὶ Ουϊστούλα ἐνέμοντο, πρὸς μὲν Βορρᾶν τοῖς Βουργουνδίωσι, πρὸς δ' ἀπηλιώτῃν τοῖς Γόθωσι, πρὸς δὲ μεσημβρίαν τοῖς Βιστάρναις καὶ Ὅσοις, πρὸς δ' ἐσπέραν τοῖς Μαρσίγροις καὶ Σιλίγγροις καὶ Σέμνωσιν ὁμορρύντες. Μετέσχον δὲ τῆς ὑπὸ Μαρκοβούδῳ μεγάλης τῶν ἐθνῶν συμμαχίας καὶ ἐπὶ Δομετιανοῦ, ἔτει 84 μ. Χ., ἰσχυρῶς τοὺς Κουάδους ἐπίεσαν πολεμοῦντες. Ἐξ ἐκείνου δ' οὐδεμία αὐτῶν μνεία γίγνεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ.

6). *Ἀρχέσει τούτων τὰς κρατίστας κατονομάσαι. Ἀρίους, Ἑλβεκώρας, Μαρίμους, Ἑλυσίους, Νααρβάλους.* Ἐκάστου τῶν ἐθνῶν τούτων τὴν οἴκησιν ἐν τῇ εἰρημένῃ μεταξὺ τοῦ Ουϊάδου καὶ Ουϊστούλα χώρα ὁρίσαι χαλεπόν.

7). *Τὸ δ' ὄνομα Ἀλκοι καλοῦνται.* Τοῦνομα τοῦτο

ἴσως ἀπὸ τοῦ σλαυϊκοῦ *Holeczy* ἐπὶ τὸ ῥωμαϊκώτερον ἐσχημάτι-
σται, ταῦτοσήμερον ὄντος τῷ παρ' Ἑλλήσι κοῦροι· τοὺς Διοσκού-
ρους οὖν δηλοῖ.

8). *Τῶν ἀνωτέρω κατειλεγμένων λαῶν.* Τῶν Μαρ-
σίγων δηλονότι, Γοθίνων, Ὄσων καὶ Βούρων.

9). *Τὸ σῶμα χρωρνήνουνσι.* Διὰ τοῦτό τινες τοὺς Ἀρίους
οὐ Γερμανοὺς εἶναί φασιν· οἱ δὲ Γερμανοὺς μὲν αὐτοὺς ὑπολαμ-
βάνουσιν, ἀλλὰ τοῖς Σαρμάταις ὁμόρους καὶ διὰ τοῦτο τῶν Σαρμα-
τικῶν ἐθῶν κοινωνήσαντας.

10). *Ἐπέκεινα τῶν Αὐγίων οἱ Γόθωνες βασι-
λεύονται.* Οἱ Γόθωνες ἢ Γύθωνες, οἱ ὕστερον Γόττοι καὶ Γότθοι
κληθέντες, συγγενεῖς ἴσως τοῖς Γέταις ἦσαν καὶ περὶ τὰς ἐκβολὰς
τοῦ Οὐίστούλα τὸ πάλαι ὤκουν· ἄδηλον δέ, πότε καὶ τίνος ἕνεκεν
ἐκεῖθεν ἀπαναστάντες πρὸς νότον ἐχώρησαν. Κατὰ γὰρ τὴν γ'.
μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα τὴν παραλίαν τοῦ Εὐξείνου χώραν περὶ τὸν
Βυρυσθένη καὶ Δάναστριν κατέχοντες φαίνονται, ὅθεν ὁρμώμενοι
πρὸς Ῥωμαίους ἐπολέμουν. Τοῦ δὲ χρόνου προϊόντος, τὴν τε Δακίαν
ὑφ' ἑαυτοῖς ἐποίησαντο καὶ τὸν Ἰστρον διαπεραιωσάμενοι ὥρμησαν
πρὸς τὰ νοτιώτερα, καὶ διαποντίους στρατείας ἀνείλοντο, ὧν ἡ
κατὰ τὸ 269 ἔτος ἐξετάθη καὶ μέχρι Κύπρου. Καίπερ δ' ὑπὸ Κλαυ-
δίου τοῦ Αὐτοκράτορος ἐν Μοισίᾳ μάχῃ κρατερᾷ ἠττηθέντες καὶ
πλείστους ἀποβαλόντες, παρέτειναν ὁμῶς ἐπὶ χρόνον ἔτι τινα τὴν
τῶν Ῥωμαίων λυμαινόμενοι μεθορίαν. Εἶτα δ' ἐπὶ Κωνσταντίνου
τοῦ Μεγάλου ὤφθησαν αὖθις τὴν τῶν Ῥωμαίων ἐπιτρέχοντες χῶ-
ραν· ἀλλ' ἠναγκάσθησαν (ἔτει 331) πρὸς αὐτοὺς εἰρήνην συνθέσθαι.
Ἵστερον δὲ (ἔτει 375 μ. Χ.) οἱ μὲν ἐπὶ Πόντῳ Γότθοι (οἱ Ὄστρο-
γότθοι ἦτοι ἐφ' οἱ Γότθοι ἐκλήθησαν) ὑπ' Ἀττίλα ἐγένοντο· οἱ δὲ
τούτων τῷ Βυρυσθένει διωρισμένοι καὶ ἐν Δακίᾳ οἰκοῦντες (οἱ Οὐϊ-
σίγοτθοι ἦτοι ἐσπέριοι Γότθοι προσηγορεύθησαν), τὸν Ἰστρον διαβῆ-
ναι ἀναγκασθέντες, ὤκησαν ἐν Μοισίᾳ καὶ Θράκῃ, ἔνθα αὐτοῖς ὁ
Αὐτοκράτωρ Οὐάλης χώραν παρέσχεν εἰς οἴκησιν. Ἀλλ' οὐ πολλῶ
ὕστερον νευχμώσαντες καὶ ὅπλα τοῖς Ῥωμαίοις ἀντάραντες τὰς ἐγ-
γὺς χώρας ἐδήουν καὶ τὸν αὐτοκράτορα ἀπέκτειναν ἀντιστρατευ-
σάμενον. Ἐντεῦθεν τὰς ἀνατολικὰς χώρας τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρ-
χῆς πολλάκις οἱ Γότθοι κατέδραμον· ὑπ' Ἀλαρίχῳ δὲ καὶ εἰς Ἰτα-
λίαν εἰσέβαλον (ἔτει 470 μ. Χ.) καὶ τὴν Ῥώμην εἶλον (ἔτει 410
μ. Χ.) καὶ τῆς Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας πολλὰ κατέσχον, καὶ τοῦ-
νομα αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν μέχρι τῶν δυσμικωτάτων τῆς Εὐρώ-
πης φοβερόν κατέστη τοῖς ἔθνεσιν.

11). *Εἶτα δ' ἐπ' αὐτῷ τῷ Ὀκεανῷ οἱ Ῥόγοι οἰκοῦσι*

καὶ οἱ Λεμόβιοι. Ὀκεανὸς ἐνταῦθα ἡ Σουηδική (ἴδε κ. λέ. σσμ. 2) καλεῖται θάλασσα. Καὶ οἱ μὲν Ῥόγοι, ἢ Ῥούγιοι, ἢ Ῥουτίκλειοι κατὰ Πτολεμαῖον, ὧν τὸ ἐθνικὸν ὄνομα ἡ Ῥουγία νῆσος καὶ ἡ Ῥουγία Ὑλη (Ruegenwald) διασώζουσι, μεταξὺ τῶν ποταμῶν Οὐιάδου καὶ Οὐϊστούλα τὴν οἰκῆσιν εἶχον· τούτων οἱ ἡγεμόνες, ὡς καὶ οἱ τῶν Τουρκιλίγγων καὶ Ἑρούλων, Ἀττίλα τῷ τῶν Οὐννων βασιλεῖ συνεμάχησαν, οὗ τελευτήσαντος, τῆς νῦν Αὐστρίας καὶ Μοραβίας καὶ Οὐγγαρίας μέρος κατέσχον. Οἱ δὲ Λεμόβιοι πρὸς ἕω τῶν Ῥόγων ἐν τῇ νῦν Πομερανίᾳ κατῴκουν.

ΜΔ'.

1). Προσωτέρω δὲ τῶν Συϊόνων αἱ πόλεις (civitates). Προῖων ὁ Τάκιτος εἰς τὴν ἀρκτῶν Γερμανίαν τὰ ἤθη μᾶλλον καὶ ἔθιμα τῶν λαῶν ἢ τὰς οἰκῆσεις καὶ χώρας σκοπεῖ, τῇ ἱστορίᾳ μᾶλλον ἢ τῇ Γεωγραφίᾳ προσέχων. Διὸ οὔτε τοῦ Οὐϊστούλα, οὔτε τῆς Κιμβρικῆς Χερσονήσου, οὔτε τοῦ Κοδανοῦ κόλπου, οὔτε μὲν τῆς Σκανδίας μυθίαν ποιεῖται. Ἔοικε δ' ὁ Ῥωμαῖος τὰ ἐκεῖ οὐκ ἀκριβῶς παρ' ἐμπόρων πυθέσθαι. Εἰσὶ δ' οἱ Συϊόνες τῶν νῦν Σουήκων ἢ Σουηδῶν πρόγονοι, ὧν τοῦνομα ἀπὸ τοῦ γερμανικοῦ Sue-See παρῆχθαι τισι δοκεῖ καὶ θαλασσίους σημαίνειν. Καὶ τούτους οὖν τοῖς Σουήβοις συγκαταλέγει ὁ συγγραφεύς. Ἰδε τοῦ μέ. κεφαλαίου τὸ τέλος.

2). Ἐν αὐτῷ κείμεναι τῷ Ὁκεανῷ. Ἐν τῇ Γερμανικῇ δηλονότι καὶ τῇ Σουηδικῇ θαλάσσῃ. Οἱ γὰρ ἀρχαῖοι τὰ νοτιώτερα τῆς Σκανδίας μόνα καὶ ταῦτα ἐκ φήμης γινώσκοντες, νῆσον αὐτὴν εἶναι ᾧοντο τῷ ὑπαρκτίῳ περικλυζομένην Ὀκεανῷ.

3). Οὐδεμίαν τοῖς ἀρχομένοις τοῦ ὑπακούειν παρῆχων αἴρεσιν. Οὕτω μεθρημένυται μοι τὸ κείμενον non precario jure parendi, τῷ νῷ μᾶλλον ἢ τῇ λέξει προσέχοντι. Ἡ δὲ φράσις ὑποσολοικός πως ἢ ἀήθης ἐστὶ καὶ ἀνώμαλος. Ἔδει γὰρ ὀμαλώτερον λέγειν· non precario jure imperandi, ἢ exigendi ut sibi pareatur.

4). Διήλор δ' αὖ, ὅτι οὐτ' εὐγενῆ, οὐτ' ἐλεύθερον, οὐτ' ἀπελευθερικὸν τοῖς ὅπλοις ἐπιστῆσαι συμφέρει τοῖς βασιλεύουσι. Διὰ τί; Διότι ὁ δούλος τῷ ἑαυτοῦ κυρίῳ μόνῃ προσέχει, παρ' οὗ τὴν τε ἐλευθερίαν καὶ ἀγαθὰ ἄλλα τῆς ἑαυτοῦ πίστεως ἀμοιβὴν ἀπεκδέχεται· οὐδ' ἂν ῥαδίως αὐτῷ τις ἄλλος πιστεύσειε, δειδιῶς τὴν καταγγελίαν· οὐδὲ φόβος μὴ νωτερίσῃ ποτὲ ὁ τοιοῦτος ἢ στάσιν παρασκευάσῃ, οἷον ἂν δράσειεν ὁ εὐγενής, ἢ ὁ ἐλεύθερος ἢ ἀπελευθερικός τῶν τῇ πόλει συμφερόντων κηδόμενος.

ΜΕ΄.

1). Πέραν τῶν Συϊόνων ἄλλη διακέχεται θάλασσα ῥωθῆς κτλ. Ἐξ ἀκοῆς ἱστορῶν τὰ περαιτέρω ὁ Τάκιτος οὐ θαυμαστὸν εἶ που πλημμελεῖ, ἀληθῆ ψευδέσιν ἀναμιγνύς ἢ μυθώδεσιν. Ἡ Ἄλληθι θάλασσα λέγει ἐνταῦθα κατὰ τινος τὴν νῦν Λευκὴν καλουμένην· κατ' ἄλλους δ' οὐ ταύτην (ἦν φασιν ἐν τῷ τότε χρόνῳ μήπω ἐωρακέναι μηδ' ἄλλως ἐγνωκέναι Ῥωμαίους), ἀλλὰ τῆς Σουηθικῆς καὶ Σαρματικῆς θαλάσσης τὰ βορειότερα (τὸν νῦν Φιννικὸν καὶ Βοθνικὸν κόλπον) ἃ τοῦ τὴν γῆν πᾶσαν περιόροντος Ὠκεανοῦ μέρη, ὥσπερ δὴ καὶ αὐτὴν τὴν Σουηθικὴν καὶ Σαρματικὴν θάλασσαν, οἱ ἀρχαῖοι ᾤοντο εἶναι, καὶ τῇ Κασπίᾳ θαλάσσῃ καὶ τῷ Πόντῳ οὕτω συνέχεσθαι, ὥστ' ἔχειν τινὰ ἐκείθεν πρὸς ἑω πλέοντα ἐνταῦθα ἐλθεῖν· (ἴδε Στράβ. ζ'. 2). Νωθῆς δὲ καὶ σχεδὸν ἀκίνητος ἡ εἰρημένη καλεῖται θάλασσα διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ψύχους πῆξιν τοῦ ὕδατος. Διὰ τὴν αὐτὴν ἴσως αἰτίαν νεκρά θάλασσα προσηγορεύθη τὸ πάλαι (ἴδε Ὀρφ. Ἄργον. 1083 κ. ἐ.) καὶ ὁ Κρόνιος πόντος, ὃν εὐλόγως ἂν τις εἰκάσειε τὸν αὐτὸν τῇ Σαρματικῇ εἶναι θαλάσσῃ.

2). Ἡ περιζῶν ῥυσθαί τε καὶ περικλείεσθαι τὸν τῆς γῆς κύκλον διὰ τόδε πιστεύεται, ὅτι κτλ. Τὸ μὲν φαινόμενον κατ' ἀλήθειαν ὁ Τάκιτος ἱστορεῖ, τὴν δ' ἀληθῆ αὐτοῦ αἰτίαν ἀγνοῶν φαίνεται. Οὐ γὰρ δήπου διὰ τὸ τὴν γῆν ἐκεῖ περατοῦσθαι ἱκανὸν καὶ μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου φῶς ἐπ' αὐτὴν διαχεῖται, ὥστε καὶ τοὺς ἀστέρας, ὥς φησιν, ἀμαυροῦσθαι, ἀλλὰ διὰ τὸ τὸν ἥλιον ἐν ταῖς ὑπαρκτοῖς χώραις ἐλάχιστον χρόνον καὶ ἐγγὺς τοῦ ὀρίζοντος ὑπὸ τὴν γῆν διαμένειν τοῦ θέρους· τοῦτο γὰρ παραίτιον τοῦ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς παρατείνεσθαι ἐκεῖ τὸ λυκόφως. Ἐλέγχεται γοῦν ὁ Τάκιτος οὐδ' ἄκρῳ δακτύλῳ ἀστρονομικῶν γευσάμενος μαθημάτων· ἤδει γὰρ ἂν, ὃ Ἱππαρχος κατὰ Στράβωνα (B, 1) δυσὶν ἑκατονταετηρίσιν πρότερον ἐδίδάξε· κατὰ τὸν Βορυσθένη καὶ τὴν Κελτικὴν ἐν ὅλαις ταῖς θερύταις ῥυξὶ παραυγάζεσθαι τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, περιϊστάμενον ἀπὸ τῆς δύσεως ἐπὶ τὴν ἀνατολήν.

3). Ἐτι δὲ καὶ ψόφον ἀκούεσθαι, καὶ θεῶν ἰδέας καὶ ἀκτῖνας κτλ. Τὸ μὲν ψόφον ἀκούεσθαι ψευδές, ἐπιστεύετο δ' ὑπὸ τῶν χυδαίων, μύθῳ διαπύρῳ παρεικαζόντων τὸν ἥλιον, ὃς ὕδατι ἐμβαπτιζόμενος σίζει· ἦν δ' ἡ δόξα αὕτη Ποσειδωνίου (ἴδε Στράβ. Γ'. 1). Αἱ δὲ θεῶν ἰδέαι καὶ αἱ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἐπιστέφουσαι ἀκτῖνες οὐδὲν ἄλλο εἰκόχασιν εἶναι ἢ νέφη μετέωρα,

πολυειδῶς σχηματιζόμενα καὶ μορφήν θεῶν ἐσθ' ὅτε λαβάνοντα, θαυμασίως δὲ τῇ βορείᾳ καταυγαζόμενα αἰγλη, ἥς τὸν γήϊνον μαγνητισμὸν αἴτιον εἶναι φασιν οἱ φυσικευόμενοι.

4). Ἔως ὧδε, ὡς λόγος, ἡ ἀληθὴς φύσις διήκει. Τὴν ἐν τῷ τότε κοινὴν περὶ τοῦ πέρατος τοῦ κόσμου φήμην καὶ δόξαν ἐκφέρει ἐνταῦθα ὁ Τάκιτος, καθ' ἣν *post omnia oceanus, post oceanum nihil*.

5). Τὴν δεξιὰν οὖν τῆς Σουηθικῆς θαλάσσης παραλίαν τὰ τῶν Αἰστύων νέμεται ἔθρη. Ἐκ τῆς περὶ τοῦ πέρατος τῆς γῆς φήμης εἰς τὴν τῶν πραγμάτων ἀλήθειαν ἐπανιών ὁ ἱστορικός τὴν δεξιὰν τῆς Σουηθικῆς ἢ τῆς Σαρματικῆς καλουμένης θαλάσσης παραλίαν ὑπὸ τῶν Αἰστύων φησὶ κατέχεσθαι. Ἦσαν δ' οὗτοι οὐχ οἱ παρὰ Στράβωνι (I σελ. 63) Ὡστιαῖοι οἱ πέραν τοῦ Ῥήνου γνωστὴν χώραν νεμόμενοι, οὔτε οἱ παρὰ Στεφάνῳ τῷ Βυζαντίῳ Ὡστίῳνες οἱ παρὰ τὸν ἐσπερίον ὠκεανὸν οἰκοῦντες, ἀλλ' ἔθνος ἄλλο, πέραν τῶν τοῦ Οὐϊστούλα ἐκβολῶν ἐν τῇ νῦν ἐὼς Βορουσσία καὶ Κουρονία καὶ Λιβονία καὶ Αἰστονία ἐν τῷ τότε οἰκοῦν, ὧν δὴ τοῦνομα ἐν τοῖς νῦν Αἰστοσι μέχρις ἡμῶν διασέσσωται, ἀπὸ τοῦ γερμανικοῦ *aest*, ἢ *ost* παραγόμενον καὶ ἐώους ἀνθρώπους σημαῖνον. Καίπερ δὲ τὸ τῶν Αἰστύων ἔθνος ὑπὸ τοῦ Τακίτου τῆς Γερμανοῖς συγκατελεγμένον, οὐ Γερμανικὸν ὅμως φαίνεται ὄν, διαλέκτῳ χρώμενον τῆς βρεττανικῆς ἐγγυτέρᾳ. Ἦτις δ' ἦν αὕτη, ἀγνοεῖται, ἀλλ' ἐξ εἰκασίας ἀνεῖποιμεν ὅτι ἡ Σκυθοκελτική, ἣν ἴσως τοῖς ἀρχαιοτάτοις τῶν τὴν ἐσπερίαν Εὐρώπην οἰκησάντων ἐθνῶν κοινὴν γενομένην ἐπὶ πλεῖστον χρόνον οἱ Βρεττανοὶ διετήρησαν. Οἱ δὲ νῦν Αἰστονες δῆλον ὅτι γλῶσση Φιννικῇ χρῶνται.

7). Σεβρίζουσι δὲ θεῶν μητέρα καὶ κάπρων εἰκόνας... φέρουσι. Θεῶν μήτηρ ἡ τῶν Σουήθων Ἴσις, ἡ τῶν Γερμανῶν Ἑρθα, ἡ τῶν Σκανδιναυῶν Φρίγγα, ἡ τῶν Κίμβρων Φοσέτα, μάλιστα δὲ ἡ Σύβα ἐστίν, ἡ παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς νῦν Βαλτικῆς θαλάσσης ὑπὸ τῶν Οὐσενεδῶν (τῶν νῦν Βένδων) λατρευομένη, ἣν οἱ Ῥωμαῖοι διὰ τε τὴν τῶν ὀνομάτων καὶ τὴν ἄλλην ὁμοιότητα τῇ Κυβέλῃ παρδείκον. Τὰς δὲ κάπρων εἰκόνας οὐκ ἀπιθάνως τινὲς περίεπτα φυλακτῆρια ὑπειλήφασιν εἶναι, κάπροις ἐξεικασμένα, ἃ ἐν ταῖς μάχαις τῶν τραυμάτων ἀλεξητήρια οἱ Αἰστυοὶ φέρειν εἰώθεσαν. Τεκμαίρονται δὲ τοῦτο τῷ τοιαῦτα ἐγγὺς Πριλουϊτίου Μεγαλοπολιτικοῦ κωμιδίου ἀπ' αὐτοῦ ἔτι τοῦ 1687 ἔτους ἐξορυχθῆναι.

8) Καὶ μόνοι ἀπάντων τὸ ἤλεκτρον, δ γλέσσοι αὐτοὶ καλοῦσι. κτλ. Τὸ ἤλεκτρον, περὶ οὗ ἐνταῦθα ὁ λόγος, οὐ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἦν μίγμα, οἷον τὸ παρ' Ὁμήρῳ, ἀλλὰ τὸ

καὶ νῦν τῷ αὐτῷ ὀνόματι γνωρίζομενον· ῥητινῶδες τι σῶμα, εἰς κατασκευὴν κοσμημάτων χρήσιμον. Ἐκαλεῖτο δὲ τότε παρὰ τοῖς Γερμανοῖς *γλέσσορ* διὰ τὴν πρὸς τὴν ὕελον ὁμοιότητα· ἡ γὰρ φωνὴ γλῆς ἢ γλᾶς στιλπνὸν σῶμα σημαίνει ἢ ὕελον. Συνελέγετο δ' ἐπὶ τῆς ἐωθινωτέρας ἀκτῆς τῆς νῦν Πομερανίας, Κουρονίας καὶ Βορουσσίας, ὅθεν διὰ Παννονίας εἰς τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν καὶ ἐντεῦθεν εἰς Ῥώμην διεκομίζετο. Νῦν δὲ καὶ ἀλλαχοῦ συλλέγεται ἤλεκτρον.

9). *Οἱ θαυμάζοντες τιμὴν αὐτοῦ λαμβάνουσιν ἀργύριον*. Οἱ βάρβαροι, φησί, λαμβάνουσιν ἀντὶ τοῦ ἤλεκτρον ἀργύριον, θαυμάζοντες, ὅτι πρᾶγμα παρ' αὐτοῖς οὕτως ἀχρηστον τοσούτου ἡμεῖς ἀργυρίου ὠνούμεθα.

10). *Γροίης δ' ἂν αὐτὸ ὁπὸν δένδρου ὄγκτλ*. Ὁ Τάκιτος τῇ τε κοινῇ τότε δόξῃ καὶ τῷ Πλινίῳ ἐπόμενος (37, 2, 3.) ὁπὸν δένδρου τὸ ἤλεκτρον ὑπελάμβανεν, εἶδους τινὸς πευκῶν ἐξιδρούμενον, ὃν ὕλας μεγάλας τὰς κατὰ τὴν Σαρματικὴν θάλασσαν νήσους τρέφειν οἱ πάλαι ᾔοντο. Ἀλλ' ἡ δόξα αὕτη τῇ ἔπειτα πείρᾳ ψευδὴς οὔσα ἐλήλεγκται. Οὔτε γὰρ ἐν ταῖς ἐκεῖ νήσοις τοιαῦται εὑρίνται ὕλαι ἤλεκτρον ἐξιδροῦσαι, οὔτε τις αὐτὸ ὑπὸ τῶν κυμάτων ἐπὶ τὴν ἀκτὴν ἐκθραζόμενον εἶδεν, ἀλλ' ὁμοίως τῇ ἀσφάλτῳ καὶ τῷ λιθάνθρακι καὶ ἄλλοις ῥητινῶδεσι σώμασιν ὀρυκτὸν φαίνεται ὄν, ἐκ φυτῶν ἴσως προελθὸν ὠγυγίων, ἃ ἐν ἀρχαιοτάτῃ τινὶ τῆς γῆς ἡλικίᾳ φυέντα ἐν μεγάλῃ τινὶ ταύτης μεταβολῇ ἔπειτ' ἀπώλετο.

11). *Προσεχῇ τοῖς Συῖτοσι τὰ τῶν Σιτόνων οἰκοῦσιν ἔθρη*. Καὶ περὶ Σιτόνων οἱ σοφοὶ οὐχ ὁμολογοῦσιν· ἀλλ' ὁ μὲν Μάννερτος ὁμοεθνεῖς αὐτοὺς γενέσθαι ἡγεῖται τοῖς Συῖτοσιν, ἄλλω ἀρχοντι ὑπακούοντας· τινὲς δὲ τὰ προσβορρότερα τῆς Σκανδίας αὐτοὺς οἰκῆσαι ὑπολαμβάνουσιν, ἄλλοι δὲ τὰ ἐωθινώτερα, ἄλλοι δὲ τὰ δυσμικώτερα ἐν τῇ νῦν Νορβηγίᾳ· ἄλλοι δ' ἀλλαχοῦ τοποθετοῦσιν αὐτούς.

12). *Τοσοῦτον οὐ μόνον τῶν ἐλευθέρων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν δουλείᾳ χεῖρους γεγόνασι*. Τῶν μὲν ἐλευθέρων Γερμανῶν χεῖρους, διότι δουλεύουσι· τῶν δὲ δουλευόντων, διότι δουλεύουσι γυναικί. Σημειωτέον δ' ὅτι τὰς λέξεις *Προσεχῇ τοῖς Συῖτοσι* μέχρι τῶν χεῖρους γεγόνασι τῷ τέλει τοῦ μδ'. κεφαλαίου συναπτέας εἶναι εὐλόγως τινὲς ἡγοῦνται· ὅπου γὰρ περὶ τῶν Σιτόνων ὁ λόγος, ἐκεῖ καὶ περὶ τῶν τοῖς Συῖτοσι προσεχῶν Σιτόνων εἰκὸς ἐστὶ τὸν Τάκιτον διαλαβεῖν τὰ προσήκοντα.

MS'.

1). *Τὰ δὲ τῶν Πευκιρῶν καὶ Οὔερεδῶν καὶ Φίρ-*

νων ἔθνη κτλ. Ταῦτα τὰ ἔθνη πρὸς ἑω τοῦ Οὐίστούλα ἀπὸ τῆς Σαρματικῆς θαλάσσης μέχρι τῶν τοῦ Ἰστροῦ ἐκβολῶν καὶ τοῦ Πόντου οἰκοῦντα ὑπὸ τινων μὲν τοῖς Γερμανικοῖς, ὑπ' ἄλλων δὲ τοῖς ὁμοροῦσι Σαρματικοῖς ἐγκαταριθμεῖται. Πλίνιος δὲ (4, 27) καὶ Πτολεμαῖος (3, 5) καὶ Ζώσιμος (1, 27) καὶ ἄλλα τινὰ ἔθνη τούτοις προσκαταλέγουσι· Σκίρρους καὶ Ἰρρους καὶ Ουέλτας καὶ Ὀσίους καὶ Κάρθωνας καὶ Κάρπους καὶ Βορχνούς. Τὸ δ' ἔθνος τῶν Οὐενεδῶν οὐ τὸ αὐτὸ ἐστὶ τοῖς Οὐενέτοις, ὧν ἐν σημειώσεσι 2 Κεφ. ἀ. μνεῖα ἐγένετο.

2). *Καὶ τοι οἱ Πευκῖνοι, οἳς ἔνιοι Βαστάρνας ἀποκαλοῦσι* κτλ. Οἱ Πευκῖνοι ἢ Πευκίνοι ὄκουν ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς κλιτύος τοῦ ὄρους Πεύκης. ἀφ' οὗ τὴν προσηγορίαν ἔσχον. Κεῖται δ' ἡ Πεύκη κατὰ Πτολεμαῖον (3, 5, 15) πρὸς Ἄρκτον τοῦ Καρπάτου μεταξὺ τῶν τοῦ Τύρα καὶ τοῦ Βορυσθένους πηγῶν ἐν τῇ νῦν Γαλλικίᾳ. Ὁ δὲ Στράβων (7, 3) τὴν ἐν τῷ Ἰστρῷ νῆσον Πεύκην αὐτοὺς κατασχεῖν καὶ ταύτης οὕτω προσαγορευθῆναι φησι. Δοκεῖ δὲ τὸ τῶν Πευκῖνων ἔθνος μερὶς τοῦ τῶν Βασταρνῶν γενέσθαι· εἰς πλείω γὰρ κατὰ τὸν Στράβωνα (7, 3.) φύλα οἱ Βαστάρναι διήρηντο, ὧν τινες Ἄτμονοι καὶ Σιδόνες ἐλέγοντο, οἱ δὲ τὴν νῆσον Πεύκην κατασχόντες Πευκῖνοι. Ὡκουν δ' οἱ Βαστάρναι ἀπὸ τῶν πηγῶν τοῦ Οὐίστούλα παρὰ τὴν ἀριστερὰν τοῦ Ἰστροῦ ὄχθην μέχρι τῶν τούτου ἐκβολῶν εἰς τὸν Πόντον, μέρος δηλονότι τῆς νῦν Τρανσυλουανίας, Γαλλικίας, Οὐγγαρίας, Μολδαυίας, Βλαχίας καὶ Βεσσαραβίας κατέχοντες. Πηγάζει δ' ὁ Οὐίστούλας ἐπὶ τῶν τὴν Γερμανίαν τῆς Σαρματίας διορίζοντων Καρπαταίων ὄρων, ἀ δὲ ἀπὸ τοῦ εἰρημένου ἔθνους Βασταρνικαὶ Ἄλπεις ἐκλήθησαν. Τῶν δ' ἀρχαίων οἱ μὲν αὐτοὺς τοῖς Σαρμάταις ἢ Σκύθαις οἱ δὲ τοῖς Γέταις, οἱ δὲ τοῖς Κελτοῖς συγκαταλέγουσιν· ὁ δὲ Στράβων (αὐτόθι) σχεδόν τι τοῦ Γερμανικοῦ γένους αὐτοὺς εἶναι λέγει. Διασημαίνει δ' αὐτοὺς ὁ Πλούταρχος (Παῦλ, Αἰμιλ. 12) ἄνδρας οὐ γεωργεῖν εἰδότας, οὐ πλεῖν, οὐκ ἀπὸ ποιμνίων ζῆν νέμοντας, ἀλλ' ἐν ἔργον καὶ μίαν τέχνην μελετῶντας, αἰεὶ μάχεσθαι καὶ κρατεῖν τῶν ἀντιτακτομένων· ὑψηλοὺς μὲν τὰ σώματα, θαυμαστοὺς δὲ ταῖς μελέταις, μεγαλαύχους δὲ καὶ λαμπροὺς ταῖς κατὰ τῶν πολεμίων ἀπειλαῖς. Πολλάκις οἱ Βαστάρναι τοῖς Βοίοις, Ταυρίσκοις, Σκορδίσκοις καὶ ἄλλοις ὁμοίως κελτικοῖς ἔθνεσι συνέμαχισαν. Καὶ πρῶτον μὲν φαίνονται ἐν ἔτει 179 π. Χ. κατὰ τῶν ἐν τῇ νῦν Σερούτᾳ καὶ Βοσνίᾳ οἰκούντων Δαρδανῶν ἢ Δαρδάνων πολεμοῦντες, ὑπὸ Φιλίππου τοῦ 6'. καὶ Περσέως παρακληθέντες,

εἶτα δὲ κατὰ Ῥωμαίων συμμαχοῦντες Μιθριδάτῃ καὶ Μαρκομάννοις καὶ Γότθοις, οἷς τελευτῶντες εἰς ἓν ἔθνος συνεφυράθησαν.

3). *Πάντες ἐν ῥυπαρίᾳ καὶ νωχελείᾳ διάγουσιν. Οἱ δὲ προὔχοντες* κτλ. Τὸ μὲν ἐν ῥυπαρίᾳ καὶ νωχελείᾳ τὰ εἰρημένα ἔθνη διάγειν πρὸς τοῦ γερμανικοῦ ἐστὶ τρόπου· τὸ δὲ τοὺς προὔχοντας μὴ ἴσοις καὶ ὁμοίοις κῆδος συνάπτειν, ἀλλὰ συν-οικεῖν τῇ τυχούσῃ, ὁμοιοῦ αὐτὰ τοῖς Σαρμάταις.

4). *Οἱ δὲ Οὐενέδαι πολὺ τῶν σαρματικῶν ἡθῶν μετελλήφασιν.* Οἱ Οὐενέδαι ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ Σαρματίᾳ ὄκουν, τὰ Οὐενεδικά καλούμενα ὄρη τὰ τὴν Ἐφάν Βορουσσίαν τῆς Πολωνίας διείργοντα καὶ τὴν περὶ τὸν Χρόνον (νῦν Νεῖμενα ἢ Μέμελον) ποταμὸν καὶ τὸν Οὐενεδικὸν (νῦν ῥίγαϊον) κόλπον χώραν νερόμενοι. Οὗτοι ἀπὸ τῆς ἐ. ἑκατονταετηρίδος τὴν ἐσθινὴν Γερμανίαν μέχρι τοῦ Ἄλβιος καὶ τῶν ἐντεῦθεν αὐτοῦ κατέσχον. Οἱ δ' ἀπόγονοι αὐτῶν, οἱ νῦν Οὐένδοι ἢ Βένδοι καλούμενοι, καὶ μέχρις ἡμῶν ἐν Λιβονία καὶ Βοημία καὶ Σιλησία καὶ Στειρία καὶ Καρ-νικῇ, καὶ ἔτι ἐν τῇ Βρανδεβουργικῇ καὶ Μεγαλοπολίτιδι καὶ Βρυ-νοπολίτιδι χώρα οἰκοῦντες εὐρίσκονται. Φαίνονται δὲ Σαρμάται ὄν-τες καὶ οὐ Γερμανοὶ σαρματικῶν μετελληφότες ἡθῶν, ὥς ὁ Τάκι-κιτος οἶεται. Χρῶνται δὲ καὶ ἀδιαλέκτῳ σαρματικῇ.

5). *Καὶ τῇ τοῦ πεζικοῦ χρήσει καὶ ποδωκείᾳ χαί-ρουσιν.* Οὕτω μεθρημήνευσα τὸ χωρίον, ἐκείνοις προσθήμενος, οἱ τὴν ἐν τῷ κειμένῳ γραφὴν *peditum* ὀρθοτέραν τῆς *pedum* ἡγοῦνται, ἅτε τῶν Γερμανῶν (ἴδε κεφ. ε'.) τῷ πεζικῷ μάλιστα ἱσχυόντων.

6). *Τῶν δὲ Φίννων ἢ τε ἀγριότης πολλή* κτλ. Τὸ τῶν Φίννων ὄνομα οἱ μὲν ἐκ τῆς λέξεως *Fen* ἢ *Finn*, ἔλος κατὰ τινα Γερμανικὴν διάλεκτον σημαίνουσης, παράγουσιν· οἱ δ' ἐκ τῆς λέξεως *Finne*, κατ' ἄλλην τινα διάλεκτον *νάπηρ* δηλούσης. Ὡστε τὸ *Φίννοι* ταῦτ' ὀνόματι τῷ ἔλειοι ἢ ραπαῖοι ὄκουν δ' οὗ-τοι περὶ τὸν Φιννικὸν τῆς Σαρματικῆς θαλάσσης κόλπον.

7). *Τοὺς Ἑλλουσίους δηλοῦσι καὶ Ὠξίωρας.* Περὶ τῶν μυθωδῶν τούτων ἔθνων οὐδὲν ἴσμεν. Ἴσως δ' οἱ πάλαι διὰ τοῦτο σώματα καὶ μέλη θηρίων ἔχειν αὐτοὺς διεφθίμisan, ὅτι ὁμοίως τοῖς νῦν Λάπποσι ταράνδων, ἀλκῶν, φωκῶν καὶ ἄρκτων περιεβάλλοντο δέρματα τοῦ ὑπαρκτίου φύχους ἀλεξιτήρια.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΓΡΑΦΗΣ.

Τῶν ἐθνικῶν ὀνομάτων ἄλλως ὑπ' ἄλλων γραφομένων οὐδ' αὐ-
τὸς τὴν περὶ τὴν γραφὴν ἀνωμαλίαν ὅλως ἐδυνήθη φυγεῖν. Ἐγραψα
δὲ τῶν μὲν εἰς *ones* καταληγόντων τὴν παραλήγουσαν τῷ ω αἰ, *ων*,
τῶν δὲ εἰς *ones* οὐκ αἰ τῷ ο· τοῦ γὰρ ἐθνικοῦ *Σέμνωρες* τὴν
παρὰ Στράβωνι γραφὴν προσιλόμην, καὶ τὸ *Γούττωρες* καὶ *Γό-
θωρες*, τὸ αὐτὸ δὲ τῷ παρὰ Πτολεμαίῳ *Γύθωρες*, ἔγραψα
ὁμοίως τῷ ω. Ὅτι δ' ἄστατος παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἡ τῶν ξενικῶν
ὀνομάτων γραφή, πάντες ἴσασιν οἱ τοὺς ἱστορικοὺς καὶ γεωγρά-
φους τῶν Ῥωμαϊκῶν καὶ τῶν ἐξῆς χρόνων ἀναγιγνώσκοντες. Ἴδε περὶ
τῆς συχνῆς τῶν ὀνομάτων καὶ μάλιστα τῶν βαρβαρικῶν μεταπτώ-
σεως καὶ τὰ παρὰ Στράβωνι (Γεωγρ. βιβλ. ις'. κεφ. δ').

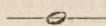
ΟΥΑΛΕΡΙΟΥ ΚΑΤΟΥΛΛΟΥ

ΑΣΜΑΤΑ ΔΥΟ, ΤΟ ΕΔ', ΚΑΙ ΕΣΤ'.

ΜΕΘΗΡΜΗΝΕΥΜΕΝΑ ΕΜΜΕΤΡΩΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΔΑ ΦΩΝΗΝ.

Κ. ΟΥΑΛΕΡΙΟΥ ΚΑΤΟΥΛΛΟΥ.

ΠΕΡΙ τοῦ βίου Κ. Οὐαλερίου Κατούλλου πάνυ ὀλίγα γινώσκομεν, ὧν ἐνταῦθα τὰ κυριώτατα παραθήσομεν. Ἐγεννήθη μὲν οὗτος ἐν Οὐηρώνῃ ἔτει χοζ' ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης, (οῇ π. Χ.) ἐτελεύτησε δὲ τριαχοντούτης τὴν ἡλικίαν ἔτει ψζ' ἀπὸ κ. Ρ. (μζ' π. Χ.). Κομιδῇ δὲ νέος ἐς Ῥώμην ἐλθὼν τοῖς τότε παιδείᾳ διαφέρουσι συνεγένετο καὶ τισιν αὐτῶν, Κ. Λακινίῳ Καλούῳ τῷ ποιητῇ καὶ Κορνηλίῳ Νέπωτι τῷ ἱστορικῷ καὶ Ὀρτησίῳ τῷ ῥήτορι καὶ ἄλλοις, φιλίαν συνέθετο. Ἐκ δὲ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ μαθηθάνομεν, ὡς ἐπαύλεις ἐκέκτητο δύο· τὴν μὲν ἐν τῇ τῆς Οὐηρώνης χώρα ἐπὶ τινος τῆς Βηνάκου λίμνης χερσονήσου κειμένην, τερπνοτάτην εἶναι δοκοῦσαν καὶ ἡδιστον τοῦ ποιητοῦ ἐνδιαίτημα, τὴν δ' ἐν Λατίῳ παρὰ τὴν Τίδουραν πόλιν· οὐ μέντοι χρημάτων ἠὲ ὑπὸρει. Ἦρα δ' ἐπιμανῶς Κλωδίας τῆς Π. Κλωδίου τοῦ διαβοήτου δημάρχου ἀδελφῆς, εἰς ἣν οὐκ ὀλίγα ποιήματα ἔγραψε καὶ ἣν Λεσβίαν ἐν αὐτοῖς ὀνομάζει. Ταύτης δ' ὕστερον αἰσχροῶς ἑαυτὴν προαγωγευσάσης καὶ φανερῶς ἐταιριζομένης ἀπέστη ὁ ποιητὴς καὶ τὴν παράνοϊαν αὐτῆς οἰκτεῖρει ἐν τοῖς ποιήμασιν. Οὐ μόνον δ' οὐδεμίαν ἤρξεν ἀρχήν, τῶν τῆς πόλεως παντελῶς ἀποσχόμενος, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς τότε ἄρχοντας δυσμενῶς πάνυ διέκειτο, μάλιστα

δὲ πρὸς Καίσαρα, ὃν πικρῶς κατεμέμφετο, ἄλλας τε κακίας καταγιγνώσκων αὐτοῦ καὶ οὐχ ἥκιστα τὴν πρὸς Μαιμούρραν αἰσχρὰν ὁμιλίαν, ἀνθ' ἧς τούτῳ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀργυρολογεῖν συνεχώρει. Δοκεῖ δὲ γονιμώτατος εἰς ποίησιν χρόνος ἐκεῖνος αὐτῷ γενέσθαι, ἐν ᾧ τῷ τῆς Κλωδίας κατείχετο ἔρωτι. Διὸ τὰ πλεῖστα τῶν ποιημάτων αὐτῷ συνετέτακτο οὐπω τοῦ εἰκοστοῦ ἐπιβάντι ἔτους· Διήρηνται δὲ τὰ τοῦ Κατούλλου ποιήματα πάντα εἰς ἰαμβεῖα ἢτοι πολεμικὰ καὶ εἰς λυρικὰ. Κακείνα μὲν πολιτικὴν ἔχοντα τὴν ὑπόθεσιν ῥήμασι δηκτικοῖς τῆς πονηρίας καθάπτονται, ἢ τὴν ἀβελτηρίαν χλεύην ποιοῦνται. Τῶν δὲ λυρικῶν τὰ μὲν μακρότερα ἔστιν, ἑλεγεῖα καὶ διηγηματικά, τῶν οὐκ ὀλίγα ἑλληνικῶν ποιημάτων ἀπομιμήματα οἱ φιλολογοῦντες ὑπολαμβάνουσι· τὰ δὲ βραχύτερα, ἐρωτικά καὶ βιολογικά, ἐν οἷς μάλιστα ὁ Κάτουλλος εὐδοκίμησε, πλείστην μὲν χάριν, βαθεῖαν δ' αἴσθησιν τοῦ καλοῦ, εὐρέσεως δὲ πρωτοτυπίαν ἐμφαίνουσι.

Κ. ΟΥΑΛΕΡΙΟΥ ΚΑΤΟΥΛΛΟΥ

ΑΣΜΑ ΕΔ'.

ΕΠΙΘΑΛΑΜΙΟΝ ΠΗΛΕΩΣ ΚΑΙ ΘΕΤΙΔΟΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

Τὸν Οὐαλερίου Κατούλλου ἀσμάτων τὸ ΕΔ, ἐπιθαλάμιον Πηλέως καὶ Θετίδος ἐπιγεγραμμένον, κάλλιστον μὲν πάντων τῶν τοῦ ῥωμαίου μελοποιοῦ ποιημάτων κέκριται ὑπὸ τῶν σοφῶν, οὐ μικρὸν δ' ἡμῖν συμβάλλεται εἰς γνῶσιν τοῦ εἶδους ἐκείνου τῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις μελῶν, ἃ ἐπιθαλάμια κέκληται, καὶ ὧν ὀλίγιστα εἰς ἡμᾶς περισέσωσται· ἔτι δὲ καὶ πολλὰ περιέχει ἄνθη ἐκ τοῦ τῆς ἐλληνικῆς καὶ οὐχ ἥκιστα τῆς ἀλεξανδρινῆς ποιήσεως κήπου, ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ φιλοκάλως συνειλεγμένα. Διὰ ταῦτα ἐς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα φωνὴν ἐμμέτρως αὐτὸ ἔδοξέ μοι μετενεγκεῖν, τὸ μὲν ἀνδρὸς φίλου εἰκοντι προτροπαῖς, τοῦ τῆς ῥωμαϊκῆς φιλολογίας καθηγητοῦ Εὐθυμίου τοῦ Καστορχίου, τὸ δὲ καὶ αὐτῷ τοῖς ὁμοεθνήσιν ἐκείνοις χαρίσασθαι βουλομένῳ, οἱ τὴν τῶν Ῥωμαίων φωνὴν μηδαμῶς ἐπαίοντες, τῆς ῥωμαϊδος ὁμῶς Μούσης μὴ ὅλως ἄγευστοι μένειν ἐθέλοιεν· ἐλπίζω γὰρ οὐχ ὅλως αὐτοῖς ἀηδῇ καὶ ἀπόμουσον οὐδ' ἀνόνητον παρέξειν ἀνάγνωσιν. Ἀναγκαῖον δ' ἡγοῦμαι τῷ Δοιριγγίῳ ἐπόμενος

βραχέ' ἅττα ἐνταῦθα διαλαβεῖν περὶ τῆς τοῦ ποιήματος ὑποθέσεως καὶ τῆς τῶν ἐν αὐτῷ μύθων συναφείας καὶ συμπλοκῆς, οἷον εἰσαγωγὴν τινα ἐσόμενα τοῖς ἐντευξομένοις καὶ τὴν τοῦ ποιήματος ἀνάγνωσιν καὶ κατάληψιν ῥάονα καταστήσονται. Ἀρχεται μὲν οὖν ὁ ποιητὴς ἀπὸ τοῦ πλοῦ τῶν Ἀργοναυτῶν, οὓς εἰσάγει ἐπὶ τῆς Ἀργοῦς πλέοντας εἰς τὸν Πόντον. Αἱ δὲ Νηρείδες τῷ ἀήθει τοῦ πράγματος ἐκπλαγεῖσαι ἀναδύονται τῶν κυμάτων καὶ τὸ τεράστιον θαυμάζουσι τῆς νεώς. Τότε δὴ πρῶτον ὁ Πηλεὺς καὶ ἡ Θέτις ἀλλήλους ἰδόντες τῷ ἀλλήλων ἀλίσκονται ἔρωτι. Εἶτα δ' αὐτοῖς τὰ τοῦ γάμου παρασκευάζεται, ἡ γαμήλιος εὐτρεπίζεται κοίτη καὶ πάντες οἱ τῆς Θετταλίας οἰκήτορες εἰς τὸν ἐν Φαρσάλῳ τοῦ Πηλέως οἶκον πανταχόθεν συνθέουσι, θεασόμενοι, ὡς ἔθος, τὴν τοῦ γάμου παρασκευὴν τε καὶ τελετήν. Ἐπισπᾶται δὲ μάλιστα τὰς ὄψεις αὐτῶν καὶ θαυμασμὸν ἐμποιεῖ ὁ τῇ γαμηλίῳ κλίνῃ ἐφηπλωμένος τάπης ἢ πέπλος, τέχνη ἐξαισία πεποιημένος καὶ ἀρχαίων προσώπων εἰκόσι πεποικιλμένος. Τὸν δὲ πέπλον τοῦτον καὶ τὰς ἐν αὐτῷ εἰκόνας παρεκθατικώτερον τῷ λόγῳ ὑπογράφει ὁ ποιητὴς, τὸν Ὅμηρον, Ἀπολλώνιον τὸν Ῥόδιον καὶ ἄλλους τῶν ποιητῶν μιμησάμενος, ὁμοίαις χρησάμενους ὑπογραφαῖς. Ὁ μὲν γὰρ Ὅμηρος (Ἰλ. Σ. 478—609) τὴν τοῦ Ἀχιλλέως ἀσπίδα, Ἥφαιστου ἔργον, Ἀπολλώνιος δὲ ὁ Ῥόδιος (Ἀργον. Α. 750—765) τὴν τοῦ Ἰάσονος χλαμύδα, Ἀθηνᾶς οὔσαν δῶρον, Θεόκριτος δὲ (Εἰδύλλ. ἀ. 27—56) τὸ τοῦ αἰπόλου κισσύβιον λαμπρῶς ὑπετύπωσεν. Ὁ δὲ Ἡσίοδος ὄλου σχεδὸν ποιήματος ὑπόθεσιν τὴν τῆς ἀσπίδος τοῦ Ἡρακλέους ὑπογραφὴν ἐποίησατο. Φαίη τις ἂν ἐνταῦθα τὸν Κάτουλλον, καθάπερ ἐξηγητὴν τινα τῇ γαμηλίῳ παριστάμενον κλίνῃ, οὐ μόνον τὰς τῷ πέπλῳ ἐνυφασμένας εἰκόνας καὶ τοὺς μύθους τῷ πλήθει τῶν θεατῶν ἐξηγεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἡγούμενα καὶ ἐπόμενα τοῖς εἰκασμένοις διασαφεῖν.

Πρώτη οὖν ἐν τῷ πέπλῳ ἡ τῆς Ἀριάδνης ἄριστα ὑποτε-

τυπωμένη ὁράται εἰκὼν, πόρρωθεν ἀπὸ τῆς ἀκτῆς τῆς Νά-
 ξου, ὅπου μόνῃ καταλέλειπτο ὑπὸ τοῦ Θησέως, τὸν ἄπιστον
 ἔραστὴν φεύγοντα τοῖς ὀφθαλμοῖς οἰοῖται μεθεπούσης. Εὐθὺς
 γὰρ ὡς ἐξηγέρθη τοῦ ὕπνου ἡ δύστηνος καὶ καταλελειμμέ-
 νην ἑαυτὴν ἔγνω, περιβλέψασα κύκλῳ καὶ τὴν τοῦ Θησέως
 ἰδοῦσα ναῦν πλησίστιον ἀποπλέουσαν, ὥσπερ μαινάδος λίθι-
 νος τύπος ἐκθαμβὸς αὐτῇ ἐνητένιζε, δειναῖς τὴν ψυχὴν κλυ-
 δωνιζομένη μερίμναις. Εἰδ' ἐκεῖνο ἐνθυμηθείημεν, ὅτι ὁ λό-
 γος ἐνταῦθα περὶ εἰκόνας, ἐν ᾗ τὸ κυριώτατον καὶ σεμνότα-
 τον τῆς ὅλης πράξεως μέρος ἐκλεξάμενον παριστάνει δεῖ τὸν
 τεχνίτην, τὶ ἂν ἀνυσιμώτερον εὔροιμεν ἐς τὸ ταῖς ψυχαῖς τῶν
 θεωμένων ὁδύνην καὶ ἔλεον ἐντεκεῖν ἢ τὴν τάλαιναν Ἀριά-
 δην ἐν τοιαύτῃ ψυχῇ διαθέσει ἐξεικασμένην, ἐγκαταλελειμ-
 μένην μὲν ὑπ' ἔραστοῦ ἀπίστου ἐπ' ἐρήμου ἀκτῆς, ὄμμασι
 δὲ τετηκόσι τῷ πόθῳ εἰς τὸ προκείμενον εὐρὺ πέλαγος ἀφο-
 ρῶσαν; Οὐ μικρὸν δ' εἰς οἶκτον συμβάλλεται καὶ τὸ τὴν Ἀ-
 ριάδην ἐξεικασθαι παρὰ τῇ ἀκτῇ ἵσταμένην καὶ εἰς τὰ κύ-
 ματα τῆς παραμυκωμένης θαλάσσης τοὺς ἑαυτῆς ἐκχέουσιν
 ὀδυρμούς· ἐπιτήδειος γὰρ καὶ παρ' Ὀμήρῳ τοῖς ὀδυρομένοις
 εὔρηται τόπος ἡ τῆς πολυφλοίσβου θαλάσσης ἀκτὴ. (ἴδε Ἰλ.
 Α. 34, Ὀδυσ. Ε. 157 κ. ἐξ.) Κάκεῖνο δ' ἐνταῦθα σημειω-
 τέον, ὅτι ὁ ῥωμαῖος μελοποιὸς τὴν περιαλγῇ Ἀριάδην οὔτε
 τὴν κόμην τίλλουσιν, οὔτε στερνοκοπομένην, οὔτ' ἄλλο τι
 πράσσουσιν, οἷς ἢ τὴν ψυχὴν ἐνδὸν συνέχουσα λύπη ἐκδη-
 λος γίγνεται, ἀλλὰ θάμβει μόνον κατεχομένην σοφῶς ἐποί-
 ησε καὶ ἀτημελῶς ἑαυτῆς ἔχουσιν· ὁ δὲ τὸ κάλλος αὐτῆς
 ἐξαίρει καὶ ἐπαγωγώτερον ἀπεργάζεται.

Ὁ οὖν οἱ νεώτεροι διδάσκουσι Κριτικοὶ οἱ περὶ τὴν ἔρευ-
 ναν τοῦ καλοῦ διατρίβοντες, δεῖν τοὺς γραφεῖς καὶ πλάστας,
 τὰ τῆς ψυχῆς πάθη ἐκδηλὰ ποιεῖν ἐν τοῖς ἑαυτῶν ἔργοις
 ἐθέλοντας, μηδαμῶς τῆς χάριτος ὀλιγωρεῖν καὶ τοῦ πρέπον-
 τος, ἀλλὰ φυλάττεσθαι ὅτι μάλιστα, ὅπως μὴ δυσμορφία

τις ἢ ἀκοσμία ἐκ τῆς τοῦ πάθους παραστάσεως προσγενήσεται τῇ εἰκόνι, τοῦθ' ἡδέως πάνυ τὸν ἡμέτερον Κάτουλλον τετηρηκότα ὀρώμεν. Οὐκ ἄτοπον δ' ὑποθέσθαι, ὅτι καὶ γραφὴν τινα οὗτος ἢ λαξευτὴν εἰκόνα εἶχε παράδειγμα ἐν τῷ τὴν Ἀριάδνην ὑποτυποῦν. Τὴν ταύτης τοίνυν προθεῖς ἡμῖν εἰκόνα ὁ ποιητής, ἐξηγητοῦ ἀναδέχεται ἔργον. Καὶ πρῶτον μὲν τὰ περὶ τοῦ ἔρωτος αὐτῆς πρὸς τὸν Θησέα καὶ τὰ τοῦ φόνου τοῦ Μινωταύρου διὰ μακροτέρων διέξεισιν· εἶτα δ' εἰς τὸ κάλλιστον ἔρχεται τοῦ ποιήματος μέρος, ἐν ᾧ ἄλλοις τε τῆς ψυχῆς πάθεσιν, ἃ τῇ λύπῃ φιλεῖ παρέπεσθαι, ἢ τάλαινα κόρη ἔνδον κυμαινομένη δείκνυται, καὶ δὴ καὶ τῇ ὀργῇ, ὑφ' ἧς εἰς δεινὰς προάγεται κατὰ τοῦ Θησέως ἀράς, ἐπιθειάζουσα γοερῶς καὶ ἀξίαν τῆς ἀπιστίας αὐτῷ τιμωρίαν παρὰ θεῶν αἰτουμένη. Ἐνταῦθα τὸν περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Αἰγέως μῦθον παρασυνάπτει ὁ ποιητής δηλῶν δι' αὐτοῦ, ὅτι οὐ βραδεῖα τῷ Θησεὶ ἐπηνέχθη ἡ τιμωρία, ἀλλὰ ταχέως οὗτος δίκην τῆς ἀπιστίας ἔτισε, τῷ ἑαυτοῦ πατρὶ θανάτου γενόμενος αἵτιος, κἂν τῷ ἐπανήκειν οἶκαδε οὐ χαρᾶς, ὡς εἰκός, ἀλλὰ πένθους τὸν πατρικὸν οἶκον ἐμπλήσας. Τοῦτο δὲ τὴν ὑπὸ τῆς ἀπιστίας τοῦ Θησέως ἐν τῇ τοῦ ἀναγνώστου ψυχῇ διεγερθεῖσαν ἀγανάκτησιν ἀμωσγέπως πραύνει. Ἀμαρτάνουσι δ', οἶμαι, οἱ φάσκοντες πάντα ταῦτα τῷ πέπλῳ ἐνυφασμένα ὀρᾶσθαι· οὔτε γὰρ τοῖς τοῦ ποιητοῦ ῥήμασι τοῦτο σημαίνεται, οὔτε δυνατόν πράξεις τε καὶ πάθη τοσαῦτα ἐνεικονισθῆναι τῷ πέπλῳ.

Μετὰ τὰ περὶ Θησέως καὶ Ἀριάδνης ἐπὶ τὴν ἐξήγησιν ἐτέρας ἐν τῷ πέπλῳ εἰκόνος ὁ Κάτουλλος τρέπεται. Ἐνύφαστο γὰρ αὐτῷ καὶ Διονύσου εἰκὼν σὺν θιάσῳ καὶ πομπῇ βακχικῇ ἐπὶ τῆς νήσου Νάξου πλανωμένου, ὃς δὴ πρὸς τὴν δύστηνον ἐλθὼν κόρην, ἔρωτι αὐτῆς διακαεῖ αὐτίκα ἀλίσκεται. Ἴσως δ' ὁ ἄσματοποιὸς ἐν τῷ ταῦτα ποιεῖν πρὸς ἀρχαῖόν τι τῆς γραφικῆς ἢ πλαστικῆς τέχνης ἔργον ὁρῶν τὸ ἑαυτοῦ ἄσμα

ἐρρύθμιζεν. Ἐπειδὴ γὰρ ἡ τοῦ Βάκχου καὶ τῆς Ἀριάδνης ἐν Νάξῳ ἔντευξις οὐκ ἄχαριν παρεῖχε τοῖς εἰκονογραφοῦσιν ὑπόθεσιν, εἰκὸς τῶν παλαιῶν ζωγράφων οὐκ ὀλίγους ταύτη μάλιστα ἐμφιλοτεχνῆσαι τῇ ὑποθέσει. Ἐκ τούτων τῶν παρεκβάσεων, αἱ μακρότεραι τοῦ δέοντος οὔσαι τῇ κυρίᾳ τοῦ ποιήματος ὑποθέσει ἐπισκιάζουσι, πλείστην ὅμως τοῖς ἀναγινώσκουσι παρέχουσι τέρψιν, ἐπάνεισιν ὁ ποιητὴς εἰς τοὺς τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θετίδος γάμους. Μείζων δ' ἡμῖν ἐνταῦθα καὶ λαμπροτέρα ἐκκυκλεῖται σκηνή. Ὁ γὰρ ταπεινότερος τῶν θεατῶν ὄχλος, ὃ χαλεποὶ καθ' Ὅμηρον θεοὶ φαίνεσθαι ἐναργεῖς, ἱκανῶς ἀπολαύσας τῆς ἐορτῆς, τοῖς ἐξῆς εἰς τοὺς γάμους παραγιγνομένοις ἡμίθεοις καὶ θεοῖς τοῦ θαλάμου ἐξίσταται. Καὶ πρῶτοι μὲν μετὰ τοὺς ἀνθρώπους εἰσίσιν οἱ ἡμίθεοι· Χείρων καὶ Πηνειὸς καὶ Προμηθεύς, γαμήλια δῶρα κομίζοντες· εἶτα δ' ἔπονται οἱ θεοὶ καὶ πάντες παρακαθέζονται ταῖς εἰς εὐωχίαν ἡυτρεπισμέναις τραπέζαις. Αὕτη δὴπου ἐστὶν ἡ κυκλοειδὴς καὶ σεμνοτάτη ἐκείνη τῶν θεῶν συνεδρία, ἣν Πίνδαρος (Νέμ. Δ. 66—68) ὕμνησε λέγων

Εἶδεν δ' (ὁ Πηλεὺς) εὐκυκλον ἔδραν,
τᾶς οὐρανοῦ βασιλῆες πόντου τ' ἐφεζόμενοι
δῶρα καὶ κράτος ἐξέφαναν ἐς γένος αὐτῷ.

Ὁ δ' οὖν ἐν τῷ γάμῳ ἔργον ὁ μὲν θηβαῖος μελοποιὸς (Πύθ. Γ'. 88—92) ταῖς Μούσαις ἀπένειμεν, ἄλλοι δὲ τῶν ἀρχαίων πᾶσι τοῖς ἐκεῖ συνευωχουμένοις θεοῖς, τοῦθ' ὁ Κἀτουλλος ἐπινοίᾳ ἀρίστη χρησάμενος εἰς τὰς Μοῖρας μετήνεγκε· τὰς γὰρ γενεθλίους ταύτας θεὰς παρούσας καὶ τὸν ὑμέναιον ἀδούσας ποιεῖ, τῷ γάμῳ καὶ τῷ ἐξ αὐτοῦ βλαστήσοντι γένει τὰ μοιραῖα ἐπινηθούσας. Τοῦτ' αὐτὸ δ' Ἀριστοφάνης φησὶ (Ὅρνιθ. 1734) καὶ τῷ τοῦ Διὸς γάμῳ πρῶτον πεποιηκέναι τὰς Μοῖρας. Εἰ δ' αὖται οὐκ αἰνιγματώδη

οὔθ' ἑλικτά, ὥσπερ εἴθισται τοῖς μαντευομένοις, ἀλλὰ σαφῆ λίαν καὶ πᾶσιν εὐσύνετα περὶ Ἀχιλλέως θεσπιωδοῦσιν, οὐδαμῶς τοῦθ' ἀμάρτημα τοῦ ποιητοῦ λογιστέον ἡμῖν, ἐκεῖνο μάλιστα μεμνημένοις, ὅτι ἐπὶ θεῶν ἀκριβῶς τὸ μέλλον εἰδόντων ἐκεῖνα ᾄδουσιν αἱ προφῆτιδες. Ἀήξαντος τοῦ ὑμεναίου εἶχεν ὁ ποιητὴς καὶ τῷ ὄλῳ ἄσματι ἐπιθεῖναι πέρας· ἀλλ' ἔδοξεν αὐτῷ μικρὸν ἔτι τοὺς ἐντευξομένους ψυχαγωγῆσαι καλὸν τῷ ποιήματι προσθέντι ἐπίλογον, ἐξ οὗ δὴ οὗτοι μανθάνοντες, ὅτι ταῖς τῶν θνητῶν συνόδοις πάλαι παρεγίννοντο οἱ θεοί, ἅτε δὴ πρὸς αὐτοὺς μῆπω διὰ τὰς ἀνοσιουργίας ἐξηλλοτριωμένοι, τὰς ἔτι παλαιότερας ἐκείνας ἐν τοῖς ἡρωϊκοῖς χρόνοις θεοφανείας πιστοτέρας ἡγήσονται. Καὶ περὶ μὲν τῆς τοῦ ποιήματος ὑποθέσεως ἱκανὰ ταῦτα.

Ἡ δ' ἐπιγραφὴ διττὴ φέρεται ἐν τε ταῖς ἀρχαιοτέραις καὶ ταῖς νεωτέραις ἐκδόσεσι. Καὶ ἡ μὲν ἀρχαιότερα ἐκείνη, Ἀργοναυτικά, ἀρμόττουσα μὲν τῷ προσομίῳ, τῇ δ' ὅλῃ τοῦ ποιήματος ὑποθέσει ἀπᾄδουσα, εἰκότως ὑπὸ τῶν πλειόνων πρὸ πολλοῦ ἀπεδοκιμάσθη. Ἐτέρα δ' ἐν κοινῇ σχεδὸν χρήσει ἐστὶ νῦν αὕτη, ἐπιθαλάμιον Πηλέως καὶ Θέτιδος, πολλάκις ἤδη καὶ αὕτη ὑπ' ἐκείνων πολεμηθεῖσα, οἱ τὸ ἄσμα τοῦτο οὐ κατὰ τὸν τύπον τῶν ἐκ τῆς ἀρχαιότητος ἐς ἡμᾶς διασσεωσμένων ἐπιθαλαμίων συντετάχθαι νομίζουσι. Τῷ δέ γε Δοιριγγίῳ, ὃ περ ἐν τῇ εἰσαγωγῇ ταύτῃ ἔγνωκα κατακολουθεῖν, οὐχ ἀπλῶς ἐκεῖνο Κάτουλλος προθέσθαι δοκεῖ, Πηλέως καὶ Θέτιδος ἐπιθαλάμιον ᾄσαι. Τοῦτο δ' ἐκ τῆς ὅλης τοῦ ποιήματος διαθέσεως καὶ δὴ καὶ τῶν μακρῶν ἐν αὐτῷ τεχμαίρεται παρεκβάσεων, αἱ τοῖς ἀληθέσιν ἐπιθαλαμίοις ἤκισθ' ἀρμόττουσαι φαίνονται· εἰ γάρ, φησί, περὶ τῶν γάμων μόνον ἐκείνων μελοποιῆσαι ἐβούλετο Κάτουλλος, οὐκ ἂν πόρρῳ τοὺς τὸ ἄσμα κοσμήσοντας μύθους ἐζήτησεν, ἀλλ' οἱ γάμοι αὐτοὶ ἀφθονίαν ἂν μύθων παρέσχον αὐτῷ, ὧν ἐστὶ πολλοὺς ἰδεῖν ἐν τῇ τοῦ Τζέτζου ἐκείνῃ ἐς Λυκόφρονα

πολυμιγία στ. 178 κ. ἐξ. Εἰδ' ὑποθείημεν τούναντίον, (ὅπερ καὶ πιθανώτερον) πρὸς ἐκεῖνο τὸν ποιητὴν ἀπιδεῖν μουσουργοῦντα τὸ ᾄσμα, ὅπως μάλιστα μὲν τοὺς τοῦ Αἰακίδου καὶ τῆς καλῆς Νηρείδος γάμους ὑμνήσειεν, εἴθ' ὅμως καὶ ἄλλους τινὰς μύθους ἐκ τῶν ἡρωϊκῶν τῆς Ἑλλάδος χρόνων ῥυθμῷ τῷ αὐτῷ ἐντείνας παρασυνάψειεν, ὥστε τῇ ποικιλίᾳ μεῖζω τοῖς ἐντευξομένοις παρασκευάσαι τὴν τέρψιν, ῥᾶον ἂν ἐντεῦθεν καταμάθοιμεν τὴν τοῦ ποιήματος οἰκονομίαν καὶ λόγον περὶ ταύτης ἡμῖν τε αὐτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις διδόναι ἔχοιμεν· οὐτ' ἂν δίκαιος ἡμῖν ἔτι φανείη ὁ πολὺς ψόγος, ὃν οἱ σοφοὶ κατήντησαν τῶν ἐν τῷ ποιήματι παρεκβάσεων, ὡς ἂν μακροτέρων καὶ πλειόνων οὐσῶν τοῦ προσήκοντος, ἢ ἀναρμόστων καὶ πρὸς ἀλλήλας ἀσυναφῶν. Καί περ οὖν τὸ προκείμενον ᾄσμα, εἴ τις τὴν περὶ τὸ τέλος αὐτοῦ τῶν Μοιρῶν θεσπιωδίαν ἐξέλκοι, οὐδὲν σχεδὸν ἔχον τῷ εἶδει τῶν κυρίως καλουμένων ἐπιθαλαμίων προσῆκον, ἐπειδὴ ὅμως εἰς τοὺς τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θετίδος γάμους συντέθεται, οἱ δ' ἄλλοι μῦθοι δίκην ἐπικοσμημάτων προσήρτηνται, οὐκ ἂν ἀπεικόντως ἡμῖν ἐπιθαλάμιον κατὰ τὴν εὐρυτέραν τοῦ ὀνόματος σημασίαν καλοῖτο. Πάντα τοίνυν παραλιπόντες, ὅσα ὑπὸ πολλῶν εἰς ἔπαινον τοῦ ποιήματος εἴρηται, τῶν καλλίστων ἐν αὐτῷ ἀπολαύσωμεν ἀνθυλλίων, ἃ τῷ ποιητῇ πολυλαχόθεν καὶ ἐκ τόπων πολὺ διεστώτων συνείλεται. Ἦκει δ' ἡμῖν πρὸς μεῖζονα τέρψιν ἢ τῶν καλῶς πρὸς ἀλλήλας μεμιγμένων χοριῶν τε καὶ ὁσμῶν ποικιλία.

Νῦν δὲ καὶ περὶ τοῦ ζητήματος ἐκείνου χρὴ βραχεία διαλαβεῖν, περὶ ὃ πολλὰ πονήσαντες οὐ πολὺ τι ἤνυσαν οἱ ἐρμηνευταί. Ἐπειδὴ γὰρ ἐκ τῆς ὅλης χοριᾶς τοῦ ποιήματος κατάδηλον γίγνεται, ὅτι ὁ τοὺς Ἑλλήνας ποιητὰς σπουδῇ πλείστη μιμησάμενος Κάτουλλος κἀνταῦθα τὸ νᾶμα ἐκ τῆς ἐκείνων πηγῆς εἰς τὰς ἑαυτοῦ πρασιάς διωχέτευσε, πολλάκις ἐζήτηται, τίνα ἄρα τῶν εἰρημένων ποιητῶν μάλιστα

ἑαυτῷ εἰς μίμησιν προϋθετο. Ἦν μὲν οὖν Ἡσιόδου ἐπιθαλάμιον εἰς Πηλέα καὶ Θέτιν ὑπὸ Σκαλιγήρου ἤδη ἐπαινεθὲν (ἶδε Heune ad Apollod. σελ. 764). ἦν δ' ἕτερον Ἀγαμήστορος Φαρσαλίου, ἐξ οὗ χωρία τινὰ ὁ Τζέτζης ἡμῖν παρατέθεικεν (εἰς Λυκόφρ. 178). ἀλλ' οὐδέτερον τούτων ὁ ἡμέτερος ποιητὴς ἐνταῦθα δοκεῖ ἀπομάξαι, ἅτε οὐχ ἀπλῶς ἐπιθαλάμιον, ὥς ἄνω εἴρηται, συνθεῖναι ἐλόμενος. Εἶδέ τινα κακῆσθαι εἰς ἰδίαν ἀπελέξατο χρῆσιν, (ὃ δὴ ἡμῖν δοκεῖ πιθανόν, τοὺς στίχους 25—27 πρὸς τὸ Ἡσιόδειον ἀπόσπασμα παραβάλλουσι) πάντως ὀλίγα ταῦτα· τὰ δὲ πλεῖστα τοῦ τῆς Ἀριάδνης μύθου ἀλλαχόθεν μᾶλλον ἐρανισάμενος φαίνεται. Εὐρηται παρὰ Κικέρωνι ἐν ταῖς πρὸς Ἀττικὸν ἐπιστολαῖς (Βιβλ. ἡ. ἐπιστ. εἰ) ἀρχαίου ποιητοῦ ἀπόσπασμα τὸδε.

» ῥίψαι
 » Πολλὰ μάτην κεράεσσιν ἐς ἥερα θυμήναντα.

Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο τῷ περὶ Μινωταύρου ἐκείνῳ 111 στίχῳ τοῦ προκειμένου ποιήματος συμφωνεῖ, οὐκ ἀπιθάνως ἂν τις εἰκάσειεν ἐν τῷ τῆς Ἀριάδνης μύθῳ τὸν ἀρχαῖον ἐκείνον καὶ ἄγνωστον ἡμῖν ποιητὴν ἀπομιμήσασθαι τὸν ἡμέτερον Κάτουλλον. Καθόλου δ' εἰπεῖν, θαρρόντως ἔχοι τις ἂν ἀποφύνασθαι, ὅτι οὐ περὶ τὴν μίμησιν τοῦδε μόνου ἢ τοῦδε τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν ὁ ῥωμαῖος μελογράφος ἐσπούδασεν (ὅπερ ἐν ἐνίοις μόνον τῶν ἑαυτοῦ ᾄσμάτων ἐποίησεν, ἐκ τῶν τῆς Σαπφοῦς καὶ τοῦ Καλλιμάχου κατὰ πόδα ἐς τὴν ῥωμαῖδα μετενεχθεῖσι φωνήν), ἀλλὰ μελίσσης δίκην τοὺς τῆς ἐλληνικῆς ποιήσεως περιπτὰς λειμῶνας, εἴτι ἐν τοῖς ἄνθεσι τούτων ἠδίστον, ἀπεμύζησεν· ὃ δὴ ἐκ τῶν ἐν τῷ ᾄσματι τούτῳ προφανῶν ἀπομιμημάτων ἱκανῶς, οἶμαι, δηλοῦται. Ὅτι μὲν γὰρ ἐκ τοῦ ἐναγχος ἀνακαλυφθέντος ὁμηρικοῦ εἰς Δήμητρα ὕμνου πολλὰ ὁ Κάτουλλος εἰς τὸ ἑαυτοῦ ᾄσμα

μετήνεγκε, σαφῶς ἔδειξεν ὁ Ῥουγκένιος ἐν τῷ εἰς τὸν αὐτὸν ὕμνον προλόγῳ· ὅτι δὲ καὶ τῶν Θεοκρίτου εἰδυλλίων, καὶ μάλιστα ἐκ τῶν Ἀδωνιαζουσῶν, οὐκ ὀλίγα ἐξεμιμήσατο, ἔστιν ἰδεῖν ἐν ταῖς τοῦ Οὐάλκεναρίου εἰς τὰς Ἀδωνιαζούσας σοφαῖς σημειώσεσιν· ὅτι δ' ἐκ τῶν Ἀπολλωνίου τοῦ Ῥοδίου Ἀργοναυτικῶν πλείω τῶν εἴκοσι χωρία ἀπλῶς ὑπ' αὐτοῦ μεθερμηνεύται, ἔμφανές κατέστησεν ὁ Μισχερλίχιος ἐν ταῖς εἰς Κάτουλλον ἀναγνώσεσι. Τέλος δὲ καὶ ὁ 164 στίχος ἀπομίμησις ἐλέγχεται ὦν τοῦ 1451 στίχου τῆς Κατσάνδρας Λυκόφρονος, ὃν καὶ ἀλλαχοῦ ἐν ὀφθαλμοῖς εἶχε. Καθόλου δέ μοι δοκεῖ Κάτουλλος τὴν τῶν Ἀλεξανδρινῶν μάλιστα μιμήσασθαι ποιήσιν· ταύτης γάρ, εἴ γε τῇ γνώμῃ μὴ σφάλωμαι, τὸ προκείμενον ᾄσμα μάλιστα ἀποπνεῖ.

Λοιπὸν δ' ἂν εἴη ἔτι καὶ περὶ τῆς ἐμῆς μεταφράσεως βραχέ' ἄττα εἰπεῖν. Τῶν τοίνυν ἀλλόθροα ποιήματα ἢ συγγράμματα ἐς τὴν οἰκείαν μεταφερόντων φωνὴν οἱ μὲν τῆς διανοίας μόνον καθόλου στοχάζονται, τῆς δὲ λέξεως λίαν ὀλιγωροῦσι, δουλικὸν ἡγούμενοι τὸ περὶ τὴν ζήτησιν λέξεως ἀκριβῶς ταῦτοεἰδοῦς καὶ ταῦτοδυνάμου τῇ μεθερμηνευτέᾳ σπουδάζειν· οἱ δ' αὖ πᾶν τούναντίον οὕτω πέρα τοῦ δέοντος τῇ λέξει προσέχουσιν, ὥστε ῥῆμα πρὸς ῥῆμα ἀποδιδόντες πολλαχοῦ τὴν φράσιν ξενίζουσιν, ἄχαριν δὲ διὰ τοῦτο τὸν λόγον καὶ δυσνόητον ἀπεργάζονται. Ἔστι δὲ καὶ μέση τις τούτων ὁδός, ἣν αὐτὸς προειλόμην βαδίσαι. Τὸ γὰρ κατὰ λέξιν μεθερμηνεύειν μέχρι τούτου μόνον ἔγνω ἐπιτηδεῦσαι, ἐς ὅσον εἶχον τοῖς τοῦ κειμένου ῥήμασιν ἀκριβῶς παρακολουθῶν μήτε ξενοφωνεῖν ἢ ἐλληνικῆς χάριτος ὅλως ἄμοιρα φθέγγεσθαι, μήτ' ἀσαφῇ λέγειν καὶ σκοτεινά· τούναντίον δὲ τῆς διανοίας μάλλον ἐφρόντισα, χαίρειν φράσας τοῖς ῥήμασιν, ὅπου γε τούτοις μοι οὐκ ἐνῆν δουλικῶς παρακολουθεῖν ἄνευ τοῦ ὀλιγωρῆσαι ὑπὲρ τὸ προσῆκον τῆς καθ' Ἑλλήνας ἀκριβείας καὶ εὐεπείας. Εἴ τις οὖν τὴν ἐμὴν τὴν δε μετάφρασιν τῷ ῥωμαϊκῷ κει-

μένω παρεξετάσειεν, εὔροι μὲν ἄν που μιᾷ λέξει αὐτὴν πλεονάζουσιν ἢ ἐλαττουμένην, ἢ μικρὸν τῆς κυριολεξίας ἐκβαίνουσιν, ἀλλὰ τὸν νοῦν πιστὴν πανταχοῦ καὶ τὰ τοῦ ῥωμαίου ποιητοῦ κατὰ στίχον ἀποδιδούσαν. Ἴσως δ' οὐ περιττὸν καὶ κεῖνο ἐνταῦθα προσθεῖναι, ὅτι πολλαχοῦ τῆς μεθερμηνείας, μάλιστα δ' ἐν τῇ ἐξηγήσει τῶν τοῦ πέπλου εἰκόνων, ἐπὶ τὸ διηγηματικώτερον τὸν λόγον μετέβαλον, ἀντὶ ἐνεστῶτος ἱστορικοῦ χρησάμενος χρόνους.

KEIMENON.

- PELIACO quondam prognatae vertice pinus
dicuntur liquidas Neptuni nasse per undas
Phasidos ad fluctus et fines Aeetaeos;
cum lecti iuvenes, Argivae robora pubis,
5 auratam optantes Colchis avertere pellem
ausi sunt vada salsa cita decurrere puppi,
caerula verrentes abiegnis aequora palmis.
Diva quibus retinens in summis urbibus arces
ipsa levi fecit volitantem flamine currum,
10 pinea coniungens inflexae texta carinae.
Illa rudem cursu prima imbuit Amphitriten.
Quae simul ac rostro ventosum proscidit aequor,
tortaque remigio spumis incanduit unda,
emersere feri candenti e gurgite vultus,
15 aequoreae monstrum Nereides admirantes.
Illa, siqua alia, vederunt luce marinas
mortales oculi nudato corpore Nymphas
nutricum tenus extantes e gurgite cano.
Tum Thetidis Peleus incensus fertur amore,
20 tum Thetis humanos non despexit hymenaeos,
tum Thetidi pater ipse iugandum Pelea sensit.
O nimis optato saeculorum tempore nati
heroes, salvete, deum genus, o bona mater.
Vos ego saepe, meo vos carmine compellabo,

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΙΑ.

- ΠΗΛΙΑΔΟΣ κορυφῆς ἐκφύντα πρίν ποτε δοῦρα
κῦμα Ποσειδῶνος διανήξανθ', ὥς φάτις, ὑγρόν,
Φάσιδος ἔξε ῥόον δεινοῦ χθόνα τ' Αἰήταο.
ἐν δὲ νέοι λογάδες, ἀργεῖης ἔκκριτοι ἦθης,
5 ἰέμενοι Κόλχων χρύσειον δέρας ἐξαφελέσθαι,
βάντες, ἔτλαν ἄλμην διαπρήσσειν νηὶ ταχείῃ,
οἶδμα πλάτης σαίροντες ὑπ' εἰλατίνησι κελαινόν.
τοῖσι θεὰ ὀδρίμη, πολίων κατέχουσα κάρηνα,
αὐτὴ τεῦξεν ὄχημα θεὸν πνοιῇσιν ἀφαυρῆς,
10 ζεύξασα στεῖρην ἐπικαμπέει πεύκινα δοῦρα.
Πρώτῃ ναῦς ἀπλόου κείνῃ πειρήσατο πόντου·
αὐτίκα δ' ὥς ἔτμηξε δυσήνεμον ἐμβόλῳ οἶδμα,
κῦμά τ' ἀφρῶ λευκάνθη ὑπὸ πληγῇσιν ἐρετμῶν,
λευκῆς ἐξανέδυσαν ἀλὸς βλοσυρῇσιν ὀπωπῆς
15 ποντογενεῖς κοῦραι θηεύμεναι ἄντα πέλωρον.
ἥματι δὴ κείνῳ, εἰ κ' ἄλλοτ', ἐσέδρακεν ἀνδρῶν
ὄμμ' ἀλίας νύμφας φαινούσας σώματα γυμνά,
βένθεος ἀφρώδους ἄχρι μαζῶν ἐξανεχούσας.
δὴ τότε ἔρω Θέτιδός φασιν Πηλῆα φλεγῆναι.
20 δὴ τότε λέκτρα Θέτις οὐκ ἠτίμησε βρότεια.
δὴ τότε καὶ γενέτης Πηλεΐ Θέτιν ἀρμόσαι ἔγνω.
ὑμεες δ', οἷτ' ἐγένεσθε κατ' αἰῶνας πολυεύκτους,
ἥρωες, χαίριτε, θεῶν φύτλη ὀλβιομῆτορ!
πολλάκις αὐτὸς ἐμῆς ὑμέας προσφθέγξομ' ἀοιδῆς.

- 25 teque adeo eximie taedis felicibus aucte
 Thessaliae columen Peleu, cui Juppiter ipse,
 ipse suos divum genitor concessit amores.
 tene Thetis tenuit pulcherrima Neptunine?
 tene suam Tethys concessit ducere neptem,
 30 oceanusque, mari totum qui amplectitur orbem?
 quae simul optatae finito tempore luces
 advenere, domum conventu tota frequentat
 Thessalia, oppletur laetanti regia coetu:
 dona ferunt prae se, declarant gaudia vultu.
 35 deseritur Scyros, relinquunt Phthiotica Tempe
 Cranonisque domos ac mœnia Larissaea.
 Pharsalum coeunt, Pharsalia tecta frequentant.
 Rura colit nemo, molescunt colla invencis.
 Non humilis curvis purgatur vinea rastris,
 40 non glebam prono convellit vomere taurus,
 non falx attenuat frondatorum arboris umbram,
 squalida desertis rubigo infertur aratris.
 Ipsius at sedes, quacunque opulenta recessit
 regia, fulgenti splendent auro atque argento.
 45 candet ebur solis, collucent pocula mensae,
 tota domus gaudet regali splendida gaza.
 pulvinar vero divae geniale locatur
 sedibus in mediis, Indo quod dente politum
 tincta tegit roseo conchyli purpura fuco.
 50 haec vestis priscis hominum variata figuris
 heroum mira virtutes indicat arte.
 namque fluentisono prospectans litore Diae
 Thesea cedentem celeri cum classe tuetur
 indomitos in corde gerens Ariadna furores,
 55 necdum etiam sese, quae visit, visere credit,
 ut pote fallaci quae tum primum excita somno

- 25 καὶ σὲ προσαυδῶ, ὃν ὀλβήεις μεγάλυν' ὑμέναιος
 Θεσσαλῆς κίον Πηλεῦ, τῷ τ' αὐτὸς ἐρώτων
 εἶξεν ἔων ἐθέλων γενέτωρ μέγας ἀθανάτων Ζεὺς.
 οὐ Θετίς εἰναλὴ σ' ἠγκάσσατο εἶδος ἀρίστη;
 οὐχ ἦν θυγατριδὴν Τηθύς σοι δῶκεν ὀπυίειν,
 30 ὦκεανὸς θ' ὕδάτεσι περικλύζων χθόνα παῖσαν;
 Ὡς οὖν εὐκτὴ τοῖσι προθεσμίῃ ἤλυθεν ἡώς,
 Θεσσαλῆς ναέται κατὰ δώματα ἠγερέθοντο
 Πηλέος, ἐν δ' ἔπλησαν ἀνάκτορα γηθόσυνοι κῆρ.
 δῶρ' ἔφερον, σφετέρῳ δ' ἐνέφαινον χάρμα προσώπῳ.
 35 Σκῦρος ἐχηρώθη, φθιωτικὰ Τέμπε' ἐλείφθη,
 Κρανῶνός τε δόμοι καὶ τείχεα λαρισσαῖα.
 Φάρσηλον θαμέες φαρσῆλια δώματα τ' ἤλθον.
 Οὔτις ἄρουραν ἔτεμνε· βοῶν δ' ἐμαλάσσετο δειρή.
 οὐκ οἶνην χθαμαλὴν κυρτὴ σμινὺς ἀμφεκάθαιρεν,
 40 οὐ βῶλον προπρηνεῖ ἀνέστρεφεν ὕννι' ταῦρος,
 οὐ κλαστήρ ζάγκλῳ περιτέμνεν φυλλάδα δένδρων·
 ἴζανε δ' αὐχμήεις ἐπ' ἀεργοῖς ἰὸς ἀρότροις.
 αὐτοῦ δῶμα δ' ἅπαν καὶ ἐν μυχίοις θαλάμοισι
 μάρμαυρε χρυσῷ τ' ἠδ' ἀργύρῳ αἰγλήεντι.
 46 στίλβ' ἐλέφας θώκων, δέπα δ' αὖτε στίλβε τραπέζης,
 γήθετο δ' οἶκος ἅπας, πλούτῳ σελαγῶν βασιλείῳ.
 Νυμφίδιον δὲ θεῆς λέχος ἐν δόμῳ ἱδρυτο μέσσω,
 ἰνδῶου ξεστοῖο τετυγμένον εὖ μάλ' ὀδόντος,
 τοῦ ροδόχρου πεπέταστ' ἐφύπερθεν ὕφασμ' ἀλιεργές.
 50 Πέπλος δ' δ' ἀρχαίων ἠνθισμένος εἰκόσιν ἀνδρῶν
 ἐντέχνως ἐνέφαιν' ἡρώων πρόκλυτα ἔργα.
 Ἐν γὰρ ἀπροσκοπέουσα πολυφλοίσβου ἀπὸ θινὸς
 Δίης ὠκυπόροισιν ἀποπλώοντα νέεσσι
 Θησεά δεινῷ ἄχει Ἀριάδνῃ κῆρ βεβόλητο,
 55 οὐδ' ἐτεῇ ὀράαν πω ἐπείθετο ὅσσα ὀράῳ,
 οἷα δὴ ἄρτι λυθεῖσ' ἐξ ὕπνου φρασσαμένη τε,

- desertam in sola miseram se cernat arena.
 immemor at iuvenis fugiens pellit vada remis,
 irrita ventosae linquens promissa procellæ.
- 60 quem procul ex alga maestis Minois ocellis,
 saxeæ ut effigies bacchantis, prospicit, euhoe,
 prospicit et magnis curarum fluctuat undis,
 non flavo retinens subtilem vertice mitram,
 non contacta levi velatum pectus amictu,
- 65 non tereti strophio lactentis vineta papillas,
 omnia quæ toto delapsa e corpore passim
 ipsius ante pedes fluctus salis alludebant.
 Sed neque tum mitrae neque tum fluitantis amictus
 illa vicem curans toto ex te pectore, Theseu,
- 70 toto animo, tota pendebat perdita mente.
 ah misera, assiduis quam luctibus externavit
 spinosas Erycina serens in pectore curas
 illa tempestate, ferox quo tempore Theseus
 egressus curvis e litoribus Piræi
- 75 attigit iniusti regis Gortynia tecta.
 Nam perhibent olim crudeli peste coactam
 Androgeoneæ pœnas exsolvere cædis
 electos iuvenes simul et decus innuptarum
 Cecropiam solitam esse dapem dare Minotauro.
- 80 quîs angusta malis cum mœnia vexarentur,
 ipse suum Theseus pro caris corpus Athenis
 proicere optavit potius quam talia Cretam
 funera Cecropiæ nec-funera portarentur :
 atque ita nave levi nitens ac lenibus auris
- 85 magnanimum ad Minoa venit sedesque superbas.
 Hunc simul ac cupido conspexit lumine virgo
 regia, quam suavis expirans castus odores
 lectulus in molli complexu matris alebat,

- ὅττι ῥα κεῖθι λέλειπτο δυσάμμορος ὅῃ ἐπ' ἀκτῇ.
 κοῦρος δ' ἀμνήμων ἀπιὼν ἄλλα τύπτειν ἐρετμοῖς,
 ὄρκια δούς ἀνέμοισι φέρειν μεταμώνια λάβροισι.
- 60 τὸν δ' ἔκαθεν Μινωῖς ἀπ' ἡϊόνος περιαλγής,
 ὥστε τις Εὐτιάδος λαξευτὴ δέρκετο εἰκῶν·
 δέρκετο, καὶ λυγροῖσι κλυδάζετο κήδεσιν ἥτορ.
 οὐ μίτρη λεπτὴ ξανθὸν κάρη ἄμπεχε κείνης.
 οὐκ ἐσθῆς κούφῃ καλὰ στέρν' ἀμφεκάλυπτεν,
- 65 οὐ στρόφιον μαστοὺς σφαραγεῦντας ἐϋπλοκον ἴσχε.
 πάντα χαμαὶ σποράδην ἀπὸ σώματος αὖθι χυθέντα,
 κούρης πάρ' πόδεσιν ῥοθίοις ἄλμης δονέοντο.
 ἢ δ' οὐθ' ἥς μίτρης οὐτ' ἀμπεχόνης ἀλέγουσα
 κύματι βαλλομένων, κραδίῃ, Θησεῦ, ὅλῃ εἰς σέ,
- 70 θυμῷ ὄλω καὶ ὄλῃσιν ἀνήρτητο φρεσὶν ἔκνους·
 δύσμορος, ἦν θαμινῆς νόου ἐξέστησ' ὀδύνησιν
 ὄξυτόρους Ἑρυκίνη ἐνεῖσα θεὰ μελεδῶνας
 ἥματι δὴ κείνῳ, ὁπότ' Αἰγείδης ἀτέραμνος,
 ἡϊόνος κοίλῃς ἀποπλεύσας Πειραιῆος,
- 75 ἔκετο τῇλ' ἀδίκου γορτύνια δῶματ' ἀνακτος.
 Φασὶ γάρ, ὥς λοιμῷ ποτ' ἀναγκασθεῖσ' ἄλεγεινῷ
 Κεκροπὶή φόνον Ἀνδρόγεω τίσαι πολυδάκρυον,
 ἡθέους λογάδας καὶ ἄωτον παρθενικάων
 Μινωταύρῳ δαῖτα πικρὴν εἰώθεε πέμπειν.
- 80 τοῖσι δ' ἐπεὶ περίερκτον ἐτρύχετο ἄστνυ κακοῖσιν,
 αὐτὸς ὑπὲρ πόλιος πολυηράτου εἴλετο Θησεὺς
 ψυχὴν παρθέσθαι ἢ Κεκροπίης ἀπὸ γαίης
 τοίους ἐς Κρήτην νεκροὺς, ἀπάγεσθαι ἀνέκρους·
 τοὶ γάρ νηὶ θοῇ αὖρης πλείων τ' ἀκαλῆσι
- 85 πρὸς Μίνῳ μεγάλαυχον ἰδ' ἀγλαὰ δῶματ' ἀπῆλθε.
 τὸν δ' ὥς παρθενικὴ βασιλὶς κλαδαροῖσιν ἐσεῖδεν
 ὄμμασι, τὴν κλισμοῖσιν ἐπ' εὐόδοις ἀτίταλλε
 μήτηρ, ἀγκοίνης ἀγαπάζουσ' ἐν μαλακῇσιν,

- quales Eurotae progignunt flumina myrtus
 90 aurave distinctos educit verna colores,
 non prius ex illo flagrantia declinavit
 lumina, quam cuncto concepit corpore flammam
 funditus atque imis exarsit tota medullis.
 heu misere exagitans immiti corde furores,
 95 sancte puer, curis hominum qui gaudia misces,
 quæque regis Colgos quæque Idalium frondosum,
 qualibus incensam iactastis mente puellam
 fluctibus in flavo saepe hospite suspirantem!
 quantos illa tulit languenti corde timores!
 100 quanto saepe magis fulgore expalluit auri!
 cum saevum cupiens contra contendere monstrum
 aut mortem oppeteret Theseus aut premia laudis,
 non ingrata, tamen frustra, munuscula divis
 promittens tacito suspendit vota labello.
 105 Nam velut in sumo quatientem brachia Tauro
 quercum aut conigeram sudanti cortice pinum
 indomitus turbo contorquens flamine robur
 eruit (illa procul radicibus exturbata
 prona cadit, late, qua est impetus, omnia frangens),
 110 sic domito sævum prostravit corpore Theseus
 nequicquam vanis iactantem cornua ventis,
 inde pedem sospes multa cum laude reflexit
 errabunda regens tenui vestigia filo,
 ne labyrinthis e flexibus egredientem
 115 tecti frustraretur inobservabilis error.
 Sed quid ego a primo digressus carmine plura
 commemorem, ut linquens genitoris filia vultum,
 ut consaguineæ complexum, ut denique matris,
 quae misera in gnata deperdita lætabatur,
 120 omnibus his Thesei dulcem praeoptavit amorem,

- οἷας Εὐρώτας μύρτους φύει εὐρυρέεθρος,
 90 ἢ οἷα τρέφει ἄνθε' εὐχροα ἡρινὴ αὖρα,
 οὐ κείνοιο πάρος πυρόεσσαν ἀπέτραπ' ὀπωπὴν,
 πρὶν γ' ὅτ' ἐνὶ μελέεσσ' αἰνὴν φλόγα δέξατ' ἔρωτος,
 πᾶσα δ' ἀνεφλέχθη καὶ ἐνὶ μυχάτοις μυελοῖσιν.
 ὦ παῖ δαιμόνι, ὃς μερόπων οἴστροισιν ὀρίνεις
 95 δυστήνων κραδίας, μελεδῶσί τε γήθεα μίσγεις.
 Γόλγων τ' ὧ σὺ μέδουσα καὶ εὐσκίου Ἰδαλίοιο.
 οἷοις θεινομένην ἡθύξατε κύμασι κούρην
 ξείνου ξανθοκόμοιο θαμὰ στενάχουσαν ἔρωτι!
 ὅσσα δὲ θυμῷ ἔτλη τηξίφρονα δείματ' ἐκείνη!
 100 ὥς δὲ θάμ' ὥχρησε χρυσοῦ πλέον αὐγήμεντος!
 Θησεὺς δ' εὖτε πελώρου ἐναντίος ἔετο βῆμεν
 νηλειοῦς, πότμον διζήμενος ἢ κλέος ἐσθλόν,
 πόλλ' ἱμερτὰ θεοῖσιν, ὅμως γε μάτην, τότε δῶρα
 κείνη ὑπισχομένη ἐπὶ χεῖλεσιν εὐγματ' ἔρυξεν.
 105 Ὡς γὰρ ἐφ' ὑψηλοῖο τανύπτορθον δρύα Τάουρου,
 ἢ βλωθρὴν πεύκην ὀπόμεσσαν κωνοφορεῦσαν,
 πνοιῇ ἀμαιμακέτη ἐλελίξασ' αἰνὴ ἄελλα
 πρέμνισεν, ἥδ' ἅμα πρόρριζος σπασθεῖς ἀπὸ γαίης
 ἤριπε, πάντα δ', ὅσον τ' ἐφίκοιτο πρόσω, συνέθραυσε,
 110 τῶς ἄγριον δαμάσας Θησεὺς τέρας ἐξετάνουσε,
 γυρά κέρα κενεὰς εἰκῇ δινεῦον ἐς αὔρας.
 εἶτα δ' ὑπ' εὐλογίης πάλιν ἔτραπε σῶς πόδας ἔξω,
 νήματι λεπταλέῳ ἰθύνων ἵχνια πλαγκτά,
 ὄφρα πολυγνάμπτου ἐξερχόμενον Λαβυρίνθου
 115 μὴ μιν δυσκρινέες οἴκου ἀπάφοιεν ἐλιγμοί.
 Ἀλλὰ τίη πρώτης παραπλαγχθεὶς ἐνθάδ' ἀοιδῆς
 πόλλ' ἐνέπω; τί λέγω, ὥς δὴ προλιποῦσα τοκῆα
 κούρη καὶ προσπτύγματ' ἀδελφῆς καὶ γενετείρης,
 ἢ θ' ἐῖ αἰνοτόκεια λίην ἐπετέρπετο παιδί,
 120 Θησῆος πάντων ἀνθείλετο ἡδὺν ἔρωτα;

- aut ut vecta ratis spumosa ad litora Diæ,
 aut ut eam tristi devinctam lumina somno
 liquerit immemori discedens pectore coniunx?
 Saepe illam perhibent ardenti corde furentem
 125 clarisonas imo fudisse e pectore voces,
 ac tum praeruptos tristem conscendere montes,
 unde aciem in pelagi vastos protenderet aestus,
 tum tremuli salis adversas procurrrere in undas
 mollia nudatæ tollentem tegmina suræ,
 130 atque hæc extremis maestam dixisse querelis,
 frigidulos udo singultus ore cientem.
 Siccine me patriis avectam, perfide, ab oris,
 perfide, deserto liquisti in litore, Theseu?
 siccine discedens neglecto numine divum
 135 immemor ah devota domum periuria portas?
 nullane res potuit crudelis flectere mentis
 consilium? tibi nulla fuit clementia præsto,
 immite ut nostri vellet mitescere pectus?
 at non hæc quondam nobis promissa dedisti
 140 voce : mihi non hæc miseræ sperare iubebas,
 sed connubia læta, sed optatos hymenæos,
 quæ cuncta ærii discerpunt irrita venti.
 tum iam nulla viro iuranti femina credat,
 nulla viri speret sermones esse fideles ;
 145 qui, dum aliquid cupiens animus prægestit apisci,
 nil metuunt inrare, nihil promittere parcunt :
 sed simul ac cupidæ mentis satiata libido est,
 dicta nihil metuere, nihil periuria curant.
 certe ego te in medio versantem turbine leti
 150 eripui, et potius germanum amittere crevi,
 quam tibi fallaci supremo in tempore deessem.
 pro quo dilaceranda feris dabor alitibusque

- ἥ ὥς ἀφρώδῃ σκάφος ἀκτὴν ἵκετο Δίης;
 ἥ ὥς φάε' ἔπειτα πεδηθεῖσαν βαρεῖ ὕπνῳ
 κάλλιπε ληθήμων μιν ἀποπλείων παρακοίτης;
 ἥ θάμ' ἐρωμανέουσιν ὑπερπύρῳ ἔνδοθι θυμῷ
 125 φασὶ μιν ὀξυτόρον στέρνων ἐκχεῦναι αὐτήν·
 καὶ νῦν μὲν ῥ' ἀχέουσιν ἀνάντη ἐπ' οὖρε' ἀνέρπειν,
 ὄφρα πρόσω τείνειεν ὀπωπὴν εἰς ἀλὸς οἶδμα,
 νῦν δ' αὖτε τρομερῆς προπροθεῖν ἀνὰ κύματα ἄλμης,
 ἥς κνήμης γυμνῆς μαλακὸν περίβλημα' ἐρύουσιν.
 130 τοίους δ' ἀχνυμένη πυμάτους ἐφθέγγεατ' ὀδυρμούς,
 ὑγροῦ ἀπὸ στόματος βληχροὺς λυγμοὺς προεῖσα.
 Οὕτως, ὦ κακόπιστ', ἀπενεγκὼν πατρίδος αἵης,
 Θησεῦ, ἡἰόνος μ' ἐπ' ἐρήμης κάλλιπες οἰκτρὰν;
 οὕτω, δὴ σὺ Θεῶν ὅπιν οὐκ ἀλέγων ἀπονίσσῃ,
 135 ἀμνήμων, ἔχθιστα φέρων ψευδόρκι' ἐς οἶκον;
 οὐδὲν ἐπιγνάμψαι φρέν' ἀπηνέα σὴν ἐδυνάσθη;
 οὐ δ' ἄρα τις στήθεσσι τεοῖς ἐνέην ἐλεητύς,
 ἥκέ μοι ἐπρήνυε τεῆν κραδίην ἀτέραμνον;
 ἀλλ' οὐ τοῖα λόγοισι πάρος μοι ὑπέσχεο, Θησεῦ,
 140 οὐδέ μοι ἔλπεσθαι παναπότμῳ τοῖα κέλευες,
 ἀλλὰ γάμους φαιδρούς, ἀλλ' ἡμερτοὺς ὑμεναίους,
 τὰ σκέδασαν κοῦφοι νῦν πάντ' ἀνεμῶλ' αἴηται.
 Μηκέτι θηλυτέρῃ πιστευέτω ἀνδρὶ ὁμοῦντι,
 μηδέ ποτ' ἐλπέσθω πιστοὺς ἀνδρῶν ἔμεν ὅρκους.
 145 ὄφρα γάρ οἱ τυχέειν τινὸς ἔλδονται κατὰ θυμόν,
 οὐ σφιν ὑποσχεσίης οὐθ' ὅρκων ἔπλετο φειδώ·
 αὐτὰρ ἐπὴν φρενὸς ἔνδον ἀναπλήσειαν ἐέλδωρ,
 οὐ μύθοις προσέχειν, οὔτε ψευδόρκια φεύγειν
 μέμνηντ'. Ἦ σ' ἐγὼ ἐκ μεσάτης θανάτοιο θυέλλης
 150 εἴρυσσα, καὶ ἐλόμην διολέσσαι μᾶλλον ὅμαιμον,
 ἥ σοὶ μὴ ἐπαρῆξαι ἐναίσιμον, ὦ δολομῆτα.
 τοῦνεχ' ἔλωρ θήρεσσι καὶ οἰωνοῖσι λέλειμμαι,

- præda, neque iniecta tumulabor mortua terra.
 quænam te genuit sola sub rupe læna?
 155 quod mare conceptum spumantibus expuit undis?
 quæ Syrtis, quæ Scylla vorax, quæ vasta Charypdis?
 talia qui reddis pro dulci præmia vita?
 si tibi non cordi fuerant connubia nostra,
 sæva quod horrebas prisce præcepta parentis,
 160 at tamen in vestras potuisti ducere sedes,
 quæ tibi iocundo famularer serva labore
 candida permulcens liquidis vestigia lymphis,
 purpureave tuum consternens veste cubile.
 sed quid ego ignaris nequicquam conqueror auris,
 165 externata malo, quæ nullis sensibus auctæ
 nec missas audire queunt nec reddere voces?
 ille autem prope iam mediis versatur in undis,
 nec quisquam apparet vacua mortalis in algâ.
 sic nimis insultans extremo tempore sæva
 170 fors etiam nostris invidit questibus auris.
 Juppiter omnipotens, utinam ne tempore primo
 gnoscia Cecropiæ tetigissent litora puppes,
 indomito nec dira ferens stipendia tauro
 perfidus in Cretam religasset navita funem,
 175 nec malus hic celans dulci crudelia forma
 consilia in nostris requiesset sedibus hospes!
 nam quo me referam? quali spe perdita nitar?
 Idomeneosne petam montes? at gurgite lato
 discernens ponti truculentum dividit æquor.
 180 an patris auxilium sperem, quemne ipsa reliqui
 respersum iuvenem fraterna cæde secuta?
 coniugis an fido consoler memet amore,
 quine fugit lentos incurvans gurgite remos?
 præterea nullo litus, sola insula, tecto,

- οὐδ' ἄρα με φθιμένην κονίη χυτὴ ἀμφικαλύψει.
 Τίς σε πέτρης ἐλόχευσ' ὑπ' ἐρημαίῃσι λείαινα;
 155 τίς σ' ἐκύησε θάλασσαν ἁλίου τ' ἐξέπτυσεν ἀφροῦ;
 τίς Σύρτις; τίς Σκύλλα βορὴ, κακὴ ἢ Χάρυβδις,
 ὅττι βίου τοῖα γλυκεροῦ τίνεις μοι ἄποινα;
 εἴ σοι ἐμός, Θησεῦ, γάμος οὐ προσθύμιος ἔσκειν,
 ἀζομένῳ χαλεπὰς γηραιοῦ πατρὸς ἐφετμάς,
 160 ἔμπης σσί γ' ἐνέην τεδὸν εἰς οἶκόν μ' ἀγαγέσθαι,
 ἐνθα κε σὴ δμῳῇ θυμηδέα ἔργ' ὑπέδρησσον,
 ἢ λευκοὺς λοέουσα τεοὺς πόδας ὕδατι φαιδρῶ,
 ἢ ἐλέγχος ῥήγεςσ' ἀλιεργέσι πορσύνουσα.
 Ἀλλὰ τίη κωφῇσι μάτην τάδ' ὀδύρομαι αὐρῆς
 165 ἔκφρων, αἱ χατέουσ' αἰσθήσιος οὐδὲ δύνανται
 οὔτ' ἄλλων αἶψιν οὔτ' αὐταὶ γῆρυν ἰάλλειν;
 κεῖνος δ' ἐν μέσσοισι πολεῦει κύμασι πόντου,
 οὐδέ τις ἀνθρώπων φύκευς ἐπ' ἐρήμου ὀρᾶται.
 ἢ ῥα λίην δαίμων πυμάτη μοι δυσμενέουσα
 170 ὥρη, καὶ θρήνοισιν ἐμοῖς ἐμέγηρεν ἀκουάς!
 ὦ Ζεῦ πανσθενές, αἶθε πάροιθεν μὴ προσέκελσαν
 Κεκρόπια νῆες Κνωσσοῦ ἀλιγείτονος ἀκτῆ,
 μηδὲ φέρων δασμοὺς ταύρῳ νηλεῖ ἀθεμίστους
 ἐν Κρήτῃ δολόεις δῆσε πρυμνήσια ναύτης.
 175 μὴδ' ἀγανῇ κεύθων ὅδ' ἀπηνέα δῆνε' ὀπωπῇ
 Ξεῖνος, ἐν ἡμετέροις ἀνεπαύσατο δώμασιν ἐλθών.
 ποῖ γὰρ ἴω μελέη; τίνι δ' ἐλπίδι φρεσὶ πεποιθῶ;
 ἰδομεναῖα νέωμαι ἐς οὖρεα; ἀλλὰ βερέθρῳ
 εὐρυχαδεῖ πόντοιο διείργει μ' ἄγριον οἶδμα.
 180 πατρὸς ἀρηγρὸς ἡνίκ' ἐπελπίσω, ὃν λίπον αὐτῇ,
 ἐσπομένη κάσιος πεφορυγμένῳ αἵματι κούρῳ;
 πιστῶ ὁμύνου ἔρωτι κακῶν παραμύθιον εὖρῳ,
 ὃς φεύγει θείνων ἄλλα χαμπτομένοισιν ἐρετμοῖς;
 παρ' δ' ἄρα θῆς τέταται νήσω ἐπ' ἐρήμῃ ὄοικος.

- 185 nec patet egressus pelagi cingentibus undis :
nulla fugae ratio, nulla spes : omnia muta,
omnia sunt deserta, ostentant omnia letum.
nom tamen ante mihi languescent lumina morte,
nec prius a fesso secedent corpore sensus,
190 quam iustam a divis exposcam prodita multam,
caelestumque fidem postrema comprecser hora.
quare facta virum multantes vindice poena,
Eumenides, quibus anguino redimita capillo
frons expirantis praeportat pectoris iras,
195 huc huc adventate, meas audite querelas,
quas ego, vae miseræ, extremis proferre medullis
cogor inops, ardens, amenti cæca furore.
quæ quoniam veræ nascuntur pectore ab imo,
vos nolite pati nostrum vanescere luctum,
200 sed quali solam Theseus me mente reliquit,
tali mente, deæ, funestet seque suosque.
Has postquam maesto profudit pectore voces,
supplicium sævis exposcens anxia factis,
annuit invicto caelestum numine rector,
205 quo tunc et tellus atque horrida contremuerunt
æquora concussique micantia sidera mundus.
ipse autem cæca mentem caligine Theseus
consitus oblito dimisit pectore cuncta,
quæ mandata prius constanti mente tenebat,
210 dulcia nec maesto sustollens signa parenti
sospitem Erechtheum se ostendit visere portum.
Namque ferunt olim, classi cum mœnia divae
linquentem gnatum ventis concrederet Aegæus,
talìa complexum iuveni mandata dedisse.
215 Gnate mihi longa iocundior unice vita,
gnate, ego quem in dubios cogor dimittere casus,

- 185 οὐδέ τις ἔξοδος ἔστιν ἀλιζώνου ἀπὸ γαίης.
 ἐκφυγὴ οὐ δέδοται οὐδ' ἐλπίς· πάντοθι σιγῇ.
 πάντα κένανδρα πέλει, θάνατος δ' ἐπιφαίνειθ' ἀπάντη·
 ἔμπης δ' οὐ μοι πρὶν σβεσθήσεται ὄμματα πότμῳ,
 οὐδὲ πάροιθε νόος κεκμηκότα γυῖα προλείψει,
- 190 πρὶν με θεοῖς εὖξασθαι ἐμὴν τίσασθ' ἀπόλειψιν,
 καὶ τ' αἰτήσασθαι πυμάτῃ σφέας πίστιν ἐν ὥρῃ.
 τῷ ῥ' ὕμμες, μερόπων αἰὲν ἴνυσθ' ἔργματ' ἀλιτρῶν,
 Εὐμενίδες, κομώωσαι ἐλισσομένοις ὀφείεσσι,
 δεινὸν τ' ἐκ μυχίων στέρνων χόλον ἐξανιεῖσαι,
- 195 δεῦτε δὴ ἔνθα πάρεστ' ἰδ' ἐμῶν ἐπακούσατ' ὀδυρμῶν,
 τοὺς ἐγὼ ἐκ μυχάτων δειλὴ στέρνων προῖάλλω,
 φλεγμαίνουσα κέαρ, δεινῷ τετυφλωμένη οἴστρῳ.
 οἱ δ' ἐπεὶ ἐκ στήθευς ἔτεδον μυχάτοιο χέονται,
 μὴ θρῆνόν μοι τόνδ' ἄλιον δοίητε γενέσθαι,
- 200 ἀλλ' οἷῳ Θησεὺς νόῳ ἔνθα με κάλλιπε μούνην,
 τοίῳ ἔ τ' αὐτὸν ἑὸν τε, θεαί, γένος ἐξολέσειε!
 Τὴν δ' ἐπεὶ ἐκ στέρνου βαρυαλγέος ὅσσαν ἔηκε,
 δεινὰ θεοὺς τίσασθ' αἰτουμένη ἔκνοος ἔργα,
 κρατὶ ἄναξ κατένευσεν ὑπερμενεῖ οὐρανόωνων,
- 205 τῷ ῥὰ τότε χθὼν φρικαλέου πόντου τ' ἐλελίχθη
 ὕδατα, σὺν δὲ πόλου τηλαυγέα τεῖρε' ἐσείσθη.
 αὐτὸς δ' αὖτε φρένας πεπυκασμένος ἀχλύϊ Θησεὺς
 τυφλῇ, συμπάσας ληθήμενος ἔκβαλε θυμοῦ
 πατρὸς ἐφημοσύνας τὰς φρεσσὶ πρὶν ἔμπεδον ἴσχεν,
- 210 οὐδ' ἄρ' ἀκηχεμένῳ πατρὶ σήματα ἡδὲ ἐπαίρων,
 ἀσκηθὴς σήμαιινεν Ἐρεχθεὺς ὄρμον ἰκάνειν.
 Φασὶ γάρ, εὖτε πάρος νηὶ πτολίεθρον Ἀθόνης
 υἷα φίλον λείποντ' ἀνέμοισιν ἐπέτρεπεν Αἰγεύς,
 τοῖα νεηνίσκῳ περιφύντα τοκῇ' ἐπιτεῖλαι·
- 215 Τέκνον μουνογενές, βιότου πολὺ φίλτερ' ἔμοιγε·
 τέκνον, ὃς ὕστατίῳ ἐνὶ γήραϊ νῦν δέδοσαί μοι,

- reddite in extrema nuper mihi fine senectae,
 quandoquidem fortuna mea ac tua fervida virtus
 eripit invito mihi te, cui languida nondum
 220 lumina sunt gnati cara saturata figura,
 non ego te gaudens laetanti pectore mittam,
 nec te ferre sinam fortunae signa secundae,
 sed primum multas expromam mente querelas,
 canitiem terra atque infuso pulvere foedans,
 225 inde infecta vago suspendam lintea malo,
 nostros ut luctus nostraeque incendia mentis
 carbasus obscura dicat ferrugine Hibera.
 quod tibi si sancti concesserit incola Itoni,
 quae nostrum genus ac sedes defendere Erechthei
 230 annuit, ut tauri respergas sanguine dextram,
 tum vero facito ut memori tibi condita corde
 haec vigeant mandata, nec ulla oblitteret aetas,
 ut simul ac nostros invisent lumina collis,
 funestam antennae deponant undique vestem,
 235 candidaque intorti sustollant vela rudentes,
 lucida qua splendent summi carchesia mali:
 quamprimum cernens ut laeta gaudia mente
 agnoscam, cum te reducem aetas prospera sistet.
 Haec mandata prius constanti mente tenentem
 240 Thesea ceu pulsae ventorum flamine nubes
 aërium nivei montis liquere cacumen.
 at pater, ut summa prospectum ex arce petebat,
 anxia in assiduos absumens lumina fletus,
 cum primum inflati conspexit lintea veli,
 245 praecipitem sese scopulorum e vertice iecit,
 amissum credens immiti Thesea fato.
 sic funesta domus ingressus tecta paterna
 morte ferox Theseus qualem Minoidi luctum

- ἦδ' ὃν κινδύνοις ὑπ' ἀναγκαίῃ παραβάλλω.
 τέκνον, ἐπεὶ σ' ἐμὴ αἴσα τεή τ' ἀρετὴ πυρέεσσα
 πατρός νῦν ἀποαίνυθ' οὗ ὄμματα γήραϊ βληχρὰ
 220 οὐπω τηλυγέτου κεκόρηται παιδὸς ὁπωπῆς,
 οὐ σ' ἐγὼ ἐκπέμψω φαιδρὸς κεχαρηότι θυμῷ,
 οὐτ' ἄρα σ' εὐποτμίης φορέειν τεκμήρι' ἔασω.
 ἀλλὰ φρενὸς πρῶτον πολλοὺς ἐξοίσω ὀδυρμούς,
 κρᾶτα κόνι πολὺν γαίῃ φύρων τ' ἐπιπάστω.
 225 εἶτα λίν' ἐξάψω μελανόχροα πλαγκτοῦ ἄφ' ἱστοῦ,
 πένθος ὄφρ' ἡμέτερον θυμοῦ τε φλόγ' ἡμετέροιο
 ὀρφνῇ μηνύησιν ἰβηρικὰ κάρδασα χροεῖ.
 ἦν δ' ἄρα σοι δώῃ ζαθέης πολιοῦχος Ἴτωνος,
 ἦ γένος ἡμέτερον καὶ Ἑρεχθέος ἄστυ ρύεσθαι
 230 νεῦσεν, δεξιτερὴν ἐρυθῆναι αἵματι ταύρου,
 δὴ τότε' ἐφειτμάων, ἅς μνήμοσιν ἐν φρεσὶ σῆσι
 νῦν βάλλω, μνήσαι, μηδ' αἰὼν τὰς δ' ἀπαλείψαι.
 αὐτίκ' ἐπὴν ἄμους ὅσσοισι πάγους ἐσίδηαι,
 πενθηρὸν φᾶρος κεχαλάσθω ρίμφα κεραίας,
 235 αἶψα δ' ἀερόθῃω στρεπτοῖς λῖνα λευκὰ κάλωσιν
 ὑψοῦ, ὅθι στίλβει πρὸς ἄκρῳ καρχήσια ἱστῶ,
 ὄφρα τάχιστ' ἐσιδὼν γινώω ἐμὸν ἐν φρεσὶ χάρμα,
 ὡς ἄφορρόν ἄγει σε φίλῳ πατρὶ αἶσιον ἦμαρ.
 Αἶδε τόθ', ἅς τε πάρος φρεσὶν ἔμπεδον ἵσχεν, ἐφειτμαὶ
 240 ἐξέφυγον Θησῆ, νιφοβλήθ' ὡς οὔρεος ἄκρην
 λείπει ἐπειγόμενα πνοιῆς νέφε' αἶψ' ἀνέμοιο.
 Εὐτ' εὖν ἐς σκοπιὴν ἄκρην ἀνέβαινε πόληα,
 ὄμματ' ἐπασσυτέροις καταττήκων δάκρυσιν Αἰγεύς,
 ὡς λαίφῃ κολπούμεν' ἐσέδρακε νηὸς ἀήταις,
 245 ρίψεν ἐ αὐτὸν ἄκροιο κυβιστήσας ἀπὸ πρῶνος,
 Θησέ' οἰσάμενος νηλεεῖ μοίρῃ ὀλέσθαι.
 τὼς οἶτω πατρός πενθήρεα δώματ' ἐσελθὼν
 Θησεὺς καρτερόφρων, οἷον Μινωίδι κῆδος

- obtulerat mente immemori, talem ipse recepit.
 250 quae tum prospectans cedentem maesta carinam
 multiplices animo volvebat saucia curas.
 At parte ex alia florens volitabat Iacchus
 cum thiaso Satyrorum et Nysigenis Silenis,
 te quaerens, Ariadna, tuoque incensus amore.
 255 Qui tum alacres passim lymphata mente furebant
 euhœ bacchantes, euhœ capita inflectentes.
 horum pars tecta quatiebant cuspide thyrsos,
 pars e divulso iactabant membra iuvenco,
 pars sese tortis serpentibus incingebant,
 260 pars obscura cavis celebrabant orgia cistis,
 orgia, quae frustra cupiunt audire profani.
 plangebant alii proceris tympana palmis
 aut tereti tenuis tinnitus aere ciebant.
 multis raucisonos efflabant cornua bombos
 265 barbaraque horribili stridebat tibia cantu.
 talibus amplifice vestis decorata figuris
 pulvinar complexa suo velabat amictu.
 quae postquam cupide spectando Thessala pubes
 expleta est, sanctis cœpit decedere divis.
 270 hic, qualis flatu placidum mare matutino
 horrificans Zephyrus proclivas incitat undas
 aurora exoriente vagi sub limina Solis,
 quae tarde primum clementi flamine pulsae
 procedunt (leni resonant plangore cachinni)
 275 post vento crescente magis magis increbrescunt
 purpureaque procul nantes a luce refulgent :
 sic tum ibi vestibuli linquentes regia tecta
 ad se quisque vago passim pede discedebant.
 quorum post abitum princeps e vertice Pelii
 280 advenit Chiron portans silvestria dona.

ὥπασεν ἀμνήμων, τοῖον πάλιν ἔλλαχεν αὐτός.

250 κείνη γὰρ στυγνὴ τρόπιν οἰχομένην ὀρώσασα,
πόλλ' ἀνιαζομένη μερμήριξ' ὄν κατὰ θυμόν.

Ἀνθηρὸς δ' ἐτέρωθι καλὸς ἤλασκεν Ἴακχος
σὺν θιάσῳ Σατύρων καὶ Σειληνοῖσι Νυσαίοις,
σὲ ζητῶν καὶ ἔρωτι σῶ αἰθόμενος, Ἀριάδνη.

255 κεῖνοι δὲ σποράδην θῦον φρεσὶν ἐμμανέεσσιν,
εὖοι αὐτεῦντες, περιδοχμοῦντές τε τραχήλους.
οἱ μὲν γὰρ θύρσους, φυλλόσκεπα δούρατ' ἔσειον,
οἱ δὲ διασπῶντες μύσχου μέλε' ἐρρίπταζον·
οἱ δ' αὖ ἐλικτοῖσιν περιεζώννυντο δράκουσιν,

260 οἱ δ' ἀθέητ' ἐτέλεον ἐνὶ κοίλῃς ὄργια κίστης,
ὄργι', ἅτ' εἰσιδέειν εἰκῇ ποθέουσι βέβηλοι.
ἄλλοι δ' αὖ δολιχῇσιν ἔκρουον τύμπανα χερσίν,
ἡὲ λιγὺν ἦχον περιηγεῖ χαλκῷ ὄρινον.

κερχναλέην δ' ἔεσαν πολλοὶ καναχὴν κεράεσσι

265 βαρβαρικὸς δ' αὐλὸς σμερδὸνδὸν σύριζε μέλισμα·

τοίης ἐντέχνως ἡσκημένος εἰκόσι πέπλος,
εὐνὴν νυμφιδίην πεπετασμένος ἀμφεκάλυπτε.

Τὴν δ' ἐπεὶ ἐνδυκέως θηευμένη αἰμονὶς ἦδη
εἶχεν ἄλις, προσιοῦσι θεοῖσι τότε ἤρξατο εἰκύν.

270 ὥς δὲ γαληναίῃ ἐπιχεύων φρεσὶν θαλάσση
ὀρθρινῇ ζέφυρος πνοιῇ θοὰ κύματ' ἐγείρει
ἡοὶ φαινομένηφιν ὑπ' ἡελίοιο θύρησι,
τὰ πνοιῇ πρῶτον λιαρῇ προκυλίνδεται ἦκα
πρὸς τ' ἀκτῇ μαλακῷ καχλάζει ἡρέμα φλοίσβῳ,

275 εἶτα δὲ πυκνοῦται σφοδρυνομένου ἀνέμοιο,
τῆλέ τε πορφυρέῃ ἀντήγασεν ἡλίου αἴγλη,
τὼς πρόδομον λείποντες ἀνακτορέοιο τότε οἴκου
σκιδόναντο, σποράδην δ' ἐς δῶμ' ἐὼν ἦεν ἕκαστος.

Οἱ δ' ἐπεὶ ἔνθεν ἔβαν, Χείρων πρῶτιστος ἀπ' ἄκρου

280 Πηλίου ἦκε φέρων νεονύμφοις ἄγρια δῶρα.

- Nam quotcunque ferunt campi, quot Thessala magnis
montibus ora creat, quot propter fluminis undas
aura parit flores tepidi fecunda Favoni,
hos indistinctis plexos tulit ipse corollis,
- 285 queis permulsa domus iucundo risit odore.
confestim Peneos adest, viridantia Tempe,
Tempe, quae silvae cingunt superimpendentes,
mnemonidum linquens doctis celebranda choreis,
non vacuus: namque ille tulit radicitus altas
- 290 fagos ac recto proceras stipite laurus,
non sine nutanti platano lentaque sorore
flammati Phaëthontis et aëria cupressu.
haec circum sedes late contexta locavit,
vestibulum ut molli velatum fronde vireret.
- 295 post hunc consequitur sollerti corde Prometheus,
extenuata gerens veteris vestigia poenae,
quam quondam scilici restrictus membra catena
persolvit pendens e verticibus praeruptis.
inde pater divum sancta cum coniuge natisque
- 300 advenit caelo, te solum, Phoebe, relinquens
unigenamque simul cultricem montibus Idri:
Pelea nam tecum pariter soror aspernata est,
nec Thetidis taedas voluit celebrare iugalis.
qui postquam niveis flexerunt sedibus artus,
- 305 largae multiplici constructae sunt dape mensae,
cum interea infirmo quatientes corpora motu
veridicos Parcae coeperunt edere cautus.
his corpus tremulum complectens undique vestis
candida purpurea talos incinxerat ora
- 310 at roseo niveae residebant vertice vittae,
aeternumque manus carpebant rite laborem.
laeva colum molli lana retinebat amictum,

- ὅσσα γὰρ ἀντέλλει πεδιάς, ὅσα θεσσαλὶς αἶα
 τίκτει ἐπ' οὖρεσιν αἰπεινοῖς, ὅσα πὰρ ρεέθοροισιν
 εὐφορὸς αὖρα τρέφει λιανοῦ ἄνθη ζεφύροιο,
 συμπλέξας μικτοῖσιν ἐνὶ στεφάνοισιν ἔνεικε,
 285 τῶν ἡδεῖα χυθεῖσ' οἶκον φαίδρυνεν αὐτμή.
 Πηνειὸς δ' αὖ ἔπειτα προσήλυθεν, εὐχλοα Τέμπη
 ἐκπρολιπών· Τέμπη, τὰ τ' ἐπηρεφές στεφανοῦσιν
 ὕλαι, Μουσάων τε σοφαὶ μέλπουσι χορεῖαι.
 οὐ κενεὸς· μακρὰς γὰρ ἔνεικεν ὃ γ' αὐτοπρέμους
 290 φηγούς, ὀρθορυεῖς ὁ ἅμα δάφνας ὑψικαρήνους.
 Πρὸς δ' ἄρα καὶ πλάτανον νευστάζουσας, καὶ ἀδελφὴν
 εὐκαμπῇ Φαέθοντος ἰδ' ὑψίκομον κυπάρισσον.
 ταῦτα περίξ οἰκῶν μάλ' ἐπιπρὸ φύτευσε συνέρσας,
 ὡς μαλακοῖς θάλλοι φύλλοις πεπυκασμένη αὐλή.
 295 τῷ δ' αὖ μητιόων πόλλ' ἔσπετο φρεσὶ Προμηθεύς,
 βαῖα φέρων προτέρης στενοέσσης ἔχνια θωῆς,
 ἦν γυῖα ψαλίοισι πεδηθεῖς πρὶν ποτὶ πέτρη
 τίσεν, ἀπ' ἀκροτόμοιο βίηφι πάγοιο κρεμασθεῖς.
 εἶτα πατὴρ μακάρων σὺν Ὀμεινίδι καὶ τεκέεσσιν
 300 ἤλυθεν οὐρανόθεν, σὲ λιπὼν μόνον, ἀγλαὲ Φοῖβε,
 καὶ χάσιν, ἥτ' Ἰδρου μεγάλ' οὖρεα ἀμφοιπολεύει.
 Πηλέα γὰρ σὺν σοίγ' ἀπετίμησ' ἡ σὴ ἔμαιμος,
 οὐδ' ἔθελεν Θέτιδος γαμικῆς δαΐδεσσι παρεῖναι.
 οἱ δ' ἐπεὶ ἐν ὠόκοις γνάμψαντες γυῖα κάθισσαν,
 305 πολλαὶ δαψιλέως ἐπὶ δαῖτα τράπεζαι ὄπλισθεν.
 Τῆμος δ' ἠπεδανὰ τρομέουσαι σώματα Μοῖραι
 ἐκ στομάτων ἤρξαντ' ἐτυμήθροον ὅσσαν ἰάλλειν·
 καὶ τρομερόν μὲν τῇσι χλανὶς δέμας ἀμπίσχουσα
 λευκὴ πορφυρὴ σφυρὰ νέρθε ζώννυε πέζη.
 310 κρατὶ δ' ἐπ' ἀργυφῇ σφι ῥοδόχροος ἔπρεπε μήτρη,
 αὐταὶ δ' ἀέναον πόνον ἡθάσι χερσὶν ἔτιλλον.
 Ἥλακάτην λαιῇ στεπτὴν ἐρίοισιν ἔχεσχε,

- dextera tum leviter deducens fila supinis
 formabat digitis, tum prono in pollice torquens
 315 libratum tereti versabat turbine fusum :
 atque ita decerpens aequabat semper opus dens,
 laneaque aridulis haerebant morsa labellis,
 quae prius in levi fuerant extantia filo.
 ante pedes autem candentis mollia lanae
 320 vellera virgati custodibant calathisci.
 hae tum clarisona vellentes vellera voce
 talia divino fuderunt carmine fata,
 carmine, perfidiae quod post nulla arguet aetas.
 O decus eximium magnis virtutibus augens,
 325 Emathiae tutamen opis, clarissime nato,
 accipe, quod laeta tibi pandunt luce sorores,
 veridicum oraclum, sed vos, quae fata sequuntur,
 Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
 Adveniet tibi iam portans optata maritis
 330 Hesperus, adveniet fausto cum sidere coniux,
 quae tibi flexanimo mentem perfundat amore
 languidulosque paret tecum coniungere somnos
 levia substernens robusto brachia collo.
 Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
 335 Nulla domus tales unquam contextit amores,
 Nullus amor tali coniunxit foedere amantes,
 Qualis adest Thetidi, qualis concordia Peleo.
 Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
 Nascetur vobis expers terroris Achilles,
 340 hostibus haud tergo, sed forti pectore notus,
 qui persaepe vago victor certamine cursus
 flammea praevertet celeris vestigia cervae.
 Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
 Non illi quisquam bello se conferet heros,
 345 cum Phrygii Teucro manabunt sanguine campi.

- δεξιτερὴ δ' ἔλκουσα μάλ' ἤκα σκυταλίδεσσιν
εἶρος ἐλεπτούργει, περὶ δ' ἀντίχειρι στροβέουσα
- 315 τορνευτὴν ἄτρακτον ἀπήρορ ἐστροφάλιζεν·
αὐτὰρ ὁδοὺς αἰὲν παρατίλλων νῆμ' ὁμάλιζεν.
ἐκ δ' αὖων ἐκρέμαντ' ἔρεᾶ ἀποδήγματα χειλῶν,
τὰ πρότερον προέχοντ' ἥσχυον κλώσματος ὄψιν.
Ἄργυφέου δὲ ποδῶν προπάροιθε πόκους ἐρίοιο
- 320 λεπτῶν ἐξ ὄζων πλεκτοὶ ταλαρίσκοι ἔχεσκον.
Κεῖναι δ' αὖ ὄσση λιγυηχέϊ εἰροπονεῦσαι,
τοίην αἶσαν ἔφαινον ἀοιδῇ θεσπεσίῃφι,
τὴν οὐδεὶς αἰὼν ποτ' ἄπιστον ἐλέγξει ὀπίσσω.
- 325 ὦ σέμνωμα μέγα, βρίθων μεγάλῃς ἀρετῇσιν,
Ἥμαθίης ἔρυμα, κλέος ἐκ γόνου ἄφθιτον ἔξων.
δέχνυστο τὴν προφέρουσι φόωςδ' εὐφημον ἀδελφαὶ
ὁμφὴν νημερτῇ. Ὑμμες δ', οἷς μόρσιμ' ὀπηδεῖ,
θεῖετε λεπτὴν ἔλκοντα κρόκα, θεῖετε, νῆτρα.
- 330 Ἔσπερος ἤξει σοι καταθύμι' ἄγων γαμέτησιν
αἰὲν, σὺν δ' ἤξει εὐαγγέλῳ ἀστέρι σύζυξ,
ἢ σὸν θελξινόου ἐνιπλήσει θυμὸν ἔρωτος,
καὶ μαλακοὺς ἐφ' ὁμοῦ μίξει σοι δεμνίου ὕπνους,
πήχε' ὑποστορνῦσα περισθενεῖ αὐχένι λείω.
θεῖετε λεπτὴν ἔλκοντα κρόκα, θεῖετε, νῆτρα.
- 335 Οὐτίς πω οἶκος τοίους συνύφηnen ἔρωτας,
οὔτ' ἄρ' ἔρως τοίους δεσμοῖς πω ζευξεν ἐρῶντας,
οἷη ὁμοφροσύνη Πηλῆα Θέτιν τε συνάπτει.
θεῖετε λεπτὴν ἔλκοντα κρόκα, θεῖετε, νῆτρα.
- 340 Φύσεται ὕμμι κλυτὸς καὶ θυμὸν ἄτρεστος Ἀχιλλεύς,
οὐ νώτῳ δηΐοις, κρατερῷ στέρνῳ δ' ἀρίδῃλος,
ὃς πλαγκτοῖο δρόμου θάμ' ἀριστεύσας ἐν ἀέθλῳ
λαίψηρῃς ἐλάφοιο παραφθάσει ἰσάνεμ' ἔχνη.
θεῖετε λεπτὴν ἔλκοντα κρόκα, θεῖετε, νῆτρα.
- 345 Οὐτίς οἱ ἐν πολέμῳ ἡρώων στήσεται ἴσος,
εὔτε Φρυγῶν δὴ γαῖα πεφύρσεται αἵματι Τεύκρων,

Troicaque obsidens longinquo mœnia bello
periuri Pelopis vastabit tertius heres.

Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Illius egregias virtutes claraque facta

- 350 saepe fatebuntur gnatorum in funere matres,
cum in cinerem canos solvent a vertice crines
putridaque infirmis variabunt pectora palmis.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Namque, velut densas prosternens cultor aristas

- 355 sole sub ardenti flaventia demetit arva,
Troigenum infesto prosternet corpora ferro.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Testis erit magnis virtutibus unda Scamandri,
quae passim rapido diffunditur Helesponto,

- 360 cuius iter caesis angustans corporum acervis
alta tepefaciet permixta flumina caede.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Denique testis erit morti quoque reddita praeda
cum terræ excelso coacervatum aggere bustum

- 365 excipiet niveos percussae virginis artus.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Nam simul ac fessis dederit fors copiam Achivis
urbis Dardaniae Neptunia solvere vincla.

alta Polyxenia madefient caede sepulera;

- 370 quae, velut ancipiti succumbens victima ferro,
proiiciet truncum summisso poplite corpus.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Quare agite, optatos animi coniungite amores;
accipiat coniux felici fœdere divam,

- 375 dedatur cupido iam dudum nupta marito.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Non illam nutrix orienti luce revisens
hesterno collum poterit circumdare filo.

καὶ δολιχῷ πολέμῳ περιείρξας τρώϊα τείχη.
κληρονόμος τρίτατος Πέλοπος ψευδόρκου δλέσσει.
θείετε λεπτὴν ἔλκοντα κρόκα, θείετε, νῆτρα.

350 Κείνου ὑπερφρέας τ' ἀρετὰς καὶ ἐρίκλυτα ἔργα
πολλάκι φημίξουσ' ἐνὶ τάρχεσι μητέρες υἱῶν,
χερσὶ κόμην τε λύουσαι ἐπὶ σποδιῇν τε χέουσαι
καὶ στέρν' ἠπεδανῆς θείνουσαι χεῖρεσι σαθρά.
θείετε λεπτὴν ἔλκοντα κρόκα, θείετε, νῆτρα.

355 Ὡς γὰρ τ' ἀμητῆρ στάχυνας ταρφεῖς καταβάλλων
θαλπνῷ ὑπ' ἡελίῳ ξανθὰς ἀπέκειρεν ἀρούρας,
τῶς προτενεῖ Τρώων δγ' ἀμήτσει σώματα χαλκῷ.
θείετε λεπτὴν ἔλκοντα κρόκα, θείετε, νῆτρα.

360 Μάρτυς ἀριπροπέων ἀρετῶν ἔσσετ' εὐρὺ Σκαμάνδρου
ῥεῖθρον ἐρευγόμενον ἐς ἀγάρρρον Ἑλλήσποντον,
τοῦτε πόρος πυκινῆς συστεινόμενος νεκάδεσσιν
αἵματι χλιανέει μίξας βαθὺ ρεῦμα θαλάσσης.
θείετε λεπτὴν ἔλκοντα κρόκα, θείετε, νῆτρα.

365 Καὶ ληῖς δ' ἔσεται μάρτυς μόρῳ ἀντιάσουσα,
εὖτ' αἰπέα πυρὴ, νητὴ ἐπὶ χώματι γαιης,
λευκὰ μέλη κούρης ὑποδέξεται ἀρτιδαίχτου.
θείετε λεπτὴν ἔλκοντα κρόκα, θείετε, νῆτρα.

370 Αὐτίκ' ἐπὴν γὰρ μοῖρα κεκμηκόσι δώῃ Ἀχαιοῖς
λῦσαι δαρδανικῆς ἱερὰ κρήδεμνα πόλης,
χῶμα φόνῳ δεύσουσι Πολυξείνης ἐρίσημον,
ἥ ῥα δαΐζομένη, θῦμ' ὥς, ἀμφήκει χαλκῷ,
γνάμψας' ἰγνύην καλοβὸν χθονὶ σῶμα τανύσει.
θείετε λεπτὴν ἔλκοντα κρόκα, θείετε, νῆτρα.

375 Τῷ ῥ' ἄγετ' ἀρητοὺς ὕμμες συμμίγνυτ' ἔρωτας.
δεχνύσθω γαμέτης Θέτιν ἐν γάμῳ ὀλβιομοίρῳ.
νύμφη δ' αὖτε πάλαι ποθέοντι δεδόσθω ὀμεύνῳ.
θείετε λεπτὴν ἔλκοντα κρόκα, θείετε, νῆτρα.

Τὴν δ' αὖ ὑπηοίη μετὰ κοῖτον ἰδοῦσα τιθήνη
οὐκ ἀνύσει χθιζῷ μίτῳ αὐχένα εἶο περισχεῖν.

- 380 *anxia nec mater discordis maesta puellae*
secubitu, caros mittet sperare nepotes.
Currite, ducentes subtegmina, currite, fusi.
 Talia praefantes quondam felicia Pelei
carmina divino cecinerunt pectore Parcae,
presentes namque ante domos invisere castas
 385 *saepeius et sese mortali ostendere cœtu*
caelicolae nondum spreta pietate solebant.
Saepe pater divum templo in fulgente revisens,
annua dum festis venissent sacra diebus,
conspexit terra centum procumbere tauros.
 390 *Saepe vagus Liber Parnassi vertice summo*
Thyiadas effusis euantes crinibus egit,
cum Delphi tota certatim ex urbe ruentes
acciperent laeti divum fumantibus aris.
Saepe in letifero belli certamine Mavors,
 395 *aut rapidi Tritonis hera aut Rhamnusia virgo*
armatas hominum est praesens hortata catervas.
Sed postquam tellus scelere est imbuta nefando,
iustitiamque omnes cupida de mente fugarunt,
perfudere manus fraterno sanguine fratres,
 400 *destitit extinctos natus lugere parentes,*
optavit genitor primaevi funera nati,
liber ut innuptae poteretur flore noveresae,
ignaro mater substernens se impia nato
impia non verita est divos scelerare penates:
 405 *omnia fanda nefanda malo permixta furore*
iustificam nobis mentem avertere deorum.
Quare nec tales dignantur visere cœtus,
nec se contingi patiuntur lumine claro.

- οὔτε διχοφροσύνῃ ἀποκοιτεύσης ποτὲ κούρης
 380 ἄχθυμένη μήτηρ γένος φίλου ἐλπίδ' ὀλέσσει.
 θεῖετε λεπτήν ἔλκοντα κρόκα, θεῖετε, νῆτρα.
 Τοῖα ποτ' αὐδῶσαι, εὐφήμους Πηλεῖ ἀοιδὰς
 μοῖραι ἀπὸ στέρνου θεοφράδμονος ἄγναί ἔεισαν·
 οἴκους γὰρ τὸ πάροιθεν ἐς εὐαγέας θαμὰ φοιτᾶν
 385 θνητῶν τ' ἐν συνόδοις ἐπιφαίνεσθ' οὐρανῶνες
 εἰώθεισαν, ὅφρ' εὐσεβείης βροτοὶ εἶχον ἔτ' ὥρην.
 πολλάκις ἐν νηῶ σελαγεῦντι θεῶν ὕπατος Ζεὺς.
 ἥνιχ' ἐορταίοισιν ἐτήσι' ἐν ἡμασιν ἱρὰ
 γίγνετο, βαλλομένους ἑκατὸν χαμαὶ ἔδρακε ταύρους·
 390 Πολλάκι Παρνησοῦ κορυφῇσι Λυαῖος ἀλήμων
 λυσικόμους θυάδας περιήλασεν εὐαζούσας.
 παντὸς δὲ προφρόνως ἐξεσσύμενοι πτολιέθρου
 Δελφοί, γηθόσυνοι δέχυνντό μιν ἐν θυσίῃσι.
 πολλάκις ἐν πολέμῳ βροτολοιγῶ χάλκεος Ἄρης,
 395 ἦ Τρίτωνος ἄναστα, ῥαμνουσίῃ ἡὲ νεῆνις,
 ἀμφάδιοι ἐνόπλους ἀνδρῶν εἶλας ὀρόθυναν.
 αὐτὰρ ἐπεὶ στυγεροῖς ἀνομήμασι γαῖα μιάνθη,
 ἐκ δὲ δίκην πάντες θυμοῦ βάλον, αἰσχροὶ φιλεῦντες,
 ἔχρηναν μὲν ἀδελφοὶ ἀδελφικῶ αἵματι χεῖρας,
 400 υἱὸς δ' αὖ τοκέων ὦν πότμον ἀπέσχετο πενθεῖν,
 γεννήτωρ δὲ νέου μόρον υἱέος εὗξατο φρεσσίν,
 ὅφρα δρέπητ' ἀνέδην μητρειῆς ἄνθος ἀνύμφου,
 νήϊδι δ' εὐνηθῆναι ἀλιτρῇ υἱεῖ μήτηρ
 ἔτλη, πατρώους τε θεοὺς κατὰ δῶμα μιῆναι,
 405 πάντ' ἀθέμιστα θεμιστὰ τ' ἀτασθαλίῃσι μιγέντα
 ἀθανάτων ἡμῖν ὅσιον νόον ἡλλοτρίωσαν.
 τῷ ῥ, οὔτ' εἰς ἀγύρεις μερόπων τοίας ἐθέλουσι
 φοιτᾶν, οὔτ' ἄρ' ἐπὶ χθονὶ νῦν ὀράσθαι ἐναργεῖς.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ

ΟΥΑΛΕΡΙΟΥ ΚΑΤΟΥΛΛΟΥ ΕΔ'. ΑΣΜΑ

1). Δούρα. Τὸ ῥωμαϊκὸν *pinus* (πέυκη) γενικωτέρῳ ὀνόματι μεθρημίνευται. Καὶ Ἀπολλώνιος δὲ ὁ Ῥόδιος (Ἀργον. Β'. 1191) ἐχρήσατο τῇ λέξει *δούρατα* ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας, εἰπὼν·

» Τὴν γὰρ Ἀθηναίη τεχνήσατο καὶ τάμε χαλκῷ
» Δούρατα Πηλιάδος κορυφῆς πάρα.

Σημειώσεως δ' ἄξιον, ὅτι καὶ ὁ Ῥωμαῖος Κάτουλλος καὶ πολλῶ πρότερος αὐτοῦ ὁ Ἕλλην Εὐριπίδης ἐν τῇ Μηδείᾳ (στ. 1—4) ἐκ πευκῶν τοῦ Πηλίου ὄρους ἔφασαν τὴν Ἀργὴν πάλαι ναυπηγηθῆναι· νῦν δ' οὐδεμία ἐπὶ τοῦ ὄρους ἐκείνου ὁράται πέυκη, καίπερ ἱκανῶς ἔτι καὶ νῦν συνδένδρου ὄντος καὶ ὕλαις κατεχομένον ὄξυων μὲν ἐν ταῖς ὑψηλοτέραις χώραις, καστανεῶν δὲ καὶ μελιῶν καὶ κληθρῶν καὶ ἔτι ἐλαιοφύτοις ἐν ταῖς ταπεινότεραις. Τί οὖν φῶμεν περὶ τοῦ πράγματος; Ἄρα τῇ τῶν αἰώνων διαδοχῇ τὴν φύσιν παρελλάχθαι τῆς χώρας; ἢ τοὺς ποιητὰς ἀδείᾳ ποιητικῇ χρησαμένους πλάσασθαι μᾶλλον ἐν τοῖς ποιήμασιν ἢ πιστῶς τὰ ὄντα ἐξενεγκεῖν; Τοῦτο πιθανώτερον ἂν ἐκρίθη, εἰμὴ καὶ τῇ τοῦ Πηλίου ὄρους ἀναγραφῇ, ἣν τῷ Δικαιάρχῳ τινὲς ἀναγράφουσι, πευκῶν μὲν οὐ, ἐλάτων δ' ὅμως μνεῖα ἐρίγνετο, ὧν ὡσαύτως οὐδεμίαν νῦν ἐν τῷ ὄρει ἔστιν εὑρεῖν.

3). Φάσιδος ἔξε ῥόον κτλ. Περιφραστικῶς τὴν Κολχίδα δηλοῖ, ἐν ᾗ ὁ Φάσις ῥεῖ ποταμὸς καὶ ὁ Αἰήτης ἐβασίλευσε πάλαι. Ἐνταῦθα γὰρ τὸ χρυσοῦν ἐτηρεῖτο δέρας, ἐφ' ᾧ Ἰάσων σὺν τοῖς ἄλλοις Ἀργοναύταις κελεύσει Πελίου ἐξέπλευσε. Γνωστὰ δὲ τὰ τοῦ πλοῦ τῶν Ἀργοναυτῶν ἐκ τε τῶν Ἀπολλωνίου τοῦ Ῥοδίου καὶ τῶν τοῦ Ὀρφέως Ἀργοναυτικῶν.

4). Ἀργεῖοις ἔκκριτοι ἦβης. Ἀργεῖα ἦβη συνεκδοχικῶς λέγεται ἡ ἐλληνικὴ νεότης· οἱ γὰρ εἰς Κολχίδα πλεύσαντες Ἀργοναῦται ἐκλεκτοὶ ἦσαν ἥρωες ἐκ πάσης τῆς Ἑλλάδος συνειλεγμένοι, ὧς φησι καὶ Θεόκριτος (οἰδύλλ. ιγ'. 16—18).

» Ἄλλ' ὅτε τὸ χρύσειον ἔπλει μετὰ κῶας Ἰήτων

» Αἰσονίδας, οἱ δ' αὐτῶ ἀριστῆες συνέποντο

» Πασῶν ἐκ πολλῶν προλελεγμένοι, ὧν ὄρελός τι.

7). *Οἶδμα πλάτης σαίροντες*. Ἡ φράσις *σαίρειν οἶδμα πλάτης* (*verrere aequo palmis*) καλλίστην, ἐμοὶ δοκεῖν, εἰκόνα τῆς εἰρεσίας παρέχει· ὁ γὰρ ἐρέσσων ἐν τῷ τὴν κώπην ἐλαύνειν σαίροντί πως τὴν θάλασσαν ἔοικε.

8). *Τοῖσι θεὰ ὀβρίμη κτλ.* Τὴν ἐν πολλαῖς πόλεσι τιμωμένην πολιοῦχον Ἀθηναῖν βούλεται λέγειν ὁ ποιητής.

9). *Αὐτὴ τεῦξεν ὄχημα κτλ.* Συνωδὸν τοῦτοις καὶ τὸ Μανέθωνος B. 104.

»..... ἀκροτάτοισι τεμοῦσα
» Πηλίου ἐκ κορυφῆς Παλλὰς θέτ' ἐν ἀστράσιν Ἀργῷ.

Ἀπολλώνιος δὲ ὁ Ῥόδιος ἐν τῷ α'. τῶν Ἀργοναυτικῶν ἐν μὲν στίχῳ 19 τὸν Ἀργὸν φησὶν εἰσπηγῆσαι τῆς Ἀθηναῖς τὴν ναῦν ἐκείνην τεκτῆνασθαι. Περικκιτιῶν δ' ἐν στίχοις 111—112 λέγει·

» Αὐτὴ (ἡ Ἀθηναῖ) γὰρ καὶ νῆα θεὸν κάμε· σὺν δὲ οἱ Ἄργος
» Τεῦξεν Ἀρεστορίδης κείνης ὑποθημοσύνησι.

Τί δ' ἀπεικὸς τὴν εἰσπηγισμένην τὸ ἔργον θεὸν αὐτὴν τοῦτο ποιῆσαι λέγειν; Ὁ *ὄχημα* δὲ *carrus* τροπικῶς ἐνταῦθα καλεῖται ἡ ναῦς, ὡς καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ (Τρῳάδ. 656) *πολύκωπον ὄχημα* γὰρ. Καὶ Αἰσχύλος δὲ (Προμηθ. 471) *λιτόπτερα ναυτίλων ὄχηματα* τὰς ναῦς καλλιπεστέρον ὀνομάζει.

11). *Πρώτη ναῦς κτλ.* Πρώτην φησὶν ὁ Κάτουλλος τὴν Ἀργῷ διαπλευσάσθαι καὶ, ὡς εἰπεῖν, ἐγκαινίσαι τὴν πρὶν ἀδιάπλευστον θάλασσαν. εἰ γὰρ καὶ οἱ τοῦ τῶν Ἀργοναυτῶν πλοῦ ἀρχαιοτέροι σκαφιδίοις καὶ ἀκατίοις πολλάκις τῆς θαλάσσης ἀπεπειρώοντο, οὐ μέντοι πῶρ' ὥς τῆς ἀκτῆς πλεῖν ἐθάρρουν. Ἔστι δὲ τὸν τοῦ 11 στίχου νοῦν ἀκριβέστερον ἴσως οὕτως ἐξηγεῖν,

» Πρώτη ναῦς ἄπλοον κείνη ἔτι καίνισεν οἶδμα.

14). *Λευκῆς ἐξανέδυσαρ ἀλὸς βλοσυρῇσιν ὀπωπῆς*. Οὕτω μεθερμηνεύσα τὸν 14 στίχον, ἐπόμενος Διοριγγίῳ καὶ ἄλλοις, οἱ τὰς λέξεις *feri vultus* κατὰ γενικὴν πτώσιν ἐκδέχονται ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ ἐπομένῳ στίχῳ οὐσιαστικοῦ *Nereides* ἐξηρτημένην. Οὐδὲν δ', οἶμαι, τὸ κωλύον τὰς εἰρημένους λέξεις καὶ κατὰ πληθ. ὀνομαστικὴν ἐκδέξασθαι, τὸ δ' ἐπόμενον *Nereides* ἐπεξήγησιν εἶναι ἐκείνων. Μεθερμηνεύσθω δὲ τότε ὁ στίχος 14 οὕτω

» Λευκῆς ἐξανέδυ βλοσυρὰ πρόσωπα θαλάσσης.

Ὁ δὲ Λέντιος τὸν εἰρημενον τοῦ Κατούλλου στίχον ἐξ εἰκάσις οὕτως γράφει.

Emersere feris candenti e gurgite fultae.

ὃν ἔστιν ὥδε μεθερμηνεύσαι·

» Λευκοῦ ὑπ' ἐκ βυσσοῦ κητῶν ἔποχοι ἀνέδυσαν.

Συνηγορεῖ δὲ τῇ τοῦ Λεντίου εἰκασία τὸ τοῦ Μόσχου (Εἰδύλλ. γ'. 114—115.)

» Νηρεΐδες δ' ἀνέδυσαν ὑπὲξ ἀλός· αἱ δ' ἄρα πᾶσαι

» Κητείοις νώτοισιν ἐφήμεναι ἐστιχώωντο.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ ἐν τοῖς χειρογράφοις ἑρῶνται γραφῇ, ἐατέα ἔμοιγε δοκεῖ κατὰ χώραν. Οὐ γὰρ εὖ ἔχει ἄνευ ἀνάγκης τὰς ἐν τοῖς χειρογράφοις μεταβάλλειν γραφάς.

16). *Εἰ κάλλοτε, siqua alia*. Συντίθεμαι ταύτῃ τοῦ Λαχμάννου τῇ διορθώσει, οὐκ ὀρθῶς ἔχειν πιστεύων τὴν κοινοτέραν γραφὴν *haudque alia*. πῶς γὰρ οὐκ ἄλλοτε;

20). Παρ' ἄλλοις τῶν ἀρχαίων ἄλλως φέρεται ὁ περὶ τοῦ γάμου τῆς Θέτιδος μῦθος. Ὅμηρος μὲν γὰρ (Ἰλ. σ. 434) *πολλὰ μάλ' οὐκ ἐθέλουσαν* τὴν Θέτιν φησὶ γήμασθαι τῷ Πηλεΐ. Κατὰ δὲ τὸν Ὀβίδιον (Μεταμορφ. ια. 235 κ. ἐξ.) ἀπροσδοκῆτως αὐτῇ Πηλεὺς ἐν τινὶ τῆς θετταλικῆς ἀκτῆς ἄνθρωπῳ καθευδούσῃ ἐπιπεσὼν ἐβιάσατο. Κατὰ δὲ τὸν Οὐαλέριον Φλάκκον α. 130 ἐκοῦσα ἡ Νηρεΐς ἄγεται πρὸς Πηλέα δελφῖνι ἐποχοιμένη.

21). *Γενέτης*. Ὁ Νηρεὺς νοσίσθω, οὐχ ὁ Ζεὺς, ὥς ἄλλοι τε καὶ ὁ Μισχερλίχιος ὑπειλήφασιν. Ἀντὶ τοῦ *sensit*, ἔγραψε *sanxit* Ποντάνιος.

23). *O bona mater!* Τὸ ἐπιφώνημα τοῦτο οὐκ εὐαρμοστός ἔχει πρὸς τὰ ἡγούμενα ἢ τὰ ἐπόμενα. Διὸ ὁ μὲν Δοιρίγγιος θαυμαστικὸν αὐτὸ ὑπολαμβάνει κατ' ἔλλειψιν τεθειμένον. Εἴη γὰρ ἂν κατ' αὐτὸν τὸ πλήρες· *o bona mater, quae vos tales peperit!* (ὦ τῆς ὀλβίας μητρός, ἡ τηλικούτους ὑμᾶς ἔτεκεν!) Ἔτεροι δὲ νοσεῖν πιστεύοντες τὸ χωρίον ἰᾶσθαι πειρῶνται, γράφοντες ὧδε·

» Heroes, salvete, Deum genus! o bona matrum

» Progenies.....

ὅλον δηλονότι στίχον μεταξὺ τοῦ 23 καὶ 24 πρότερον ὑπάρχειν ὑποτιθέμενοι, ὃν ἔπειτα ἀβλεψία τῶν ἀντιγραφέων ἐκπεσεῖν, ἢ τῷ χρόνῳ ἀπορροῦναι. Ἐμοὶ δὲ μεθερμηνεύοντι τὸ χωρίον ἱκανῶς ἔχειν ἔδοξε τῷ οὐσιαστικῷ *φύτλη* τὸ ἐπίθετον *ὀλβιομῆτορ* προσθεῖναι, ὃ ἴσον δύναται τῶν γραφῶν ἐκατέρᾳ.

24). Ἀντὶ τοῦ *vos* πρὸ τοῦ *carmine*, ἔγραψεν ἐξ εἰκασίας ὁ Βέρκιος *post*. Ταύτῃ δὲ τῇ γραφῇ ἐπομένοις μεταποιητέον ἡμῖν τὸν στίχον ὧδε·

Πολλὰ καὶ ἐσέπειθ' ὑμέας προσφθέξωμ' ἀοιδῆς.

26). *Ἐὼρ ἐρώτων*, δηλονότι τῆς ἐρωμένης αὐτῷ Θέτιδος, ἥς ἐκὼν τῷ Πηλεΐ ὁ Ζεὺς παρεχώρησε, πυθόμενος παρὰ Θέμιδος, ἡ

παρὰ Προμηθέως, ὡς ὁ ἐξ ἐκείνης τεχνησόμενος κρείττων ἔσται τοῦ πατρός.

28). *Eirallīn*. Ὁ ποιητὴς χρῆται ἐνταῦθα τῷ ἐπιθέτῳ *Nerthunine*, ὃ ταυτόσημόν ἐστι τῷ *Ποσειδωνίς*· οὐ μέντοι βούλεται λέγειν, ὅτι θυγάτηρ Ποσειδῶνος ἡ Θέτις, ἀλλ' ὅτι ὑπόκειται αὐτῷ ἐν τῇ θαλάσῃ οἰκοῦσα. Τοῦτ' αὐτὸ δὲ καὶ τὸ ἐπίθετον *ειραλίη* δύναται.

29). *Τηθύς*. Οὐρανοῦ αὕτη καὶ Γῆς θυγάτηρ μυθολογεῖται, ἡ τῷ Ὠκεανῷ γαμηθεῖσα τρισχιλίας κόρας ἔτεκε τὰς καλουμένας Ὠκεανίδας. Μία δὲ τούτων ἡ Δωρίς τῷ Νηρεϊ συνοικήσασα πεντήκοντα ἀπεκύησε Νηρεΐδας, ἐν αἷς καὶ τὴν Θέτιν. (ἴδε Ἡσιόδ. Θεογ. 241—244)· θυγατριδῇ ἄρα τῆς Τηθύος ἡ Θέτις.

35). *Σκυῖρος ἐξηρώθη*. Οὐ μικρὸν τῆς Θετταλίας ἡ νῆσος Σκυῖρος ἀφέστηκεν. Ἐπειδὴ ὅμως πάλαι ὑπὸ γένους θετταλικοῦ τῶν Δολόπων ᾤκειτο, καὶ ὕστερον ταῖς τῆς Μαγνησίας προκειμέναις νήσοις ἐγκαταλέγετο, εἰκότως καὶ ταύτης τοὺς κατοίκους ὁ ποιητὴς ἀθρόους εἰς τοὺς τοῦ Πηλῆως καὶ τῆς Θέτιδος γάμους φησὶ συνδραμεῖν.

Φθιωτικὰ Τέμπη (*Phthiotica Tempe*). Πολλοὶ τῶν ἐρμηνευτῶν τῷ ἐπιθέτῳ *Phthiotica* προσέκοψαν, εἰδότες ὅτι τὰ Τέμπη οὐκ ἐν τῇ Φθιώτιδι, ἀλλ' ἐν τῇ Πελασγιώτιδι χώρα μεταξὺ Ὀλύμπου καὶ Ὀσσης κεῖται. Ἀλλ' οὐδέν, οἶμαι, ἄτοπον ὑποθέσθαι, ὅτι *φθιωτικὰ* κατὰ συνεκδοχὴν τὰ *Θεσσαλικά* ὁ Κάτουλλος εἶπεν, ἀπὸ τοῦ ἐπικρατεστέρου δηλονότι μέρους τὸ ὅλον, ὥσπερ καὶ Ὅμηρος Ἀργεῖους καὶ Δαναοὺς τοὺς Ἕλληνας ὀνομάζει, καὶ Αἰσχύλος (Ἰκέτιδ. 235) ἀργεῖαν χθόνα τὴν Πελοπόννησον. Οὕτω καὶ Καλλίμαχος, (Ἱμν. εἰς Δῆλον 112) φθιώτην καλεῖ τὸν Πηνειὸν καὶ περ οὐδαμοῦ ἀπτόμενον τῆς Φθιώτιδος, ἀλλὰ διὰ τῆς Ἑστιαιώτιδος καὶ Πελασγιώτιδος ῥέοντα. Ὁ δὲ Λάχμαννος τοῖς παραδείγμασι τούτοις τὸν νοῦν οὐ προσχῶν παρεφθάρηαι τὸ χωρίον ὑπέλαβε καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπιθέτου *Phthiotica*, *Phthiotida* (Φθιώτιδα) ἔγραψε, διαστίξας τὴν λέξιν ταύτην τῆς ἀμέσως ἐπομένης *Tempe* (Τέμπη). Ἔστι γεμὴν τῷ τὴν γραφὴν ταύτην προσιεμένῳ τὴν μετάφρασιν ὧδε μεταβαλεῖν.

Σκυῖρος ἐξηρώθη, ἔλιπον Φθιώτιδα, Τέμπη,
Κρανῶνός τε δόμους καὶ τείχεα Λαρισαῖα.

36). *Κρανῶν* καὶ *Κρανῶν*, πόλις Θεσσαλίας κατὰ τὸν Στράβωνα (442), ἔφυρα πρότερον καλουμένη, ἔνθα ᾤκουν οἱ Σκοπάδαι, πολύρρηνοι καὶ πολυβοῦται τῆς χώρας δυνάσται. ἔχειτο δ' οὐ πόρρω Λαρίσσης πρὸς λίβαν ἄνεμον νεύουσα· ὁ δ' ἄγγλος Λῆκος

ἐξ ἐπιγραφῆς τινος εἰκάζει, ὅτι ἡ Κρανῶν ἔκειτο ἔνθα νῦν ὁράται τὰ τῆς καλουμένης παλαιᾶς Λαρίσσης ἐρείπια, ἐγγὺς τουρκικοῦ τινος χωρίου ὀνόματι *Χαζιλάρ*.

37). *Φάρσαλος* καὶ *Φάρσηλος* καὶ ἔτι *Φαρσαλία*, πόλις καὶ αὕτη τῆς Θετταλίας ἐν τῇ Θεσσαλιώτιδι χώρα παρὰ τὸν Ἐνιπέα ποταμὸν ἐπὶ τῆς βορείου κλιτύος τοῦ Ναρθακίου ὄρους κειμένη. Ἐνταῦθα κατὰ τὸν μῦθον τῷ Πηλεΐ συνώκει ἡ Θέτις· πέραν δὲ τοῦ Ἐνιπέως περίφημον Θέτιδος ἦν ἱερὸν Θετίδειον καλούμενον (ἴδε Εὐριπ. Ἄνδρ. 16—20). Ἐν τῷ πεδίῳ τῆς Φαρσάλου ἔτει 43 π. Χ. ἡ τῆς κοσμοκράτορος Ῥώμης τύχη διεπεπτεῦθη· ὁ δὲ Καῖσαρ μεγάλῃ μάχῃ τὸν Πομπηϊὸν νικήσας τὴν τέως δημοκρατικὴν τῆς Ῥώμης πολιτείαν πράγματι εἰς μοναρχίαν μετέστησε, τηρήσας τὸ ὄνομα.

38). *Οὗτις ἄρουραν ἔτεμε* κτλ. Ἐν τούτῳ τε καὶ τοῖς ἐπομένοις τέτταρσι στίχοις ἐμμελῶς ὑποτετύπωται ἡ σχολή, ἣν οἱ ἐν Θετταλίᾳ γεωπῶνοι, τελουμένων τῶν γάμων τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος, ἤγον· *Βοῶν μαλάσσειο δειρή*. Μεταληπτικῶς δηλοῦται τῷ ἐπομένῳ τὸ ἰγούμενον, τῇ τοῦ αὐχένος δηλαδὴ μαλακύνει ἢ κατὰ τὰς ἐορτάς τῶν γάμων ἀργία τῶν ἀροτῆρων βοῶν· τούτων γὰρ ὁ αὐχὴν ἐργαζομένων μὲν τραχύνεται καὶ τυλοῦται προστριβόμενος τῷ ζυγῷ, τούναντίον δ' ἀργούντων μαλακώτερος γίγνεται. Ὁμοίᾳ μεταλήψει καὶ τοῖς ἐξῆς ὁ ποιητὴς κέχρηται.

50). *Πέπλος* ὅδε κτλ. «Ὅτι τὸ ἐν τῷ ποιήματι τῷδε ῥωμαῖστὶ καλούμενον *vestis* ὕφασμα ἦν τῇ κλίνῃ ἐφαπλούμενον, δῆλον· εἰ δ' ὁ Κάτουλλος τὸ παρ' Ὀμήρῳ *ῥῆγρος*, ἢ μᾶλλον *τάπητα*, ἢ *πέπλον* σημαίνειν βούλεται τῷ ὀνόματι, οὐχ ὁμοίως φανερὸν· πάντα γὰρ ταῦτα εὔρηται παρ' Ὀμήρῳ κλίναις ἢ θρόνοις ἐπιστρωννύμενα. Καὶ τὸ μὲν *ῥῆγρος* ἐρεοῦν ἦν ἐπίστρομα, ᾧ πολλάκις καὶ λίνον ἐπεπετάννυτο (ἴδε Ὀδυσ. Ν. 73), ἐφ' οὗ τε κατεκλίνοντο οἱ καθεύδοντες· ταῦτ' ὁ ρητέον καὶ περὶ τοῦ *τάπητος*, ὃς πορφυροῦς πολλάκις ὦν τὴν χοιρὰν ἐπεστρώννυτο κλίναις καὶ θρόνοις (ἴδε Ὀδυσ. Κ. 12, Υ. 150). Ὁ δὲ *πέπλος* οὐ μόνον γυναικεῖον ἦν περιβόλαιον, ἀλλὰ καὶ ὕφασμα κατ' Εὐστάθιον λαμπρὸν καὶ ἐπιπρέπον, ὃ δίφοις ἐφαπλοῦν καὶ θρόνοις ἐπιστρωννύναι εἰώθεσαν οἱ ἀρχαῖοι (ἴδε Ἰλ. Ε. 194, Ὀδυσ. Η. 96). Περὶ δὲ τοῦ ἔθους τοῦ εἰκόνας ἐνυφαίνειν τοῖς πέπλοις καὶ ταῖς δίπλαξιν ἴδε Ὀμηρον Ἰλ. γ. 125 κ. ε. Μνημονεύει δ' Ὀμηρος πολλαχού ἐν τοῖς ἐνευναίοις καὶ *χλαίρης*, ἣν Πολυδεύκης περιβόλαιον ἢ ἱμάτιον οἶσται εἶναι (ἴδε Ὀνομαστ. Βιβλ. Ζ. 13 καὶ Ι. 27)· εἰς περιβολὴν τοῖς καθεύδουσι χρῆσιμον· τοῦτο γὰρ τὸ *ἔσασθαι* δηλοῦν, ᾧ Ὀμηρος ἐχρήσατο (Ἰλ. Ω. 646. Ὀδυσ. Δ. 296), λέγων·

» Χλαῖνας τ' ἐνθέμεναι οὐλας καθύπερθεν ἔσασθαι.

Ἀλλ' ἱμάτιον μὲν ἢ ὅλως ἐνδυτὸν ὕψασμα οὐκ ἂν αὐτὸς φαίην τὴν *χλαῖναν* διπλοῦν ἐν τοῖς ῥηθεῖσι τοῦ Ὀμήρου χωρίοις, οὔτε τὸ ἔσασθαι σημαίνει ἐνδύσασθαι, ἀλλ' ἐπιβαλέσθαι. Προδηλότερον δ' ἡμῖν τοῦτο γίγνεται ἐκ τῶν ἐξῆς ἐπῶν (Ὀδυσ. γ. 141—144.

» Οὐκ ἤθειλ' ἐν λέκτροισι καὶ ἐν ῥήγεσσι καθεύδειν,

» Ἀλλ' ἐν ἀδεψήτῳ βοέῃ καὶ κώεσιν οἴῳ

» Ἐδραθεν ἐν προδύμῳ· χλαῖναν δ' ἐπὶ ἔσσαμεν ἡμεῖς.

Οὐ γὰρ ἂν εἴποιμεν πιθανῶς, ὅτι τὸν Ὀδυσσεά καθευδήσειν μέλλοντα τὴν χλαῖναν ἐνέδυσαν αἱ θεράπαιναι, ἀλλ' ἐπέβαλον κατακλιθέντι αὐτῷ ἢ ἐφήπλωσαν. Ἴδε καὶ Ὀμ. Ὀδ. τ. 5. 4. ἐνθα ἀναγινώσκεται ὁ στίχος·

Εὐρυνόμῃ δ' ἄρ' ἐπὶ χλαῖναν βάλε κοιμηθέντι.

καὶ τοι οὐκ ἀπρεπὲς ἐδόκει τοῖς παλαιοῖς τὸ τὰς γυναῖκας γυμνοὺς τοὺς ἀνδρας ὁρᾶν· λουομένοις τε γὰρ τούτοις παρίσταντο καὶ ἐλαίῳ τοὺς λελουμένους ἔλειπον. Ἴδε Ὀδ. δ'. 252. Σκοποῦμένῳ μοι οὖν, πῶς, ἂν τὸ ῥωμαϊκὸν *vestis*, ᾧ Κάτουλος ἐνταῦθα κέχρηται, ὁρθότερον ἐξελληνισθεῖη, ἐδόξε πέπλον αὐτὸ ἐλληνιστὶ ὀνομάσαι. Γενικωτέραν γὰρ τοῦνομα ἔχει τὴν σημασίαν, κλίνης τε ἐπιστρώματι συνωνυμοῦν καὶ ὅλως ἐπικαλύμματι. Εἰ δέ τις προαιροῖτο τὴν λέξιν *τάπητος*, ἢ Θεόκριτος (Εἰδύλ. ΙΕ. 125) ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἐπιστρώματος κέχρηται, ἔστι τὸν μὲν 50 στίχον ὧδε μεταποιῆσαι

» Ἀρχαίων ὁ τάπητος ἡνθισμένος εἰκόσιν ἀνδρῶν·

τοὺς δὲ στίχους 266 καὶ 267 ὧδε·

» Τοίοις ἐντέχνῳις ἡσχημένος εἰκόσι κεῖνος

» Νυμφιδίην ἐκάλυπτε τάπητος πεπετασμένος εὐνήν·

53). Δία νῆσος ἢ νῦν Νάξος, ἐνθα ὁ Θησεὺς ἐκ Κρήτης ἐπαυῶν ἐφορμίσατο καὶ τὴν ἐκυτοῦ σώτειραν Ἀριάδνην ἐπὶ τῆς ἀκτῆς κοιμωμένην κατχλιπὼν λάθρα σὺν τοῖς ἐταίροις ἀπέπλευσε, τῆς εὐεργεσίας ἐπιλαθόμενος. Ὁ δ' Οὐόσσιος ἀντιδοξῶν τοῖς πολλοῖς οὐ Νάξον οἶσται εἶναι τὴν νῆσον Δίαν ἢ Θησεὺς προσχεῖν λέγεται κατὰ τὸν ἐκ Κρήτης ἀνάπλου, ἀλλὰ μικράν τινα νῆσον ἐγγὺς τῆς Κρήτης κειμένην καὶ αὐτὴν Δίαν τὸ πάλαι, νῦν δὲ Στανδιάν χυδαῖστί καλουμένην. Τὴν δ' ἐκυτοῦ δόξαν δυσὶ μάλιστα ὑπερείδειν ἐκεῖνος πειρᾶται λόγοις, τοῖς δε' α. ὅτι ἡ Νάξος πολὺ τῆς τοῦ Θησεῶς ἀπέχει ὁδοῦ ἀπὸ Κρήτης οἵκαδε ὑποστρέφοντος· β'. ὅτι ὁ ἐν στίχῳ 184 τῆς Ἀριάδνης ἐκεῖνος ὁδυρμός·

» Πάρ' δ' ἄρα θίς τέταται νήσω ἐπ' ἐρήμῃ ἄοικος.

οὐδαμῶς τῇ νήσῳ Νάξῳ ἀρμόζει· οὐ γὰρ αὕτη ἐρήμη ἦν, ἀλλὰ καλῶς ὤκειτο αἰεὶ, ἐφ' ὅσον ἡ τῶν ἀνθρώπων ἐφικνεῖται μνήμη. Πρὸς ταῦθ' ὅμως ἀντιρρήτέον ἅ. ὅτι οὐκ ἀπίθανόν ἐστι τὸν Θησέα ἀναπλέοντα ἀπὸ Κρήτης ἐπίτηδες τῆς εὐθείας ἐκκλίνειν, τοὺς διώζοντας δεδιότα. Ὑποθεῖη δ' ἂν τις αὐτὸν καὶ ἄκοντα ἀποκεῖλαι ἐς Νάξον, πνεύμασιν ἐναντίοις παρενεχθέντα, ἢ ἐκόντα, ὥσπερ ἔθος ἐστὶ τοῖς πλωιζομένοις, τὴν ἀπὸ τῆς ἐπιτόμου μεθοδεῦσαι ἀποκλίσιν, ἔν' ἐκεῖθεν φορωτέρῳ χρῆσαιτο τῷ ἀνέμῳ. Ἀναγκαῖον δὲ μάλιστα τὸ μεθοδεύμα τοῦτο τοῖς ἐκ Κρήτης εἰς τὴν Ἀττικὴν ἀναπλέουσι θέρους ὥρα, ὅτε αὐτοῖς διηνεκῶς σφοδροὶ οἱ ἀπ' Ἄρκτου ἀντιπνέουσιν ἐτησίαι· ἑ'. ὅτι ἐννοητέον τὴν Ἀριάδνην ἐν ἀνακεχωρηκυῖα τινὶ κα. ἐρήμῳ τῆς καλῶς οἰκουμένης Νάξου ἀκτῇ ὑπὸ Θησέως καταλειφθῆναι. Ἄλλ' οὐδὲ χρὴ τοὺς τῆς Ἀριάδνης ὄδυρους ὑπὲρ τὸ μέτρον διακριβοῦν καὶ λεπτοτομεῖν, ἐνθυμουμένους, ὅτι συνήθες τοῖς ὑπὸ πάθους σφοδροῦ, ὡς ἐκείνη, κατεχομένοις τὸ καὶ ὑπερβολαῖς χρῆσθαι ὄδυρομένους. Τέλος δ' ἡ ἐν τῇ νήσῳ ἐκείνῃ τοῦ Βάκχου τῇ Ἀριάδνῃ συνάντησις τῇ κοινῇ δόξῃ συνηγορεῖ, ἡ Νάξον εἶναι τὴν Δίαν βούλεται· ἴσμεν γάρ, ὅτι ἡ Νάξος ἱερὰ ἦν τῷ Βάκχῳ καὶ ἴδιον αὐτῷ οἰκητήριον. Τὸ δ' αὖ ὑποθέσθαι συνωδὰ τῷ Οὐοσίῳ, ὅτι ἐκεῖνος ἐπίτηδες τὴν Ἀριάδνην περιζητῶν εἰς τὴν παρὰ τὴν Κρήτην προσωρμίσατο Δίαν, μὴ καὶ γελοῖον ἦ.

53). *Οὐδ' ἔτεξ ὀράαν* κτλ. Καί περ τὸν Θησέα ἐπὶ τῆς νεῶς φεύγοντα ὁρῶσα ἡ Ἀριάδνη, τοῖς ἑαυτοῖς ὅμως ἀπιστεῖ ὀφθαλμοῖς καὶ ὄνειρον ὑπολαμβάνει τὸ ὁρώμενον.

58). *Ἀμυρήμων* τῶν τῆς Ἀριάδνης δηλαδὴ εὐεργετημάτων καὶ τῶν ἑαυτοῦ ὑποσχέσεων, ἀγνώμων.

60). *Ἀπ' ἡύρορος*, Ἐν τῷ κειμένῳ κεῖται *ex alga*—ἄπὸ τοῦ φύκου· δηλονότι τοῦ ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ. Πρβλ. Θίν' ἐπὶ φυκίοντι (ἰλ. ψ. 693).

61). *Ἵσπερ τις Εὐτιάδης* κτλ. Τὴν Ἀριάδνην πόρρωθεν τὴν ὄψιν τῷ Θησεῖ φεύγοντι ἀπερείδουσιν καὶ οἰοεὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῦτον μεθέπουσαν οἰστρομανοῦς Βάκχης ἀγάλατι ἄριστα παρειαῖζε· ὁ ποιητής, οὕτω τὰ χεῖλη διανοιγούσης, ὥστε εὐάζειν δοκεῖν, βλοσυρὸν δὲ καὶ παράφορον δεδορκυῖας. Τοιαύτη δ' ἡ τῆς ὁμοιώσεως τυχῆς δύναμις, οἷα πολλῶ πλείω τοῖς ἀναγνώσταις ἐννοεῖν παρέχειν ἢ τὰ ῥήματα καθ' ἑαυτὰ δηλοῖ.

70). *Ἀρηρτῆσθαι εἰς τινα ὄλη καρδίᾳ* σημαίνει οὕτω προσέχειν τινί, ὥστε εἰς ἐκεῖνον μόνον ἐν τῷ βίῳ ὄρᾱν καὶ τῆς ἐκείνου θελήσεως τὰ ἑαυτοῦ ἀπαρτᾶν πάντα. Σημειωτέον δὲ, ὅτι τὴν αὐτὴν ἐννοίαν διαφόροις λέξεσιν *ὄλη καρδίᾳ*, *ὄλη θυμῷ*,

Ὀλαιοι φρεσὶ τρεῖς ἐπαναλαμβάνων ὁ ποιητὴς τὴν τοῦ ἔρωτος τῆς Ἀριάδνης ἐκδηλοῦν βούλεται δύναμιν.

72). *Ἐρυκίην*. Ἐπίθετον τοῦτο τῆς Ἀφροδίτης ἀπὸ Ἑρυκος πόλεως ἐν Σικελίᾳ, ἐπὶ τῆς δυτικῆς κλιτύος τοῦ ὁμωνύμου ὄρους κειμένης, ὅπου λαμπρὸς καὶ περιώνυμος ἵστατο τῇ θεᾷ ναός. Ὁμοίως ἐκαλεῖτο ἡ αὐτὴ καὶ Παφία ἀπὸ τῆς ἐν Κύπρῳ πόλεως Πάφου, καὶ Ἀμαθουσία ἀπὸ Ἀμαθοῦντος, καὶ Κνιδία ἀπὸ Κνίδου, καὶ Κυθήρεια ἀπὸ τῆς νήσου Κυθήρων.

73). *Ἰκετο τῇ Μ' ἀδίκου* κτλ. Γορτύνια δώματα τὰ ἐν Γόρτυνι ἢ Γορτύνῃ, πόλει τῆς Κρήτης παρὰ τὸν Αἰθαῖον ποταμόν, ἐγγὺς τοῦ νῦν ἁγίου Δέκα. Διατί δὲ ὁ Μίνως, ὃς τοσοῦτον ἐπὶ δικαιοσύνῃ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις κλέος ἐκτήσατο, ὥστε καὶ τελευτήσας ταχθῆναι ὑπὸ τοῦ Διὸς τοῖς ἐν ἅδου δικάζειν, *ἄθεσμος* (iniustus) ἐνταῦθα καλεῖται; ἢ ὅτι τοιοῦτος ἔδοξε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους γενέσθαι, οὕτω βαρεῖαν αὐτοῖς καὶ ἀπάνθρωπον ἐπιθείς ζημίαν τῆς τοῦ Ἀνδρόγεω ἀναιρέσεως. Εἰσὶ δ' οἱ τὸν τῆς Ἀριάδνης πατέρα οὐ Μίνωα τὸν πρῶτον τὸν υἱὸν καὶ ὀλιστήν τοῦ μεγάλου Διὸς, τὸν ἐπὶ δικαιοσύνῃ κλείζόμενον, εἶναι φάσκουσιν, ἀλλὰ τὸν ἐκεῖνον ἔγγονον Μίνωα τὸν δεύτερον, ὃν καὶ Ὀμηρος (Ὀδυσ. Α. 322) *ὀλοόφρονα* ἀπεκάλεσε.

74). *Κεκροπίη* ἡ ἀρχαιότερα τῶν Ἀθηνῶν πόλις, ἀπὸ Κέκροπος τοῦ κτίσαντος αὐτὴν οὕτως ὀνομασθεῖσα. *Ἀνδρόγεω φόρον τιῆσαι πολύδακρυν*. Τὰ περὶ τοῦ φόνου Ἀνδρόγεω καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Μίνω ταχθείσης τῆς Ἀθηναίοις τιμωρίας διὰ βραχέων διέξισιν ἐνταῦθα ὁ Κάτουλλος, τὴν αἰτίαν ἡμῖν δηλῶν, δι' ἣν ὁ Θεσεὺς εἰς Κρήτην ἀπέπλευσεν. ἔχει δ' ὁ μῦθος ὥδε. Ἀνδρόγεω υἱὸς Μίνω καὶ Πασιφάης, ἡ κατ' ἄλλους Κρήτης, παραγενόμενος ἐς Ἀθήνας ἐπὶ τὴν ἀρτίως ἰδρυμένην τῶν Παναθηναίων ἑορτήν, καὶ λαμπρῶς ἐν αὐτοῖς ἀγωνισάμενος, τῶν ἀριστείων ἔτυχε καὶ φιλίαν τοῖς τοῦ Πάλλαντος υἱέσι συνέθετο, οἱ τότε τῆς ἀρχῆς ἐν Ἀττικῇ τῷ Αἰγεῖ συμμετεῖχον. Ὁ δ' Αἰγεὺς δεδιὼς μὴ οἱ Παλλαντίδαι τοιοῦτον ἑαυτοῖς προσκτησάμενοι ἀρωγὸν ἐξελάσωσιν αὐτὸν τῆς ἀρχῆς, δόλῳ τὸν Ἀνδρόγεω διειργάσατο. Ἄλλοι δ' αὐτὸν ὑπ' Ἀθηναίων φασὶ φθόνῳ ἀναιρεθῆναι. Λοιμοῦ δ' ἔπειτα τοῖς Ἀθηναίοις ἐνσκήψαντος καὶ πόλεμον τοῦ Μίνω ἐπαγαγόντος, ἔχρησεν ὁ Θεὸς μὴ ἂν πρότερον αὐτοὺς ἀπαλλαγῇσθαι τῶν κακῶν, πρὶν γε δίκην ὑποσχεῖν τῷ Μίνῳ τῆς τοῦ παιδὸς ἀναιρέσεως. Ὁ δ' ἔταξεν αὐτοῖς κατὰ πᾶν ἔννατον ἔτος νεανίσκους ἑπτὰ καὶ ἰσαριθμούς νεανίδας ἀποκληρουμένους φόρον τελεῖν, οἱ ἐς Κρήτην ἀπαγόμενοι τῷ Μινωταύρῳ εἰς βρῶσιν προὔτιθεντο. Ἦν δ' ὁ Μινώταυρος τέρας ταυροφύες ἐκ Πα.

σιφάης γυναικὸς τοῦ Μίνω ταύρῳ τινὶ πλησιασάσης τεχθέν. Ὁ γὰρ Ποσειδῶν χαλεπήνας τῷ Μίνωϊ, ὅτι οἱ τὸν ἐκ θαλάσσης ἀναδοθέντα ταῦρον θῦσαι εὐχόμενος οὐκ ἐπέτελεσε τὴν εὐχὴν, ἐπιμνηναί· τούτῳ τὴν Παισιφάην ἐποίησε, τοῦ δὲ παρὰ φύσιν ἔρωτος σύμμικτον καρπὸν τὸν Μινώταυρον φῦναι, ὃς ἐν τῷ Λαβυρίνθῳ ἐτρέφετο. Ὁ δὲ Θησεύς, ἐπειδὴ ὁ χρόνος τοῦ τρίτου δασμοῦ καθῆκεν, ἄνευ κλήρου γενναιοφρόνως προσελθὼν τοῖς λαχοῦσιν ἡθέοις ἐς Κρήτην συνέπλευσε, πεποιοῦς τῇ τε ἐαυτοῦ ῥώμῃ καὶ τῇ τῶν θεῶν ἀντιλήφει χειρώσεσθαι τὸν Μινώταυρον. Ἐκεῖσε δ' ἀφικόμενον μίᾳ τῶν τοῦ Μίνω θυγατέρων ἢ Ἀριάδνῃ ἰδοῦσα καὶ ἔρωτι ἀλοῦσα δεινῷ τᾷ τῆς σωτηρίας αὐτῷ λάθρα συνέπραξε· μίτον γὰρ τῷ Θησεῖ παρασχοῦσα ἐδίδαξε, πῶς ἐκεῖνῳ χρῶμενος ἡγεμόνι τοὺς ἐλιγμούς τοῦ Λαβυρίνθου ἔχοι διεξοδεῦσαι. Ἐξ ὑποβολῆς οὖν τῆς Ἀριάδνης τὸν Μινώταυρον ὁ Θησεύς ἀνελὼν καὶ τοῦ Λαβυρίνθου ἐξαγαγὼν ἐαυτόν, αὐτὴν τε καὶ τοὺς συμπλωτῆρας ἀναλαβὼν τῆς Κρήτης πάλιν ἐξέπλευσεν. Εἰς δὲ Νάξον κατασχὼν καὶ τὴν Ἀριάδνην ἐκδιόσας κατέλιπε μόνην καθεύδουσαν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, ἔρωτι Δ' Ἑλλης τῆς Πανοπέως ἀγνώμων δειχθεὶς πρὸς τὴν σώτειραν. Ἄλλοι δ' ἄλλως τὸν μῦθον τοῦ Θησεῶς καὶ τῆς Ἀριάδνης ποικίλλουσι. Σημειωτέον δ' ἔτι, ὅτι ὀρθῶς ὁ τοῦ Ἀνδρόγεω φόνος καλεῖται πολὺδακρυς, ἅτε πολλῶν δακρύων τοῖς Ἀθηναίοις γενόμενος αἴτιος.

79). Μινωταύρῳ δαῖτα πικρὴν. Οὐκ ἀπροσφύως, οἶμαι, τὸ ἐπίθετον τοῦτο προστίθεται μοι. Πικρὰ γὰρ ἡ ἀνθρωποφαγία τοῖς τε τὴν βρώσιν παρέχουσιν Ἀθηναίοις καὶ αὐτῷ τῷ Μινωταύρῳ ἀπέβη.

83). Νεκροὺς ἀνέκρους. Οὕτω μεθερμηνεύται μοι λέξει ἀήθει τὸ τοῦ Κατούλλου ἄκητες ὡσαύτως καὶ δυσμεθερμηνεῦτον *funera nec-funera*, ὅπερ κατὰ τὸ ὁμηρικόν Ἴρος Ἀἶρος (Ὀδυσ. Σ. 73) καὶ τὸ Σοφόκλειον ὕπνος ἄϋπνος (Φιλοκτ. 848) καὶ τὸ γάμος ἄγαμος ἐσχημάτισται. Ὡς περ οὖν τὸ Ἴρος Ἀἶρος σημαίνει ἱρὸν μὴ ὄντως ἱρὸν, ἅτε αὐτίκα ἐκποδὼν γεννησόμενον, τὸ δὲ ὕπνος ἄϋπνος, ὕπνον μὴ ὄντως ὕπνον, οὕτω καὶ τὸ νεκρὸς ἀνεκρὸς δηλοῖ νεκρὸν οὕπω ὄντα νεκρὸν, ἀλλ' αὐτίκα ἐσόμενον.

93). Μελεδῶσί τε γήθεα μίσγεις. Παράβαλε τὰ τοῦ Ἀνακρέοντος·

Ἀκίδας δ' ἔβαπτε Κύπρις,
μέλι τὸ γλυκὺ λαβοῦσα·

ὁ δ' ἔρωι χολὴν ἔμισγεν (Ῥοδάρ. μέ. 5—7).

96). Γόλῳ γὰρ μέδουσα καὶ ἰδάλιοιο. Γόλῳ, πόλιν ἐπὶ

τῆς νήσου Κύπρου, κτισθεῖσα ὑπὸ Γόλγου Σικωνίου, ἔνθα ναὸς ἦν Ἀφροδίτης. Ἰδάλιον δὲ ὄρος ἐστὶ τῆς αὐτῆς νήσου, ἐφ' οὗ ὁμοίως ἔχειτο ναὸς τῆς θεᾶς, καὶ ἐξ οὗ αὕτη Ἰδαλία ἐπεκαλεῖτο. Πρβ. Θεοκρ. Εἰδύλλ. ΙΕ'. 100.

103). "Ομως γε μάτην κτλ. Ἐνδομυχὶ ἡ Ἀριάδνη θανεῖν τὸν Μινώταυρον εὐχομένη, τὸν δὲ Θεσέα σωθῆναι, τοῖς μὲν Θεοῖς κεχαρισμένα ὑπισχνεῖτο δῶρα, ἀλλ' ἑαυτῇ μάταια· ταῦτα γὰρ οὐχ ὅπως ὤνησαν αὐτήν, ἀλλὰ καὶ κακοδαίμονεστάτην κατέστησαν.

104). Τὸ ἐπὶ χεῖλεσι τὴν εὐχὴν ἐρύξαι οὐ τὸ μεταγνῶναι αὐτὴν ἐν τῷ εὐχεσθαι σημαίνει, ἀλλὰ τὸ καθ' ἑαυτὴν σιγῇ εὖξασθαι. Εἰσι δ' οἱ ἀντί τοῦ *suspendit* ἀναγνωστέον ἡγοῦνται *succendit*.

105). Ταῦρος, ὄρος μέγα μέσην τὴν Ἀσίαν πᾶσαν σχεδὸν διέχον. Τὸν Μινώταυρον ὑπὸ Θεσέως κτεινόμενον καὶ πίπτοντα προσφυῶς ὁ Κάτουλλος ὑψικόμῳ τοῦ ὄρους Ταύρου παραβάλλει δρυὶ ὑπὸ βιαίας ἐκπρεμνιζομένη θυέλλῃ. Ἐμιμήσατο δὲ τὸν Ὀμηρον, ὁμοίᾳ παραβολῇ πολλαχοῦ τῆς Ἰλιάδος χρησάμενον (ἴδε Ἰλ. Δ. 482, Ν. 389, Π. 482) πρβλ. καὶ Κόϊντ. Σμυρν. α. 488 κ. ἐξ. Ἠδ' αἰτιατ. δρυά εὔρηται παρὰ Κοῖντῳ γ'. στ. 280 καὶ ἀλλαχοῦ

Ἀντὶ τοῦ ἀρσενικοῦ *indomitus turbo*, *indomitum turben* οὐδετέρως ἔγραψεν ὁ Φροιλίχιος Σερουτίῳ πειθόμενος, ὃς ἐν ταῖς εἰς τὸν στίχον 278 τοῦ 3ου βιβλίου τῆς Αἰνειάδος σημειώσσει τάδε ἡμῖν παρέδωκεν. *Catullus hoc turben dicit ut hoc carmen*.

109). "Οσον περ' ἴκοιτο πρόσω. Τῆς παρὰ Δοιριγγίῳ γραφῆς *lateque et cominus obviam* προειλόμην τὴν ἐξ εἰκασίας τοῦ Λαχμάννου διόρθωσιν τοῦ κειμένου ἔχουσαν ὧδε· *late qua est impetus*· Εἴ τις δ' ἐκείνην μᾶλλον ἀσπάζεται, μεταγραφέτω τὴν ἐλληνικὴν τοῦ στίχου μεταφράσιν οὕτως·

» Ἥριπε· πᾶν δ' ἔμπλην' ἰδ' ἐκάς κυρέον συνέθραυσε

110). Λεῖπει ἐν τῷ κειμένῳ τὸ οὐσιαστικόν, εἰς δ' τὸ ἐπίθετον *saevum* καὶ τὴν μετοχὴν *iactantem* ἀνενεκτέον· ἔοικεν οὖν στίχος τις ἐκρουῖναι ἐνταῦθα.

116 117). Ἀλλὰ τίη πόλλ' ἐρέπω; Αὐτὸς ὁ ποιητὴς ἐκυτὸν ἀπὸ τῆς παρεκβάσεως ἀνακαλεῖ· ἀλλὰ μάτην πειρᾶται τὴν τῆς ψυχῆς φορὰν ἐπισχεῖν, ἥ ὑπὸ τῆς ὑποθέσεως κάτοχος γενομένη αὐτομάτως φέρεται προσωτέρω.

118). Προσπύγματ' ἀδελφῆς· τῆς Φαίδρας δηλονότι, θυγατρὸς καὶ ταύτης τοῦ Μίνω.

119). Ἡθ' ἐῖ αἰνοτόχεια κτλ. Κάνταῦθα κατηκολούθηκα τῷ Λαχμάννῳ ἐξ εἰκασίας τὸν στίχον γράφοντι ὥς ἐν τῷ παρ' ἐμοὶ κειμένῳ. Ὁ δὲ Ῥοσδάχιος ἀντὶ τοῦ ῥήματος *laectabatur* γραπτέον

εἶναι εἰκάζει *luctabatur* ὥστε μεταπονητέον τὸν στίχον οὕτω·
 ἢ θ' ἐῖ οἰχομένη μελέη ἐπεκόπτετο παιδί.

Εἰ δέ τις τὴν παρὰ Δοιριγγίῳ γραφὴν μᾶλλον προσέεται ἔχουσαν ὧδε·
Quae misera in gnata flevit deperdita, laeta κτλ.

μεταβαλέτω καὶ τὴν ἑλληνικὴν μετάφρασιν οὕτως·

Ἡ πόλλ' αἰνοτόκεια θύγατρ' ὀλοφύρατο, πρόφρων

129). Περὶ βλῆμα μαλακὸν τῆς γυμνῆς κνήμης νοεῖσθω τοῦ χι-
 τῶνος τὰ περιπέζια, οἷς αἱ κνήμαι καλύπτονται. Πρβλ. τὸ τοῦ
 Μόσχου (Εἰδύλλ. 6'. 122—124).

» ἐν χερὶ δ' ἄλλη

» Εἴρου πορφύρας κόλπου πτύχας, ὄφρα μὴ ὦν

» Δεῦοι ἐφελκομένην πολιτῆς ἀλὸς ἄσπετον ὕδωρ.

142). *Τὰ σκέδασαν κοῦφοι γυρ ἀρεμῶλι' ἀῆται·*
 δηλονότι ἐματαιώσαν, διέλυσαν. Παράβαλε τὸ τοῦ Ὀμήρου (Ὀδυσ.
 Θ. 408—409).

» ἔπος δ' εἴπερ τι βέβακται

» Δεινόν, ἄφαρ τὸ φέροιν ἀναρπάξασαι ἄελλαι.

καὶ τὸ τοῦ Θεοκρίτου (Εἰδύλλ. κβ'. 167—168).

» Τὰ δ' εἰς ὕγρον ὥχετο κῆμα

» Πνοιή ἔχοισ' ἀνέμοιοι.

150). *Ὁμαιμον·* τὸν Μινώταυρον λέγει, ὁμομήτριον αὐτῇ
 γεγονότα· ἐκ Πασιφάης γὰρ (ὡς εἴρηται σημ. 31) ἐγεγέννητο ὁμι-
 λησάσης τῷ ταύρῳ.

153). *Οὐδ' ἄρα με φθιμένην κορίη* κτλ. Μεγίστην
 συμφορὰν ποιεῖται ἡ Ἀριάδνη τὴν μετὰ θάνατον ἀταφίαν. Κατὰ γὰρ
 τὴν δεισιδαίμονα τῶν παλαιῶν δόξαν αἱ τῶν ἀτάφων ψυχαὶ οὐκ
 ἐτύγχανον ἀναπαύσεως, ἀλλ' ἔτη ἐκαστὸν περὶ τὸ ἑαυτῶν σῶμα ἢ
 περὶ τὴν Στύγα πλανᾶσθαι ἐνομιζόντο, εἰργόμεναι τῆς εἰς ἄδου
 καθόδου· (ἴδε Ὀμ. ἱλ. Ψ. 71 κ. ἔξ.) Ἴνα δέ τις τὰ πρὸς τὸν νεκρὸν
 ἀφοσιώσεται καὶ αὐτὸν τῆς πλάνης ἀπαλλάξῃ, ἀπέχρη καὶ ἐλάχιστον
 γῆς ἢ κόνεως τῷ σώματι ἐπιχέαι. (ἴδ. Σοφ. Ἀντιγ. 246 καὶ 429).

153). *Τίς σ' ἐκύησε θάλασσα;* Παράβαλε τὸ ὁμηρικόν
 (ἱλ. Π. 34).

» γλαυκὴ δέ σε τίκτε θάλασσα.

157). *Ὅττι βίου τοῖα* κτλ. Ὁ νοῦς· ὅτι τοιαύτας μοι ἀμοι-
 βάς παρέχεις τῆς τοῦ βίου σου ἀπὸ τῶν κινδύνων ἐκσώσεως.

168). *Φύκευς ἐπ' ἐρήμου,* ἐπὶ τῆς φυκώδους ἐρήμου παρα-
 λίας.

169). *Ἡ ῥα λίην δαίμων* κτλ. Βαρυτέρα ἢ συμφορὰ, εἰ τις
 μηδέν ἔχει, ὅτῳ τὴν τῆς ψυχῆς ὀδύνην ἀνακοινώσαιο· μόνον γὰρ

τῆς λύπης τῷ δυστυχοῦντι γίγνεται ἀνακούφισμα ἢ λόγῳ αὐτῆς πρὸς τοὺς ἄλλους ἐκδήλωσις.

174). Ἐν Κρήτῃ δολόεις δῆσε κτλ. Δολόεις, ἤτοι ἄπιστος ναύτης, λέγεται ἐνταῦθα ὁ Θησεύς, ἡ συνεκδοχικώτερον πάντες οἱ συμπλωτῆρες αὐτοῦ. Πάντας γὰρ συνεργοὺς αὐτῷ τῆς ἀπάτης ἡγεῖται ἡ Ἀριάδνη. Παράβαλε τὸ τοῦ Οὐῆργιλίου (Αῖν. δ. 657—658).

» Felix, heu, nimium felix, si littora tantum

» Nunquam Dardaniæ tetigissent nostra carinae!

καὶ τὸ τοῦ Εὐριπίδου (Μῆδ. 1—2).

» Ἀγὼ ὦφελ' Ἀργοῦς μὴ διαπτάσθαι σκάφος

» Κόλχων ἐς αἶαν, κυανέας Συμπληγάδας!

178). Ἰδομενεαῖα νέωμαι ἐς οὐρεα; Ἰδομενεαῖα ὄρη ἀπὸ πολίχνης Ἰδομένης ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ κεκλησθαι φησιν ὁ Οὐόσιος, ὁ τὸ χωρίον τοῦτο φαύλως πρὶν ἔχον ἄριστα ἰασάμενος. Δύο δ' ἦσαν Ἰδομεναί· ἡ μὲν ἐγγὺς Ἀμβρακίας ἐπὶ δύο ὑψηλῶν λόφων κειμένη, ἑτέρα δ' ἐγγὺς τῶν τῆς Θράκης ὁρίων ἐπὶ τῶν Βοττιαίων ὁρῶν, ὑπὸ Ἰδομενέως τοῦ τῶν Κρητῶν ἡγεμόνος κτισθεῖσα, ὅτε στόλῳ ἐπὶ Μακεδονίαν ἦλθε. Σημειωτέον δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν Οὐόσιον, ὅτι οὐκ αὐτὰ ὁ ποιητὴς βούλεται σημαίνειν τὰ ὄρη, ἐφ' ὧν ἔκειτο ἡ εἰρημένη πολίχνη· ἀλλ' ἐπειδὴ ὑπ' Ἰδομενεῖ καὶ τοῖς Κρησὶ πᾶσα ἦν ἡ τῆς Μακεδονίας καὶ δὴ καὶ ἡ τῆς Χαλκιδικῆς παραλία, οὐδὲν κωλύει ἡμᾶς μὴ οὐ συνεκδοχικῶς πᾶσαν ταύτην καὶ μάλιστα τὸν πόρρωθεν ὁρώμενον Ἄθω ἐνταῦθα νοεῖν.

184). Ἐν τῷ κειμένῳ ἀναγινώσκεται *sola insula* κατ' ὀνομαστικὴν διό ἔχοι τις ἂν τὸ χωρίον ἀκριβέστερον μεθερμηνεῦσαι ὧδε· Πληρὴ δὲ τούτων αἰγριαλὸς ἄνευ στέγης, νῆσος ἐρήμη· ἀλλ' ἡ πεζὴ αὕτη μετὰφρασις τῆς ἐμῆς ἐμμέτρου οὐ διαφέρει τὸν νοῦν.

210). Φίλα σήματα· τὰ λευκὰ βούλεται λέγειν ἱστία, ἃ τὸν Θησεῖα σῶον ἐκ Κρήτης ἐπαναπλέοντα ἔδει κατὰ τὴν τοῦ πατρὸς ἐντολὴν πόρρωθεν τούτῳ ἐπᾶραι τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας τεκμήρια.

215). Τέκνον μουρογενές. Πῶς μονογενές; οὐ γὰρ τὸν Θησεῖα μόνον ἐξ Αἰθρας τῆς Πιθέως ἐτέκνωσεν ὁ Αἰγεύς, ἀλλὰ καὶ Μῆδον ἐκ Μηδείας τῆς Αἰήτου (ἴδε Ἀπολλοδ. α. 9. 28). Κατὰ μετὰληψιν ἄρα ἐκδεκτέον τὸ μουρογενές ἀντὶ τοῦ φίλτατον.

216). Ὅς ὑστατίῳ ἐνὶ γῆραϊ νῦν δέδοσσαι μοι. Εἰσὶν οἱ ταῦτα τὸν καθ' Ὁμηρον τηλύγετον δηλοῦν ἡγοῦνται, δν δηλονότι ὅφθ' ἡλικίας ἐγέννησεν ὁ Αἰγεύς. Ἀλλ' ἔμοι γε ὀρθότερα

δοκεῖ ὁ Δοιρίγγιος ἀποφαίνεσθαι, φάσκων τὸν ποιητὴν δηλοῦν βού-
λεσθαι τούτοις, ὅτι ὁ Θησεὺς παρὰ Πιτθεῖ τῷ πρὸς μητρὸς πάππῳ
ἐν Τροιζῆνι ἀνατραφεὶς, ἑναγχος τῷ πατρί, πόρρῳ ἤδη τῆς ἡλικίας
ἐληλακότι, ἐς Ἀθήνας ἐπέμφθη. Ταύτην τὴν ἐρμηνείαν ἐπικυροῖ τὰ
κατωτέρω (στίχ. 219—220) λεγόμενα ὑπὸ τοῦ Αἰγέως·

„..... οὗ ὄμματα γήραϊ βληχρά,
„ Οὐπω τηλυγέτου κεκόρηται υἱὸς ὀπωπῆς.

Ἐμφαίνεται γὰρ τούτοις μὴ πολὺν διαγεγονέναι χρόνον, ἐξ οὗ πρῶ-
τον ὁ Αἰγεὺς τὸν υἱὸν ἐν Ἀθήναις εἶδε.

224). *Κρᾶτα κόρει πολιδὸν* κτλ. Εἴθιστο πάλαι τοῖς πεν-
θοῦσι κόνιν ἢ τέφραν τῆς κεφαλῆς καταχεῖν, καὶ τὰ ἱμάτια τού-
τοις ῥυπαίνειν· (ἴδε Ἰλι Σ. 23 κ. ἐξ. Ὀδυσ. Ω. 315 κ. ἐξ.)

225). *Πλαγκτοῦ ἀφ' ἱστοῦ* (*vago malo*). Πλαγκτὸς λέγε-
ται ὁ ἱστὸς ὡς ὑπ' ἀνέμων περιδονούμενος ἢ μετὰ τῆς νεῶς ἐπὶ
τῶν κυμάτων πλανώμενος.

227). *Κάρβασα ἰβηρικὰ*· δηλονότι ἱστία ἐξ ἰβηρίας κομι-
ζόμενα, ὅπου πάλαι ἄριστον εἰς ἱστοποιεῖν ἐφύετο λίνον· ἴδε Plin.
Hist. Nat. XIX, 2. 6.

228). *Ζαθέης πολιοῦχος Ἴτωνος*· ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ ναὸν ἐν
Ἴτῳ ἢ Ἰτώνῃ πολίχνη τῆς Θεσσαλίας εἶχεν, ὅθεν τὴν τῆς θεᾶς λα-
τρείαν ἐς Ἀθήνας ἔπειτα μετενεχθῆναί φασι.

230). *Δεξιτερὴν ἐρυθῆναι αἵματι ταύρου*· τὸν Μι-
νώταυρον δηλονότι κτείνειαι.

236). *Υψοῦ, ὅθι στίλβει* κτλ. Στίλβειν φησὶν ὁ ποιητὴς
τὰ καρχήσις, ἥτοι τὰ τῶν ἱστῶν ἄκρα· διότι μετὰλλῳ, ὡς ἔοικεν,
εἰς μεῖζω στερεότητα τὸ πάλαι περιεβάλλετο. Σημειωτέον δ' ὅτι
ὁ τοῦ κειμένου στίχος. *Lucida qua splendent summi carchesia
mali*, ἐν πολλοῖς χειρογράφοις λείπει.

242). *Ἀκρην ἀρέβαινε πόλῃα*· τὴν τῶν Ἀθηνῶν δηλο-
νότι ἀκρόπολιν, ἀφ' ἧς ὁ Αἰγεὺς ἀπασκόπει τὴν θάλασσαν, εἵπου
τὸ πλοῖον ἴδοι ἐπανιόν, ἐφ' οὗ ὁ Θησεὺς εἰς Κρήτην ἐξεπεπλεύκει.

248). *Μινωῖδι, τῇ Ἀριάδνῃ*.

252). *Ἀρθηρὸς ἐτέρωθι* κτλ. ἐν τῷ ἐτέρῳ δηλονότι τοῦ
πέπλου μέρει ἀπεικόνιστο ὁ Διόνυσος σὺν τοῖς Σειληνοῖς καὶ ταῖς
Μαινάσιν ἐπὶ τῆς Νάξου πλανώμενος. Καλεῖται δ' ἀνθηρὸς ἕνεκα
τῆς αἰδίου αὐτοῦ νεότητος. Δυνατὸν δὲ τὸν Διόνυσον *florentem*
κληθῆναι ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ καὶ διὰ τὸ κισσῷ καὶ οἰνάραις αἰεὶ ἐστεμ-
μένον ὀρεᾶσθαι. Κατὰ ταύτην δὲ τὴν σημασίαν τῆς λέξεως μετα-
βλητέον τὸ ἐν τῇ μεταφράσει ἐπίθετον ἀρθηρὸς εἰς τὸ ἀρθο-
φόρος.

233). *Σειληνοῖσι Νυσαίοις*. Ὁ Σειληνός Ἑρμοῦ, ἡ κατ' ἄλλου Πανός καὶ νύμφης τινός ἦν υἱός, τροφεὺς τοῦ Βάκχου καὶ ἀκόλουθος. Ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ ἄλλοι τοῦ Θεοῦ ἀκόλουθοι Σειληνοὶ ἀπεκλήθησαν· *Νυσαῖοι* δὲ ἀπὸ πόλεως Νύσσης, ἐν ἣ φασὶ τὸν Σειληνὸν γεννηθῆναι καὶ τὸν Διόνυσον ἀναθρέψαι. Οὐ ταῦτά δὲ περὶ τῆς πόλεως, ἐν ἣ ὁ Διόνυσος ἀνετράφη, πάντες οἱ ἀρχαιολογοῦντες λέγουσι.

236). *Περιδοχμοῦντές τε τραχήλους*· κάμπτοντες περίξ τοὺς τραχήλους, ὥσπερ οἱ πολλὸν ἐμπεπωκότες ποιοῦσι, μεθυσφαλοῦντές τε καὶ ὀρθίαν τὴν κεφαλὴν βαστάζειν μὴ ἔχοντες.

238). *Οἱ δὲ διασπῶντες μύσχου μέλη* κτλ. Ὁ τῷ Βάκχῳ ἐπόμενος θίασος ἀνὰ τὰ ὄρη καὶ τοὺς ἀγροὺς πλανᾶσθαι ὀργιάζων εἰώθει· *μανία* δὲ κάτοχος θηρία τε ἄγρια καὶ τῶν ἡμέρων μύσχους μάλιστα καὶ δαμάλεις ἐπερχόμενος ἐζώγει καὶ διασπάρασεν. Ἴδε Εὐριπ. Βάκχ. 735 κ. ἐξ. ἔτι δὲ 1119 κ. ἐξ. ὅπου ὁ ἄγγελος εἰσάγεται τὸ τοῦ Πενθέως διηγούμενος πάθος.

259. *Οἱ δ' αὖ ἐλικτοῖσι* κτλ. Καὶ τοῦτο τοῖς ὀργιάζουσιν εἰθιστο, ὅφρσι περιζώννυσθαι ἢ περιελίσσειν τὴν κεφαλὴν.

260). *Οἱ δ' ἀθέητ' ἐτέλουν* κτλ. Ἄλλοι τῶν τοῦ Βάκχου θιασωτῶν, προσαγορευόμενοι κιστοφόροι, κίστην ἔφερον μυστικὴν, ἐν ἣ μυστηριώδη τινα ἐκρύπτετο τοῖς ἀτελέστοις ἀόρατα, καὶ σὺν αὐτοῖς ὁ φαλλός, εἰς δὴ ὀργιάζοντες τὸ καλούμενον φαλλικὸν ᾄδειν εἰώθεσαν (ἴδε καὶ Κλήμ. Ἀλεξ. Προτρεπτ. σελ. 13—30).

262). *Χερσὶ δολιχῆσι* (proceris)· ἦτοι τεταμέναις ὡς ὀρθῶς τὸ ῥῆμα ἡρμήνευσεν ὁ Οὐόσσιος.

263) *Χαλκῷ*. Χαλκὸς νοεῖσθω ἐνταῦθα κατὰ μετωνυμίαν τὰ κύμβαλα, οἷς μετὰ τυμπάνων ἐχρῶντο ἐν τοῖς Διονύσου ὀργίοις. Ἦν δὲ τὰ κύμβαλα χαλκοῦ πεποιημένα, κοῖλα καὶ περιφερῆ· ἀλλήλοις δὲ συγκρουόμενα ὅξυν ἦχον παρεῖχε.

265). *Βαρβαρικὸς αὐλός*· ἦτοι φρύγιος.

268). *Αἱμονὶς ἦβη*· ἡ τῆς Θεσσαλίας νεότης.

272). *Ὑπ' ἡελίοιο θύρῃσιν*. Οὕτως ἐξηλήνισα τὸ χωρίον γράψας κατὰ τὴν τοῦ Λαχμάννου διόρθωσιν *sub limina solis*, ἀντὶ τῆς συνήθους γραφῆς *sub lumina solis* = ὑπ' αὐγᾶς ἡελίοιο. Παλιλογία γὰρ ἂν εἴη τοῦτο κενὴ μετὰ τὸ προηγούμενον *aurora exoriente* = ἡοὶ φαινομένηφι.

278). *Σποράδην δ' ἐς δῶμ' ἐδὸν ἦεν ἔκαστος*. Τὴν ἐκ τῶν γάμων ἀποχωροῦσαν τῶν τῆς Θεσσαλίας κατοίκων πληθὺν πυκνοῖς τῆς θαλάσσης κύμασι παρεικάζει ὁ Κάτουλλος, ἄλλων δι' ἄλλων ὁδῶν καθ' ὁμίλους οἴκαδε ἀπιόντων καὶ πόρρωθεν ἐν τῷ

πορεύεσθαι ὀρωμένων. Ὁμοίᾳ δ' εἰκόνι πρὸ τοῦ Ῥωμαίου ποιητοῦ ἐχρήσατο Ὀμηρος. (Ἰλ. Β. 144 κ. ἐξ.)

279). *Οἱ δ' ἐπεὶ ἔρθεν ἔβαν* κτλ. Πρῶτοι μὲν εἰς τοὺς τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος γάμους πανταχόθεν τῆς Θεσσαλίας παρεγένοντο οἱ θνητοί· τούτων δ' οἴκαδε ἀποχωρησάντων, ἤκουσι νῦν δῶρα κομίζοντες οἱ ἐλάττους θεοὶ ἢ ἡμίθεοι, Χείρωνος ἡγουμένου, ὃς ἐν γειτόνων μὲν τῷ Πηλεΐ ᾔκει, πατὴρ δὲ φύς Ποσειδῶνος θείας φύσεως μετεilhχει. Μετὰ δὲ τούτους οἱ μεγάλοι θεοὶ οὐρανόθεν ἐλεύσονται τοὺς γάμους τιμήσοντες. (Ἰδε στ. 299 κ. ἐξ.)

288). *Μουσάων τε σοφαί* κτλ. Οὕτω μεθρημῆνευσα τὸ χωρίον, τηρήσας τὴν παρὰ Δοιριγγίῳ γραφὴν τῶν στίχων 288 καὶ 289. Εὗρηται δὲ τὸ μητρωνυμικὸν *Mnemonides* καὶ παρ' Ὀβιδίου (Μεταμορφ. ἐ. 268) σημαῖνον τὰς τῆς Μνημοσύνης θυγατέρας, ἥτοι τὰς Μούσας. Ἀλλ' ἡ γραφὴ αὕτη διόρθωσίς ἐστι Δοιριγγίου ἐξ εἰκασίας· ἐν γὰρ τοῖς χειρογράφοις ποικίλαι τῶν εἰρημένων στίχων φέρονται γραφαί, πᾶσαι ἐκ παραφθορᾶς προελθοῦσαι, αἱ ἐξῆς·

» *Minosin* (ἢ *Minosim*, ἢ *Minoisum*, ἢ *Minosinque*, ἢ *Inosinque*), *linquens Doris celebranta choreis*.

» *Notatius namque* κτλ.

Ὁ δὲ Λάχμαννος τὰ μὲν ἄλλα τῆς παρὰ Δοιριγγίῳ γραφῆς ἐτήρησεν, ἀντί δὲ τοῦ *Mnemonidum* προεῖλετο γράφειν *Najasin* (ἥτοι Νηϊάσιν) ὃ ταῖς ἐν τοῖς χειρογράφοις γραφαῖς συμφωνότερον. Κατὰ δὲ ταύτην τὴν γραφὴν ἐξελληνιστέον ἂν εἴη τὸ χωρίον ὧδε·

» Τέμπη ἐπηρεφέσι στεφανούμενα πάντοθεν ὕλης

» Νηϊάδεσσι λιπὼν, τὰ σοφῶν κληΐζετ' ἀοιδῆς.

289). *Αὐτοπρέμνους γὰρ ἔνεικε* κτλ. Παράβαλε Μόσχου Εἰδύλλ. ζ' 1—3.

292). *Καὶ ἀδελφὴν εὐκαμπῇ Φαέθορτος*. Αἰγείρον ἢ κλήθραν νόει. Αἱ γὰρ Ἠλιάδες αἱ τοῦ Φαέθοντος ἀδελφαί κατὰ τινας μὲν εἰς αἰγείρους (Ἀπολλ. Δ. 604. Οὐῖργ. Aen. X. 190) κατ' ἄλλους δὲ (Οὐῖργ. Eclog. VI. 62) εἰς κλήθρας τὸ εἶδος μεταβαλεῖν λέγονται, τὸν ἀδελφὸν κλαίουςαι κεραυνωθέντα ὑπὸ Διός. Εἰσι δ' οἱ εἰς ἐλάτας αὐτὰς μεταμορφωθῆναι φασί.

294). Πλὴν τῆς γραφῆς *indistinctis* εὗρηται καὶ ἑτέρα *distinctis*, καθ' ἣν μεταποιητέον τὸν στίχον ὧδε·

Συμπλέξας στεφάνοις ἐν κεκριμένοισιν ἔνεικε.

296). *Βαῖα φέρων προτέρης* κτλ. Γνωστός ὁ περὶ Προμηθέως μῦθος, ὃς ἐξ οὐρανοῦ κλέψας τὸ πῦρ καὶ τοῖς ἀνθρώποις εἰς γῆν κομίσας, βαρυτάτην ἔτισε ποινήν, κελεύσει Διὸς ὑψηλῇ τινὶ καὶ ἀποτόμῳ τοῦ Καυκάσου πέτρα προσπατταλευθείς, ἔνθα ἀετὶς

καθιπτάμενος ὁσημέραι τὸ ἦπαρ αὐτοῦ κατήσθιεν. (ἴδε Αἰσχυλ. Προμηθ. δεσμ. 1 κ. ἐξ. ἔτι Ἀπολλων. Ἀργον. Β'. 1247 κ. ἐξ.).

²⁹⁹). *Εἶτα πατὴρ μακάρων* κτλ. Μετὰ τοὺς ἡμιθέους αὐτὸς νῦν ὁ Ζεὺς σὺν τῇ Ἥρᾳ καὶ τοῖς μεγάλοις θεοῖς παραγίγνεται εἰς τοὺς τοῦ Πηλέως καὶ τοὺς Θετίδος γάμους τιμῶντες αὐτοὺς (Πρβλ. Ἀπολλων. Ἀργον. Δ. 807—8). Μόνοι δ' ἀπῆσαν ὁ Φοῖβος καὶ ἡ Ἄρτεμις· ὁ μὲν ὡς μέλλων ποτὲ τὸν ἐκ τούτων τῶν γάμων τεχθησόμενον Ἀχιλλέα αὐτὸς ἢ διὰ Διιφόβου ἢ Πάριδος ἐν Τροίᾳ κτανεῖν (ἴδε Κόιντ. Σμυρν. Γ. 60—82 Πρβλ. Δίκτυν. Δ. 2. Hygin. fabul 107), ἡ δ' ἄτε παρθενίαν ἀσκούσα αἰεὶ καὶ γάμοις οὐ χαίρουσα. Σημειωτέον δ' ὅτι κατὰ τὸν Ὀμηρον (Ἰλ. Ω. 62—63) καὶ κατ' ἄλλους ὁ Ἀπόλλων τοῖς γάμοις παρῆν, κιθαρίζων τε καὶ ἀγαθὰ τοῖς νεονύμφοις φοιβάζων.

³⁰¹). *Ἴδρος* ὄρος Καρίας, ἐν ᾧ πολλαὶ πόλεις καὶ χωρία ἦν Ἀπόλλωνι καὶ Ἀρτέμιδι ιερά.

³⁰⁶). *Τῆμος* δ' ἡ πεδανὰ τρομέουσai σώματα *Μοῖραι* κτλ. Εἰκότως ὁ Δοιριγγίος ἐν τοῖς ἀρίστοις τῆς ἀρχαίας ποιήσεως τὸ χωρίον τίθεται τοῦτο, ἐν ᾧ καλλίστην ἡμῖν ὁ Κάτουλλος καὶ οἶνει ζῶσαν παρέχει τῶν Μοιρῶν εἰκόνα, νηθουσῶν καὶ ἄσματοι ἀμοιβαίῳ ἀποθεσπιζουσῶν τοῖς νεονύμφοις τὸ πεπρωμένον. Τοὺς στίχους μάλιστα 311—321 ἀναγινώσκοντες, αὐτὰς δοκοῦμεν τὰς τριαδέλφας νηθούσας ὁρᾶν· οὕτω καλῶς τό, τε ὅλον σχῆμα καὶ αἱ ἐλάχισται αὐτῶν ἐν τῷ νήθειν κινήσεις ὑποτετύπωνται. Ἀξιόλογον δὲ περὶ Μοιρῶν χωρίον εὑρηται καὶ παρ' Ὀμήρῳ (Ύμν. εἰς Ἑρμ. 549. κ. ἐξ.), καθ' ὃ αὐταί·

» Οἰκία ναιετάουσιν ὑπὸ πτυχὶ Παρνησοῦ.

Ἐν γειτόνων οὖν τῷ Πηλεΐ οἰκοῦσαι παρεγένοντο εἰς τοὺς γάμους τὸ ἐπιθαλάμιον ἄσουςαι.

³⁰⁸). *Καὶ τρομερόν μὲν τῇσι* κτλ. Προειλόμην τὴν ὑπὸ Λαχμάννου γενομένην διόρθωσιν τῶν στίχων 308—309 τοῦ κειμένου. Ἡ δὲ παρὰ Δοιριγγίῳ γραφὴ ἔχουσα οὕτω·

» His corpus tremulum complectens undique quercus

» Candida purpurea quam Tyro incinxerat ora.

οὐδένα παρέχει νοῦν, πλὴν εἰμὴ τις τὰς λέξεις βιάζοιτο, τῇ μὲν μετοχῇ *complectens* τὸ ῥῆμα *erat* προστιθείς, τὴν δὲ φράσιν *complectens erat* ἀντὶ τοῦ παθητικοῦ ῥήματος *complectebatur* τεθεῖσθαι φάσκων, καὶ τὸ ὄνομα *quercus* ποικίλον ἱμάτιον σημαίνειν ὑπολαμβάνων, ᾧ δρυὸς ὁρῶτο ἐνυφασμένη εἰκὼν. Εἰ δέ τις ὅμως τὴν γραφὴν ταύτην ἀσπάζεται, ἐχέτω παρ' ἡμῶν καὶ τὴν τοῦ χωρίου μεθερμηνείαν μεταβεβλημένην ὧδε·

» Καὶ τρομερὸν μὲν τῶν δε χλανὶς δέμας ἄμπεχ' ἀπάντη,
 » Τὴν Τυρῶ κόσμησεν ἀλουργεῖ κάλλιμος ὦη,

Ἦν δὲ ἡ Τυρῶ Σαλμωνέως θυγάτηρ (ἴδε Ὅμηρ. Ὀδυσ. Α 235 κ. ἐξ).
 310). Κρατὶ δ' ἐπ' ἀργυρέῳ κτλ. Οὐ πάνυ συμφώνως τῇ
 τῶν λέξεων ἐν τῷ κειμένῳ συμπλοκῇ ἐξηλληνισταὶ μοι ὁ 310 στί-
 χος. Ἔδει γὰρ μᾶλλον λέγειν.

» Κρατὶ δ' ἐπὶ ῥοδέῳ λευκῇ σφιν ἐπέπρεπε μίτρη·

Ἀλλὰ φανερόν, ὅτι τῇ τῶν Μοιρῶν κεφαλῇ ἅτε γραῶν οὐ τὸ ἐπί-
 θετον ῥοδέῃ ἢ ῥοδόχρους, ἀλλὰ τὸ λευκῇ προσήκει, ὡς καὶ
 Ὅμηρος (ἐν Ὑμνῳ εἰς Ἑρμ. 551) ἐποίησεν αὐτάς κατὰ κρατὸς
 πεπалаγμένας ἀλφίτα λευκά. Διὸ τῷ Δοιριγγίῳ συντίθε-
 μαι, τὰ ἐπίθετα *roseus* καὶ *niveus* ἐνηλλάχθαι ἐνταῦθα φάσκοντι
 καὶ συχνὴν παρὰ ποιηταῖς τὴν τοιαύτην τῶν ἐπιθέτων ἐναλλαγὴν
 εἶναι διδάσκοντι. Αὐτίκα, φησί, παρ' Ὀβιδίῳ (Heroid. XVIII. 144)
 ἀναγινώσκομεν *Aurea lanigero vellere vexit ovis*. ἔδει γὰρ ἐν
 λόγῳ μὴ ἐσχηματισμένῳ *Ovis lanigera* καὶ *vellus aureum* λέ-
 γειν. Ὁ δ' Ὀράτιος (Od. I. 28. 18) *Exitio est avidum mare*
nautis εἶπε, δέον *avidis nautis* εἰπεῖν.

315). Τορνευτὴρ ἄτρακτορ κτλ. Κἀνταῦθα σημειωτέον,
 ὅτι ὁ ποιητὴς τὸ ἐν τῷ κειμένῳ ἐπίθετον *tereti* εἰς τὸ οὐσιαστι-
 κὸν *turbina* ἀνήνεγκε καὶ τούτῳ ὁμοιογενῶς καὶ ὁμοιοπτῶτως συν-
 ἔταξε, δέον εἰς τὸ *fusum* ἀνενεγκεῖν· οὐ γὰρ ἂν τὴν περιστροφὴν,
 ἀλλὰ τὴν περιστρεφομένην ἄτρακτον τορνευτὴρ ὀρθῶς λέγοιμεν.

317). Ἐρεᾶ ἀποδήγματα· τὰ ἀποδήγματα τοῦ ἐρίου, ἥτοι
 τὰς ὁδᾶς ἀποσπωμένας ἐξοχὰς τοῦ νήματος ἢ τραχύτητας. Ἐσχη-
 μάτισται δέ μοι ἡ λέξις ἀπόδηγμα κατὰ τὸ ἀπότιγμα.

323). Ἀπιστορ, πίστεως ἀναζίαν, ψευδῇ.

325). Ἡμαθίης ἔρυμα κτλ. Τὸν Πηλέα προσφωνοῦσιν αἱ
 Μοῖραι, ὅς τῆς Ἡμαθίας ἦν σκέπη, ἔνεκα δὲ τοῦ υἱοῦ δόξαν ἀθά-
 νατον ἔμελλε κτήσεσθαι. Ἡμαθία δὲ μέρος ἦν τῆς Μακεδονίας, με-
 ταξὺ τῶν ποταμῶν Ἀλιάκμονος καὶ Ἀξιοῦ κείμενον καὶ τῇ Θεττα-
 λίᾳ ὁμοροῦν. Ἀλλ' ἐνταῦθα τὴν Θεσσαλίαν ὁ ποιητὴς δηλοῖ τῷ
 ὀνόματι, ἴσως διὰ τὸ ταύτην τῇ Μακεδονίᾳ ὑπὸ Ῥωμαίων ἐν ἐκείνῳ
 τῷ χρόνῳ εἰς μίαν ἐπαρχίαν συνῆφθαι.

327). Ὑμμερς δ', οἷς μόρσιμ' ὀπηδεῖ, Θείετε κτλ. Τὸ
 ἐν στίχῳ 327 ἀναφορικὸν *quae* εἰς τὸ ἐν τῷ ἐπομένῳ στίχῳ *su-
 btegmīna* (κρόκας) ἀναφέρεται· διὸ ἔδει τὸ χωρίον κατὰ γραμμα-
 τικὴν ἀκρίβειαν ὧδε πῶς ἐξελληνισθῆναι· ἢ (κρόκη δηλονότι) μόρ-
 σιμ' ὀπηδεῖ· ἀλλὰ τὸν νοῦν οὐδὲν διαφέρει λέγειν τῇ ρηθο-
 μένῃ κρόκῃ, ἢ τῷ ρήθονται ρήτρῳ τὸ μόρσιμον ἔπσεσθαι. Ση-

μειωτέον δ' ὅτι τὸν ἐπιφθεγματικὸν στίχον 328 καὶ Οὐϋργίλιος ἐμιμήσατο Bucol. Ecl. VIII.

329). Ἐσπερος ἤξει σοι κτλ. Πρβλ. καὶ Καλλίμαχον (Ἀποσπ. συλλεχθ. ὑπὸ Βεντλεῦ του Βιβλ. Β' σελ. 434 ἔκδοσ. Ἐρνεστ.) λέγοντα περὶ τῶν νυμφίων, ὅτι τὸν τῆς Ἀφροδίτης ἀστέρα
» Ἐσπέριον φιλέουσιν, ἀτὰρ στυγέουσιν ἑῶν·

333). Ὡς γραφικῶς ἡμῖν ὁ ποιητὴς καὶ ἐπιχαρίτως τὰ τῆς νύμφης παρίστησιν ἀσπάσματα! Πρβλ. καὶ τὸ Ἀπολλωνίου (Ἀργον. Α. 1236—8).

» αὐτίκα δ' ἦγε
» Λαῖον μὲν καθύπερθεν ἐπ' αὐχένος ἀνθετο πῆχυν,
Κῦσσαι ἐπιθύουσα τέρεν στόμα.

342). Λαιψηρῆς ἐλάφοιο παραφθάσει κτλ. Γνωστὸν ἐξ Ὀμήρου, ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς ἦν πόδας ὠκὺς. Εἰκὸς ἄρα πολλὰκις αὐτὸν ἀγωνισάμενον δρόμῳ νικῆσαι. Ὁ δ' Εὐριπίδης (Ἰφιγ. ἐν Αὐλ. 206 κ. ἐξ.) οὕτω ταχὺν ἡμῖν τὸν τοῦ Πηλέως γόνον εἰσάγει, ὥστε καὶ πρὸς τέθριππον ἄρμα πεζὸν αὐτὸν καὶ ὄπλοις βαρυνόμενον περὶ ποδωκείας ἐν Αὐλίδι ἀμιλληθῆναι. Λέγει γὰρ ὁ χορὸς.

Τὸν ἰσάνεμόν τε ποδοῖν
λαιψηροδρόμον Ἀχιλῆα,
τὸν ἅ θεῖτις τέκε, καὶ
Χείρων ἐξεπόνασεν,
εἶδον αἰγιαλοῖσι
παρὰ τε κροκάλαις
δρόμον ἔχοντα σὺν ὄπλοις
Ἀμιλλαν δ' ἐπόνει ποδοῖν
πρὸς ἄρμα τέτρωρον
ἐλίσσων περὶ νίκας.

345). Γαῖα. (campi). Τὴν γραφὴν campi ἀντὶ τῆς γῆς προεὶ-
λόμην ἐν τῷ κειμένῳ κατὰ τὴν δόκιμον τοῦ Λαχμάννου διόρθωσιν.

349). Κληρονόμος τρίτατος κτλ. Τρίτος τοῦ Πέλοπος κληρονόμος λέγεται ὁ Ἀγαμέμνων· διότι ὁ μὲν Πέλοψ τῷ Ἀτρεΐ, Ἀτρεὺς δὲ τῷ Θυέστῃ, Θυέστης δὲ τῷ Ἀγαμέμνονι τὸ βασιλικὸν σκῆπτρον κατέλιπεν (ἴδε Ὀμ. Ἰλ. Β. 102 κ. ἐξ.). Διατί δὲ ψευδορ-
κος ὁ Πέλοψ ἴδε Hygin. fab. 84.

350). Πολλάκι φημίξουσιν κτλ. Καὶ αὐταὶ αἱ τῶν ὑπ' Ἀχιλλεὺς ἀναιρεθῆσομένων μητέρες ἐν τοῖς ἑαυτῶν θρήνοις τὴν ἀνδρείαν τούτου καὶ τὰ ἐνδοξα εὐκλείουσιν ἔργα.

354). Ὡς γὰρ τ' ἀμητῆρ κτλ. Ἡ παραβολὴ αὕτη μίμησις ἐστὶ τῆς παρ' Ὀμήρῳ Ἰλ. Α. 67 κ. ἐξ.

363). Καὶ ληῆς δ' ἔσσεται μάρτυς κτλ. Τὴν Πολυξένην καλεῖ ληῆδα, ἣν ἐπὶ τοῦ ἀχιλλεῖου τάφου οἱ Ἕλληνες ἔθυσαν. Τὰ

δὲ τῆς θυσίας ταύτης κυρίαν ὁ Εὐριπίδης ὑπόθεσιν τῆς ἑαυτοῦ ἐποιήσατο τραγωδίας, ἣ *Ἐκάβη* ἐπιγράφεται.

369). Παραδεξάμενος τὴν ἐν τῷ κειμένῳ γραφὴν *malescent* ἐξηλλήνισα τὸν στίχον κατ' αὐτήν. Ἀλλ' ὁ Ῥοσβάχιος ἔγραψεν ἔπειτα ἐξ εἰκασίας *mutescant*, μύθου τινὸς μνησθεὶς ἐκ τῶν τρωϊκῶν. Μυθεύεται γὰρ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Τροίας φωνὴν πολλάκις ἀκουσθῆναι ἐκ τοῦ τάφου τοῦ Ἀχιλλέως τὸ προσῆκον αὐτῷ γέρας αἰτούντος, τὸν δὲ Κάλχαντα κελεῦσαι θῦσαι αὐτῷ τὴν Πολυξένην ἐπὶ τοῦ τάφου, τελεσθεΐσης δὲ τῆς θυσίας σιγῆσαι τὸν τάφον καὶ φωνὴν οὐδεμίαν ἔτι ἐξενεγκεῖν. Ἔστιν οὖν κατὰ ταύτην τὴν γραφὴν τὸν στίχον ὧδε μεταβαλεῖν·

Πολυξένης σιγήσει φόνῳ ἥριον αἰπύ.

375). *Δεδόσθω*· παραδότω ἑαυτὴν τῷ ἐκ πολλοῦ χρόνου ποθοῦντι νυμφίῳ.

377). *Τῇ δ' αὖ ὑπιοίη* κτλ. Εἵθιστο, ὡς ἔοικε, τοῖς ἀρχαίοις εὐθὺς μετὰ τὴν πρώτην νύκτα, ἥ ἡ νεόνυμφος συγγένοιτο τῷ ἀνδρί, τὸν ταύτης αὐχένα μίτῳ περιμετρεῖν τὴν τροφόν. Τὸ δὲ τὸν αὐχένα τῆς νεονύμφου παχύτερον νῦν εὐρεθῆναι τῆς προτεραίας διακορέσεως καὶ σπέρματος γενναίου ἐμπλήσεως τεκμήριον ἐποιοῦντο.

379). *Οὔτε διχοφροσύνη ἀποκοιτεύσης* κτλ. Ὁ νοῦς· οὔτε ἡ μήτηρ τὴν ἐλπίδα τοῦ κτήσεσθαι ἀπογόνους ἀποβαλεῖ, ἀχθομένη ἐπὶ τῷ τὴν ἑαυτῆς θυγατέρα πρὸς τὸν ἄνδρα διχονοοῦσαν μὴ ἐθέλειν αὐτῷ συγκαθεύδειν.

384). *Οἴκους γὰρ τὸ πάροιθεν* κτλ. Τὸ τοῖς γάμοις τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος τὰς Μοῖρας παραγενέσθαι καὶ τὰ μέλλοντα τοῖς νεονύμφοις θεσπιωδῆσαι ἀφορμὴν παρέσχε τῷ ποιητῇ εἰς τὸ ἐν τέλει τοῦ ποιήματος παρεκβῆναι τῆς ὑποθέσεως καὶ τὸν χρυσοῦν αἰῶνα ἡμῖν ὑποτυπῶσαι διὰ βραχέων.

387). *Πολλάκις ἐν νηφῇ* κτλ. Περὶ τῶν θεῶν καθόλου εἰπὼν πρῶτον ὁ Κάτουλλος, ὅτι τὸ πάλαι θαμὰ τοῖς θνητοῖς ἐπὶ φαίνοντο, ἐπάγει νῦν παραδείγματα. Φησὶ δὲ τὸν Δία ταῖς ἐτησίαις αὐτοῦ ἑορταῖς παρόντα τὰς θυομένας οἱ ἐφορᾶν ἐκατόμβας. Ἐτησίαις δ' ἑορτάς ὀνομάζει ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς τοὺς τῷ Διὶ τὸ παλαιάτατον τεθέντας ἀγῶνας, ἐν οἷς αὐτὸς ὁ Ζεὺς πάλῃ πρὸς τὸν Κρόνον διηγωνίσατο. Ἔοικε δ' ἐν ἀρχῇ ἐτησίους τοὺς ἀγῶνας γενέσθαι παρὰ Κρησὶ τοῖς αὐτῶν εὐρέταις, εἶτα δ' ὑφ' Ἡρακλέους μετενεχθέντας εἰς Ἥλιδα πρῶτον μὲν κατὰ τριετίαν τελεῖσθαι, τέλος δὲ πενταετηρικοὺς καταστῆναι.

393). *Τρίτωρος ἀρασσα*· ἡ Ἀθηνᾶ, ἥ πάλαι ἐν Βοιωτίᾳ, παρὰ τῇ Κωπαίδι λίμνῃ λατρευομένη, ἔνθα ὁ ποταμὸς Τρίτων εἰς-

ρεῖ, Τριτὼ διὰ τοῦτο καὶ Τριτωνίς καὶ Τριτογένεια ἐπεκλήθη. Καὶ πόλις δ' ἐκεῖ λέγεται οἰκισθῆναι ἀρχαιοτάτῃ Ἀθῆναι τοῦνομα, ὕστερον ὑπὸ τῆς λίμνης κατακλυθεῖσα. Ἔσχε μὲν καὶ ἐν Λιβύᾳ ἡ Ἀθηνᾶ ἱερὸν παρὰ λίμνῃ Τριτωνίδι· ἀλλ' ἀμαρτάνουσιν οἱ δοξάζοντες ἐκ ταύτης τὴν θεὰν ἐπονομασθῆναι Τριτῶ κτλ. *Ῥαμνουσίη ἢ εἰς Ῥεῆναις*. Ἡ Νέμεσις ἢ Ἀδράστεια, Ῥαμνουσία ἐπικληθεῖσα, ἀπὸ τοῦ ἐν Ῥαμνοῦντι κατὰ τὴν Ἀττικὴν ἱεροῦ.

403). *Ὅφρα δρέπητ' ἀνέδην* κτλ. ἵνα ἀκωλύτως καὶ ἀδεῶς ἀνθηρὰν παρθένον εἰς γάμον ἀγάγῃται, μητρειὰν τῷ υἱῷ ἐσομένην, καὶ ταύτῃ συνοικῇ. Ἐπίτηδες δ' ἐχρήσατο ὁ ποιητὴς τῷ ὀνόματι *μητρειά*, ὅτε μισητῷ τοῖς προτέροις τοῦ δευτερογάμου παισὶ.

Κ. ΟΥΑΛΕΡΙΟΥ ΚΑΤΟΥΛΛΟΥ

ΑΣΜΑ ΕΣ'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΟΜΗΣ ΤΗΣ ΒΕΡΕΝΙΚΗΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

ΒΕΡΕΝΙΚΗ Πτολεμαίου ἦν τοῦ Φιλαδέλφου καὶ Ἀρσινόης τῆς τοῦ Λάγου θυγάτηρ, τῷ ἰδίῳ ἀδελφῷ Πτολεμαίῳ τῷ Εὐεργέτῃ κατ' ἔθος αἰγύπτιον (ἶδε Διόδ. Σικελ. Α. 27.) συνοικήσασα. Ἐπεὶ δ' οὗτος μικρὸν μετὰ τοὺς γάμους ἐπ' Ἀσσυρίους ἐστράτευσε, πολλὰ μὲν, ὥς εἰκός, ἡ νεόγαμος κόρη ἐπὶ τῇ τοῦ φιλτάτου συνεύνου ἀποδημίᾳ ἔχεε δάκρυα, καλὴν δ' ἠϋξάτο τῇ Ἀφροδίτῃ εὐχὴν, εἰ σῶος ἐκείνος καὶ νικητὴς ἐπανεέλθοι, κειραμένη τὴν κόμην τῇ θεᾷ ἀναθεῖναι. Τοῦ δὲ λαμπρὰ διαπραξαμένου ἔργα καὶ πᾶσαν ὑπαγαγομένου τὴν Ἀσσυρίαν, ἡ Βερενίκη τὴν εὐχὴν ἐπετέλεσε, τὴν ἑαυτῆς κόμην ἀποφαλίσασα καὶ τῷ ναῷ Ἀφροδίτης τῆς Ζεφυρίτιδος ἀναρτήσασα. Ἀλλὰ τῇ ὑστεραίᾳ οὐκ ἔτι ἦν ἐν τῷ ναῷ τὴν κόμην ἰδεῖν, παραδόξως ἀφανῆ γενομένην. Ἐπειδὴ δὲ τὸ γεγονός τόν τε βασιλέα καὶ τὴν βασίλισσαν οὐ μετρίως ἠνίασε, Κόνων ὁ πάντων τῶν τότε ἀστρονόμων ὑπερφέρων σοφία, τὴν παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασίλισσης ἐξωνούμενος εὖνοιαν, θεῶν βουλῇ τὴν κόμην ἀποθεωθῆναι καὶ

καταστερισθῆναι ἐδίδασκεν, ἐπιδεικνὺς ἐν οὐρανῷ μεταξὺ Λέοντος καὶ Ἀρκτούρου τὴν χώραν, ἔνθα τὸ νέον ἄστρον ἐτέτακτο. (ἴδε περὶ τούτων Hygin. poet. astron. II. 24). Ταῦτ' οὖν ὁ Καλλίμαχος ἠδίστην ἄσματος ὑπόθεσιν ἐποίησατο, ἐν ᾧ τὸν τε Πτολεμαῖον ἐξύμνει, τὸν διὰ τὴν ἐξαίρετον περὶ τὰ γράμματα καὶ τὰς καλὰς τέχνας σπουδὴν ὡς θεὸν θεραπευόμενον ὑπ' αὐτοῦ, καὶ τὴν τοῦ Κόνωνος ἐν τοῖς ἀστρονομικοῖς διαφέρουσαν ἐπιστήμην καὶ πείραν ἐπῆνει. Ἐπαιξε δ' ὁ ποιητὴς ἐν τῷ ᾄσματι οἷα ποιητὴς Ἀλεξανδρινός, εὐμάρειαν εἰς παιδιὰν παρέχοντος αὐτῷ τοῦ προσώπου, ὃ ὑποδύεται· τὴν γὰρ βασιλίδαν κόμην προσωποποιήσας καὶ ὡς ἐκ ταύτης φθεγγόμενος ἐν τῷ ᾄσματι, μετὰ πλείονος χαριεντίζεται παρῥησίας.

Τὸ ἐλληνιστὶ συντεταγμένον τοῦ Καλλιμάχου ᾄσμα ὑφ' Ὀρτάλου παρακληθεὶς εἰς τὴν Ῥωμαίων φωνὴν ἐμμέτρως μετενεγκεῖν προῦθυμήθη ὁ Κάτουλλος. Κρίττονι δὲ τοῦ ἐλληνικοῦ πρωτοτύπου τύχῃ ἐχρήσατο ἡ Ῥωμαϊκὴ αὐτῇ μεθερμηνεία, ἣν δὴ ἀναγινώσκοντες οὐ μετρίως ἐπὶ τῇ ἐκείνου ἀπωλείᾳ ἀχθόμεθα, καὶ εἰκότως· ἦν γὰρ ἂν ἡμῖν τὴν τε τῆς ποιήσεως χάριν καὶ γλαφυρότητα καθαρωτέραν ἐν τῷ πρωτοτύπῳ γινῶναι καὶ τὰ ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ μεθερμηνείᾳ ἐφθαρμένα χωρία ἐπιτυχέστερον ἐξ ἐκείνου ἰάσασθαι· νῦν δ' ἀνάγκη στέργειν ἡμᾶς τοῖς παροῦσιν. Εἰ μὲν οὖν τὸ τοῦ Κατούλλου τόδε ᾄσμα καὶ ἄλλος τις τῇ ἐλληνικῇ ἀποδοῦναι γλώττῃ περιλοτίμηται, οὐκ οἶδα· μιᾷ δ' αὐτὸς μόνη τούτου ἐς τόδε ἐλληνικῇ ἐντετύχηκα μεταφράσει, τῇ ὑπὸ Ἀντωνίου Σαλουϊνίου τοῦ Φλωρεντίνου ἐκπονηθείσῃ, ἣν ἐν τῇ τῶν ᾄσμάτων τοῦ Κατούλλου ἐκδόσει προσέθηκεν ὁ Δοιρίγγιος. Ἐπειδὴ δ' ἡ τοῦ Σαλουϊνίου μεθερμηνεύσις ἐκείνη οὔτε κατὰ τὰς νεωτέρας τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κειμένου διορθώσεις ἐγένετο, οὔτε τὴν λέξιν οὕτω καλῶς ἔχειν μοι ἔδοξεν, ὥστε περιττὴν ἀποφαίνειν πᾶσαν νέαν αὐτοῦ ἐξελλήνισιν, ἐτόλμησα καὶ αὐτὸς πειραθῆναι

τοῦ ἔργου. Καὶ δὴ μετήνεγκα μὲν πρὸ ἱκανοῦ χρόνου τὸ ἄσμα
εἰς τὴν ἀρχαίαν τῶν Ἑλλήνων φωνὴν καὶ τύποις ἐξέδωκα,
φίλου μοι συγκαθηγητοῦ πεισθεὶς προτροπῇ, ὃς πρέπον ἡμῖν
ἔφασκε μηδαμοῦ μηδαμῶς τὰ πατρῷα περιορᾶν, ἀλλὰ καὶ
τὸ ἀπολεσθὲν ἐκεῖνο καλὸν τοῦ Καλλιμάχου εἰς τὴν κόμην
τῆς Βερενίκης ποίημα τῇ γοῦν ἀπὸ τοῦ ῥωμαϊκοῦ μεθερμη-
νεῖα ὥς οἶόν τε ἀνασώσασθαι. Ἐπειδὴ δ' ἐν τῇ προτέρᾳ μεθερ-
μηνείᾳ τῷ τοῦ Δοιριγγίου μάλιστα ἐχρησάμην κειμένῳ καὶ
ταῖς ὑπ' ἐκείνου δοκιμαζομέναις αὐτοῦ διορθώσεσι, δέδοκται
μοι νῦν ἐπιμελέστερον αὐτὴν κατὰ τὰς παρὰ Λαχμάνῳ τῷ
νεωτέρῳ τοῦ Κατούλλου ἐκδότῃ γραφᾷ τοῦ κειμένου καὶ
διορθώσεις ἐπεξεργάσασθαι. Κανόνι δὲ κέχρημαι καὶ ἐνταῦθα
τῷ αὐτῷ, ὃν καὶ ἐν τῇ τοῦ Ἐπιθαλαμίου Πηλέως καὶ Θέ-
τιδος μεταφράσει, πιστῶς μὲν τῷ κειμένῳ ἐπόμενος, ἀλλ'
οὔτε δουλικῶς τῇ λέξει αὐτοῦ προσέχων, οὔθ' ὑπὲρ τὸ δέον
αὐτῆς ὀλιγωρῶν καὶ μόνον τὸν νοῦν καὶ τὴν ἐν τῇ ἑλληνικῇ
γλώσσῃ θηρεύων εὐέπειαν. Ἰστέον δ' ὅτι καὶ τοῦ Σκαλιγέ-
ρου εὔρηται μετάφρασις τοῦ ἄσματος, τούτου ἔμμετρος, ἧ
δὴ μετὰ τὴν πρώτην τῆς ἐμῆς ταύτης μεταφράσεως ἔχδосιν
ἐνέτυχον, τέως ἀγνοουμένη μοι.

- OMNIA qui magni dispexit lumina mundi,
qui stellarum ortus comperit atque obitus,
flammeus ut rapidi solis nitor abscoretur,
ut cedant certis sidera temporibus,
5 ut Triviam furtim sub Latmia saxa relegans
dulcis amor gyro devocet aërio,
idem me ille Conon cælesti limine vidit
e Bereniceo vertice cæsariem
fulgentem clare, quam multis illa dearum
10 levia protendens drachia pollicita est,
qua rex tempestate novo auctus hymenæo
vastatum finis iverat Assyrios,
dulcia nocturnæ portans vestigia rixæ,
quam de virgineis gesserat exuviis.
15 Estne novis nuptis odio Venus? anne parentum
frustrantur falsis gaudia lacrimulis,
ubertim thalami quas intra limina fundunt?
non, ita me divi, vera gemunt, iuverint.
Id mea me multis docuit regina querelis
20 invisente novo prælia torva viro.
At tu non orbum luxti deserta cubile,
sed fratris cari flebile discidium?
Quam penitus maestus exedit cura medullas!
Ut tibi tunc toto pectore sollicitæ
25 sensibus ereptis mens excidit! at te ego certe
cognoram a parva virgine magnanimam.
Anne bonum oblita es facinus, quo regium adeptæ
coniugium, quo non fortius ausit alis?
sed tum mæsta virum mittens quæ verba locuta es?
30 Iuppiter, ut tristi lumina sæpe manu!
Quis te mutavit tantus deus? an quod amantes

Ὅς πυρσούς μεγάλου πάντας διάθρησε πόλοιο
 ἄστρον τ' ἀντολίας ἡδὲ δύσεις ἐδάη,

» ὡς αἶγλη φλογέσσα θοοῦ φθινύθει φαέθοντος
 ἡδὲ χρόνῳ τακτῷ τείρει ἄπεισι πάλιν,

» ὥς θ' Ἑκάτην λάθρη προΐεις ἐς λάτμιον οὔρος
 ἡδὺς ἔρωσ κατάγει κύκλου ἀπ' αἰθερίου·

» κεῖνος κάμῃ Κόνων εἰν ἡέρι τὴν ἀπόθριστον
 ἐκ βερενικείου κρατὸς ἐσεῖδε κόμην

» λαμπρὸν φαίνουσιν· τὴν πολλοῖς εὖχετ' ἐκείνη

10 ἀντείνουσα θεοῖς πῆχε λειοχρόω,

» ὀππότε ἄεξηθεὶς καινῷ βασιλεὺς ὑμεναίῳ
 χώραν πορθήσων ὥχετο ἄσσυρίην,

» ἱμερόεντα φέρων νυχίου τεκμήρι' ἀέθλου,
 τὸν ῥ' ἐπὶ συλήσει παρθενίης ὑπέδω·

» Ἡ ῥα Κύπριν στυγέουσι νεόζυγοι, ἡὲ τοκήων
 δάκρυσι γηθοσύνην ἀλιόωσι νόθοις,

» ἐντὸς ἅπερ θαλάμου μάλα πολλ' εἵδουσιν ἀπ' ὄσσοιν;
 Οὐ, μὰ θεούς, κείνας φήμ' ἔτεδν στενάχειν.

» Τοῦτο γ' ἐμή μ' ἀδινοῖσι γόοις ἐδίδαξεν ἄνασσα,

20 αἰνὸν ὅτ' ἐς πόλεμον βαῖνε νέος γαμέτης·

» Οὐ σὺ τότε οἰωθεῖσα λέχος κώκυσας ἐρῆμον,
 ἀλλ' ἡ νοσφισμὸν προσφιλέος κάσιος;

» Ὡς στυγνοὺς τῆμος μυελοὺς σέο δάπτειν ἀνίη!
 ὥς δ' ἄρ' ἀπὸ κραδίης ἀχθομένη σοι ὄλης

» ἐξέστη νόος! Ἀλλ' αὐτὸς μεγαλήτορ' ἐοῦσαν
 τυτθὴν περ κούρην ἥδεά σ' ἀτρεκέως·

» Ἡ ῥ' ἀγαθοῦ ἔργοιο λέλησαι, τῷ βασίλειᾳ
 Λέκτρ' ἔλαχες, καὶ τοῦ φέρτερον οὔτις ἔτλη;

» Ἀλλ' ἀπιόντα πόσιν τότε ἀχεύων οἶα προσηύδας!

30 Ζεῦ, ὥς ὠμόργνυς χειρὶ θάμ' ὅσσε τεώ!

» Τίς σε μετηλλοίωσε θεὸς τόσος; ἡ δὴ ἐρῶντες

- non longe a caro corpore adesse volunt?
 Atque ibi me cunctis pro dulci coniuge divis
 non sine taurino sanguine pollicita es,
 si reditum tetulisset. is haut in tempore longo
 captam Asiam Aegypti finibus addiderat.
 Quis ego pro factis cælesti reddita cœtu
 pristina vota novo munere dissoluo.
 Invita, o regina, tuo de vertice cessi,
 40 invita: adiuro teque tuumque caput.
 Digna ferat quod siquis inaniter adiurarit:
 Sed qui se ferro postulet esse parem?
 Ille quoque eversus mons est, quem maximum in oris
 progenies Thiaë clara supervehitur,
 cum Medi fodere novum mare, cumque iuventus
 per medium classi barbara navit Athon.
 Quid facient crines, cum ferro talia cedant?
 Iuppiter, ut Chalybum omne genus pereat,
 et qui principio sub terra quaerere venas
 50 institit ac ferri frangere duritiem!
 Abiunctæ paulo ante comæ mea fata sorores
 lugebant, cum se Memnonis Aethiopis
 unigena impellens nutantibus aëra pennis
 obtulit Arsinoes Chloridos ales equus,
 isque per ætherias me tollens advolat auras
 et Veneris casto collocat in gremio.
 Ipsa suum Zephyritis eo famulum legarat,
 grata Canopieis incola litoribus,
 scilicet in vario ne solum limine cæli
 60 ex Auriadneis aurea temporibus
 fixa corona foret, sed nos quoque fulgeremus
 devotæ flavi verticis exuviæ.
 Uvidulam a fluctu cedentem ad templa deum me

- νόσφι φίλου μάλα δὴν οὐκ ἐθέλουσι μένειν;
 » Δὴ τόθ' ὑπὲρ γλυκεροῦ συνεύνου ὑπέσχεό μ' οἴσιν
 σὺν πολλῷ ταύρων αἵματι πᾶσι θεοῖς,
 » εἴ ῥ' ὄγε νοστήσειεν· ὁδ' ὦκα μάλ' Ἀσίδα γαῖαν
 Αἰγύπτου ὁρίοις πρόσθετο νειλορύτου.
 » Τῶν δ' ἕνεκ' ἔργων αὐτὴ ἀνελθοῦσ' εἰς χορὸν ἄστρον
 ἀρχαῖον καὶνῷ δώρῳ ὄφλημα λῶ.
 » Ἡ ῥ' ἀέκουσα λέλοιπα τετὴν κορυφὴν, βασιλεια·
 40 Ναί! ὄμνυμ' ἱερὸν σὸν βίον ἠδὲ κάρη.
 » Ἀξια τίσαι, εἴ τις τοῦτ' ἐπίορκον ὁμόσσαι!
 Ἀλλὰ τίς ἂν τλαίῃ χαλκῷ ὑπαντιᾶσαι;
 » Χαλκῷ καὶ ὄρος εἶξε, τὸ ῥ' αἰπύτατον ποτὶ πόντῳ
 αἰγλήεις Θεῖης υἱὸς ὑπερπέτεται,
 » εὖτε νέην Μῆδοι ἄλ' ὄρυξαν, νηυσὶ δ' ἄρ' ἦδη
 βάρβαρος ἐξ Ἀσίης μέσσον ἔπλευσεν Ἄθω.
 » Τί κε κόμη ῥέξειεν, ὅτ' εἴκει τοῖα σιδήρῳ;
 Ζεῦ ἄνα, ὥς Χαλύβων πᾶν ἀπόλοιτο γένος,
 » ἠδ' ὃς ἀτειρέα πρῶτος ὑπὸ χθονὸς ἵνα σιδήρου
 50 δίξῃσθαι, σφύρη τ' ἤρξε μυδροκτυπέειν!
 » Ἄρτι ἀπὸ σφείων νοσφισθείσης μευ ἀδελφαι
 κώκυον αἶσαν, ὅτ' ἄρ' Μέμνονος αἰθίοπος
 » ὦφθη ὁμογνήτης εἰν ἡέρι ταρσῷ ἐρέσσω
 ἵππος ἐυπτέρυγος Χλώριδος Ἀρσινόης·
 » ὕψι δ' ἐς αἰθέριον μ' ἀναείρας χῶρον ἀπέπτῃ,
 ἄγνῳ τ' ἐν κόλπῳ Κυπρογενοῦς ἔθετο.
 » Αὐτὴ δὴ Ζεφυρῖτις ἐὼν θεράποντα Κανώβου
 ἦκε φίλη ναέτις κεῖσε διηέριον,
 » ὄφρα μὴ ὕψι πόλου ἐπὶ βηλῷ μοῦνον ἔησι
 60 στέμμ' ἀριαδνείων χρύσειον ἐκ κροτάφων,
 » ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ξανθοκόμου κεφαλῆς ἀκρόθινον
 ἱερὸν αὐγάζω τηλόσ' ἱεῖσα φάος.
 » Τῷ με θέαινα, θεῶν ὑπόδακρυν δώματ' ἰοῦσαν,

- sidus in antiquis diva novum posuit :
 virginis et saevi contingens namque leonis
 lumina, Callisto iuxta Lycaonida,
 vertor in occasum, tardum dux ante Booten,
 qui vix sero alto mergitur Oceano.
 Sed quanquam me nocte premunt vestigie divum,
 70 luce autem canæ Tethyi restitutor.
 (Pace tua fari hic liceat Rhamnusia virgo,
 namque ego non ullo vera timore tegam,
 nec si me infestis diserpent sidera dictis,
 condita quin verei pectoris evoluam),
 non his tam laetor rebus, quam me afore semper,
 afore me a dominae vertice discrucior.
 Quicum ego, dum virgo quondam fuit omnibus expers,
 unguenti si una millia multa bibi,
 nunc, vos, optato quas iunxit lumine taeda,
 80 ne prius nnanimis corpora coniugibus
 tradite nudantes reiecta veste papillas
 quin iucunda mihi munera libet onyx,
 vester onyx, casto petitis quae iura cubili.
 Sed quae se impuro dedit adulterio,
 Illius ah mala dona levis bibat irrita pulvis :
 namque ego ab indignis praemia nulla peto.
 Sed magis, o nuptae, semper concordia vostras
 semper amor sedes incolat assiduus.
 Tu vero, regina, tuens cum sidera divam
 90 placabis festis luminibus Venerem,
 unguinis expertem non siris esse tuam me,
 sed potius largis affice muneribus.
 Sidera corruerint utinam ! coma regia fiam.
 Proximus Hydrochoi fulgeret Oarion.

- ἄστροις ἐν προτέροις ἄστρον ἔθηκε νέον.
 » Παρθενικῆς γὰρ ὅμouρος ἰδ' αἰνοῦ εὔσα Λέοντος
 τὰ στρέφεται κούρης ἄγχι λυκαονίδος,
 » πρὸς δυσμὰς νεύω, πρόδρομος νωθροῦ Βοώτου,
 ὃς βαθέ' ὀψὲ ρέεθρ' Ὠκεανοῦ δύει.
 » Καί περ δ' οὖν διὰ νύκτα θεῶν ὑπὸ ποσσὶ πολεύων,
 70 ἡματος αὖ πολιτῆς Τηθύος εἶμι δόμον.
 (» Φθεγγομένη τάδε μοι ραμνουσίη ἴλαθι κούρη!
 οὐ κεύσω γὰρ ἔγωγ' ἐκ φόβου ἀτρεκίην.
 » Οὐδ' ἦν ἄστρα κακοῖς με δαίτῃ ἐπεσιν, ἐρύξει
 μὴ μ' ἐξαυδῆσαι ὅσσα κέκευθα νόφ·)
 » Τῶν δ' οὐ μοι τόσον ἦδος, ὅσον γ' ἀνιᾷ μ' ἀπεοῦσαν
 αἰὲν δεσποίνης κρατὸς εὐπλοκάμου.
 » σὺν τῇ ἐπεὶ τὸ πάροιθεν, ὄφρ' ἐπλετο παρθένος ἀγνή,
 ἄγγεα πλεῖα μύρου μυρί' ἔγωγ' ἔπιον,
 » καὶ νῦν ὕμεες, τὰς δαίδος σέλας ἤρμος' ἀκοίτη,
 80 μὴ δοίητε φίλοις ὑμετέροις γαμέταις
 » σώματα, μηδὲ κάλυμμι· ὑμῶν ἀφέλοισθ' ἀπὸ μαζῶν,
 ἱμερτὴν λοιβὴν πρίν μοι ὄνυξ προχέη.
 » ὑμείων δὴ ὄνυξ, αἶ θ' ἀγνὰ φυλάσσετε κοίτης
 θέσμια· ἥ δ' αὖ ἐὼν μοιχὰς ἔχρηνε λέχος,
 » τῆς λοιβᾶς κούφῃ πιέτω κόνις οὐκ ἀποδεκτάς·
 οὐ γὰρ ἔχειν τι γέρας πρὸς μιαρῶν ἐθέλω.
 » Ἀλλὰ γ' ἐν ὑμετέροις αἰεὶ πλέον, ἔγγαμοι, οἴκοις
 ναῖοι ὁμοφροσύνη, ναῖοι ἄληκτος ἔρως!
 » Τύνη δ' ἐπὶ πότ' ἀνασσ', ἀνατείνουσ' ἐς πόλον ὅσσε
 90 ἡμασιν ἱλάσκη Κύπριν ἑορτασίμοις,
 » λοιβῆς μὴ δοίης με κόμην σὴν ἄμμορον ἔμμεν,
 ἀλλ' αἰεὶ δώροις τίέ με δαφιλέσι.
 » Τεῖρεα πάντ' ἔρροι! βασιλὶς κόμη αὖ πάλιν εἶην·
 ἀγχόθι δ' Ὑδροχόου στιλβέτω Ὠαρίων.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ

ΟΥΑΛΕΡΙΟΥ ΚΑΤΟΥΛΛΟΥ ΕΣΤ' ΑΣΜΑ

Στίχ. 3). Ὡς αἶγλη φλογόεσσα κτλ. Ὁ νοῦς· δὲ ἔγνω τὴν αἰτίαν τῆς τοῦ ἡλίου ἐκλείψεως.

4). Καί τε χρόνῳ τακτῶ τείρε' ἄπεισι πάλιν. Οὐ περὶ τῆς ἡμερησίας τῶν ἄστρον δύσεως ἐνταῦθα ὁ λόγος, ἥς αἰτία ἡ τῆς γῆς περὶ τὸν ἑαυτῆς ἄξονα ἐν ὥραις καὶ στροφῇ, ἀλλὰ περὶ τῆς χρονιωτέρας ἐκείνης αὐτῶν ἐν οὐρανῷ ἀφανίσεως, ἣν ἡ τε ἐτήσια τῆς γῆς καὶ ἡ μακροτέρα ἢ βραχυτέρα τῶν πλανητῶν περὶ τὸν ἥλιον περιφορὰ παράγειν πέφυκεν.

5). Ὡς θ' Ἐκάτην λάθρη κτλ. Ὁ νοῦς· καὶ δὲ ἔγνω τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἡ Σελήνη ἐκλείπει. Δῆλον δέ, ὅτι ὁ μὲν Κόνων, ἅτε ἀμφὶ τὴν Ἀστρονομίαν ἔχων, τὴν φυσικὴν τῆς ἐκλείψεως τῆς Σελήνης αἰτίαν ἤδει· ὁ δὲ Καλλίμαχος, ἅτε δὴ ποιητής, οὐκ ἐν τῇ Φύσει, ἀλλ' ἐν τῇ Μυθολογίᾳ τὴν τοῦ φαινομένου αἰτίαν ἐζήτησε. Μυθολογεῖται γάρ, ὅτι ἡ Ἐκάτη, ἣν ἴσμεν τὴν αὐτὴν τῇ Σελήνῃ οὔσαν, ἐρώσα τοῦ καλοῦ Ἐνδυμίωνος, νεανίσκου ποιμένος ἡ κυνηγέτου, εἰς Λάτμιον ὄρος τῆς Καρίας θαμὰ κατιοῦσα, ἐν τινὶ σπηλαίῳ καθεύδοντα περιεπτύσσετο τὸν ἐρώμενον. Εὐφυῶς οὖν ὁ ποιητής περὶ τῆς ἐκλείπουσης Σελήνης φησὶν, ὅτι ἐξ οὐρανοῦ αὐτὴν ὁ ἔρως εἰς τὸ λάτμιον ὄρος κατὰγει. Σημειωτέον πρὸς τούτοις, ὅτι ἀντὶ τοῦ κυρίου ὀνόματος Ἐκάτη τὸ ἐπωνύμιον *Trivia*, δηλονότι *Τριодι- τις*, ἐν τῷ κειμένῳ ἀναγιγνώσκεται. Ἐπωνόμασται δ' ἡ Ἐκάτη οὕτω διὰ τὸ ἐν τριόδοις λατρεύεσθαι.

7). Κεῖνος καμὲ Κόνων κτλ. Ὑπομνηστέον ἐνταῦθα ὅπερ ἐν τῇ τοῦ ποιήματος ὑποθέσει προεῖρηται, ὅτι ἐξ ἀρχῆς αὐτοῦ μέχρι τέλους ἡ ἀποθεωθεῖσα τῆς Βερενίκης κόμη ὑποτίθεται φθεγγομένη. Ἐκεῖνος ὁ Κόνων· ὁ μέγας δηλονότι, ὁ ἐπὶ Μαθηματικῇ καὶ Ἀστρονομίᾳ περίπυστος, ὁ σοφίας ἐν τῷ τότε τὰ πρῶτα φερόμενος. *Εἰρ ἡέρι*· ἐν τῷ οὐρανῷ δηλονότι· οὕτω μετέφρασα, προσλόμενος τὴν γραφὴν *coelesti limine*, ἣν καὶ Δοιρίγγιος προὔτεινε, τῆς παρ' ἄλλοις *coelesti lumine* ἢ *numine* (οὐρανίῳ φωτὶ, ἢ οὐρανίᾳ βουλῇ). Εἰ δέ τις τὴν τελευταίαν γραφὴν μᾶλλον ἀσπάζεται, ἀντικαταστήσάτω τὴν ἐξῆς τοῦ χωρίου μετὰφρασιν.

* κεῖνος καὶ Κόνων ἔδ' ἐθειράδα τὴν Βερενίκης
Καρτὴν ἐκ κορυφῆς ὕψ' ἰότητι θεῶν.

9). *Τὴν κείνη ὑπέσχετο* κτλ. Ἔθος ἦν τοῖς ἀρχαίοις παρὰ θεῶν τι αἰτουμένοις τὴν κόμην καθοσιοῦν. Οὕτω Πηλεὺς τὴν τοῦ Ἀχιλλέως κόμην τῷ Σπερχεῖω καθιέρωσεν, εὐζάμενος κερεῖν αὐτὴν τῷ ποταμῷ τὸν υἱόν, εἴ ποτ' ἐκ Τροίας σῶος παλινოსτήσειεν. (ἴδε Ὀμ. Ἰλ. Ψ. 141 κ. ἐξ.)

11). *Ὅπποτ' ἀεξηθεὶς* κτλ. Ὁ νοῦς· ὅτε κρατυνθεὶς καὶ τὴν ἑαυτοῦ εὐτυχίαν αὐξήσας τῷ νέῳ τῆς Βερενίκης γάμῳ κτλ.

13). *Ἰμερόεντα φέρων τεκμήρια* κτλ. Τὰ ἐκ τῶν ἐρωτικῶν δηγμάτων ἢ πιέσεων πελιώματα λέγει· *νύχιον δὲ ἄεθλον*, τὴν τῆς πρώτης νυκτὸς κλινόπαλιν.

14). *Τὸν ῥ' ἐπὶ συλήσει παρθενίης* κτλ. Ὁ στίχος μεθρημίνευται μοι κατ' ἔννοιαν. Εἰ δέ τις τὴν κατὰ λέξιν προτιμᾷ μετάφρασιν, χρήσθω τῆδε·

Τὴν ῥ' ἔνεκα σκύλων παρθενικῶν ὑπέδου.

16). *Ἦρα Κύπριν στυγέουσι νεόζυγοι*; κτλ. Ἡ ἀποθεωθεῖσα τῆς Βερενίκης κόμη, ὥσπερ ἐνδοιαζούσα περὶ τοῦ τῶν νεονύμφων πρὸς τοὺς ἑαυτῶν συζύγους ἔρωτος, ἐρωτᾷ· πότερον; ἄρα μίσει τῶν ἐπιχαρίτων τῆς Ἀφροδίτης δώρων πολλὰ ἐκεῖναι χέουσι δάκρυα, ὅτε τὴν τοῦ πατρὸς οἰκίαν καταλιποῦσαι εἰς τὸν τοῦ συζύγου προσέρχονται θάλαμον, ἢ ψευδῆ ἐστὶν ἐκεῖνα τὰ δάκρυα, οἷς τὴν ἐπὶ τῷ σφῶν γάμῳ τῶν γονέων χαρὰν ὑποτέμνονται; Ὅτι δὲ τοῦτό ἐστιν ἀληθέστερον, ἀποδείκνυσιν ἡ ἀποθεωθεῖσα κόμη παραδείγματι χρωμένη τῇ ἑαυτῆς δεσποίνῃ. Σφοδρᾷ γὰρ ταύτην φησὶν ἐπὶ τῇ τοῦ συζύγου εἰς Ἀσσυρίαν ἐξόδῳ συσχεθεῖσαν ὁδύνη πᾶσι πεποιηκέναι καταφανές, ὅσον αὐτῇ πρὸς θυμοῦ ἦν ἡ γλυκύδωρος Κύπρις.

21—22). *Οὐ σὺ τότ' οἰωθεῖσα* κτλ. Ἐξηλλήνισται μοι τὸ χωρίον κατὰ τὴν τοῦ Λαχμάννου διόρθωσιν, μόνον τὸ ἐν ἀρχῇ τοῦ 22 στίχου *et* εἰς *sed* καὶ τὸν ἀποφαντικὸν λόγον εἰς ἐρωτηματικὸν μεταθέντος. Ὁ δὲ νοῦς ὅδε· Ἄρ' οὐκ ἔκλαusas τότε τὴν σεαυτῆς διὰ τὴν τοῦ συζύγου ἀποδημίαν ἐν τῇ κοίτῃ μόνωσιν, ἀλλ' ἀπλῶς τὸν ἀπ' ἀδελφοῦ χωρισμόν; Ἦν γὰρ Πτολεμαῖος ὁ Εὐεργέτης, ὡς ἐν τῇ προτεταγμένῃ τοῦ ποιήματος ὑποθέσει εἴρηται, ἀδελφὸς ἄμα καὶ ἀνὴρ τῆς Βερενίκης.

23). *Ὡς στυγροὺς τῆμος* κτλ. Ἀντὶ τοῦ *cum* ἔγραψα *quam* συνωδὰ τῷ Βεντλεῖω.

23—26). *Ἄλλ' αὐτὸς μεγαλήτορ' ἐοῦσαν* κτλ. Τὰ τῆς Βερενίκης ἐπὶ τῇ τοῦ ἀνδρὸς ἐξόδῳ δάκρυα οὐκ ἐς μικροψυχίαν καὶ

μαλθακίαν αὐτῆς ἀναφέρει ἡ θεὰ κόμη· ἥδει γάρ, φησίν, αὐτὴν οὖσαν ἐκ παιδὸς μεγάλθυμον καὶ ἀνδρώδη.

27—28). Ἡρ' ἀγαθοῦ ἔργοιο λέλῃσαι κτλ. Τίνος ἔργου; Ὁ ὕμνος ἡμῖν (Poet. Astron. II. 24) τὸ πρᾶγμα διασαφεῖ. Φησὶ γὰρ κατὰ μὲν τὸν Καλλίμαχον καὶ ἄλλους τινὰς ἵπποτροφεῖν ἐκ παιδὸς εἰωθῆναι τὴν Βερενίκην καὶ ἵππους ἀγωνισομένους εἰς Ὀλύμπια πέμπειν· κατ' ἄλλους δὲ Πτολεμαῖον τὸν Φιλάδελφον τὸν τῆς Βερενίκης πατέρα ἐν μάχῃ ποτὲ πλήθει τῶν πολεμίων καταπλαγέντα ἐς φυγὴν τραπέσθαι, τὴν δὲ θυγατέρα καλῶς ἐνησκημένην τῇ ἵππικῇ, ἐπὶ τὸν ἵππον ἀναθοροῦσαν τὴν τε τάξιν ἀποκαταστήσαι, καὶ τῶν πολεμίων συχνούς μὲν κτεῖναι ἐρῶμένως εὐθυμαχοῦσαν, τοὺς δὲ λοιποὺς τρέψασθαι· ἐφ' ᾧ δὴ ὁ ἀδελφὸς τῆς εὐτολμίας αὐτὴν ἀγασθεῖς γυναῖκα ἠγάγετο. Τοῦ τις φέρτερον οὐ ποτ' ἔτλη; Ὁ νοῦς· οὐ δὴ ἔργου οὐδεὶς ποτ' ἐτόλμησε γενναϊότερον. Καὶ τοῦτο τοῦ κειμένου τὸ χωρίον γέγραπταί μοι κατὰ τὴν τοῦ Λαχμάννου διόρθωσιν.

30). Ζεῦ! Οὐ κλητικὴ τοῦτο, ἀλλὰ θαυμαστικὸν ἐνταῦθα ἔστιν ἐπιφώνημα, ὡς τὸ Ἡράκλεις!

31). Θεὸς τόσο· οὕτως ἰσχυρὸς θεός.

35—36). Ὁ δ' ὦκα μάλ' Ἀσίδα γαῖαν κτλ. τῷ Λαχμάννῳ ἐνταῦθα κατηκολούθηκα τὸ κείμενον διορθώσαντι. Ἀσίδα δὲ γαῖαν τὴν Ἀσσυρίαν ἐνταῦθα λέγει ὁ ποιητής, ἣν ὁ Πτολεμαῖος καταστρεψάμενος τῇ Αἰγύπτῳ προσέθηκε.

37—38). Τῶν δ' ἕνεκ' ἔργων κτλ. Ὁ νοῦς· ἀντὶ τῶν εἰρημῶν τοῦ Πτολεμαίου κατορθωμάτων ἐγὼ (ἡ τῆς Βερενίκης κόμη) ἐν τῷ τῶν ἄστρων χορῷ κατατάτταμαι· καινὸν δὲ τοῖς θεοῖς δῶρον προσενεχθεῖσα τὸ ἐκ τῆς ὑποσχέσεως ἐκείνης προσελθὼν παλαιὸν ὄφλημα τῆς δεσποίνης ἐκτίννυμι. Βέλτιον δ' ἂν εἴη τὰ ὀνόματα *coelestis coetus*, αἱ κατὰ τὸν Σκαλίγηρον καὶ ἄλλους τὸν τῶν ἄστρων σημαίνουσι σύλλογον ἐπὶ τῆς σημασίας τῆς τῶν θεῶν ὁμηγύρεως ἐκδέξασθαι, ὃ δὴ ὁ ἡμέτερος Χρ. Φιλητᾶς ὀρθῶς συνείδεν· ἔοικε γὰρ ὁ ποιητής ἐνταῦθα περὶ τῆς τοῦ βοστρύχου τῆς Βερενίκης εἰς τὸ Πάνθεον ἀναθέσεως λόγον ποιείσθαι, περὶ δὲ τῆς καταστερίσεως αὐτοῦ κατωτέρω, ἐν στίχῳ 55 κ. ε. Κατὰ ταύτην οὖν τῶν ὀνομάτων τὴν ἐκδοχὴν μεθερμηνευτέος ἂν εἴη ὁ 37 στ. Ὡδε·

» Τῶν δ' ἕνεκ' οὖν ἀγύρει προσενεχθεῖς οὐρανίωνων,
ἢ » τῶν δ' ἕνεκ' οὖν ἔργων προσενεχθεῖς οὐρανίωσι.

40). Ναί! ὁμνυμ' ἱερὸν κτλ. Ἐν τοῖς διασωθεῖσι τοῦ Καλλιμάχου ἀποσπάσμασιν (ἐκδ. Ἐρνεστ.) παρατέθεικεν ἡμῖν ὁ Βεντλέιος ἐκ τοῦ μεγάλου Ἐτυμολογικοῦ τὸν ἐξῆς ἑλληνιστὴν στίχον.

... σὴν τε κάρην ὤμοσα σὸν τε βίον
 δς ἐντεῦθεν φαίνεται εἰλημμένος.

41). Τοῦτο· τὸ σὸν κάρη δηλονότι.

43—44). Χαλκῷ καὶ ὄρος εἶξε κτλ. ὅτι οὐχ ὅπως ἡ κόμη πάνυ λεπτή οὔσα καὶ μαλακή, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἄλλων τι σωμα- των οὕτως ἰσχυρόν ἐστι καὶ στερέμνιον, ὥστε τῷ σιδήρῳ ἀντέχειν, τῷ τοῦ ὄρους Ἄθωνος παραδείγματι ὁ ποιητὴς ἀποδείκνυσιν. Ἐκεῖ- νος γὰρ μέγιστος ὢν καὶ στερρότατος, σιδήρῳ ὅμως ὑπὸ Ξέρξου, ὅτε τοῖς Ἕλλησιν ἐπεστράτευσεν, διωρύχθη καὶ ναυσὶ διεπλεύσθη. Αἰγλήεις δὲ Θείας υἱὸς ὁ ἥλιός ἐστι. Μυθολογεῖται γὰρ Θεία θυγάτηρ μὲν γενέσθαι Οὐρανοῦ καὶ Γῆς, ἐκ δ' Ἰπερίονος τοῦ ἐαυ- τῆς ἀδελφοῦ τὸν τε ἥλιον καὶ τὴν Ἥω καὶ τὴν Σελήνην τεκεῖν.

45). Οὕτω μεθρημῆνευσα τὸν στίχον κατὰ τὴν τῶν Ἰταλῶν ἐξ εἰκασίας γραφὴν *rupere* καὶ τὴν τοῦ Βερκίου *fodere*· ἔστι δὲ καὶ ἄλλη γραφὴ *perperere*, καθ' ἣν γραπτέον ἔτευξαν ἀντὶ τοῦ ὄρυξαν.

48). Ζεῦ ἄγα, ὡς Χαλύβων κτλ. Χάλυβες ἔθνος ἦν βάρ- βαρον, χώραν τινὰ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Πόντου ἀπὸ τῶν ὀρῶν μέχρι τῆς παραλίας τὸ πάλαι οἰκοῦν, τὸν δὲ βίον ἐξ ἀλιείας τε ποριζό- μενον καὶ μεταλλείας σιδήρου. Περιεσσωσται δὲ τοῦ Καλλιμάχου ἀπόσπασμα ἐν τινι σχολίῳ τῶν Ἀργοναυτικῶν Ἀπολλοδ. (B. 375) ἔχον ὥδε·

» Χαλύβων ὡς ἀπόλοιτο γένος
 » Γεῖσθεν ἀντέλλοντα, κακὸν φυτόν, οἳ μιν ἔφηναν.

Καταφαίνεται δ' ἐντεῦθεν, ὅτι οὐ κατὰ λέξιν, ἀλλὰ κατ' ἔννοιαν με- θρημῆνευσε τὰ τοῦ Καλλιμάχου ὁ Κάτουλλος.

51). Ἄρτι ἀπὸ σφείων κτλ. Ἐκλαιον, φησὶν ἡ κόμη, αἰ- λοιπαὶ ἀδελφαὶ τὴν ἐμὴν τύχην ἄρτι ἀπ' αὐτῶν χωρισθείσης. Κα- λεῖ δ' ἀδελφὰς τοὺς περιλειφθέντας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς Βερενίκης βοστρύχους· οὐ γὰρ πάσας ἡ βασίλισσα τῆς κεφαλῆς τὰς τρίχας ἀπέκειρεν, ἀλλὰ μόνας τὰς κατὰ τὴν κορυφὴν, ὧν ἡ ἀποτομὴ οὐ πάνυ τι τὸν τῆς κεφαλῆς ἐλυμαίνετο κόσμον, λίαν ταῖς γυναιξὶ σπουδαζόμενον.

52—54). Ὅτ' ἄρ' Μέμνονος αἰθίοπος κτλ. Εὐπτερον ἵππον τῆς Χλώριδος Ἀρσινόης καλεῖ ὁ ποιητὴς τὸν Ζέφυρον ἄνεμον. Πτερωτὸς μὲν γὰρ οὗτος, ἢ ἐπὶ πτερωτοῦ ἵππου ὀχούμενος, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι ἄνεμοι, εἰκονίζεται· ἐραστὴς δ' ἦν Χλώριδος τῆς Θεᾶς τῶν ἀνθῶν καὶ τοῦ ἔαρος, ἀδελφὸς δὲ τοῦ τῶν Αἰθιοπῶν βασιλέως Μέ- μνονος, ἅτε ἐκ τῆς αὐτῆς τούτῳ φῦς μητρός τῆς Ἥους. Εἰσὶ δ' οἱ ὑπτέρυγον τῆς Χλώριδος ἵππον οὐ τὸν Ζέφυρον ἄνεμον, ἀλλὰ τὸν

Πήγασον ἐνταῦθα λέγεσθαι οἶονται. Καλεῖται δ' ἡ Χλῶρις καὶ Ἀρσινόη διὰ τὸ τὴν Ἀρσινόην, ἀδελφὴν μὲν καὶ γαμετὴν Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου, μητέρα δὲ Βερενίκης, οὐ μόνον τῇ τῆς Ἀφροδίτης ἐπωνυμίᾳ, ἀλλὰ καὶ τῇ τῆς Χλῶριδος παρ' Αἰγυπτίους λατρευέσθαι. Ὁ δὲ νοῦς. Ὅτε ὁ εὐπτερος ἵππος τῆς Χλῶριδος, ἦτοι ὁ Ζεφυρος ἄνεμος, ὁ ἐξ Ἡοῦς τῆς αὐτῆς τῷ Μέμμονι μητρὸς γεννηθείς, ἐφάνη.

55). Τὴν ἐν τῷ κειμένῳ ἀναγινωσκομένην λέξιν *umbras* ἐξοβελιστέαν ἡγησάμενος εἶναι τὴν γραφὴν *auras* ὡς ὀρθῶς ἔχουσιν ἀποδέδεγμα.

57—58). Αὐτὴ δὲ Ζεφυρίτις ἐὼν θεράπορτα Κανώβου ἦκε κτλ. Ζεφυρίτις ἡ Ἀρσινόη ἐνταῦθα προσαγορεύεται ἀπὸ τοῦ Ζεφυρίου ἄκρου Αἰγύπτου, ἔνθα ναὺς αὐτῇ ἱδρυτο· (ἴδε Στέφαν. περὶ πόλεων ἐν λέξει Ζεφύριον), Θεράπων δ' αὐτῆς καλεῖται ὁ Ζεφυρος, ὁ τὴν κόμην ἀναρπάσας τῆς Βερενίκης Ἰστέον δέ, ὅτι Ἀρσινόη, ἡ Πτολεμαίου μὲν τοῦ Λάγου θυγάτηρ, Πτολεμαίου δὲ τοῦ Φιλαδέλφου γυνή, ἀποθεωθεῖσα παρ' Αἰγυπτίους, τοῦ τε ὀνόματος καὶ τῆς λατρείας ταῖν θεαῖν Ἀφροδίτῃ καὶ Χλῶριδι ἐκοινώνησεν, Ἀφροδίτῃ Χλῶρις παρ' ἐκείνοις προσαγορευομένη καὶ ὡς τοιαύτῃ λατρευομένη. Οὐκ οὖν ἀπίθανον Ζεφυρίτιν καλεῖσθαι ἐνταῦθα τὴν Ἀρσινόην ἀπὸ Ζεφύρου διὰ τὸ τὴν αὐτὴν καὶ Χλῶριδα νομίζεσθαι, ταύτην δὲ γαμετὴν τοῦ Ζεφύρου εἶναι. Εἰ γὰρ Ζεφυρίτις ἡ Χλῶρις ἀπὸ τοῦ ἀνδρός, εἰκότως ἂν καὶ ἡ Ἀρσινόη Ζεφυρίτις προσαγορευοίτο, ἅτε ἡ αὐτὴ τῇ Χλῶριδι οὔσα. Σημειωτέον δ' ἐπὶ πᾶσιν, ὅτι τοὺς στίχους 57—58 κατὰ τὴν παρὰ Δοιριγγίῳ τοῦ κειμένου γραφὴν μεθερμηνεύσα. Ἀλλ' εὐρηται ἐν τῇ τοῦ Λαχμάννου ἐκδόσει καὶ ἑτέρα τοῦ 58 στίχου γραφὴ ἔχουσα ὧδε·

» Graia Canopeis incola litoribus.

Κατὰ δὲ ταύτην μεθερμηνευτέον ἂν εἴη τὸ ὅλον χωρίον οὕτω·

» Αὐτὴ ἐὼν θεράπορτα Ζεφυρίτις ἦκε, Κανώπου

Ἑλληνίς ναίτις, γείτονος ἡϊόνος.

Καὶ ταῦτα μὲν εἴρηται μοι συνωδὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις τῶν ἐκδοτῶν καὶ ἐρμηνευτῶν τοῦ Κατούλλου. Ὁ δὲ ἡμέτερος Χριστοφόρος Φιλητᾶς τῷ Βερκίῳ ἐπόμενος τὴν ἐν στίχῳ 54 λέξιν *Chloridos* ἐκ κακῆς τινος γραφῆς ἢ ἀναγνώσεως τῆς λέξεως *Gypridos* οὐκ ἀπιθάνως οἶεται προσελθεῖν. Κύπριν δὲ φησιν ἐπικεκλῆσθαι ἐνταῦθα τὴν τῆς Βερενίκης μητέρα Ἀρσινόην, ὡς δηλοῖ τὸ 45 ἐπίγραμμα (Ἀνθολ. ἐπιγραμ. τόμ. γ'. appendix.).

Κόγχος ἐγώ, Ζεφυρίτι, παλαίτερος κτλ.

καὶ ἔτι τὸ 67 ἐπίγραμμα (αὐτόθι·)

τοῦτο καὶ ἐν ποταμῷ καὶ ἐπὶ χθονὶ τῆς φιλαδέλφου κτλ.

Ἴππον δὲ τῆς Ἀρσινόης πτερωτὸν οὐ τὸν Ζέφυρον ἐνταῦθα καλεῖσθαι νομίζει, ἀλλὰ τὴν στρουθοκάμηλον, τῷ Ἰταλῷ *Monti* ἐπόμενος, ὃς ἐν τοῖς ἑαυτοῦ *opere inedita e rare* (Vol. 4. Milano 1832) διὰ μακρῶν εἰκοτολογεῖ τὴν Ἀρσινόην ἐπὶ στρουθοκαμήλου εἰωθέναι ὀχεῖσθαι, εἰκάζων τοῦτο ἔκ τινος τοῦ Παυσανίου χωρίου (Βοιωτικά Κ. 31) ἔχοντος ὧδε· Καὶ Ἀρσινόης ἐστὶν ἐν Ἑλικῶνι εἰκὼν, ἣν Πτολεμαῖος ἔγημεν ἀδελφὸς ὦν· τὴν δὲ Ἀρσινόην στρουθὸς φέρει χαλκῇ τῶν ἀπτήνων. Εἶναι δέ φησιν ὁ *Monti* τὴν στρουθοκάμηλον *unigenam* τῷ Μέμμωνι, ὡς τοῖς ὄρνισιν ὁμογενῇ τοῖς ἐκ τῆς τέφρας τοῦ Μέμμωνος φύσι κατὰ τὸν μῦθον.

60). *Στέμμ' ἀριαδρεῖων* κτλ. Περὶ τοῦ τῆς Ἀριάδνης στεφάνου οὐ ταῦτ' αὖτ' αὖτ' ἀρχαίαις μεμνησθόγηται. Οἱ μὲν γὰρ Ἡραϊστόν φασι τοῦτον ποιῆσαι καὶ τῇ Ἀφροδίτῃ δωρήσασθαι, εἴτα δὲ ταύτην τῇ Ἀριάδνῃ· οἱ δὲ τῷ Βάκχῳ ἐκείνον τὸ στέμμα προσενεγκεῖν· ἄλλοι δὲ τὴν Ἀφροδίτην καὶ τὰς ἑσπας στέφει αὐτῷ τὴν Ἀριάδνην, ὅτε τῷ Βάκχῳ συνῆλθε. Τελευτησάσης δὲ ταύτης, τὴν ἐρωμένην ὁ Βάκχος τιμῶν κατέταξεν αὐτὸ ἐν τοῖς ἄστροις, ἔνθα νῦν ὁράται ὑπὲρ τῆς τοῦ Ὁφείως κεφαλῆς μεταξὺ Βοώτου καὶ Ἡρακλέους.

63). *Θεῶν ὑπόδακρυρ δώματ' ἰοῦσαν*. Θεῶν δώματα (*templa Deum*) τὸν οὐρανὸν ὁ ποιητὴς καλεῖ. Ὑπόδακρυς δὲ λέγεται ἡ κόμη εἰς οὐρανὸν ἀνελθεῖν, ὡς τὴν τῆς δεσποίνης κορυφὴν ἀκουσίως καταλιποῦσα.

65 κ. ἐ.). *Παρθενικῆς γὰρ ὄμουρος* κτλ. Βουλόμενος ὁ ποιητὴς ὑποδείξει τὸν τόπον, ὃν ἐν οὐρανῷ ἡ τῆς Βερενίκης κατείληφε κόμη, τὰ παρακείμενα αὐτῇ καταλέγει ἄστρα. Πρὸς μεσημβρίαν μὲν οὖν ἔχει αὐτὴ τὴν Παρθένον παρακειμένην, πρὸς δὲ δυσμὰς τὰ νῶτα τοῦ Λέοντος, πρὸς Βορρᾶν τοὺς ὀπισθίους τῆς Ἄρκτου πόδας, ἣν κόρην τὸ πάλαι τοῦ τῆς Ἀρκαδίας βασιλέως Λυκάονος οὔσαν τοῦνομα Καλλιστώ, καὶ τῷ Διὶ ἐρωμένην, ἡ Ἡρα ζηλοτυπήσασα εἰς Ἄρκτον μετέβαλεν· εἴτα δ' ὁ Ζεὺς οἰκτεῖρας ἀνάξια πάσχουσιν κατηστέρισε. Πρὸς δ' ἀνατολὰς πρόσχωρος τῇ τῆς Βερενίκης κόμῃ ἐστὶν ὁ Βοώτης, ὃς εἰκότως νωθρὸς λέγεται, ἅτε βραδέως δύων διὰ τὸ ἐγγὺς κεῖσθαι τοῦ πόλου καὶ διὰ τοῦτο τῶν ἀπωτέρων τούτου ἄστρον μικρότερον κύκλον ἐν ἴσῳ περιγράφων χρόνῳ τῇ ἡμερησίᾳ κινήσει.

69). *Καὶ περ δ' οὐρ διὰ νύκτα* κτλ. Ὁ νοῦς· εἰ καὶ διὰ νυκτὸς ἐν οὐρανῷ φαίνομαι, (τὸ γὰρ ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν θεῶν

κινεῖσθαι τὸ ἐν οὐρανῷ εἶναι σημαίνει) τοῦ ἡλίου ὅμως τὴν γῆν καταυγάζοντος, παρὰ τὴν γηραιάν Τηθὺν εἰς τὸν ὠκεανὸν ἐπανερχομαι· καταλιμπάνω δηλονότι τὸν οὐρανὸν καὶ γίγνομαι ἀφανής. Ἦν δὲ ἡ Τηθὺς κατὰ τὸν μῦθον ὠκεανοῦ γυνή.

71). *Ῥαμνουσία ἱλαθι κούρη*. Ῥαμνουσίαν κόρην τὴν Νέμεσιν καλεῖ ὁ ποιητής, ἅτε λατρευομένην ἐν Ῥαμνοῦντι τῆς Ἀττικῆς, ἔνθα καὶ ναὸς αὐτῇ ὑποδομήτο καὶ ἄγαλμα ἱδρυτο, Φειδίου ἔργον. Ἦν δ' ἡ Νέμεσις θεὰ ἐγκειμένη τοῖς ἀλαζόσι καὶ τὴν ὑπὲρ ἀξίαν εὐτυχίαν κολάζουσα.

75). *Τῶν δ' οὐ μοι τόσον ἡδός κτλ.* Τούτοις, φησὶν ἡ κόμη, τῷ ἐς οὐρανὸν ἀνελθεῖν κάκει τοῖς τε ἄστροις συνεξετάζεσθαι καὶ τοῖς θεοῖς παροικεῖν, οὐχ οὕτως ἐφύδομαι, ὥς ἄχθομαι τῷ κεχωρίσθαι ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῆς ἐμῆς δεσποίνης.

77). *Σὺν τῇ ἐπεὶ τὸ πάροιθεν κτλ.* Τοὺς στίχους 77—82 μεθρημίνευσα κατὰ τὴν παρὰ Λαχμάνω γραφὴν, ἣν δοκιματέραν ἡγοῦμαι τῆς τοῦ Δοιριγγίου διορθώσεως. Ὁ δὲ νοῦς τοῦ ὅλου χωρίου ἐστὶν ὁδε. Ἐπειδὴ (φησὶν ἡ κόμη) ἐν τῷ προτοῦ χρόνῳ, ὅτε ἡ ἐμὴ δέσποινα παρθένος ἦν ἔτι παντὸς κακοῦ ἄπειρος, μυρία σὺν αὐτῇ μύρου ἀγγεῖα ἔπιον (πολλάκις ἀφθόνῳ ἡλείφθην μύρῳ), καὶ νῦν ὑμεῖς, ὧ νεόνυμφοι, ἅς ἡ τοῦ Ἰμεναίου λαμπὰς ἀνδράσι συνεζευξε, μὴ παραδῶτε τὰ ὑμέτερα σώματα τοῖς συζύγοις καὶ περ θερμῶς φιλουμένοις, μηδ' ἀποκαλύψθε αὐτοῖς τὰ στήθη, πρὶν ἢ τὸ τοῦ μύρου δοχεῖον τὸ ἐξ ὄνυχος λίθου πεποιημένον προχέῃ μοι μῦρον εὐάρεστον, (πρὶν ἢ σπείσῃτέ μοι μῦρον). Ἐντεῦθεν εἰκάζεται, ὅτι μετὰ τὴν τῆς Βερениκείου κόμης ὑπὸ Κόνωνος ἀποθέωσιν ἔθος ἐν Αἰγύπτῳ ταῖς νεονύμφαις κατέστη τὴν νέαν θεὰν ἐκυταῖς σπονδαῖς μύρου ἐξευμενίζεῖν. Ἐπειδὴ δ' ἐν τῷ στίχῳ 78 ἡ λέξις *millia* ἀσυνήθως κεῖται ἄνευ τοῦ οὐσιαστικοῦ, εἰς ὃ ἀναφέρεται, ἀναγνωστέον ἴσως ἀντ' αὐτῆς *murrhea* ἥτοι μύρρινα ἀγγεῖα, οἷς οὐκ ἀπεικὸς τοὺς Αἰγυπτίους ἐν τῷ τότε μύρου δοχείοις χρῆσθαι. Κατὰ δὲ τὴν γραφὴν ταύτην μεταφραστέος ἂν εἴη ὁ στίχος ὧδε·

Πλεῖστα μύρριοι πῖον μόρρινα ληκύθια.

80). Εὐλογον ἡγοῦμαι τὴν τοῦ Δοιριγγίου διόρθωσιν *ne prius* ἀντὶ τῆς γραφῆς *non post*.

82). *Ὅρνξ*, ἀγγεῖον μυροδόχον ὄνυχος πεποιημένον· ἴδε Plin. Hist. nat. libr. XXXVI. 12.

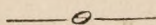
90). *Luminibus*. Ἡ λέξις *lumen* = φῶς, φῶς, σημαίνει ἐνταῦθα τὴν ἡμέραν, ὥς καὶ παρὰ Καλλιμάχῳ ἐν ὕμνῳ εἰς Ἄρτεμιν. στ. 182.

» ἀλλὰ θεῆται (ὁ ἥλιος)

» δῖφρον ἐπιστήσας, τὰ δὲ φάεα μηχανόνται.

91). *Λοιβῆς μὴ δοίης κτλ.* Ὁ νοῦς μὴ μ' ἐάσῃς ἄμοιρον μύρου. Ἀπεδεξάμην τὴν παρὰ Λαχμάνω γραφὴν τῶν εἰχῶν 91—94.

94). *Ἀρχόθι δ' Ὑδροχόου στιλβέτω Ὠρίων.* Ὁ Ὑδροχόος οὔτε τοῦ Ὠρίωνος οὔτε τῆς κόμης τῆς Βερενίκης κεῖται ἐγγύς. Τί οὖν βούλεται λέγειν ὁ ποιητής; ἢ ὅτι τῇ κόμῃ ἐς τὴν τῆς βασιλίσσης κορυφὴν ποθοῦσῃ αὐθις ἐπανελθεῖν οὐδὲν ἔτι τῶν ἄστρον οὔτε τῆς τούτων τάξεως μέλλει. Γενοίμην, φησὶν οὖν αὕτη, κόμῃ πάλιν τῆς βασιλίσσης! τὰ δ' ἄστρα πάντα οὕτω συνταραχθήτω ἐν οὐρανῷ, ὥστε τὸν Ὠρίωνα τοῦ λοιποῦ ἐγγὺς τοῦ Ὑδροχόου φωτοβολεῖν.

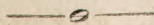

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΑΤΟΥΛΛΟΥ

ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΝ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΛΛΟΥ ΑΔΕΛΦΟΝ (carmen C.)

Πολλὰ δι᾽ ἰππεύσας ἔθνε', οἶδμά τε πούλῳ περήσας,
 ἦκω τάς δε χοάς, ὦ φίλ' ὁμαιμε, φέρων,
 ὅφρ' ὀπάσω πύματον φθιμένῳ γέρας ἢδ' ἄφθογγον
 προσφθέγξωμ' αὐτως ἐνθάδε σὴν σποδιήν.
 Αὐτὸν ἐπεὶ σε κακὴ νηλὴς τέ μ' ἀφείλετο δαίμων,
 δύσμορ', ἀεικελίως, φεῦ, ἀνερειψαμένη,
 δεῦρ' ἄγ', ἅ τ' ἐκ πατέρων ἔθος ἡμῖν ἐστι παλαιὸν
 σκυθρὰ φέρειν νεκροῖς δῶρ' ἐπιτυμβίδια,
 δέξαι, ἀδελφειοῦτο διάβροχα δάκρυσι σοῖο·
 χαῖρε δ' ἐσαεῖ μοι, ὦ κάσι, εἰν αἰδῇ.

The first of these is the fact that the earth is not a perfect sphere, but is flattened at the poles and bulged out at the equator. This is due to the fact that the earth is rotating, and the centrifugal force of rotation causes the bulge. The second fact is that the earth is not a uniform sphere, but is composed of different layers of different materials. The third fact is that the earth is not a perfect sphere, but is flattened at the poles and bulged out at the equator. This is due to the fact that the earth is rotating, and the centrifugal force of rotation causes the bulge.

THE EARTH'S SHAPE

THE EARTH'S SHAPE

THE EARTH'S SHAPE (PART I)

The first of these is the fact that the earth is not a perfect sphere, but is flattened at the poles and bulged out at the equator. This is due to the fact that the earth is rotating, and the centrifugal force of rotation causes the bulge. The second fact is that the earth is not a uniform sphere, but is composed of different layers of different materials. The third fact is that the earth is not a perfect sphere, but is flattened at the poles and bulged out at the equator. This is due to the fact that the earth is rotating, and the centrifugal force of rotation causes the bulge.

ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ

ΤΑ ΠΕΝΤΕ ΠΡΩΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΕΜΜΕΤΡΩΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ

ΑΡΧΑΙΑΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΦΩΝΗΝ ΜΕΤΕΝΗΝΕΓΜΕΝΑ.

» Te veniam pro laude peto; laudatus abunde,
Non fastibitus si tibi, lector, ero.

Ovid. Trist. I. 7.

ΠΟΥΒΑΙΟΣ Ὀβίδιος ὁ Νάσων ἐν τοῖς πρώτοις τῶν ῥωμαίων κατείλεκται ποιητῶν, ἐκ παιδὸς ὀρμήσας εἰς ποίησιν. Οὗτος ἐκ πατρὸς τῶν πάνυ εὐπόρων καὶ ἐς ἱππάδα τελούντων γεννηθεὶς ἐν Σουλμῶνι τῆς Ἰταλίας, πρῶτον μὲν εἰς τὰ τῆς πατρίδος διδασκαλεῖα παῖς ὦν ἐφοίτησεν, εἴθ' ἱκανῶς ἐν τούτοις δόξας προπεπαιδεῦσθαι, σὺν τῷ πρεσβυτέρῳ ἀδελφῷ παιδεύσεως χάριν τελειότερας εἰς Ῥώμην ἤχθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς κἀνταῦθα τούτου κελεύσει περὶ τὰ ῥητορικὰ μάλιστα ἐσπούδασε, τῶν κατ' ἐκεῖνο τοῦ χρόνου ἐπὶ ῥητορικῇ δεινότητι κλειζομένων, Ἀρελλίου τε Φύσκου καὶ Πορκίου Λάτρωνος διακούσας. Καὶ ἐπεχείρησε μὲν ῥητορείαν ἀσκεῖν, ὥσπερ ἔθος ἦν τοῖς ἐν Ῥώμῃ κρείττονος παιδείας τυχοῦσι καὶ τὰ τῆς πόλεως πράττειν ἐφιεμένοις, οἷς οἱ ῥητορικοὶ ἀγῶνες τὴν ἐπὶ τὰς πολιτικὰς ἀρχὰς ὁδὸν παρσκεύαζον· οὐ μὲν τοι ἐνέμεινεν, ἀλλὰ ταχὺ τῇ ῥητορικῇ χαίρειν φράσας ὅλος περὶ τὴν ποίησιν ἐγένετο, ἥ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀμυχάνῃ τινὶ ἐπεσπᾶτο ὀλκῇ. Ποίησιν δὲ προείλετο ὁ Ὀβίδιος οὐ τὴν σοβαρὰν καὶ ἐμβριθῆ καὶ ὑψίλοφον, ἀλλ' ἱλαρὰν τινα καὶ ἐπαφρό-

δίτον, τῆς τῶν ἀστειοτέρων στοχαζομένην ψυχαγωγίας καὶ τέρψεως. Πάνυ δ' εὐφυῶς πρὸς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως εἶχεν, ἀγχινοῖα τε διαφέρων καὶ εὐτραπελία, καὶ ζωηρότητι φαντασίας, καὶ ἐνθυμημάτων, ἀστείότητι, καὶ λέξεως χάριτι. Διὸ ἐν τοῖς πλείστοις τῶν αὐτοῦ ποιημάτων εὗροι τις ἂν πλοῦτον ἀγχινῶν ἐνθυμημάτων καὶ παιγνίων τερπνῶν, καὶ λέξεως κομψότητα καὶ ποικίλην χροιάν, καὶ στιχουργίαν εὐρυθμόν τε καὶ ρέουσαν. Ἄλλ' οὐχ ὁμοίως φαίνεται ἐν αὐτοῖς πρὸς βάθος ἐννοιῶν καὶ λόγου ὕψος εὖ πεφυκώς· κατακέχρηται δὲ πολλαχοῦ τοῖς ἀστείοις ἐνθυμήμασι καὶ τοῖς τοῦ λόγου παιγνίοις, ὥστε παρεκβαίνειν τοῦ πρέποντος, τὴν δὲ φαντασίαν τοῦ ὅλου φθείρειν. Κοϊντιλιανὸς οὖν περὶ αὐτοῦ φησὶν (Instit. X. 1—88) *Lascivus quidem in heroicis quoque Ovidius et nimius amator ingenii sui· laudandus tamen partibus*. Τῇ δὲ τῆς λέξεως ποικίλῃ χροιά καὶ ταῖς τῶν σχημάτων ἐναλλαγαῖς κατακόρως πολλαχοῦ διανθίζων τὰ ἔπη, ἀπὸ τῆς ὑποθέσεως καὶ τῶν νοημάτων εἰς τὴν ἀνασκόπησιν τῆς τοῦ ποιητοῦ τέχνης τὴν τοῦ ἀναγνώστου παρατρέπει διάνοιαν· καθόλου δὲ τὸ τῆς διανοίας αὐτοῦ εὐπετές κριτικῇ τινι δυνάμει οὐχ ἱκανῶς ἠνιοχούμενον φαίνεται. Καὶ ταῦτα μὲν ἱκανὰ περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῆς τοῦ Ὀβιδίου ποιήσεως.

Τῶν δὲ ποιημάτων αὐτοῦ ἐν τοῖς καλλίστοις εἰκότως τὸ τῶν Μεταμορφώσεων κρίνεται, ἐν δέκα καὶ πέντε βιβλίοις ἀπαρτιζόμενον, ἐν οἷς πολλοὺς τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος μύθους διασκευάσας ταῖς τῆς ποιήσεως χάρισι κατεκόσμησεν. Οὐδὲν δὲ θαυμαστόν, εἰ ἄνθρωποι οὕτως εὐφαντασίωτοι, οἷους γενέσθαι τοὺς ἀρχαίους ἑλληνας ὠμολόγηται, μεταμορφώσεων ποικίλων μύθους ἐπλάσαντο καὶ ἐπίστευον· συγγενέστερα γὰρ ἀλλήλοις τὰ ὄντα τοῖς ἀρχαίοις ἐδόκει, καὶ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἐγγυτέρω μὲν ἄνωθεν τοῖς θεοῖς, ἐγγυτέρω δὲ κάτωθεν οὐ μόνον τοῖς ζώοις τοῖς πολλὰ ἔχουσι τῷ ἀνθρώπῳ

παρεμφερῇ, ἀλλὰ καὶ τοῖς φυτοῖς, οἷς ζωὴν τινα ἐνορῶντες καὶ ψυχῆς αὐτὰ μετέχειν ἡγοῦντο. Καὶ τῇ παρ' ἡμῖν δὲ νεκρᾷ νῦν νομιζομένη καὶ ἀψύχῳ φύσει ψυχὴν τινα οἱ πάλαι ᾤοντο ἐνοικεῖν, αἰτίαν τῆς ἐν αὐτῇ ὁρωμένης κινήσεως. Διὸ δὴ ζωῆς ἐκείνοις, ὥσπερ ὁ τῶν Γερμανων ποιητῆς Σχίλλερος ἐν τῷ περὶ θεῶν Ἑλλάδος ἄσματι εὐφυῶς ἄδει, πᾶσα ἡ κτίσις ἐπέπληστο. Πλήρη μὲν ἦν νυμφῶν ὀρειάδων τὰ ὄρη, παντὶ δὲ δένδρῳ δρυάς τις ἐνεβίου, πᾶν δὲ ρεῖθρον ἐξ ὑδρίας ἔρρει ναϊάδος τινός, τὴν δὲ παμφαῇ τοῦ ἡλίου λαμπάδα ἐπὶ χρυσοῦ τεθρίππου ὁ Ἀπόλλων ὀχούμενος καθ' ἡμέραν ἐν οὐρανῷ περιῆγε καὶ τὸν Κόσμον κατηύγαζε, τοὺς δὲ σεισμοὺς ἐποίει ὁ Ποσειδῶν τῇ τριαίνῃ τὴν γῆν πλήττων τε καὶ κραδαίνων, τοὺς δὲ ἀνέμους ἐξ ἄσκοῦ κατὰ προαίρεσιν ἤφειο ὁ Αἴολος, τῆς δ' Αἴτνης τὰς φλόγας αἱ ἐν τοῖς σπλάγχνοις τοῦ ὄρους κάμιναι ἀνεδίδοσαν, ἔνθα οἱ Κύκλωπες τοὺς τοῦ Διὸς κεραυνοὺς ἐσιδῆρευον, καὶ τᾶλλα ὁμοίως. Ἀκόλουθον ἄρα καὶ συνωδὸν τοιαύτη τῆς φύσεως θεωρία τό τε τῶν φιλοσόφων ἦν περὶ μετεμψυχώσεως δόγμα καὶ τὸ τῶν ποιητῶν περὶ μεταμορφώσεως πλᾶσμα.

Πρώτιστος οὖν τῶν ποιητῶν Βοϊός τις ἀρχαῖος, οὗ ἀγνοεῖται ἡ ἡλικία, ποιήματός τινος οὐ περισσεωσμένου ἡμῖν ὑπόθεσιν ἐποίησατο τὰς μεταμορφώσεις. Ἐκλήθη δὲ τὸ ποίημα Ὀρνιθολογία διὰ τὸ μυθολογεῖσθαι ἐν αὐτῷ ἐξ ἀνθρώπων πάλαι ποτὲ μεταμορφωθῆναι τοὺς ὄρνεις. Εἵτα κατὰ τοὺς τῶν Ἀλεξανδρινῶν χρόνους (κατὰ τὴν β'. πρὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδα) Νίκανδρος ὁ Κολοφώνιος ἐν βιβλίῳ πέντε ἐτεροιούμενα ἔγραψε. Καὶ ταῦτα μὲν τῷ χρόνῳ ἀπώλετο· τὰ δὲ μυθικὰ διηγήματα, ἃ ἐξ αὐτῶν Ἀντωνῖνος ὁ Λιβεράλις ἠρύσατο, ἱκανῶς διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ὀλίγον ἐκείνοις ἐν τῷ ἑαυτοῦ ποιήματι ἐχρήσατο ὁ Ὀβίδιος. Καὶ ἄλλος δὲ ποιητῆς Ἑλλήν, Παρθένιος ὁ ἐκ Νικαίας, ὃς ἔτει 73 πρὸ Χριστοῦ τῆς πατρίδος αὐτοῦ ἀλούσης εἰς Ῥώμην ἀπήχθη

κάκει μέχρι τῆς Τιβερίου αὐτοκρατορίας τὸν βίον διέτεινε, μεταμορφώσεις συνετάξατο. Ἐοικεν οὖν πᾶσι τοῖς εἰρημένοις ποιήμασιν ὁ Ὀβίδιος ἐντυχεῖν καὶ ἀπ' αὐτῶν εἰς τὴν τοῦ ἰδίου ποιήματος σύνταξιν οὐκ ὀλίγων ὠφεληθῆναι. Ἀλλὰ καὶ τῆς ἐπικῆς καὶ τραγικῆς τῶν Ἑλλήνων ποιήσεως οὐ βραχέα ὁ ἡμέτερος ποιητῆς ἐρανισάμενος φαίνεται, ἃ ἐλευθέρως μεταποιήσας ἴδια κατεστήσατο. Ἀρχεται μὲν οὖν ὁ Ὀβίδιος ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ Κόσμου ἐκ τοῦ χάους γενέσεως καὶ πολλοὺς μεταμορφώσεων μύθους, τοὺς μὲν κατὰ φυσικόν τινα λόγον, τοὺς δὲ κατὰ περίστασιν ἀλλήλοις συνείρων, μακρὰν ἐξ αὐτῶν συμπλέκει σειρὰν εἰς τὴν τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος ἀποθέωσιν τελευτῶσαν.

Τὸ ποίημα τοῦτο ψυχαγωγίας χάριν δις καὶ τρίς κατὰ σχολὴν ἀναγνοὺς καὶ τέρψιν ἐξ αὐτοῦ ἀρυσάμενος οὐ μικράν, εἰς τὴν ἐλλάδα φωνὴν ἐμμέτρως ὅλον προϋθέμην μετενεγκεῖν· καὶ δὴ πρό ἐτῶν τινων τοῦ ἔργου ἀψάμενος ἱκανῶς προέβην· εἴθ' ὅμως φροντίζων ἄλλων καὶ ἀσχολιῶν πληθος παρεμπεσὼν τοῦ πρόσω χωρῆσαί με καὶ μάλ' ἄκοντα διεκώλυσεν. Οὐ μὲν τοι τῆς ἐμῆς ὅλως ἀπέστην προθέσεως, ἐν γοῦν τῷ μέλλοντι σχολῆς ἱκανῆς πρὸς τὸ ἔργον οὐκ ἀπορήσειν ἐλπίζων. Νῦν δέ μοι τὴν ἐλπίδα ταύτην ἥ τε ἡλικία καὶ τὰ παρομαρτοῦντα αὐτῇ ἀρρώσθηματα ὑποτέμνεται, δι' ἃ οὐχ οὕτω πρὸς πνευματικούς πόνους αὐτάρκης ἂν εἶην, ὥσπερ δὴ πρότερον. Ἐγνωνκα οὖν τὰ μὲν μεθερμηνευμένα μοι ἤδη τῶν μεταμορφώσεων βιβλία αὐτίκα νῦν τύποις ἐκδοῦναι, περὶ δὲ τῶν λοιπῶν τὴν ἐλπίδα τῷ θεῷ ἀναθέσθαι, εἰ ἄρα ζωὴν καὶ υἰεῖαν ἱκανὴν μοι βούλεται παρασχεῖν, ὥστε καὶ ἐμὴν με ὁμοίως μεθερμηνεύσαντα δῶρον ἴσως οὐχ ὅλως ἄχαρι τοῖς φίλοις ὁμογενέσι προσενεγκεῖν. Περί δὲ τῆς γενομένης ἤδη ὑπ' ἐμοῦ μεταφράσεως ταῦτά ἂν εἴποιμι τοῖς περὶ τῆς μεθερμηνείας τοῦ ἐπιθαλαμίου τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος εἰρημένοις μοι. Ἦν γάρ μοι καὶ ταῖς τοῦ Ὀβι-

δίου Μεταμορφώσεσι τὸν νοῦν μόνον τῶν ἐπῶν θηρωμένῳ τὴν μετὰφρασιν γλαφυρωτέραν ποιῆσαι· ἀλλ' οὐ πολὺ τι τῆς τοῦ ποιητοῦ λέξεως ἔδοξέ μοι δεῖν ἀποστῆναι· μέσσην δέ τινα ὁδὸν προειλόμην βαδίσαι, οὐκ ἐν πᾶσι τῇ τοῦ κειμένου προσισχύμενος λέξει, ἐν δ' ἐκείνοις αὐτῆς ἀφιστάμενος, ἔνθα ἢ κατὰ ῥῆμα μεθερμηνεῖα τραχεῖα ἂν ἐγένετο ἢ δυσνόητος λίαν.

Ἐπὶ πᾶσι τούτοις δίκαιον ἡγοῦμαι τοῖς ἀναγιγνώσκουσι προσδηλῶσαι, ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν σημειώσεων ἐκ τῆς τοῦ Μ. Ἀουπτίου ἐκδόσεως εἴληπταί μοι.

ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ Α'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

ΑΡΧΗ τοῦ παντός ὕλη τις ἦν ἄμορφος καὶ ἀνείδεος, χάος κληθεῖσα, πάντων τῶν ὄντων ἀνάμικτα ἔτι καὶ ἄκριτα τὰ σπέρματα περιέχουσα. Διεκρίθη δ' ἐκ τοῦ χάους πρῶτιστα πάντων τὰ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τέσσαρα τῶν ὄντων στοιχεῖα· τὸ πῦρ, ὁ ἀήρ, τὸ ὕδωρ καὶ ἡ γῆ, ἐξ ὧν ὁ Κόσμος συνέστη. Ἐπειδὴ δ' ἕκαστον τούτων ιδίους ἐμελλεν ἔχειν κατοίκους, τῆς γῆς κάτοικος ἐκ χοῶς καὶ ὕδατος ἐπλάσθη ὁ ἄνθρωπος. Τέσσαρες δ' ἀνθρώπων γενεαί, ἡ χρυσῇ, ἡ ἀργυρᾷ, ἡ χαλκῇ καὶ ἡ σιδηρᾷ, ἀλλήλας ἐπὶ γῆς διεδέξαντο, ὧν ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ὑπὸ Διὸς κατακεραυνωθέντων γιγάντων ἄλλοι ἐβλάστησαν ἄνθρωποι χειροδίκαι καὶ ἄγριοι, οἷους εἰκὸς γενέσθαι τοὺς ἐξ αἵματος φύντας. Τούτοις τοιούτοις οὖσιν ὁ Ζεὺς, ἐπειδὴ ἤδη τὸν Λυκάονα εἰς λύκον μεταβαλὼν τῆς ἀσεβείας ἐτετιμώρητο, ἀξίαν τῆς πονηρίας δίκην ἐπιθεῖναι βουλόμενος, ἀθρόους ἐξολέσαι διέγνω, πάντα κατακλύσας τοῖς ὕδασι. Μόνοι δ' ἀνθρώπων ἐκ τοῦ κατακλυσμοῦ διεσώθησαν Δευκαλίων καὶ Πύρρᾳ, μόνοι ἐξ ἀπάντων γενόμενοι δίκαιοι. Οὗτοι οὖν τῶν ὑδάτων ἀπορρέουσάντων καὶ τῆς γῆς αὖθις ἀναφανείσης, κελεύσει τῆς θεᾶς Θέμιδος λίθους ὑπὲρ ὤμων ὀπίσω ἔβαλον· ὧν εἰς ἀνθρώπους μεταμορφωθέντων, τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀνεκαινίσθη. Τὰ δὲ ἄλλα ζῶα αὐτομάτως ἐκ τῆς ὑγρᾶς ἔτι γῆς ταῖς τοῦ ἡλίου ἀκτῖσι θερμανθεῖ-

σης ἀνέφυσαν, ἐν οἷς καὶ ὁ Πύθων, δράκων πελώριος, τὴν τοῦ Παρνασσοῦ κατέχων ὑπώρειαν. Τοῦτον ὁ Ἀπόλλων κατατοξεύσας, ἀγῶνας εἰς μνήμην τοῦ ἔργου τὰ Πύθια ἔθετο, ἐν οἷς οἱ νικῶντες στεφάνῳ δρυὸς τὸ κατ' ἀρχὰς ἐκοσμοῦντο· οὐ γὰρ ἦν πῶ ἡ δάφνη τὸ δένδρον, ἀλλ' ὕστερον εἰς τοῦτο ἡ τοῦ Πηνειοῦ κόρη Δάφνη μετέβαλε, φεύγουσα τὸν Ἀπόλλωνα ἐρασθέντα αὐτῆς καὶ διώκοντα. Τούτου γενομένου, πάντες οἱ ποταμοὶ πρὸς τὸν τῆς κόρης πατέρα Πηνειὸν παρεγένοντο παραμυθησόμενοι αὐτὸν ἢ συνησθησόμενοι· μόνος δ' ἐκ πάντων ἀπελείφθη ὁ Ἰναχος, ἐπὶ τῇ θυγατρὶ Ἰοῖ ὀδυνώμενος, ἣν ὁ Ζεὺς βιασάμενος μετεβεβλήκει εἰς δάμαλιν, τῇ τῆς μορφῆς τροπῇ λαθεῖν τὴν Ἥραν βουλόμενος. Ταύτης δ' ἐκείνην τὸν Δία αἰτησαμένης καὶ τῷ πολυομμάτῳ Ἀργῷ παραδούσης νέμειν τε καὶ φυλάττειν, ὁ Ζεὺς οἰκτείρας τὴν κόρην ἐκλῦσαι προσέταξε τῷ Ἑρμῇ. Ὁ δ' ἐν εἵδει ποιμένος ἑαυτὸν ἐμφανίσας τῷ Ἀργῷ καὶ τὴν τῆς νύμφης Σύριγγος εἰς κάλαμον μεταμόρφωσιν διηγούμενος ἐκοίμισεν αὐτὸν καὶ ἀπέκτεινεν· ἡ δὲ Ἥρα εἰς τὴν τοῦ ταῶ οὐρὰν τὰ τοῦ Ἀργῷ μετέθηκεν ὄμματα. Τέλος ἡ Ἰὼ ἐν πολλαῖς οἰστρήλατος περιπλανηθεῖσα χώραις εἰς Αἴγυπτον ἀφίκετο, κάκει τὴν προτέραν ἀναλαβοῦσα μορφήν Ἐπαφον ἔτεκεν ἐκ Διὸς καὶ θείων σὺν αὐτῷ ἡξιώθη τιμῶν. Φαέθων δὲ Κλυμένης τῆς Μέροπος τοῦ Αἰθιοπῶν βασιλέως υἱός, ὁμηλιξ ὢν τῷ Ἐπάφῳ καὶ περὶ γένους ὑπ' αὐτοῦ χλευασθεὶς, πρὸς τὴν μητέρα ἔρχεται καὶ σαφές τι παρ' αὐτῆς αἰτεῖ τοῦ γένους τεκμήριον. Ἡ δὲ διαβεβαιοῦται καὶ ἐπόμενυσιν ἐκ Φοίβου αὐτὸν τεκεῖν καὶ πρὸς τὸν πατέρα πέμπει πειυσόμενον τὴν ἀλήθειαν.

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΤΟΥ Α' ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΩΝ ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ.

Θεῶν ἐπὶ κλησίς.

ΣΩΜΑΤ' ἀμείψαντ' εἶδος ἄνωγέμε θυμός ἀεῖσαι.
τῷ δ' οὖν μοι, θεοί, οἱ μορφὴν ἐτρέψατ' ἐκείνων,
ἔργῳ ἐπιπνεύσαιτ'. ἐξ οὗ δ' ἄρα Κόσμος ἐτύχθη,
τὴνδε διηνεκέα μέχρι τοῦδ' ὀχετεύσατ' ἀοιδὴν.

Πρὸ τῆς τοῦ Κόσμου δημιουργίας χάος ἦν καὶ ἡ πρώτη
ἀδιάκριτος καὶ ἀνείδους ὕλη.

- 5 Πρὶν πόντον τ' αἰάντε καὶ οὐρανὸν ἔμμεν ὕπερθεν
ἐν κύκλῳ πάντῃ φύσιος μία ἔπλετ' ὀπωπή,
ἢ χάος ἐκλήθη, ἄπλαστος ἰδ' ἄκριτος ὄγκος.
Μούνη ἦν ἀδρανὴς ὕλη, ἐν ἣ ἄμμιγα πάντων
σπέρματ' ἀσυμπαγέων ἔτ' ἐόντων δηριόωντο.
- 10 οὐ πῶ Τιτάν τις Κόσμῳ φάος ἀμφὶς ἔχευεν,
οὔτε κέρα Φοῖβη νέον ἐπλήρου παλινουξῆς,
οὔτ' ἄρ' ἐν ἀμφιχύτῳ χθών ἡέρι βριθοσύνῃ ἢ
ἡωρεῖτ' ἀκλινής. οὔτ' Ἀμφιτρίτῃ ἐοὺς πῶ
πήχεας ὠρέγνυ περὶ μακροὺς τέρμονας αἶης.
- 15 Ἦρ' αἰθέρ, τόθι καὶ πόντος καὶ γαῖα καὶ ἀήρ.
Ὡς ἄρ' ἦν ἄβατος μὲν χθών, ἄπλοον δ' ἄλός οἶδμα,
ἀήρ δ' αἰγλῆς εὖνις, ἐν οὐδενὶ δ' ἔμπεδον εἶδος..
μάρνατο δ' ἄλλ' ἄλλῳ· ἐν ὁμῷ γὰρ σώματι τῆμος
θερμὰ μὲν ἤριζε ψυχροῖς, διεροῖσι δ' ἄρ' αὖα,
- 20 τρηχέα δ' αὖ μαλακοῖς καὶ βριθέα νείκεε κούφοις·

Τὸ χάος διακρίνεται εἰς τὰ κατὰ τὸν Ἐμπεδοκλέα
τέσσαρα στοιχεῖα.

Τὴνδε θεὸς δῆριν φύσιός τ' ἔς παῦσεν ἀμείνων·
γαῖαν γάρ τε πόλου, γαίης τ' ἀπενόσφισεν ὕδωρ

- καὶ πυκνοῦ διέκρινεν ἀπ' ἡέρος αἰθέρα λαμπρόν.
 Ταῦτ' οὖν ἐπεὶ δνοφεροῦ ἀποκρίνας ἔξελε θωμοῦ,
 25 καίπερ ἀφρεσταότα ξυνέδησεν ὁμόφρονι ὀλκῇ.
 Καὶ ῥ' ἴς μὲν πυρόεσσ' ἐπικαμπέος οὐρανοῦ ὕψι
 Ἔπτατο κουφοτάτῃ καὶ ὑπέρτατον εἶλετο χῶρον.
 Τῇ δ' ἄγχιστ' ἀήρ κούφην φύσιν ἔσχε καὶ ἔδρην·
 γαῖα δὲ πυκνοτέρῃ στοιχεῖα προσείλκυσεν ἀδρά,
 30 ὧ τ' ἐπιέσθη βρίθει· ἀτὰρ νοτὶς ἔσχατα γαίης
 ἔλλαχε, καὶ στερεὸν περιέκλυσε κύκλον ἀπάντη·

Κατασκευάζεται ἡ γῆ, διακρίνεται αὐτῆς τὸ ὕδωρ, ὁ ἀήρ
 καὶ ὁ αἰθήρ, καὶ κατοικίζονται πάντα.

- Ὡς ἄρ' ἐπεὶ διαθεῖς κεῖνος θεός, ὅστις ἔην περ,
 μίγμα διεῖλε, πάλιν τε μέλη διαφύντα συνῆψε,
 πάμπρωτον μὲν γαῖαν, ὅφρ' εἴη πάντοσ' εἴση,
 35 πάμμεγαν ἔς κύκλον τορνώσατο· αὐτὰρ ἔπειτα
 ὕδαθ' ἄλως διέχευεν, ὑπαὶ λάβροισί τ' ἀήταις
 οἶδεῖν ἡνώγει, χθονὸς ἀκτὰς ἀμφὶς ἔχοντα.
 Τοῖς δ' ἔπι καὶ πηγὰς λίμνας τ' ἰδὲ τέλματ' ἔτευξε,
 καὶ λεχρίης ποταμοὺς συνέερξε προπρηνέας ὄχθης,
 40 τῶν ἄλλ' ἄλλοθι ρεῖθρα κατὰ χθονὸς ἔγκατα δύνει,
 ἢ ποθι πόντον ἰκάνει ἀπείριτον· εὐρυτέρου δὲ
 κεῖθι τυχόντα κύτους ἀντ' ὄχθέων ἐμβρέμετ' ἀκτῆς.
 κέκλετο καὶ πεδίοισι ταθήμεναι, ἄγκεσι δ' αὖτε
 ἰζῆσαι, ὕλης θαλέειν, ἀνὰ δ' οὖρεσιν ἔρθαι·
 45 Ὡς δὲ πόλον δύο δεξιόφιν, λαιτῆφι δὲ τόσσαί
 τέμνουσι ζῶναι, τῶν θερμοτάτῃ μέση ἐστί,
 τὼς ἐντοσθιδίῃ βουλῇσι θεοῖο μερίσθη
 πένταχα γαῖα, τόσαι ζῶναι δ' ἐτάνυσθεν ἐπ' αὐτῇ·
 τᾶων ἡ μεσάτῃ διὰ θάλπος ἀμήχανος οἰκεῖν,
 50 αἱ δύο δ' εἰσὶ νιφόβλητοι, δύο δ' εἴσε μεταξύ,
 ἧς εἵλης ψύχους τε βιοσσόον ὥπασε κρᾶμα.
 Τοῖς δ' ἐπινεῖ τόσσῳ πυρὸς ὀλκῆς ἑστέρος ἀήρ,

- ὄσῳ ρευστὸν ὕδωρ ἀβαρέστερον ἔπλετο γαίης.
 "Ενθ' ἄρ' ἄνωγε νέφη συναγείρεσθαι καὶ ὁμίχλην,
 55 βροντάστε, στεροπάστε, φρένας μερόπων κλονεούσας,
 σὺν τε κεραυνοῖσι κρυμούς τίκτοντας ἀήτας.
 Τοῖσι δ' ἄρ' οὐκ ἀκρίτως Κόσμου τέκτων ἐφέηκεν
 ἡέρ' ἔχειν· καὶ νῦν γάρ, ὅτ' ἄλλυδις ἄλλος ἀητῶν
 πνοιὴν ἰθύνει, μόγις ἴσχονται μὴ ἔρωῃ
 60 ραῖσαι Κόσμον· ἔρις τόσῃ ἐμπεφύτευται ἀδελφοῖς.
 Ἦὼ μὲν χώρην τ' Ἀράβων λιαρὸς λάχεν Εὐρος
 Περσίδα τ', ὀρθρινῷ θ' ὑποπίπτοντ' οὐρεα φέγγει·
 ἀκτῶν δ' ἐσπερίης ὑπὸ δυσσομένῳ Φαέθοντι
 θαλπομένων Ζέφυρος πέλας ἵδρυται· αὐτὰρ ὑπ' Ἀρκτῶ
 65 ἔσχε βορῆς Σκυθίην· τὰ δ' ἐναντία πείρατα γαίης
 πυκνῶν ἐκ νεφέων ὕεται Νότου ὑγρὸν ἀέντος.
 Τῶν δ' ἐφύπερθεν ἔχευεν εὐρόοον αἰθέρ' ἀπάντη,
 κοῦφον καὶ ἰλύος ἄμικτον πάγχυ γειρῆς.
 Ὡς δ' ὀρίοισι θεὸς διέκρινεν πάντα βεβαίοις,
 70 τείρεα δηθὰ πάροιθε λεληθότα πολλῇ ἐν ὕλῃ
 οὐρανίης στίλβειν ἐξ ἄντυγος ἤρξατο πάσης.
 Ἵνα δὲ μή τις εἰοί ζωῆς ποθι χῶρος ἄμοιρος,
 ἄστρα μὲν ἡδ' εἰδῶλα θεῶν πέδον οὐρανοῦ ἔσχε,
 κύματα δὲ στιλπνοῖς ἐδόθη ναίειν ἐλόπεσσι,
 75 γαῖα δὲ θῆρας ἔδεκτο, πετηνὰ δ' αὖ αἰόλος ἀήρ,

Ὁ ἄνθρωπος τὸ εὐγενέστατον τῶν δημιουργημάτων πλάσσεται
 τελευταῖος, ὡς παρὰ Μωϋσεῖ·

- Τούτων ἀγνότερον πραπίδεςσί τε φέρτερον ἄλλο
 ἐμβιον οὐπω ἔην, ζωίοις ἐπὶ πᾶσιν ἀνάσσειν.
 Τῷ ῥ' ἄνθρωπος ἔφυ, εἴτ' ἐκ θεοῦ μιν ἔτευξε
 σπέρματος ὁ πλάστης, Κόσμου τις ἀμείνωνος ἀρχή,
 80 εἴτ' ἄρα καινὴ χθών, ἀποκρινθεῖς αἰθέρος ἄρτι,
 σπέρμαθ' ὁμογενήτου ἔτ' ἐν ἔγκασιν οὐρανοῦ εἶχε·
 τὴν γὰρ ὕδει ποταμοῦ φύρσας πάϊς Ἰαπετοῖο,

παμμεδέουσι θεοῖσιν ὁμοῖον ἔπλασεν εἶδος.

- 85 Τῶν δ' ἄλλων ζώων πρηνέων ἐπὶ γαῖαν ὀρώντων,
ὀρθὴν ἀνθρώπῳ πόρεν ὦπα, πόλον τ' ἐκέλευσε
λεύσσειν, ἥδ' ὑψοῦ εἰς ἀστέρας ὅσ' ἀνατείνειν.
Ὡς ἄρα γαῖ', ἄπλαστος εὐῶσα πάρος καὶ ἄμορφος,
ἀγνώτους πλασθεῖσα βροτῶν ἐπιέσσαστο μορφάς.

Γίνονται αἱ τέσσαρες τῶν ἀνθρώπων γενεαί,
ὧν πρώτη ἡ χρυσή.

- Χρυσεῖη πρώτη γενεὴ ἔφυ, ἥ περ ἄτερθε
90 θεσμῶν τιμωροῦ τε δίκην πίστιν τ' ἐφύλασσε.
θωὴ ἀπὴν δεῖμός τ'· οὐκ ἐν στήλησιν ἀπειλαὶ
χαλκείης ἐγράφοντο· δικασπόλου οὐ στόμ' ὅμιλος
τῆμος ἔτρει ἰκέτης· σόοι ἐκδίκου ἦσαν ἀνευθεν.
Οὐπω κύμαθ' ἄλως τμηθεῖσ' ἐλάτῃ ἐπ' ὄρεσφιν
95 ἴκτο, ἔν' ἀλλοδαπὴν διὰ πόντου γαῖαν ἰδῆται,
οὔτε πω ὀθνεῖται· γνωταὶ ἔσαν ἀνθρώποισιν
ἄκται, οὐδὲ τάφροισι πόλεις εἵργυνντο βαθείης·
οὐ χαλκὴ σάλπιγξ εὐθύπνοος, οὐ κέρα ἦσαν
καμπύλα καὶ κόρυθες, οὔτε ξίφε'· ἀλλ' ἄτερ ἀνδρῶν
110 θωρηκτῶν ζώεσκον ἐπὶ χθονὶ λαοὶ ἐκχλοί.
Χθὼν αὐτὴ δ' ἔτ' ἀδούλωτος, σμινύη καὶ ἀρότρῳ
ἄτμητος, καρπὸν φέρειν αὐτομάτῃ μερόπεσιν.
Οὔτοι δ' αὐτοφυῇ φρεσὶ στέργοντες ἐδωδὴν,
σύλλεγον ἀνδράχνης καρπὸν κομάροιο τ' ὀρείης,
105 καὶ κράνα, τρηχεῖης τε βάτοιο μόρ' ἐκχερέ' ὄζων,
καὶ δρυπετεῖς βαλάνους Διὸς ἐκ δρυὸς εὐρυκαρήνου.
Εἷαρ ἔπλ' αἰθδῖον, ζέφυροι δ' αὖρης λιαρῆσιν
αὐτοφυῇ ψῆχον χθονὸς ἄνθεα ἡρέμ' ἀέντες.
Αὐτίκα καὶ ὄμπνας φέρ' ἀνήροτος ἀνδράσι γαῖα,
110 λευκοῖς τε σταχύεσσιν ἔβριθ' ἀνέατος ἄρουρα.
Ῥεῖθρα γλάγευς ἤδη καὶ νέκταρος ἔρρεε ρεῖθρα.
Στάζε δ' ἀπὸ πρίνου ξανθὸν μέλι τηλεθόωντος.

Δευτέρα γενεὰ ἡ ἀργυρᾶ.

- Zeús d' épei eís éreβos ríφas patéra Kρόnon ἤρξε
 Κόσμου, ἀργυρέῃ γενεῇ γένετ' ἡ τε χερείων
 115 ἐπλετο χρυσεΐης, χαλκείης δ' ἄρα πολλὸν ἀρείων.
 Τῆμος γὰρ προτέρου ἔαρος Zeús μέτρα βραχύνας
 χείματί τ' ἠδέ θέρει καὶ πουλυτρέπτω ὀπώρη
 παυροτέρω τ' ἔαρι τετράωρον ἐπλήσ' ἐνιαυτόν.
 Δὴ τότε ἐφλέχθη πρῶτον ὑπ' ἀκτίνεσσι θερείης
 120 ἀήρ, ἡ δ' ἀνέμοις ἠωρήθη παγὲν ὕδωρ.
 Πρῶτον δ' οἰκί' ἐσῆλθον· ἔσαν σφι σπείεα οἴκοι
 καὶ ῥῶπες πυκιναὶ καὶ φλοιῶ σύμπλοκοι ὄζοι.
 Δὴ τότε πρῶτον ἄλοξι βαθείης σπέρματα Διοῦς
 ἐκρύφθη, καὶ ταῦροι ὑπὸ ζεύγλης στονάχησαν.

Τρίτη γενεὰ ἡ χαλκῇ, μεθ' ἣν τετάρτη ἡ σιδηρᾶ.

- 125 Χάλκεον εἶτα γένος τρίτατον χθονὶ ἔσπετο κείνοις,
 τρηχύτερον κραδίην καὶ δεῖν' ἐπὶ τεύχε' ἐτοῖμον,
 ἔμπης δ' οὐκ ἀλιτρόν· πύματον δ' ἄρ' ἐγέντο σιδηροῦν.
 Αἶψα τότε ἐπλήσθη γενεὴ χείρων κακότητος
 πάσης· ὥχετο δ' ἀτρεκίη καὶ πίστις ἅμ' αἰδοῖ.
 130 ἀντὶ δὲ τῶν μερόπεσσι δόλοι τ' ἀπάται τ' ἐνέδραι τε
 ἤλυσον ἠδὲ βίη, κτεάνων τ' ἀκόρητον ἐέλδωρ.
 Λαίφεα τῆμος ἔτεινεν ἀπειρήτοις ἔτ' ἀήταις
 ναυσιδάτης· τρόπιδες δ' ἐπ' ὄρεσφιν δητὰ τραφεῖσαι
 κύμασιν ἀγνώτου τότε ἐπωρχήσαντο θαλάσσης.
 135 Τὴν δὲ πάρος κοινήν, ὥστ' ἀήρ καὶ φάος ἅμμι,
 γαιοδάτης οὔροις δολιχοῖσι διώρισε γαῖαν.
 Οὐκ ἤτευν ἄνδρες λιπαρὴν χθονά λήϊα μοῦνα,
 ἢ βρωτύν· πόρσω δ' ἔδυσαν χθονὸς ἐγκατα, κείμεν
 πλοῦτον ὀρύσσοντες γενετῆρα κακῶν πολυκηδῆ,
 140 ὃς πρότερον στυγίης πέλας ὄρφνης κεῖθετ' αἰδῶνής.
 Ἦλθε χάλυψ ὀλοὸς χρυσός τ' ὀλοώτερος ἦδη
 ἐς φάος· ἦλθε δ' ἄρης, ὃς ὀπλίζεται ἀμφοτέροισι,

- χείρεσι δ' αἰμοβαφῇ καναχεῦντά τε τεύχεα πάλλει.
 Νῦν βίος ἀρπάγιμος, ξείνῳ ξένος οὐκ ἔτι πιστός,
 145 οὐχ ἐκυρῷ γαμβρός· σπανίη δὲ χάρις καὶ ὁμαίμοις.
 Ἐντύνει γαμέτης ἀλόχῳ μόρον, ἧ δ' αὖ ἀκοίτη·
 ὦχρά δὲ μητρυαὶ χαλεπαὶ μίσγους' ἀκόνιτα.
 Νῦν καὶ ἔτη γενέταο πρὸ ὥρης υἱὸς ἐρευνᾷ.
 Δέδμητ' εὐσεβίη, καὶ ῥ' ὑστάτη οὐραγιῶνων
 150 παρθένος Ἀστραίη χθόνα κάλλιπεν αἰμοφόρυκτον.

Μάχη τῶν γιγάντων κατὰ τῶν θεῶν.

- Ὅφρα δὲ μὴ γαίης αἰθὴρ ἀδεέστερος εἴη,
 ἀρχὴν οὐρανήν ποθέσαι τότε φασὶ γίγαντας,
 οὐρεά τ' ἄλλ' ἄλλοις ἐπινῆσαι κλίμακ' ἐπ' ἄστρο.
 Τῆμος ὑπερμενέων ῥήξας Ζεὺς σκηπτῷ Ὀλυμπον,
 155 Πηλίου ἐξετίναξ' ὑποκειμένου οὐρεος Ὅσσαν.
 Ὡς δ' ἄρ' ὑπὸ βρίθει τόσῳ ἄγρια γυῖ' ἐκαλύφθη,
 αἵματι ὧν τεκέων πεπαλαγμένη, ὡς φάτις, αἶα
 θερμάνθη, καὶ λύθρον ἐνεψύχωσε θαλυκρόν.
 Ὅφρα δ' ἐῆς φύτλης μνημήϊα μίμνη ὀπίσσω,
 160 τρέφεν ἐς ἀνθρώπους. Αὐτὰρ καὶ ἦδε γενέθλη
 οὔτε θεῶν ἀλέγιζ', ἀνδροκτασίησί τ' ἔχαιρε
 καὶ βίῃ· ἧ κ' ἔγνωσ τήνδ' αἵματος ἐκπεφυῖαν.

Ὁ Ζεὺς μεταβάλλει τὸν Λυκάονα εἰς λύκον. Βούλεται
 δὲ τὸ ἀσεβὲς τῶν ἀνθρώπων γένος ἐξαφανίσαι
 καὶ ἄλλο νέον παραγαγεῖν.

- Ὡς δ' ἴδε ταῦτ' ἀπ' ἄκρης ὑψιδμήτοιο Κρονίων,
 δεινὸν ἀνεστονάχησε· νέην δὲ Λυκάονος ἦσι
 165 δαῖτ' ἐνὶ φρεσσὶν ἔχων, οὕπῳ διάπυστον ἐοῦσαν,
 ἄσπετον ἐν στέρνοισι χόλον Διὸς ἄξιον ἔσχε,
 σύν τ' ἐκάλεσσε θεούς· οἱ δ' ἤλυθον ὦκ' ἀγορήνδε.
 Ἔσθ' ὁδὸς ὑψίδατος, εἰν εὐδίῃ ἄμμιν ὁρατῇ,
 ἧ γλαγόεσσα κέκλητ', ἀρίδηλος λευκάδι χροίῃ·
 170 ἦδ' ὁδὸς ἀθανάτοις ἐς δώματα ὑψικεραύνου

καὶ βασίλεια πέλει· μεγάλων δὲ θεῶν ἐκάτερθε
δεξιτερῇ λαιῆτ' ἀναπέπταντ' ἀγλαοὶ οἶκοι.

Ὅχλος μὲν σποράδην ναίει, προφανεῖ δ' ἐνὶ χώρῳ
οἰκί' ἔθεντο θεοὶ μεγάλοι ναετῆρες Ὀλύμπου.

175 Ῥήμασι δ' εἶγε θέμις καταχρήσασθ', ἦκεν ἔγωγε
τὸν χώρον καλέσαιμι παλάτιον εὐρὺ Ὀλύμπου.

Ὡς οὖν μαρμαρέῳ ἔζοντο θεοὶ ἐνὶ οἴκῳ,
θώκου ἐφ' ὑψιτάτου, σκήπτρῳ τ' ἐλέφαντος ἐκεῖνος
χερσὶν ἔρειδόμενος, τρὶς καὶ τετράκις περὶ κρατὶ

180 σείσει κόμην, τῇ γῆν, πόντον τ' ἡδ' ἄστρ' ἐλελίζει.
εἶτα δ' ἀπὸ στόματος κεχολωμένου ἔκφατο τοῖα·

« Ἀμφ' ἀρχῆς Κόσμου οὐ μᾶλλον ἔδεια πάροιθεν,
» εὖτε δρακοντόποδες ἐλέειν ἄκρην μεμαῶτες
» οὐρανίην, ἑκατὸν ἐπὶ χεῖρας ἱάλλον ἕκαστος·

185 » Εἰ γὰρ καὶ δῆϊοι ἔσαν ἄγριοι, ἐξ ἑνὸς ἔμπηξ
» στίφεος, ἐκ δ' ἄρ' ἰῆς φύτλης ἕρις ὠρνυτ' ἐκείνη.
» Νῦν δὲ γένος θνητῶν, ὅσον ὠκεανὸς περικλύζει,
» χρή με πρόπαν ὀλέσαι. Στυγὸς ὄμνυμ' ἀφθιτα ρεῖθρα,
» τὰ προρέει στυγίοιο δι' ἄλσεος εἰν αἶδας·

190 » παντὸς ἐπειρήθην ἄκεος πάρος· ἀλλὰ γ' ἀναλθές
» πῆμα τεμεῖν δέον, ὅφρα μὴ ἀρτεμέα προσόληται·
» εἰσί μοι ἡμίθεοι, νύμφαι, θεοὶ ἀγροδῖαιτοι,
» Φαῦνοι καὶ Σάτυροι, Σουλβανοὶ τ' οὐρεσίοικοι·
» τοῖς ἐπεὶ οὐ δίδομεν τάδ' ὀλύμπια δώματα ναίειν,

195 » δῶμεν ἀκινδύνως χθόνα γοῦν, τὴν ἔλλαχον, οἰκεῖν.
» Ἦ που ἐν ἀσφαλίῃ, θεοὶ, ἔμμεν ὅτιτ' ἐκείνους,
» Ὅππότ' ἔμοιγε κεραυνὸν ἰδ' ὑμέας ἰθύνοντι
» γνωτὸς ἐπ' ἀγριότητι δόλους ὕφηνε Λυκαῶν;,,
Ἐβρύχης' ἀγορὴ καὶ τίσασθ' ἦτεε κεῖνον,

200 ὃς τάδ' ἔτλη ρέξαι. Τὼς φύτλη πᾶσα βροτείη,
ἡνίκα καισαρέῳ ἀσεβῆς λόχος αἵματ' ὄρουσεν
οὖνομα Ῥωμαίων σβέσσαι, θάμβησε κλύουσα

- θροῦν δλέθροιο τόσου, σύμπασ' ἔφριξε δὲ γαῖα.
 Οὐχ ἦσσαν τότε σοι πίστις σῶν εὐαδεν ἀνδρῶν,
 205 Αὔγουστ', ἥ κείνη Κρονίδῃ, ὃς ἐπεὶ χερὶ θρύλλον
 εὖνας' ἰδ' αὐδῇ, πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.
 Ὡς δ' ἄρ' ἔληξε βοή σεμνοῖο ἀνακτος ἐφετμῇ,
 μύθῳ Ζεὺς τοιῶδε σιωπὴν αὖθις ἔλυσε.
 « Ποιὴν κεῖνος ἔτισε· μέριμναν τήνδ' ἀπόθεσθε.
 210 » Τίς δ' ἔπλετ' ἀμπλακίῃ τε τίσις θ' ἔο, νῦν ἐρῶ ὕμνιν·
 » Ἴκετ' ἐμὰς ἀκοὰς αἰῶνος φῆμις ἀεικῆς,
 » ἦν ἐφεῦσθ' ἐθέλων κατ' Ὀλύμπου ὄρουσα καρήνων,
 » καὶ θεὸς εἰσάμενος θνητῶ περινίσσομαι αἶαν.
 » Πάντ' ἀπαριθμῆσαι, ὅπόσ' ἔδρακον αἴσυλα πάντη,
 215 » μακρὸν ἔμοιγέ κ' ἔοι. Ἐτύμου φάτις ἔπλεν ἐλάσσων.
 » Ῥιγηλὸν θηρῶν κεῦθος διὰ Μαίναλον ἦλθον,
 » Κυλλήνην θ', ὕλας τε Λυκαίου κυρμαλέοιο.
 » Ἐνθεν ἔδρην τε τυράννου ἰδ' ἄξενον οἶκον ἰκάνω
 » ἀρκάδος, εὔτε κνέφας νύκτ' ὄψιμον ἔλκει' ἐπ' αἶαν·
 220 » Φῆνα τέρας θεὸς ἔμμεν· ἀπαυτίκα δ' ἤρξατο λαὸς
 » Λίσσεσθαι· πρῶτον δὲ λιτὰς ἔσχωπτε Λυκάων,
 » εἴτ' ἔφη· ἀσφαλῆως πειρήσομαι, εἰ θεὸς οὗτος,
 » ἥ ἐ βροτὸς πέλεται· τὸ δ' ἐτήτυμον ἐκφανεὲς ἔσται.
 » Ἐντυεν οὖν νυχίῳ βέβαρνήοτι μοι φόνον ὕπνῳ
 225 » ἐξαπίνης· ἐτύμου τοίη οἱ εὐαδε πεῖρα·
 » ἀλλὰ μεταγνοὺς αἶψα δέρην χαλκῷ διάμησεν
 » ἀνέρος, ὃν οἱ ἔπεμψε Μολοσσῶν ἔθνος ὄμηρον·
 » ἡμίζῳα δ' ἔπειτα μέλη τὰ μὲν ὕδατι θερμῷ
 » ἔψησ', ἀλλ' ὥπτησεν ὑπὲρ πυρὸς αἰθομένοιο
 230 » καὶ παρέθηκε τραπέζῃ· ἐγὼ δ' ἤρειψα κεραυνῷ
 » οἶκον ἐπ' οἰκοσόοισι θεοῖς ναετῆρι ὁμοίοις.
 » Ὡχετο δ' ὃ τρέσσας· ὅτε δ' ἀγρῶν ἴκετο σιγῇ,
 » ὠρύετο, φθόγγον τε μάτην πειράατ' ἀφρῆναι.
 » Αὐτόθε λύσσαινε στόμα καὶ φόνου ἡθάδι ὀρμῇ

- 235 » Ἐτράπετ' ἐς ποίμνας, νῦν θ' αὖτως αἵματι χαίρει.
 » Εἴματα μὲν μαλλοί, χεῖρες δ' οἱ μηροὶ ἔγεντο,
 » αὐτὸς ὅλος δὲ λύκος, εἵδους προτέροιο φυλάσσω
 » ἔχνε· ὁμοίη γὰρ πολιήτε βίη τε προσώπου,
 » ὅσσε θ' ὁμῶς γλαύσσει καὶ ὁμῶς πέλει ἀγρίη ὄψις.
- 240 » Ἦριπε δὴ δόμος· οὐ μὴν εἰς δόμος ἦεν ὀλέσθαι
 » ἄξιος· ὅπποι χθὼν τέταται, κακὴ ἄρχει ἐριννύς.
 » Φαίης κ' εἰς κακὰ πάντας ὁμόσσαι· τῷ ῥά νυ πάντες
 » ἦν ἐπέοικε δίκην δόντων ταχύ· τοῦτο δέδοκται. »,
 Οἱ μὲν ἐπήνησαν μῦθον Διὸς ἡδ' ἐπόρινον
- 245 σφοῖς ἐπέεσσι χόλον· οἱ δ' αὖ πείθοντο σιωπῇ.
 Ἄλλὰ γένους μερόπων ἀλγεινὸς πᾶσιν ὄλεθρος
 ἔσκεν· ἀνήροντ' οὖν, τίς γαίης ὄψις ἐρήμης
 ἔσσεται ἀνθρώπων· τίς δ' ἐς βωμοὺς θύε' αὖθις
 οἴσει; ἥ που Ζεὺς χθὼν' ἀνήσει θηρσὶν ἐρημοῦν;
- 250 Τοιὰδ' ἀνειρομένοισι θεῶν ἐκέλευεν ἀνάκτωρ
 θαρσεῖν· πάντα γὰρ οἱ ταῦτα φρεσὶ φάσκε μελήσειν,
 θαυμασίως τ' ἐγερεῖν γένος ἄλλ' ἀνόμοιον ἐκείνῳ.

Ὁ Ζεὺς ὕδασι πᾶσαν τὴν γῆν κατακλύσας τὸ τῶν
 ἀνθρώπων γένος ἐξόλλυσιν·

- Ἦδη ἐπ' αἴαν ἔμελλε κεραυνοὺς πᾶσαν ἰῆλαι·
 Δεῖσε δέ, μὴ αἰθὴρ ἀναφλεχθεῖη πυρὶ τόσσῳ,
- 255 ἐν δ' ἄρα πρησθεῖη μέγας ἄξων αἰψα πόλοιο.
 Μνήσατο δ' αὖτε νόῳ, ὅτι μόρσιμον ἦν ποτε πόντον
 καὶ χθὼν' ἰδ' οὐράνια φλεχθήσεσθαι βασιλεια,
 καὶ Κόσμου πημανθῆναι πυρὶ ἄσπετον ὄγκον·
 τούνεκ' ἀπ' ἐκ χειρῶν βέλεα θέτο, ἔργα Κυκλώπων,
- 260 ἀλλοίην δὲ τίσιν βουλευσατο· ὕδασι φύτλην
 θνητῶν ἐξολέσαι, χεύας πολλὴν ὑψόθεν ὄμβρον.
 Αἰψα μὲν οὖν βορέην ἐν σπήεσσ' Αἰόλου εἶρξε
 πνεύματά θ', ὅσσα νέφη συναγερθέντ' ὦκα κεδάζει·
 ἐκ δ' ἀφένκε Νότον· πτερύγεσσι δ' ὄγ' ἵπταται ὑγρῆς,

- 265 δεινὴν πισσῶδει κεκαλυμμένος ἀχλύϊ ὤπα.
 Πώγων οἱ βέβριθ' ἄμβροις· πολὴ βλύει ὕδωρ·
 συννενέφονται ὄφρυς· πτερὰ καὶ κόλπος δεδιάνται.
 Ὡς δὲ νέφη χεῖρεσσι μετήγορα μακρὰ πίεσσε,
 συμπατάγησε· ῥύη δ' ἄρ' ἀπ' αἰθέρος ἄσπετον ὕδωρ·
- 270 Ἑσσαμένη δ' ἐσθῆτα πολύχροον ἄγγελος Ἥρης
 σύλλεγεν Ἴρις ὕδωρ, νεφέλας τ' ἥρδευε κελαινάς.
 Λήϊ' ἐκλίνθη ἔραζε, δακρυτὴ δ' ἐλπίς ἀγρώτου
 ῥεῦσε χαμαί, μακροῦ τ' ἐνιαυτοῦ ὤλετο μόχθος.
 Οὐ μοῦνος δ' ὑπέδρησσε Διὸς χόλῳ οὐρανὸς εὐρύς,
- 275 ἀλλὰ καὶ οἷς ὑδάτεσσιν ἀδελφὸς γλαυκὸς ἄρηγεν·
 οὗτος γὰρ ποταμοὺς συναγείρας, ὥς οἱ ἐσῆλθον
 οἶκον ἄνακτος, ἔφη· “οὐ μακροῦ χρὴ με κελευσμοῦ
 » ὕμμι· μένος δεῦθ' ὑμετέρων ἐκχεύατε ρεῖθρων.
 » τοίη χρεῶ πέλεται· οἴκους ἄνετ' ἡδ' ἀχάλινα,
- 280 » ἔρκεα συσκεδάσαντες, ἑάσατε ρεῖθρα φέρεσθαι·,,
 Ὡς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρ' ἴσαν καὶ ἀνεύρυνε στόμ' ἕκαστος
 ἧς πηγῆς· ἄφετον δ' ἄλαδε προκυλίνδετο ὕδωρ.
 Αὐτὸς δ' αἶαν ἐπληξέ τριαίνῃ· ἡδ' ἐκραδάνθη,
 σεισμῶ τ' εὐρυχαδεῖς κόλπους ὥϊξε ρεῖθρων.
- 285 Ἄμ πεδῖον ποταμοὶ ὑπεράλμενοι ἔρκεα θύνον·
 πὰρ δ' ἔρουον θάμνους καὶ λήϊα, θρέμματ' ἰδ' ἄνδρας,
 δώματα καὶ νηῶν ἄδυστα ξὺν ἀγάλμασιν ἱροῖς.
 Εἰ δὲ δόμος τις ἔμεινε, τόσῃ τε βίῃ ἐδυνάσθη
 ἀντισχεῖν, ἀλλ' οὖν τέγεος καθυπέρτερον ὕδωρ
- 290 ἡέρθη, τύρσεις δ' ὑπὸ δινῆς ἥριπον οὐδεῖ.
 Οὐδὲν ἔτ' ἀλλήλων χθόνα καὶ πόντον διέκρινε·
 πόντος ἀπάντῃ ἔην, οὐδ' ἀκτὰς εἶχ' ἔτι πόντος.
 Καὶ ῥ' ὁ μὲν ὄχθον ἔχει, ὁ δὲ γαμφῇ κύμβῃ ἐφίξει,
 κεῖθί τ' ἐρέσσει, ὅπου πρῶν ἴθυνεν ἄροτρον.
- 295 Ἄλλος ὑπερθ' ἀγροῦ ἢ ἐπαύλιος ἐμβυθίοιο
 πλώει, ὁ δ' αὖ πτελέης ὑπὲρ ἄκρης ἀσπαλιεύει·

- εἰ τύχοι, ἐς λειμῶνα καθιμᾶτ' ἄγκυρα χλωρόν,
ἢ κυρτὴ χραυεὶ νέρθε τρόπιδι ἀμπελεῶνας·
ἢ δ' αἶγες λεπταὶ ποίην ἐνέμοντο πάροιθε,
300 νῦν ἐκεῖ ἀμπαύουσι δυσειδέα σώματα φῶκαι.
Ἄλσεα θαυμαίνουσι, πόλεις τε, δόμους τ' ἐνὶ πόντῳ
Νηρείδης· δελφῖνες ἔχουσ' ὕλας, πρὸς ἄκροις δὲ
ὄζοις χριμπτόμενοι φηγούς δονέουσι τρεμούσας.
Νεῖ λύκος ἐν μήλοισι, πυρρὸι δ' ὑδάτεσσι λέοντες
305 καὶ τίγρεις ὀχέοντ'· ἱς οὐ κάπρω δνίνησιν
ἄσπετος, οὐδ' ἐλάφῳ ἀπενεχθείσῃ πόδες ὠκεῖς·
Δὴν ὄρνις χέρσον διζήμενος, ἢ καθίσειε,
πολλὰ καμὼν πτερύγεσσι δι' ἥερος ἔμπεσ' ἐς οἶδμα.
Ὅρμη ἀπειρεσίῃ πόντοιο κάλυψε κολῶνας,
310 καὶ κορυφὰς ὀρέων νέα κύματα θεῖνε θαλάσσης.
Ἦρπασε τοὺς πλεῦνας ῥόος· ὦν δ' ἄρ' ἐφείσατο κύμα,
τοὺς δάμνα λιμὸς δηρὸν χατέοντας ἐδωδῆς.
- Δευκαλίων καὶ Πύρρα ἐπὶ τὸν Παρνασσὸν καταφυγόντες διασώ-
ζονται. Τοῦ δὲ κατακλυσμοῦ παυσαμένου, Θέμιδος κελεύσει ὑπὲρ
κεφαλῆς λίθους ὀπίσω βάλλουσιν, οἱ εἰς νέον ἀνθρώπων γένος
μεταμορφοῦνται.
- Φωκίς ἀπ' Ἀονίης Οἰταίην, αἶαν ὀρίζει,
χθὼν γόνιμος, ὅφρ' ἔην γε χθὼν· τότε δ' ἔπλετο πόντου
315 μοῖρα καὶ ἀπροφάτων ὑδάτων πυθμὴν πολυχανδῆς.
ἐνθ' εἰς ἄστρα κάρηνα δὺ οὔρος μακρὸν αἰερεῖ,
οὔνομα Παρνησός, νεφέων κορυφὴν ὑπερίσχων·
ὥς τόθι Δευκαλίων (ἔχε γὰρ τᾶλλ' ἄσπετον ὕδωρ·)
βαιοῦ ἐπὶ σκάφεος κέλσεν τότε σὺν παρακοίτι,
320 Κωρυκίδας νύμφας τε, θεοὺς θ' ἰκέτευσεν ὀρείους,
Μαντιπόλοντε Θέμιν, θνητοῖς τότε χρησμολογεῦσαν.
οὔτις ἀνὴρ κείνου κρίσσιων ἔπλετ' ἢ δίκαιος
οὔτως, οὐδὲ θεοὺς κείνοιο τις ἄζετο μᾶλλον.
Ζεὺς ἐπεὶ οὖν ἐπὶ κλυστον ἐσέδρακεν ὕδασι γαῖαν,
325 καὶ δὴ ἐν' ἄνδρα μόνον βροτέης φύτλης περίλοιπον,

καί τε γυναῖκα μίαν βροτέης φύτλης περίλοιπον,
 ἄμφω ἀγνεύοντε, θεῶν ἄμφω θεράποντε,
 ῥίμφ' ἐκέδασσε νέφη· βορέη δ' ὄμβρους ἀπελάσσας,
 πόντῳ γαῖαν ἔδειξε καὶ ἀγλαὸν αἰθέρα γαίῃ.

330 Οὐδὲ χόλος πόντου μῖμνει· τριόδοντα δ' ἐάσας,
 ὕδατ' ἐπιψᾶ ἄλδος μεδέων· ἀνέχοντα δὲ βένθους
 προσφυέσιν τ' ὤμους κεκαλυμμένον ἔκτοθι κόχλοις
 γλαυκόχροον φωνεῖ Τρίτων', ἐριηχέϊ τ' ὦκα
 ἐμπνεῦσαι κέλεται κόγχῃ καὶ σήματι ρεῖθρα

335 καὶ ῥόθι' ἄψ καλέσαι· Ὁ δὲ κοίλῃν λάζετο χερσὶ
 σάλπιγγ' ἐκ νεάτης εὐруνομένην στροφάλιγγος,
 σάλπιγγ', ἥ θ' ἀλὶ δεξαμένη πνοιὴν ἐνὶ μέσση
 ἡϊόνας πῖμπλησιν ὑπ' ἡῶ καὶ ζόφον ἡχῆς.

Ἦ δ' ὥς θεοῦ στόματος διεροῦ ὑφ' ὑγροῖο γενεῖου
 340 καὶ τότ' ἐφαψαμένη ἀνακλητικὸν ἦκε κέλευσμα,
 πᾶσα χθὼν ἐνοπὴν καὶ ὕδατα πάντ' ἐσάκουσεν·
 ὕδατα δ' ὅσ' ἐσάκουσεν, ἐπεσχέθη εἶθαρ ἅπαντα.
 Ῥεῖθρ' ἀπεμειώθη, ἀνὰ δ' ἔσχεθον αὖ πάλι πρῶνες·
 ἀκταὶ δ' αὖ ἄλ' ἔερξαν, ἀτὰρ ποταμοὺς χάδον ὄχθαι·

345 ἐκ δ' ἀνέτελλ' ὑδάτων ἤδη πέδον, ἠϋξέτο χέρσος·
 καὶ ὕλαι δὲ κάρηνα μετ' ἡμαρ μακρὸν ἔφαινον
 γυμνά ὑπὲρ ρεέθρων, ἰλὺς δ' ἔτ' ἐφῆζε πετῆλοις.
 Κόσμος ἀνερρύσθη. Τὸν δ' ὥς ἶδε πάντα κενάνδρον
 καὶ χθόν' ἐρημαίην σιγὴν κατὰ πᾶσαν ἔχουσαν,

350 Δευκαλίων Πύρρῃν προσφέγγατο τοῖα δακρύων·
 “ὦ κάσις, ὦ δάμαρ, ὦ μούνη περίλοιπε γυναικῶν·
 » ἦν γενεὴ ξυνὴ μοι ἀνεψιότης τε συνῆψε
 » πρῶτον, ἔπειτα λέχος, νῦν δ' αὖ ὁμῇ αἴσα συνάπτει.
 » Γαῖαν, ὅσῃν ὁράα φάος ἀντέλλον τε δύον τε,
 355 » ναίομεν ἄμμε δύω· πόντος γὰρ τᾶλλα καλύπτει.
 » Ἀλλὰ βίος καὶ νῦν οὐ λίην ἔμπεδος ἄμμι·
 » καὶ νῦν γὰρ νόον ἄμμι πυκναὶ νεφέλαι κλονέουσι.

- » Τίς σοι φρὴν κεν ἔην, ὧ δύσμορε, εἴ δίχ' ἐμεῖο
 » αἶσα μόνην σ' ἐσάωσε; δέος δ' ἄρα πῶς κεν ἔνειακας
 360 » μούνη; τίς δέ κεν ἔσκε παρήγορος ἀχνυμένη σοι;
 » ἦ γὰρ ἐγὼ, σύλλεκτρε, σάφ' ἴσθ', εἰ ἀλὸς εἶχέ σε κῦμα,
 » αἰψά κ' ἐφωμάρτησα, ὁμοῦ θ' ἀλὸς εἶχέ με κῦμα.
 » Αἰὲθ' εἶχον πατρίης ἀναπλάσσαι τεχνοσύνησι
 » λαούς, καὶ ψυχὰς πεπλασμένη ἐνθέμεν αἶη.
 365 » Νῦν δὲ γένος θνητῶν μούνοις μένει ἐν δυσὶν ἄμμιν·
 » ὥς γὰρ ἔδοξε θεοῖσι· βροτῶν δὲ λελείμμεθα δεῖγμα.,,
 » Ὡς φάτο· σύνδ' ἔκλαιον· ἀτάρ σφι θεὸν λιτανεῦσαι
 εὐαδεν οὐρανίην χρησμοῖς τε ματεῦσαι ἄρωγῇ·
 οὐ γένετ' ἀμβολίη· Κηφισσόνδ' ἤλυθον ἄμφω
 370 οὐπω ἀκραιφνέ', ὅμως τέμονοντ' ἐθάδ' ὕδασι κοίτην.
 Αὐτὰρ ἐπεὶ κεφαλὴν τε καὶ εἴματα νάμασι κείνου
 ῥᾶναν ἐπαντλήσαντες, ἐς ἱερὸν ἵχνια νηὸν
 αἰψα θεῆς ἵθυναν, θοῦ βρύα φύντ' ὀρόφωμα
 ἥσχυον, βωμοὶ δὲ πυρὸς μένον ἄμμοροι ἱροῦ.
 375 Ὡς δ' ἔζον νηοῦ βάρθρα, πρηγεῖς προπεσόντες
 εἰς οὐδας, κῦσαν ψυχρὸν λίθον ἔμφοβοι ἄμφω,
 τοῖά τ' ἐπεφθέγγαντο· “θεῶν εἰ φρὴν δοίησιν
 » θνητῶν ἱκεσίησι μαλάσσεται, εἰ χόλος εἶκει,
 » εἰπέ, Θέμι, τίνι μηδοσύνη κεν ἀκέσσιμον εἶη
 380 » πῆμα γένους μερόπων· κλυσθεῖσι δ' ἄρηξον ἐνήης.,,
 τοὺς δ' ὦκτειρε θεὰ καὶ ἀνεῖλεν· “ἀπόσσετε νηοῦ
 » κρᾶτα καλυψάμενοι, καὶ τ' ἀλλύσασθε χιτῶνας.
 » εἰτ' ὅστω μεγάλης ὑπὲρ ὤμους βάλλετε μητρός.,,
 δὴν ἄνεω ἔσταν· προτέρη δ' ἄρα Πύρρῃ ἔλυσε
 385 σιγὴν ἥδὲ θεῆς ὑπακοῦσαι ἀναίνετ' ἐφετμῆς.
 Σύγγνοιαν δ' ἠτεῖτο περίτρομος· αἶδετο γάρτοι
 ὅστέα ῥιπτάζουσ' ἀσεβῆσαι πρὸς γενέτειραν·
 ἐνθ' αὖ ῥήμαθ' ἕκαστα θεοπροπίης ἀνέταζον
 ἐν σφίσιν ἀχλύεντα, νόον τ' ὁμφῆς ἀνεδίφων.

- 390 Εἴτα Προμηθείδης Ἐπιμηθέος ἤκαλε κούρην
αἰμυλίοις μύθοις· “ ἦ φρήν ἀπατήλια φαίνει,
» ἄμμιν, ἔφη, ἦ χρησμός δὲ οὐκ ἀθέμιστα κελεύει.
» Γῆ τελέθει μεγάλη μήτηρ· τῆς δ' ὅστέ' οἶω
» λαῶς ἔμεν· βάλλειν ὑπὲρ ὤμους λαῶς ἄνωγεν. „
- 395 Εἰ καὶ εἰκασίη Τιτηνίδ' ἔπειθεν ἀκοίτου,
ἔμπης δ' ἐν δοιῇ νόος ἦν· τόσον ἄμφω ἀπίστουν
έννεσίησι θεῶν. Τί δ' ὅμως πείρα βλάβος οἶσει;
Κάβθαν, κρᾶτα κάλυψαν ἰδ' ἀλλύσαντο χιτῶνας·
ὥς δ' ἐτέτακτο, λίθους εἰς ἔχνια βάλλον ὀπίσσω.
- 400 Λᾶες (πῶς πιστόν, εἰ μὴ τὸ παλαίφατον ἦεν;)·
ἥρξαντο στυφελὴν μεταμείβειν σύστασιν αἶφνης·
καίτε μαλασσόμενοι μορφὴν χρόνῳ ἤκ' ἀδέχεσθαι.
Εὖτε δ' ἀέξηθέν τε φύσιν τ' εὐπλαστον ἔλοντο,
μορφὴ τις βροτέῃ εἰδάλλετο οὐ σάφ' ἐν αὐτοῖς,
- 405 ἀλλ' οἷη γε λίθου λαξευομένης ὑπὸ γλύπτου,
ἢ θ' ἄλλης οὐ τετύπωτ', ἀξέστοις εἰκόσ' ὁμοίη.
Τῶν δ' ἄρ' ὅσον χυμῷ διερὸν πέλεν ἡδὲ γεῶδες,
σώματος εἰς πλαδαρὴν ἐτράφθη σάρκα βροτείου·
αὐτὰρ ὅσον περ ἄκαμπτον ἰδὲ στυφλόν, ὅστέ' ἐτύχθη·
- 410 εἴτι δ' ἔην φλέψ, μεῖνε καὶ οὖνομα τοῦτο φυλάσσει·
Αἶψα μὲν οὖν λαῆς, τοὺς ἀνδρὸς χεῖρ ἀφέηκε,
ἀθανάτων βουλῇ τύπον ἄρσενα πάντες ἔλοντο.
Θηλυτέρης δὲ βολῆς ἀνέφυ γένος ἔμπαλι θήλυ.
Τοῦνεκ' ἄρ' ἀστεμφεῖς τε, πόνων τε τλήμονές ἔμεν
- 315 θνητοί, μηνύοντες, ὅθεν πάρος ἐκγενόμεσθα.

Ἐκ τῆς ἰλῆος ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν διαθερμανθείσης ἀκτίνων
ζῶα ποικίλα, τὰ μὲν τοῖς προτέροις ὅμοια, τὰ δὲ καινὰ
φύονται, ἐν οἷς καὶ ὁ ὄφις Πύθων.

Τῶν δ' ἄλλων ζώων πολυποίκιλα εἶδεα γαῖα
αὐτομάτῃ ἀνέφυσεν, ἐπεὶ ῥ' ἰκμάς πυρὶ θείῳ
θερμάνθη Φαέθοντος, ἔλη δ' ἄρα τέλματά θ' ὑγρά,

- σπάργησαν θερμή, ζωθαλπέϊ δ' εὖγον' ἐν αἴῃ,
 430 μητέρος ὥς τ' ἐν γαστρί, τραφέντα σπέρματα πάντων
 ηὔξήθη καὶ δὴ χρόνῳ ἔμβιον εἶδος ἔδεκτο.
 Τῷς, ὁπόθ' ἐπτάρῃους γυίας λίποι αὖθις ἐνίκμους
 Νεῖλος, καὶ προτέρην ἐς κοίτην ρεῖθρ' ἐπανέλθοι,
 ἐκ δὲ πυρωθείῃ ἰλὺς νέη αἰθέρος ἄστρῳ,
 425 ζῷα πολλ' ἀγρόται βωλοστροφέοντες ἀρούρας
 εὐρίσκουσι τὰ μὲν νῦν ἀρχόμενα πλάσσεσθαι,
 ἄλλα δ' αὖ ἡμιτέλεστ' ἔσθ' ὧν τ' ἐπιδευέα γυίων,
 δέρκονται· θαμὰ δ' αὖτε τὸ μὲν τι ζῶν ὁρᾶται
 σώματος, ἄλλο δ' ἔτι ζωῆς ἐστ' ἄμμορος αἶα·
 430 εὖ τ' ἂν γὰρ θερμὴ νοτίῃ τ' εὖ συμμιγέωσι,
 γαῖα κύει, δοιοῖν δ' ἐκ τούτοις πάντα πέφυκεν.
 Εἰ γὰρ καὶ μάχεται πυρὶ ὕδωρ, θερμὴ ἐνίκμος
 πάντα φύει· φιλότης δὲ γονῆσιν ἄρρηρε διχόφρων.
 Ὡς οὖν πλημμυρίδος κείνης ὑπόλοιπος ἐπ' αἴης
 435 αἰθερίης ἰλὺς ἐπυρώθη ὑπ' ἀκτίνεσσι,
 νήριθμα ζῶων τέκεν εἶδεα· καὶ τιν' ἐν αὐτοῖς
 ἀρχαὶ' ἀνεπλάσθη, τὰ δὲ καινὰ κνώδαλ' ἐτύχθη.
 Καὶ σὲ δὲ τῆμος ἔφυσ' ἀέκουσά περ αἶα, μέγιστε
 Πύθων, ὃς λαοῖς ἄγνωστος ὄφιν τὸ πάροιθε
 440 δεῖμ' ἔπλευ· τόσσον Παρνησοῦ χῶρον ἐπεῖχες!
 Τόν δε θεὸς κλυτότοξος, ὃς ὅπλοισι προπάροιθεν
 εἰς κεμάδας τοίοις δόρκας τ' ἐκέχρητο ταχείας,
 ταρφέ' ἐφείς βέλε' ἰοδόκην μικροῦ τε κενώσας,
 πέφνεν· ἀπ' ὠτειλῶν δ' ἰὸς οἱ ρεῦσε κελαινῶν.
 445 Ὅφρα δὲ μὴ κλεῖος τόσσου χρόνος ἔργου ὀλέσσει,
 πουλυφάτους ἀέθλους ἱεροὺς ἰδρύσατο κεῖθι,
 Πύθια, ἐξ ὄφις δεδμημένου οὐνομ' ἔχοντας·
 ἐνθα νέων ὅστις χερὶ νικήσειεν ἐρίζων,
 ἥ ποσὶν, ἥ τ' τροχῷ, θαλλῷ δρυὸς ἐστεφανοῦτο.
 450 Οὐπὼ ἔην δάφνη· ταναῆς δὲ πρόποντας ἐθείρης

δενδρέου ἐκ παντός κροτάφους τότ' ἀνέστεφε Φοῖβος,

Ἦ τοῦ Πηγνιοῦ κόρη Δάφνη τὸν τοῦ Ἀπόλλωνος φεύγουσα
ἔρωτα εἰς τὸ δώμνυμον φυτὸν μετατρέπεται.

Πηγνείας Δάφνη Φοίβου πόθος ἔπλετο πρῶτος,
τὸν τύχη οὐκ ὤπασσ', ἀλλ' αἰνὴ μῆνις Ἑρωτος·
τοῦτον γὰρ θηρὸς νίκη γαυρούμενος εἶδε

455 Δῆλιος, εὐκαμπεῖ νευρὴν κέρα ἐντανύοντα,
καὶ οἱ ἔειπε· “Τί σοι τάδ' ἀρήϊα, παῖ ἀεσίφρον,
» τεύχεα; Ἡμετέροισι τάδ' ὅπλ' ὤμοισιν ἄρην·
» θήρας γὰρ δητίους τ' ἰδομεν βέλει εὖστοχα βάλλειν·
» καὶ νῦν οὐλομένη τόσα γαστέρι πλῆθρ' ἐπέχοντα

460 » Πύθων' οἰδαλέον πολέεσσιν ἐπέφνομεν ἰοῖς.
» Τύνη στέργε πόθους οὐκ οἷδ' οἴους ποτ' ὀρίνειν
» σῇ δαΐδι· κλεινῶν δ' ἄρ' ἐμῶν ἀποίσχαιο ἔργων·,
Τῷ δὲ πάϊς Κύπριδος· σὸν τόξον βαλλέτω, εἶπε,
» πάντα· σὲ δ' αὖ τόδ' ἐμόν· ὅσσω δὲ χερεῖονα Φοῖβε,
465 » πάντ' ἐμψυχα σέθεν, τόσσω σὸν κλεῖος ἐμοῖο·,
”Εννεπε, καὶ πτερύγεσσι πατάξας ἡέρα κούφης
ὀξὺς Παρνησσοῖο κατέπτατ' ἐπ' εὐσκιον ἄκρην.
Ἐκ δ' ἄρ' ὀστοδόχου βέλε' εἴλετο δοιὰ φαρέτρης,
οὔτι ὁμοῖα· τὸ μὲν σοβέει, τό δ' ἐφέλκετ' ἔρωτα.

470. Τοῦτο μὲν ἦν ἐπίχρυσον ἀτειρεῖ στίλβον ἀκωκῇ,
κεῖνο δ' ἄρ' ἀμβλὺ μολυβδωτῷ δέ τε δούνακι βριθῷ·
ἀμβλέϊ μὲν δὴ ἔτρωσε θεὸς πηνειῖδα νύμφην,
τῷδ' ἐτέρω τέτρην' ἐς μυελὸν ὀστέα Φοίβου.
Αὐτίχ' ὁ μὲν ποθέσχε, ἡδ' οὐνομα φεῦγεν ἐρώσης,

475 ὑλάων κευθομοῖσιν ἰδὲ σκύλοισιν ἀγρευτῶν
θηρῶν γηθομένη, Φοίβῃ ἐνάμιλλος ἀνύμφω·
μίτρη δ' ἀμφὶς ἔχεσκε κόμην οἱ ἀνεύθετον αὐτως.
Πολλοὶ μιν μνώονθ' ἡ δὲ στυγέουσα ποθεῦντας,
ἀδμήας, ἀνδρὸς ἄπειρος, ἐρήμους πλάζετ' ἀν' ὕλας·

480 οὐδ' ὕμνην ἢ ἔρωας οἱ μέμβλετο, οὔτε τι εὐνή.

- Εἶπε θάμ' οἱ γενέτωρ· “ γαμβρόν μοι, κούρη, ὀφείλεις. „
 Εἶπε θάμ' οἱ γενέτωρ· “ θύγατερ, γενεήν μοι ὀφείλεις „
 κείνη δ' ἡὕτ' ἄγρος δαΐδας στυγέουσα γάμοιο,
 αἰδοῖ καλὰ πρόσωπ' ἐρυθαίνεται· χευαμένη δὲ
 485 πήχες ἱμερόεντε ἐοῦ πατρός ἀμφὶ τράχηλον,
 » αἰδῖν δός μοι, γενέτορ φίλε, εἶπε, φυλάσσειν
 » παρθενίην, τὸ καὶ Ἀρτέμιδι Ζεὺς δῶκε πάροισι. „
 Κεῖνος μὲν σοι ἔνευσε, τεὸν δέ σε κάλλος ἐρύκει
 ἔμμεν δ' ἱμείρεις· τεῇ εὐχῇ μάρναται εἶδος.
 490 Φοῖβος ἐρᾷ, Δάφνης θ', ἣν ἔδρακεν, ἔλδεται εὐνήν·
 ἐλπίζει δ' ὃ ποθεῖ· ἀλλ' ἤπαφε μαντοσύνη μιν.
 Ὡς κοῦφαι καλάμαι μέτ' ἄμνητον πυρπολέονται,
 ὡς φραγμοὶ δαΐδεσσι φλέγονται, τὰς που ὀδίτης
 ἢ ἐλὴν ἐπέλασσε, ἢ ὑπ' ἡοῖ ἦκ' ἀπὸ χειρός,
 495 τὼς θεὸς ἐφλέχθη, τὼς οἱ στέρνον πρόπαν ἔνδον
 αἶθετο, καὶ ἄλιον πόθον ἐλπίσιν ἔτρεφε κούφης·
 χαίτας χευομένας περὶ δειρὴν δέρκετ' ἀκόσμως,
 καί, τί δὴ, εἰγ' ἐκομοῦντο; λέγει· ἐσαθρεῖ πυρὶ ὅσσε
 στίλβοντ' ἡὔπερ ἄστρα· ὀρᾷ στόμα, οἷον ὀρᾷσθαι
 500 οὐκ ἀπόχρη· αἰνεῖ δ' ἄρα δάκτυλα, καὶ χέρας αὐτῆς,
 καὶ πῆχεις, γυμνοὺς τε βραχίονας ἄχρις ὑπ' ὤμους·
 κάλλιον, εἴτι κέκρυπται, δέχεται· ἡδ' ἄρα φεύγει
 αὐρῆς ὠκυτέρῃ, οὐδ' οἱ κλύει ὧδε καλεῦντι·
 » Νύμφη πηνεῖς, λίτομαι, μένε· οὐ πέλομ' ἐχθρός·
 505 » μεῖνον νύμφη· ὧδ' ἀμνὶς λύκον, ὧδε λέοντα
 » κεμμάδες, ὧδ' ἀετὸν τρομεραὶ φεύγουσι πέλεια·
 » ὧδ' ἐὼν ἐχθρὸν ἕκαστον· ἐγὼ δ' ἐφέπω σ' ὑπ' ἔρωτι·
 » ὦμοι, μὴ προπέσης· μὴ σοὺς πόδας ἀπαλόχρωτας
 » αἰμάξωσι βάτοι καὶ τοι ἔω αἴτιος ἄλγεος.
 510 » Τρηχὺς ὀχῶρος, ὅπου θεεῖς· βράδιον, λίτομαί σε,
 » βαῖνε, δρόμον τ' ἴσχε· βράδιον δὲ μεθέψομαι αὐτός·
 » Τίς σεῦ ἐρᾷ, μάθε γοῦν· οὐκ εἰμί τις οὐρεσίοικος·

- » οὐ τελέθω βούτης· οὐ βουκόλι', οὐδ' ἄρα ποιίμνας
 » ἄγριος ἔνθα νέμω· οὐκ οἶσθα, θρασεῖα, τίν ὧδε
 515 » φεύγεις· τῷ φεύγεις με ταχεῖ ποδί· Δελφίς ὑπείκει
 » χώρη μοι, Τένεδος, Κλάρος ἡδὲ πόλις Παταραίη·
 » Ζεὺς μοί ἐστι πατήρ· δι' ἔμ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα,
 » ὄντα τε μηνύεται, νευραὶ δὲ μελίσμαθ' ἰεῖσι·
 » ναί, ἐμὸν εὖστοχέει τόξον· τὸ δὲ κρεῖσσον ἐμοῖο
 520 » ἔν γε τέτυκται, ὃ δὴ κενεόν μευ στέρνον ἔτρωσεν.
 » Εὐρον ἀκεστορίην, ἐπικούριος ἐν χθονὶ πάσῃ
 » κέκλημαι, πασῶν τέ μοι ἔς βοτανῶν ὑπακούει·
 » ὦμοι! οὐ γὰρ τ' ἐκ βοτανῶν ἄκος ἐστὶν ἔρωτος,
 » οὔτε τέχνης μοι ὄνησις, ἢ ἄλλοις πόλλ' ὀνίνησιν. „
 525 Ἦθελ' ἔτ' αὐδῆσαι· δειλὴ δ' ἔφυγε προθέουσα
 Πηνηίς, Φοῖβόν τε λιποῦσ' ἀτελῇ τ' ἔπε' αὐτως.
 Καὶ τότε καλὴ φαίνεται· ἀῆται γυῖ' ἀνεγύμνου,
 πνεύματά τ' ἀντικέλευθ' ἔσθος κούρης ἀνέσειον·
 ἡδ' ὠθίζον ὀπίσσω ἀπέκτους αὔραι ἐθείρας.
 530 Κάλλος ἄεξε δρόμος· νέος ἀλλὰ γὰρ οὐχ ὑπέμεινε
 πλείονα κωτίλλειν θεὸς αἰμύλα· ὥς δ' ἄρ' ἔρωσ μιν
 ὦρνε, κραιπνοῖσι κατ' ἵχνια ποσσὶ δῖωκεν.
 Ὡς τε κύων γάλλος κατ' ἐρῆμον πτώκα νοήσας
 ἀγρόν, ὃ μὲν τ' ἄγρην ποσὶ μαίετ', ὃ δ' αὖ ἀλεωρὴν,
 535 καὶ ῥ' ὃ μὲν οἱ ἐμπλην ἐγκείμενος αὐτίκ' ὀτρεῖ
 μάρψειν μιν, προτενεῖ δ' ἄρα ρύγχει ἐφάπτεται ἰχνῶν·
 πτώξ δ' ἔστ' ἐν δοιῇ, εἰ δὴ ἔχετ'· ἐκ δ' ἄρ' ὀδόντων
 εἰρύεται φεύγων, στόμα τ' ἄρτι χραῦσαν ἀλύσκει,
 τῶς θεὸς ἡδὲ κόρη· ὃ μὲν ἐλπίδι, ἢ δὲ φόβῳ θεῖ·
 540 αἰρόμενος μὲν τοι πτερύγεσσιν ἔρωτος ὁ σεύων
 ὠκύτερος θέεν, οὐδ' ἔπεχε δρόμον, ἀλλ' ἐπὶ νῶτα
 εἶπετο, καὶ κατέπνιε χυτὰς περὶ αὐχέν' ἐθείρας.
 Ἦ δ' ἄρ' ἀπειπαμένη ὥχρησε, φυγῆς τε δαμειῖσα
 δρυτάτης καμάτῳ, Πηνειοῦ ρεῖθρ' ἐσιδοῦσα,

545 “ νῦν, πάτερ, εἶπεν, ἄμυνον, εἰ ἔστ' ἐνὶ ρεύμασι δαίμων. „
τοῦδ' ἄρα δυσφορέουσα βράδει φάτο· “ νῦν χάνε μοι, χθών,
» ἥε τόδε φθῖσον, τῷ λίην εὐαδον, εἶδος. „

Αὐτίκα παυσαμένης ἔλε νάρκη γυῖα βαρεῖα·
ἔγκατα μὲν μαλακῷ περιβάλλεθ' οἱ ἔκτοθι φλοιῷ·

550 εἰς φύλλωμα κόμαι αὖξηθεν, χεῖρες ἐς ὄζους·
ποὺς δὲ πάρος κραιπνὸς ῥίζησιν ἐνέσχετο οὐδεν·
ᾧπα κάλυψε φόβη, στίλβη μούνη ὑπελείφθη.

Καὶ τοίγῃς δ' ἔραται, φιτρῷ τ' ἐπιθείς χέρα Φοῖβος
αἰσθάνεται κραδίης ἔτι παλλομένης ὑπὸ φλοιῷ.

555 Τῷ ῥα περιπτύξας χερσὶ κλάδας ἡύτε γυῖα,
δένδρον πόλλ' ἐφίλει· φεῦγεν δὲ φιλήματα δένδρον.
Τοῖα θεὸς δ' αὔδα. “ Ἐπεὶ οὐ σ' ἐχέμεν μοι ἐφεῖται
» εὐνέτιν, ἀλλὰ φυτόν γ' ἐμὸν ἔσσειαι· αἰὲν ἐθείρας
» Δάφνη, κοσμήσεις, φόρμιγγά τ', ἐμήν τε φαρέτρην.

560 » Τύνη ἀγοῖς Λατίοιο παρέσσειαι, εὖτε θρίαμβον
» ὅσσα θροεῖ μακράς θ' ὀράα Καπιτώλια πομπάς.
» τύνη καὶ πρὸ θυρῶν Αὐγούστων στήσσει οὖρος
» πιστότατος, καὶ δρῦν φρουρήσεις μέσση ἐν αὐλῇ.
« Ὡς δὲ κόμησιν ἐμὸν κάρη ἀμφιτέθηλεν ἀκάρτοις,

565 » τὼς σὺ ἀειθαλέων φέρε φύλλων κόσμον ἀγήρω. „
Παύσατο Παιήων· Δάφνη δὲ νέοις κλαδέεσσι,
νεῦσε, καὶ ὥς κάρη ἦν κορυφὴν ἐπέσεισεν ὑπερθεν·

Οἱ Ποταμοὶ εἰς τὰ Τέμπη παραγίγνονται τῷ Πηνειῷ συναλγή-
σοντες ἢ συνησθησόμενοι. Μόνος δ' ὁ Ἰναχος ἄπεστι, τὴν ἑαυ-
τοῦ κόρην Ἰῶ ἀφανῆ γενομένην καταδυρόμενος, ἦν ὁ Ζεὺς,
τὴν ζηλότυπον Ἦραν λαθεῖν βουλόμενος, μετεβέβληκει εἰς δά-
μαλιν. Ἢ δ' Ἦρα παρὰ Διὸς ταύτην αἰτησαμένη τῷ πολυόμ-
ματι “ Ἀργῶ, τηρεῖν παραδίδωσιν.

“Ἔστιν ἐν Αἰμονίῃ ἀμφικρήμων νέμος ὕλη
ἐργμένον, οὖνομα Τέμπη ὅθι προρέων ἀπὸ ῥίζης

570 Πίνδου Πηνειὸς ὕδατ' ἀφρίεντα κυλίνδει,
καδδὲ βαρὺς πίπτων ῥιπῇ νέφε' εἵχελα καπνῷ

- αἶρει, καὶ ῥαθάμιγξι μετήορα δένδρεα ὕλης
 τέγγει, δοῦπον ἑὼν ῥεέθρων μάλα τηλόσ' ἰάλλων.
 "Ενθ' οἶκον καὶ ἔδρην ποταμὸς μέγας, ἐνθ' ἔχεν ἱρὴν
- 556 ἐστίν· ἐνθα γλαφυρῶ ἐν σπείει ναίων,
 ὕδασι καὶ νύμφης ἐθεμίστευ' ὕδρομελάθοις.
 "Ενδάπιοι πρῶτον ποταμοὶ τόθι ἡγέρεθοντο,
 ἐν δοιῇ, εἰ γηθομένῳ πατρὶ συγκεχάροιντο
 θυμῷ, ἢ ἀχνύμενον παραμυθήσαιντ' ἐπέεσσι·
- 580 Σπερχειὸς λεύκης κομῶν, ἀκάμαντος "Ενιπέυς,
 "Απιδανός τε γέρων, ἀκαλὸς τ' "Αμφρυσσος ἰδ' Αἴας,
 εἴτ' ἄλλοι ποταμοί· τοὶ δὴ, ὅποι ἰθύσειαν,
 ὕδωρ πλαγκτοσύνη κεκοπωμένον εἰς ἅλ' ἰεῖσιν.
 "Ιναχος οἶος ἄπεστι, μυχῶ δὲ κεκρυμμένος ἄντρον,
- 585 δάκρυσιν αὖξει ὕδωρ καὶ δύσμορον ἦν θύγατρ' "Ιὼ
 ὥστε νέκυν κλαίει· οὐκ οἶδ' εἰ ἔμπνοός ἐστιν,
 ἢ ἐν ἀποφθιμένοις· ἦν δ' οὐδαμοῦ εἶχεν ἀνευρεῖν,
 οὐδαμοῦ ἔμμεν δῖει, ἐνὶ φρεσὶ τ' ἄλγισα ταρβεῖ.
 "Εκ πατρίων ῥεέθρων παλίνορσον ἐσέδρακεν "Ιὼ
- 590 Ζεύς· καὶ "ὦ κούρη Διὸς ἀξίη, ἢ τεῇ εὐνῇ
 » "Ολβιον οὐκ οἶδ' ὄντιν', ἔφη, θήσεις· σκιοέοντα
 » "Αλσεα κεῖν' ἴθι, (δεῖξε δ' εὖσκιον ἄλσεσι χῶρον),
 » ὄφρ' ἐπέχει χθόνα καῦμα, μεσουρανέει δ' ἄρα Φοῖβος·
 » εἰ δ' οἷη θηρῶν δειμαίνεις κεύθεα δύναι,
- 595 » "Ηγεσίη θεοῦ ἀσφαλῶς μυχὸν ἵξεαι ἁλσῶν.
 » οὐ δὲ θεοῦ σμικροῦ, ἀλλ' ὅς μέγα χεῖρεσι νωμᾷ
 » οὐράνιον σκῆπτρον κραιπνοὺς τ' ἀφήσι κεραυνούς.
 » μὴ δὴ φεῦγέ με,,· καὶ γὰρ ἔφευγε. Νομὰς ἐλελοῖπει
 » ἤδη λερναίας καὶ Λυρκεῖην πολυδένδρον,
- 900 εὔτε θεὸς μεγάλην χθὸν' ὀμίχλῃ κρύψε καλύψας,
 παρθενικῆς δ' ἤρυξε φυγὴν ἥδ' ἤρπασεν αἰδῶ·
 Τῆμος ἀγρούς μέσσους εἰσέδρακεν ὑπόθεν "Ηρῃ,
 θαύμασέ θ' ὅττι νέφη φαιδρῶ περ ἐν ἡματι κοῦφα

- ὄψιν νυκτὸς ἔτευξε· νόησε δ' ὅτ' οὐ ποταμοῖο
 605 κεῖν' ἀνέηκε ῥόος, οὐδὲ χθονὸς οὐδας ἐνίκμου.
 Δίζετο δ' ὅπποι ἔοι παρακοίτης· ἦδ' εὖ γάρ τε
 πολλάκι φωραθέντος ὁμεύνου κλέμματα κοίτης.
 Τὸν δ' ἐπεὶ οὐκ ἠγύγασσατ' ἐν οὐρανῷ, “ ἦ με πλανᾷ φρήν,
 “ ἦ ὑβρίζοιμι » ἔφη· κατὰ δ' αἰθέρος ἀΐξασα
 610 ἔστη ἐπὶ χθονὶ καὶ νεφέλης ἐκέλευσ' ἀποροῦσαι.
 Κεῖνος δ' αὖ ἀλόχου προνοήσας φρεσὶν ἔλευσιν,
 Ἰναχίδος λευκὴν ἐς πόρτιν ἄμειψε πρόσωπον·
 καὶ βοῦς καλὴ ἔην. Ἥρη δ' οὖν πόρτιος εἶδος
 ἦνεε καὶ ἀέκουσα· ὅτε δ' εἶη ὀπότεν τε,
 615 Βουκολίοιο θ' ὅτε, ὡς ἀγνοέουσ' ἀνερῶτα.
 Ζεὺς δέ μιν ἐξ αἵης φῦναι λέγει, ὅφρα μὴ Ἥρη
 κτήτορ' ἐρευνάα· ἡ δ' αἰτεῖ δῶρον ἐκείνην.
 Τί Ζεὺς νῦν ῥέξῃ ; χαλεπὸν μὲν ἔρωτα προδοῦναι·
 τῇ δ' αὖ ὑποπτον ἀνήνασθαι· τὸ μὲν ἐν φρεσὶν αἰδώς,
 620 Τοῦτο δ' ἔρωσ κέλεται. Αἰδοῦς κεν ἔρωσ ἐκράτησεν·
 ἀλλ' εἰ συλλέκτρῳ καὶ ὁμαίμονι βαιὸν ὀπάσσαι
 δῶρον βοῦν ἀνένευε, δοκήσε κεν ἦδ' ἔμεν οὐ βοῦς·
 καὶ πάλληκα λαβοῦσα, θεὰ φόβον οὐ μεθέηκεν
 αὐτίκα πάντα· Διὸς φρένα καὶ κλοπὴν ἐδεδοίκει,
 625 ἔστ' Ἄργῳ μιν ἔδωκεν Ἀρέστορος υἱὶ φυλάσσειν.
 Ὀφθαλμοῖς ἑκατὸν Ἄργος περὶ κρατ' ἐκέκαστο,
 ὧν τε δὴ ἀνδοκάδην εὐδὸν δεδμημένοι ὕπνῳ,
 οἱ δ' ἄλλοι φρούρευν, φυλακὴν τ' ἔχον ἐγρήσσοντες.
 Ὀπποῖν πτόθ' ἔδρην ἔχει Ἄργος, ἐδέρκετο πόρτιν·
 630 καὶ ὅτ' ἀποστραφθεῖη, ἐνωπαδὸν εἶχεν αὖ Ἴώ.
 Ἥματος εἶα μιν βόσκεισθ'· ὑπὸ δὲ χθόνα Φοῖβου
 δύντος, ἔεργε καὶ οἱ ἀπειοικότα δεσμὰ καθήπτε.
 Δένδρων κείνη φύλλα πικρὴν τ' ἀγροῦ ἥσθιε γράστιν·
 πολλάκι δ' ἀντὶ λέχους ψιλῷ εὐνάζετ' ἐπ' οὔδει
 635 Δειλαίῃ, θολερῶν τ' ἄπο πολλάκι πῖνε ῥέεθρων.

- Ἴετο μὲν κείνη χέρας ἰκέτις Ἄργῳ δρέξαι·
 οὐ μὴν εἶχε χέρας, ὥσθ' ἰκέτις Ἄργῳ δρέξαι.
 Ἦθελ' ὀδύρασθ' αἶσαν· ὅμως στόματος προέηκε
 μυκηθμόν· τῷ ῥ' ἔτρεσ' ἐόν τε φθόγγον ἀτύχθη.
- 640 Ἦλυθε καὶ ὄχθας, ἐνθ' εἰώθει θάμ' ἀθύρειν,
 ὄχθας ἰναχίδας· ὥς δ' ἀρτιφυῆ κέρα εἶδεν
 ἐν ρεέθροισιν, ἔδεισεν, ἐήν τ' ἔφυγ' ἐντρομος εἰκώ.
 Ναῖδες ἠγνόεον, καὶ Ἰναχος ἠγνόει αὐτός,
 ἥτις ἔην· ἥ δ' ὦ πατρὶ εἶπετο ἦσι τ' ἀδελφῆς,
- 645 αὐτὴν θ' ἐψαύειν θαυμάζειν τ' εἶδος ὑπεῖχε.
 Δρέψας γράστιν ὄρεξε γεραιὸς οἱ Ἰναχος ἐκ γῆς·
 ἡδ' ἔο χειρας ἔλειχε, πατρός τε θέναρ κυνέεσκε,
 καὶ δάκρυ' οὐ κατέρυκ'· εἰ δ' αὐδὴ φρεσσὶν ὀπήδει,
 ἥτησέν κεν ἄρηξιν, ἔφηνέ θ' ὃν οὖνομ' ἰδ' αἶσαν.
- 650 Σῆμά τι ἀντ' ἐπέων, τό ῥ' ἐπὶ χθονὶ ποὺς ἐχάραξε,
 τέκμωρ λυγρὸν ἔγεντο, ὅτ' εἶδος ἄμειψεν ἐκείνη.
 “ὦμοι ἐγώ! φώνησε πατήρ· περὶ δὲ στοναχεύσης
 » πλέξας χεῖρα κέρασσι καὶ αὐχένι πόρτιος ἀργῶ,
 » ὦμοι αὔσε πάλιν· σὺ δὴ' ἐσσί μοι, ἦν διὰ πᾶσαν
- 655 » μᾶστευον χθόνα, κούρη; ἀπεῦσά περ οὐτόσον ἄλγος
 » ἔσκες, ὅσον μοι νῦν· σιγᾶς καὶ μ' οὐκ ἀπαμείβῃ
 » μύθοις· ἐκ μυχάτου δ' ἀνιεῖς στονόεσσαν αὐτμήν
 » στέρνου· καί, θ' δύνῃ, προσμυκᾶ ἑμοῖς ἐπέεσσι.
 » Νῆις δ' ἄρ' θαλάμους δαΐδας τ' ἀλέγνον ἐγώ σοι·
- 660 » καὶ πρῶτον μὲν γαμβρόν ἐώλπειν, εἴτ' ἀπογούνους·
 » νῦν δὲ σὺ μὲν πόσιν ἐξ ἀγέλης, γαμβρόν δ' ἐγὼ ἔξω.
 » οὐδ' ἐνι μοι θανάτῳ τόσσοις πέρας ἄλγεσι θείναι,
 » ἀλλὰ φύσις μ' ἴσχει θείῃ θανάτου δὲ πυλάων
 » κλεισθειςῶν, πένθος μίμνει μοι ἄληκτον ὀπίσσω,,
- 665 τοιάδε μυρομένου κούρην ἀπερύσατο πατρός
 ἄστερές· Ἄργος καὶ ἀπήγαγε τῇλε νομεύσων·
 αὐτὸς δ' ἔξετο τηλοῦ ἐφ' ὑψηλοῖο καρήνου

Οὔρεος, ὁππόθεν εἶχε θαάσσω· πάντοσε λεύσσειν.

Ὁ Ζεὺς τὴν Ἰὼ κατοικτεῖρας τὸν Ἑρμῆν καταπέμπει, κτενοῦντα τὸν Ἄργον· τούτου δ' ἡ Ἥρα τὰ ὄμματα εἰς τὴν τοῦ ταῷ οὐρανῷ μετατίθῃσιν. Ἡ δ' Ἰὼ διὰ πολλῆς χώρας ὑπὸ μανίας ἐλαύνεται, ἕως ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸν Νεῖλον, ἐνθα εἰς κόρην αὖθις μεταμορφοῦται, τοῦ Διὸς τὴν Ἥραν μειλίζαντος.

Οὐδὲ θεῶν ἔτ' ἀναξ τοσσόνδε Φορωνίδος ὄτλον

670 εἶχε φέρειν· υἱὸν δὲ κάλεσσεν, ὃν αὐγῆσσαν

Πληϊάς οἱ τέκε, καὶ Ἄργον κτεῖναι ἐκέλευσε.

Ποσσί δ' ἄρ' ὁ πτέρυγας τάχ' ἀνῆψε, καὶ εἴλετο χεῖρι
ὑπνοδότιν ῥάβδον, πέτασον δ' ἄρα θῆκ' ἐπὶ κρατί.

Τῶς ἐντυνάμενος Ζηνὸς γόνος, πατρὸς ἀπ' ἄκρης

675 εἰς γαῖαν κατόρουσεν· ἐκεῖ δὲ κάλυμμ' ἀπὸ κρατός

θήκατο καὶ πτέρυγας ταρσῶν, ῥαπιδ' ἔσχε δὲ μούνην·

τῇ δ' ὡς αἰγιόβτης, ἃς ἐλθὼν ἡγάγετ' αἰγας,

φέρβεν ἐρημοπλάνος, τυκτοῖσί τ' αἶδεν ἐν αὐλοῖς.

τοῦ δὲ νεηκούστω θελχθεῖς ὅππ' βουκόλος Ἥρης

680 Ἄργος ἔειπε· “ Πάρεστ', ὅστις πότ' εἶ, ἐνθ' ἐπὶ πέτρῃ

» παρκαθίσαι· ποίη γάρ τ' οὐδαμοῦ ἐστι βοτοῖσι

» πιωτέρῃ· ἦν καὶ σκιῇ ἐνθ' ἡδεῖα βοτῆρσιν. „

Ἔζετ' Ἀτλαντιάδης· τόθι πολλὰ δὲ μυθολογεύων

ἡμαρ ἔτριβε καὶ ἐν πεηκτοῖς δονάκεσσιν αἰείδων

685 κοιμῆσαι πειρήτο φυλάσσοντ' ὄμματ' ἐκείνου.

Ἄργος δ' αὖ μαλακὸν φυγέειν διετείνετο ὕπνον·

εἰ δὲ καὶ ὀφθαλμῶν ὕπνος τινὰς εἶχε δαμάσσας,

ἄλλοι ἔγρησσον· ὁδ' ἡρώτα (καινόν τι γὰρ ἔσκε

σύριγξ ἐξεύρημα) τίνι τρόπῳ ἐξεύρητο.

Παραντίθεται ἐνταῦθα ὁ μῦθος περὶ τῆς εἰς κάλαμον μεταμορφώσεως τῆς νύμφης Σύριγγος καὶ τῆς τοῦ αὐλοῦ ὑπὸ Πανὸς εὐρέσεως.

690 Τῷ δὲ θεὸς φάτο· “ Ἀρκαδίας ψυχροῖς ἐπ' ὄρεσφιν

» κλεινοτάτῃ Δρυάδων Νωνακριάδων μία ἔπλε

» Ναϊάς, ἦν ἄλλαι νύμφαι Σύριγγα κίχλησκον.

- » Πολλάκι καὶ Σατύρους ἔφυγεν μεθέποντας ἐκείνη
 » καὶ οὓς εὖσκι' ἔχει νέμε' ἢ πολύκαρπος ἀλωή
 695 » δαίμονας· Ὀρτυγίην δ' ἔργοις θεράπευε καὶ ἀγνῇ
 » παρθενίῃ· ζώνην δὲ νόμῳ φορέουσα θεαίνης
 » Λητωίς κε δόκησ' ἔμεν αὐτῇ, εἰ μὴ ἔην γε
 » τόξον ἐοῖ κρανείνον, ἀτὰρ χρύσειον ἐκείνη.
 » Ἀλλὰ καὶ ὥς ἀπάφισκε. Παλίσσυτον εἶδε Λυκαίου
 700 » ἐξ ὄρεος Πάν μιν· πεύκης φορέων δ' ἐπὶ κρατὶ
 » στέμμα, τοῖ' ἠῦδα· « ἐμῷ, νύμφη, θεοῦ εἶξον ἔρωτι,
 » σὸν γάμον ἐλδομένου. », Ὑπελείπετο τοῖσιν ἐπειπεῖν,
 ὡς ἂν ἐρῇμ' ἤϊξε λιτῶν νύμφη ἀλογεῦσα,
 καὶ Λάδωνος ρεῦμ' ἀκαλὸν φαμαθώδεος ἦλθεν·
 705 ἔνθ' ἄρ' ἐπεὶ κείνης δρόμον ὕδατ' ἔρुκε ρέοντα,
 ὕδροχαρεῖς κάσιαις ἐὼν εἶδος ἐλίσσατο τρέψαι·
 ὡς τότε Πάν δοκέων Σύριγγ' ἴσχειν ἐνὶ χερσὶν
 ἀντὶ ρεθῶν νύμφης δόνακας ἐπελάμβαν' ἐλείους.
 710 Πανός, λεπτόν ἔηκεν ὀδυρμῷ εἵκελον ἦχον·
 ὡς καινῇ θελχθεὶς τέχνῃ θεὸς ἡδυμελεῖ τε
 Φωνῇ « ἦδε μοι, εἶπε, μενεῖ μετὰ σεῦ ὀαριστύς. »,
 σὺν δ' ἄρ' ὁμοῦ δόνακας κολλήσας κηρῷ ἀνίσους,
 ὄπλον ἔτευξεν ἐκεῖνο, τὸ νῦν φέρει οὐνομα κούρης.
 715 Τοῖ' ἡμελλ' ἐρέειν Κυλλήνιος, εὖτ' ἴδε πάντα
 συμμύσαντ' Ἀργοῦ κεκαλυμμένα τ' ὄμματα ὕπνῳ·
 αὐδὴν οὖν τότ' ἐπέσχευεν ὕπνον τ' ἐπέδησεν ἐκείνου
 ψήχων νυσταλέας θαμὰ γλήνας θέλκτορι ράβδῳ.
 Αὐτίκα δ' ἐξίφει γναμπτῷ βρίζοντ' ἐτέτρηγεν
 720 Ἡ ρ' αὐχὴν κεφαλῇσι συνῆπται· αἵμαλέον δὲ
 ὤσεν ἀπαὶ πέτρης καὶ ρ' αἵματι πρόωνα δεῦσε.
 Κεῖσ' οὖν, Ἀργε· ὃ δ' ἐν τόσσοις φάος ὄμμασιν εἶχες,
 ἔσβεσται· αὐγὰς θ' ἑκατὸν σέο νύξ μία ἴσχει.
 Ἥρη δ' ὄμματ' ἀφείλεν ἐοῦ τ' ὄρνιθος ἔθηκεν

- 725 ἐν πετέρυγεσσ', ἄστρον τ' οὐρὴν ἔπλησεν ἐκείνου.
 Ἔεσε θυμῷ ἄφαρ καὶ ῥ' οὐ τίσιν ἄμβαλεν Ἥρη·
 φρικαλέην δ' ὅσσοις φρεσί τε προὔστησεν ἐριννὺν
 Κούρης ἀργείης, καὶ στέρνοις οἷστρον ἐνῆκε
 λάθριον, ἥδ' ἐφόβω μιν ἐπ' αἶαν πᾶσαν ἐλάστρει.
- 730 Ὅτλου ἀπειρεσίου πέρας Ἰοῖ, Νεῖλε, σὺ ἔπλευ·
 ὥς γὰρ κεῖθι πελάσθη, ἐπ' ὄχθη γούνατ' ἔρεισε
 κλινθεῖς, ἥδ' ὀπίσω κάμψας' ἐὼν αὐχέν' ἄειρεν·
 ἦν δ' ἔχεν ὦπα μόνην ἀνατείνασ' ὑψόσ' ἐς ἄστρα,
 δάκρυσι καὶ στοναχῆς ὦφθη μύκη τε γοεδνῇ
- 735 πρὸς Δί' ὀδυρομένη, δύης αἰτοῦσά τε πείρας.
 Κεῖνος δ' αὖ ἀλόχου ἀμπλέξας αὐχένι χεῖρας,
 τέρμα τίσει θεῖναι λιτάνευεν· “ ἔα φόβον, εἶπε,
 » πάντ' ὀπίσω· ἄλγευς δέ σοι αἰτίη οὐκ ἔτ' ἐσεῖται
 » ἦδε·,, κέλευε δ' ἐπῶν Στυγὸς ὕδαθ' ἐῶν ἐπακοῦσαι.
- 740 Ἥρη ἐμειλίχθη· κείνη τὸ πρὶν ἔσσατο εἶδος,
 καὶ γένεθ' οἷη ἔην. τρίχες ὥχοντ' αὐτίκα ῥινοῦ·
 ἔφθιτο γυρὰ κέρα· κύκλος δ' ὅσσων ἐβραχύνθη·
 μειώθη στόμα· χεῖρες ἔφυν ἥδ' ὦμοι ὑπερθεν
 εἰς δ' ὄνυχας κούρη χηλὴ διέφυ· πάλι πέντε·
- 745 Πόρτιος οὐδὲν ἔτ' ἢ χροίη χιονεῖη ἔμιμνε.
 Ποσσὶ δ' ὑποδρήσσουσιν ἐφηδομένη δυσὶ νύμφη,
 ὠρθώθη· τάρβει δ' αὐδοῆσαι μὴ τιν' ἀφείη
 Μυκηθμόν· μῦθον δ' ἐνεεργμένον αὖθις ἔρευγε.

Ἡ Ἰὼ τῶν δεινῶν ἀπαλλαγεῖσα τίχται ἐκ Διὸς ἐν Αἰγύπτῳ τὸν
 Ἑπαφόν· ὑπὸ τούτου δ' ὁ ὁμηλικὸς Φαέθων χλευασθεὶς περὶ τοῦ
 γένους, πρὸς τὴν μητέρα Κλυμένην ἔρχεται καὶ περὶ τοῦ πατρὸς
 αὐτὴν ἐρωτᾷ· ἡ δὲ διαβεβαιοῦται αὐτὸν ἐξ Ἡλίου τεκεῖν.

Κεῖθι μιν ἐκτεκέειν Ἑπαφόν λέγεται· ἐκ μεγάλιοι

- 750 Ζηγρός, ἐνὶ πτολίεσσι συνήορα μητρὶ ἔχοντα
 ἰερά· τῷ δ' ἄρ' ἔην φρένας ἡλικίην τ' ἀτάλαντος
 Ἥλιάδης Φαέθων. Τῷ δ' οὖν ὑψηγορέοντι

- οὐδ' ἐθέλοντ' εἶκιν, Φοῖβον δ' αὐχοῦντι τοκῆα,
 δυσφορέων Ἐπαφος “ χαλίφρον, φάτο· μητέρι πάντα
 755 » πείθειαι, ἡδὲ δόκῳ ψευδοῦς γενετῆρος ἐπαυχεῖς. „
 Φοινίχθη Φαέθων χροά καὶ χόλον αἰδοῖ ἔρυξε.
 μητρὶ δ' ἤϊ Κλυμένη Ἐπάφου φράσε κέρτομ' ὀνειδῆ,
 καὶ ἐπέειπεν· “ ὃ δ' ἔσσετ' ἄχος σοι μεῖζον, ἐγὼ τοι
 » ὁ θρασὺς οὐκ ἔγρυξα· τοῖ' αἶδομ' ὀνειδε' ἀκούσας,
 » οὐδὲ δυνηθεῖς, μῆτερ, ἀπαυτικά κείνον ἐλέγξαι.
 » Ἀλλὰ σὺ γ', εἰ γενέθλης τοι ἐτήτυμον εἰμί θεείης,
 » πατρός μοι τόσσου δὸς τέκμωρ, δὸς δὲ μ' Ὀλύμπῳ. „
 Εἶπε· καὶ ἥς μητρός περὶ αὐχένα πῆγχε χεύας,
 πρὸς τ' αὐτῆς, Μέροπός τε κασιγνητῶν θ' ὕμεναίων
 760 λίσσετό μιν πατρός ἀτρεκέος πιστώματ' ὀπάσσαι.
 Ἡ δὲ λιτῆς Φαέθοντος, ἥ εἵνεκα τοίου ὀνειδέυς
 ὀργῇ ὀρινθεῖσα Κλυμένη φρένας, ἐς πόλον ἄμφω
 πῆγχε' ἀνέσχε, καὶ ἡελίου σέλας εἰσορόωσα,
 “ Νῆ τόδ', ἔειπε, φάος, τὸ τ' ἀριπρεπὲς ὕψι φαίνειν,
 770 » καὶ ἡμᾶς, τέκνον, νῦν δέρκεται ἡδ' ἐπακούει·
 » τοῦδε σύ, ὃν λεύσσεις, ναί, τοῦδ', ὃς Κόσμῳ ἀνάσσει,
 » Ἥλιου ἐκγέγας· εἰ ψεύδομαι, αὐτὸς ἔμοιγε
 μηκέτ' ἐποφθείη, πύματον δὲ τόδ' ἡμαρ ἔοι μοι!
 » οὐδὲ πόνου μακροῦ χρεώ, ὅφρα δαῖς πατρός οἶκον·
 775 » οἶκον ἔχει, ὅπου ἀντέλλει, χθονὸς ἀγχόθι ἁμῆς.
 » Εἰ δέ σε θυμὸς ἄνωγ', ἴθι δὴ καὶ ἀνείρεο κείνον. „
 Μητρός ἤϊς Φαέθων περιγηθῆς τοῖς δ' ἐπέεσσιν,
 εἴθαρ ἀνήϊξε φρεσὶ τ' αἰθέρα πάντα περισχών,
 βῆ διὰ τ' αἰθίοπας ἡδ' Ἰνδοὺς ναιετάοντας
 780 ἄγχιστ' ἡελίου, καὶ πατρός ἀφίκετο δῶμα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ Α' ΒΙΒΛΙΟΝ

ΤΩΝ ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ.

3). Ἐργῶ ἐπιπνεύσαίτε (adspirate). Μεταφορικῶς εἴρηται ἀπὸ τοῦ ἐξ οὐρίας τοῖς πλέουσιν ἐπιπνέοντος ἀνέμου.

5—20). Τῆς τοῦ Κόσμου δημιουργίας οἱ ἀρχαῖοι προϋπέθεντο τὸ χάος. Σημαίνει δὲ τοῦνομα κατὰ τὸ ἔτυμον (συγγενὲς γὰρ τῷ ῥήματι χάω=χαίνω ἐστὶ) χῶρον κενόν· τὴν δ' ἐκ τοῦ μηδενὸς τῶν ὄντων δημιουργίαν συλλαβεῖν οὐκ ἔχοντες, ἀνείδεόν τινα ὕστερον καὶ ἄκριτον συνυπέθεντο ὕλην, οἷον σπερματικὴν τινα τῶν ὄντων ἀρχήν.

10—20). Τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα *Τιτάν*, *Φοίβη*, *Ἀμφιτρίτη* κατὰ προσωποποιεῖν σημαίνουσι τὸν ἥλιον, τὴν σελήνην καὶ τὴν θάλασσαν· ἀλλὰ πολλάκις ὁ ποιητὴς ἀπὸ προσωπικῆς ἐννοίας εἰς ἀπρόσωπον ἐκ προσπαίου μεταβαίνειν φιλεῖ καὶ τανάπαλιν· διὸ ἐν τῷ 12 στίχῳ ἡ Γῆ, καὶ περ συστοίχως τοῖς εἰρημένοις τρισὶ τῶν θεῶν ὀνόμασι τεθειμένη, οὐχ ὡς πρόσωπον εἴληπται. Εἰσὶ δ' οἱ Τιτᾶνες κατὰ τὴν μυθολογίαν τέκνα τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς· ὁ δ' ἥλιος καλεῖται Τιτάν, ἅτε ἐκ τοῦ Τιτᾶνος Ὑπερίονος γεννηθείς· ἡ δὲ *Φοίβη* παρὰ μὲν Ἡσιόδῳ Τιτανίς ἐστὶ, παρὰ δὲ τοῖς ὕστερον τὴν Σελήνην, ὥσπερ ἐνταῦθα, σημαίνει καὶ τὴν τῇ Σελήνῃ ταυτιζομένην Ἄρτεμιν, τὴν τοῦ Φοίβου Ἀπόλλωνος ἀδελφὴν. Ἡ δ' *Ἀμφιτρίτη* θυγάτηρ Νηρέως τοῦ θαλασσίου ἐστὶ θεοῦ· λαμβάνεται δ' ἀντὶ τῆς θαλάσσης μόνον παρὰ τοῖς ὕστεροις τῶν ἐλλήνων ποιητῶν καὶ παρὰ ῥωμαίοις.

15). Ὁ στίχος οὗτος μεθερμηνεύεται κατὰ τὴν ὀρθοτέραν γραφὴν ἔχουσιν ὧδε·

Quaque aether, tellus illic et pontus et aër.

Παρατεθείσθω δὲ καὶ τῆς κοινοτέρας γραφῆς ἐχούσης ὧδε

Quaque fuit tellus, illic et pontus et aër,

ἡ μετάφρασις ἦδε

ἢ γὰρ ἔην, τόθι δὴ καὶ ὕδωρ ἄλός, ἄμμιγὰ τ' αἴρ.

21—23). Ὁ Ἐμπεδοκλῆς πρῶτος τέσσαρα τῶν ὄντων στοιχεῖα ὑπέθετο.

» Τέσσαρα τῶν πάντων ῥιζώματα πρῶτον ἄκουε,
 » Πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ γαῖαν ἰδ' αἰθέρος ἅπλετον ὕψος.
 » Ἐκ γὰρ τῶν ὅσα τ' ἦν, ὅσα τ' ἔσσεται, ὅσα τ' ἔασιν.

24—31). Παράβαλε ταῦτα τοῖς τοῦ Ὀππιανοῦ (Ἄλιευτ. ἀ. στ. 412—419).

39). *Κυρτῆσιν ὄχθης*· μὴ εὐθείαις, ἀλλὰ καμπὰς ἐχούσαις.

40). *Κατὰ χθορός ἄλλοθι δύνει*· καταπίνονται ὑπὸ τῆς γῆς, ὡς ὁ Λύκος ἐν Φρυγίᾳ καὶ ὁ Ἑρασίνος ἐν Ἀργολίδι.

46—51). Ἡ οὐράνία σφαῖρα εἰς πέντε ζώνας διήρηται, αἷς ἀντιστοιχοῦσι πέντε ζῶναι τῆς ὑπ' αὐτῆς περικλειομένης γῆς (onus inclusum). Ἰστέον δ' ὅτι ἀπὸ Εὐδόξου, μαθητοῦ τοῦ πυθαγορείου Ἀρχύτα καὶ τοῦ Πλάτωνος, τὸν διὰ τῶν πόλων διερχόμενον κύκλον τῆς σφαίρας οἱ ἀρχαῖοι εἰς ἐξήκοντα ἴσα μέρη διαιρεῖν εἰώθεσαν, ὧν ἕκαστον ἐξ τῶν καθ' ἡμᾶς περιεῖχε μοιρῶν. Τὸ ἀπὸ πόλου ἄρα εἰς πόλον διατεῖνον ἡμικύκλιον εἰς τριάκοντα ἴσα κατετέμνετο μέρη. Τῆς δὲ σφαίρας διὰ τεσσάρων κύκλων παραλλήλων τῷ ἰσημερινῷ, δύο ἐκατέρωθεν αὐτοῦ, τεμνομένης, οἱ μὲν δύο ἐγγύτεροι τῷ ἰσημερινῷ, τροπικοὶ καλούμενοι διὰ τὸ κατ' αὐτοὺς γενόμενον τὸν ἥλιον τρέπεσθαι, ἀπέχοντες δ' αὐτοῦ ἐκατέρωθεν τέσσαρα τῶν εἰρημένων τριακοσστημορίων, τὴν διακεκαυμένην περιέκλειον ζώνην, ὁκτῶ τριακοσστημορίων πλάτος ἔχουσαν· οἱ δ' ἐξῆς δύο, πολικοὶ καλούμενοι, ὁ βόρειος καὶ ὁ νότιος, ὧν ἕκαστος ἀπὸ τοῦ καθ' ἑαυτὸν τροπικοῦ πέντε τῶν ῥηθέντων τριακοσστημορίων ἀφαισθήκει, τὰς δύο εὐκράτους ὥριζον ζώνας. Ἐκείθεν δὲ μέχρι τῶν πόλων αἱ κατεψυγμένοι ζῶναι διέτεινον, ὧν ἕκατέρα ἐπεῖχε τριακοσστημόρια ἐξ.

50). *Δύο δ' εἶσε μεταξὺ*· μεταξὺ τῆς διακεκαυμένης καὶ τῆς κατεψυγμένης ζώνης.

56). *Σύν τε κεραινοῖσι* κτλ. καὶ ἀνέμους, ὅφ' ὧν οἷτε κεραινοὶ καὶ τὰ ψύχη παράγονται.

57). *Οὐκ ἀκρίτως, οὐκ ἀορίστως* καὶ ὡς ἂν τύχη, ἀλλὰ καθ' ὠρισμένους τόπους.

61). *Χώρηι τ' Ἀράβων*. Οὕτω μεθρημῆνευσα τὸ ῥωμαϊκὸν *Nabataeaeque regna*: οἱ γὰρ Ναβαταῖοι ἀραβικὸν ἦσαν ἔθνος.

62). *Ὁρθρινῷ θ' ὑποπίπτουτ'*· οὐρεα φέγγει. Νοεῖσθαι ἢ τῶν ἰνδικῶν ὁρέων σειρά.

73). *Ἄστρο μὲν ἢ δ' εἰδωλα θεῶν* κτλ. Θεῶν τινα καὶ ζωῆς μέτοχα τὰ ἄστροι οἱ ἀρχαῖοι καὶ οἱ ποιηταὶ ᾤοντο εἶναι. Εἰδωλα δὲ θεῶν νοεῖσθωσαν οἱ θεοὶ ἐν σωματικῇ μορφῇ· ἴσως δὲ κατ' ἀναχρονισμόν οὐ ξένον τοῖς ὑπὸ τῆς φαντασίας παραγομένοις ποιηταῖς καὶ οἱ ὕστερον ἀποθεωθέντες καὶ καταστερισθέντες ἄνθρωποι εἰδωλα θεῶν λέγονται.

79). *Κόσμου τις ἀμείρονος ἀρχή*. ὁ παρὰ Πλάτωνι ἐν Τιμαίῳ δημιουργός. Σημειωτέον δὲ ὅτι καὶ τῶν ἀρχαίων οἱ περὶ τὸν Ἀναξαγόραν καὶ Σωκράτη καὶ Πλάτωνα θεῖον τι ταῖς ψυχαῖς ἐνυπάρχειν ἐπίστευον.

82). Ὁ μῦθος, καθ' ὃν Προμηθεὺς ὁ τοῦ τιτᾶνος Ἰάπετοῦ υἱὸς ἐξ ὕδατος καὶ γῆς τοὺς ἀνθρώπους ἐποίησεν, οὔτε τῷ Ἡσίοδῳ οὔτε τῷ Αἰσχύλῳ ἦν γνωστός, ἀλλ' ἐν ὑστέρῳ διεδόθη χρόνῳ. Ἦν δ' ἐπιχώριος ἐν Φωκίδι, ὅπου οἱ Πανοπεῖς κατὰ τὸν Παυσανίαν (10. 4. 4.) Προμηθεὺς τε ἀγαλμα ἐν οἰκίματι πλίνθου ὠμῆς ἐπεδείκνυνον καὶ ἐν χαράδρᾳ λειψάνα πηλοῦ, ὅσμην ἐγγύτατα χρωτὶ ἀνθρώπου παρέχοντος, ἐξ οὗ τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ὑπὸ Προμηθεὺς πλασθῆναι ἔφασκον.

89—130). Ὁ ποιητὴς διεξέρχεται τὰς τέσσαρας τῶν ἀνθρώπων γενεάς. Σημειωτέον δ' ὅτι ὁ μὲν Ἡσίοδος (Ἔργα καὶ ἡμέραι στ. 109 κ. ἐ.) οὐ τέσσαρας, ἀλλὰ πέντε γενεάς ἀριθμεῖ· τὴν χρυσοῦν, τὴν ἀργυρᾶν, τὴν χαλκῆν, τετάρτην τινὰ ἀνώνυμον καὶ πέμπτην τὴν σιδηρᾶν. Ὁ δ' Ἄρατος (στ. 105 κ. ἐ.) τρεῖς· τὴν χρυσοῦν, τὴν ἀργυρᾶν καὶ τὴν χαλκῆν. Ὁ δὲ Οὐῆργίλιος ἐν τοῖς Γεωργικοῖς (κ, 125 κ. ἐ.) καὶ ὁ Τιβοῦλλος (1, 3, 35 κ. ἐ.) δύο τοῦ Κόσμου ἡλικίας διακρίνουσι· τὴν ἐπὶ Κρόνου καὶ τὴν ἐπὶ Διός. Ἡ δ' ἀπὸ μετᾶλλων κληῖσις τῶν γενεῶν τὴν ἀξίαν τούτων ἐμφαίνει.

106). *Βαλάρους Διὸς ἐκ δρυός*. Ἡ δρυς ἱερὰ ἦν τῷ Διί. Ἔστι δέ τι δρυὼν εἶδος ἐδώδιμον φέρον καρπὸν, ἐξ οὗ τρέφεσθαι τὸ πάλαι οἱ ἄνθρωποι λέγονται πρὸ τῆς τῶν δημητρίων καρπῶν εὐρέσεως.

109). *Αὐτίκα*· ταχέως. Ἐρ γὰρ κατὰ τὴν πρώτην γενεάν ἀτίδιον ἦν· ἅμα δ' ἄνθη ἐφύοντο καὶ οἱ καρποὶ τῆς γῆς ἤκμαζον.

110). *Ἀρέατος*· οὐ νενεωμένη.

111—112). Ὁ τὴν τῶν ἀγαθῶν ἀφθονίαν κατὰ τὸν χρυσοῦν αἰῶνα παρ' Ὀβιδίῳ τεκμηριοῖ, τοῦτο θαυματουργεῖ ὁ Βάκχος παρ' Εὐριπίδῃ (Βάκχ. 147)· *ρεῖ δὲ γάλακτι πέδον, ρεῖ δ' οἶνον, ρεῖ δὲ μελισσᾶν νέκταρι*.

113). Ὁ παρὰ τοῖς παλαιτάτοις Ἰταλοῖς θεὸς Σατούρνος, ὃν ὁ Ὀβίδιος ὀνομάζει ἐνταῦθα, ὁ αὐτὸς εὐρίσκεται ὢν τῷ παρ' Ἑλλήσι Κρόνῳ, ἐφ' οὗ τὸ χρυσοῦν τῶν ἀνθρώπων γένος ἐβίω ἐπὶ τῆς γῆς. Τοῦτον δ' ὁ υἱὸς Ζεὺς τῆς ἀρχῆς ἐκβαλὼν καὶ καταταρταρώσας ἤρξεν αὐτός.

116). Ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος ἀτίδιον ἦν ἔαρ ἐπὶ τῆς γῆς. Εἴτα δὲ συστείλας τοῦτο ὁ Ζεὺς, εἰς τέσσαρας ὥρας τὸ ἔτος διεῖλε, προσθεῖς τῷ ἔαρι τὸ θέρος, τὸ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα.

117). *Πουλυτρέπτω* ὁπώρῃ. Οὕτω καλεῖται τὸ φθινόπωρον διὰ τὸ τοῦ ἀέρος εὐμετάβολον.

128). *Γενεή χείρων* ἅτε ἐξ ἀτιμωτέρου μετὰλλου πεποιημένη.

140). *Στυγίης πέλας ὄρφνης*· πλησίον τοῦ ἄδου, βαθύτατα ἐν τῇ γῇ.

145). *Οὐχ ἐκυρῶ γαμβρός*. Παρίστατο ἴσως ἐνταῦθα τῇ τοῦ ποιητοῦ διανοίᾳ ὁ Καῖσαρ καὶ ὁ Πομπήιος.

147). *Ὠχρά*· ὠχρότητα, ἥτοι ὠχρόν θάνατον παρέχοντα· ὁ τρόπος μετωνυμίας.

148). Ὁ υἱὸς πρὸ τοῦ προσήκοντος χρόνου ζητεῖ μαθεῖν διὰ τῶν ἀστρολόγων τὰ ἔτη τῆς ζωῆς τοῦ πατρός, ἥτοι τὸ τέλος αὐτῆς.

150). *Ἀστραίη* νοεῖσθω ἐνταῦθα ἡ Δίκη. Δίκη γὰρ παρ' Ἀράτῳ ὠνόμασται ἡ ἐν ἄστροις Παρθένος, ἡ τοῦ Ἀστραίου θυγάτηρ οὔσα κέκληται καὶ Ἀστραία. Ἰστέον δ' ὅτι παρ' Ἡσιόδῳ (ἔργ. κ. ἡμ. 198)· καταλιμπάνουσι τὴν γῆν ὕσταται τῶν θεῶν ἡ Αἰδώς καὶ ἡ Νέμεσις.

152). Οἱ Γίγαντες ἔθνος ἀνθρώπων ἦσαν καθ' Ὅμηρον τὸ σῶμα ὑπερφυεῖς, τὴν δὲ ψυχὴν ἀσεβεῖς, καὶ βίαιοι, τοῖς θεοῖς ὅμως συγγενεῖς, ὥσπερ καὶ οἱ Φαίακες καὶ οἱ Κύκλωπες, οἷς ἐγγεινιάζον. Ἐδασίλευε δ' αὐτῶν Εὐρυμέδων, ὃν διὰ τὴν ἀσέβειαν καὶ ὕβριν οἱ θεοὶ σὺν παντὶ τῷ ἔθνει ἐξώλεσαν (Ὀδυσ. η. 59, 206.) Τὰ δὲ παρὰ τοῖς νεωτέροις οὐκ οἶδεν Ὅμηρος, οὔτε ὡς ἐκτράπελοί τινες οἱ γίγαντες εἶεν τὸ σῶμα καὶ ὀφιοπόδες, οὔθ' ὡς ἐν Φλέγγῃ τῆς Σικελίας οἰκήσειαν, οὔθ' ὡς θεομαχήσειαν. Κατὰ δὲ τὸν Ἡσιόδον (Θεογον. 185) τῆς γῆς ἦσαν υἱοί, ἐκ τοῦ αἵματος τοῦ τὰ αἰδοῖα ἐκτρηθέντος Οὐρανοῦ φύντες, μεγάλοι καὶ κραταίοι. Οἱ δ' ἔπειτα ποιεῖται πολλάκις τοὺς γίγαντας τοῖς Τιτᾶσι συγγέαντες, κατὰ μίμησιν τῆς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀδομένης τιτανομαχίας γιγαντομαχίαν ἐπλάσαντο, ἐν ᾗ οἱ γίγαντες ἐν τῷ φλεγραίῳ πεδίῳ πέτρας καὶ δένδρων στελέχη ἀνὰ χεῖρας ἔχοντες Διὶ τε καὶ τοῖς Ὀλυμπίοις ἐπέθεντο, τὸν οὐρανὸν ἐλεῖν κατὰ κράτος βουλόμενοι· ἀλλὰ τοῦ Ἡρακλέους τοῖς θεοῖς συμμαχοῦντος πασσοῦδι ἠττηθέντες ἀπώλοντο. Ἔοικε δ' ὁ τῆς γιγαντομαχίας μῦθος τὰ τῶν πυριπνόων ὀρῶν ἐκφυσημάτα ὑπαινίττεσθαι, οἷς πέτραι τε ὑπερμεγέθεις ἀπορρήγνυμεναι καὶ δένδρα ἐκπρεμνιζόμενα εἰς ὕψος μέγα ἀποτοξεύονται, ὥσπερ ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἀφιέμενα. Τῶν γὰρ γιγάντων τινὰς ὑπ' ὄρεσι τοιούτοις κεῖσθαι μεμυθολόγηται, οἷον τὸν Ἐγκέλαδον ὑπὸ τῇ Αἴτῃ καὶ τὸν Πολυδῶτην ὑπὸ τῇ νήσῳ Νισύρῳ.

153). Οὐ συμφωνεῖ ταῦτα τοῖς παρ' Ὁμήρῳ περὶ ὧτου καὶ Ἐφιάλτου τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ γιγάντων εἰρημένοις. Οὗτοι γὰρ καθ' Ὅμηρον (Ὀδυσ. Α. 305 κ. ἐ.).

Ὅσσαν ἐπ' Ὀλύμπῳ μέμασαν θέμεν, αὐτὰρ ἐπ' Ὀσση
Πήλιον εἰνοσίφυλλον, ἔν' οὐρανὸς ἀμβατὸς εἴη.

Ἐνταῦθα δὲ τοῦ μὲν Πηλίου ἡ Ὅσσα, ταύτης δὲ Ὀλυμπος ἐπί-
κειται. Οὕτως εὔρηται καὶ παρὰ Οὐίργιλίῳ (Georg. α. 281). Ἀντι-
φάσκει δ' ἐαυτῷ ὁ Ὀβίδιος τῷ Ὁμήρῳ συνάδων ἐν τοῖς *Fast.*
α 307.

173). *Ὁ Χλος*· οἱ κατώτεροι θεοὶ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς
μεγάλους καὶ ἐπιφανεστέρους. Ἀναπλάσσεται δ' ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς
τὰ ἐν οὐρανῷ παραπλήσια τοῖς ἐν Ῥώμῃ· διὸ καὶ ὁδοὺς τοῖς θεοῖς
καὶ αὐλὰς οἴκων καὶ πύλας ἀναπεπταμένους ποιεῖ. *Προφανῇ* δὲ
χῶρον (frontem) νοητέον τὸν παρὰ τὴν πλατεῖαν.

176). *Παλάτιον* (Palatia) ἐκαλεῖτο τὸ ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ τοῦ Πα-
λατίου λόφου ἀνάκτορον τοῦ Αὐγούστου.

179). Παράβαλε τὸ τοῦ Ὁμήρου Ἰλ. α. 528 κ. ἐ. ἔοικε δ' ἐν-
ταῦθα ὁ Ὀβίδιος τὰ τοῦ Κατούλλου (ἐπιθαλ. Πηλ. καὶ Θετιδ. 204
κ. ἐ.) μᾶλλον μιμήσασθαι.

183). Ἐκατὸν καθ' Ἡσίοδον (Θεογ. 150 κ. ἐ.) εἶχον χεῖρας ὁ
Κόττος, ὁ Βριάρεως, καὶ ὁ Γύης, παῖδες μὲν Οὐρανοῦ καὶ Γῆς, ἀδελ-
φοὶ δὲ Τιτάνων γενόμενοι. Τοὺς δὲ γίγαντας τοῖς Τιτᾶσιν οἱ μυ-
θολόγοι συγχέαντες, ὥς ἐκ γῆς φύντας, ὀφιοπόδας ἀνεπλάσαντο·
οἱ γὰρ τῶν ὀπῶν τῆς γῆς ἐξερπύζοντες ὅφεις σύμβολον πολλάκις
τῆς ἐκ γῆς γεννήσεως τέθεινται.

188). *Στυγὸς ὄμυρ* μ' ἄφθιτα ρεῖθρα. Συνήθης ὁ κατὰ
τοῦ ὕδατος τῆς Στυγὸς ὄρκος ἦν τοῖς θεοῖς, ὥς δηλοῖ τὰ ὁμηρικὰ
τάδε ἔπη (Ἰλ. Ο. 36 κ. ἐ.)

» Ἴστω νῦν τόδε Γαῖα καὶ Οὐρανὸς εὐρύς ὑπερθεν

» Καὶ τὸ κατειθόμενον Στυγὸς ὕδωρ, ὅς τε μέγιστος

» Ὀρκος δεινότατός τε πέλει μακάρεσσι θεοῖσι.

193). *Ὁ Φαῦρος* ἀγροτικὸς ἦν τῶν πάλαι Ἰταλῶν καὶ μαν-
τιπόλος θεός· κατὰ δὲ Οὐίργιλιον (Aen. 7, 48.) ἀρχαῖος τοῦ Λα-
τίου βασιλεὺς, Πίκου υἱός, Σατούρνου δὲ ἑγγονος. Μετὰ δὲ τὸ τὴν
ἐλληνικὴν μυθολογίαν εἰς Ἰταλίαν μετενεχθῆναι τε καὶ διαδοθῆναι,
Πανὶ τῷ ἀρχαδικῷ τῶν ὑλῶν καὶ ποιμνίων θεῷ ἐταυτίσθη ὁ Φαῦ-
νος διὰ συγγένειαν τῆς φύσεως οὐ τοῦ ὀνόματος. Ὡς δὲ παρ' Ἑλλη-
σιν ὁ Πάν εἰς Πᾶνας καὶ Πανίσκους ἐπολλαπλασιάσθη, οὕτω καὶ παρ'
Ἰταλοῖς ἐκ τοῦ ἐνός Φαύνου πολλοὶ ἀνεπλάσθησαν θεοὶ ἀγροτικοί,
Φαῦνοι καλούμενοι. Οἱ δὲ *Σάτυροι*, τοῦ Βάκχου παρὰ τοῖς πάλαι
ὄντες ἀκόλουθοι, παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις ἔπειτα ποιηταῖς κατὰ βραχὺ
τοῖς Φαύνοις ἐξομοιούμενοι, τούτοις εἰς ἓν εἶδος θεῶν συνεμίγησαν.
Καὶ ὁ *Σιλουανός* δὲ ἡ Σιλβανὸς ἀρχαῖος ἰταλικὸς ἦν ὑλῶν, ἀγρῶν

καὶ ποιμνίων θεός, πολλαπλασιασθεὶς καὶ οὗτος, ὥσπερ ὁ Πάν.

201). Ἀσεβὴς λόχος νοεῖσθω ὁ τῶν τοῦ Μ. Βρούτου καὶ Κ. Κασσίου συνωμοτῶν κατὰ τοῦ Καίσαρος ὄμιλος.

229). Μολοσσοί, ἔθνος ἡπειρωτικόν. Ἰοικε δὲ πλάσμα εἶναι τοῦ ποιητοῦ τὸ τὸν Λυκάονα τοῦ ἔθνους ἐκείνου ὄμηρον ἔχοντα παρ' ἑαυτῷ ἀποκτεῖναι· κατὰ γὰρ τὸν Ἀπολλόδωρον οἱ τοῦ Λυκάονος υἱοὶ ἐγγύριον παῖδα ἀπέσφαξαν. Κατ' ἄλλους δ' ἄλλως μεμύθηται τὰ κατὰ τὸν Λυκάονα.

231). Ἐπ' οἰκοσόοισι θεοῖς τοῖς συνήθως ἐφρεστίοις καλουμένοις, οὓς *Penates* οἱ Ῥωμαῖοι ὠνόμαζον.

232—235. Τὸν ἐν τῷ κειμένῳ ἱστορικὸν ἐνεστῶτα τῶν ῥημάτων εἰς παρῳχήμενον μετέβαλον, ἵνα προφανεστέρα ᾦ ἡ ἀντίθεσις τοῦ ἐν στίχῳ 235 καὶ *τῷ τῷ αὐτῷ αἵματι χαίρει*.

234). Αὐτόθε· ἐξ ἰδίας ἑαυτοῦ φύσεως.

237). Αὐτὸς ὄλος δὲ λύκος (ἔγεντο). Ἡ εἰς λύκον μεταμόρφωσις τοῦ Λυκάονος σύμφωνος ἐγένετο τῷ ὀνόματι. Ὁ δὲ Πανσανίας (8,2) μῦθον μνημονεύει παρὰ τοῖς Ἀρκάσιν ἀρχαῖον, καθ' ὃν Λυκάων ὁ τοῦ Πελασγοῦ υἱός, Διὶ τῷ Λυκαίῳ, οὗ τὴν λατρείαν εἰσηγήσατο παρ' ἐκείνοις, παῖδα ἔθυσεν, ἐν δὲ τῇ θυσίᾳ εἰς λύκον τὸ εἶδος μετέβαλεν. Ὁ δ' Ἀπολλόδωρος τὸν Δία φησὶν αὐτόν τε τὸν Λυκάονα καὶ τοὺς υἱοὺς διὰ τὴν ὕβριν καὶ τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς ἀσέβειαν κεραυνῶσαι.

238). Ὅμοιή γὰρ πολιή. Πολιοὶ καλοῦνται καὶ παρ' Ὀμήρῳ οἱ λύκοι ἐκ τῆς χροιᾶς τῶν τριχῶν.

241). Ἐριρρύς· οὐχ ἡ ποιναιὰ νοεῖσθω ἐνταῦθα, ἀλλ' ἡ τῶν κακῶν αἴτιος, ἡ τὴν τῶν ἀνθρώπων διάνοιαν συνταράσσουσα καὶ εἰς ὀλεθρίας πράξεις παράγουσα, οἷα καὶ παρ' Ὀμήρῳ ἐν Ἰλιάδι Τ. 87 καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ Ο, 234, εἰσάγεται.

245). *Alii partes assensibus implent*. Ἄλλοι δὲ ποιοῦσι τὸ ἑαυτοῖς καθῆκον σιωπῇ κατανεύοντες.

253). Καὶ παρ' Ἀπολλοδώρῳ (γ. 8. 2.) ἀναγιγνώσκωμεν, ὅτι αἰτία τοῦ κατακλυσμοῦ κατὰ τινας ἡ τῶν τοῦ Λυκάονος υἱῶν ἀσέβεια ἐγένετο. Σημειωτέον δ' ὅτι παρὰ πᾶσι τοῖς λαοῖς ἀρχαίου τινὸς κατακλυσμοῦ λόγος ἐκ παραδόσεως φέρεται.

256 κ. ἐ.). Κατὰ τὴν τοῦ Ἡρακλείτου καὶ τῶν Στωϊκῶν δόξαν ἀρχὴ τοῦ Κόσμου ἐστὶ τὸ πῦρ· διὸ καὶ εἰς πῦρ οὗτος μέλλει διαλυθῆσθαι καὶ ἐκ τοῦ πυρὸς πάλιν γενήσεσθαι. Ὁ δὲ Ὀβίδιος τὸν ἐν τῷ μέλλοντι ἐμπρησμὸν τοῦ Κόσμου ὡς δεδογμένον τῇ Εἰμαρμένῃ παρίστησιν, ἧς τὸ δόγμα μεταβάλεῖν οὐκ ἔχων ὁ Ζεὺς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ ἐπιταχῦναι διευλαβεῖται.

259). *Ἔργα Κυκλώπων*. Ὀμηρος μὲν ἐν Ὀδυσσεΐᾳ (1) πολ-
 λούς φησι γενέσθαι τοὺς Κύκλωπας, πελωρίους τὸ σῶμα, μονο-
 φθάλμους, ὑπερφιάλους, ἀγρίους, ἀνθρωποφάγους, ἐν Σικελίᾳ οἰκοῦν-
 τας. Ἡσίοδος δ' ἐν Θεογονίᾳ τρεῖς Κύκλωπας μνημονεύει, υἱοὺς Οὐ-
 ρανοῦ καὶ Γῆς, κατασκευάζοντας τοὺς κεραυνοὺς τῷ Διὶ· τὰ δ' ὀνό-
 ματα Βρόντης, Στερόπης καὶ Ἄργης δηλοῖ προσωποποιήσεις αὐτοὺς
 εἶναι τοῦ κεραυνοῦ. Οἱ δ' ὕστερον τὰς ὀμηρικὰς καὶ ἡσιοδείους
 περὶ Κυκλώπων ἐννοίας ἀλλήλαις συμμίζαντες, ὑπουργοὺς αὐτοὺς
 τοῦ Ἡφαίστου ἐν τῷ ὑπὸ τὴν Αἴτνην ἢ τὴν παρακειμένην τῇ Σικε-
 λίᾳ νῆσον Λιπάραν ἐργαστηρίῳ ἐπλάσαντο, κεραυνοὺς τῷ Διὶ, τοῖς
 δ' ἄλλοις θεοῖς ὅπλα τε καὶ σκεύη χαλκεύοντας.

262). Παρὰ μὲν Ὀμήρῳ (Ὀδυσ. Κ. 1, κ. ἐ.) Βασιλεὺς ἦν ὁ
 Αἴολος νήσου τινὸς Αἰολίας (μῆξ, ὡς ἔοικε, τῶν παρακειμένων τῇ
 Σικελίᾳ Ἡφαιστιάδων ἢ Λιπαράων), ἐν ἣ ταμίης τῶν ἀνέμων ὑπὸ
 Διὸς τεταγμένος, τῷ παρ' αὐτὸν ἀφικομένῳ Ὀδυσσεϊ, εἰς Ἰθάκην
 ἐπανελθεῖν βουλομένῳ, πάντας τοὺς ἀνέμους ἐν ἀσκή συνείρξας πα-
 παρέσχεν, ἓνα μόνον ἐκ πάντων τῇ νηϊ ἐκείνου ἀπὸ δυσμῶν ἐπι-
 πνεῖν ἐάσας, οὐρίον καὶ φορόν. Κατὰ τινα δ' ὕστερον μῦθον, ᾧ Οὐίρ-
 γίλιος (Αἰν. 1, 52 καὶ 8, 416) συνάδει, ἐν ἄντρῳ τινὶ τῆς νήσου
 Λιπάρας τοὺς ἀνέμους ὁ Αἴολος καθειργμένους ἐτήρει. Ἐνταῦθα
 δ' αὐτὸς ὁ Ζεὺς, ὡς ὑπέρτατος τῶν ἀνέμων ἄρχων, ἐν τοῖς τοῦ
 Αἰόλου ἄντροις τὸν Βορρᾶν ἐγκλείων πεποιήται, ἅτε τῷ ὑετῷ ἐναν-
 τίον καὶ αἰθρογενέτην καθ' Ὀμηρον.

264). Τοῦναντίον ἐκπέμπει τῶν ἄντρων τὸν Νότον ὁ Ζεὺς, ἅτε
 ὑγρὸν καὶ ὑέτιον. Σημειωτέον δ' ὅτι οἱ μεθ' Ὀμηρον ποιηταὶ καὶ αἱ
 εἰκαστικαὶ τέχναι τοῖς τε ἀνέμοις καὶ τοῖς θεοῖς ἐκείνοις καὶ δαίμο-
 σιν, ὧν τὴν ταχύτητα ἐμφῆναι ἐβούλοντο, πτέρυγας ἐνείμαν.

270). Παρ' Ὀμήρῳ ἄγγελος ἡ Ἥρις ἐστὶ τῶν θεῶν, οὐκ ἰδίᾳ τῆς
 Ἥρας· οἱ δ' ὕστερον ποιηταὶ τὴν μὲν Ἥριν ἰδίαν τῆς Ἥρας, τὸν δ' Ἐρ-
 μῆν τοῦ Διὸς ἐποίησαν ἄγγελον· ὁ δ' Ὀβίδιος ἐνταῦθα πολύχρουν
 αὐτὴν ἐσθῆτα περιβεβλημένην ποιεῖ, τὸ πολύχρουν σημαίνων τοῦ
 οὐρανίου τόξου, ὃ κατὰ τὴν φαντασίαν τῶν ποιητῶν διατείνει ἡ
 Ἥρις, οἷον γέφυραν τῆς ὑψόθεν καθόδου αὐτῆς.

273). *Ἀδελφὸς γλαυκός*· ὁ Ποσειδῶν ἀντονομαστικῶς διὰ
 τὸ γλαυκὴν εἶναι τὴν θάλασσαν, ἥς ἄρχει καὶ ἥς πολλάκις ἐστὶ
 προσωποποιήσις.

277). Ὁ τοῦ Ποσειδῶνος οἶκος καθ' Ὀμηρον (ἰλ. Ν. 20) ἐν τῷ
 βάθει τῆς θαλάσσης ἦν παρὰ ταῖς Αἰγαῖς, ἃς οἱ μὲν πόλιν φασὶν
 εἶναι ἐπὶ τῆς Εὐβοϊκῆς παραλίας, οἱ δὲ νησὶν τινα παρὰ ταύτην, ἢ
 μεταξὺ Τήνου καὶ Χίου κειμένην.

281). Ἔστι τὸ τοῦ κειμένου *ac fontibus ora relaxant* καὶ ἄλλως ἐκδέξασθαι, κατὰ μεταφορὰν δηλονότι εἰρημένον ἀπὸ τῶν ἵππων, οἷς οἱ ἵππεις τὰς τοῦ στόματος ἡνίας χαλῶσιν· οὕτω γοῦν ἐξεδέξατο αὐτὸ ὁ Πλανούδης. Κατὰ δὲ ταύτην τὴν ἔννοιαν ἐξεληνιστέον ἂν εἴη τὸ κείμενον ὧδε·

» Ὡς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρ' ἔσαν· καὶ τε στόμ' ἕκαστος ἀνίει·

» Ἦς πηγῆς·

302). *Νηρεΐδες καὶ Νηρηΐδες*· θεαὶ θαλάσσιαι, Νηρέως κόραι.

303). *Φηγοὺς τρεμούσας*· δηλονότι ὑπὸ τῆς τῶν ῥευμάτων ὀρμῆς.

307). *Τὸ καθίσαι* εὔρηται ἀμετάβατον Ὀδυσ. δ. 659 καὶ ἄλλαχοῦ.

310). *νέα κύματα*, νῦν πρῶτον τοῖς ὄρεσιν ἐπερχόμενα.

313). *Φωκίς*, χώρα τῆς Ἑλλάδος μεταξὺ τοῦ ὅρους Οἰτῆς καὶ τῆς Βοιωτίας κειμένη, τῆς ἀπ' Ἀόνων, τῶν παλαιτάτων κατοίκων, καὶ Ἀονίας παρὰ ποιηταῖς καλουμένης. Οἰταῖαν δὲ γῆν τὴν τῆς Οἰτῆς χώραν ὀνομάζει ἐνταῦθα, ἧς καὶ οἱ κάτοικοι Οἰταῖοι.

316). *κάρηνα* δὴ· κορυφὰς δύο· τὴν Τιθορέαν καὶ τὴν Λυκώρειαν, ἐξ ὧν ὁ Παρνασσὸς δικόρυφος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις προσηγορεύθη.

318). *Δευκαλίων* Προμηθεὺς ἦν υἱός, ἀνὴρ δὲ Πύρρος θυγατὸς Ἐπιμηθεὺς ἀδελφοῦ Προμηθεὺς. Μυθεύεται δὲ βασιλεῦσαι μὲν τὸν Δευκαλίωνα Φθίας, πατέρα δὲ γενέσθαι Ἕλληνας, ἀφ' οὗ οἱ Ἕλληνες ἐκλήθησαν.

320). *Κωρυκίδες νύμφαι*. Οὕτω προσηγορεύθησαν αἱ μετὰ τοῦ Βάκχου ἐν τῷ Κωρυκίῳ ἄντρῳ λατρουόμεναι Νύμφαι, ὃ ἐπὶ τῆς κλιτύος τῆς Λυκωρείας οὐ πόρρω τῶν Δελφῶν κεῖται.

321). *Μαντιπόλον τε Θέμιν*. Αὕτη Οὐρανοῦ καὶ Γῆς ἦν θυγάτηρ, θεὰ τοῦ δικαίου καὶ τῶν θεσμῶν, ἧ δὲ τοιαύτη καὶ χρησμοδοτὶς. Αἰσχύλος γὰρ (ἐν ἀρχῇ Εὐμενίδων) φησὶν, ὥς τὸ ἐν Δελφοῖς χρηστήριον πρῶτον μὲν κατεῖχεν ἡ Γῆ, εἶτα δ' ἡ Θέμις, ἔπειτα δ' ἡ Φοῖβη, ἧ τῷ Φοίβῳ αὐτὸ ἐδωρήσατο.

325—326). *Φιλεῖ ὁ Ὀβίδιος ἐν μὲν λόγῳ καταφατικῷ διὰ τῆς τῶν ῥημάτων ἐπαναλήψεως τὴν τῶν πραγμάτων ἢ νοημάτων ὁμοιότητα καταφανεστέραν ποιεῖσθαι· ἐν δ' ἀποφατικῷ, τὴν ἀπόφασιν ἐπιτείνειν.*

332—333). *Τρίτων*, θεὸς θαλάσσιος ὑποκείμενος τῷ Ποσειδῶνι, τούτου τε καὶ Ἀμφιτρίτης υἱὸς καθ' Ἡσιόδον. Παρίσταται δ' ἐνταῦθα κεκαλυμμένος τὰ νῶτα κόχλοις συμφύεσι τῷ σώματι, ὥς τοῖς μεγάλοις ἐναλίοις ζώοις συμβαίνει, οἷς συχνοὺς κόχλους ἢ κόγχους ἐπιπεφυκότας ὀρῶμεν. Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ ἐν τῷ κειμένῳ ἐνικῶς εἰρη-

μένον *innato murice* συνεκδοχικῶς τίθεται ἀντὶ τοῦ πληθυντικοῦ.

334). *Ἐμπνεῦσαι κέλεται κόγχη*. Ὁ Τρίτων μεγάλην τινὰ κόγχην κοχλιοειδῶς εἰλιγμένην ἐν χερσὶ φέρων εἰκάζεται, ἥ περ ἐμπνέων σαλπίζει.

340—341). *καὶ ὕδατα πάντα ἑσάκουσεν· ὕδατα δ' ὄσος ἑσάκουσε* κτλ. τῆς παρ' Ὀβιδίου συνήθους ταύτης τῶν ῥημάτων ἐπαναλήψεως πολλή ἐν τοῖς δημοτικοῖς ᾄσμασι τῶν νῦν Ἑλλήνων ἢ χερῆσι.

344). *Ποταμοὺς χάδον ὄχθαι*. Πλήθουσιν ἔτι οἱ ποταμοί· ἀλλ' ἐκ τῆς ὑπερχειλοῦς πλημμύρας εἰς τὰς ἑαυτῶν ἤδη συνεστάλησαν κοίτας.

346). *μετ' ἥμαρ μακρόν*· μετὰ χρόνον μακρόν. Μετέφρασα τὸ κείμενον κατὰ λέξιν· εὐεξήγητος δ' ἐστὶν ἡ τῶν ἐννοιῶν τῆς ἡμέρας καὶ τοῦ χρόνου εἰς ἀλλήλας μετὰπτωσις.

352). *ἀρεφύοτης*· ἴδε τὰ εἰς στ. 318 σεσημειωμένα, καθ' ἃ ὁ Δευκαλίων καὶ ἡ Πύρρα ἐξ ἀδελφῶν ἐγεγέννηντο.

363). *Πατρίης τεχνοσύρησι*· τῇ τέχνῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Προμηθέως, ὃς ἀνθρώπους ἐπλασεν· ἴδε στ. 82—83.

369). Ὁ βοιωτίας Κηφισσός, ἕτερος τοῦ ἐν Ἀττικῇ, πηγάζων ἐπὶ τοῦ Παρνασοῦ ἐγγὺς τῆς πάλαι Φωκικῆς πόλεως Λιλαίας εἰσβάλλει εἰς τὴν Κωπαΐδα λίμνην.

371—372). Ἔθος ἦν τοῖς εἰς τὰ τῶν θεῶν ἱερὰ εἰσιουσιν ἢ αὐτοῖς εὐχομένοις ὕδατι τὸ σῶμα ραίνοντας ἢ πλύνοντας προαγνίζειν.

382). *καὶ ἀλλύσασθε χιτῶνας*. ἡ τῆς ἐσθῆτος καὶ τῆς κόμης λύσις τῶν τοῖς θεοῖς εὐχομένων σύμβολον ἦν τῆς ἑαυτῶν εἰς τὴν θείαν βούλησιν ἀναθέσεως. Διὸ καὶ ἡ Μήδεια (μεταμ. 7. 182) λελυμένη ἐσθῆτι θεοκλυτεῖ, καὶ ὁ Ἕλενος (Οὐέργ. Aen. 370) τὴν κόμην λύει πρὸ τοῦ μαντεύσασθαι.

395). *Τιτηνὲς* προσαγορεύεται ἐνταῦθα ἡ Πύρρα οὐκ ἀπεικόντως· Τιτᾶνες γὰρ οὐ μόνον τὰ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς τέκνα, οἷος ὁ Ἰάπετός καὶ ἡ Θέμις, ἀλλὰ καὶ οἱ τῶν Τιτάνων παῖδες, οἷος ὁ Προμηθεύς, καὶ Ἐπιμηθεύς, καὶ ἔτι οἱ ἔγγονοι λέγονται.

401). κ. ε. Ὁ μῦθος, καθ' ὃν τῷ Δευκαλίωνι καὶ τῇ Πύρρᾳ ἐκ λίθων γένος ἀνέστη, εὐρίσκεται πρῶτον παρὰ Πινδάρῳ (Ὀλυμπ. Θ'. ἀντιστρ. Β').

Πύρρα Δευκαλίων τε Παρνασοῦ καταβάντε
Δόμον ἔθεντο πρῶτον, ἄτερ δ' εὐνᾶς ὁμόδαμον
Κτισσάσθαι λίθινον γόνον.
Ἄσοι δ' ὀνόμασθεν.

416—437). Τὰ πρῶτα μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ζῶα ἐγένοντο ἐκ

τῆς ὑγρᾶς γῆς διαθερμανθείσης ὑπὸ ἡλίου. Ἔπεται δ' ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς τῷ ἰωνικῷ φιλοσόφῳ Ἀναξαγόρᾳ φάσκοντι ζῶα γενέσθαι πρῶτον ἐξ ὑγροῦ καὶ θερμοῦ καὶ γεώδους, ὕστερον δὲ ἐξ ἁλλήλων. (Διογ. Λαερτ. 29.). Ἀπόδειξιν δὲ τῆς τοιαύτης γενέσεως ποιεῖται τὸ καὶ ἐν τοῖς καθ' ἑαυτὸν χρόνοις ὁμοίως ἐν Αἰγύπτῳ ζῶα ὁράσθαι φούμενα. Τοῦτο δ' ὡς ψευδῇ δόξαν τῶν Αἰγυπτίων μνημονεύει καὶ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης (α. 10.) λέγων. "Οταν γάρ, τοῦ ποταμοῦ τὴν ἀναχώρησιν ποιουμένου, τὴν πρώτην τῆς ἰλύος ὁ ἥλιος διαξηράνῃ, φασὶ συνίστασθαι ζῶα, τινὰ μὲν εἰς τέλος ἀπηρτισμένα, τινὰ δὲ ἡμιτελῆ καὶ αὐτῇ συμφυτῇ τῇ γῇ.

433). Φιλότης διχόφρων· αἰνίττεται τὰς ὑπὸ Ἐμπεδοκλέους τεθείσας δύο ποιητικὰς τῶν ὄντων δυνάμεις· τὴν φιλίαν καὶ τὸ ρεῖκος. Τὰς αὐτὰς δὲ καὶ οἱ καθ' ἡμᾶς φυσικευόμενοι ἄλλοις δηλοῦσιν ὀνόμασι, τὴν μὲν ἐλκτικὴν τὴν δ' ἀπωθιστικὴν δύνανται ὀνομάζοντες.

439). Πύθων· Ὄφιν τὸ ἐν Δελφοῖς τηρῶν ἱερόν. Τὸ δ' ἐκ τῆς τοῦ κατακλυσμοῦ ἰλύος αὐτὸν φῦναι ἐπίνοια τοῦ ἡμετέρου ἐστὶ ποιητοῦ, οἷον κρίνω τῷ μύθῳ τούτῳ χρῆσασθαι βουλομένου, ἵνα τοῖς ἡγουμένοις τὴν ἐπομένην συνάψῃ διήγησιν.

441). Τοξοφόρος θεός, ὁ Ἀπόλλων, ὃν Ὀμηρος κλυτότοξον καὶ ἀργυρότοξον καὶ ἐκατηβόλον ἢ ἐκηβόλον καλεῖ.

448—430). Ἀπὸ τῆς κατὰ τὸ γ'. ἔτος τῆς μὴ Ὀλυμπιάδος (ἔτος 586 π. Χρ.) ἀνακαινίσεως τῶν ἐν Δελφοῖς κατὰ τετραετίαν τελουμένων πυθίων ἀγώνων οἱ ἐν αὐτοῖς νικῶντες δάφνην ἐστεφανοῦντο. Ὁ δ' ἐνταῦθα φησιν Ὀβίδιος, δρυὸς στεφάνῳ κατ' ἀρχὰς τοὺς Πυθιονίκας κοσμεῖσθαι διὰ τὸ τὴν δάφνην μήπω εἶναι ἐν τοῖς φυτοῖς, πλάσμα ἐστὶ τοῦ ποιητοῦ, τὸν περὶ τῆς κόρης Δάφνης μῦθον τοῖς ἡγουμένοις προσφυῶς βουλομένου συνάψαι.

450). ταραῆς ἐθεύρης. Νεότητι καὶ κάλλει καὶ μακρᾷ κόμῃ διαπρεπὴς εἰκονίζεται ὁ Ἀπόλλων· διὸ καὶ ἀκερσεκόμης παρ' Ὀμήρῳ καλεῖται.

452). Πηνειὺς Δάφνη. Κόρη τοῦ ἐν Θεσσαλίᾳ ποταμοῦ Πηνειοῦ ἦν ἡ δάφνη κατὰ τὸν Ὀβίδιον, κατ' ἄλλους δὲ τοῦ ἐν Ἥλιδι ἢ τοῦ ἐν Ἀρκαδίᾳ Λάδωνος. Συνάδει δὲ τῇ παρ' Ὀβιδίῳ γενεαλογία τῆς Δάφνης ἃ Πausanias (10, 5, 9) περὶ τοῦ παλαιτάτου ἐν Δελφοῖς ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱστορεῖ, ὡς καλύβη τις τοῦτ' εἶπ κλάδων δάφνης πεποιημένη, οἱ ἀπὸ τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ τεμπῶν, δι' ὧν ὁ Πηνειὸς ρεῖ, εἰς Δελφοὺς ἐκομίσθησαν.

455). *Δήλιος* καλεῖται ὁ Ἀπόλλων, ἅτε ὑπὸ Λητοῦς ἐν Δήλῳ πεχθείς. *Κέρας* δὲ λέγεται ἐνταῦθα συνεκδοχικῶς τὸ τόξον διὰ τὸ ἐκ κεράτων πεποιῆσθαι.

461). *Πόθους οὐκ οἶδ' οἷους*· Καταφρόνησιν ἢ φράσις τῶν πόθων δηλοῖ, οὗς ὁ Ἔρως τῇ ἑαυτοῦ δαδί διεγείρειν φιλεῖ. Εἰκονίζεται δ' ὁ Ἔρως πολλάκις δᾶδα ἐν χειρὶ κατέχων, σύμβολον τῆς αὐτοῦ ιδιότητος τοῦ τὰς καρδίας ἀναφλέγειν τῷ πόθῳ.

469). Κατὰ μὲν Εὐριπίδην (Ἰφιγ. ἐν Αὐλ. 448 κ. ἐ.)

δίδουμ' Ἔρως ὁ χρυσοκόμας
τόξ' ἐντείνεται χαρίτων·
τὸ μὲν ἐπ' εὐαίῳνι πότμῳ,
τὸ δ' ἐπὶ συγχύσει βιοτᾶς.

Ὁ δ' Ὀβίδιος μικρόν τι τὴν Εὐριπίδειον μεταβαλὼν ἔννοιαν διττὰ βέλη ποιεῖ ἐνταῦθα τὸν Ἔρωτα ἔχοντα, ὦν τὸ μὲν πόθον, τὸ δὲ μίσος ταῖς καρδαίαις ἐντίττει.

476). *Φοίβη*, τῇ τοῦ Φοίβου ἀδελφῇ Ἀρτέμιδι, ἣ αἰεὶ παρθενευομένη ἐν ὕλαις καὶ ὄρεσι περὶ θήραν διατρίβειν μυθεύεται.

480). *Γμήν*, ὁ θεὸς τοῦ γάμου καὶ μετωνυμικῶς ὁ γάμος αὐτός.

486—487). Μήνισις ταῦτα τῶν τοῦ Καλλιμάχου ἐν ὕμνῳ Ἀρτέμιδος στίχ. 6, ἐνθα ἡ Ἀρτεμις τοῦ Διὸς δεομένη φησί·

Δός μοι παρθενίην αἰώνιον, ἅππα, φυλάσσειν.
Καὶ πολυωνυμίην.

491). Καὶ περ μάντις ὦν ὁ Ἀπόλλων ἤμαρτε, τῆς ἐλπίδος ἀποσφαλείς.

492). Εἴθιστο τοῖς Ῥωμαίοις τὴν τῶν λητῶν ἐπὶ τῶν ἀγρῶν ὑπολειπομένην ἐν τῷ θερισμῷ καλὰ μὴν ἐνίοτε καταφλέγειν, ἵνα τῇ ἀπὸ ταύτης τέφρᾳ γονιμώτεροι γίγνοιτο οἱ ἀγροί. Ἴδε περὶ τούτου Οὐῆργιλ. *Georg.* ἀ. 84 κ. ἐ. ἐχρησάμην δὲ βραχεὶ τῷ α τῆς λέξεως *ἀμητος*, ἅτε ἀπὸ τοῦ ῥήματος *ἀμῶμαι* παραγομένης, οὗ ἡ ἀρχουσα δῖχρονος εὔρηται. *Τέρεδος*, ἡ γυνωστὴ ρῆσος, ἐν ἣ ἱερὸν *Σμινθέως Ἀπόλλωνος*.

516). *Κλάρος*, πόλις ἐγγὺς Κολοφῶνος ἐν Ἰωνίᾳ, νχὸν ἔχουσα καὶ μαντεῖον Ἀπόλλωνος. *Πόλις* δὲ *παταραίη* ἢ *παταρηῆς* κατὰ Διον. τὸν περικληγῆτήν, τὰ ἐν Λυκίᾳ Πάταρα, ἐνθα ὁμοίως τὸ πάλαι ὁ εἰρημένος Θεὸς ἐλατρεύετο.

520). *κενέον στέργον*· κενὸν ἔρωτος, ἀπειρον ἐπιφιλότητος.

533). *κύων γάλλος*· εἶδος κυνὸς τῆς Γαλλίας θηρευτικοῦ, λεπτοσάρκου καὶ μακρόποδος.

536). *ἔχρη*· μετωνυμικῶς οἱ πόδες.

546—547). Ἡ μετάφρασις ἐγένετό μοι κατὰ τινὰ τῶν στίχων τούτων τοῦ κειμένου ἐξ εἰκασίας διόρθωσιν, ἐν ταῖς σημειώσεσι τῆς τοῦ Ἀουπτίου ἐκδόσεως ἀναγιγνωσκομένην καὶ ἔχουσαν ὧδε·

Impatiensque moræ «tellus, ait, hisce, vel istam,
Qua nimium placui, mutando perde figuram·

Ἡ γὰρ ἐν τοῖς χειρογράφοις φερομένη γραφὴ ἦδε·

Qua nimium placui, tellus aut hisce, vel istam,
Quæ facit ut laedar mutando perde figuram.

οὐκ ὀρθῶς τοῖς Κριτικοῖς ἔχειν δοκεῖ, ἐκεῖνο κατανοοῦσιν, ὅτι τὸ α'. ἡμιστίχιον τοῦ 547 στίχου τῆς ἐν τῷ α'. ἡμιστιχίῳ τοῦ ἡγουμένου στίχου ἐννοίας διάφορός ἐστιν ἐρμηνεία. Ὄθεν εὐλόγως ἂν τις εἰκάσειε γλῶσσημα τοῦτ' εἶναι ἐκεῖνου, εἰς τὸν τοῦ ἀληθοῦς ἡμιστιχίου τόπον ὕστερον ὑπὸ τῶν ἀντιγραφέων παρεισαχθέν. Καὶ ἡ αἰφνιδία δὲ τῆς κόρης ἀπὸ τῆς ἐπικλήσεως τοῦ ἑαυτῆς πατρὸς πρὸς τὴν Γῆν ἀποστροφὴ ἀπροσφυῶς ἔχουσα παραφθοράν τινὰ τοῦ κειμένου ἐνταῦθα τεκμηριοῖ.

560—561). Οἱ ἐν Ῥώμῃ θριαμβεύοντες στρατηγοὶ στέμμα δάφνης ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρειν εἰώθησαν. Ὁσσα θροεῖ θρίαμβον. Προσωποποιεῖται ἐνταῦθα ὁ θρίαμβος, ὃν γηθοσύνη φωνῇ ἐκάλουν οἱ ἐν Ῥώμῃ πομπεύοντες, ὡς *trumphe* (ἰὼ θρίαμβε) ἐπιφθεγγόμενοι· ἴδε Ὀβιδ. *Trist.* 4, 2, 51.

562—563). Ἐκατέρωθεν τῆς θύρας τῶν ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ τοῦ Παλατίου λόφου κειμένων ἀνακτόρων τοῦ Αὐγούστου δένδρον ἵστατο δάφνης· αὐτὴ δ' ἡ θύρα ἐκοσμεῖτο στεφάνῳ δρυός.

566). *Παιήων*· ἰωνικῶς ἀντὶ τοῦ *Παιάν*· ἔστι δ' ἐνταῦθα ἐπίθετον Ἀπόλλωνος, ὡς παρὰ Καλλιμάχῳ ὕμν. εἰς Ἀπόλλ. 99 καὶ 103. Παρ' Ὀμήρῳ δὲ ἱατρὸς θεῶν ἐστὶν ὁ Παιήων.

568). *Αἰμονία*, ἀρχαῖον τῆς Θεσσαλίας ὄνομα ἀπὸ Αἴμονος βασιλέως, πατρὸς Θεσσαλοῦ.

569). *Τέμπη*, περίφημος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις μεταξὺ τῆς Ὀσσης καὶ τοῦ Ὀλύμπου αὐλῶν, δι' οὗ ὁ Πηνειὸς ῥέων εἰς τὸν Θερμαϊκὸν ἐξερεύγεται κόλπον.

572). Προειλόμην τὴν γραφὴν *imitantia* ἀντὶ τῆς *agitantia*.

578—579). Οὐκ ἐξεγένετό μοι τὸν ἓνα τοῦ κειμένου στίχον ἐνὶ ἀποδοῦναι· διὸ ἀντ' ἐκεῖνου δύο ἐνταῦθα κεῖνται.

580—581). Ὁ μὲν *Σπερχεῖδς* ἐπὶ τοῦ ὄρους Τυμφρηστοῦ τὰς πηγὰς ἔχων εἰς τὸν Μαλιακὸν ἐκβάλλει κόλπον· ὁ δ' *Εριπεὺς* πηγάζων ἐπὶ τῆς Ὀθρυος καὶ ἐν τῷ πεδίῳ τὸ τοῦ *Ἀπιδανοῦ* ῥεῖθρον δεχόμενος οὐ πόρρω Πειρεσιῶν εἰς τὸν *Πηγεῖδον* εἰσβάλλει· ὁ δ' *Ἀμφρυσος* ὁμοίως ἐπὶ τῆς Ὀθρυος ἀναβλύζων

εἰς τὸν Παγασητικὸν ἐκδίδωσι κόλπον· ὁ δ' *Αἶας* ἢ *Ἀῶος* ποταμὸς τῆς Ἰλλυρίας ἐστίν, εἰς τὸν Ἴόνιον κόλπον τὸν εἰσρουν ποιούμενος· καὶ περ δὲ τὰς πηγὰς ἐπὶ τοῦ Λάκμωνος ὄρους ἔχοντα, τοῦ πρὸς δυσμὰς τῷ Πίνδῳ συνάπτοντος, ἔνθα ὁ Πηνειὸς ἀναβλύζει, τῆς ἀκριβολογίας ὅμως ὁ Ὀβίδιος οὐ φροντίζων τοῖς τῆς Θεσσαλίας αὐτὸν ποταμοῖς ἐνταῦθα συγκαταλέγει.

584). Ὁ τῆς Ἀργολίδος ποταμὸς Ἰνάχος ἐπὶ τοῦ Λυρκείου ὄρους ἐν τοῖς ἀρκαδικοῖς μεθορίοις πηγάζων ἐγγὺς τοῦ Ἄργους εἰς τὸν Ἀργολικὸν ἐκβάλλει κόλπον. Τοῦ ποταμοῦ τούτου θυγατέρα τὴν ἰὼ γενέσθαι ὁ παρὰ τοῖς τραγικοῖς βούλεται μῦθος· παρ' ἄλλους δ' ἄλλως τὰ τοῦ γένους αὐτῆς λέγεται.

585). *Δάκρυσι*ν αὖξει ὕδωρ. Οὐκ ἄχαρις ἡ ὑπερβολή.

588). *Ἀλγία* ταρβεῖ· ἦτοι θάνατον τῆς ἑαυτοῦ θυγατρὸς.

599). *Λερναίας* νομάς, τὰς περὶ τὴν Λέρναν λίμνην ἐν Ἀργολίδι· *Λύρκεια* δὲ καὶ *Λύρκειον*, ὄρος μεθόριον Ἀργολίδος καὶ Ἀρκαδίας.

625). *Ἄργος*. Αἰσχύλος μὲν (Προμηθ. 570) *γηγενῇ* τὸν Ἄργον καλεῖ. Ὁ δὲ Φερεκύδης υἱὸν αὐτὸν Ἀρέστωρος τοῦ τὸ γένος ἐκ Διὸς ἔλκοντος γενέσθαι φησίν· ἔχειν δ' αὐτὸν καὶ ὀπίσω τῆς κεφαλῆς ὀφθαλμὸν ἓνα. Ὁ δὲ τοῦ *Αἰγυμιοῦ* ποιητῆς, ἔπους ἀρχαιοτάτου εἰς τὸν Ἡσίοδον ἀναφερομένου, δύο αὐτὸν ὄμματα ἔμπροσθεν, δύο δ' ὀπίσθεν ἐποίησεν ἔχοντα. Τὸ δὲ πολυόφθαλμον αὐτὸν γενέσθαι κοινοτέρα ἦν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις δόξα, παρ' Αἰσχύλῳ ἤδη εὐρισκομένη, ὅς αὐτὸν (Προμηθ. 571) *βούταν μυριωπὸν* ὀνομάζει.

643). *Ναῖδες*· αἱ τῶν ὑδάτων νύμφαι αἱ καὶ ὕδριάδες καλούμεναι· ἐνταῦθα δὲ αἱ τοῦ Ἰνάχου κόραι καὶ τῆς Ἰοῦς ἀδελφαί.

666). *Ἀστερόεις Ἄργος*· πολλὰ ὄμματα οἷον ἄστρα κατεσπαρμένα ἐπὶ τοῦ σώματος ἔχων.

669). *Φορωνίδος*· τῆς Ἰοῦς. Λέγεται ὁ Φορωνεὺς υἱὸς μὲν γενέσθαι Ἰνάχου καὶ θυγατρὸς τινος τοῦ Ὠκεανοῦ, βασιλεύσας δ' Ἄργους καὶ τῆς Πελοποννήσου ἀπάσης. Ἔοικεν οὖν ὁ Ὀβίδιος, Φορωνίδα ἐνταῦθα καλῶν τὴν ἰὼ, οὐ πάνυ τι τῆς περὶ τὴν γενεαλογίαν ἀκριβείας φροντίζειν, ἢ ἐκείνοις συντίθεσθαι, οἱ δεύτερον τινα Ἰνάχον, Φορωνέως ἀπὸγονον, πατέρα τῆς Ἰοῦς γενέσθαι φασί.

671). *Πληϊάς*· ἡ Μαῖα, θυγάτηρ οὔσα Ἄτλαντος καὶ Πληϊόνης τῆς Ὠκεανίδος. Ἐγένοντο δὲ τῷ Ἄτλαντι ἐκ Πληϊόνης θυγατέρες ἑπτὰ, *Πληϊάδες* καλούμεναι· Ἀλκυόνη, Μερόπη, Κελαινώ, Ἠλέκτρα, Στερόπη, Ταυγέτη καὶ Μαῖα, ἧς ὁ Ζεὺς ὑπ' Ὠρίωνος κατ' ἔρωτα διωκομένης εἰς οὐρανὸν ἀναγαγὼν κατηστέρισε.

672—673). Ὁ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Μαίας υἱός, ὁ Ἑρμῆς, χρυσᾶ μὲν πέδιλα ὑφ' Ὀμήρου (ἰλ. Ω. 340 κ. ἐ.) πεποιήται ὑποδεδεμένος, οἷς ἐπὶ γῆν τε καὶ θάλασσαν ἰσάνεμψ ταχύτητι φέρεται, ἐν χειρὶ δ' ἔχων ῥάβδον, ἣ τοὺς ἀνθρώπους κοιμίζει τε καὶ ἐγείρει· Οἱ δ' ἔπειτα πτέρυγας αὐτῷ κατὰ τὰ σφυρὰ περιῆψαν καὶ πέτασον τῇ κεφαλῇ ἐπέθηκαν, κατὰ μικρὸν δὲ καὶ τὸν πέτασον καὶ τὴν ῥάβδον αὐτοῦ ἐπτέρωσαν. Ἄγγελος δ' ἐστὶν ὁ Ἑρμῆς τοῦ Διὸς, ὑπουργῶν αὐτοῦ τοῖς προστάγμασι.

691—692). Δρυάδες καὶ Ἀμαδρυάδες, νύμφαι τῶν δένδρων· Νωρακρίδες δὲ καλοῦνται αὗται ἀπὸ Νωράκριδος, ὄρους καὶ πόλεως ἐν Ἀρκαδίᾳ. Τὸ δὲ ναῖās κατὰ συνεκδοχὴν εἴρηται ἀντὶ τοῦ νύμφη.

693). Ὀρτυγίην· τὴν Ἄρτεμιν, ἣ οὕτως ἐπωνόμασται ὡς τεχθεῖσα ἐπὶ τῆς νήσου Ὀρτυγίας τῆς ἔπειτα Δήλου, κατ' ἄλλους δὲ ἐπὶ τῆς σικελικῆς νήσου Ὀρτυγίας καὶ κατ' ἄλλους ἐν ἄλλῃσιν τινὶ παρὰ τὴν Ἑρσον οὕτω καλουμένῃ.

699). Λύκαιον· ὄρος τῆς Ἀρκαδίας τῷ Πανὶ καθιερωμένον, ἐν τῶν ἡδίστων αὐτῷ ἐνδιατημάτων.

704). Λάδων· ποταμὸς Ἀρκαδίας εἰσβάλλων εἰς τὸν Ἀλφειόν.

713). Κυλλήνιος· ἐπίθετον τοῦ Ἑρμοῦ ἀπὸ Κυλλήνης ὄρους τῆς Ἀρκαδίας.

724). Ὀρριθος· τοῦ ταῶ, ὃς ἱερὸς ἦν τῇ Ἥρᾳ, ὥσπερ ὁ ἀετὸς τῷ Διῷ. Σημειωτέον δὲ ὅτι κατὰ τὸν Μόσχον (Εἰδύλ. 6'. στ. 56 κ. ἐ.) οὐκ ἐκοσμήθη ὁ ταῶς τοῖς τοῦ Ἄργου ὀφθαλμοῖς, ἀλλ' ἐκ τοῦ αἵματος τούτου ἔφυ· φησὶ γὰρ τάδε·

Ἄργος, ἀκοιμήτοισι κεκασμένος ὀφθαλμοῖσι·
τοιοῦτο δὲ φοινήεντος ἀφ' αἵματος ἐξανέτειλεν
ὄρνις ἀγαλλόμενος πτερύγων πολυανθεῖ χροιῇ.

729). Ἐρινύν· φοβερόν τι ἐνταῦθα νοεῖσθω φάσμα, ἵσως τὸ τοῦ τεθνηκότος Ἄργου, τῆς μανίας αἷτιον τῇ Ἰοῇ.

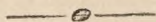
730). Ἴδε παρ' Αἰσχύλῳ ἐν Προμηθεὶ τὴν ἐπὶ πλείστας χώρας τῆς Ἰοῦς πλάνην, ἣν ὁ Προμηθεὺς προλέγει αὐτῇ. Ἐφασκον δ' οἱ πάλαι μέχρι Νεΐλου πλανωμένην ἐλθεῖν τὴν Ἰώ κάκει τὴν προτέραν μορφήν ἀνακτήσαμένην τὸν Ἑπαφον τεκεῖν καὶ τιμῶν θεῶν ἀξιοθῆναι, τὴν αὐτὴν δηλονότι τῇ Ἰσιδι νομίζοντες εἶναι, ἥς τὸ ἀγαλμα ἐν Αἰγύπτῳ ἐώρων βούκερων ὄν, καθάπερ οἱ Ἕλληνες τὴν Ἰώ γράφειν εἰώθεσαν (ἴδε Ἡρόδ. 2, 41).

737). Κλυμένην· Μέροπος ἦν Αἰθιοπῶν βασιλέως θυγάτηρ, Φαέθοντος δ' ἐκ φρίβου μήτηρ. Τὸ δ' ὁμορεῖν τῇ Αἰθιοπίᾳ τὴν Αἰ-

γυπτον ἀφορμὴν τῷ Ὀβιδίῳ παρέσχεν ἀπὸ τοῦ μύθου τῆς Ἰοῦς εἰς τὸν τοῦ Φαέθοντος μεταβῆναι.

762). δός δέ μ' Ὀλύμπῳ· συγγενῇ με τοῖς ἐν Ὀλύμπῳ θεοῖς ἀπόφηνον, τὸν ἐμὸν πατέρα δηλώσασα.

770). Μίμησις ταῦτα τοῦ Ὀμηρικοῦ ἐκείνου· Ἡελιός θ' ὅς πάντ' ἐφορᾷ καὶ πάντ' ἐπακούει.

ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ Β'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

Ο Φαέθων πρὸς Ἥλιον τὸν ἑαυτοῦ πατέρα πορεύεται ἐν περιλάμπρῳ ἀνακτόρῳ κατ' ἀνατολὰς οἰκοῦντα καὶ ἐφ' ἡμέραν μίαν τὴν τοῦ ἡλιακοῦ τεθρίππου ἀμαρτηλασίαν ὥσπερ πίστωμα τοῦ γένους αὐτὸν αἰτεῖται. Ὁ δὲ πατὴρ διὰ μακρῶν τὸν παῖδα πειραθεὶς μεταπεῖσαι, ὡς οὐδὲν ἤνυε τὸν μέγαν τοῦ ἔργου διασαφῶν κίνδυνον, καὶ ἄκων αὐτῷ τὸ πυροφόρον παρέχει ἄρμα, πολλὰ περὶ τῆς ἡνιοχείας ὑποθέμενος. Ὁ δὲ παραυτίκα τοῦ ἄρματος ἐπιβάς, ἀσθενεῖα τε χειρῶν καὶ τοῦ ἡνιοχεῖν ἀπειρία τοῦ ἡλιακοῦ δρόμου ὑπὸ τῶν ἵππων παρεξηγέχθη, καὶ τὴν γῆν κατέφλεξε προσπελάσας. Ταύτης δὲ ποτνωμένης καὶ τὸν Δία ἄρωγὸν ἐπικαλουμένης, ὁ τῶν θεῶν ἀναξ ἐπὶ τῷ τοῦ Φαέθοντος τολμῆματι ἐπιεικῶς χαλεπήνας, κεραυνῷ αὐτὸν ἀναιρεῖ, ὃν παρὰ τὸν Ἡριδανὸν ὑψόθεν καταπεσόντα αἱ ἀδελφαὶ Ἡλιάδες καὶ ὁ συγγενὴς αὐτῷ Κύκνος ὀδύρονται· καὶ ἐκεῖναι μὲν εἰς δένδρα, οὗτος δὲ εἰς τὸ ὀμῶνυμον μεταμορφοῦται πτηνόν. Εἵτα ὁ Ζεὺς τὴν γῆν περιῶν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἐπὶ τὴν προτέραν ἐπανάγων τάξιν, Καλλιστοῖ ἐντυγχάνει ἐν Ἀρκαδίᾳ· καὶ Ἀρτέμιδι ἑαυτὸν ἐξεῖκάσας, τῇ νύμφῃ συγγίγνεται. Ὀργισθεῖσα δ' ἐπὶ τούτῳ ἡ Ἥρα, εἰς ἄρκτον τὴν Καλλιστὼ μεταβάλλει. Ὑστερον δ' ὁ υἱὸς ταύτης Ἀρκάς, ἐν ὕλαις θηρεύων, κατετόξευσεν ἄν ὡς ἄρκτον ἀγνοῶν τὴν μητέρα, εἰμὴ ὁ Ζεὺς ἀμφοτέρους ἐλεήσας εἰς οὐρανὸν ἀνήγαγε κὰν τοῖς ἄστροις κατέταξεν. Ἡ δ' Ἥρα δεινὸν ποιουμένη τὴν τῆς παλλακίδος καὶ τοῦ νόθου παιδὸς

ἀποθέωσιν, πρὸς τὸν Ὠκεανὸν παραγενομένη, τὴν τοῦ Διὸς πρὸς ἑαυτὴν ὀλιγωρίαν καὶ ὕβριν ὀδύρεται. Εἵτα δ' εἰς οὐρανὸν ἀνακομίζεται ἐπὶ δίφρου ἐλκομένου ὑπὸ ταῶνων, ὧν ἡ πτέρωσις οὐ πολλῶ πρότερον τοῖς πολλοῖς τοῦ Ἄργου ὀφθαλμοῖς ἐπεποίκιλτο. Ὀμοίως τούτοις καὶ ὁ Κόραξ ἀρτίως μετεβέβλητο τὴν χροιάν, ἐκ λευκοῦ μέλας γενόμενος. Παρ' οὐδὲν γὰρ οὗτος τὰς τῆς Κορώνης θέμενος παραινήσεις, τὴν τε ἑαυτῆς εἰς τὴν ὁμώνυμον ὄρνιν καὶ τὴν τῆς Νυκτιμένης εἰς νυκτερίδα μεταμόρφωσιν διηγησαμένης, τὴν τῆς Κορωνίδος κλεψιγαμίαν τῷ Ἀπόλλωνι μηνῦσαι ἐτόλμησεν· ὁ δὲ ταύτην μὲν βέλεσιν ἀναιρεῖ, ἐκεῖνον δὲ μεταχρώννυσι μέλανα. Ἡ δὲ τοῦ Χείρωνος θυγάτηρ Ὠκυρόη Ἀσκληπιῶ, τῷ ἐκ Κορωνίδος καὶ Ἀπόλλωνος φύντι, τὰ μέλλοντα προλέγουσα εἰς ἵππον θεῖα ὀργῇ μετατρέπεται. Ὁ δὲ Κένταυρος μάτην τὸν Ἀπόλλωνα ἐπικαλεῖται τῆς θυγατρὸς ἀρωγόν· οὗτος γὰρ εἰς Ἥλιδα ἀπελθὼν ἐβουκόλει· ὅλος δ' ἀμφὶ τὸν ἔρωτα καὶ τὴν σύριγγα ὧν τοῖς βοῦσιν οὐ προσεῖχεν· ὁ δὲ ὁ Ἑρμῆς κατανόησας τοὺς βοῦς κλέπτει ἐλθὼν. Σύννοιδε τὴν κλοπὴν μόνος ὁ Βάττος, ὃς διωμολογήσατο τῷ Ἑρμῇ μηδενὶ τὴν πρᾶξιν μηνῦσαι. Ἀλλὰ μετὰ μικρὸν αὐτοῦ τοῦ Ἑρμοῦ ἐν ἐτέρᾳ μορφῇ ἐπανελθόντος καὶ περὶ τῶν βοῶν πυνθανομένου, ἄπιστος ὧν φωρᾶται· διὸ εἰς λίθον μεταμορφοῦται. Εἵτα δ' εἰς Ἀττικὴν ὁ Ἑρμῆς μεταπτάς, Ἑρσὴν τὴν τοῦ Κέκροπος μέτεισι θυγατέρα, τοῦ κάλλους αὐτῆς ἐρασθεῖς. Ἡ δ' Ἀγλαυρος τῇ τῆς ἀδελφῆς τύχῃ φθονήσασα καὶ τὸν ἐραστὴν παρὰ τὴν Ἑρσὴν κωλύουσα εἰσιέναι ἀπολιθοῦται. Μετὰ ταῦτα ὁ Ζεὺς τὸν Ἑρμῆν εἰς Τύρον ἀπελθεῖν καὶ τὸ τοῦ βασιλέως Ἀγήνορος βουκόλιον παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἐλάσαι κελεύσας, ταύρου μορφήν ὑποδὺς τὴν καλὴν βασιλῖδα Εὐρώπην παρὰ τὴν ἀκτὴν σὺν ταῖς ὁμήλιξι παίζουσαν ἀρπάξει καὶ εἰς Κρήτην διανήχεται τὴν ἐρωμένην νωτοφορῶν.

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΤΟΥ Β' ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΩΝ ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ.

Διαγράφεται τὸ τοῦ Ἥλιου ἀνάκτορον, εἰς ὃ εἰσελθὼν ὁ Φαέθων αἰτεῖται τὸν πατέρα τὴν τοῦ ἡλιακοῦ ἄρματος ἐπὶ μίαν ἡμέραν ἡνιοχείαν· τοῦ δὲ πολλὰ παραινέσαντος τῷ υἱεῖ καὶ τέλος εἵ-
ξαντος, ὁ Φαέθων ἀδεξιῶς ἡνιοχὼν τῆς ἡλιακῆς τροχιᾶς ἔξω
φέρεται, καὶ τὴν γῆν ἐμπρήσας ὑπὸ Διὸς κεραυνοῦται.

ΚΙΟΣΙΝ ὑψηλοῖσιν ἀνάκτορον ἡρείριστο

Ἡελίου, χρυσῷ στίλβον φλογέω τε πυρωπῶ·

τοῦ δ' ὄροφος αἰπὺς λευκοῦ ἐτέτυκ' ἐλέφαντος,

ἀργύρεαι δ' ἴεσαν δικλίδες δόμου ἄσπετον αἶγλην.

- 5 Τέχνη ἔην ὕλης κρείστων· ἐν γὰρ κλυτοτέχνης
πόντου τ' οἶδμ' ἐτόρευσε περὶ χθόνα πᾶσαν ἐέργον,
καὶ κύκλον γαίης ἥδ' οὐρανὸν εὐρὺν ὑπερθε.

Κυανέους ἔχεν οἶδμα θεούς· Τρίτων' ἐριηχῇ,

Πρωτέα τ' ἀμφίβολον καὶ τ' Αἰγαίωνα παχειῶν

- 10 χερσὶν ἐπιθλίβοντα πελώρια νῶτα φαλαινῶν,
Δωρίδα τ' ἠδὲ κόρας· τῶν αἰ μὲν ἐπέννεον ἄλμη,
αἰ δὲ κόμας πρασίους ἐπὶ πέτρῃσιν τέρσαινον,
αἰ δ' ἐποχεῦντ' ἰχθυσιν, ὁμοιῇ οὐκ ἔπλ' ὀπωπῇ
πάσης οὐδ' ἀλλοίῃ, ἀδελφῆς δ' οἷη ἄρηρε.

- 15 Χθὼν δ' ἀνέρας τε, πόλεις θ', ὕλας τ' ἔχεν ἠδὲ τε θῆρας,
καὶ ποταμούς, νύμφας τε, θεούς τ' ἄλλους ἀγριώτας·
Τῶν δ' ἐφύπερθε τέτυκτο καταστέρου οὐρανοῦ εἰκώ,
ζώδια θ' ἔξ πυλέων ἐν δεξιῇ, ἴσα δὲ λαιῇ·

Ἐνθα γόνος Κλυμένης ἀναβάς δι' ἀνάντεος οἴμου,

- 20 εἰσελθὼν τε δόμους ἐνδοιασίμου γενέταο,
ἴθουε πρὸς ἐὼν πατέρ' ἱχνία, ὄφρ' ἐσίδηται.

Στῇ δ' ἐκάς· οὐ γὰρ ἔθεν προσορᾶν δύνατ' ἄσσοτέρωθεν
αἶγλην. Πορφυρέω δ' εἰλυμένος εἴματι Φοῖβος

- θώκω ἐφῆστο, περίξ λαμπρῆς στίλβοντι μαράγδοις·
 25 Δεξιόφιν λαιῇ θ' ἐστήκεσαν Ἕματα, Μῆνες,
 Αἰῶνές θ' ὦραί τε, χρόνου μέρος ἶσον ἔχουσai,
 σύντε νεαλδῆς Ἕαρ, τόπερ ἄνθεσιν ἐστεφάνωτο.
 Καὶ στάχνας δὲ φέρον Θέρος αὐτόθι ἴστατο γυμνόν.
 Ἴστατο καὶ Μετόπωρον ὁπῶ βοτρώων κατάχραντον,
 30 Χεῖμά τε κρυμαλέον λευκῆσι φρίσσον ἐθειρήs.
 Φοῖβος δ' ἐν μεσάτῳ ἐν νύτῃ θεήμασι καινοῖs
 Πεπτηῶτ' ἐσιδὼν πανδερέκeσιν ὄμμασιν εἶπε·
 “Τίπτ' ἄρ' ἤλθες ὁδὸν μάλα τῆλε; τί δ' ἔλδεαι ἔνθα
 » τέκνον ἐμὸν Φαέθων, οὐκ ἐξαρνήσιμε πατρί;
 35 Τὸν δ' ἡμείψατ' ἐκεῖνος· “ὦ ἀπλέτου ὄμμα πόλοιο,
 » Φοῖβε πάτερ, πατέρ' εἰ δὴ ἐμοὶ γε δίδως καλέειν σε,
 » Καὶ Κλυμένη ἀλίτημ' οὐ μύθῳ ψευδέε' κεύθει.
 » Δός τι σαφές πίστωμα γένευσ, πάτερ, εἰ ἔτεῃ γε
 » σὸς γόνος εἰμί· ἄλλην δ' ἄρ' ἐμῆs φρενὸς ἔξελε τήν δε.
 40 Ἐννεπε· καὶ γενέτωρ τότ' ἀπὸ κρατὸς θέτο πᾶσαν
 ἀκτίνων αἴγλην, καὶ μιν πελάσαι ἐκέλευσεν·
 ἀμφιβαλὼν δ' ἐεῖπε· Σὺ τ' ἄξιός ἐσσι κεκληῆσθαι
 “υἱὸς ἐμός, Κλυμένη τ' ἔτεήν ἀνέφηνε γενέθλην.
 » Ὅφρα δὲ μὴ δίζης, ὃ θέλεις αἴτησον· ἐγὼ δὲ
 45 » δώσω τοι· ἔστω μοι ὑποσχεσίης ἐπιμάρτυς
 » λίμνη, ἣν ὀμνῦσι θεοί, ἐμοὶ αἰὲν ἄδερκτος.,,
 Οὐπω πᾶν εἶρητο ἔπος· ὃ δ' ἐπ' ἤμαρ ἐν ἄρμα
 ἦτησ', ἡδ' ἵππων πτηνῶν πατρὸς ἡνιοχείην.
 Αἰψ' ὁμόσας δ' ὃ μετέγνω, ἐὼν δ' ἄρα τρὶς τετράκις τε
 50 κρᾶτα πατὴρ σείσας λαμπρὸν φάτο “ἦ δὴ ἄβουλον
 » μῦθον ἐμὸν σὸς ἔθηκεν· ὑπόσχεσιν αἶθε μοι ἦεν
 » ψεύσασθαι· τόδε σοί κε, τέκνον φίλε, μοῦνον ἀπεῖπον·
 » νῦν μεταπεῖσαι χρή σε· Ἀκίνδυνον τεδὸν ἔλδωρ
 » οὐκ ἔστ' ἢ ρεκτόν· μέγα μ' αἰτεῖς οὐδέ τ' ἄρηρὸς
 55 » σῶ σθένει, ὦ Φαέθων, σῇ θ' ἡλικίῃ ἔτ' ἀβληχρή·

- » Αἶσα τεῇ θνητῇ· δ' δ' ἐέλδεται, οὐκέτι θνητοῦ,
 » μεῖζον δ' ἢ περ ἔνεστι καὶ οὐρανίωσιν ἀνύσσαι.
 » Ἀγνοέεις δ' ποθεῖς· φρονέειν μέγα παντὶ ἐφείται·
 » ἀλλὰ γε πυρσοφόρων οὔτις ὀχέων ἐπιβῆμεν
 60 » νόσφιν ἐμεῦ δύνατ'· οὐδὲ μέδων μεγάλου κε πόλοιο,
 » Ὅσπερ δεξιτερῇ δαινοὺς ἀφίησι κεραυνούς,
 » τόνδ' ὄχον ἰθύνει· Διὸς τίς φέρτερος ἄμμιν;
 » Ὀρθίος οἶμος πρῶτον, ἰδ' ἀκμήτεσσι περ ἦρι
 » ἵπποις ἀμβῆναι χαλεπός· πόλον αὖ κατὰ μέσσον
 65 » αἰπύτατος, ἔθεν οἶδμ' ὁράαν καὶ γαῖαν ἔνερθεν
 » καὶ αὐτὸς δεῖδω, πάλλῃ δέ μοι ἔντρομον ἦτορ·
 » πρηνῆς δ' ἔσχατος, ἡνιόχου κρατεροῖο χατίζων.
 » Ἐνθάδε καὶ Τηθύς, ἥ κύμασί μ' εἰν ἀλίοισι
 » δέχυνθ', ὑποτρομέει μὴ οὐρανόθεν κατολίσθω.
 70 » Πρόσθεες, ὅτ' οὐρανὸς ἐνδελεχεῖ στροφάλιγγι φορεῖται
 » ἡδ' ἄστρ' ὑφικρεμῇ δινεύμενος ὦκα προέλκει.
 » Προσμάχομαι ῥύμη, ἥ ῥ' οὐ περιγίγνεν' ἐμεῖο
 » ὥς ἄλλων· ἀλλὰ στρόβω ἀντίος εἶμι πόλοιο.
 » Θεὸς δὴ ἔχειν τὸν ὄχον· τί δράσεις; ἡ ῥα δυνήσῃ
 75 » ἀντιδρομεῖν δίνῃ, ἵνα μὴ σ' ἄξων παρερύσῃ;
 » Κεῖθ' ἴσως πλάσῃ νόῳ ἄλσεα καὶ πτολίεθρα,
 » οἴκους τ' ἡδὲ θεῶν ἔδε' ἱροῖς ἀφνεὰ δώροις.
 » Οὐκ ἔστ'· οἶμος ἄγει διὰ κινδύνων ἰδὲ θηρῶν.
 » Ἦν δὲ καὶ ἰθὺν ἔχῃς δρόμον ἄρματι μῆδ' ἀποπλαγχθῆς,
 80 » χρῆ σ' ἔμπησ κεράων διὰ Ταύρου ἀντίου ἐλθεῖν,
 » αἰμονίων τε πέλας τόξων στόματός τε Λέοντος,
 » καὶ χέρας ὥς τόξον κάμπτοντος Σκορπίου αἰνόν,
 » καὶ χηλὰς κυρτοῦντος ἀπόπροθι καρκίνου ἄλλῃ.
 » Οὐδ' ἵππους πυρὶ δεινῷ ὀρινομένους, δ' ῥ' ἔχοντες
 85 » ἐν στέρνοις ῥινῶν τ' ἀποπνεύουσι στομάτων τε,
 » εὐχερὲς ἰθύνειν· μόγις αὐτὸν ἔμ' οἶδ' ἀνέχονται,
 » ὁππότε κῆρ παρπλάσει· τὰ δ' ἡνί' ἀναίνεσται αὐχὴν·

- » τῷ δὴ ὄρα, τέκνον, μὴ ἀταρτηρὴν σοι ὁπάσσω
 » δωτύν· ἕως δέ τ' ἔνεστι, τεὴν εὐχὴν ἐπανόρθου.
- 90 » Οἶδα· βέβαι' αἰτεῖς πιστώματα, ὥς κεν ἐμεῖο
 » πεισθῆς ἐκγεγάμεν· πίστωμ' ἔδ' ἐμὸς φόβος ἔστω·
 » Ναί· πατρικόν με δέος τόδε σὸν γενετῆρ' ἀποφαίνει.
 » Ἦν ἰδ' ἐμὴν ὥπ'· αἰθ' εἶχες καὶ στήθεος ἐντὸς
 » Λεύσσειν, καὶ πατρὸς μελεδῶνας σοῖο δαῖτναι.
- 95 » Δίξερὸ παπτήνας, ὅ,τι Κόσμος ἐέργει ἀφνειός·
 » ἐκ δ' ἀγαθῶν τόσσων πόλου, αἴης τ' ἡδὲ θαλάσσης
 » αἵτησον τὸ θέλεις· οὐδὲν κείνων ἀνανεύσω·
 » τοῦτο παραιτέομαι μοῦνον, τό κε θωῇ ἀληθῶς
 » οὐ τιμὴ σοι ἔοι· θωήν, τέκος, οὐ χάριν αἰτεῖς.
- 100 » Τίπτ' ἐμὸν ἀμπλέξας περὶ αὐχένα πῆχσε θώπτεις
 » ἄφρον; μὴ φρεσὶ δίζ'· ἔξεις, Στυγὸς ὤμοσα ρεῖθρα,
 » ὅ,τι κεν αἰτήσης· ἀλλ' αἶττε κεδνότερόν τι,,
 Λῆξ' ὑποθημοσύνη· ὃ δ' ἐῷ οὐ πείθετο πατρί·
 βουλή ἔῃ δ' ἐνέμιμνε πόθω τ' ὄχου ἐφλέγετ' ἔνδον.
- 105 Εἵως οὖν ἐνέην, δηθύνας, ἥγαγεν υἱά
 εἰς αἰπεινὰ πατὴρ ὄχεα, κλυτὰ δῶρ' Ἡφαίστου.
 Χρύσεος ἦν ἄξων, σὺν ῥυμῷ χρύσεια σῶτρα
 κύκλων· ἀργύρεαι κνήμαι δ' ἐπεπήγεσαν ἐξῆς·
 χρυσόλιθοι, ἄλλαι τε λίθοι ζυγῷ ἐνθετοὶ ἵππων,
- 110 Φοῖβον ἀνακλῶσαι λαμπρὸν σέλας ἔσαν ἀμφίς.
 Εὖτε δὲ τολμήεις Φαέθων θαύμαινεν ἐκεῖνα
 ἔργα διασκοπέων, ἦν Ἡὼς ἀντολίηθεν
 πορφυρέας τε πύλας προδόμους τ' ὠῖξε ῥοδαίους
 ἄγρυπνος· φύγε δ' αἰψ' ἄστρον στρατός, ὃν περ ἐλαύνων
- 115 Ἑωσφόρος οὐρανίου ἐξέσσυτο ὕστατος οὐδοῦ.
 Ὡς δ' ἐρυθαινομένην γενέτωρ χθόνα καὶ πόλον εἶδε,
 καὶ κέρα ἀχλύοντα φαεινῆς ἄκρα Σελήνης,
 ἵππους ὠκείης Τιτὴν Ὀρης ἐκέλευσε
 ζευξαι· αἱ δὲ κέλευσμ' ἐτέλεσαν ἰδ' αἰψα πυρίπνους

- 120 ἀμβροσίης μεστούς φατνῶν ἐξήγαγον ἵππους
αἰπεινῶν, καὶ ὅπλισσαν εὐύκροτάλοισι χαλινούς.
Τῆμος ἔχρισε πατὴρ ἱερῷ ἄκει υἱός ὦπα,
τῷ μιν ἔθηκ' ἀσκηθέ' ὑπὸ φλογὸς ὠκυθόοιο,
ἀκτῖνας δ' ἐπέθηκε κόμη καὶ ἀνείς πολυκηδοῦς
- 125 ἐκ στήθευς στοναχὴν αἰνοῖτο προάγγελον ἄλγευς,
“ Εἰ δύνασαι, παῖ, ἔφη, τόδε γοῦν σῶ πατρί πιθέσθαι,
» φείδευ ἐς ἵππους κέντρου, ἀτὰρ χρῶ κάρτα χαλινούς·
» οἱ γὰρ ἐκοντὶ θέουσι, δυσήνιοί εἰσι δ' ἐρύξαι.
» Μηδ' ἰθεῖαν ἔλхай ὁδὸν ζωνῶν διὰ πέντε.
- 130 » Τέτμηται λικριφίς, καμπὴν τ' ἔχει ἔκπαγλον οἶμος·
» ἐν δὲ τρισὶ ζώνησιν ὀρίζεται, ἡδ' ἀλεείνει
» ἐνθα πόλον νότιον, ἐτέρωθι δὲ πρόσθορον Ἄρκτον·
» Ἦδε σοι ἔστω ὁδός· τροχοῦ ἐμφανέ' ἵχνια λεύσσεις.
» Ὅφρα δὲ θάλπος ἔχη πόλος ἴσον γαῖά τ' ἔνερθε,
- 135 » μῆτε κατάρρεπ' ὄχον, μῆτ' αἰθέρ' ἀνάτρεχ' ἐπ' ἄκρον.
» Ἦν πλέον ἀμβόης, τέγος οὐράνιον καταφλέξεις·
» ἦν καταβῆς, χθόν' ἀκίνδυνος μέσον οἶμον ἐλάσσεις.
» Μῆσε τροχὸς πρὸς ἐλικτὸν Ὅφιν ἐπιδέξιός ὦση,
» μηδὲ πάλι χθαμαλῷ Βωμῷ λαιὸς σε πελάσση·
- 140 » μέσσον ἔχ' ἀμφοτέροιιν. Μοίρη δ' ἄρα τᾶλλ' ἐπιτρέψω.
» Ἦ πλέον ἢ σὺ σέθεν κήδοιτό τε καὶ ἐπαρήγοι.
» Ὅφρ' αὐδῶ, διερὴ νύξ ἡνίδε τέρμα κατ' ἀκτὴν
» ἐσπερίην ἱκταὶ· δηθύνειν οὐ θέμις ἄμμι·
» Κόσμος μ' ἀμμένει, ὄρφνη ἀπέσσυται, ἠῦγασε δ' Ἠώς.
- 145 » Λάξεο ρυτά, τέκος· φρὴν δ' εἴ σοι τρεπτὴ ἔτ' ἐστί,
» χρῶ ὑποθημοσύνη, μὴ δὴ σὺ ὄχεσφιν ἐμοῖσιν,
» ὄφρ' ἔτ' ἔνεστι τόδε, στερεῶ δ' ἔστηκας ἐπ' οὔδει,
» οὐδ' ὄχῳ ἐμβέβας, τοῦ σ' ἡμερος εἶλεν ἀεικής.
» σῶς ἐνθεν μιν ἄθρει, δὸς ἐμοὶ δὲ φαεῖναι ἐπ' αἶαν.
- 150 Ῥίμφα δίφρου κείνος κούφου νέα γυῖ' ἐπέβησε.
Τῷ δ' ἄρ' ἐπὶ στάς χαῖρεν, ἔχων χεῖρεσσι χαλινούς,

- καὶ χάριτας δώρου ἀέκοντί γ' ἀνάπτετο πατρί.
 Τόφρα δ' εὐπτέρυγοι, Πυρόεις, Ἡῤῥος ἰδ' Αἰῶων,
 Ἡελίου ἵπποι, τέτρατος δὲ Φλέγων, χρεμετισμῶν
 155 πιμπλάντες φλογερῶν αὔρας, ποσὶ μοχλὸν ἔθεινον.
 Τὸν δ' ἐπεὶ ἀγνοέουσ' υἱωνοῦ μοῖραν ἀπῶσε
 Τηθύς, καὶ σφι πάροιθεν ἀπείρων πέπτατο Κόσμος,
 ἤϊξαν, καὶ γοῦνα δι' ἥερος ὀτρύνοντες
 ῥήγνυσαν ἀντιόωντα νέφη· πτερύγεσσι δὲ κούφης
 160 αἰρόμενοι, παρέλαυνον ἀπαυτόθεν Εὐρον ἀέντα.
 Ἄλλ' ἄχθος βαιὸν καὶ ἀναίσθητον πέλεν ἵπποις
 Ἡελίου, τὸ γὰρ ἡθάδιον ζυγὸς οὐκ ἔχε βρῖθος·
 ὥς δ' ἄρα νῆες ἄτερ γόμου ἀρκίου ἀστατεύουσιν
 ἡδὲ λίην κοῦφαι· δονέονται ποντοποροῦσαι,
 165 τῶς ἐθάδος χατέον φόρτοιο δι' ἥερος ἄρμα
 θρῶσκε τινασσόμενον, κενεῶ τ' ὄχῳ ἔπλεν ὁμοῖον.
 Ὡς οὖν τοῦτ' ἐφράσαντ', ἐξηρώησαν ὁδοῖο
 τέτρωροι ἐθάδος, καὶ δὴ θεὸν οὐκέτι κόσμῳ.
 Κεῖνος ἔτρεσσ', οὐδ' ἦδη, ὅποι τράποι ἄρμα χαλινοῖς,
 170 ἢ ὅπου ἦν ὁδός· οὐδ' ἵππων ἐκράτει, καὶ εἰ ἦδη.
 Πρῶτον ὑπ' ἀκτίνεσσ' Ἄρκτοι τότε θερμάνθησαν
 ψυχραί, μάψ θ' ἄλλα δύναι ἐπειρήσαντο παρ' αἴσαν·
 κρυμαλέου δὲ πόλοιο δράκων ἄγχιστα πολεύων,
 ὃς ρίγει νωθῆς πάρος οὔτινι δεῖμα παρεῖχε,
 175 θάλφθη, σὺν θέρμῃ τε νέον χόλον εἴλετο θυμῷ.
 Καὶ σέ, Βοῶτα, λέγουσι φυγεῖν τότε ταρβήσαντα,
 καὶ περ ἐόντα βραδὺν καὶ ἰσχύμενόν περ ἀμάξῃ.
 Ὡς δ' ἄρ' ἀφ' ὑψιτάτου ἰδὲν αἰθέρος αἴαν ἔνερθε
 δύστηνος Φαέθων χώρου τὸ βάθιστον ἔχουσιν,
 180 ὥχρησ'· αἰφνιδίῳ δ' οἱ γοῦνα δέει τετρέμηναν,
 ἔντε φάει τόσσῳ σκότος αἰψά οἱ ὄσ' ἐκάλυψεν.
 Ἔλδετο δὴ τῆμος μὴδ' ἥφθαι ἐοῦ πατρός ἵππων·
 ἄχυντο δ' ἦν τε γνοὺς γενεήν, πεπιθὼν τε λιτῆσι·

- καὶ Μέροπος ποθέων καλέεσθαι μάψ ἐφορεῖτο,
 185 ὡς ναῦς σπερχομένη βορέη λάβρω, ἥς μεθέηκε
 πηδάλι' ἰθύντωρ, εὐχῆσι θεοῖς τ' ἐπιτρέψας.
 Τί δράσῃ; πολὺ μὲν ῥ' ἵπποις ἦνυστο κελεύθου,
 λείπετο δὲ πλεῖον φρεσὶν ἄμφω κεῖνος ἐμέτρει.
 Καὶ νῦν μὲν δυσμὰς προτιόσσετο, τὰς οἱ ἰκέσθαι
 190 Μόρσιμον οὐκ ἦεν· νῦν δ' ἡὼ δέρεκετ' ὀπίσσω.
 Ἀγνοέων δ' ὅ,τι ῥέξῃ ἐθάμβεεν· οὔτε δ' ἀφίει
 ἡνία, οὔτ' ἴσχειν σθέν' ἢ οὔνομα ἦδεεν ἵππων.
 Λεῦσσε δὲ καὶ τέρα αἰνὰ κατ' οὐρανὸν αἰολόπεπλον
 ἔντρομος ἄλλουδις ἄλλα, καὶ ἔκπαγλα εἶδεα θηρῶν.
 195 Ἔσθ' ὕψου χώρη, ἣ Σκορπίος ἐς δύο τόξα
 χηλὰς κάμπτει, ἐῆ δ' οὐρῇ καὶ πῆχεσι κυρτοῖς
 ἀστροφαοῦς τετάνυστ' ἐπὶ τείρεα δοιὰ πόλοιο.
 Ὡς τοῦτον πάϊς εἶδε κελαινὸν ἀποστάζοντα
 ἰόν, ἐπεντύνοντά θ' ἐὸν κέντρον ἐπὶ τρῶσιν,
 200 ὀκρυόεντι φόβῳ ἄφαρ ἔκνοος ἡνί' ἀφῆκεν.
 Ὡς δ' ἄρα ταῦτ' ἄκρων πίπτοντ' ἄφνω ἤψατο νώτων,
 ἐξηρώησαν πῶλοι διὰ τ' ἡέρος ἦσαν
 ἀγνώτου ἀκάθεκτοι· ὅποι δὲ φέροι σφέας ἰθύς,
 κεῖσ' ἴθυσον ἄτερθε νόμου καὶ τείρεσιν ὕψου
 205 ἐμπεδέσι προσάρασσον, ὅχον τ' εἰς ἄστιβ' ἐφεῖλκον.
 Καὶ ποτε μὲν ῥ' εἰς ὕψος ἵενθ', ὅτε δ' αὖ κατὰ κλιτῶν
 ἐγγυτέρω γαίης δι' ὁδῶν πρηγέων φορέοντο.
 Θάμβεε δὴ κάσιος πώλους ὁρώσα Σελήνη
 νέρθε θέοντας ἑὼν· νέφε' αἶθετο καπνὸν ἰέντα·
 210 γαίης δ' ὀππὸς ἔην ὑπεράκρια, αἶψ' ἀνεφλέχθη,
 αὐτὴ τ' ἐσχίσθη καὶ ἀμερθεῖσ' ἰκμάδος αὔε·
 καὶ βοτάναι κάρφοντο καὶ αἶθετο δένδρα κομῶντα.
 Λήϊα δ' ἀζαλέα τρέφε πῦρ σφίσιν οὐλίον αὐτοῖς.
 Βαῖά τὰδε κλαίω· μεγάλαι ὀλέκοντο πόλῃες,
 215 Καὶ πυρὶ σὺν ναέτησιν ὅλαι χῶραι τεφρόντο·

- ὕλαι δ' αἰπεινοῖσι σὺν οὖρεσι πυρπολέοντο·
 πρήθεται Ἄθως, Ταῦρός τε κίλιξ, Τρωῶλός τε καὶ Οἶτη,
 σὺν τ' Ἰδῇ τότε ἄνικμος, ἀτὰρ τὸ πάρος πολυπιδᾶξ,
 Παρθένιός θ' Ἑλικών, οὐπω τ' Οἰάγριος Αἴμος·
 220 δαίειτ' ἀπειρεσίῳ δισσω πυρὶ ἄσπετος Αἴτνη,
 Παρνησός τε δίκωρος Ἐρυξ τ' Ὀθρυς τ' ἰδὲ Κύνθος,
 καὶ Ῥοδόπη ἄμωρος χιόνων τότε· σὺν δὲ Μίμαντι
 Δίνδυμά τε, Μυκάλῃ τε, πρέπων θ' ἱεροῖσι Κιθαιρών.
 Οὐ χραῖσμε Σκυθίῃ τότε κρυμός· Καύκασος αὖεν·
 225 Ὅσσα τε σὺν Πίνδῳ καὶ Ὀλυμπος ὑπέρτερος ἀμφοῖν,
 ἡέριαι τ' Ἀλπεις νεφορέμμων τ' Ἀπεννίνος.
 Τῆμος δὴ Φαέθων αἰπὺν πόλον εἶδεν ἀπάντη
 πρηθόμενον, τόσσον διατλῆναί τ' οὐ δύνατ' αἶθος.
 Ὡσπερ δ' ἐκ βαύνου βαθυπλεύρου ἐσέπνεε θερμὸν
 230 ἡέρα καὶ ἐὼν ἄρμα πυρούμενον ἐφράσατ' ἥδη·
 οὐδὲ φέρειν λιγνύν, οὔτε θρώσκοντας ἔτ' εἶχε
 σπινθῆρας, καπνῷ δ' εἰλύετο πάντοθεν αἰθῶ.
 Οὐκ ἤδη ποῖ ἦ, κεκαλυμμένος ἀχλύϊ πυκνῇ,
 οὔτ' ἄρ' ὅπου ἔπλεν· ἀλλ' ἵππων ἰθὺί φορεῖτο.
 235 Δὴ τότε καὶ λαούς, θερμοῦ ἐπὶ χρῶτα συθέντος
 αἵματος, Αἰθίοπας μελανωποὺς φασὶ γενέσθαι.
 Δὴ τότε καὶ Λιβύῃ ἀπαμερθεῖς ἰκμάδος αἶψα
 αὐάνθη· Νύμφαι δὲ λυτῇσι κόμης ἀνέκλαυσαν
 πηγὰς καὶ λίμνας· Θῆβαι Δίρκην ποθέσκον,
 240 Ἄργος Ἀρυμῶνην, Ἐφύρη Πειρήνιον ὕδωρ.
 Καὶ ποταμοὶ δ' ὄχθης περ ἐν εὐρείῃσι ῥέοντες
 οὐ κακοῦ ἐκτὸς ἔσαν· Τάναϊς τύφη ἐν ῥεέθροισι,
 Πηνειός τε γέρων, τευθράντειός τε Κάϊκος,
 καὶ ταχὺς Ἰσμηνὸς σὺν Φηγιακῷ Ἐρυμάνθῳ,
 245 Ξάνθος θ' ὕστερον αὖ φλεχθείς, Ξανθὸς τε Λυκόρμας,
 καὶ ἐὰ Μαϊάνδρος πολυκαμπέα ῥεῦμαθ' ἐλίσσων,
 Μυγδόνιός τε Μέλας σὺν Ταιναρίῳ Εὐρώτα.

- Αὔε καὶ Εὐφρήτης βαβυλώνιος, αὖεν Ὀρόντης,
 Θερμώδων τ' ὠκύς, Γάγγης, Φᾶσις τε καὶ Ἴστρος.
 250 Πάφλασεν Ἀλφειός, Σπερχειάδες ἔξεσαν ὄχθαι,
 ὃν τε Τάγος φέρε χρυσόν, ἐν ὕδασι τήκετο φλοξίν·
 ὑδροχαρεῖς δ' ὄρνεις, τάων κλήϊσσαν ἀοιδαὶ
 ὄχθας Μαιονίας, μέσσω ἐθέροντο Καύστρω.
 255 καὶ κάρη ἐς τόδ' ἔκρυψεν ἑόν· στόμαθ' ἐπτά δὲ τοῖο
 πλεῖα μένον κονίης, αὐλῶνες λείψυδροι ἐπτά.
 Τέρσθηνε Στρυμόνος ῥόον ἡδ' Ἑβρον Ἰσμάριον πῦρ,
 καὶ ῥέεθρ' Ἑσπερίης, Ῥῆνον, Ῥοδανόν τε, Πάδον τε,
 καὶ Θύμβριν κατὰ γῆν εἰληχότα πᾶσαν ἀνάσσειν.
 260 Ἑρράγη οὐδας ἀπάντη, ἔδου δὲ φάος διὰ ῥωγμῶν
 Τάρταρα, καὶ πτοίησεν ἄνακτ' ἐνέρων καὶ ἄκοιτιν.
 Χάσσατο καὶ πόντος, πεδίον δ' ἀμμῶδες ἐτύχθη,
 ὃ πρὶν πόντος ἔην· ἃ δὲ λαῖτμ' ἐκάλυπτε θαλάσσης
 οὔρε' ἄφαρ ἀνέδου καὶ Κυκλάδας ἐπλήθυεν.
 265 Ἰχθύες ἐς βυθὸν ἤξαν· ἀναθρώσκειν δ' ὑπὲρ ὕδωρ
 κυφαλέοι δελφῖνες ἐς αὔρας οὐκέτ' ἐθάρσυν.
 Ἄπνοα φωκάων ὑπὲρ οἰῶματος ὑπτί' ἔκειτο
 σώματα· καὶ Νηρῆα δ' ἔχει φάτις αὐτὸν ἐν ἄντροις
 θερμοῖς, Δωρίδ' αὖ ἦν ἄλοχον θύγατράς τε κρυβῆναι.
 270 Τρὶς βλοσυρωπὸς ἔτλη τόθ' ὑπεῖρ ἄλλα χεῖρας ἀνασχεῖν,
 τρὶς δὲ μέγ' οὐκ ἤνεικε Ποσειδῶν ἡέρος αἶθος.
 Ἀλλὰ τιθηνὸς γαῖα περίξ ὕδατ' ὠκεανοῖο
 καὶ πελάγευς τότε ἔχουσα ῥέεθρά θ', ἃ χάσσατο πάντη
 καὶ σφετέρης ὄρφνοῖς ἐκρύβησαν ἐν ἔγκασι μητρός,
 275 παμφόρον ὦπ' ἀνάειρ' αὖτην τότε μέχρι τραχήλου,
 χεῖρε δ' ἔρεισε μετώπῳ ἰδὲ τρόμῳ αἰνῶ ἅπαντα
 συσσείσας, ὀλίγον ἔζησε· ταπεινότερη δὲ
 ἢ τὸ πάροιθεν ἔγεντο καὶ αὖη τοῖ' ὅπῃ ἠῦδα.
 “ Εἰ τόδ', ἀναξ, ἄδε σοὶ καὶ ἔοικε, τί δὴ σὰ βέλεμα

- 280 » δηθύνει; εἰ δλέσθαι χρή πυρί, δός μοι δλέσθαι
 » σῶ πυρί· κουφότερόν κε γένοιτό μοι ἐκ σέο πῆμα.
 » Φεῦ· μόγις ἐς τάδ' ἔπη δύναμαι στόμα τυτθὸν ἀνοῖξαι·
 » (Κλεῖε γὰρ οἱ στόμα καπνός)· ἴδ', ἡνί, κόμας πυριφλέκτους
 » καὶ σποδιὴν τόσσην εἰν ὄμμασιν ἡδὲ κατ' ὤπα.
- 285 » Τοῖά μοι εὐφορίας τε φρενός τε γέρα ὑποεργοῦ
 » ἀντιδιδούς· ὅτι δὴ σμινυῶν κυφοῖο τ' ἀρότρου
 » τραύματα πολλὰ φέρω, πάνετες δέτε τείρομαι αὐτως,
 » ἡδ' ὅτι φύλλα βοτοῖς, ὄμπνας δὲ βροτοῖσιν ἐδωδὴν
 » ἡδυτέρην παρέχω, αὐτὰρ θύε' ὕμμι θεοῖσιν;
- 290 » Ἀλλὰ θεὸς ἄξιον αὐτὸν ἔμεν μ' δλέθρου· τί ποτ' οἶδμα
 » ἥλιτέ σοι; τί δ' ἀδελφός, ὅτι φθίνει ἀλδὸς ὕδωρ,
 » ἦν δ' ἄλαχε κλήρῳ, καὶ πόρσιον αἰθέρος εἵκει;
 » Εἰδ' οὐτίς κάσιος παρὰ σοὶ χάρις, οὐτ' ἄρ' ἐμεῖο,
 » οὐρανὸν ἄλλ' ἐλέαιρε τέον· πόλῳ, αὔγασαι, ἄμφω
- 295 » τύφοντ'· ἦν δ' ἄρα πῦρ κείνους πημήνῃ ὀλοῖόν,
 » ἡμύσει τεὰ πρόστο'. Ἄτλας αὐτὸς πεπόνηται·
 » καὶ χαλεπῶς ὤμοις πεπυρωμένον ἄξον' ἀείρει.
 » Ἦν πελάγη καὶ χθὼν ἡδ' οὐρανὸς αἰπὺς ὀληται,
 » ἐς χάος ἀρχαῖον οἰχησόμεθ'. Ἐξελ' δλέθρου,
- 300 » ὅττι γε λοιπὸν ἔτ' ἐστί· φράσαι δ' ὥς Σύμπαν ἐρύσση.
 Τόσσ' ἔφατ' αἶα· φέρειν γὰρ ἔτ' ἀτμίδας οὐκ ἐδυνάσθη,
 οὐτ' ἄρ' ἀπὸ στόματος πλέον αὐδᾶν· ἀλλὰ πρόσωπον
 κρύψ' ἐὼν ἐς κόλπον καὶ ἄντρ' ἀγχιστ' αἶδαο.
 Παμμεδέων δὲ θεοῖς αὐτῶ τ' ὀχέων παροχῇ
- 305 φήσας, ὅττι κακῇ ἤμελλ' αἴσῃ διολεῖσθαι
 σύμπαντ', εἰ μὴ ἀμύναι, ἄκρην αἰπεῖαν ἀνῆλθεν,
 ἔνθεν ἐπ' εὐρεῖαν νέφε' εἴωθε χθόνα πέμπειν,
 βροντάς τ' ὄρνυσιν καὶ ἰάλλει παλτὰ βέλεμνα·
 ἀλλ' οὐτ' ἄρ' νέφε' εἶχεν, ἴν' αὖθις τῆμος ἐπ' αἶαν
- 310 πέμψει', οὐτ' ὄμβρους, ὄφρ' οὐρανόθεν καταχεύαι.
 Βρόντης· οὖν καὶ ἔηκε καθ' ἡνιόχοιο κεραυνὸν

δεξιόφιν πήλας· βίοτοιο δ' ἅμ' ἔκ μιν ἔωσε
καὶ ὀχέων, πυρί τε σφεδανῷ πῦρ εἶρξεν ἐκεῖνο.

- Ἴπποι ἀνεπτοίηθεν ἰδ' ἐκτρόπῳ ἄλματι δειράς
315 ζεύγλης ἐξερύσαντ', ἔλιπον δ' ἄρα ῥυτὰ ραγέντα.
Ἔνθα χαλινοί, ἐκεῖ δ' ἄζων ῥυμοῦ ἀποθραυσθεῖς,
κνημαι δ' αὖτε τροχῶν τεθλασμέναι ἄλλοθι κεῖντο,
καὶ δίφροιο τρύφη τηλοῦ κεκέδαστο κατ' οὔδας.
Ξανθὰς δ' αἰθόμενος Φαέθων ὑπὸ φλοξίν ἐθείρας
320 ἥριπε προπρηγής, μακρόν τε δι' ἡέρος ὀλκὸν
ῥήνυσεν ὡς ἀστήρ, ὃς ἀπ' αἰθρίου οὐρανοῦ ὠκὺς
δόξεν ἔραζε πεσεῖν, ἀλλ' οὐκ ἔτεῃ πέσεν ἔμπηξ.
δέκτο δέ μιν πάτρης ἐκάς ἀντιπόρου ἐπὶ γαίης
Ἥριδανὸς μέγας, αἰθαλόεν τ' ἀπένιψε πρόσωπον.

Αἱ τοῦ ποταμοῦ νύμφαι θάπτουσι τὸν Φαέθοντα, οὗ τὰ ὀσᾶ ἡ
μήτηρ ἀναζητήσασα δάκρυσι καταβρέχει. Αἱ δ' Ἡλιάδες τὸν
ἀδελφὸν ὀλοφυρόμεναι εἰς αἰγείρους μεταμορφοῦνται· ὧν ὡσπερ
δάκρυ τὸ ἤλεκτρον ἀποστάζει.

- 325 Ναΐδες ἐσπέριαι τύμβῳ δέμας ἐγκαταθεῖσαι
τυφόμενον τριγλύφῳ φλογὶ τὸν λίθον ὧδ' ἐπέγραψαν·
“Ἰθύντωρ πατρίου Φαέθων δίφρου ἐνθάδε κεῖται,
» τοῦ περ εἰ οὐκ ἐκράτησ', ἔμπηξ μέγα τλᾶς ἀφάμαρτεν·
οἰκτρὸς δ' αὖ γενέτωρ αἰνῶ τότε πένθει ἔκρυψεν
330 ὦπα· καὶ, εἰ πιστὴ φάτις ἀνδράσι, φασὶν ἐν ἡμαρ
Ἥελίου δίχα βῆναι· ὀπάσσαι τόφρα γὰρ αἰγλήν
ἐμπρησμόν, καὶ πῆμα μέγα σμικρὸν τόδ' ὀνῆσαι.
Αὐτὰρ ἐπεὶ Κλυμένη τόσσ' ἔννεπεν, ὅσσ' ἐπέοικεν
ἀμφὶ κακοῖσι λέγειν τοίοις, βαρύλυπος ἰδ' ἐκφρων,
335 κόλπον ἐὼν ῥήξασα διὰ χθόνα πᾶσαν ἐρεύνα,
διζομένη πρῶτον δέμας ἄπνοον, ὅστέ' ἔπειτα.
Ὅστέα γοῦν εὔρε ξείνης ἐπὶ κευθόμεν' ὄχθης·
τοῖς δ' ἐπὶ κλινθεῖσ' ἐγγραπτον λίθῳ οὖνομ' ἔδευσε
δάκρυσι, καὶ στέρνοις ποτὶ γυμνοῖς θάλπε χυθεῖσα·

- 340 Ἡλιάδες δ' οὐ μείον ἔκλαυσαν, δάκρυα δοῦσαι
 δῶρ' ἀνόνητα νέκυι τύπτουσαι στέρνα δὲ χερσὶν
 αὐτεὺν Φαέθοντα δι' ἡματος ἡδέ τε νυκτὸς
 θρήνους οὐκ αἶοντα, τάφῳ τ' ἐπέκειντο κλιθεῖσαι.
 Τετράκι δίσκον ἔπλησε κέρα ζεύξασα Σελήνη.
- 345 αἶ δ' ἔθει σφετέρῳ (ἔθος ἐκ θαμινοῦ γένετ' ἔργου)
 κοπτόμεναι γοάσκον. Ἐν αὐτῇς οὖν Φαέθουσα
 πρεσβυτάτη κασίων, κλινθῆναι ἔραζε θέλουσα,
 πηγνύμεν' ἥσθετο κῶλα· πελάσσαι δ' αὐτίκ' ἐκείνη
 Λαμπετίη σπεύσας, αἴφνης ρίζησιν ἐέρχθη.
- 350 χερσὶ δὲ πειρηθεῖσα τρίτῃ τίλασθαι ἐθείρας,
 φυλλάδα τίλλε· καὶ ἡ μὲν, ὅτι σκέλε' ἴσχετο φιτρῷ,
 κλαίετο· ἡ δ' αὖ θ' οἱ χέρες ἐς κλαδόνas τανύοντο.
 Ὅφρα τὰ θάμβαινον, φλοιὸς περιφύετο μηρῶς,
 γαστέρα δέ, στῆθός τ', ὦμους τε, χέρας τ' ἐκάλυπτεν
- 355 ἡρέμα· λείπετο δὲ σφι μόνον στόμα μητέρα βωστροῦν.
 Τί δράσῃ μήτηρ· θέε δύσμορος ἔνθα καὶ ἔνθα,
 ἰθὺς ὅπποι ἄγοι, κείνας τ', ὅφρ' ἔην, φιλέεσκεν.
 Οὐχ ἄλλis· ἰθυσε στυπέων ἀπὸ σώματ' ἐρύσσαι,
 ἡδ' ἀπαλοὺς χεῖρεςσ' ἀποθραῦσαι μαίετο κλῶνας·
- 360 τῶν δ' ὥς ἐκ τρώμης σταγόνες ῥέον αἱματόεσσαι.
 « Φεῖδεό μευ, λίτομαι· ἀνεφώνεεν ἥτις ἐτρώθη·
 » Φεῖδεο, μήτηρ· ἐμὸν ῥήσσεις ἐνὶ δένδρεϊ σῶμα·
 » καὶ δὴ χαῖρε! », Φλόος πυμιάτοισιν ἐπήλυθε μύθοις.
 δάκρυ' ἀπ' ἐκ φλοιοῦ καὶ νῦν ῥέει· ἡελίῳ δὲ
- 365 πήγνυτ' ἀποσταζόντα κλάδων ἤλεκτρα, τὰ ρεῖθρον
 δεχνύμενον ποταμοῖο Λατινίσι κόσμον ἀγινεῖ.

Κύνος ὁ Σθενέλου μὲν υἱὸς Κλυμένης δὲ συγγενής, ὀδυρόμενος
 καὶ αὐτός, εἰς τὸν ὁμώνυμον μετετρέπεται ὄρνιν.

Τῷ δὲ γόνος Σθενέλου παρέγεντο τεράατι Κύνος,
 ξυνόν σοι, Φαέθων, μητρώϊον αἷμα λελογχώς,
 ἐγγύτερος δὲ νόον σοι. Ὁ δὲ προλιπὼν βασιλείην,

- 370 (λαοῖς γὰρ Λιγύων μεγάλης πολίεσσι τ' ἔκραινεν)
 ὄχθας Ἡριδανοῖο, ῥέεθρα τ' ἐπλησεν ὀδυρμῶν
 καὶ ὕλας κείνης πληθυνθείσας κασίεσσιν.
 Γῆρυς ἐλεπτύνθη, πτερὰ δ' ἠφάνισ' ἀνδρὸς ἐθείρας
 ἀργύφει, ἐκ δ' ὠμων δειρὴ δολιχὴ προεβλήθη.
- 375 σὺν δ' ἄρ' ὕμην ἔξευξε ποδῶν ἕο δάκτυλ' ἐρυθρά.
 Ταρσοὶ πλευρὰ κάλυψαν, ἐπέσχε δ' ἄρα στόμα ῥάμφος·
 φῦ κύκνος νέος ὄρνις· ὃ δ' οὐκέτ' ἐπ' ἡέρι θαρσεῖ
 οὔτε Ζηνί, πυρὸς μεμνημένος εἰσέτι κείνου·
 λίμναις δ' ἡδ' ἔλεσιν φιλοχωρεῖ, πῦρ τ' ἀλεείνων
- 380 αἰὲν ὅγ' αἰρέεταί φλογὸς ἀντίπαλ' ὕδατα ναίειν.

Ὁ Φοῖβος ἐπὶ τῷ τοῦ υἱοῦ θανάτῳ ἀχθόμενος φῶς τῷ Κόσμῳ
 φέρειν ἀναίναται. εἴθ' ὁμῶς τῷ Διὶ ἀπολογουμένῳ τε καὶ
 ἀπειλοῦντι πείθεται.

Τόφρ' οὖν αὐχμαλέος γενέτωρ Φαίθοντος ἀνευθεν
 ἀγλαίης, οἷός τ' εἶωθ' ὀράσασθ', ὅτε φέγγος
 ἐκλείπει, στυγέσκε φόως αὐτόν θ' ἔ καὶ ἡμαρ.
 Δάπτετο θυμὸν ἄχει καὶ ἄχει χόλον ἄμμιγ' ἐκίρνη.

- 385 Κόσμῳ δ' ἔργον ἐὼν ἀπαναίνατο. “ Αἴσω' ἐμή, εἶπε,
 » λίην ἐξ ἀρχῆς μογερὴ ἔπλε. Πολλὰ μογήσας
 » νῦν μεταγιγνώσκω· τιμῆς γὰρ ἄτερθε λείλειμμαι.
 » Φωσφόρον ἄλλος νῦν ἀγέτω δίφρον, ὅς κ' ἐθέλῃσιν·
 » Εἰδ' οὐκ ἔστι, θεῶν τ' οὔτις τόδε φησὶ δύνασθαι,

- 390 » αὐτὸς Ζεὺς ἀγέτω, ἴν', ἐμῶν γοῦν ὄφρα χαλινῶν
 » ψαύει χερσί, λίπη βέλε' ὀρφανόοντα τοκῆας·
 » ζαφλεγέων δ' ἵππων πειρηθεὶς εἴσεται ὅττι
 » οὐ μόρου ἄξιός ἦν, ὅς εὔ οὐκ ἴθυνεν ἐκείνους.
 Τοῖ' ἐνέποντα θεῶν περίστατο Φοῖβον ὀμιλος, »

- 395 λισσόμενος μὴ νύκτ' ἐπὶ Κόσμῳ παντὶ τανύσσαι.
 Καὶ Ζεὺς δ' ἐξελογεῖτο βολὴν μαλεροῖο βελέμνου
 κείνην, σὺν τε λιτῆς κρατερὴν ἐπέτελλεν ἐνιπῆν.
 Φοῖβος δ' οἰστρῶντάς θ' ἔλε καὶ τρομέοντας ἔθ' ἵππους

καί σφε χαλεπτόμενος κέντρῳ καὶ μάστιγι δάμνα.

400 μέμφετο γάρ σφι λίην κεχολωμένος εἵνεκα παιδός·

Ὁ Ζεὺς τὸν Κόσμον περιῶν κατοπτεῦει εἴτι που βέβλαπται.

Κατὰ δὲ τὴν Ἀρκαδίαν γενόμενος ἔρωτι Καλλιστοῦς τῆς λυκαονίδος ἀλίσκεται, καὶ ταύτῃ μίγνυται δι' ἀπάτης. Ἡ δ' Ἀρτεμις, τὴν τῆς Καλλιστοῦς γνοῦσα αἰσχύνῃ, σὺν ὄνειδι-
σμῷ αὐτὴν ἀπεώσατο.

Παρμεδέων δὲ πατὴρ περιήϊε, μακρὰ πόλοιο

τείχε' ἐπισκοπέων, εἵπου πυρὶ πημανθέντα

ἥμυσ'· ὥς δ' ἄρ' ἐκεῖν' ἶδε πανταχῇ ἔμπεδ' ἐόντα,

ὥς πρὶν τ' ἀρῥαγέα, χθόνα καὶ μερόπων τότε ἔργα

405 ὄσσετο, Ἀρκαδίας δ' ἧς ἔξοχα κήδετο φρεσσί.

Τῷ κείνῃ πηγὰς οὐπὼ θαρσεῦντά τε προῖρεῖν

δῶκε ῥέεθρα πάλι· χθονὶ ποίην, δένδρεσι φύλλα

ᾧπασεν, ἀνθαλέειν δ' ὕλας ἐκέλευσε φλεγείσας.

Ἔνθ' ἄρ' ἰὼν τ' ἀπιὼν τε θάμ' ἠντίασ' ἀρκαδί κούρη,

410 καὶ οἱ πῦρ ἐνδὸν φλογεροῦ ἔδυσσεν ἔρωτος.

οὐκ ἔρια ξαίνειν κούρης ἔπλετ' ἔργον ἐκείνης,

οὔτε κόμας ταναὰς μετακοσμεῖν πόρπη οἱ ἔσθος,

ἀργυφὴ δὲ χυτὰς μίτρη συνέεργεν ἐθειράς.

Ἡ δ' ὅτε μὲν δόρυ κοῦφον ἔχουσ', ὅτε δ' αὖ μέγα τόξον

415 Φοίβης ἦν ἐπέτις· οὐ Μαίναλον ἄλλη ἔβαινε

φιλτέρη Εἰνοδίῃ· ἀλλ' οὕτις δὴν μένει ὀλβος.

Ἡέλιος πλέον ἡμίσεος δρόμου ἠνύκει ὑψοῦ,

ἠνίκ' ἔβη κείνῃ νέμος ὑλοτόμοισιν ἄθικτον.

Κεῖθ' ὤμων φαρέτρην ἀπεθήκατο, καμπύλα τ' αἶψα

420 τόξα χάλασσεν, ἰδὲ χλοερῷ δοχμῶθι ἐπ' οὔδει,

αὐχέν' ἐρεισαμένη φαρέτρης ἐπι δαιδαλοέσσης.

Ὡς δ' ἄρα μιν Κρονίδης ἶδεν ἔκκοπον ἢ δ' ἀφύλακτον,

ἐννεπεν· “ ἦ κλέμμι' οὐ τόδ' ἐμὴ δὴ πύσεται Ἥρῃ·

“ ἦν δ' ἄρα καὶ γνώῃ, νεικέων ἀντάξιον ἔσται. ,,

425 Αὐτίκα δ' ἐσσάμενος Δικτύνῃς εἶμα καὶ εἶδος,

ἔκφατο· “ ὦ κούρη, καλῶν μί' ἐμῶν συνοπηδῶν.

- » Ἐν τίσι θήρευσας νῦν οὔρεσιν; », ἥ δ' ἄρ' ἀνέστη
 ἐκ ποίης, καὶ ἔφη “ Χαῖρ', ὦ θεά, ἥ δοκέεις μοι
 » μεῖζων Αἰγίοχοιο, καὶ εἴ μ' ἀτίει, » δ' δ' ἀκούσας
 430 μεῖδ' ἡδ' ἐχάρη ἐπὶ τιμῇ, κῦσέ τε κούρην
 κύνεις δ' αὖ ἀκορῆς, οὐδ' ὥς τις παρθένος ἄλλην.
 Εἴθ' ὕλην ἐθέλουσαν ἐνισπεῖν, ὅπποι ἐθῆρα,
 ἥρουξ' ἀμφιχυθείς, ἀλιταίνων φῆνέ θ' ὃς ἔσκε.
 Κεῖνη δ' ἀντήρειδεν, ὅσον σθένος ἐστὶ γυναικί·
 435 (αἴθ' ἴδες, Ἥρη, ταῦτ', ὅφρ' ἐπλεο πρηϋτέρη οἶ·)
 κείνη δ' ἀντήρειδε· τίς ἀλλὰ Ζῆνά γε κούρη,
 τίς δέ τ' ἀνὴρ νίκησεν; Ἐς αἰθέρα ὕψι κρατήσας
 Ζεὺς ἔβη· ἥ δὲ νέμος τ' ἔχθαιρε συνίστορά θ' ὕλην.
 Ἐνθεν ἀποστείχουσα λαβεῖν φαρέτρην παρὰ μικρὸν
 440 ἐκλάθετ' ἡδὲ βέλη καὶ ὄγ' ἐξήρτησεν ἅεμμα.
 Ἦνι χορὸν Δίκτυνα δι' αἰποῦ Μαινάλου ἤγε
 νυμφάων, θηρῶν μέγα γαυριόωσα φονῆσι.
 Τὴν δ' ἄρ' ἰδοῦσα κάλεσσ'· ἥ δὲ κληθεῖς ἀνέφρευγε,
 δεῖσασα πρῶτον μὴ Ζεὺς πάλιν εἴη ἐκείνη.
 445 αὐτὰρ ἐπεὶ νύμφας οἰχνεύσας σὺν θεῇ εἶδεν,
 ἔγνω οὐ δόλον ὄντα καὶ ὠμάρτησεν ὀμίλῳ.
 Ὡς χαλεπόν, φεῦ, μὴ ἀλίτημ' ἐκφῆναι ὀπωπῇ!
 Ὅσσε μὲν οὐκ ἀνάειρεν ἀπ' οὔδεος, οὐδὲ θεαίνης
 ὥς ἔθος, ἐγγὺς ἔβαιν', οὐδ' ἐπλετο πρώτη ὀμίλου·
 450 σίγα δ', ἡδ' αἰδοῦς σήμαιν' ἐρυθήματι λύμην.
 Εἰ δὲ θεὰ μὴ ἔην ἀγνή, πολλοῖς κ' ἀλίτημα
 φράσσατο σημείοις· νύμφας δ' ἔο φασὶ φράσασθαι.
 Ἐννατον ἤδη ἔφαινεν ἐλισσομένη κέρα Μῆνη,
 εὔτε φλόγεσσι καμοῦσα κασιγνήτοιο θέαινα
 455 ἐρσῆεν νέμος ἴξεν, ὅπου τε ῥύαξ κελαρύζων
 ἐν δίνῃσι ῥέε, ψάμαθον ψυχρὴν προκυλινδων.
 Ἦνῃσ' οὖν χῶρον, ποδί θ' ἤψατο ὕδατος ἄχρου.
 καὶ τοῦτ' αἰνῆσας “ Οὐδεῖς, ἔφατ', ἅμμ' ὀπιπεύει

- σώματ' ἐϋρρέιτοισιν ἐν ὕδασι γυμνὰ βάλωμεν·
 460 Παρβασιάς φοινίχθη· ἀπαμφιέσαντο μὲν ἄλλαι·
 ἡ δὲ μόνη δῆθυνεν. ὀκνεύσης ἔσθος ἀφείλον·
 τῆμος δ' ἀμπλακίη σὺν γυμνῷ σώματι ὥφθη.
 Ὡς δ' ἔμπληκτος ἔην νηδὺν θέλε χερσὶ καλύψαι,
 “ Τῆλε, θεὰ φῆ, ἄφερπε, ῥέεθρα δὲ μὴ σὺ μίαινε
 465 ἱρά ,,· ἐοῦ δ' ἐκέλευσεν ἀποστῆναί μιν ἐμίλου.

Ἡ Ἥρα τὴν τοῦ Διὸς αἰσθομένη κλεψιγαμίαν καὶ βαρέως τὴν
 ὕβριν φέρουσα εἰς ἄρκτον μεταβάλλει τὴν Καλλιστώ, ἐκ Διὸς
 ἤδη παῖδα τὸν Ἀρκάδα τεκοῦσαν.

- Φράσσατο κλέμμα πάλαι ὑψιβρεμέταο σύνευνος,
 ἡδὲ τίσιν δεινὴν εἰς ἡμαρ ὑπέρθετ' ἀρηρός.
 Αἰτίη ἀμβολίης οὐκ ἦν ἔτι· πάλλακος ἤδη
 καὶ πάϊς Ἀρκάς, ἄχος τοῦθ' Ἥρης, ἐκλελόχευτο.
 470 Ὡς δ' ἐπὶ τόν δ' Ἥρη κεχολωμένη ἔτραπεν ὅσσε
 καὶ νόον, εἶπε: “ Τόδ' ἦν ἔτι λοιπόν, μοιχαλὶς, ἄμμι·
 » παῖδα τεκεῖν σε, τόκῳ δὲ γενέσθαι ἐμφανέ' ὕβριν,
 » Ζηνὸς ἐμοῦ τ' ἄμυδις ἀσχημοσύνην ἀρίδην.
 » Οὐ τὰδ' ἄτιτ' ἐσσεῖται· ἀφαιρήσω σε γὰρ εἶδος,
 475 » τῷ σοί τ' αὐτῇ ἐμῷ θ' ὁμολέκτρῳ, δύσφορ', ἔαδας. ,,
 Ἐννεπε, καὶ μιν ἐλοῦσα κόμης προπάροιθε μετώπου,
 κάδβαλε προπρηνῇ· ἥ δ' ἰκέτις ὥρεγε πῆχεις.
 Μήριγξι φρίσσειν πῆχεις ἥρξαντο μελαίνης,
 ἐς δ' ὄνυχας γαμφοὺς ἀπομηκύνεσθ' ἔο χεῖρες
 480 καὶ σκελέων τελέειν χρεῖην· Διὶ δὲ πρὶν ὀπωπῇ
 αἰνητὴ δύσμορφος ἐγίγνετο ρύγχει μακρῷ.
 Ὅφρα δὲ μὴ γνάμπτειεν ἔπη νόον ἡδ' ἰκετεῖαι,
 ἐξέλεθ' οἱ αὐδὴν φωνὴ δ' ἐξήρχετο βραγχῆς
 λευκανίης ἀγρίῃ, τρόμου ἐμπλείῃ καὶ ἀπειλῇ·
 485 Φρὴν δ' ἔμπης προτέρη καὶ ἐν ἄρκτῳ κείνη ἔμμενεν·
 Ἡ ῥ' ἄλγος θαμινοῖς μυκήμασι μηνύουσα,
 χεῖρας, ὅποῖαι ἔσαν οἱ, ἐς οὐρανὸν ἄστρο τ' αἶρε,

καὶ φρεσίν, εἰ μὴ ἔπεσσ', ἀχάριστον Ζῆνα κίκλησκε.
ποσσάκις ἢ δείσας' οἷη δραθέειν ἐνὶ δρυμῷ,

- 490 ἤλασκε πρὸ δόμου καὶ ἐοὺς τὸ πάροιθε κατ' ἀγρούς!
ποσσάκι δ' αὖ ὕλακῆσι κυνῶν ἐλάθη διὰ πετρῶν,
θηρευτῶν τε φόβῳ θηραγρέτις αὐτὴ ἔφευγε!
λήθη ἔης μορφῆς ἐκρύβη θαμά, θῆρας ἰδοῦσα,
καὶ ἄρκτους ἔτρεσσ' ὀφθέντας ἐν οὖρεσιν ἄρκτος,
495 πρὸς δὲ λύκους ἔδδειςεν, ἐν οἷς ἐὼν εἶχε τοκῆα.

Ὁ Ἀρκὰς θηρεύων παρ' ἐλάχιστον ἦλθε κατατοξεῦσαι τὴν μητέρα. ἀλλ' ὁ Ζεὺς ἐκώλυσε τὴν μητροφονίαν καὶ ἀμφοτέρους κατηστέρισεν ἐλεήσας.

Ἦνι λυκαονίδος γόνος ἀγνοέων γενέτειραν
ἤλυθεν Ἀρκὰς, ἐτῶν τρεῖς πεντάδας ἐγγὺς ἀνύσσας.
Θῆρας δ' ὡς ἐδίωκε, καλὰς θ' ὡς ἐκλεγε βήσσας,
καὶ ἀρκυστασίης ὕλας Ἐρυμάνθου ἐέργνυ,
400 μητρὶ ἢ ἀντεβόλησ'. ἡδ' Ἀρκάδ' ἐπέστη ἰδοῦσα,
καὶ ἀναγιγνωσκούσῃ ἐώκεε· τὴν δ' ἄρ' ὁ φεῦγεν,
Ὅσσε τ' ἐφ' οἱ πῆξασαν, ἰδ' ἐμμενὲς εἰσορώωσαν
ἀγνοέων ἔτρεσσε· πελάσσαι δ' οἱ ἐθελοούσης
στέρνα τομῷ πεῖραι ἐντύνατο ρίμφα βελέμνῳ.

- 505 Παντοκράτωρ δ' ἤρυξε· σὺν αὐτοῖς δ' ἔργον ἄθεσμον
ἦρεν, ἰδ' ἄμφω ἀναρπάστω σπερχνῆς ὑπ' ἀέλλης
οὐρανῷ ἐγκατέταξε καὶ ἄγχιμα τείρε' ἔθηκεν.

Ἡ Ἥρα τὴν Καλλιστὴν καὶ τὸν παῖδα ἐν οὐρανῷ κατατεταγμένους ἰδοῦσα καὶ διὰ τοῦτο τῷ Διὶ χαλεπήνασα πρὸς τὸν Ὀκεανὸν καὶ τὴν Τηθύν παραγενομένη, αἰτεῖται αὐτοὺς μηδέποτε εἰς θάλασσαν δύναι τὰ νέα ἄστρα ἑᾶσαι.

Ἐξέσεν Ἥρῃ θυμός, ἐπεὶ μετὰ τείρεσι πάλληξ
ἠϋγάσε· πρὸς πολιὴν δ' ἐνὶ κύμασιν ἔκετο Τηθύν,

- 510 πρέσβυν τ' Ὀκεανόν, τοὺς περ θεοὶ πολλάκις ἄλλοι
αἰδέσθεν· καὶ ὁδοῦ σφιν ἀνειρομένοις χρέος εἶπεν·
“ Ἥρεθ', ἐς τί ἄνασσα θεῶν προλιποῦς' ἐγὼ ἔδρας

- » αἰθερίους ἔνθ' ἦκω· ἔχει πόλον ἀντ' ἐμοῦ ἄλλη.
 » ψεύδομαι, εἰμὴ νυκτὸς ὅτε κνέφας ἀμπέχει αἶαν,
 515 » ἄστρον δὺ, ἄλγος ἐμοὶ μέγα, τιμῆς ἄρτι λαχόντα
 » οὐρανίης, ὄψεσθ' ὅθι περ κύκλος ἄξονος ἄκρον
 » ἔσχατος ἀμφιθέει κύκλων τε βράχιστος ἀπάντων.
 » ἧ ρ' ἔσθ', οὗ ἔνεκέν τις ἀφέζεται ὕβρις Ἥρη,
 » δείσει θ' ὕβριθεῖσαν, ὅτε βλάπτουσ' ὀνίνημι;
 520 » ὥς μέγα νῦν δὴ ἔρεξα! ἰδ', ὥς μέγ' ἐμὸν κράτος ἐστίν!
 » εἶρξα γυναῖκ' ἔμεν, ἥδ' ἡ θεὰ γένεθ'. ὦς κακοεργούς
 » τίννυμ' ἔγωγε, θεῇ δ' ἰσχὺς μοι τηλίκη ἐστί!
 » μορφὴν οἱ προτέρην πορέτω, ἥδ' ὥπ' ἀφελέσθω
 » θηρείην, τὸ καὶ ἀργεῖη κούρη πρὶν ἔρεξε.
 525 » Τίπτ' οὐ καὶ γαμέει προαφείς Ἥρην, καὶ ἐμῷ μιν
 » ἐν θαλάμῳ ἵζει ἐκυρόν τε Λυκάονα φαίνει;
 » Ὑμμες δ', εἰ τροφίμην ὕβριζομένην ἐλεεῖτε,
 » ἄρκτους κυανέου ἀπερύκετε πόντου ἰδ' ἄστρον,
 » μισθὸν μοιχοσύνης αἰπὺν πόλον ἄρτι λαχόντα,
 530 » σεύετε, ὄφρ' ἀγνὴν μὴ μοιχαλὶς εἰς ἄλλα δύσῃ. »

Ὁ κόραξ μὲν τῷ Ἀπόλλωνι τὴν τῆς ἑρωμένης Κορωνίδος ἀπιστίαν· ὁ δ' αὐτὴν μὲν κτείνει ὀργισθεὶς, τὸν δὲ ὑπ' αὐτῆς οἱ κυοφορούμενον Ἀσκληπιὸν ἐκρύπτει τῆς πυρᾶς καὶ Χείρωνι τῷ κενταύρῳ ἐκθρέψαι τε καὶ παιδεῦσαι δίδωσι. Τὸν δὲ τέως λευκὴν ἔχοντα τὴν πτέρωσιν κόρακα εἰς μέλανα μεταβάλλει. Τῷ μύθῳ τοῦτ' παρεμβάλλεται ὁ τῆς μεταμορφώσεως τῆς τοῦ Κορωνέως θυγατρὸς εἰς Κορώνην· τοῦτ' δὲ παρασυνάπτεται ὁ τῆς μεταβολῆς τῆς Νυκτιμένης εἰς νυκτερίδα.

- Νεῦσαν ἄλδος θεοί· ἤϊξεν δὲ δι' αἰθέρος Ἥρη
 ἐν ταχινῷ δίφρῳ, τὸν ἐπίστικτοι ταῷ εἴλκον,
 ὄμμασι ποικιλιθέντες ἀποκταμένου νέον Ἄργου.
 Οὕτω καὶ σύ, λάληθρε κόραξ, πετὰ τῆμος ἀμείψας
 535 αἶψα μέλας ἐγένευσ, λευκὸς τὸ πάροιθε πεφυκώς.
 Καὶ οὗτος γὰρ ἦν λευκῆς πτερύγεσσι ποτ' ὄρνις
 ἀργύφρος, τρήρῳσι πελειάσιν ἰσοφαρίζων.

χῆνεσιν οὐκ εἶκων, Καπιτώλιον οἳ ποτ' ἔμελλον
ἄγρυπνοι ῥύσεσθ', οὐ κύκνοις ὑδροχαρέςσιν.

540 Ἄασέ μιν γλῶσσα· γλώσσης λάλου εἵνεκ' ἐκεῖνος
λευκὸς ἐὼν τὸ πάρος, νῦν ἔμπαλιν ἐστι κελαινός.

Πάσῃ ἐν Αἰμονίῃ οὔτις χαριεστέρα ἄλλη
Λαρισαίης ἔπλε Κορωνίδος· εὐαδε δὴ σοι,
Δελφικέ, ἀγνή ἐοῦσα, ἥ ἀγνώς· ἀλλὰ γε Φοίβου

445 ὄρνις μοιχοσύνην ἐφράσσατο· ἀγγελέων δὲ
κρυπταδίην πρῆξιν, μηνυτῆς ἀπαράμυθος,
ἦεν ἐὼν πρὸς ἄνακτα· κορώνῃ δ' ἔσπετο κείνῳ
προπταμένη λακέρυζα, πυθέσθαι πάντα ποθεῦσα.

Ὡς δ' ἤκουσεν ὁδοῖο χρέος, “ φάτο. Οὐ τοι ὀνήσει

550 » ἥ δε κέλευθος· ἐμὸν σύ γε μῦθον μὴ ἀθέριζε.

» Τίς ποτ' ἔην, τίς δ' εἰμί, ὄρα, καὶ αἵτι' ἐρώτα·

» πεύσῃ δ' ὅττι με πίστις ἐσίνατο. Πρὶν ποτε γάρ τοι

» Παλλὰς Ἐριχθόνιον, δίχα μητέρος ἐν χθονὶ φύντα,

» ἀτθίδος ἱτεῖης πλεκτῇ ἐνικάτθετο κίστῃ,

555 » καὶ διφυοῦς Κέκροπος τρισὶ μιν κούρησι φυλάσσειν

» δῶκεν, ἐπεντείλας' ἐὰ μὴ κρύφει αὐγάσασσθαι.

» Ἐν πυκνοῖσιν ἐγὼ πτελέης φύλλοις ἐδόκευον,

» τί πράξουσιν· δύ' οὖν πιστῶς ἐφύλαξαν ἐφετμήν.

» Πάνδροσος ἦδ' Ἔρση· δειλὰς δὲ τρίτῃ ὁμοδέλφους

560 » Ἀγλαυρος καλέουσα, πλόκον χερὶ λῦσε· καὶ αἴφνης

» Παῖδ' ἴδον ἡδὲ δράκοντα παρήμενον ἐνδοθὶ κίστης.

» Πρῆξιν ἐγὼ μήνυσα θεῇ, ἀνθ' οὗ χάριν ἔσχον

» Τριτογενοῦς πελάτις ἀπόβλητος νῦν καλέεσθαι,

» ὄρνιθός θ' ἦσσαν νυχίης ἔμεν. Ἡδ' ἐμὴ ὄρνεις

565 » θωὴ ἀποτρεπέτω μὴ μύθοις πῆμα ματεύειν.

» Ἐμψης δ' αὐτομάτῃ μ' οὐ λισσομένην ἐδέδεκτο

» ἦν ἐπέτιν· τόδ' Ἀθηναίην αὐτὴν ἐρέεινε,

» ἥ ῥα χαλεπτομένη περ ἐτήτυμον οὐκ ἀποκρύψει.

» Ἐν γὰρ Φωκίδι γαίῃ ἀγακλειτός με Κορωνεὺς

- 570 » γείνατο καὶ βασιλὶς πελόμην· ἀρίδηλα φατίζω·
 » πολλοὶ δ' ἐμνώνοντό μ' ἀφνειοί· μή μ' ἀθέριζε·
 » ἀλλὰ με εἶδος ἄσασε· βαδίζουσιν γὰρ ἐπ' ἄκρης
 » ψάμμου ἐν ἡϊόνι βραδέως ποτέ, ὥσπερ ἔθος μοι,
 » Ποντομέδων μ' ἔσιδεν καὶ ἀνεφλέγη· ὥς δὲ λιτῆσιν
- 575 » αἰμυλίοις τε μάτην μύθοισι χρόνον διέτριβεν,
 » ἠπείλησε βίην μέθεπέν τε· λίπον δ' ἐγὼ ἄκτῃν
 » φεύγουσα στερεήν, ψαμάθῳ τε μάτην ἐνέκαμνον.
 » Εἶτα θεοὺς τε βροτούς τ' ἐκάλουν· ἀλλ' οὐ τίνα θνητῶν
 » ἔκετ' ἐμῇ φωνῇ· κούρη κούρην ἐλέησε
- 580 » καὶ ἐπάρηξεν. ἔτεινον ἐς οὐρανὸν ὑψόσε χεῖρας·
 » ἀλλὰ φύειν χεῖρες πτέρυγας ἥρξαντο μελαίνας.
 » ὤμων πειρήθην ἀποδύσασθ' εἶμα· τὸ δ' ἦδη
 » ἐς πτίλα τράπτο, καὶ ἐν ῥινῷ ταναὰς βάλε ρίζας.
 γύμν' ἔθελον παλάμησιν ἐμῇσι στήθεα τύψαι,
- 585 » ἀλλ' οὐτ' ἄρ' παλάμας, οὐτ' εἶχον στήθεα γυμνά·
 » ποσσὶ θεόν· ψάμαθος δ' οὐμευ πόδας ὥς πρὶν ἔρυκεν,
 » ἀλλ' ἔθρωσκον ὑπερθε πέδου· ἀνὰ δ' αὐτίκ' ἐς αὖρας
 » ἦρθην, ἥδ' ἐπέτις Γλαυκώπιδος ἀγνὴ ἐκλήθην.
 » Ἀλλὰ τί μοι τοῦδ' ἦδος, εἰ ἔργματι ὄρνις ἐτύχθη
- 590 » Νυκτιμένη βδελυρῷ καὶ ἐμὴν διεδέξατο τιμὴν;
 » ἢ σύγ' ἔτ' οὐ πέπυσαι διάπυστον χρῆμ' ἀνὰ πᾶσαν
 » Λέσβον, Νυκτιμένην πατρὸς εὐνὴν οἷο μιῆναι;
 » ἢ δ' ὄρνις περ νῦν, μεμνημένη ἀμπλακίης ἧς,
 » θνητῶν ὄμμα φάος τ' ἀλεείνει ἰδ' ἐν σκότει αἰδῶ
- 595 » κεύθει, ἀπ' αἰθέρος αἰὲν ἐλαυνομένη ὑπὸ πάντων.
 » Τοῖα φθειγγομένη φάτο κεῖνος· “ἐπίσχεσίς ἦδε
 » ἐς κακὸν εἴη σοι· κενεῆς δ' ἐμοὶ οὐ μέλει ὀμφῆς,”
 Οὐδ' ἔτ' ἀπέσχεθ' ὁδοῦ· ἐλθὼν δ' ἠγγειλεν ἄνακτι,
 ὥς παριαύοντ' εἶδε Κορωνίδι θεσσαλὸν ἄνδρα.
- 600 » Ἐκπεσε δάφνην ἐρῶντι, τόδ' ὥς ἐσάκουσ' ἀλίτρημα·
 ὄψις δὲ χροίῃ τε θεοῦ, φόρμιγξ τε παρᾶσσον

- ᾤχετο· φλεγμαίνων δὲ κέαρ χόλῳ εἴλετο ὄπλα
 ἡθάδια, γνάμψας τ' ἀπ' ἄκρων κεράων ἐτίτηνε
 τόξον, ἰδὲ στέρνα ζευχθέντα πάρος θάμ' ἐοῖσι
 605 στέρνοις ἐν φιλότῃτι βελέμνῳ πείρεν ἀφύκτῳ.
 Οὐταμένη στόνον ἤκεν· ἀφελκύσασα δὲ τρώμης
 χαλκόν, λευκὰ ῥέθη φοινικέῳ αἵματι δεῦσε
 καὶ φάτο· “Ἦν δὴ, Φοῖβε, δίκην σοι τήνδε μ' ὑποσχεῖν,
 » ἀλλὰ λοχευσαμένην· δύο δ' ἐν μιῇ ὀλλύμεθ' ὧδε· ”
 610 Τόσσ' ἔφατ'· ἐκ γύων δὲ σὺν αἵματι θυμὸν ἔχευεν.
 ἄψυχον δὲ δέμας θανάτου κρύος αἶψα κατέσχε.
 Τισάμενον κούρην μεταμήθει' εἶλεν ἐραστήν·
 αὐτὸν δ' ἔστυγέεσχ', ὅτι χώσατο τόσσον ἀκούσας,
 καὶ ὄρνιν στυγέεσκε, δι' οὗ ἀλίτημ' ἐπέπυστο,
 615 αἰτίον οἱ ἄλγευς· αὐτὰρ βιὸν ἡδὲ χέρ' αὐτήν,
 σὺν τε χερὶ θρασέας αἰνῶς στυγέεσκεν δίστους.
 θάλπε δὲ πεπτηῦϊαν, ἰδ' ὀψίῃ αἶσαν ἄρωγῇ
 νικῆσαι πειρήτο· μάτην δ' ἄλθεσσιν ἐχρήτο.
 Αὐτὰρ ἐπεὶ μόχθησεν ἐτώσια, τευχομένην δὲ
 620 εἶδε πυρήν, πυμάτην τε δέμας φλόγα δάψαι ἐτοίμην,
 αἴλινον ἐστονάχησε (θεῶν γὰρ τ' οὐ θέμις ὅσσε
 τέγγεσθαι δακρύοις) στέρνοιο τότε ἐκ μυχάτοιο,
 ὡς ὅτε τις πόρτις ῥαιστῆρ' ἰδεῖ δινηθέντα
 ῥίμφ' ἐπὶ δεξιᾷ, καὶ μόσχου κροτάφους γαλαθηνοῦ
 625 κοιλοφυεῖς πληγῇ βαρυδούπῳ συνθραύσαντα.
 ὡς δὲ μύρον στήθεσσι νεκρῆς ἐπέχευεν ἀτερπές,
 καὶ χέρας οἱ ἄμπλεξε, τέλεσσέ τε θεσμὶ ἄθεσμα,
 συμφλεχθῆναι σπέρμ' ἐὼν οὐκ ἠνέσχετο Φοῖβος.
 ἐκ δὲ φλογός τε γόνον γαστρός τ' εἰρύσσατο μητρός,
 630 καὶ διφυοῦς Χείρωνος ἐπὶ σπέος ἤγαγεν εὐρύ·
 γλώσσης δ' ἐλπόμενον ἐτυμηθρόου ἄξια δῶρα
 ἤρουξ' ἐν λευκοῖς κόρακ' ὀρνίθεσσι νέμεσθαι·

Ἵκυρόῃ Χείρωνος θυγάτηρ ἐνθεάζουσα τὰ τῷ Ἀσκληπιῷ καὶ
τῷ ἰδίῳ πατρὶ συμβησόμενα προλέγει· ὁ δὲ Ζεὺς ὀργισθεὶς ἐπὶ
τούτῳ εἰς θήλειαν ἵππον αὐτὴν μεταβάλλει·

- Τέρπετο μιζοφυῆς θεῆς ἐκφύντι γενέθλης
ὧ τροφίμῳ, τιμῇ τε μεμιγμένῳ ἦδετο μόχθῳ.
- 635 Ἦνὶ κόμῃς ξανθῆς ὤμους κεκαλυμμένη ἦλθε
Κενταύρου θυγάτηρ, τὴν ὠδίνασα Χαρικλῶ
Νύμφη ἐπ' ὠκυρόου ποταμοῦ ὄχθης ὀνόμηνεν
Ἵκυρόην· ἥ δ' οὖν τέχνας πατρὸς δεδαυῖα
οὐκ ἔστεργεν· ἄδηλα δ' ἐμέλπετο θέσφατα μοιρῶν.
- 640 τῷ φρένα θεσπιεπέσσι κατισχομένη μανίησιν,
καὶ ζιουσα θεῶ, τὸν ἐνὶ στήθεσιν ἔεργε,
παῖδ' ἐσιδοῦσα προσεῖπεν· “Ἀέξεο πᾶσι σωτήρ,
» ὦ παῖ! ἧ ζωὴν σοι ὀφειλήσει θαμὰ φύτλη
» ἀνθρώπων, ψυχάς τε δυνήσσαι ἅψ ἀνενεγχεῖν
- 645 » ἐξ αἵδεω· τό δ' ἐπεὶ κ' ἀέκητι θεῶν ποτε ῥέξης,
» πάππου σε φλογερὸν βέλος εἵρξει μηκέτι ῥέξαι.
» ἐκ δὲ θεοῦ ἅπνοον σῶμ' ἔσσειαι, ἐκ νέκυος δὲ
» δεύτερον αὖ δαίμων· δις δ' οὕτως αἴσαν ἀμείψεις.
» Καὶ σύ, πάτερ φίλε, ὃς φύσιος νόμῳ ἄμβροτός ἐσσι,
- 650 » ἀφθαρτός τε τέτυξαι ἐς αἰῶν' ἔμμεν ἅπαντα,
» θνητὸς ἔμμεν ποθέσεις, σὰ τετρωμένα ὀππότ' ὀπίσσω
» γυῖα δρακοντείου δύντος λύθρου, ἄλγεα πείσῃ.
» τῷ σε θεοὶ θήσουσ' ἐξ ἀθανάτου θανάτοιο
» ἔμμορον, ἡδὲ θεαὶ τρεῖς σὸν τότε νῆμα ταμοῦσι.,”
- 655 Λείπετό τι φράσσαι· στήθευς στένεν ἐκ μυχάτοιο,
καὶ κανθῶν προθορόντα παρειᾶς δάκρυ' ἔτεγγε.
“Μοῖρά μ', ἔφη, φθάνει. τῷ πλείον' ἐρύκομαι αὐδοᾶν,
» καὶ στόμα κωλύεται φοιβήϊον ὅσσαν ἰάλλειν.
» οὐ τόσου ἀξίῃ ἔσχε τέχνη, τῆς μοι κεχόλωνται
- 660 » ἀθάνατοι· κρείσσων κ' ἔπλετ' ἔσσομένων μοι ἀφραστύς.
» νῦν εἶδος δοκέω ἀποέννυσθ' ἧκα βρότειον·

» νῦν βρωτὺς ποίη μοι ἐπεύαδεν· ἄμ πεδίον δὲ
 » ἴεμαι εὐρὺ θέειν, τρέπομαί τ' ἐς σύγγονον ἵππον.
 » ἐς τί δ' ὅλη; διφυῆς γάρ μοι γενέτωρ γεγένηται.,,

665 Τοῖ' ἀνοδυρομένης πύματοι φθόγγοι ἀνοδυρμοῦ
 τυτθὸν ἄκουσθεν· ἔσαν γὰρ οἱ ἔπε' ἄκριτ' ἐκεῖνα.
 Αὐτίκα δ' οὐκέτ' ἔπη, οὐθ' ἵππου φθόγγος ἐκεῖνος,
 οἶος δ' ἵππου· ἔπειτα δ' ἐτήτυμον ἵππου ἔηκεν
 ἐκ στόματος χρομάδον καὶ χεῖρας ἔτειν' ἐπὶ ποίην.

670 Δάκτυλα μὲν συνέφυ καὶ πέντ' ὄνυχας κερατώδεις
 μουνοφυῆς συνέδησεν ὀπλή· στόμ' ἀέξετο δ' ἤδη
 καὶ αὐχὴν· μακρῆς χλανίδος τὸ πλεῖστον ἔγεντο
 οὐρή· ἀτὰρ χαῖται, αἵτ' αὐχένι ἀμφιέχυντο,
 ἐς λοφίην τράφθεν ἐπιδέξια· σὺν δέ οἱ αὐδὴ

675 ἡλλάχθη καὶ μορφή, ἔδωκε δ' οἱ οὐνομα μορφή.

Μάτην ὁ Χείρων θρηνῶν τὴν τοῦ Ἀπόλλωνος αἰτεῖται ἐπικου-
 ρίαν· οὗτος γὰρ τότε πόρρω τῆς Θεσσαλίας ἐν Μεσσηνίᾳ καὶ
 Ἡλιδι ἐδουκόλει. Ὁ δὲ Ἑρμῆς ἐκεῖσε ἀφικόμενος λάθρα ὑπε-
 ξαιρεῖται τὰς τοῦ Ἀπόλλωνος βοῦς καὶ τὸν Βάττον ψευδάμε-
 νον τὴν ὑπόσχεσιν καὶ τὸν τόπον μηνύσαντα, ἐνθα αἱ βοῦς
 ἐκεκρύφατο, μετατρέπει εἰς λίθον.

Κλαῖε, τήν τε μάτην Φιλύρης γόνος ἡτέεθ' ἦρως.
 Φοῖβ', ἐπαρωγὴν· οὐ γὰρ ἔην βουλάς ἀθετῆσαι
 Ζηνὸς ἐρισθενέος· οὐδ' εἴ σοι ἔην ἀθετῆσαι,
 κεῖθι παρής· Ἥλιν Μεσσηνίδα τ' αἶαν ἔναιες.

680 Τῆμος δὴ κῶάς σε βοτηρικὸν εἴλυνεν ὦμους·
 καὶ λαιῇ μὲν βάκτρον ἔχες βαρὺ ἀγριελαίης,
 τῇ δ' ἐτέρῃ σύριγγ' ἔπτ' ἐν δονάκεσσιν ἀνίσοις.
 Ὅφρ' οὖν σὰς φρένας εἶχεν ἔρως καὶ ἔτερπέ σε σύριγξ,
 ἀγροὺς ἐς· πυλίους ἀφυλάκτους φασὶ προελθεῖν

685 βοῦς· τὰς δ' ἄρ' Μαίης ἀτλαντίδος ἔδρακεν υἱὸς
 ἠδὲ δόλοισ ἐλάσας ἔκρυψ' ἐνὶ τάρφεσιν ὕλης.
 Μοῦνος ἐφράσσατο κλέμμα γέρων ἀρίδηλος ἐν ἀγροῖς
 κείνοις, ὃν Βάττον πάντες καλέεσκον ὄμουροι.

- Ἄφνειοιο νάπας Νηλῆος καὶ νέμε' οὗτος
 690 ποιήεντα φύλασσε, καὶ ἵππους φέρβεν ἀγαυράς.
 Τὸν δ' οὖν δέσας χειρὶ παρήγαγε θωπικῇ Ἑρμῆς
 καὶ φάτο· “Ὅς τις ἄρ' εἷς, ξεῖν', εἴτις σ' ἀμφὶ βόεσσιν
 » ἐνθάδ' ἔροιτο, λέγ' ἀγνοέειν· ὅφρ' ἔχρησθα δ' ἀμοιβὴν
 » πρήξιος ἐξ ἐμέθεν, βοῦν τήν δε λάβ' ἀγλαόγουιν.”
 695 καὶ μιν ἔδωκε· γέρων δὲ λαβὼν ἀπαμείψατο τοῖα·
 “Θάρσει· λᾶας ἔδε πρότερός κε σὰ κλέμματα εἶποι.”
 Δεῖξε δὲ λᾶαν. Ἀπαὶ δ' ἰέναι Διὸς εἶσατο υἱός·
 εἴτ' ἐπανῆλθεν· ὁμοῦ δ' αὐδὴν καὶ εἶδος ἀμείψας,
 ἔννεπεν· “ὦ ἀγροῖκε, εἰ ἐνθάδε βοῦς τινὰς εἶδες
 700 » οἰχνεύσας, ἐπάρηξον ἰδὲ κλοπίνην ἀνάφηνον·
 » σὺν ταύρῳ βοῦν σοι καλὸν μῆνυτρον ὀπάσσω.”
 Δῶρον ὑποσχομένῳ διπλοῦν ὁ γέρων οἱ ἔειπε·
 “Κεῖνῳ ἐν οὔρῳ ἔσονθ'”, αἰ δ' ἦσαν ἐν οὔρεϊ κείνῳ.
 Τῷ δ' Ἑρμῆς γελάσας· “ἐμὲ μηνύεις μοι ἄπιστε;
 705 » μηνύεις ἐμέ μοι;”, καὶ στήθεα τρέψεν ἄπιστα
 ἐς λίθον, ὃν καὶ νῦν ἔτι μηνυτὴν καλέουσιν.
 ἀρχαῖον δὲ λίθῳ καὶ ἀναιτίῳ ἐστὶν ὄνειδος.

Ὁ Ἑρμῆς διαέριος ὑπὲρ τῆς Ἀθήνας ἱπτάμενος, μίαν τῶν Κέ-
 κροπος θυγατέρων τὴν Ἑρσὴν ἰδὼν, ἔρωτι αὐτῆς διακαίεται
 καὶ μισθῷ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς Ἀγλαυρον πείθει τῷ ἐκυτοῦ
 ὑπουργῆσαι πόθῳ. Ἡ δὲ Ἀθηναῖα τοῦ πρὸς ἐαυτὴν τῆς Ἀγλαύ-
 ρου ἀμαρτήματος μεμνημένη, (ἴδε στ. 559 κ. ε.) τοῦ ἐλπι-
 ζομένου ἀγαθοῦ ἐκκροῦσαι αὐτὴν βουλεύεται· καὶ δὴ πρὸς τὸν
 Φθόνον ἐλθοῦσα, αἰτεῖται αὐτὸν τῇ ἐκείνης ἐνιοβολῆσαι καρ-
 δία. Ἡ οὖν Ἀγλαυρος τῇ ἀδελφῇ Ἑρσῇ φθονήσασα, τὴν παρ'
 αὐτὴν εἴσοδον τοῦ Ἑρμοῦ διακωλύειν πειράται καὶ εἰς λίθον
 ὑπ' αὐτοῦ μεταβάλλεται.

- Ἐκπετάσας πτέρυγας Χρυσόρραπις ἐνθεν ἀέρθη,
 Μουνοχίης δ' ἀγροῦς θυμαρέα τ' αἶαν Ἀθήνης
 710 λεῦσσε' ὑπεριπτάμενος τερπνοῦ κήπους τε Λυκείου.
 Ἡματι δὴ κείνῳ κατ' ἔθος τόθι παρθένοι ἄγναι
 Παλλάδος εἰς φαιδορὴν ἄκρην ἐπὶ κρατὸς ἄχραντα

- στεπτοῖς ἐν κανέοις πολιηρόχῳ ἱρὰ κόμιζον.
 Ἔνθεν ἀπερχομένας πτηνὸς θεὸς ἔδρακ' ἰδ' οἶμον
 715 οὐκ ἔτ' ἔτεμν' ἰθύν, ἀλλ' αὐτόθι κυκλοφορεῖτο.
 ὥς δέ ποθ' ἱρήξ' ἔγκατ' ἰδὼν ὠκύπτερος ὄρνις,
 ἱρήων δεδιῶς στῆφος, τό περ ἀμφέπει ἱρά,
 κυκλὸς' ἐλίσσεται, οὐδὲ πρόσω τέτληκε προσελθεῖν,
 ἐλπωρὴν δ' ἄρ' ἐὴν περιίπταται ὄξυ μενοινῶν,
 720 τὼς ὑπὲρ ἀκταίης κοῦφος Κυλλήνιος ἄκρης
 ἰθείης ἀπέκαμψε, καταυτόθι τε στρωφᾷτο.
 Ὅσσῳ στιλπνότερος πόλου ἄλλων λάμπεται ἄστρον
 Φωσφόρος, ἡδ' ὅσσῳ χρυσέα σέο, Φωσφόρε, Φοῖβη,
 τόσσῳ παρθενικῶν προφερεστέρη οἴχνεε πασῶν
 725 Ἐρση, πομπῆς ἀγλαΐη καὶ ἑὼν συνοπηδῶν.
 Θαύμας' ἰδὼν Διὸς υἱός, ἐν αἰθέρι δ' ὕψι πολεῦων
 ἔξεσεν ὡς μόλιβος, τόν περ βαλειαρὶς ἔηκε
 σφενδόνη· ἵπταθ' ὃ γὰρ διὰ τ' οἴμου θέρμετ' ἐρωῇ,
 καὶ ὅπερ οὐκ ἔχε πῦρ εὐρίσκεται ἐν νεφέεσσιν.
 730 Οἶμον ἄμειψ' Ἑρμῆς κατὰ τ' αἰθέρος ἐς χθον' ὄρουσεν.
 οὐδ' ἄρ' ἐ αὐτὸν ἔκρυπτε· τόσον μορφῇ ἐπεποιθεῖ
 ἔνδοκα μὲν τ' ἐπεποιθεῖ· ἄξεε δὲ καὶ κομιδὴ μιν.
 Ψῆξε κόμην, σὺν δε χλαμύδ' εὐθέτις, ὄφρα κρέμαίτο
 εὖ, παρυφῇ τ' αὐτῆς καὶ χρύσεος κόσμος ὀρῶτο,
 735 ὄφρα ῥάπισ οἱ ἔοι ἐνδέξια, ὄργανον ὕπνου,
 ὄφρα τ' ἐπ' ἀσπίλοις στίλβοιεν πέλμασι ταρσοί.
 ἀσκητοὺς ἐλέφαντι χελώνη τ' ἐντὸς ἔεργε
 τρεῖς θαλάμους μέγαρον, τῶν τύνη, Πάνδρος', ἔναιες
 δεξιόν, Ἀγλαυρος λαιόν, μέσατον δ' ἔχεν Ἐρση.
 740 Ἡ οὖν λαιὸν ἔχε, πρώτη προσιόντ' ἐνόησεν
 Ἑρμῆν, ἡδὲ θεοῦ θάρσησ' ὄνομ' ἐξερεεῖναι,
 ἡδ' ἐφ' ὅτῳ ἦκοι· ὃ δ' Ἀτλαντος Πληϊόνης τε
 ὑιωνὸς τοί' ἔειπεν· «Ἐγὼ φέρω αἰθερόφοιτος
 » πατρὸς ἐφημοσύνας· Ζηνὸς δ' ἐγὼ ἐκχέγα' αὐτοῦ.

- 745 » Οὐ πλάσσομαι προχάνην· βούλει τεῇ ἔμμεν ἀδελφῇ
 » πιστή, ἐμῶν δὲ φίλων τηθὶς τεκέων καλέεσθαι;
 » Ἐρση ὁδοῖο τέλος μοι· ἐρῶντι δὴ εὐμενέοις μοι. „
 Εἴσιδ' ἐκεῖνον Ἀγλαυρος ὁμοίοις ὄμμασι κούρη,
 οἷσις πρὶν κρύφια ξανθῆς ἠὺγάσσατ' Ἀθήνης.
- 750 Μισθὸν δ' ἔργου ἐοῦ σταθμὸν μέγαν ἦτεε χρυσοῦ,
 καί μιν ἀποστιχέειν οἴκου ἐκέλευε μεταξὺ.
 Ταυρῶπις δ' ἐπὶ τὴν αἰνὴ θεὰ ἔτραπεν ὅσσε,
 καὶ τόσσον μυχάτου στόνον ἐκ στέρνου ἀνέηκεν,
 ὥσθ' οἱ καὶ στῆθος καὶ ἐπὶ στήθευς ἀνεσείσθη
- 755 αἰγίς· ἀνεμνήσθη γάρ, ὅτι κρύφι' ἐξεκάλυψε
 χερσὶν ἔῃς κείνη, ὅτ' ἀμήτορα λημνίου υἱὸν
 Ἡφαίστου πρῶην παρ' ὑπόσχεσιν ἔτλη ιδέσθαι.
 Μνήσατο δ', ὅτι θεῶ τε φίλη καὶ ἀδελφῇ ἔσοιτο
 καὶ ἅμ' ἀφνειή, εἴγε λάβοι ὅσον ἦτεε χρυσόν.
- 760 Αὐτίκα δὴ Φθόνου εἴσι δόμον μεμορυγμένον ἰῶ
 κυανέῳ· στυγερὸς δ' οἱ ἐν ἄγχεσι κεῖτο βαθίστοις
 αἰγλῆς τ' ἡελίου καὶ ἀητῶν ἄμμορος οἶκος,
 φύχεος ἀδρανέος καὶ κρυμοῦ ἔμπλεος αἰέν,
 εὖνις δ' αὖτε πυρός, κεκαλυμμένος ἀχλύϊ πυκνῇ.
- 765 Ὡς οὖν αἶψα κόρη πολεμήτοκος ἵκετο κεῖσε,
 ἔστη δὴ πρὸ δόμου· (οὐ γὰρ θέμις ἔπλετ' ἐσελθεῖν
 οἶκον)· ἄκρω δέ τε πυκνὰ θυρώματα δουρὶ πάτασεν.
 Ὡχθη πληγεῖσα θύρη· ἶδε δὲ Φθόνον ἔνδον
 ὦμ' ἔχιος κρέ' ἔδοντα, τά περ τρέφει οἱ κακότητα.
- 770 Κεῖνον ἰδοῦσα πάλιν τράπεν ὄμμαθ'· ὁδ' ἔγρετο νωθῆς
 ἐκ δαπέδου, ὀφίων θ' ἡμιβρώτων λίπε σάρκας,
 καὶ βραδέεσσιν ἔβαινε χαμαὶ ποσὶν ἀμφισαλεύων.
 Ὡς δὲ θεὴν μορφῇ τε καὶ ἔντεσιν εἶδε πρέπουσαν,
 βυσσόθεν ἐστονάχησε παρέσπασέ τε στόνῳ ὦπα.
 ὦχρόν οἱ ἐστὶ πρόσωπον, ἀτὰρ σκελιφρὸν μάλα σῶμα,
- 775 λοξὸν δ' αὖτε βλέμμα, πελιδνοὶ δ' αὖχμη ὁδόντες·

στέρνα χολοίβαφ' ὀράται, ἐπὶ γλώσσης κέχυτ' ἴος,
τῇλε γέλωσ φεύγει, πλὴν εἴ τί τιν' ἄλγος ὀρίνει·
οὐδέποθ' ὕπνου γεύετ', ἐρεχθόμενος μελεδῶσιν,

780 ἄλλ' ὀράα μερόπων εὐηπελίην ὀδυνηρήν,
καὶ συντήκεθ' ὀρῶν, κάρφων θ' ἅμα κάρφεται αὐτός,
αὐτόν θ' ἔ τρύει· καίπερ στυγέουσα δ' Ἀθήνη
κηρόθι κεῖνον, ὅμως τάδε μιν βραχέα προσέειπε.

“Κεκροπίδων σὺ μίαν ἴθι χρᾶνον σῶ, Φθόνει, ἰῶ,
785 Ἀγλαυρον· τοίη χρεῖῳ πέλει,, Οὐ πλέον εἶπε
καὶ κίε· γαῖαν δ' ὥσεν ἐρεισαμένη δορὶ μακρῶ.

Νισσομένην δὲ θεὰν λοξοῖς Φθόνος ὄμμασι λεύσσω
βαί' ὑπετονθόρισε, Τριτοῦς τ' ἐπιτεύγματι θυμὸν
ἄχλυτο· ἀμφίδετον δ' ἄρ' ἀκάνθης πάντοθι βάκτρον

790 εἶλετο, καὶ δνοφεροῖσι καλυπτόμενος νεφέεσσιν,
ὅπποι βαίνοι, ἔτριβεν ἀρούρας ἀνθεμοέσσας,
καὶ βοτάνας ἐνέπρηθε, καὶ ἄκρους κεῖρε κορύμβους,
πνοιῇ δ' ἦ λαούς τε, πόλεις τε, δόμους τ' ἐμιάινεν·
“Υστατα δ' ὀφθαλμοῖς ἱερὴν πόλιν ἔδρακ' Ἀθήνης,

695 ἰδομένη δυνάμει τε καὶ εἰρήνῃ θαλέθουσαν,
καὶ δάκρυ' οὐ κατέρυκεν, ἐπεὶ γ' οὐ λεῦσσε δακρυτά.
αὐτὰρ ἐπεὶ θαλάμους Κεκροπηίδος ἔκετο κούρης,
κρῆνε κέλευσμα· θιγὼν γὰρ ἔο στέρνου χερὶ κεῖνος
ἰοθαφεῖ, γαμψῶν ἐνέπλησε στήθεα κέντρων,

800 καὶ ἐνέηκε μίᾱσμ' ὀλοόν, καὶ ἔχευε κελαινὸν
εἴσω ἐς ὀστέα καὶ μέσσους ἐς πνεύμονας ἰόν.

“Ὅφρα δὲ μὴ ἄποθεν τοίη ἔρχοιθ' οἱ ἀνίη,
θῆχ' οἱ ὑπ' ὀφθαλμοῖσι κασιγνήτην τε γάμον τε
ὄλβιον, Ἑρμείᾱ τ' ἀριπρεπέος θεοῦ εἶδος·

805 Πάντα δ' ἄεξ', οἷς κούρη ὀρίνετο καὶ ὀδύνησι
δάκνετο λαθραίης κεκροπίς· διὰ νύκτα δ' ἀδήμων
καὶ ἡμαρ στονάχιζε, νόσῳ τε βραδείῃ ἄποτμος
τήκετο, ὥς πηγὰς βληχροῖς Φοίβου βελέεσσιν.

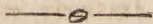
- Οὕτω δ' εὐποτμῇ κάσιος κέαρ αἶθετο Ἔρσης,
 810 ὥς ὅτε πῦρ βοτάνησιν ἀκανθώδεσσι πελάσθη,
 αἰ δ' ἄρ' ἀνέυθε φλογὸς πυρὶ τύφοντ' ἡρέμα βαιῶ.
 Πολλάκι μὲν θανέειν ἐπόθησ', ὅφρα μὴ τοῖ' ὀρώη·
 πολλάκι δ' ὥς ἀλίτημα πάθος πατρὶ τρηχέϊ φῆναι.
 Ὑστατίον δ' οὐδῶ μέσφ' ἔζετο, ὥς θεὸν εἶρξῃ
 815 ἐρχόμενον· καὶ οἱ θώπτοντί τε, λισσομένῳ τε,
 μέλιχ' ἔπη τ' αὐδῶντι τοῖ' ἔκφατο· “ἴσχεο μύθων·
 » οὐ γὰρ ἔγωγε θύρης χάσομαι πρὶν σ' ἐνθεν ἀπῶσαι.,,
 “Μιμνέτω ἔμπεδα ταῦτα·,, ταχὺς Κυλλήνιος εἶπε,
 γλυπτὰς τ' ὥξε θύρας ῥάβδῳ· Κεῖνη δ' ἄρ' ἐγρέσθαι
 820 πειρηθεῖσ', ἐὰ γυῖα, τὰ κάμπτεται ἐξομένοισι,
 κινῆσαι βρίθους ὑπὸ νωθέος οὐκ ἐδυνάσθη.
 Ἦτοι ἀναστῆσαι πειρήσατο ὃν δέμας ἐνθεν,
 ἀλλ' ἄρμος γούνων ἐπεπήγεε, δῦνε δὲ γυῖα
 ῥῖγος, καὶ ὥχρων ῥευστὸν φλέβες αἶμ' ὀλέσασαι.
 825 Ὡς δ' εἶωθε πρόσω νήκεστον καρκίνος ἔρπειν
 πῆμα, προστιθέμεν τ' ἀσκηθέα γυῖα νοσηροῖς,
 τὼς κηρεσιφόρος πάγος ἦκα στήθε' ἀνῆλθε,
 καὶ βιότου οἴμους καὶ πνοιῆς φράσσε κελεύθους.
 Ἦ δ' αὐδ' ἄν οὐ πειρήθη, οὐδ' ὄσσα κεν οἶμον
 830 πειρηθείσης εὖρε· τέτραπτο γὰρ ἐς λίθον αὐχὴν,
 καὶ στόμ' ἀπεσκληρύντο, τύπος θ' ὥς ἄπνοος ἦστο.
 οὐ λευκὸς λίθος ἔσκε· νόος γὰρ ἔχρηνεν ἐκείνην.

Ὁ Ζεὺς, Εὐρώπης ἐρασθεὶς τῆς Ἀγένορας, Βασιλέως Φοινίκων, ἀρπάξει
 αὐτὴν καὶ διαπόντιον φέρει ἐπὶ τῶν νώτων εἰς Κρήτην.

- Αὐτὰρ ἐπεὶ μύθων μιν ἐτίσατο καὶ φρενὸς οὕτως
 αἰσύλου Ἑρμείας, κληῖζομένην ἀπ' Ἀθῆνης
 835 γῆν λίπε καὶ ἤϊξεν ἀν' αἰθέρα ταρσῶ ἐρέσσων.
 Τὸν δ' ἀπονόσφι πατὴρ καλέσας καὶ ἔρωτ' ἀποκρύψας
 ἐννεπε· “τέκνον, ἐμῶν σὺ ἐφετμῶν ἄγγελε πιστέ,

- « μὴ δῆθυνε· δρόμῳ δὲ κατόρσεο, ὥς ἔθος, ὠκύς,
 » καὶ ῥ' ἴθι χώρην, ἣ λεύσσει καθύπερθ' ἐπὶ λαίῃ
 840 » μητέρα σὴν, τὴν τ' ἐγγυθόνιοι ἄνδρες καλέουσι
 » Σιδόνα· ἣν δ' ἀγέλην βασιλείον ἐπ' οὖρεϊ τηλοῦ
 » φερβομένην ὀράας ποίην, ἔλα αἰγιαλόνδε. ,,
 ἔννεπε· καὶ βόες αἰψ' ἐλαθέντες ἀπ' οὖρες αἰποῦ
 ἡϊόν' ἴκον, ὅπου μεγάλου θυγάτηρ βοσιλῆος
 845 παίζειν εἰώθει Τυρίων μετὰ παρθενικάων.
 Οὐ μεγαλεῖον ἔρωτι ὁμοστυχεῖ, οὔτ' ἄρ' ἐφ' ἔδρης
 ἐδριάσθαι ὁμῆς· τῷ σεμνὸν σκηπτρον ἑάσας
 ἀθανάτων γενέτωρ τε μέδων θ', οὐ τριχθαδίῳ χεῖρ
 ὦπλισται πυρὶ καὶ Κόσμον βαρὺ νεῦμ' ἐλελίζει,
 850 μορφὴν ἔσματο ταύρου, ἀτὰρ δαμάλεσσ' ἀνάμικτος
 μυκάτο, χλοερῇ τ' ἐπὶ ποίῃ πλάζετο καλός.
 Χροὴ γὰρ πέλεν οἱ χιόνος, τὴν οὐ ποδὸς ἔχνος
 ἔστιβεν, οὔτε νότου ὁμβρηροῦ τῆξεν αὐτμή.
 αὐχὴν ἐξώγκωτο, κρέμαντο δὲ λωγάνι ὤμων.
 853 βαιὰ μὲν ἦν κέρα, φῆς δὲ κ' ἰδὼν χερὶ ταῦτα πεπλάσθαι,
 μεῖζον' ἀποστίλβοντα λίθων αἰγλὴν πολυτίμων.
 Οὐτις ἐφῆστο μετώπῳ ἀπειλή, οὐκ ἔπλεν ὄμμα
 δεινόν, πρὴν πρόσωπον ἔην· θαύμαζε δ' ἀνακτος
 κούρη, ὅθ' οὔτω καλός, ὅτ' οὔτιν' ἀπείλεε δῆριν.
 860 καὶ τιθασοῦ δ' ἔμπης θιγέειν δείμναινε τὸ πρῶτον·
 εἴτ' ἔπλητο, καὶ ἄνθε' ὑπὸ στόμα λευκὸν ὀρέγνυ.
 Γήηεε κείνος ἐρῶν· εἴως δ' ἀναπλήσῃ ἐέλδωρ,
 χεῖρε κύνει, χαλεπῶς δ' ἄρα λοιπὴν ἄμβαλε πρῆξιν.
 Καὶ νῦν μὲν προσέπαιζε, χλοανθεῖ σκαῖρε τ' ἐπ' οὐδεῖ·
 865 νῦν δ' αὖ ἐπὶ ξανθῆς λευκὸς δέμας ἄμμου ἔρειδεν.
 Ὡς δὲ οἱ ἐκ φρενὸς εἴλε δέος, νῦν στέρνα παρεῖχε,
 χεῖρεσι παρθενικῆς πλαταγεῖν, νῦν δ' αὖ κέρα καινοῖς
 στέμμασιν ἀμφιδέειν· θάρσῃσε δὲ κούρη ἀνακτος
 ἀμβῆναι ταύρου νῶτ', ἀγνοέουσ' ὅτις ἔσκε.

- 870 Καὶ τότε ἀπὸ χθονὸς αἶψα θεὸς ξηρῆς τ' ἀπὸ θινὸς
ἔχνια θῆκε ποδῶν ἀπατήλια εἰς ἀλός ἄκρην·
εἶτα δ' ἔβη προτέρω καὶ ληίδα μέσσον ἐς οἶδμα
ῥῖνειχ'· ἥδ' ἔδδεισε καὶ ἀκτὴν δέρεκετ' ὀπίσσω
ἀρπασθεῖσα· κέρας δ' ἔχε δεξιτερῇ, ἑτέρεν δὲ
875 Νώτῳ ἔρειδ'· ἐλαφρὸν δ' οἱ ἀῆται φᾶρος ἐκόλπου·

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ Β' ΒΙΒΑΙΟΝ

ΤΩΝ ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ.

Στίχ. 2). *Πυρωπῶ* μίγμα ἐστὶν ὁ πυρωπὸς χαλκοῦ καὶ χρυσοῦ (ἴδε Πλίνιον Hist. nat. 33, 8, 94).

4). Προσιλόμην τὴν γραφὴν *lumine* τῆς *limine*,

9). *Πρωτεύς*, θεὸς θαλάσσης παντοίαν μορφήν λαμβάνων· διὸ καλεῖται ἐνταῦθα ἀμφίβολος, ἅτε μόνιμον μὴ ἔχων μορφήν· *Αἰγαίω* δὲ ὁ αὐτὸς καὶ *Βριάρεως* (ἰλ. ἀ. 403) γίγας ἐστὶ θαλάσσιος ἐκατόγχειρ, ὃν ἐπὶ φαλαινῶν ὀχοῦμενον γράφουσι.

11). *Δωρίς*, θυγάτηρ Ὠκεανοῦ καὶ Τηθύος, γυνὴ δὲ τοῦ θαλασσίου θεοῦ Νηρέως. Τούτων θυγατέρες εἰσὶν αἱ *Νηρεΐδες*, νόμφαι θαλάσσιαι.

12). *Κόμας* πρασίους. τοιαύτας τὴν χροιάν κόμας οἱ θαλάσσιοι θεοὶ ἔχοντες γράφονται.

16). *Θεοὺς ἀγριώτας*· ἴδε σημ. εἰς στίχ. 193 βιβλ. α'.

26). Αἱ ὦραι παρ' ἄλλοις τοὺς καιροὺς τοῦ ἔτους σημαίνουσιν· ἐνταῦθα δὲ προσωποῦνται εἰς τῶν ἔσων τοῦ ἡμερονυκτίου χρονικῶν μορίων, ἃ συνήθως ὦραι καλοῦνται· ὑπηρετοῦσι δὲ τῷ τῆς ἡμέρας θεῷ. Τοῖς δὲ ἀρχαιοτέροις ὦραι εἰσιν οἱ χρόνοι, οἱ ἔρχονται καὶ παρέρχονται, τῇ φύσει ἀεὶ καὶ τοῖς ἀνθρώποις φέρουσαι ἃ γενέσθαι τέτακται ἐξ ἀρχῆς. Ὁ δ' Ἡσίοδος ἐν Θεογονίᾳ τρεῖς ἐποίησεν ὦρας τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος θυγατέρας, ὧν ἡ μὲν *Εὐνομία*, ἡ δὲ *Δίκη*, ἡ δ' *Εἰρήνη* καλεῖται. Παρ' Ὁμήρῳ δ' αἱ ὦραι κόραι εἰς νεότητι καὶ κάλλει διαπρεπεῖς, τοῖς θεοῖς ὑπουργοῦσαι καὶ τοὺς ἵππους ἀπὸ τοῦ δίφρου τῇ Ἥρᾳ λύουσαι.

28). *Θέρος γυμνόν*. Ἡ τοῦ προσωποποιουμένου Θέρου γυμνότης τὴν θερινὴν ἀλέαν αἰνίττεται.

29). Τὸ φθινόπωρον εἰκονίζεται φέρον σημεῖα τῶν φθινοπωρινῶν τῶν ἀνθρώπων ἔργων.

40—41). Ὁ ἥλιος γράφεται φορῶν ἀκτῖνας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

46). Τὴν ἐν ἄδου στύγα ὀμνυσιν, ἣν ὁ ἥλιος οὐδέποθ' ὀρᾷ.

30—31). *Ἡ δὲ ἄβουλον μῦθον* κτλ. Ἡ σὴ ἄβουλος αἰτίας παρήγαγέ με εἰς ἄβουλον ὁμοίως ὑπόσχεται.

70—72). Ἀπ' Ἀναξαγόρου ὑπετέθη ὁ οὐρανὸς ταχέως περιδινόμενος ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς καὶ σὺν ἐαυτῷ τὰ προσπεπηγότα ἄστρα συμπεριάγων· ὁ δ' ἥλιος καὶ οἱ πλανῆται κατὰ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν τὴν ἐναντίαν ἔχουσι φορὰν, διὰ τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου φερόμενοι πρὸς ἀνατολάς.

73). *Ἄξων*, ὁ ταχύτατα στρεφόμενος ἄξων τοῦ οὐρανοῦ.

78). *Θηρῶν*· τῶν ἐν τῷ ζῳδιακῷ κύκλῳ ἄστρον, ἃ οἱ Ἀστρονόμοι θηρίους εἰκάζουσι, καὶ οἷς θηρίων ὀνόματα τεθείκασιν. Ἐκ τῶν δώδεκα ζῳδίων τὰ πέντε μόνα ἐν τοῖς ἐξῆς μνημονεύει ὁ ποιητής, ἃ φοβερῶν θηρίων φαντασίαν παρέχει. Ἀδείκνυται δὲ ποιητικῇ τῆς κατ' ἐπιστήμην ὀλιγωρῶν ἀκριβείας ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ποιεῖ τὸν Φαέθοντα τὰ τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου διατρέχοντα ἄστρα, ἃ τὸν Ἥλιον ἐν ὅλῳ ἔτει διодоῦντα οἶδαμεν.

81). *Αἰμόνια τόξα* τὰ τοῦ Τοξότου λέγει· τὸ γὰρ ζῳδίον τοῦτο Κενταύρῳ εἰκαστο τοξοφόρῳ. Ὅτι δὲ τῶν Κενταύρων πατρίς ἡ Θεσσαλία, ἢ πρότερον Αἰμόνιᾳ ἐκαλεῖτο, δῆλον.

83). *Ἀλλη*, πρὸς ἄλλο μέρος τοῦ οὐρανοῦ.

110). *Φοῖβον*, ἀντὶ τοῦ ἡλίου. Πολλάκις τίθεται κατ' Ἀντωνομασίαν κύριον ὄνομα ἀντὶ προστογορικοῦ· *Ἡφαιστος* ἀντὶ τοῦ πυρός, *Ποσειδῶν* ἀντὶ τῆς θαλάσσης.

118). *Τιτάν*. ἴδε σημ. εἰς βιβλ. α'. στίχ. 10—14 *Ὠρε*. ἴδε σημ. εἰς στίχ. 26.

130). *Ἐτέρηται λικριφίς*... οἶμος τὴν ἐκλειπτικὴν λέγει, ἢ καὶ λοξιάς κέκληται, ἅτε λοξῶς τὸν ἰσημερινὸν τέμνουσα· ταύτην γὰρ ὁ ἥλιος διατρέχει.

131). *Ἐν δὲ τρισὶ ζώησιν ὀρίζεται*. Ἡ ἐκλειπτικὴ διατέμνει τὴν διακεκαυμένην ζώνην, τῶν δὲ δύο εὐκράτων ἐφάπτεται μόνον, τῆς μὲν βορείου κατὰ τὸν Καρκίνον, τῆς δὲ νοτίου κατὰ τὸν Αἰγόκερον.

138). *Πρὸς ἐλικτὸν Ὀφιν*. τὸν καλούμενον Δράκοντα, ὃς ἄστρον ἐστὶ τοῦ βορείου τοῦ οὐρανοῦ ἡμισφαίριου, μεταξὺ τῶν δύο Ἄρκτων, τῆς μεγάλης καὶ τῆς μικρᾶς, ἐλισσόμενος.

139). *Βωμῷ*. *Βωμός* ἄστρον ἐστὶ τοῦ νοτίου ἡμισφαίριου, ἐγγὺς τοῦ Σκορπίου κείμενον.

142—143). *Τέρμα κατ' ἀκτὴν ἐσπερίην ἔκται*. Ἡ τοῦ ἐσπερίου Ὠκεανοῦ ἀκτὴ πέρας τῆς γῆς ἐνομιζέτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ τέρμα τοῦ ὑπὲρ τῆς γῆς δρόμου τοῦ ἡλίου καὶ τῆς Νυκτός, οὗς ἐνταῦθα ἀφικομένους εἰς θάλασσαν ἐφασκον καταδύεσθαι.

153). *μοχλόν*, τὴν ἐπὶ τῆς βαλβίδος τοῦ ἡλιακοῦ δρόμου δοκόν, ἥτις τοὺς ἵππους τοῦ ἐκδραμεῖν ἐκώλυνεν· Ὁρθὼς δ' ὁ ποιη-

τῆς λέγει τὴν Τηθὺν τοῖς ἵπποις τὸν μοχλὸν ἀφελεῖν· θεὰ γὰρ αὕτη ἦν τῆς θαλάσσης, εἰς ἣν τὸν ἥλιον ἐξ οὐρανοῦ οἱ ποιηταὶ καταδύεσθαι καὶ ἐξ ἧς ἀνιέναι πάλιν εἰς οὐρανὸν ὑπελάμβανον.

172). *Μὰ ψ' θ' ἄλλα δύναι ἐπειρήσαντο παρ' αἴσαν.* Ἀῆλον, ὅτι τοῖς βορειοτέροις τῆς λς' μοίρας τοῦ ἡμετέρου ἡμισφαίριου κατοίκους αἱ Ἄρκτοι οὐδέποτε δύουσιν. Ἐπειδὴ δὲ τοὺς δύνοντας ἀστέρας εἰς θάλασσαν κατέρχεσθαι οἱ ἀρχαῖοι ἐδόξαζον, διὰ τοῦτο καλῶς μὲν Ὀμηρος (Ὀδυσ. Ε. 275) περὶ τῆς μεγάλης Ἄρκτου τῆς καὶ Ἀμάξης καὶ Ἑλίκης καλουμένης φησίν, ὅτι

Οὔη ἄμμορός ἐστι λοετρῶν Ὠκεανοῖο.

καλῶς δ' ἐνταῦθα καὶ ὁ Ὀβίδιος ἀμφοτέρας τὰς Ἄρκτους, τὴν δεινὴν μὴ φερούσας θερμότητα, μάτην πειραθῆναι λέγει εἰς θάλασσαν καταδύναι παρὰ τὰ τεταγμένα. Σημειωτέον δ' ὅτι ὁ Ὀβίδιος ἑαυτῷ ἀντιφάσκων, ἐνταῦθα μὲν ἐν οὐρανῷ ἤδη τίθησιν εἶναι τὴν τε μεγάλην Ἄρκτον, ἥτοι τὴν εἰς ἄρκτον μεταμορφωθείσαν καὶ καταστεριθεῖσαν Καλλιστώ, καὶ τὸν Βοώτην, Ἀρκάδι τῷ ταύτης υἱῷ τὸν αὐτὸν ὄντα· εἶτα δὲ (στί. 401—507) τὴν καταστερίσιν ἀμφοτέρων τῆς τοῦ Φαέθοντος ἡνιοχείας καὶ ἀπωλείας ὑστέραν τάσσει. Ἦ οὖν ὁ ποιητὴς οὐ κατενόησε τὸν ἀναχρονισμόν, ἢ διαφευγεῖσθαι αὐτὸν τοὺς ἀναγνώστας ἐνόμισε, ταῖς τῶν μύθων εὐγῆ· θελογούμενους.

176). *Βοῶτα.* Ἄστρον ἐστὶν ὁ Βοώτης ἐγγὺς τῆς Ἄρκτου κείμενον, ὃ καὶ Ἀρκτοφύλαξ καλεῖται.

177). *Βραδὺς* λέγεται ὁ Βοώτης διὰ τὸ βραδέως ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὸν δυτικὸν κατιέναι ὀρίζοντα καὶ ὀψὲ τῆς νυκτὸς δύνειν.

184). *Καὶ Μέροπος·* ἐλλείπει τὸ *νόος*· συνήθως δ' ἡ τοιαύτη ἐλλειψίς.

192). *Οὐτ' ὄνομ' ἤδεεν ἵππων·* ἵνα πράυνειε δηλονότι αὐτούς, κατ' ὄνομα καλῶν ἕκαστον.

193—197). Οἱ ὑπὸ τοῦ Φαέθοντος ἡνιοχούμενοι ἵπποι, ἐκνεύσαντες τῆς ὁδοῦ μέχρι τοῦ Σκορπίου πρὸς νότον παρεξηθέτησαν. Ἐξτείνεται δ' ὁ Σκορπίος κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην ἀστροθέτησιν, ἣ ὁ Ὀβίδιος ἐνταῦθα κατηκολούθησεν, ἐπὶ δύο δωδεκατημόρια τοῦ Ζωδιακοῦ, ἡ Ζώδια, (ἣ καὶ εἶδεα ποιητικῶς καλεῖται) ὥσπερ τόξα τὰς ἑαυτοῦ κάμπτων χηλὰς. Ὑστερον δ' ἐκ τῶν χηλῶν ἕτερον οἱ Ἀστρονόμοι ἄστρον ἐποίησαν, τὸν Ζυγόν.

204). *ἄτερ νόμου·* ἀνευ τεταγμένης φορᾶς.

208—209). Ἡ Σελήνη ἐταυτίζετο τῇ Ἀρτέμιδι, ὥσπερ ὁ Ἥλιος

Ἀπόλλωνι τῷ αὐτῆς ἀδελφῷ. Θαυμάζειν οὖν ὁ ποιητὴς τὴν Σελήνην φησὶ τὸ τοῦ ἀδελφοῦ ἄρμα κατωτέρω αὐτῆς, ἥτοι τῆς γῆς ἐγυτέρω, θεόν ὁρώσαν.

217). Ἐπίτηδες ὁ Ὀβίδιος οὐδεμίαν ἐνταῦθα τηρεῖ τάξιν ἐν τῇ τῶν καιομένων ὁρῶν ἀπαριθμήσει, οὔτε παρακατιῶν στίχ. 242 ἐν τῇ τῶν ποταμῶν πανταχοῦ γὰρ πάντα ἐπίμπρατο.

218). Ἡ τρωϊκὴ ἰδὴ πολυπλῖδα ἐκ παρ' Ὀμήρου καλεῖται.

219). *Παρθένιος* δ' *Ἐλικῶν* κτλ. Διὰ *παρθένιος*; ἡ διότι ἱερὸς ἦν ταῖς Μούσαις. *Αἴμος*, ὅρος τῆς Θράκης οὐπὼ τότε οἰάγριος ἐπικαλούμενος· βραδύτερον γὰρ ὁ τοῦ Ὀρφείου πατὴρ Οἰάγρος ἐγεννήθη, ἀφ' οὗ ταύτης τὸ ὄρος ἔτυχε τῆς ἐπωνυμίας.

220). *δισσῶ πυρί*· τῷ ἐντὸς αὐτῆς καὶ τῷ τοῦ ἡλίου.

221). *δίκουρσος*, δικόρυφος (ἴδε σιμ. εἰς βιβλ. α' στ. 316). *Ἐρυξ*, δὲ ὄρος Σικελίας· *Κύνθος* δὲ, τὸ ὄρος τῆς Δήλου.

222). *Ῥοδόπη*, ὄρος Θράκης. *Μίμας* δὲ, ὄρος τῆς Ἰωνίας παρὰ Κολοφῶνα.

242). *Τάραϊς τύφη* κτλ. Ὁ ποταμὸς νοεῖται ἐνταῦθα ὡς θεὸς ποτάμιος.

243). *Κάϊκος*, ποταμὸς ἐν Μυσίᾳ, πηγάζων ἐπὶ πρόποδός τινος τοῦ ὄρους Τήνου ἐν Τευθρανίᾳ χώρα Μυσίας, οὕτω κληθεῖσθαι ἀπὸ Τεύθραντος παλαιτάτου αὐτῆς βασιλέως.

244). *Ἰσμηνός*, ποταμὸς Θηβῶν. *Ἐρύμανθος* δὲ ποταμὸς Ἀρκαδίας ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ὄρους τὰς πηγὰς ἔχων, παραρρέων δὲ τὴν πόλιν Φηγίαν καὶ εἰς τὸν Ἀλφειὸν εἰσβάλλων.

245). *Ξάνθος* θ' ὕστερον αὖ *φλεχθεῖς*· ἀναφέρεται ταῦτα εἰς τὴν ἐν τῷ Τρωϊκῷ πολέμῳ κατάφλεξιν τοῦ ποταμοῦ Ξάνθου ὑπὸ Ἡφαίστου κελεύσει Ἡρας (ἴδε ἰλ. φ. 242 κ. ἐ.) *Λυκόρμας* δὲ, ποταμὸς Αἰτωλίας κληθεὶς ὕστερον *Εὔηρος*.

246). *Μαίανδρος*. Οὗτος πηγάζει μὲν παρὰ Κελαιναῖς ἐν Φρυγίᾳ, καμπαῖς δὲ πλείσταις ὀφιοειδῶς διὰ Καρίας ῥέων καὶ Ἰωνίας, μεταξὺ Μυδύντος καὶ Πριήνης εἰς τὸ Ἰκάριον πέλαγος ἐξερέυγεται.

247). *Μέλας*, ποταμὸς Θράκης εἰς τὸν Μέλαναν κόλπον πρὸς βορρᾶν Καρδίας ἐκβάλλων· ἕτερος δὲ τούτου ὁ ἐν Ἀσίᾳ τὴν Παμφυλίαν διορίζων τῆς Κιλικίας. *Μυγδόριος* δὲ καλεῖται ὁ θρακικὸς Μέλας ἀπὸ Μυγδόνων, λαοῦ θρακικοῦ, εἰς Μυγδονίαν τὴν ἐν Ἀσίᾳ ὕστερον μετοικήσαντος. Ὁ δ' *Εὐρώτας* καλεῖται *Ταινάριος* ἀπὸ Ταινάρου ἀκρωτηρίου τῆς Λακωνικῆς, καὶ περ πολὺ διέχων αὐνοῦ.

248—256). *Ὀρόντης* μὲν Συρίας ἐστὶ ποταμὸς· *Θερμῶ-*

δωρ δέ, Πόντου· Φάσις δέ, Κολχίδος. Ἰστρος δέ, τὸ κάτω ρεῖθρον τοῦ Δανουβίου, τὸ ἀπὸ πόλεως Οὐίνδοβόνης μέχρι τῶν εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον ἐκβολῶν· τὸ δὲ ἄνω ρεῖθρον, ὑστέρω χρόνῳ τοῖς Ῥωμαίοις γνωσθέν, κυρίως καλεῖται *Δανούβιος*.

231). *Τάρος*, ποταμὸς Ἰσπανίας ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Κελτιβήρων τὰς πηγὰς ἔχων, χρυσὸν δὲ φέρων κατὰ τὴν παλαιῶν μαρτυρίαν.

233). *Καῦστρος*, ποταμὸς τῆς μικρᾶς Ἀσίας, ἐν Λυδίᾳ τῇ πρότερον Μαιονία καλουμένη πηγάζων. ἐγγὺς δ' Ἐφέσου ἐκβάλλων εἰς θάλασσαν. Φασι δ' οἱ ἀρχαῖοι κύκλων ἀπιστον χρῆμα παρὰ τὸ ρεῖθρον νέμεσθαι, οἷς Ὀμηρος (Ἰλ. β'. 461 κ. ἐ.) παραβάλλει τὸν πολυάριθμον τῶν Ἑλλήνων στρατόν.

235). *Καὶ κάρη ἔκρυψε*. Κεφαλὴ τοῦ Νεῖλου ἡ πηγὴ αὐτοῦ λέγεται, ἣν ἄδηλον οὖσαν τοῖς πάλαι χαριέντως φησὶν ὁ Ὀβίδιος ἀποκρύψαι τότε αὐτόν, τὰς ἡλιακὰς δείσαντα φλόγας.

237). *Ἰσμάριον*, θρακικόν, ἀπὸ τοῦ ἐν Θράκῃ ὄρους Ἰσμάρου.

239). *Θύμβριν*, τὸν ἄλλως καὶ Τίβεριν καλούμενον. Λέγων δ' ὁ ποιητὴς πάσης γῆς κρατεῖν εἰληχέναι τὸν Θύμβριν, τὴν τῆς παρ' αὐτῷ κειμένης Ῥώμης κοσμοκρατορίαν αἰνίττεται.

269). Ἴδε σημ. εἰς στ. 11.

291—292). *Τί δ' ἀδελφός* κτλ. ἀδελφὸς τοῦ Διὸς ὁ Ποσειδῶν νοεῖσθω, ὃς ἐν τῇ τοῦ Κόσμου διανομῇ τῆς θαλάσσης ἔλαχεν ἄρχειν. Τοῦτ' αὐτὸς παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Ο. 189—192 λέγει·)

Τριχθὰ δὲ πάντα δέδασται, ἕκαστος δ' ἔμμορε τιμῆς.

Ἦτοι ἐγὼν ἔλαχον πολιὴν ἅλα νατέμεν αἰεῖ,

Παλλομένων Ἀΐδης δ' ἔλαχε ζόφον ἡρόεντα

Ζεὺς δ' ἔλαχ' Οὐρανὸν εὐρὺν ἐν αἰθέρι καὶ νεφέλησιν.

296—297). Ἀντιφάσκει ἑαυτῷ ὁ Ὀβίδιος· ἐνταῦθα μὲν γὰρ ὑπάρχειν ἤδη ἐπὶ Φαέθοντος τὸ ὄρος τὸν Ἄτλαντα λέγει· εἴτα δ' ἐν Βιβλ. δ'. στ. 657—662, ὥσπερ ἐπιλαθόμενος τούτου, τὸν ἐν Ἀφρικῇ βασιλέα Ἄτλαντα τῇ τῆς Γοργείας κεφαλῇ ὅψει ἀπολιθούμενον ποιεῖ καὶ εἰς τὰ ὁμώνυμον μεταμορφούμενον ὄρος.

321—322). Τοὺς διάττοντας νόει ἀστέρας, εἰς γῆν πολλαῖς καταπίπτειν δοκοῦντας, ἀλλ' οὐ καταπίπτοντας.

323). *Ἀρτιπόρου ἐπὶ γαίης*, τῆς Εὐρώπης· αὕτη γὰρ τῇ τοῦ Φαέθοντος πατρίδι ἐναντία κεῖται.

324). Ἠριδανοῦ ποταμοῦ πρῶτος μέμνηται ὁ Ἡσίοδος ἐν Θεογονίᾳ στ. 338. Κατ' ἀρχαίαν δὲ τινα δόξαν, ἣν Ἡρόδοτος (βιβλ. γ'. 115) μνημονεύων οὐκ ἀποδέχεται, ἀπ' Ἠριδιανοῦ τινος ποταμοῦ, κατὰ τὴν ἐσπερίαν τῆς Εὐρώπης ἐσχατιὰν εἰς τὴν ἀρκτῶαν ἐκβάλλοντος θάλασσαν, τὸ ἤλεκτρον ἐκομίζετο. Ἔοικε δ' ἡ δόξα αὕτη

ἐκ παλαιτάτης τινός καὶ ἡμαρτημένης προσελθὲν περὶ τοῦ Ῥήνου ποταμοῦ καὶ τῆς τοῦ ἤλεκτρον ἐμπορίας φήμης. Ἐν δὲ τινι ποιήματι ἀναγραφομένῳ τῷ Ἡσιόδῳ ἡ εἰρημένη δόξα διεπλάσθη εἰς μῦθον, καθ' ὃν ὁ Φαέθων περὶ ποταμὸν τινα Ἡριδανὸν ἐν Λυγισικῇ κατέπεσε κεραυνωθείς, ἐκ δὲ τῶν δακρύων τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ Ἡλιάδων, αἱ ὀδυρόμεναι αὐτόθι εἰς δένδρα μετέβαλον, τὸ ἤλεκτρον ἐγένετο. Αἰσχύλος δ' ἐν ταῖς Ἡλιάσιν, Ἡριδανὸν τὸν Ῥοδανὸν εἶναι ὑπολαβὼν, τῷ Πάδῳ ἐπαύτισεν. Εὐριπίδης δ' ἐν Φαέθοντι συνάπτειν τῷ Πάδῳ ὑπέθετο τὸν Ἡριδανόν, ὃν τινες ἔπειτα οὐκ ἄλλον ἢ τὸν Πάδον αὐτὸν εἶναι ἡγήσαντο καὶ νήσους Ἠλεκτριδᾶς πρὸ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ ἐπλάσαντο, εἰς ἃς τὸ ῥεῦμα φέρειν τὸ ἤλεκτρον ἔρασκον.

326). *τριγυλύφω φλογί, τῇ ἀστραπῇ, ἡ τρισχιδῆς φαίνεται.*

350). Ἡ τρίτη τῶν Ἡλιάδων ἐκαλεῖτο κατὰ τοὺς τραγικοὺς *Ἀγ.λη'* ἄλλοι δὲ πλείους Ἡλιάδας ὑπέθεντο, καὶ τινες ἄλλως ὠνόμασαν. Μετεμορφώθησαν δ' αἱ Ἡλιάδες κατὰ τὴν κοινοτέραν δόξαν εἰς αἰγείρους.

363). *Φλόος πυμάτοισιν ἐπήλυθε μύθοις.* Τὰ τελευταῖα ῥήματα ἐκφωνούσης αὐτῆς ὁ φλοιὸς τὸ στόμα ἀπέκλεισεν.

364). *Ἀάκρυ ἅπ' ἐκ φλοιοῦ καὶ γυνῆ ῥέει.* Τὴν ῥητινώδη τοῦ ἤλεκτρον φύσιν γνόντες οἱ ἀρχαῖοι τὸν μῦθον ἐπλάσαντο· ὅπως γὰρ ῥητινώδης προκατακλυσμίων φυτῶν τὸ ἤλεκτρον φαίνεται ὃν διὸ οὐκέτι γίγνεται, ἀλλ' ὀρύσσεται.

370). *Αἰγυρεε* κατὰ τὴν ἀρχαίαν σημασίαν τῆς λέξεως ἐκαλοῦντο οἱ κάτοικοι πάσης τῆς παραλίας ἀπὸ τῆς πρὸς μεσημβρίαν τοῦ Πάδου χώρας μέχρι Μασσαλίας· ἀπὸ δὲ τῆς ὑπ' Αὐγούστου διαιρέσεως τῆς Ἰταλίας εἰς νομοὺς ἑνδεκα, *Αἰγυρστικὴ* ἰδίως ἐκλήθη μέρος τῆς ἄνω Ἰταλίας.

378). *οὔτε Ζητή* τῷ οὐρανῷ, οὗ ἄρχων ἦν ὁ Ζεὺς. Ὁ δὲ τρόπος Ἀντωνομασία.

381). *αὐχμαλέος*, ἀμαυρὸς καὶ ῥυπαρὸς, ὅτε πενθῶν.

382—383). *Ὅτε φέγγος ἐκλείπει.* ὅτε ἡλίου ἐκλειψίς γίγνεται.

405). *Ἀρκαδίας* δ' ἦς. Οἰκείαν τῷ Διὶ τὴν Ἀρκαδίαν εἶναι ὁ Ὀβίδιος λέγει, τῷ μῦθῳ ἐπόμενος, καθ' ὃν ὁ Ζεὺς ἐπὶ τοῦ Παρράσιου ὄρους ἐν Ἀρκαδίᾳ ἐτέχθη· φησὶ δὲ τοῦτο Καλλίμαχος (ἐν ὕμνῳ εἰς Δία στ. 10—11).

Ἐν δέ σε Παρράσιῳ Ῥεῖη τέκεν, ἥχι μάλιστα

Ἔσκεν ὄρος θάμνοισι περισκεπές.

416). *Ἐροδία* καὶ ἔτι *τριποδίτις* ἡ ἑκάτη καλεῖται διὰ

τὸ ἐν τριώδοις λατρεύεσθαι, ἔνθα τὸ φάσμα αὐτῆς ἐωράτο· ἐν-
ταῦθα δὲ νοείσθω ἡ Ἀρτεμις, ἢ τῇ Ἑκάτῃ ἦτοι τῇ Σελήνῃ ταυτί-
ζεται.

441). *Δίκτυνα καὶ Δίκτυννα*, ἐν Κρήτῃ ἐπιχωριάζον ἐπί-
θετον τῆς Ἀρτέμιδος, ἀπὸ τοῦ θηρευτικοῦ δικτύου παραγόμενον.

453). *Ἐννατορ φαῖνε κέρα ἡ Μήνη*· ἔννατος ἤδη ἤρ-
ξατο μῆν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ Ζεὺς συνεγεγόνει τῇ Καλλιστοῦ· διὰ
ἐπίτεξ ἦν ἡδη αὕτη.

492). *Θηραγρέτις*, αὐτὴ πρότερον κυνηγέτις οὔσα.

493). *Ἐρ οἷς ἐδὲρ εἶχε τοκῆα*· τὸν Λυκάονα δηλονότι, δὲ
εἰς λύκον μετεβέβλητο· ἴδε βιβλ. α. στ. 232 κ. ε.

503—506). *Ἦρε* (sustulit). Ἐνὶ ῥήματι κατὰ Ζεῦγμα δύο ἐκ-
φέρεται διάφορα σημαίνονμενα· ἔδει γὰρ λέγειν· ἦρε τῇ κ μητέρα
καὶ τὸν νῖδον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκώλυσε τὸν ἀσεβὲς ἔργον.

523). *Μορφῇν οἱ προτέρην πορέτω*· ὁ Ζεὺς δηλονότι,
οὗ τούνομα ἡ Ἥρα σιωπᾷ ὑπ' ὀργῆς.

525—526). *Τίπτ' οὐ καὶ γαμέει* κ.τ.λ. Πικρὰ ταῦτα
χλεύη, τὸ τῆς Ἥρας δηλοῦντα πάθος.

527). *τροφίμην*. Ὑπ' Ὠκεανοῦ καὶ Τηθύος ἡ Ἥρα ἐτρόφη
καθ' Ὀμηρον (ἰλ. Ξ. 200 κ. ε.).

Εἶμι γὰρ ὁφιομένη πολυφόρου πεῖρατα γαίης.
Ὠκεανόν τε, θεῶν γένεσιν, καὶ μητέρα Τηθύν,
Ὅ μ' ἐν σφοῖσι δόμοισιν ἐὺ τρέφον ἡδ' ἀτίταλλον,
Δεξάμενοι Ῥεΐας, ὅτε τε Κρόνον εὐρύοπα Ζεὺς,
Γαίης νέρθε καθεῖσε καὶ ἀτρυγέτοιο θαλάσσης.

529). Περί τοῦ ἀναχρονισμοῦ ἴδε σημ. εἰς στίχ. 172.

533). ἴδε βιβλ. α. στ. 724—725.

538—539). Τὴν περὶ τῶν χηνῶν διήγησιν, ὣν ἡ φωνὴ ἐν νυκτὶ
ἀπὸ τῶν ἀναβαινόντων τὸ τεῖχος Γαλατῶν τὸ Καπιτώλιον ἔσω-
σεν, ἴδε παρὰ Διούφ (βιβλ. ε. 47).

544). *Δελφικέ*· Ἄπολλον, ἐν Δελφοῖς οἰκῶν.

544—545). *Φοίβου ὄρνις*, ὁ κόραξ, δὲ οἰωνιστικὸς ἦν καὶ
διὰ τοῦτο ἱερός τῷ Ἀπόλλωνι.

552). κ. ε. Ὁ Ἥφαιστος τῇ Ἀθηνᾷ ἐπιμανεῖς βιάσασθαι αὐτὴν
ἐπεχείρησε· τῆς δὲ παρθένου μὴ προσιεμένης, ἀλλ' ἰσχυρῶς ἀντε-
ρειδούσης, εἰς τὸ σκέλος αὐτῆς ἀπεσπέρμησεν. Ἡ δ' ἐρίῳ ἀπομα-
ξαμένη τὸ σπέρμα ἀπέρριψεν, ἐξ οὗ πεσόντος εἰς γῆν ἄνευ μητρὸς
φερόννομος παῖς ἔφυ ὁ Εἰριχθόνιος.

553). *διφυοὺς Κέκροπος*. Κέκροψ ὁ τῆς τῶν Ἀθηνῶν Ἀ-
κροπόλεως κτίστης τῆς ἀπ' αὐτοῦ Κεκροπίας κληθείσης, δαράκοντος

ἔχων τὰ κάτω γράφεται διὰ τὸ αὐτόχθων γενέσθαι· διὰ τοῦτο οὖν λέγεται καὶ διφυής.

564). ὄριθος ρυχίης, τῆς γλαυκός, ἱερᾶς οὔσης τῇ Ἀθηνᾷ

566—567). Οὕτω, φησί, τραχέως ἐχρήσατό μοι ἡ Ἀθηνᾶ, εἰ καὶ ἰδίᾳ, οἶμαι, γνώμῃ ἐαυτῆς ὄρνιν με ἐπεποίητο, οὐδὲν τοιοῦτο αἰτησαμένην. Διὰ τῶν ῥημάτων τούτων καὶ τῶν ἐξῆς ἀρίθηλα φατίζω (στ. 570), μὴ μ' ἀθέριζε (στ. 571) ἡ τῆς Κορώνης κenoδοξία καταδηλοῦται.

572—573). Τὸ βραδέως ἐπὶ τῆς παραλίας ψάμμου βαδίζειν καὶ εἰς ὄρνιν μεταβαλοῦσα διετήρησεν ἡ Κορώνη.

576—777 ἀκτὴν στερεήν, τὴν ὑπὸ τῶν κυμάτων βρεχομένην καὶ διὰ τοῦτο στερεωτέραν οὔσαν.

579). κούρη κούρη· ἡ παρθένος Ἀθηνᾶ τὴν Κορώνην.

588). Ἐπέτις Γλαυκώπιδος. Κατὰ τὸν Πausανίαν (4, 34, 3) ἀγαλμά τι Ἀθηνᾶς ἐξ ὀρειχάλκου ἐν Κορῶνι τῆς Μεσσηνίας ἐβάσταζεν ἐπὶ τῆς χειρὸς κορώνην.

590). Νυκτιμένη, θυγάτηρ Νυκτέως, κατ' ἄλλους δὲ Ἐποπέως.

596—597). Ἐπισχεσθή σοι εἰς κακὸν ἥδε γένοιτο. Τὰ ῥήματα, φησί, ταῦτα, οἷς ἐπέχεις με τῆς ὁδοῦ, εἰς κακὸν γένοιτό σοι, εἴτι κακὸν προσημαίνει.

599). Θεσσαλὸν ἄνδρα. Ὁ Θεσσαλὸς ἀνὴρ ὁ τῇ Κορωνίδι ἢ Κορωνίδι συνελθὼν ἐκαλεῖτο καθ' Ἡσίοδον (ἐν ἀποσπάσματι) Ἴσχυς.

Τῷ μὲν ἄρ' ἄγγελος ἦλθε κόραξ ἱερῆς ἀπὸ δαιτὸς

Πυθῶ εἰς ἡγαθέην καὶ ἔ' ἔφρασεν ἔργ' ἀΐδηλα.

Φοίβῳ ἀκερσεκόμῃ, ὅτι Ἴσχυς γῆμε Κόρωνιν

Εἰλατίδης, Φλεγύαο διογνήτοιο θύατρα.

Παρ' ἄλλοις δ' Ἀλκυονεύς.

621). Θεῶν γὰρ τ' οὐ θέμις ὅσσε κ.τ.λ. Οὕτω καὶ Ἄρτεμις λέγει παρ' Εὐριπίδῃ ἐν Ἰππολύτῳ (στ. 1393)· Ὄρω· κατ' ὅσων δ' οὐ θέμις βαλεῖν δάκρυ.

626). Ἀτερπές, λέγει ἐνταῦθα τὸ μύρον ὁ ποιητὴς διὰ τὸ μὴ αἰσθάνεσθαι αὐτοῦ τὴν νεκράν.

627). θέσμι' ἄθεσμα, ἥτοι λυπηρά, ἀπεικταῖα, ἀ ὠφελε μὴ γενέσθαι· ἀδίκος γὰρ ἦν ὁ τῆς Κορωνίδος θάνατος. Οὕτω καὶ ἄδωρα δῶρα καὶ τάφος ἄταφος καὶ γάμος ἄγαμος καὶ ἄλλα ὅμοια λέγεται παρὰ ποιηταῖς.

629). γόρον, τὸν ἔτι κυοφορούμενον υἱὸν Ἀσκληπιόν, ὃν ὁ Χείρων καθ' Ὀμηρον (Ἰλ. δ. 219) τὴν ἱατρικὴν τέχνην ἐδίδαξε·

Τοῦ δ' Ἀσκληπιοῦ υἱοὶ ἐγένοντο οἱ ἐπὶ Τροίαν τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι συστρατεύσαντες θεσσαλοὶ ἡγεμόνες, Ποδαλείριος καὶ Μαχάων (ἰλ. β'. 729 κ. ε.)

630). *Διφυοῦς*. Διφυῆς καὶ μιζοφυῆς καὶ μιζόθηρ λέγεται ὁ Χείρων, ὅτι κένταυρος ἦν τὸ γένος, τὰ μὲν ἄνω μέχρι στέρνων ἀνδρός, τὰ δὲ λοιπὰ ἵππου ἔχων· ἐγεννήθη δ' ἐκ Κρόνου καὶ Φιλύρας Ὠκεανίδος καὶ ἔμπειρος ὢν ἰατρικῆς τε καὶ ἄλλων τεχνῶν ἐπὶ Πηλίου ὄρους ὥκει ἐν Θεσσαλίᾳ, ἐνθα τὸν Ἀχιλλέα καὶ τὸν Ἰάσονα καὶ πολλοὺς ἄλλους τῶν πάσαις ἡρώων ἐπαίδευσεν.

645—646). Ταῦτα εἰς τὸν περὶ Ἰππολύτου ἀναφέρεται μῦθον. Ἰππολύτος γὰρ ὁ Θησεῶς υἱός, τοῦ πατρὸς αὐτῷ ἐξώλειαν ἐπαρσαμένου, ὑπὸ τῶν ἵππων πτυρέντων τοῦ ἄρματος ἐκτιναχθεὶς διεφθάρη· ὁ δὲ Ἀσκληπιὸς αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ᾄδου εἰς τὸν βίον πάλιν ἀνήγαγεν. Ὁ δὲ Ζεὺς ἀγανακτῆσας τὸν τοῦτο τολμήσαντα ἐκεραύνωσεν, ἵνα ἔμπεδον μένοι ἐκάστω τὸ πεπρωμένον, μηδ' οἱ θνητοὶ διὰ φαρμάκων σωζόμενοι τῶν ἀθανάτων ὀλιγοροῖεν θεῶν. Πάππου δὲ *φλογοερὸν βέλος* ὁ κεραυνὸς τοῦ Διὸς ἐνταῦθα καλεῖται· ὁ γὰρ Ζεὺς πάππος ἦν τῷ Ἀσκληπιῷ, ἅτε ἐξ Ἀπόλλωνος φύντι, ὃν αὐτῷ ἔτεκεν ἡ Λητώ.

649). κ. ε. Χείρων βέλει ποτὲ ἐν τῷ τοῦ λερναίου δράκοντος αἵματι βεβαμμένῳ ἀπὸ τύχης ὑφ' Ἡρακλέους τρωθεὶς χαλεπῶς εἶχε· τοῦ δὲ Διὸς ὑπεσχημένου τῷ Προμηθεΐ τῆς κολάσεως αὐτὸν ἀπολῦσαι, εἴ τις ὑπὲρ αὐτοῦ βουλευθεὶς θανεῖν, (ἴδε Αἰσχ. Προμ. 101 κ. ε.) ὁ Χείρων σφόδρα τῷ τραύματι ὀδυνώμενος, ἐκὼν τῆς ἀθανασίας ἐξέστη, ἐφ' ᾧ σῶσαι αὐτὸν τῶν δεινῶν.

654). *Τρεῖς θεαί, αἱ τρεῖς μοῖραι*· ἡ Κλωθώ, ἡ Λάχεσις καὶ ἡ Ἄτροπος, αἱ τοῖς ἀνθρώποις τὰ τοῦ βίου ἐπινθήειν λέγονται.

655). *Λείπετό τι φράσσαι*. Ἡ τῆς Ὀκυρόης εἰς ἵππον μεταμόρφωσις ἐκώλυσεν αὐτὴν τοῖς προειρημένοις κακέينو ἴσως προσθεῖναι, ὅτι ὁ Χείρων ὡς ἄστρον εἰς οὐρανὸν μεταστήσεσθαι ἔμελλεν.

663). *Εἰς σύγγγονον ἵππον*. Συγγενὴς ἦν τῇ Ὀκυρῇ ὁ ἵππος, ἅτε κένταυρον ἐχούσῃ πατέρα.

675). *Ἔδωκε θ' οἱ οὐνομα μορφή*· ἵππῳ γὰρ ἢ ἵππῃ κατ' Εὐριπίδην ἐν Μελάνιππῃ ἡ μεταμορφωθείσα ἐκλήθη.

679). *Ἦλιν Μεσσηνίδα τ' αἶαν ἔναιες*. Κατὰ τὸν εἰς Ἑρμῆν ὕμνον Ὀμήρου (στ. 69 κ. ε.) ἡ τῶν βοῶν κλοπὴ ἐν Πιερίᾳ ἐγένετο· κατὰ δὲ Ἀντωνίνον τὸν Διβεράλιν ἐν τῇ τῶν μεταμορφώσεων συναγωγῇ, ἐν Μαγνησίᾳ τῆς Θεσσαλίας. Ὁ δ' ἡμέτερος ποιητὴς εἰς Ἥλιν καὶ Μεσσηνίαν τὴν τοῦ Ἑρμοῦ πρᾶξιν μετέθηκε,

πόρρω τῆς Θεσσαλίας τὸν Απόλλωνα ἐγνωκῶς μεταστῆσαι, ἵνα τὸν μῦθον τοῦτον τοῖς ἡγουμένοις ἀρμοδίως ἐπισυνάψῃ.

684). ἐς *πυλίου*ς ἀγρούς· εἰς τοὺς ἀγρούς τῆς Πύλου.

689). *Νηλῆος*, τοῦ τῆς Πύλου Βασιλέως ἐν Τριφυλίᾳ, πατὴρ δὲ τοῦ Νέστορος.

703). *ἔσονται*· τέθειται μέλλων εἰκαστικὸς ἀντὶ ἐνεστῶτος, ὑπεμφαίνων τὴν ὑπόθεσιν· *εἰζητήσεις* αὐτάς.

706—707). Λακτάντιος ὁ Πλάκιδος ἐν τῇ περιλήψει φησὶ περὶ τὴν Πύλον κεῖσθαι τὸν λίθον, εἰς ὃν μετεβλήθη ὁ Βάκχος. Εἰ δὲ τὸ τοῦ λίθου ὄνομα *index*, ὃ Ὀβίδιος κέχρηται, οὐχ ὑπὸ τούτου ἐπενοήθη, ἀλλ' ἐκ τῆς Ἑλλάδος μετηνέχθη φωνῆς, εἰκάσειεν ἂν τις *Μηνυτήν* ἐκεῖνον παρὰ τοῖς ἐγγυρίοις τὸ πάλαι καλεῖσθαι Ἑλλῆσιν. Ὅτι δὲ τοῦνομα οὐ τὴν λυδίαν σημαίνει λίθον, ἥ ὁ χρυσὸς βρασανίζεται, τεκμήραιτο ἂν τις ἐκ τῶνδε· α'. ὅτι οὐδὲν τοῦνομα περιέχει ὄνειδος, εἴ θείημεν τὴν εἰρημένην τῆς λίθου ιδιότητα σημαίνειν αὐτό· β'. ὅτι οὐκ εὖ ἔχει τὸ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ εὐθὺς ἐπιφερόμενον, ὅτι ἀναίτιος ὁ λίθος τὸ ὄνομα ἐκεῖνο φέρει. (Πῶς γὰρ ἀναίτιος, εἴγε καὶ νῦν ἔτι μὴνύει; ἀλλ' ἔδει μᾶλλον αὐτὸν ἐπενεγκεῖν, ὅτι καὶ μέχρι τούδε ὁ λίθος ποιεῖ, ὃ τὸ πάλαι ἀνθρώπος ἔτι ὦν ἐποίησε.

710). *Λύκειον*, γυμνάσιον καὶ κῆπος παρὰ τὸν Ἰλισσόν, ἐνθα Ἀριστοτέλης ἐδίδασκε. Φησὶ δὲ τὸ γυμνάσιον πρῶτον αὐτόθι ἰδρῦσαι Πεισίστρατον· ἔπειτα δὲ κατὰ τοὺς χρόνους Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος κατεφύτευσε τὸν τόπον Λυκοῦργος ὁ ῥήτωρ.

711). κ. ε'. Τὴν κατὰ πενταετίαν ἐν Ἀθήναις εἰς τιμὴν τῆς πολιადος Ἀθηνᾶς τελουμένην ἑορτὴν τῶν μεγάλων Παναθηναίων ἐνταῦθα λέγει, ἐν ᾗ παρθένοι τῶν εὐγενῶν συνεπόμεπυον, τὰ ἱερὰ σκεύη φέρουσαι ἐν κανοῖς, καὶ διὰ τοῦτο *κανηφοροὶ* καλούμεναι. Λέγεται δ' ἡ ἑορτὴ αὕτη ὑπ' Ἑριχθονίου τὸ πρῶτον τεθῆναι καὶ Ἀθηναῖα προσαγορευθῆναι, εἰς τὸν περὶ αὐτοῦ ἀναφερομένη μῦθον (ἴδε στ. 553 κ. ε'.) εἶτα δὲ πάνδημος τῶν τῆς Ἀττικῆς κατοίκων ἐγένετο ἑορτή. μετακοσμηθεῖσα ὑπὸ Θησέως, δεσμοῖς αὐτοὺς θρησκευτικοῖς εἰς μίαν πόλιν βουλευσαμένου συνάψαι.

721). *Ἰθείης ἀπέκαμψε*· τῆς εὐθείας πορείας ἀπέκλινε.

727). *ἐξεκάη*, *μόλιβδος* ὥς. Οἱ τὰς βαλεαρίδας νήσους οἰκοῦντες ἄριστοι σφενδονῆται τὸ πάλαι γενέσθαι λέγονται, οὕτως ἰσχυρῶς τοὺς πεσσούς ἀποσφενδονῶντες, ὥστε τὸν μόλιβδον ἐν τῷ ἀέρι ὑπὸ τῆς ῥύμης θερμαίνόμενον τήκεσθαι.

732). *ἄεξε* μιν. Ἡ ἀντωνυμία *μιν* τίθεται καὶ ἐπὶ πραγμάτων ἴδε ὁδ. στ. 268.

749). ἴδε στ. 552 κ. ε.

755). *Αἰγίς*. Ἐν μὲν Ἰλιάδι (Ο στ. 310) ἀσπίς τοῦ Διὸς ἦν ἡ Αἰγίς, ὑπὸ Ἡφαιστου κεχαλκευμένη, ἣν ὁ Ζεὺς καὶ Ἀπόλλωνι καὶ Ἀθηνᾷ χρῆσθαι πολλάκις δίδωσι· παρὰ δὲ τοῖς ὕστερον ἴδιον ἦν τῆς Ἀθηνᾶς σκεπαστήριον ὄπλον, ἣ ὤμων περίβλημα, συνθεστέρον δὲ θώραξ φολιδωτὸς τὴν τῆς Μεδούσης κεφαλὴν ἐν τῷ μέσῳ ἔχων.

756). *Λημνίου υἱὸν Ἡφαιστου* τὸν Ἑριχθόνιον λέγει. Λήμνιος δὲ καλεῖται ὁ Ἡφαιστος, ὅτι ἐν Λήμνῳ κατέπεσεν, ὅτε ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου ὑπὸ Διὸς ἀπερρίφθη (ἴδε Ἰλ. α. 593) καὶ ἡ νῆσος αὕτη φίλον αὐτῷ ἦν ἐνδιχίτημα (ἴδε Ὀδ. Θ. 283). Ἔοικε δὲ τὸ ἐν Λήμνῳ πυρίπνουν ὄρος ὁ Μόσυχος αἰτία γενέσθαι τοῦ τὸν ποιητὴν τὰ περὶ Ἡφαιστου ἐκείνα μυθοποιῆσαι.

760). Τὸν φθόνον ἐπροσωποποίησε καὶ Καλλίμαχος ἐν ὕμνῳ εἰς Ἀπόλλωνα στ. 105.

763). *ψύχρος ἀδρανέος*, (ignavi frigoris) μετωνυμικῶς ἀντὶ ψυχρὸς ναρκῶντος καὶ ἀδρανῆ ποιοῦντος τὰ σώματα.

786). *Γαῖαν δ' ὦσε* κ.τ.λ. Δῆλον ὅτι τὰ ὠθουμένα σώματα ἀντωθεῖται τῇ τῶν ὠθουμένων ἀντιτυπίᾳ. Ὡθεῖ οὖν ἡ Ἀθηνᾷ τὴν γῆν τῷ δόρατι, ἢ ὑπὸ ταύτης εἰς τὰ ἄνω ἀντωσθεῖσα ῥᾶον εἰς ὕψος ἀρθῇ.

795). *Ἰδομοσύρῃ δυνάμει τε* κ.τ.λ. Κάνταυθα ὁ ποιητὴς ἐχρήσατο ἀναχρονισμῷ· ἡ γὰρ πόλις τῶν Ἀθηνῶν οὐπω ἐπιστήμη οὔτε δυνάμει προσῆχεν ἐν τοῖς τοῦ Κέκροπος χρόνοις.

799). *γαμψὰ κέντρα*· τοὺς λυπηροὺς νόει καὶ τὴν καρδίαν τιτρώσκοντας λογισμούς.

802). *Ὀφρα δὲ μὴ ἀποθεν* κ.τ.λ. ἀσθενεστέρα γὰρ ἡ πόρρωθεν ἐρχομένη τῷ φθονοῦντι ἀνία· ὅσῳ δ' ἐγγύτερος ὁ τὸν φθόνον αὐτῷ ἐμποίων, τόσῳ τὸ πάθος ἀναιρότερον.

824). *καὶ ὥχρων*. Οὕτω μεθηρμύνησται μοι ὁ στίχος, τὴν γραφὴν *pallent* προελομένῳ. Εἶδέ τις προαιρεῖται τὴν γραφὴν *cal-lent*, μεταποιησάτω τὸν στίχον ὧδε.

Ῥίγος, καὶ φλῆδες αἶμ' ὀλέσασαι σκληρύνοντο.

839—840). Αἱ Πλειάδες, αἷς Μαῖα ἡ τοῦ Ἑρμοῦ συγκατεῖλεται μήτηρ, οὐ πόρρω τοῦ Ζηνὸς ἐν Φοινίκῃ διέσχονται τὸν μεσημβρινόν. Εὐλόγως οὖν ὁ Ὀβιδίος τὸν Δία ποιεῖ λέγοντα, ὥς ἡ Σιδωνία χώρα ἀνωθεν αὐτῆς ἐν τῷ οὐρανῷ ὄρα τὴν τοῦ Ἑρμοῦ μητέρα. Νοητέον δὲ τὸν Δία πρὸς μεσημβρίαν ὀρῶντα, ὥστε πρὸς ἀριστεράν κεῖσθαι αὐτῷ τὴν Φοινίκην.

850). Καὶ Μόσχος ὁ ποιητὴς τὴν εἰς ταῦρον μεταμόρφωσιν τοῦ

Διός καὶ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀρπαγὴν τῆς Εὐρώπης ἐπικού εἰδυλλίου
ὑπόθεσιν ἐποίησατο.

871). Ἰχνία ποδῶν ἀπατήλια πόδας οὐ τὴν ἀληθοῦς
μορφὴν ἔχοντας.

873). Περσέας Μόσχου Εἰδύλ. 6'.

ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ Γ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

Ἔπονται τῇ τῆς Εὐρώπης ἀρπαγῇ μῦθοι Θηβαῖκοι καὶ πρῶτον οἱ περὶ κτίσεως Θηβῶν. Ἀγῆνωρ ὁ Φοινίκων βασιλεὺς τῷ υἱεῖ Κάδμῳ προστάσσει τὴν ἀρπασθεῖσαν οἱ θυγατέρα Εὐρώπην ἀναζητῆσαι μὴδ' οἴκαδε ἀναστρέψαι πρὶν ἂν αὐτὴν ἀνεύρῃ. Ὁ δ' οὐδαμοῦ τὴν ἀδελφὴν ἀνευρεῖν ἔχων κελεύσει Ἀπόλλωνος ἀφίσταται τῆς συζητήσεως, καὶ βοῇ χρησάμενος ὁδηγῷ εἰς τὸ βοιωτικὸν ἀφικνεῖται πεδίον, ἔνθα πόλιν ἑαυτῷ κτίσαι βουλόμενος τῶν ἐταίρων τινὰς εἰς τὴν τοῦ Ἄρεως πηγὴν πέμπει ὕδρευσομένους ἐπὶ θυσίαν. Τῶν δ' ὑπὸ δράκοντος τοῦ τὴν πηγὴν τηροῦντος ἀναιρεθέντων, ὁ Ἀγῆνωρ ἐπελθὼν τὸν δράκοντα κτείνει. Τῶν δὲ τούτου ὁδόντων Ἀθηναῖς εἰσηγήσει σπαρέντων, οἱ σπαρτοὶ ἐπικληθέντες ἄνδρες ἐκφύονται, οἷς ἐκεῖνος χρώμενος συνεργάταις πόλιν κτίζει τὴν ἀπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν Καδμείαν. Ἐνταῦθα οὖν τῷ Κάδμῳ οἰκήσαντι πρώτη καὶ μεγίστη γίγνεται συμφορὰ ὁ τοῦ θυγατρίδου Ἀκταίωνος θάνατος· οὗτος γὰρ ἐν ὕλαις κατὰ θήραν, ὡς ἔθος, πλανώμενος καὶ τὴν Ἀρτεμιν ἐν ρείθρῳ τινὶ γυμνὴν λουομένην ἀπὸ τύχης ἰδὼν· εἰς ἔλαφον ὑπ' αὐτῆς μεταβάλλεται καὶ οἰκτρῶς ὑπὸ τῶν ἰδίων διασπᾶται κυνῶν. Χαίρει ἐπὶ τούτῳ ἡ Ἥρα μίσει Σεμέλῃς, ἣν τῷ Διὶ οἶδε συγγιγνομένην, καὶ Βερόῃ τῇ ταύτης τροφῷ ἐξεικάσασα ἑαυτήν, κακὴν βουλήν τῇ Σεμέλῃ ὑποθεμένη, ὀλέθρου αὐτῇ παραίτιος γίγνεται. Οὐ πολλῷ δ' ὕστερον παίζων ὁ Ζεὺς πρὸς Ἥραν ἐρίξει, μείζω ἰσχυριζόμενος τὰς θηλείας ἢ τοὺς

ἄρρενας ἐκ τῆς φιλότητος δρέπεσθαι τέρψιν καὶ Τειρεσία δι-
 αιτῆσαι τὴν ἔριν δίδωσιν, ἅτε δὴ γένους ἑκατέρου πεπειρα-
 μένων. Ὁ δ' ἐναντία τῇ τῆς Ἥρας γνώμῃ ἀποφηνάμενος
 πηροῦται τὰς ὄψεις ὑπὸ ταύτης χαλεπηνάσσης, παρὰ δὲ Διὸς
 δῶρον ἀντιλαμβάνει τὴν Μαντικὴν τῆς συμφορᾶς παραμύ-
 θιον. Τὴν πρώτην οὖν τούτου πρόρρησιν τὸ τοῦ Ναρκίσσου πά-
 θος ἐπαληθεύει. Κηφιστοῦ δ' ἦν οὗτος καὶ νύμφης Λειριόπης
 υἱὸς κάλλει διαπρεπής, περὶ οὗ ὁ Τειρεσίας ἐρωτηθεὶς, εἰ μέλ-
 λει ἐς μακρὸν πρόσελεύσεσθαι γῆρας, ναί, ἀπεκρίνατο, ἦν μὴ γ'
 ἑαυτὸν ποτε ἴδῃ. Τῇ γὰρ θήρᾳ προσέχων ὁ καλὸς νεανίσκος,
 ἄλλων τε νυμφῶν τὸν ἔρωτα ἔφευγε καὶ τῆς Ἥχους ὀλιγώ-
 ρει, ἥ διὰ τοῦτο ὑπ' ἀνίας ἐκ νύμφης εἰς τὴν ὁμώνυμον φω-
 νὴν μετεβλήθη. Εἴτα δὲ ποτε ἐν διαυγεῖ τινι πηγῇ τὴν ἑαυ-
 τοῦ θεασάμενος εἰκόνα δεινῶ ἑαυτοῦ ἀλίσκεται ἔρωτι καὶ
 πολλὰ ὀδύρεται τῷ πάθει τηκόμενος· τέλος δὲ θνήσκων εἰς
 τὸ ὁμώνυμον μετατρέπεται ἄνθος. Ἄλλ' ὁ Πενθεὺς ἐν οὐδενὶ
 λόγῳ τὰς πρόρρησεις τοῦ μάντεως τίθεται, ὃς καὶ περὶ αὐτοῦ
 ἀληθῇ προφητεύει, ὡς τὸν Βάκχον καὶ τὰ τούτου ὀρησκειύ-
 ματα ἀτιμάζων ὑπὸ τῆς μητρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν διασπα-
 σθήσεσθαι ποτε μέλλει. Τοῦ γὰρ νέου τούτου θεοῦ εἰς Θήβας
 οὐ πολλῶ ὕστερον παραγενομένου, ἰσχυρῶς ὁ Πενθεὺς τοῖς
 θηβαίοις ἀπαγορεύει μὴτ' αὐτόν, μῆτε τὰ καινὰ ὀρησκειύ-
 ματα δέχεσθαι, παραινέσει χρώμενος ἅμα καὶ ἀπειλαῖς.
 Ἄλλ' οὐδὲν ἤνυσεν ἀπαγορεύων οὐδ' ἀπειλῶν· τῶν γὰρ ἐκεῖ
 οἱ ἄριστοι τὸν θεὸν ἀποδέχονται καὶ αὐτὴ ἡ τοῦ Πενθέως
 μήτηρ Ἀγαυὴ σὺν ταῖς ἀδελφαῖς ἐκείνῳ ἐπόμεναι ὀργιά-
 ζουσι. Διὸ ὁ Πενθεὺς τοὺς ἑαυτοῦ δορυφόρους ἐπὶ τὸν Βάκ-
 χον καὶ τοὺς συνοργιάζοντας πέμπει, συλλαβεῖν αὐτὸν κε-
 λεύων καὶ δέσμιον ἀγαγεῖν. Οἱ δὲ πεμφθέντες τῷ μὲν Βάκ-
 χῳ οὐκ ἐντυγχάνουσι, τῶν δ' ὁπαδῶν αὐτοῦ ἓνα, τηρῆρὸν
 ἄνδρα, συλλαβόντες καὶ δήσαντες ἄγουσιν, ὃς περὶ τοῦ θεοῦ
 ἐρωτηθεὶς ἄλλὰ τε περὶ αὐτοῦ διέξεισι θαυμαστὰ καὶ δὴ καὶ

τὴν τῶν τυρρῆνῶν πειρατῶν μεταμόρφωσιν εἰς δελφῖνας.
Ἐπὶ τούτοις οὖν ὀργισθεὶς ὁ Πενθεὺς κτεῖναι τὸν ἄνδρα δια-
νοεῖται καὶ εἰς εἰρκτὴν ἐμβαλεῖν κελεύει· ἀλλὰ παραδόξως
αἱ τε τῆς εἰρκτῆς θύραι αὐτόματοι ἀνοίγονται καὶ τῷ δε-
σμίῳ αἱ πέδαι αὐτόμαται τῶν χειρῶν ἀποπίπτουσιν. Οὐ μὴν
ἄλλ' ἐμμένει ἔτι τῇ ἑαυτοῦ γνώμῃ ἐκτραχυνθεὶς ὁ Πενθεὺς
καὶ θεομαχῶν οὐ παύεται· μείζονι δὲ ζέων θυμῷ εἰς τὸν Κι-
θαιρῶνα ἀπέρχεται ταῖς ἐκεῖ ὀργιζούσαις Βάκχαις ἐπιβου-
λεύων, ἔνθα ὑπὸ τε τῆς μητρὸς Ἀγαύης ἐξιστρηθείσης
καὶ τῶν ἄλλων μαινάδων οἶονεῖ τις κάπρος διασπαράσσεται.
Τῷ παραδείγματι τούτῳ πείθονται οἱ Θηβαῖοι ἑαυτοὺς τῷ
καινῷ προσνεῖμαι ὀρησκέυματι.

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΤΟΥ Γ' ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΩΝ ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ.

Ὁ Ἀγήνωρ πέμπει τὸν υἱὸν Κάδμον ἀνιχνεύσοντα τὴν Εὐρώπην, κελεύσας αὐτῷ μὴ ἀναστρέφαι οἶκαδε πρὶν τὴν ἀρπασθεῖσαν κόρην εὑρεῖν. Ὁ δὲ μᾶτην αὐτὴν διὰ πάσης χώρας ἀναζητήσας, φεύγων τὴν ὀργὴν τοῦ πατρός, ἔγνω ἐπὶ ξένης οἰκῆσαι, καὶ ἐπῆρετο τὸν ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνα, ποῦ αὐτῷ κτίσειε πόλιν ἐλθών. Κατὰ δὲ τὸν γενόμενον αὐτῷ χρησμὸν βοῶν χρησάμενος ὁδηγῶ εἰς τὸν τόπον παραγίγνεται, ἔνθα αἱ Θῆβαι κτισθῆσθαι ἔμελλον.

Ζεὺς ἀποδυσάμενος ταύρου ἀπατήλιον εἶδος ἔκφην ὅς τις ἔην Δικταίας θ' ἔκετ' ἀρούρας. Κάδμω δ' ἀγνοέων γενέτης μεθέπειν ἐκέλευσεν ἀρπασθεῖσαν, ἀειφυγίην δ' οἱ ἀπείλει, εἰ εὑρεῖν μὴ μιν ἔχοι, στοργὴν θ' ἅμα δυσφροσύνην τ' ἀποδηλῶν. Γαῖαν ἐπεὶ δ' ἄρ' ἐπῆλθε, (τίς ἂν Διὸς εὐροὶ ἐρευνῶν κλέμμαθ';) ἔην πάτρην πατρός τε χόλον βασιλῆος φεῦγεν Ἀγηνορίδης. Φοῖβον δ' ἰκέτης ἐρέεινε χρησμολόγον, ὅπποι οἰκῆσειε χθονὸς ἐλθών.

- 10 “Βοῦς σοι, Φοῖβος ἔειπε, κατ' ἀγροὺς ἀντιβολήσῃ ἀδμῆς καὶ κυρτοῦ ἔτ' ἀπείρητος ἀρότροιο.

Κεῖνῃ ἔπευ δὴ· ὅπου δέ κε κλινθῇ βοῦς ἐπὶ παίῃ, τεῖχε' ἐκεῖ δεῖμαι βοιωτιά τ' αὐτὰ κίκλησκει.,”

Αὐτίκα δ' ὥς Κάδμος Φοιβείου ἀπέστιχεν ἄντρου, βουφορβοῦ ἄτερ ἦκα βιβῶσαν ἐσέδρακε πόρτιν, οὐδὲν ἐπαυχένιον δουλείης σῆμα φέρουσιν.

Τῇ δ' οὖν ἔσπετο κείνος ἐπ' ἔχνεσι βῆμα βραδύνας, καὶ σιγῇ λιτάνευ' ὑποθήμονα Φοῖβον ὁδοῖο.

Εὖτε δὲ Κηφισὸν καὶ ἀγροὺς διέβη Πανοπῆρος,

- 20 βοῦς ἔστη, κεφαλὴν τ' ἀναείρατ' εὐρυκέρωτα πρὸς πόλιν ὑφόροφον μυκήμασιν ἡερ' ἐπλησσειν·

εἶτα δὲ δερκομένην στείχοντας ἐπ' ἔχνος ὀπίσσω,
κλίνθη καὶ μαλακῇ πλευρὴν ἐπὶ ποίῃ ἔρεισε.

Βουλόμενος ὁ Κάδμος τῷ Διὶ θῦσαι πέμπει τῶν ἐταίρων τινὰς ἀπὸ τῆς ἐν τῷ ἑγγύς ἄλσει πηγῆς ὑδρεύοντας ἐπὶ τὴν θυσίαν. Τούτων δ' ἀπολομένων ὑπὸ τοῦ τὸ νᾶμα φυλάσσοντος δράκοντος, ἐπελθὼν ἐκεῖνος κτείνει τὴν θῆρα καὶ Ἀθηᾶς εἰσηγήσει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ κατὰ γῆς σπείρει. Ἐκ τούτων φύεται ἀνδρῶν ἐνόπλων στίφος, οἱ πρὸς ἀλλήλους μαχόμενοι πάντες πλὴν πέντε διαφθεύονται, σὺν οἷς τὴν Καδμείαν κτίζει.

Κάδμος δ' εἶχε θεῶ χάριν ἡδ' ἐκύνει ξένον οὔδας·
πρὸς δ' ἐφθέγγετ' ἀγρούς τε καὶ ἄγνωτ' οὔρε' ἐκεῖνα·
Ἰρὰ δὲ βουλόμενος ῥέξαι Διὶ, νᾶμ' ἐπὶ λοιθὴν
οἷς θεράπουσι φέρειν ἀπὸ πίδακος αἶψ' ἐκέλευσεν.

Ἦν ἀθιγῆς πελέκει πέλας ὕλη πουλυέτηρος·
ἐν δὲ μέσῃ σπεῖτος πεπυκασμένον ἔκτοθι ῥωψί,
30 συμπαγέεσσι λίθοισι θόλῳ κυφῷ προσειοικὸς
πουλύ τε βλύζον ὕδωρ. Κεῖνῳ φώλευεν ἐν ἄντρον
Ἄρεος αἰνὸς ὄφιν χρυσέῃ λοφιῇ ἐπίσημος.
Πῦρ μὲν οἱ ἔσαν ὅσσε, δέμας δ' ἅπαν ὥδεν ἰῶ·
γλῶσσαι τρεῖς λιχμῶντο· τριπλῇ στιχὰς ἴστατ' ὀδόντων.
Ὡς δ' αἶσθη Τύριοι ἐσέβαν κακῇ ἄλσος ἐκεῖνο
καὶ βληθεῖσ' ἐς ὕδωρ πηγῆς κάλπις κανάχησεν,
ἡνὶ δράκων χειρὶς δολιχὸν κάρη ἐκπροΐηλας
κυάνεος, σύριγμ' ἐκ γναθμῶν σμερνὸν ἔηκε.

Κάλπιδες ἐκ χειρῶν σφι πέσον. λίπε δ' αὐτίκα σῶμα
40 αἶμα, καὶ εἶλε τρόμος ναρκώδεα γυῖα παρᾶσσον.
Κεῖνος ἐλισσόμενος φολιδώδεα κύκλα συνεῖρε
θρῶσκέ τ' ἐς ὑψιτενῇ κυρτούμενος ἄλματι τόξα·
ἡμίσεος δὲ πλέον δέμας ὀρθιον ὑψόσ' ἀείρας,
πᾶν περιπάπτην' ἄλσος· ἦν δ' ἄρα τόσσος, ὅσος γε
φαίνεται ὅς τε πόλοιο δὴ Ἄρκτους ὕψι διείργει.
Αὐτίκα δ' ἄρ Φοίνικας ἐφ' οἷ βέλε' ἀρτύνοντας,
ἧ φεύγοντας, ἧ ἰσχυμένους ἀμφοῖν ὑπὸ δαίους

- μάρφεν· καὶ τοὺς μὲν δάκνων, τοὺς δ' οἷσιν ἐλιγμοῖς
 ἄγχων, τοὺς δ' ὀλοοῖο κατέκτανεν ἰοῦ αὐτμῆ.
- 50 Δὴ σκιαὶ ἐσμίκρυντο, μεσουρανόοντος ὕπερθε
 Φοίβου· Ἀγηνωρίδης δὲ βράδος θαύμαζεν ἐταίρων.
 Βῆ δὲ μετ' ἄνδρας ἱμεν δέρας ἀμφ' ὤμοισι λέοντος
 καὶ βέλος ἔγχος ἔχων στίλβον αἶθωνι σιδήρῳ
 καὶ σιδύνην. Παντὸς δ' οἱ ὄπλου μένος ἔπλετο κρεῖσσον.
 Ὡς δ' ἄρ' ἐσῆλθε νέμος καὶ ἐσέδρακε σώματα νεκρά,
 νικητὴν τ' ἐφύπερθεν ἀμαιμάκετον δέμας ἐχθρόν
 στυγνὰ νεκρῶν λιχμῶντα δαφοινῇ τραύματα γλώσση,
 “Σώματα πιστά, ἔφη· τιμάορος ἔσσομαι ὕμνιν,
 » ἢ μέτοχος πότμου „ Τόσον ἔννεπε· δεξιτερῇ δὲ
- 60 λαῶν ἄειρε μέγαν, διατεινόμενός τ' ἀφῆκεν.
 Ἦ κε τόση κείνου λαὸς ῥιπῇ κατεσείσθη
 τείχεα σὺν πύργοισι· δράκων δ' ἄτρωτος ἔμεινεν.
 ἦύτε γὰρ θώρηκι πύκα στεγανὸς φολίδεσσι
 καὶ στερεῷ δέρεϊ κρατερὰς ἀπερύκανε πληγὰς·
 Σκληρίη ἀλλ' οὐ κείνη ἀκαχμένον ἔσχεθ' ἄκοντα,
 ὅς τε παγεῖς μέσσην κατὰ καμπὴν ἔστη ἀκάνθης
 εὐκάμπτου, πᾶς δ' ὀξὺς ἔδω εἰς ἔγκατα χαλκός.
 Κεῖνος δ' ἀλγήσας κεφαλὴν ἀνέκαμψεν ὀπίσσω,
 ὠτειλὰς τ' ἐσιδὼν κρατερῶς δόρου δάκνε πεπηγός.
- 70 Τοῦτο δ' ἐπεὶ κραδάων κρατερῶς ὑπέλυσεν ἀπάντη,
 ἐξείρυσσ' ἔμπης δ' ὅστοῖσιν ἐνέσχετο χαλκός·
 Αὐτὰρ ἐπεὶ καινὴ χόλον ἠθάδα πληγῇ ὄρινε,
 πληθούσῃσι φλέβεσσι φάρυξ ὠγκώθη ὀλοῇ
 χάσμά τε δηλῆεν λευκῷ περιεῖρδύη ἀφρῶ.
 Τρίζε χριμπτομένη φολίσι χθών· ἐκ στόματος δὲ
 ἰεμένη στυγίου αὔρας ἐμίαιναν αὐτμῆ.
 Αὐτὸς δ' ἄλλοτε μὲν τ' εἰς εὐρὺν ἐλίσσετο κύκλον,
 ἄλλοτε δ' ὀρθότερος τανυφλοίου ἀείρετο φιτροῦ.
 ὀρμῇ δ' εἴτ' ἀπλέτω, ποταμὸς ὥς ὁμβρῷ ὀρινθείς,

- 80 θύνεν, ἰδὲ στέρνοις ἀντήρε' ἐώθειεν ὕλην.
 Χάσσαιτ' Ἀγνηορίδης τυτθὸν καὶ ἀμύνατ' ἐφορμὴν
 λείοντος δέρεϊ, προβολαίῃ δ' ἔσχεθεν αἰχμῇ
 χαίνουσαν γνάθον· ἐκ δὲ μανεῖς ἀνεμώλι' ἐκεῖνος
 τραύματα χαλκῷ ὅπαζεν, ἔθραυσέ τ' ὀδόντας ἀκωκῇ·
 Αἷμα τότ' ἀμβλύζειν ἐξ ἰοφόρου ὑπερώης
 ἤρξατο, καὶ χλοεράς βοτάνας ραθαμίγξιν ἔχραινεν.
 Ἀλλ' ἔπλε τραῦμ' ὀλίγον· πληγὴν γὰρ ὁ γ' εἶξ' ἀλεείνων,
 γνάμψε δέρην τ' ὀπίσω βληθεὶς καὶ ἐρύκανεν εἰκὼν
 ἔγχος ἐρεισθῆναι καὶ ἐνδοτέρω χροά δῦναι.
- 90 Τόφρα δ' Ἀγνηορίδης χαλκὸν βίῃ ἐς φάρυγ' ὥσας
 ἔγκειτο θλίβων, εἴως δρυὶ ἔσχετ' ὀπισθεν
 ἔγχος, καὶ δειρὴν σὺν φιτρῷ αἰχμῇ ἔπειρε.
 Γνάμφθη ὑπὸ βρίθει ὄφις δένδρον, νεάτη τε
 οὐρῇ θεινομένου νέρθε πρέμνου στενάχιζεν.
 Ὅφρα δὲ νικητῆς δημηθέντος θηέेत' ὄγκον,
 αἶφνης αὐδὴ ἀκούσθη· ἄδηλον μὲν ῥ' ἔθεν ἔκεν,
 ἀλλ' ἠκούσθη· “Τίπτ', ὦ Ἀγήνορος υἱέ, δράκοντα
 νεκρὸν ὀρᾷς; δὴ καὶ σὺ δράκων ὀφθήσῃ ὁμοίως.,”
 Δὴν κεῖνος τρομέων σὺν ἐῆς φρεσὶν ὥλεσε χροίην·
- 100 ὀρθαὶ δὲ κρυερῷ τάρβει οἱ ἔφριξαν ἔθειραι·
 Ἦνι δ' οἱ εὐμενέουσα δι' ἡέρος ὑψόθεν ἦκε
 Παλλάς, καὶ ἀρόσαντα γύην ἐκέλευσεν ὀδόντας
 ἐγκαταθέσθ' ὄφις, λαοῦ σπέρμ' ἐσσομένοιο.
 Αἶψ' ὑπάκουσεν ἐκεῖνος ἀρότρῳ τ' αὖλακ' ἐλάσσας
 ἔσπειρ', ὥς κεκέλευστο, βρότεια σπέρματ' ὀδόντας·
 Εἶθ', ὃ ἄπιστον, ἄφνω κίνυσθαι βῶλοι ἀρούρης
 ἤρξαντο· πρώτη δ' ἀνέτειλ' ἐξ αὖλακος αἰχμῇ,
 εἶτα λόφοισι κράνη νευστάζοντ' αἰολόχρῳσιν,
 εἶτ' ὦμοι καὶ στέρνα, χέρες θ' ὑπ' ὀπλοῖς βαρύθουσαι
- 110 ἐξανέφυν· ἀνδρῶν δ' ἄρα λήϊον ἠὔξεθ' ὀπλιτῶν·
 Τῶς, ὅπότ' αὐλαίῃ ὑπανέλκεται εἰνὶ θεήτροις,

- εἰκόνες ἀντέλλουσι· πρόσωπον πρῶτον ἀνίσχει,
 ἄλλα δὲ γυῖ' ἐξῆς, μετέπειτα δ' ὄλαι ὁρόωνται
 ἦκ' ἀνερυσθεῖσαι, δαπέδου τ' ἐπ' ἄκρου βεβάασι.
 Δεῖτε νέους δηῖους Κάδμος, ταχὺ δ' ἔντυεν ὅπλα.
 Μὴ σὺ γ' ὅπλ'· εἰς φώνησεν ὁμίλου ἐκ χθονός ἄρτι
 φύντος, μὴ δ' εἰς ἔμφυλον καταμίγνυσσῃ δῆριν.
 Ὡς φάτο, γηγενέων θ' ἐν' ἀδελφεόν ἄορι τύφεν
 ἐγγύθεν· ἤριπε δ' αὖ δορὶ τηλόθε βλήμενος αὐτός.
 120 οὐδ' ὅς τοῦτον ἔπεφνε βίου λάχε μάσσονα μέτρα,
 ἀλλ' ἀπέπνευσε πάλιν τὰς ἄρτι ἀφύσσατο αὖρας.
 Τοῖς δ' αὖ ὁμοίως γηγενέων πᾶς μαίνεται ὁμίλος,
 ἀρεῖ τ' ἐμφύλῳ ἀλληλοφόνου διόλοντο·
 παυριδίην δ' ἤβη μοῖραν βιότοιο λαχοῦσα
 ἀσπαίρουσιν ἔτυπτε λυθρώδῃ στήθεσι γαῖαν.
 Πέντε ζώεσκον μοῦνοι, τῶν εἰς ἔπλ' Ἐχίων.
 Ἐννεσίης οὗτος Τριτωνίδος ὅπλα χαμάζε
 ῥίψας, εἰρήνην ἤτησέ τε δῶκέ τ' ἀδελφοῖς·
 Τούσδε συνεργατίας ξεῖνος σιδῶνιος ἔσχεν,
 130 ὁππότε φοιβεῖη πτολίεθρον ἐδείματ' ἐφετιμῇ.

Ἀχταίων ὁ Αὐτονόης τῆς τοῦ Κάδμου θυγατρὸς καὶ τοῦ Ἀρισταίου υἱός, ἐπὶ τοῦ Κιθαιρώνος κατ' ἔθος θηρεύων, ἐπὶ πηγὴν τὴν Παργαφίαν ἐν συνηρεφεῖ τινι τοῦ ὄρους κοιλάδι ἔρχεται κακεῖ τὴν Ἄρτεμιν ἐν ἀλέᾳ μεσημβρινῇ γυμνὴν σὺν ταῖς νύμφαις λουομένην ἀπὸ τύχης ἰδὼν, ὀργῇ τῆς θεᾶς εἰς ἔλαφον μεταβάλλεται καὶ ὑπὸ τῶν ἰδίων κυνῶν διασπαράσσεται ἀγνοούμενος.

Ἰσταντ' ἤδη Θῆβαι· ἔδοξας κ' ὄλβιος εἶναι
 Κάδμ', ἐν αἰφυγίῃ· ἐκυροῦς γὰρ τ' ἔλλαχες Ἄρη
 καὶ Κύπριν. Πρόσθες μεγάλης γενεὴν ἀλόχοιο,
 τοσσατίους θ' υἱας, θυγατρὰς τε, φίλους θ' υἱωνούς,
 ἡδῶντας καὶ τοὺς τότε σοι. Ἄλλ' ὕστατον αἰεὶ
 χρὴ φάος ἄνδρα μένειν· μὴ τις δὲ βροτῶν πρὸ τελευτῆς
 καὶ κτερέων πυμμάτων εὐδαίμων ἄμμι κεκλήσθω.

- Τόσση ἐν εὐπραγίῃ πρώτη σοι κήδεος ἀρχὴ
 ἔγγονος ἔπλετο, Κάδμε, τοῦ ἀλλότρί' ἦκε μέτωπον
 140 μακρὰ κέρα καὶ δεσπόσουν κύνες ἔκπιον αἷμα.
 Εἰδ' εὖ ἀνασκοπέοις, δυσδαιμονίην κ' ἐν ἐκείνῳ,
 οὐκ ἀλίτημ' εὖροις· τί γὰρ ἐν πλάνῃ ἔστ' ἀλίτημα;
 Οὖρος ἔην πολλῶν πεπαλαγμένον αἵματι θηρῶν.
 ἦματι δ' ἐν μέσσω σκιαὶ ἤδη πάγχυ βράχυνθεν,
 ἡελίος θ' ἐκάτερθ' ἀπὸ πείρατος ἴσον ἀπέϊχεν,
 ἡνίκα πλαζομένους ὁμοθήρους πάντοσ' ἄν' ὕλας
 μειλίχῃ κοῦρος κίκλησκεν ὑάντιος αὐδῇ.
 “ Αἷμα λῖνα στάζει θηρῶν, φίλοι, ἡδὲ σίδηρος·
 » ἦμαρ ἄλις θήρην τόδ' ἔνεικεν· ὅτ' αὖριον ἦως
 150 » αὐγάσῃ ἅμμι πάλιν κροκέῳ δίφρῳ ἐμβεβαυῖα,
 » ἔργου μνησόμεθ' αὖθις· ἀτὰρ νῦν ἥλιος ἴσον
 » γῆς ἐκάτερθ' ἀπέχει ῥήγνουσί τε φλοξὶν ἀρούρας·
 » Λήξατε νῦν ἔργοιο καὶ ἄρκυας αἶρετε πλεκτούς·
 Οἱ δὲ κέλευσμά' ἐτέλεσσαν ἐσαυθὶς τ' ἄμβαλον ἔργον.

- Ἦν δασὺ πύκνης ἄγκος ἰδ' ὀξείης κυπαρίσσοις
 οὖνομα Γαργαφίη, εὐζώνῳ Ἀρτέμιδ' ἱρόν·
 ἐν δὲ μυχῷ δένδρεσσι περισκεπὲς ἄντρον ἔκειτο
 οὐ τυκτὸν τέχνηφι· Φύσις μιμήσατο τέχνην
 ἐμφυεῖ σοφίη, κισσῆριος ἄντυγ' ἐκείνην
 160 αὐτοφυῇ τεύξασ' ἰδὲ κούφου πάντοθι πώρου.
 Δεξιόφιν παιδροῦ πίδαξ ὕδατος κελάρυξε,
 τῆς στόμα κύκλω ποιῆεν περιέστεφε χεῖλος·
 Ἐνθάδε δρυμοχαρῆς καμάτῳ θεὰ ἀδδηκυῖα
 παρθένι' εἰώθει λούεσθαι νάματι γυῖα.
 Ἐνθάδ' ἀφικομένη νυμφῶν μιῇ ὀπλοφόρῳ ἦ
 δῶκε βίὸν χαλάσασα καὶ ἰοδόκην καὶ ἄκοντα·
 ἀμπέχονον δ' ἄλλῃ ὑπεδέξατο χερσὶ θεαίνης.
 Λῦσαν ἔπειτα πέδιλα ποδῶν δύο· αὐτίκα δ' ἰδρὶς
 ἀμφ' ὤμοισι χυτὰς δεσμῷ συνέδητεν ἐθείρας

- 170 Ἴσμηνις Κροκάλῃ, αὐτὴ περ ἐοῦσα λυσίθριξ.
 Νᾶμ' ἄρουν Νεφέλῃ, Φιάλῃ θ', Ὑάλῃ τε, Ῥανίς τε
 καὶ Ψεκάς, εὐρείῃς τε θεῇ ὑδρίῃσιν ἐπήντλουν.
 "Οφρα δ' ἐν ἡθαδίῃ Τιτηνίς ἐλούετο πηγῇ,
 ἡνίδ' ὑπερθέμενος Κάδμου νέος ἔγγονος ἄγρην
 ἄγνωτον διὰ δρυμὸν ἀλώμενος ἄγκεος εἰκῇ,
 ἤλυθεν ἄλσος ἐκεῖνο· κακὴ δ' ἄγεν αἰσά μιν αὐτως·
 Αὐτίκα δ' ὥς πίδαξι νάον σπέος ἤλυθεν εἴσω,
 γυμναί, ὥς ἔσαν, ἄνδρ' ἐσιδοῦσαι στήθεα νύμφαι
 τύψαν, πᾶν τε νέμος ὀλολυγμῶν αὐτίκ' ἐπλησαν.
- 180 Δίκτυνναν δὲ θεὰν κυκλωσάμεναι σφετέροισι
 σώμασιν ἀμφεκάλυψαν· ὅμως φυῇ ἔπλετ' ἐκείνη
 νυμφάων μάσσω, δειρῇ θ' ὑπερέσχεθε πασῶν.
 Οἷη δ' ἄρ' νεφέων χροίῃ πέλει, ὁππότε Φοίβου
 χρώννυται ἀκτίνεσσιν, ἥ Ἥρος οἷη ἐρυθρῆς,
 τοίῃ ὁπωπὴ ἔην Φοίβης, ὅτε γυμνὴ ἐπώφθη·
 ἥ καὶ στεينوμένη περ ὀπηδῶν πυκνῷ ὁμίλῳ
 ἔμπης στῇ λικριφίς καμφθεῖσ' ὀπίσω τε πρόσωπον
 ἔτραπεν. Ὡς δὲ πρόχειρ' οὐκ εἶχεν, ἃ βούλετο τόξα,
 ἦν ἔχ' ἀφυσσαμένη λιβάδ', ἀνδρὸς χεῦε κατ' ὦπα.
- 190 ποιναιόις δὲ κόμας ἄδδην ραίνουσ' ὑδάτεσσι,
 πῆματος ἐσσομένοιο προάγγελα τοῖ' ἐπέειπε·
 "Νῦν ἔθι μυθολόγευ' ὅτ' ἀνείμονά μ' ἔδρακες ὦδε,
 ἦν αὐδᾶν γε δύνῃ. „ Οὔτι πλέον ἠπείλῃσε·
 κρατὶ δ' ὑγρῷ ἐλάφου δολιχαίωνος κέρα δῶκε
 καὶ μήκυνε τράχηλον ἰδ' οὖαθ' οἱ ὀξέ' ἔτευξε·
 Σὺν ποσὶ χεῖρε δ' ἔτρεψε, βραχίονε δ' αὖ δολιχοῖσι
 σὺν μηροῖς· στικτῆς δὲ δέμας ἐπύκασσε τρίχεσσιν.
 "Ωπασε καὶ πτοίην, τῇ ῥ' Αὐτονόης γόνος ἥρως
 φεῦγε· ποδωκείην δὲ τόσῃν θαύμαζε τροχάων.
- 200 Εὐθ' ἐὰ δ' ἡθαδίους κέρα ηὔγάσατ' ἐν ρέεθροισιν,
 "ὦμοι ἐγὼ „ φλέγξασθ' ἔθελ', οὐ μὴν ἔσπετο γῆρως.

- Ἔστονάχῃσ' ἥδ' οἱ γένετ' αὐδὴ· καδδὲ παρειῶν
 δάκρυα ρεῦσε νέων· μόνος οἱ νόος ὁ πρὶν ἔμιμνε.
 Τί χρῆν δρᾶν; ἰέναι πάλιν οἴκαδε δῶματ' ἀνακτος,
 ἢ δύμεναι δρυμούς; τὸ μὲν εἶργε δέος, τὸ δ' αὖ αἰδώς.
 Τὸν δ' ἐπιδοιάζοντ' ἔτ' ἶδον κύνες· ἐν δὲ Μελάμπους
 πρῶτος ἰδ' Ἰχνοβάτης ὑλακῆς σήμεναν ἅπασι·
 κνώσσιος Ἰχνοβάτης, γενεὴν δὲ λάκων ὁ Μελάμπους·
 Ὠκύτεροι δ' ἄλλοι σπερχνῶν ἀνέμων ἐπόρουσαν·
- 210 Παντοφάγος, Δορκεὺς τ' ἰδ' Ὀρεΐβασος, ἀρχάδες οὗτοι,
 Νεβροφόνος τ' Αἰθῶν καὶ ἴτης σὺν Λαίλαπι Θήρων,
 καὶ Πτερέλας ταχύπους καὶ εὖριν Ἀγρη ἄμ' αὐτῷ,
 Ὑλαῖός τ' ἀγρίοιο νέον δηχθεὶς ὑπὸ κάπρου,
 ἔκ τε Θοροῖο Νάπη λυκέοιο, βοτῶν τ' ἐπίουρος
 Ποιμενίς, ἥδ' Ἀρπυῖ' ὁμοφοίτοις σὺν δυσὶ τέκνοις,
 καὶ ἱξὺν λεπτὸς Σικυώνιος οὖνομα Λάδων,
 καὶ Κανάκη, Στικτὴ τε, Τίγρις τε, Δρομάς τε καὶ Ἀλκή,
 καὶ Λεύκων χιόνειος ἰδ' Ἀσβελος αὖ μελανόθριξ,
 ἀλκῆεις τε Λάκων καὶ Ἀελλῶ κραιπνὰ θέουσα,
- 220 καὶ Θοὸς ἡδὲ Λυκίσκη ἐφ' Κυπρίῳ σὺν ἀδελφῷ,
 σὺν Μελανεῖ τε φέρων εἰν ὄρφνῳ σῆμα μετώπῳ
 Ἀρπαλος ἀργύφειον, Λάχνη τ' ἐπὶ τοῖσι δασύθριξ,
 δικταίου τε πατρὸς φύντες μητρός τε λακαίνης
 Λάβρος ἰδ' Ἀγριόδους ἅμα τ' ὀξύφθογγος Ὑλάκτωρ,
 ἄλλοι θ', οὓς ἐνέπειν μακρόν. Θήρης δ' ἄρ' ἔρωτι
 ὄχλος ὅδ' ἥϊξεν διὰ παῖπαλα καὶ διὰ πέτρας,
 λυγρὸς ὅπου γ' ἦν οἶμος ἰδ' ἄστιβος ἀνδράσι χῶρος.
 Φεῦγε κύνας δ' ἄρ' ἐκεῖνος ὅπου σφέας ἤγε πάροιθε·
 φεῦγεν ἐοὺς οἰκῆας αἶ, ἤθελεν δὲ βόησαι·
- 230 “ Ἀκταίων εἴμ' αὐτός· ἐπίγνωθ' ὕμὸν ἀνακτα,,
 ἀλλ' ἔπε' οὐ παρέην οἱ· ὑλαγμοῖς δ' ἤχεεν αἰθῆρ.
 Πρῶτα Μελαγχαίτης ἐπὶ νώτοις τραύματ' ἔπειρεν,
 εἶτα δὲ Θηριδόμας· Ὀρεσίτροφος ἐνδακεν ὦμον·

- Ὑστεροὶ οἷδ' ὤρουσαν, ὅμως γ' ἀτραποῦ δι' ὀρείης
 ἔφθαν τοὺς ἄλλους. Ὅφρ' οὖν ἐδὼν ἴσχον ἄνακτα,
 σύνδραμον οἱ ἄλλοι, γυίοις τ' ἐνέπηξαν ὀδόντας.
 Δήγμασιν οὐκέτι χῶρος ἔην· στένε κεῖνος ἰδ' ἴει
 οὐ μὲν τ' ἀνθρώπειον, ὅμως δ' οὐθ' οἷον ἴησι
 φθόγγον κεμμάς· ἔπλησε δ' ἄρ' ἡθάδι' οὔρε' ὀδυρμῶν.
 240 ἡύτ' ἀνὴρ δ' ἰκέτης ποτὶ γαίῃ γούνατ' ἐρείσας,
 σιγηλὸς περιῆγεν ἀπάντη ὥς χέρας ὅσσε.
 Τῷ δὲ κύνας ἐπόρινον ὀπάονες ἀγνοέοντες
 φθέγμασιν ἡθαδίοις· περὶ δ' ὄμμασιν Ἀκταίωνα
 ζητεῦντες, συνεχές μιν ἐφώνεον ὥς τ' ἀπεόντα.
 Κράτα δ' ὁ γ' ἔτραπεν οὐνομ' ἀκούσας· μεμφομένων δὲ
 κείνων, ὅττι ἄγρην δηθύνων μὴ πῶ ὀρώη,
 ἥθελ' ἀπέμμεν· ὅμως παρέην· ἔθελ' ὄμμασι λεύσσειν,
 μὴ μὲν τοι γε κυνῶν ὑφ' ἔδων κακὰ πῆματα πάσχειν·
 οἱ γάρ μιν περιέσταν, ἐρείσαντές τ' ἐνὶ γυίοις
 250 ῥύγχε', ἄνακτ' ἐλάφου μορφὴν ὑποδύντα διέσπων.
 οὐδὲ φαρετροφόρον μεταλῆξαι φασὶ χόλοιο
 πρὶν κεῖνον βιότου ὑπὸ τραύμασι πείρας ἰκέσθαι.
 Ἄκριτός ἐστι φάτις· τοῖς μὲν ῥ' ὑπὲρ αἶσαν ἀπηνῆς
 δόξε θεά· οἱ δ' αὖ μιν ἐπάξια ῥέξαι ἔφασκον
 Παρθένου αἰδοίης, ἄλλοι δ' αὖ ἐπαμφοτέριζον.

Ἡρα τὴν τοῦ Κάδμου θυγατέρα Σεμέλην ζηλοτυπήσασα κύουσαν
 ἐκ Διός, εἰς τὴν ἐκείνης τροφὸν Βερόην μεταμορφοῦται καὶ
 πείθει αὐτὴν παρὰ τοῦ ἔραστοῦ αἰτήσασθαι ἐν μορφῇ τοιαύτῃ
 ἐαυτῇ προσελθεῖν, ἐν οἷα εἰώθει τῇ ἰδίᾳ γαμετῇ πλησιάζειν.
 Ὁ δὲ Ζεὺς τὴν τῆς Σεμέλης αἵτησιν ἄκων ἐπιτελῶν πρόσεισι
 κεραυνοφόρος καὶ ταῖς ἀστραπαῖς καταφλέγει τὴν ἐρωμένην.
 Τὸν δ' ἐγκυμονοῦμενον ἔτι Διόνυσον τῆς γαστροῦ αὐτῆς ἐξελὼν
 ζῶντα τῷ ἐαυτοῦ ἐγκαταβράπτει μηρῷ καὶ τελεόμνηνον γε-
 νόμενον ταῖς νυσαῖαις νόμφαις παραδίδωσι τρέφειν.

Μούνη Ζηνὸς ἄκριτις ἐκείνην οὐ ψέγε μύθῳ,
 οὐτ' ἥνει, κήδεσσι δ' Ἀγηνορέου ἐπέχαιρεν
 οἴκου, καὶ τυρίης ὑπὸ κούρης ἔχθος ὀρινθέν

- ἐς γενεὴν μετένεικε. Παροιτέρη ἡνίδε καινὴ
 260 προστίθετ' αἰτίη. Ἐκ Ζηνὸς μεγάλιοι κύουσα
 κήδεέ μιν Σεμέλη· γλῶσσαν δ' ἐς νείκε' ἀνεῖσα,
 “ τοσσατίοισι τί γάρ, φάτο, νείκεσιν ἐς τόδ' ἔρεξα;
 » Αὐτῇ χρή μ' ἐπιθέσθ' ὀλέσαι τέ μιν, εἴ γε κατ' αἶσαν
 » Ἦρῃ διὰ κέκλημ', εἴ μ' ἴσχειν δεξιτερῇφι
 » λαμπρὸν σκῆπτρον ἔοικε, θεῶν εἰ ἄνασσα, Διὸς δέ
 » εἴμ' ἄλοχός τε κάσις τε· κάσις ναί. Ἀλλὰ τάχ' ἦγε
 » στέργουσα κλοπῇ, βραχέ' εἰς ἐμὰ λέκτρ' ἀλιταίνει.
 » Οὐ δῆτ', ἀλλὰ κύει· τόδ' ἐλείπετο· νηδύϊ πλείη
 » ἐμφανὲς ἐστ' ἀλίτημ· ὃ δ' ἐμοὶ δέδοται μόλις αὐτῇ,
 270 » εἶδει ἐῷ πίσυνος μήτηρ θέλει ἐκ Διὸς ἔμμεν.
 » Ἀλλὰ ποθὴς ψεύσω μιν· ἔοιμι δέ μῃκέτι Ἦρῃ,
 » εἰμὴ ὑπὸ Ζηνὸς στύγι' ὕδατα δύσετ' ἐκείνη.
 Ὡς φαιμένη ἐκ θώκου ἀνέγρετο· δῦσα δὲ χρυσοῦν
 αἶψα νέφος, Σεμέλης δόμον ἤλυθεν, οὐδ' ἔλιπ' ἀχλύν,
 πρὶν γρῆδος θ' ἔλετ' εἶδος, ἐθείρης στέψε τε κραῖτα
 λευκῆς, ῥυσώθη δὲ χροά, τρομεροῖσί τε γυῖα
 βάστασε κυφὰ πόδεσσι, καὶ ὅσσαν ἔθηκε γεραιήν,
 καὶ Βερόη Σεμέλης ἐπιδαυρίῃ εἶσατο μαίῃ.
 Ὡς δ' ἤφαντο λόγων καὶ δηθάκι μυθολογεῦσαι
 280 Ζηνὸς ἐπέμνησθεν, στοναχήσας ἔκρατο κείνη.
 “ Αἰθ' εἴη Ζεὺς κείνος· ὅμως γε δέδοικα· πολεῖς γὰρ
 » θεοῖσιν ἐεισάμενοι θαλάμους εἰσῆλυθον ἀγνούς.
 » Οὐδ' ἄλλῃς ἔμμεν Ζῆνα· δότω σοι τέκμαρ ἔρωτος.
 » Εἴγ' ἔτεδ' ὃν Ζεὺς ἐστι, τόσον τοῖόν τέ μιν ἐλθεῖν
 » σὰς εἰς ἀγκαλίδας λιτάνευσον, ὅσον περ ἰδ' οἶον
 » Ἦρῃ μιν δέχνυται· πρὶν ἐὼν δὴ κόσμον ἐσάσθω.
 Τοῖ' ἐνέπουσ' Ἦρῃ Καδμηίδα παιδ' ἐδίδαξε
 νήϊδα. κείνη δ' οὖν Δί' ἀνώνυμον ἦττεε δῶρον·
 οὗτος δ' ἡὔδα· „ ἐλοῦ· οὐδέν σοι ἐγὼν ἀνανεύσω”.
 290 “ Ὅφρα δὲ πιστεύσης μᾶλλον, στυγίοιο συνίστω

- » τοῦτο θεὸς ρεέθροιο, θεῶν σέβας οὐραγιῶνων·
 Ἡ δὲ κακῷ χαίρουσ' ἡδ' ὧ σθένει, ἦν περ ἐρῶντος
 φθῖσαι ἔμελλε χάρις, Σεμέλη φάτο· “ Ἥρη ὁποῖον
 » προσπύσσεσθ' εἴωθέ σ', ὅτε ξύνιτ' ἐν φιλότῃτι,
 » τοῖος ἔμοιγ' ἔλθοις,, Στόμ' ἐπισχεῖν Ζεὺς ἐθέλησε
 φθεγγομένης, ἀλλὰ φθὰν ἔπος ἐξέσσυτ' ἐς αὔρας.
 Ἔστονάχησ'· οὐ γὰρ παλινάγρετος ἔσκεν ἐκείνης
 ἀρή, οὐθ' ὅρκος Ζηνός· τῷ σκυθρὸς ἀέρθῃ
 ὕψος ἐς αἰθέριον, ἐπιπειθεῖς δὲ ξυνάγειρε
 300 νέυμαθ' ἐῷ νεφέλας, ὄμβρους δ' ἀνέμους τ' ἐπόρινε,
 βροντάς τε, στεροπάς τε, βέλεμνά τ' ἄφυκτα κεραυνῶν.
 Ἐμψης, ὡς ἐνέην γε, βίην πειρήσασθ' ὑφεῖναι,
 οὐδ' ὥπλισσε χέρας πυρί κείνῳ, τῷ προπάροισεν
 ἐστυφελίξε Τυφώ', ὅου μένος ἄσπετον ἦεν.
 Εἰσὶ καὶ ἀμβλύτερα Ζηνὸς βέλε', οἷσι Κυκλώπων
 χεῖρ μεῖον σθένος ὥπασ' ἐλάσσονά τε φλόγα κείνου.
 Δεύτερα ταῦτα καλεῦσι θεοί· τά δ' ὅγ' εἴλετ' ἰδ' οἶκον
 δύσατ' ἀγηνόρεον. Θνητὸν δέμας οὐτι θύελλαν
 αἰθερίην ὑπέμειν', ὑπὸ δ' ἔδνοις αἵψ' ἀνεφλέχθη.
 310 ἡμιτελὴς δ' ἔτ' ἐρύσθη ἀπὲκ λαγόνων γενετείρης
 ἔμβρυον, ἡδ' ἀπαλὸν μηρῷ πατρός, εἰ φάτις ἦδε
 πιστή, ἐνεῖρράφη, ἔνθα τελεσσίγον' ἤματ' ἐπλησε.
 Λάθρη πρῶτον ἔθρεψ' Ἰνώ βρέφος ἀρτιγένεθλον
 μητροκασιγνήτη· νυσηίδες εἶτα δὲ νύμφαι
 κρύψαν ἐνὶ σπῆεσσι καὶ οἱ γάλα δῶκαν ἐδωδὴν.

Τειρεσίας Εὐήρους υἱὸς Θηβαῖος, ὁς πρῶτον μὲν ἐξ ἄρρενος εἰς γυναῖκα, εἶτα δ' ἐκ γυναικὸς εἰς ἄνδρα πάλιν μετεβλήκει, διχοφωνίαν τινὰ τοῦ Διὸς πρὸς τὴν Ἥραν οὐ κατὰ γνώμην τῆς θεᾶς λύσας, ἀφαιρεῖται τὰς ὕψεις ὑπ' αὐτῆς χολωθείσης. Ὁ δὲ Ζεὺς τὴν συμφορὰν αὐτῇ κουφίσαι βουλόμενος, παραμύθιον τῆς τυφλότητος παρέχει τὸ τὰ μέλλοντα προορᾶν.

Ὅφρ' ἐπὶ γαίῃ ταῦτα νόμῳ Μοιρῶν ἐτελεῖτο,
 ἐν δ' ἐχυρῷ Βάκχοιο διμήτορος ἐπλετο κοιτίς,

- νέκταρι παιδρυνθέντα μέγαν Δία φασὶ μερίμνας
 ἀχθηράς ἀποθέσθ' ἰδ' ἀεργῷ τοῖ' ἀκόλαστα
 320 προσπαίζειν Ἥρῃ. „ Ἡ μεῖζων τίκτεται ὕμμι
 » τέρψις θηλυτέρησιν ἢ ἀνδράσιν ἐκ φιλότητος.
 Ἡ δ' ἀπέφασκεν ἔδοξ' οὖν ἰδμονος ἐξερεεῖναι
 Τειρεσίῳ νόον δισσὴν Κύπριν εἰδότος ἤδη.
 Κεῖνος γὰρ χλοερῆς ἐνὶ ῥώπεσι σώματα δοιὰ
 μιγνυμένων μεγάλων ῥάβδῳ ποτ' ἐπληξε δρακόντων.
 ἐκ δ' ἀνέρος, ὧ θαῦμα, γυνὴ γένεθ'· ἐπτά δ' ὀπώρας
 ἦνυσεν· ὀγδοάτῃ δὲ δράκοντε ἰδὼν πάλι κείνω
 ἔννεπεν. „ Εἰ τόσον ὑμείων δύνατ' ἀνδράσι πληγῇ,
 “ ὥστε τρέπειν πλήσσοντος ἐς ἀντίον αὐτίκα εἶδος,
 330 » πλήξω καὶ νῦν ὕμμε· „ Δράκοντε δ' ἄρ' ὥς πάλι κεῖνος
 τύψε, τύπον πρότερον ἢδ' ἄρσεν ἐλάζετο εἶδος.
 Κληθεῖς οὖν ὁ θεοῖσι δίκην παιγνήμονα κρίναι.
 Ζηνὸς ἐκύρου μῦθον· ἄχος δ' ἄρα φασὶ γενέσθαι
 μεῖζον τοῦθ' Ἥρῃ ἐπεοικότος, ἢ βαρύμηνης
 νυκτὶ ἀειχρονίῳ ἐκάλυψ' ἐοῦ ὅσσε δικαστοῦ.
 Ἀλλὰ γε παντοκράτωρ (οὐ γὰρ θέμις ἔργ' ἀλιῶσαι
 θεῖα θεόν γ' ἄλλον) τῶν ἐσσομένων οἱ ἔδωκεν
 ἀντὶ φάους ἰδρίην καὶ θωγὴν κούφισε τιμῇ.

Τῆς ἀληθείας τῶν Τειρεσίου προβήσεων ἔλεγχον δίδωσι πρώτη
 ἡ τοῦ καλοῦ Ναρκίσσου τύχη, ὃν ἐκεῖνος προεῖπεν, εἰ ἑαυτὸν
 ἴδοι, οὐ μακρόδιον ἔσσεσθαι. Τοῦ γὰρ νεανίσκου τὸν τῆς νύμφης
 Ἥχους ἀπαξιώσαντος ἔρωτα, ὑπ' ὀδύνης ἐκείνη ἀπολιθοῦται,
 μόνον δ' ἔκτοτε τοῦ ζῆν παρέχεται τεκμήριον τὸ ἀόρατος αἰεὶ
 τοῖς φθεγγομένοις ἀντιφωνεῖν. Ὁ δ' ἔπειτα ἐν τινι πηγῇ τὸ
 ἑαυτοῦ ἵνδαλμα θεασάμενος. ἔρωτι τοῦ τῇ ὕδατι ἐμφαινομέ-
 νου προσώπου ἀλίσχεται καὶ τὸ πάθος κατοδουρόμενος εἰς τὸ
 ὁμώνυμον μεταβάλλεται ἄνθος.

- Ἀονίης οὖν κεῖνος ἐρίκλυτος ἐν πολίεσσι
 340 λαῶ ἀνειρομένῳ μαντεύματ' ἔφαινεν ἀμεμφῇ.
 Ἀτρεχείων πρώτη πειρήσατο μαντοσυνάων
 γλαυκὴ Λειριόπη, τήν περ ῥεέθρῳ ποδ' ἐλικτῶ

- Κηφισὸς περιέσχε, βιήσατό θ' οἷς ἐνέέρξας
 ὕδασιν. Ἡδ' ὑποκυσσαμένη τέκε κάλλιμον υἷα,
 τοῦ τότε καὶ βρέφους νύμφαι κ' ἐράσαντο ἰδοῦσαι·
 Νάρκισσον δ' ὀνόμηνεν. Ἐρωτηθεὶς περὶ τούτου,
 εἰ μέλλοι βιώτοιο πέπειρον γῆρας ἰκέσθαι,
 μοιρολόγος πρὶν ἔφη· ἦν μὴ ποθ' ἐ αὐτὸν ἰδῆται·
 Δὴν ὑποφήτου ἔδοξ' ἄλιον ἔπος· ἀλλὰ τελευτή,
 350 καὶ θανάτου εἶδος καὶ ἔρωσ κύρωτε νεοχμός·
 Πέμπτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτος ἐν προσαριθμεῖεν ἤδη
 Κηφισοῦ γόνος· πάϊς εἷσατό κ' ἡδ' ἅμα μεῖραξ.
 Πολλοὶ μιν κοῦροι πόθεσαν, πολλαὶ δέ τε κοῦραι.
 ἀλλ' ὃ τόσον γαυροῦτο τερείνης κάλλει μορφῆς,
 ὥστ' οὔτ' ἄρ κοῦροι ποθ' ἔθεν θίγον, οὔτε τι κοῦραι.
 Τὸν δ' ἐλάφους δειλὰς σεύοντα λάλος ποτ' ἐς ἄρκυς
 νύμφη ἰδ', οὐκ εἰδοῦ' οὔτ' αὐδῶντός τινος ἄλλου
 σιγᾶν, οὔτ' αὐδᾶν προτέρη, ἀντίθροος Ἠχώ·
 Ἦν τείως Ἠχὼ δέμας, οὐ φθέγμ'· ἀλλὰ γε γλώσση
 360 καὶ τότ' ἐχρήτο λάλῳ, ὥς περ καὶ νῦν ἔτι χρῆται,
 ἐκ πολέων πυμάτους φλόγγους πάλιν ἀντιδιδοῦσα·
 Τοῦτο δὴ Ἥρῃ ἔρεξ', ὅτι μιν μέλλουσιν ἐπ' οὔρει
 παρ Διὶ φωρήσειν εὐναζομένας θαμὰ νύμφας
 κείνη ἀπὸ γνώμης μακροῖς μύθοισιν ἔρκεεν,
 ὄφρα φύγοιεν νύμφαι· ἔτ' οὖν δόλον ἐφράσαθ' Ἥρῃ,
 ἔννεπε· „βαῖον δὴ γλώσσης κράτος, ἧ μ' ἀπαφίσκεις,
 » ἐξεῖς σῆς ὀπίσω, χρῆσίν τ' αὐδῆς ἐλαχίστην· „
 ἔργῳ ἔπος κύρωσ'· ἡδ' οὖν μύθοιο τελευτὴν
 διπλάζει, ὃ τ' ἄκουσ' ἀντιθροεῖ ἔκτοτε ῥῆμα.
 370 ὥς οὖν Νάρκισσον διὰ δρυμῶν ἡλάσκοντα
 ἔδρακεν, ἐφλέχθη, κατὰ δ' ἵχνος οἱ εἶπετο λάθρη·
 ὅσσω δ' ἔγγιον εἶπετ', ἐθέρμετο μεῖζονι φλογμῷ.
 οὔτω καὶ περίχριστον ἄκρης δαΐδεσσι θέειον
 ὄξυ πελασθεῖσαν μάρπτει φλόγα οὐδ' ἀνίητι.

Ποσσάκις αἰμυλίοις μύθοις ἐθέλησε πελάσσαι
 χρήσασθαι τε λιτῆς φύσις ἀλλὰ μιν ἔνδον ἔρυκεν,
 οὔτ' ἄρξασθ' εἶα· ὃ δ' ἄρ' εἶα, ἄμμενε κείνη,
 παιδὸς ἀκοῦσαι φθέγμ', ἀντιφθέγξασθαι ἐτοίμη.

820 Παῖς οὖν ὢν ἐτάρων ἀποπλαγχθεὶς πιστοῦ ὁμίλου·
 οὔ τις, ἔειπε, πάρεστι; πάρεστιν, ἀμείψατο Ἥχώ·
 θάμβησ' ἡδὲ κύκλω παπτήνας πάντος' ἐκεῖνος
 μακρὸν ἄυσε· πρόσελθ'· ἡ δ' ἀντεκάλεσσε καλεῦντα.
 "Ὡς δ' ὁ μεταβλέψας προσιόντα οἱ οὔτιν' ἔλυσεν,
 ἡὔδα· ὦ! φεύγεις με; ἔπη δ' ἔκλυ', ὅσσα ἔειπε.
 μεῖνεν, ἀμοιβαδίων τε δόκῳ ἐπέων ἀπατηθεῖς,
 ἐνθάδ', ἔφη, συνίωμεν· ἔπος δ' ἦγ' οὔκε πρὸς ἄλλο
 ἥδιον αὐταύδησεν, ἔφησ' Ἥχώ· συνίωμεν·
 καὶ δὴ ἐοῖσιν ἔπεσσιν ὑπούργεεν· αἶψα γὰρ ὕλης
 ἐκβᾶσ', ἣν ἐπόθει περιφῦναι ἴετο δειρήν.

390 φεῦγε δὲ φωνῶν κείνος "ἀπόσχες χεῖρας· ἐμεῖο·
 » Πρὶν τεθνῆξομ' ἔγωγ' ἡ σὲ χρῆσθαι μοι ἑάσω.
 κείνη δ' αὐτόσ' ἔειπε· „ σέ γε χρῆσθαι μοι ἑάσω.
 Φαυλισθεῖς οὖν ἐν δρυμοῖς κρύβη· αἰδομένη δὲ
 φυλλάσιν ὧπα καλύπτει, ἐρήμοις τ' ἔκτοτ' ἐν ἄντροις
 ζῶει· ἔρως δὲ μένει καὶ ἀτευξίῃ αὔξει· ἐκείνη·
 ἄγρυπνοι τήκουσι δέμας ταλαὸν μελεδῶνες·
 δεινὴ δὲ φθινὰς οἱ κάρφει χροά· πᾶσα μὲν ἰκμάς
 ἐξέπτῃ γυίων, μόνα δ' ὀστέα λείπει· ἰδ' ὅσσα·
 ὅσσα μένει· ὅστ' αὖ δ' εἰς λαῶν φασι τετράφθαι·

400 ἔκτοτε δρυμὰ δέδουκεν, ἐπ' οὔρεσι δ' οὔποθ' ὁράται·
 πᾶσιν ἀκούεθ' ὁμῶς· ζῶει μόνος ἦχος ἐν αὐτῇ.
 Ὡδε καὶ ἄλλας κείνος ὀρειάδας ὑδριάδας τε
 νύμφας καὶ συχνούς τὸ πάροιθ' ἀπεφαύλισε κούρους.
 τῷ τις ἀποβλήτων εἰς αἰθέρα χεῖρας ἀνασχὼν
 ἔννεπε· "ἔρασθείη καὶ ὃ γ' οὔτως, ἀλλὰ πόθοιο
 μὴ τύχοι, εὐχῇ δ' Ἀδράστει' ἐπένευσε δικαίῃ.

- Πηγὴ ἔην καθαρὴ νᾶμ' ἀργύρεον προχέουσα,
 τῆς οὐ ποιμένες, οὔτ' αἶγες, τὰς οὔρεα φέρβει,
 ἦψαντ', ἦ γένος ἄλλο βοτῶν· οὐκ ὄρνις ἐκείνην,
 410 οὔτ' ἄρα θήρ ἐθόλωσ' ἢ δένδρεος ὄζος ἀπορρώξ·
 ποίη δ' ἔπλε κύκλω, τὴν περ νοτὶς ἔτραφε γείτων,
 ὕλη θ', ἢ θέρμεσθ' ὑπὸ Φοίβῳ χῶρον ἔρυκεν.
 ἐνθάδε κεκμηῶς θήρη πάϊς ἠδὲ τε πνίγει
 κλίνθη, ἐφελκυσθεὶς ὑπὸ χώρου τ' ἠδέ βέεθρου·
 δίψος δὲ σβέσσαι ποθέων νέον ἔντεκε δίψος.
 Ὅφρα δ' ἔπιν', εἰδῶλῳ ὀρωμένῳ ἔνδοσι θελχθεὶς,
 ἐλπίδος ἦρα ἀσάρκου· ὄρᾱν γὰρ ὅτετο σῶμα·
 δὴ θηεῖτό ἐ αὐτὸν ἰδ' ὀφθαλμοῖς ἀτενέσσει
 δέρκετ' ἀκίνηται παρίου τύπος ὥστε λίθοιο.
 420 Δισσοὺς κεκλιμένος χαμαὶ ἄθρεεν ἀστέρας, ὅσσε,
 ἠδὲ κόμην Διονύσου ἐπάξιον ἡέ γε Φοίβου,
 καὶ ἄτριχας γναθμούς, καὶ δειρὴν ὥς τ' ἐλέφαντος,
 καὶ καλὸν στόμα, σὺν λευκῇ θ' ἅμα χροίῃ ἔρευθος·
 πάντα δ', ἐφ' οἷς θηητὸς ἔην, θαύμαινεν ἐσθαρῶν·
 ἦρα ἄφρων ἔθεν αὐτοῦ, ἰδ' αἰνῶν ἦνε' ἐ αὐτόν,
 καὶ ποθέσκει αὐτόν ἐ· φλέγεν δ' ἅμα καὶ φλέγετ' αὐτός.
 Ποσσάκι μὰψ ὃ γ' ἔκυσσ' ἀπατήλια νάματα πηγῆς!
 ποσσάκι δ' ἰέμενος δειρῆς ἄψασθαι ἐνόπτου,
 χεῖρας ἔδυψ' ἐς ὕδωρ, ἀλλ' οὐ λάβ' ἐν ὕδει ἐ αὐτόν.
 430 Οὐκ ἤδη, τί ὄρᾳ· τὸ δ' ὀρώμενον ἔφλεγ' ὃν ἦτορ·
 καὶ δόκος, ὅς τ' ἀπάφισκεν, ἐφείλκεθ' ἅμ' ὀμματα κείνου.
 Τίπτ', εὖπιστε, μάτην κενὰ φάσματα τῇδε διώκεις;
 οὐδαμοῦ ἔσθ' ὃ ποθεῖς· τὸ δ' ὀλέσσεις ἐνθεν ἀποστάς·
 ναί· σκιὴ ἐσθ' ὃ ὄρᾳς σῆς μορφῆς ἀντιτύποιο·
 οὐδὲν ἔχει ἴδιον· σὺν σοὶ ἦκει τε μένει τε·
 σὺν σοὶ δ' αὖ οἰχῆσεται, ἀπελθέμεν εἴ κε δύνῃαι·
 οὐ σίτου μελεδῶν, οὐ κοίτου ἔσθεν' ἐκείνον
 ἐνθεν ἀποστῆσαι· σκιερῇ δὲ ταθεὶς ἐπὶ ποίῃ

- ψευδέ' ἐδέρκετ' αἰεὶ ἀκορήτοις ὄμμασιν εἰκώ·
 440 ὦλλυτό τ' ὄμμασ' ἑοῖς αὐτοῦ· τυτθὸν δ' ἀνακύψας,
 εἰς περιῖσταμένας ὕλας χέρας ἔννεπε πιτνάς·
 « ἦ τιν' ἔρωσ, ὕλαι, χαλεπώτερος εἶλέ ποτ' ἄλλον;
 » ἴστε γὰρ ἡδ' ἐγένεσθ' εὐκαιρον κεῦθμα πολέσσιν·
 » ἦ ῥά τινος μέμνησθε, (βίον γὰρ τείνετε μακρόν)
 » ὃς τόσον ἐν δολιχῷ ἐτάκη χρόνῳ αἰνῶ ἔρωτι;
 » εὐαδ' ὅπερ λεύσσω· ὃ δὲ λεύσσω ἰδ' εὐαδε θυμῷ
 » οὐ δύναμαι μάρψαι· φρήν αὐτως πλάζετ' ἐρῶντος·
 » τοῦτο δ' ἄχος μοι μεῖζον, ὅτ' οὐ μέγας ἄμμε διείργει·
 » πόντος, ἡ οἶμος, ἡ οὔρε', ἡ αἰπέα ἔρκεα τειχῶν·
 450 » βαιὸν ἐρύκει ὕδωρ· καὶ ὃ δ' αὐτὸς ἐέλδεται ἔχεσθαι·
 » ὅσσάκι γὰρ παιδροῖσι φίλημ' ὑδάτεσσι τίθημι,
 » τοσσάκι μοι προσάγει προκλινὲς στόμα, ὄφρα φιλήσω·
 » φαίης κε ψαύειν με ἔθεν· βραχὺ εἵργει ἐρῶντας·
 » βάσκανε παῖ, ἔξελθ' ὅτις εἶ· τί σύ μ' ὦδ' ἐλεφαίρη;
 » ποῖ φεύγων μ' οἶχη; ἐμὸν ἄλλ' οὐ φευκτέον ἐστίν·
 » εἶδος ἰδ' ἡλικίῃ· καὶ νύμφαι ἐμεῦ ἐράσαντο·
 » οὐκ οἶδ' ἦντινά μοι παρέχεις φίλη ἐλπίδ' ὀπωπῇ·
 » ἦν σοι ὀρέξω χεῖρας, ὁμῶς μοι χεῖρας ὀρέγγυς·
 » ἦν γελάσω, γελάας· καὶ δάκρυα πολλάκις ἐν σοὶ
 460 » αὐτὸς ὀρῶ δακρύων, καὶ νεύματι νεῦμ' ἀπαμείβη·
 » κινηθμῷ δ' ὅσπον στόματος σέο τεκμήρασθαι,
 » καὶ ἔπεα προφέρεις, τά περ οὐκ ἐμῷ οὐαθ' ἱκάνει·
 » οἶδ'· ἐγὼ εἰμι σύ, οὐδ' ἄρ' ἐμῇ εἰκὼν μ' ἀπαρίσκει·
 » αὐτοῦ ἐμεῦ ἔραμαι· φλόγ' ἀναίθω καὶ φλέγομ' αὐτός·
 » τί δρῶ; ἦ σε λίτωμ' ἢ τοῦμπαλιν; ἐς τί λιτῶν χρή;
 » εἰν ἐμοὶ ἔσθ' ὃ ποθῶ· ἄπορον θῆκ' εὐπορίη με·
 » σώματος αἰὺ ἦν μοι ἀπονοσφισθῆναι ἐμοῖο!
 » καινὸν ἐρῶντι τόδ' εὐγμ'· οὐ περ τ' ἔραμ', αἶθε μὴ ἦεν!
 » ἄλγος ἀμαλδύνει γυίων σθένος, οὐδέ μοι αἰὼν
 470 » μακρὸς λείπετ' ἔτι· φθινύθω δ' ἄκρηδος ἔρωτι·

- » ἔμπης μοι βαρὺς οὐκ ἔσται μόρος, ἄλγεα παύων
 » μάσσονά κ' εὐξαίμην κείνῳ βίον, ὃν πεφίληκα·
 » νῦν δ' ἄρ' ὁμῇ ἄμφω τεθνηξόμεθ' ἐνθάδ' αὐτμῇ.
 Ἔννεπε, καὶ κείνην ἔκφρων ἴδεν αὖθις ἐς εἰκώ·
 σὺν δ' ἐθόλωσε δάκρυσσιν ὕδωρ· εἰκὼν δ' ἀμυδρώθῃ
 κινυμένου ὕδατος· τὴν δ' οἰχομένην ὁ νοήσας
 ἔκραγε· “ ποῖ φεύγεις; ὦ, μεῖνον· μηδὲ μ' ἐρῶντα,
 » νηλειές, προλίπης· οὐ ῥ' οὐ θιγέειν μοι ἔνεστιν,
 » ἀλλὰ γ' ὀρώην τοῦτο τροφήν τ' οἴστρω παρέχοιμι·
 480 ἀχνύμενος δ' ἄρ' ἄνωθε καθείλκυσεν ὦκα χιτῶνα,
 γυμνά τε μαρμαρέησιν ἔτυψε στήθεα χερσί·
 στήθεα δ', ὡς ἐπλήγη, ἐπέδραμε λεπτὸν ἔρευθος,
 οἷον περ μήλου, τοῦ δὴ μέρος ἐσθ' ὑπόλευκον,
 ἄλλο δ' ἐρευθιάα· ἥ ὡς περ κναὶ σταφυλάων
 ῥᾶγες φοινίσσονθ', αἱ μὴ πῶ ἔασι πέπειροι·
 ὡς οὖν στήθε' ἰδ' ἐν καθαρῷ πάλιν ὕδατι πηγῆς,
 οὐκέτ' ἔνεικ' ὄψιν· ξανθὸς δ' ὡς κηρὸς ἀβλήχρῃ
 τήκεθ' ὑπὸ φλογί, ἥ ὡς βαιῶ θάλπει πάχνη
 ὀρθρίῃ ἡελίου, τῶς λεπτυνθεὶς ὑπ' ἔρωτι
 490 τήκετο, καὶ πυρὶ ἔνδον ἐκάρφετο ἦκ' αἰδιόλῳ·
 οὐδ' ἔτ' ἔρευθος ἔμιμν' ἀνάμικτον λευκάδι χροίῃ,
 οὔτ' ἰς καὶ ῥώμῃ, ὅσα τε πρὶν ἐήνδαν' ἰδόντι·
 οὔτε δέμας οἱ ἔμιμνε, τοῦ ἡμέρος εἶλέ ποτ' Ἥχῳ.
 Ὅτ' ἦ δέ μιν ὡς ἔσιδε, μνήμων περ καὶ κοτέουσα,
 ἤλγησ'· αἰνόμορος δ' ὁσάκις πάϊς ἤπυσεν ὦμοι,
 τοσσάκις ἀντίθροον καὶ κείνη ἤπυσεν ὦμοι·
 καὶ ὅτε δ' αὖ ὁδ' ἔτυπτε βραχίονας ἥσι χέρεσσι,
 τῆμος ὁμῶς Ἥχῳ πλαταγὴν πέλας ἔει ὁμοίην·
 ὑστατίνην δ' ἐς ὕδωρ ὁρώων ὅπα τὴν δ' ἀνένεικεν·
 500 “ ὦ παῖ μαψ πεφίλημένε μοι, τόσα δ' ἀντεθρόησε
 χῶρος· χαῖρε δέ σι φαμένῳ, χαῖρ', ἀντέφατ' Ἥχῳ·
 κεῖνος ἔπειτα κάρη κεκμηδὸς ἔρεισ' ἐπὶ ποίῃ·

Ὅσπε δὲ νύξ ἐκάλυψεν ἐὼν θεεύμενα εἶδος·
 ἀλλὰ καὶ οἶκος ἐπεὶ μιν ἐδέξατο νέρτερος, ὕδει
 δέρκεθ' ἔαυτὸν ἐνὶ στυγίῳ· κόψαντο δ' ἀδελφαὶ
 Νηίδες, ἥδ' ἐκόμεν καρτὴν ἀνέθηκαν ὁμαίμῳ.
 καὶ Δρυάδες κόψαντο, καὶ Ἥχῳ φθέγξαθ' ὁμόθρους.
 ἤδη πόρσυναν δαΐδας φέρετρόν τε πυρὴν τε·
 οὐκέτ' ἔην δὲ νέκυς· κρόκεον μόνον ἀντὶ νεκροῖο
 510 ἀργυφέοις πετάλοισι περιστεφὲς ἄνθος ἀνεῦρον.

Πενθεύς ὁ Ἐχίονος καὶ Ἀγαύης τῆς Κάδμου υἱός, παρ' οὐδὲν
 τιθέμενος τὴν Μαντικὴν Τειρεσίου, ἀρνεῖται μὴ θεὸν εἶναι τὸν
 Βάκχον, ὃν εἰς Θήβας ἐρχόμενον ἦτε μήτηρ Ἀγαύη καὶ ὁ λαὸς
 τελεταῖς πανδήμοις γεραίρουσι, καὶ τοὺς δορυφόρους πέμπει
 δέσμιοι αὐτὸν ἄξοντας. Οἱ δ' ἀπελθόντες, τὸν μὲν Βάκχον
 ἀφανῆ γενόμενον συλλαβεῖν οὐκ ἔσχον, ἕνα δὲ τῶν ἀκολου-
 θούντων αὐτῷ Ἀχοίτην τοῦνομα ζωγρήσαντες χειρόδετον
 ἄγουσιν.

Ἑλλάδος ἀμ πόλιας ἔργου φάτις εὐκλέα μάντιν
 ὦηκε, καὶ οὔνομ' ἔην οἰωνοπόλοιο μέγιστον·
 ἀλλ' ἐκ πάντων εἰς μιν Ἐχιονίδης ὀνόταξε
 Πενθεύς, ἀθανάτων ὀλίγωρος· μαντοσύνας δὲ
 πρεσβυγενοῦς δένναζε καὶ ὄσων οἱ ἀλαωτῶν
 ὠνείδιζεν· ὁ δὲ κροτάφους πολιοῦς ἐπισείων
 ἔννεπεν· “Εὐδαίμων κεν εἴοις, εἰ καὶ σὺ ὁμοίως
 » φωτὸς ἀμερθείης, μῆδ' ὄργι' ἰδοῖς Διονύσου.
 » ἔσσεται ἡμαρ, ὃ δὴ προτιόσσομαι οὐ μάλα πόρσω,
 520 » εὔτε νέος Σεμέλης γόνος ἔξεται ἐνθάδε Βάκχος·
 » τὸν δ' ἦν μὴ ναοῖς τιμήσῃς ἥδ' ἱεροῖσι,
 » σπασθήσῃ μελεῖστί καὶ ὕλας αἵματι φύρσεις
 » σῶ, καὶ μητέρα σὴν, καὶ σῆς ἅμα μητρὸς ἀδελφάς.
 » ἔσσεται ἂ προλέγω· οὐ γὰρ τιμᾶς θεῶ οἴσεις·
 » καὶ τότε μ' εὔ μάλ' ὁρᾶν φήσεις ἀλαόν περ ἐόντα.
 Τοῖά μιν ἐξενέποντ' ἀπέλασεν Ἐχίονος υἱός,
 ἔσπετο πίστις ἔπεσσι, θεοπροπίαί τ' ἐκράανθεν.

- ἤλυθε Βάκχος· ἀγρὸς δ' ὀλολύγμασιν ἤχεε παιδροῖς,
 ὠρνυντ' ἰληδόν· σὺν δ' ἀνδράσι θῆλυς ἔμιλος
- 530 καὶ σὺν ὄχλῳ οἱ ἄριστοι ἐς ἄγνωτ' ἦϊσαν ἱρά.
 « Τίς μανίη παρέπλαγξε, δρακοντόσπαρτε γενέθλη
 » Ἄρεος, ὕμμι νόον;, Πενθεὺς φάτο· « ἦ ῥά τι χαλκὸς
 » χαλκῷ πλησσόμενος τόσσον σθένει ἢ κέρας αὐλοῦ,
 » ἢ μαγικαὶ ἀπάται, ὥσθ', οὐς ξίφε' οὐκ ἐφόβησεν,
 » οὐ σάλπιξ, οὐδ' ὄπλ' ἐν χερσὶ φάλαγγες ἔχουσαι,
 » τοὺςδ' ὀάρων τ' ἰαχῇ, οἶνοπνεύστῳ μανίη τε
 » καὶ θιάσοις αἰσχροῖς καὶ τυμπανίοισι δαμῆναι;
 » Θαυμάσω ὕμμι, γέροντες, οἷεὺρὸ μάλ' οἷδμ' ἀνύσαντες
 » ἐνθάδ' ἀνιδρύσασθε Τύρον τε θεοὺς τε πατρώους,
- 540 » νῦν δ' ἀμαχεὶ προίεσθε; ἢ ὕμμι, νεώτεροι ἄνδρες
 » καὶ ἐμῇ ἐγγύτεροι γενεῇ, οὐς χρῆν ὄπλα νωμᾶν,
 » οὐ θύρσους, κόρυσιν δὲ πυκάζεσθ', οὐ κλαδέεσσι;
 » Ῥίξης, ναὶ λίτομαι, μέμνησθ', ἧς ἐκγεγάατε,
 » καὶ ἄγετ' ἦτορ ἔλεσθ' ὄφιός κείνου, δς ἐπεφνεν
 » εἰς πολλοὺς. κεῖνος πηγῆς ὕπερ ἡδέ λάκοιο
 » ὦλετο, ἀλλ' ὕμμι νικήσετε εἵνεκα κύδους·
 » κεῖνος ἐπεφν' ὀδρίμους· ὕμμι δ' ἀπελάσσαιτ' ἀφαιρούς,
 » καὶ κλέος ἀγκομίσασθε τὸ πρὶν· εἰ μόρσιμον ἦεν
 » μὴ μεῖναι Θήβας, αἰῶ' ἀνδράσι καὶ καταπέλτης
- 550 » τείχε' ἐρείφθη, πῦρ δ' ἐνδον λάκεν ἡδὲ σίδηρος.
 » Αἰῶ' ἤμιν δυσεροὶ δίχ' ἀμαρτάδος· αἶθε δέ τ' αἶσα
 » μεμπτή ἄμμι ἐν μὴ κρυπτέῃ· αἶθε δ' ἀπ' ὄσσοιν
 » δάκρυα τέγγεν ἄνευ ἐρυθήματος ἄμμι παρειάς.
 » ἀλλὰ πόλις νῦν ἦδ' ὑπὸ κούρου πέρθετ' ἀόπλου,
 » τῷ γ' οὐ δῆρις ἔαδ', οὔτ' ἄρ βέλε', οὔτε τι ἵπποι,
 » ἀλλὰ κόμη μυρόχριστος ἰδὲ στέφε' ἀβροπέτηλα,
 » πορφυρίδος τ' ἄνθος καὶ εἶματα χρυσεόπηνα.
 » τοῦτον ἔγωγ', ἦν ὕμμι ἀπόσχησθ', αὐτίκ' ἐλέγξω
 » ψευδόμενον γενέτην, ἔο δ' ὄργια πλάσματ' ἐόντα.

- 560 » Ἀκρίσιος μὲν ἄλις θάρσῃσ' ἀτίσαι κανεαυχῇ
 » δαίμονα, καὶ προσιόντι πύλας οἱ κληῖσαι Ἄργευσ·
 » Πενθέα δὲ πτοιήσῃ ὁμοῦ Θήβησιν ἔπηλυς;
 » σοῦσθε-εἰς δὲ θέραψιν ἐκέκλετο-σοῦσθε καὶ ἄρχον
 » ἐνθάδε δέσμιον ἔλκετ', ἐμὴν δὲ τελέσσατ' ἐφετιμήν.»
 Τὸν δ' ἄρα πατροπάτωρ τ', Ἀθάμας τ' ἰδ' ὁμιλος ἐτάων
 μύθῳ ἐνίσσοντες πειρῶντο μάτην κατερύξαι.
 λύσσα παραιφασίῃ ὠρίνετο· ἰσχυρόμενη δὲ
 ἤϋξετο· καὶ τριβὴ δ' αὐτῇ χρόνου ἐξερέθιζεν.
 Τὼς ποτε καὶ ποταμόν, ὅθι περ ῥόον οὔτι ἔρκεν,
 570 ἔδρακον ἦκα ῥέοντα σὺν ἡβαιῶν κελαρυσμῶ·
 ὁππόθι δ' ἴσχε δοκὸς καὶ ἐφράγνυσαν ὕδατα λᾶες,
 ἀφρίβεις πάφλαζε καὶ δξύτερον ῥόον ἔει.
 Ἦνιδ' οἱ αἵμαλέοι πάλιν ἔρχοντ'· ἀμφὶ δὲ Βάκχου
 κοιράνου εἰρομένου, ἀπέφασκον Βάκχον ἰδέσθαι.
 τοῦτον ὁπάον', ἔραν, ὑποεργόν θ' εἵλομεν ἱρῶν.
 χειρόδετον δ' ὁπίσω ποτὶ νώτῳ δῶκάν οἱ ἄνδρα,
 τυρσηνὸν γενεήν, ὃς πρὶν θεοῦ εἶπετο ἱροῖς.

Ἀκοίτης, Πενθῆως κελεύοντος, τὰ καθ' ἑαυτὸν διηγῆται, ὡς πλοίου κυβερνήτης εἷη λυδὸς τὸ γένος καὶ ποτε τὸ πέλαγος διαβάλλων ἐς τὴν νῆσον Κέων προσορμισθεῖν· ὡς ἐνταῦθα οἱ συνναῦται ἐφ' ὕδρεϊαν πεμφθέντες, καλῶ μαιρακίῳ ἐντυχόντες ἐπὶ τὴν ναῦν ἀγάγοιεν· ὡς ἐκείνοις λείαν βουλομένοις τὸν παῖδα ποιήσασθαι οὐ συγχωροίη αὐτός· ὡς ὁ παῖς τέραςιν ἑαυτὸν θεὸν ὄντα δηλώσειε, τοὺς ἀνόσια διανοομένους ναύτας εἰς τὰ κύματα ἐκκυβιστῆσαι ποιήσας καὶ εἰς δελφίνας μεταμorfώσας.

- Τὸν δ' ἶδεν ὀφθαλμοῖσι δεδορκόσι δεινὸν ὑπ' ὀργῆς
 Πενθεύς, ἀμβάλλωντε μόγις τίσιν ἔκφατο τοῖα·
 580 « Τύνη, ὃς θανάτῳ τεῶ ἄλλους αἵψα διδάξεις,
 » αἵσιμα, δεῦρ' ὄνομ' ἐξαύδα τὸν ἡδὲ τοκῆων
 » καὶ πάτρην, τί δὲ Βάκχου ἐπ' ὄργια καινὰ θαμίζεις;
 » Ἄτρεστος δ' ὅγ' ἀμείψατ'· ἔμοιγ' ἔστ' οὔνομ' Ἀκοίτης,
 » Μαιονίη δὲ πάτρη, ἀτὰρ ἐξ ὀχλοῖο τοκῆς.

- » οὐκ ἄροτὰς γενέτης ταλαοῖσι βόεσσιν ἄλωας
 » οὐτ' ἄρα βουκόλι' ἢ ποιμένας λίπεν εἰροπόκους μοι.
 » καὶ ὃ πένης ἔπλεν, δεδαῶς λίνῳ ἔλλοπας αἰρεῖν
 » ἥδ' ἀγκίστρῳ, καὶ δόνακι σπαίροντας ἀνασπᾶν.
 » πλοῦτος ἔην οἱ τέχνη· ὅτ' οὖν τέχνην μ' ἐδίδασκεν,
 590 » ἔννεπε· δέξαι, ἐμοῦ ἔργου διαδέκτορ, ὃ μοῦνον
 » κέκτῃμαι· θνήσκων δ' οὐδέν μοι ἢ ὕδατ' ἐκεῖνος
 » κάλλιπε· ταῦτά κ' ἐγὼ πατρώϊα μοῦνα καλοῖην.
 » εἴτ', ὄφρα μὴ σκοπέλοισιν ἐκείνοις αἰὲν ἐφίζω,
 » δεξιτερῇ ἐδάην νωμᾶν οἰήϊα νηός·
 » Αἰγὸς δ' ὠλενίης ὀφθαλμοῖς ὄμβριον ἄστρον,
 » Ταῦγέτην θ', Ὑάδας τ', Ἄρκτον τ' ἔγνων ἐπὶ τοῖσι,
 » καὶ ἀνέμων οἴκους καὶ ναύλοχα ἄρμενα νηυσίν·
 » Ἐς Δῆλόν ποτ' ἰὼν Κεῖρης ἀκτῆσι πελάσθην·
 » αἰγιαλῷ δ' ἐπιδέξι' ἐρέσσω κείθι προσέσχον,
 600 » ἔκ τε θορῶν κοῦφος διερεῖς ἐπέβην ψαμάθοιο.
 » ὥς δὲ παρῳχετο νύξ, Ἡώς τ' ἐρυθαίνετο πρῶτον,
 » ἐξεγρόμην, καὶ ὕδωρ νέον ὑδρεύσασθ' ἐκέλευσα,
 » καὶ ῥ' ἐφ' ὕδωρ ἐτάροισιν ἄγουσαν ἐδειξα κέλευθον.
 » αὐτὸς δ' αὖτ' ἀνέμους ἀπὸ πρῶονος ἐσκοπίζον,
 » εἴθ' ἐτάρους φώνησα καὶ ἤλυθον ἅψ ἐπὶ νῆα.
 » Ἦνὶ πάρεσμεν· ἔειπεν ἐταίρων πρῶτος Ὀρέλτης·
 » ἦν δ', ὥς ὤτεθ', εἶλεν ἐρήμου ληϊδ' ἐπ' ἀγροῦ,
 » παῖδα δι' ἡϊόνος στείχων ἄγε παρθενόμορφον
 » οἶνῳ δ' οὔτος ὕπνω τε μεθυσφαλέων μόγις εἶχε
 610 » βαίνειν. σχῆμ' ἄθρεον καὶ ὀπωπὴν ἠδὲ βᾶδισμα·
 » οὐδέν, ὃ κε θνητοῦ τις οἴσσαιτ' ἔμμεν, ὀρώμην.
 » ἐφρασάμην, ἐτάροισι τ' ἔφην· θεὸν ὄντινα κεύθει
 » σῶμα τόδ', οὐπῶ οἶδα· θεὸς μὲν ναίει ἐν αὐτῷ·
 » ὅς τις εἴ, εὐμενέοις· ἔργοις δ' ἁμοῖσι παρείης
 » καὶ τοῖςδ' ἰλήχοις! “Ὑπὲρ ἡμῶν μὴ λιτάνευε,”
 » Δίκτης ἀνείφ', οὔ τις θάσσω ἀν' ἐπὶ κρήνῃ δοῦσαι

- » οὐκ ἔπλεν, οὐδὲ κάλου δεδραγμένος ἄψ κατολισθεῖν.
 » τοῦτο Λίβυς, πρωρεύς τε Μέλανθος ξανθὸς ἐπῆναι·
 » τοῦτο καὶ Ἀλκιμέδων καὶ ὃς ῥύθμιζεν ἰωῇ
 620 » εἰρεσίην, μένε' ὀτρύνων καὶ θυμὸν Ἑπωπεύς,
 » τοῦτο καὶ οἱ ἄλλοι· τόσον ἔπλετο ληϊδὸς ἔλδωρ!
 » ἀλλ' οὐ πλήσομ', ἔφην, ἱερῶ μοι βρίθει νῆα
 » πημανθῆναι· κτῆμα γὰρ ἦδ' ἐμόν ἐστι μάλιστα·
 » τῷ ῥ' ἐσάγειν εἶργω. τότε θαρσύτατός τις ὀμίλου
 » ἐξεμάνη Λυκάβας, Τυρσηνίδος ὃς τε πόληος
 » ἐξελαθείς, φόνον αἰνὸν ἀειφυγίῃ ἀπέτινεν.
 » οὗτός μ', ὥς εἶργον, κρατερῇ χειρὶ λαίμοϋ ἔμαρψε
 » καὶ κε με συστείσας ἐς ὕδωρ βάλεν, εἰ μὴ ἄρ' αἶψα,
 » καὶ περ ἐὼν ἔκφρων, κάλῳ ἐμφὺς ἔσχον ἔμ' αὐτόν.
 630 » ἦνῃσ' ἔργον ἀλιτροὺς ἔχλος· τῆμος δ' ἄρα Βάκχος,
 » (Βάκχος ἐκεῖνος ἔην·) ὥς εἰ βοή ὕπνον ἔλυσεν,
 » ἔκ τε μέθης κείνης νόος ἔμπαλιν ἐς φρέν' ἀγέρθη,
 » εἶπε· “Τί ἔρδετε; τίς δ' ὁ θρόος; τίνιδ', εἶπατ', ἀρωγῇ
 » ἐνθ' ἵγμαι, ναῦται; ποῖ δ' αὖ με νοεῖτε πορεῦσαι;,,
 » Θάρσει· ἔφη Πρωρεύς· “καὶ μοι λιμέν', ὄντιν' ἰκέσθαι
 » βούλει, ἐξαύδα· χθονός, ἦν ποθέεις, ἐπιβῆσθι·,
 » Ὑμ' ἦν, Βάκχος ἔειπ', ἰθύνετε νῆ' ἐπὶ Νάξον.
 » κείνῃ ἐμοὶ οἶκος καὶ ὕμ' ἔσετ' εὖξενος αἶα.
 » Οἱ δὲ δόλῳ πόντον τε θεοὺς τ' ἐπόμοσσαν ἅπαντας
 640 » ὧδ' ἔρξειν, καὶ μ' ἀμπετάσαι λίνα νηὸς ἄνωγον.
 » Δεξιῇ ἦν Νάξος· τείνοντ' ἐπιδέξια λαίφῃ·
 “Τί δρᾶς; πᾶς μοι ἔφασκεν ἐνὶ φρεσίν, ἔκφρον' Ἀχοῖτα;
 » τίς δέ σ' ἔχει μανίη; ἐπαρίστερα τείνε·,, καὶ οἱ μὲν
 » νεύματί μοι σήμαινον, ἐς οὓς δ' ἄλλοι ψιθύριζον.
 » θάύμασα καὶ σφιν ἔφην· λαζέσθω πηδάλι' ἄλλος.
 » ἔργου δ' αὐτίκ' ἀλιτροῦ, ἐμῆς τέχνης θ' ἄμ' ἀπέστην·
 » πᾶς δὲ μ' ἔνισσεν ὄμιλος ἐπιρροθέων ἐπέεσι.
 » Τῶν δέ τις Αἰθαλίων μετέφη· “ἦ ῥ' εἰν ἐνὶ κεῖται

- » ἄμμε σαωθῆναι. ,, καὶ μ' ἐκδέχετ' ἡδ' ἐμὸν ἔργον
 650 » ἔρδων, ἄλλη νῆ' ἐπιβάλλει, Νάξον ἐάσας.
 » τοὺς δὲ θεὸς σκώπτων, ὥς εἰ δόλον ἐφράσατ' ἄρτι,
 » εἰς ἄλλα διὰν ἔλευσσ' ἀπὸ πρύμνης καμπυλοέσσης,
 » τοῖά τ' ἔφη δακρύοντι ἰοικώς· “ ὅυτι μοι ἀκτὰς
 » τὰς δ' ὕμεις, ναῦται, καθυπέσχεθ'· οὐδ' ἄρα γαῖαν
 » τήν δ' ἤτησα· τί δὴ ἀλιτῶν ποινὴν ἀποτίνω;
 » τί κλέος, εἰ παῖδ' ἄνδρες, ἓνα τ' ἀπαφίσκετε πολλοί;,,
 » Ἦδη ἐγὼ κλαῖον· σκώπτων δ' ἐμὰ δάκρυ' ἀλιτρὸς
 » ὄχλος, καρπαλίμως ἀλὸς ὕδατ' ἔλαυν' ἐλάττησιν.
 » αὐτὸν δὲ ὄμνυμι (θεὸς γάρ τ' οὐ τις ἐκείνου
 660 » ἐγγύτερος) τῶς σοι παναληθέα ταῦτα πιφαύσκειν,
 » ὥς μεῖζω δοκέει πιστῶν· ἐπὶ κύματος ἔσθη
 » νῆυσ, ὥς εἴ μιν ἐπὶ τραφερῆς ναυπήγιον εἶχεν.
 » οἱ δὲ τεθηπότες ἐμμενέως ἄλλα τύπτον ἐρετμοῖς,
 » χεύαντές τ' ὀθόνην πρόσω ἀμφοτέροισιν ἵεντο·
 » ἀλλ' ἔχε κισσὸς ἐρετμά, ἐλισσόμενος δ' ἄρ' ἀπάντη
 » εἵρπει καὶ εὐτραφέεσσι κορύμβοις ἔστεφε λαίφη.
 » αὐτὸς δ' αὖ βοτρώων φορέων στέφος ἀμφὶ μετώπῳ
 » φυλλάσιν ἀμπελίνης πεπυκασμένον ἔγχος ἐνώμα.
 » κεῖντο δ' ἄρ' ἀμφ' αὐτῷ τίγρεις τε καὶ ἄγρια λυγκῶν
 670 » εἶδεα, πανθῆρων θ' ἅμα σώματα ποικιλοδέρμων.
 » Ἀνθορον αἰψ' ἄνδρες πολλῷ δέει ἢ μανίηφι·
 » πρῶτῳ δ' ἤρξε Μέδοντι μελαίνεσθαι πετυργεσσι
 » σῶμα ταπεινωθὲν καὶ κυρτοῦσθαι οἱ ἄκανθα.
 » τῷ δ' ἄρ' ἔφη Λυκάδας. “ ἐς τὸ τρέπαι τέρας ὦδε;,,
 » εὐρὺ φθεγγομένῳ γένεθ' οἱ στόμα, ῥίς δ' ἐπεκάμφθη
 » αὐτίκα, καὶ τρηχὺς λεπίδεσσι καλύπτετο ῥινός.
 » ἀντιτυπῇ δ' ἐθέλων Λίβυς ἔμπαλιν ὤσαι ἐρετμά,
 » αἰψα βραχυνομένης χέρας ἤσθετο οὐδ' ἔτ' εἰσας
 » χεῖρας ἐτήτυμον, ἀλλ' οἶαι πτέρυγές κε καλοῖντο.
 680 » ἐκτεῖναι μεμαῶς πρὸς σπάρτα βραχίονας ἄλλος

- » οὐκέτ' ἔχ' ὥς τὸ πάροιθε βραχίονας· ἄλτο δ' ἐς ὕδωρ
 » καμφθεὶς σῶμα κόλον· πυμάτη δ' ἄρα κυρτὴ ἐτύχθη
 » οὐρή, οἷα κέρα πέλεθ' ἡμιτόμοιο σελήνης.
 » ἤλλοντ' οὖν πάντη καὶ ἀπέτταζον πολὺ ὕδωρ·
 » ἀνθρωσκον δ' αὖθις καὶ ὑφ' ἄλμην ἔμπαλι δύνον·
 » ὥς δ' ἄρ' ἐν ὀρχηθμῷ σκαῖρον καὶ σῶματ' ἀναιδῆ
 » ῥίπταζον, καὶ ὕδωρ μυκτῆρων ἔζω ἐφύσων.
 » Εἴκοσιν ἐξ ἀνδρῶν (τόστους ναῦς ἦγεν ἐκείνη)
 » μοῦνος ἐγὼ λιπόμην· κρυερῷ δὲ φόβῳ τρομέοντα
 690 » ἐκφρονά τ' ὄντα θεός μ' ἐπεθάρσυν', ἔκβαλε, φάσκων
 » δεῖος καὶ Δίῃ ἔπεχε· σκάφος οὖν τόθι κέλσας
 » πῦρ ἐπὶ βωμοῖς θεῖς, βακχῆ' ἰρά τέλεσσα.

Ἀπιστῶν ὁ Πενθεὺς οἷς διηγῆσται ὁ Ἀκοίτης, κτεῖναι αὐτὸν τοῖς
 δορυφόροις κελεύει· ὁ δὲ καινοῖς τοῦ θεοῦ τέρασι σώζεται.
 Τούτοις δ' ὁ Πενθεὺς μᾶλλον ἐκτραχυνθεὶς ἐπὶ τὸν Κιθαιρῶνα
 ἔρχεται, ἔνθα αἱ Βάκχαι τὰ θορυβώδη τελοῦσι τοῦ καινοῦ
 θεοῦ ὄργια, κακεῖ ὑπὸ τε τῆς μητρὸς Ἀγαύης, κάπρον αὐτὸν
 εἶναι ἐν τῷ οἴστρῳ ὑπολαβούσης, καὶ τῶν ἄλλων Μαινάδων
 οἰκτρῶς διασπᾶται.

- » Δῆν, Πενθεὺς τότε ἔειπεν, ἑλικοῖς οὐαθ' ὑπέσχον
 » μύθοις, ὄφρα χρόνῳ καταπεφθείη χόλος ἔνδον.
 » νῦν δ' ἄρα καρπαλίμως, δμῶες, συμμάρψατε τοῦτον
 » καὶ Στυγὸς εἰς ὄρφνην στρεβλοῦντες ἰάψατε σῶμα.
 αὐτίκ' ἀφελκυσθεὶς τυρσηνὸς ἐέρχθη Ἀκοίτης
 ἐν τέγεϊ στερεῷ· ὄφρα δ' ἄρ' πορσύνετο δεινὰ
 ὅπλα μόρου, χαλκὸς πῦρ τ' οὐλίον, ὥς κεκέλευστο,
 700 αὐτόματ' ὠίχθη θύρετρ', ὥς φάτις, ἥδ' ἐχαμάζε
 χειρῶν δέσμ' ἀπέπιπτε, καὶ οὔτινος αὐτὰ λύνοντος.
 Βουλῇ Ἐχιονίδης ἐνέμιμν'· οὐ μέμπε δὲ μοῦνον
 κείνους, ἀλλ' ἔε καὶ αὐτός, ὅθ' ἐς ἰρὰ Κιθαιρῶν
 κεκριμένος Βακχῶν μολπῇ τ' ἔβρεμεν καὶ αὐτῇ.
 ὥς δ' ὅτε σαλπικτῆς βαρυηχεῖ χαλκῷ Ἄρρα
 σημαίνησι, φριμάσσειτ' ἰδ' ἔται ἵππος ἰωκῆς,

- τὼς μακροῖς πληγεῖς ὀλολύγμασι Πενθέ' ὄρινεν
 αἰθέρ· θυμὸν δ' οἱ ἀνέκαυσε φθόγγος ἀκουσθεῖς.
 Ἔστιν ἐνὶ μεσάτῳ πέδον οὔρεϊ, κυκλόθεν ὕλης
 710 εἰργόμενον, ψιλὸν δένδρων, περίοπτον ἄπωθεν.
 ἔνθ' οὖν ὄργι' ὀρῶντα βεβήλοις ὄμμασι κεῖνον
 πρώτη ἴδε, πρώτη τ' ἐξοιστρήθη μανίησι,
 πρώτη ἐόν θ' ἔκαθεν θύρῳ βάλε Πενθέα μήτηρ,
 εἶπέ τ'· “Ἴώ, κάσιες· δεῦτ' ἐνθάδε νυνὶ πάρεστε.
 » κεῖνος ὅδ' ὅς τε μέγιστος ἐν ἀγροῖς κάπρος ἀλᾶται·
 » τόνδε με χρή βαλέειν. „ Καθ' ἐνὸς πᾶν ἐμμανὲς ὦρτο
 πλῆθος· πᾶσαι ἄγερθεν ἰδ' ἔντρομον ἤδη ἐκεῖνον
 πρηύτερόν θ' ἐπέεσσι, κατακρίνοντα θ' ἔαυτὸν
 καὶ δὴ συμφάσκοντ' ἀλιτεῖν ἐδίωκον ἄν' ὕλας·
 720 οὐτάμενος δ' ὁ γ' εἶπεν. “ἐμὴ τηθὺς ἐπάρηξον
 » Αὐτονόη· Ἀκταίωνος σκιὴ οἴκτον ἐνεῖη „
 ἢ δ' ἀλογεῦσ' Ἀκταίωνος χέρ' ἀφείλεν ἐκεῖνου
 λισσομένου· ἐτέρην δὲ βίηφιν ἀπέσπασεν Ἰνώ.
 δύσμορος, οὐκέτ' ἔχεσκε βραχίονας, ὥστε προτεῖναι
 μητρί· κόλον δὲ δέμας χειρῶν ἄτερ, ὡς ἔχε, δεικνύς,
 “ ἡνίδε, μήτηρ, εἶπεν. „ ἰδοῦσ' ὀλόλυξεν Ἀγαυή,
 δειρὴν θ' ἦν ἐτίναξ' ἰδ' ἐς αὔρας σείσεν ἐθειράς·
 κραῖτα δ' ἀποσπασθέντα λυθρώδεϊ χειρὶ λαβοῦσα
 εἶπ'· “Ἴώ· ἡμετέρη ἢ δ' ἔπλετο νίκη ἐταῖραι „
 730 Ὡς δ' ἄρ' ὑπὸ κρυμῷ πημανθέντ' ἐν μετοπώρῳ
 εὐαπόδλητα πέτηλ' ἀπὸ δένδρεος ἤρπασ' ἀήτης,
 τὼς ἐναγέσσι χέρεσσι τάχ' ἀνδρὸς γυῖα daίχθη.
 Τοῖςδε φρενωθεῖσαι παραδείγμασι καινὰ τελοῦσιν
 ὄργια, καὶ βωμοὺς τίουσ' Ἰσμηνίδες ἱρούς.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ Γ' ΒΙΒΛΙΟΝ

ΤΩΝ ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ.

Στίχ. 2). *ἔκφην' ὅς τις ἔην· ἐδήλωσεν ὁ Ζεὺς ὦν· Δι-
κταίας δ' ἀρούρας* (Dietaea rura) νόει μοι τὴν Κρήτην, ἥ κα-
λεῖται οὕτω κατὰ συνεκδοχὴν ἀπὸ τοῦ ἐν αὐτῇ ὄρους τῆς Δίκτης·

3). *ἀγροέων·* οὐ γὰρ ἔδει ὁ Ἀγῆνωρ ὅτι Ζεὺς ἦν ὁ τὴν Εὐ-
ρώπην ἀρπάσας.

5). *στοργὴν ἅμα δυσφροσύνην τε* κτλ. κελεύσματι
τῷ αὐτῷ φιλόστοργος μὲν ὁ Ἀγῆνωρ πρὸς τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα,
τραχὺς δὲ καὶ πικρὸς πρὸς τὸν υἱὸν ἐπεδείκνυτο.

8—9). *Φοῖβον ἐρέεινε.* τὸν ἐν Δελφοῖς λέγει Ἀπόλλωνα.
Οὐ μόνον δὲ περὶ τῆς ἑαυτοῦ ἀποικίσεως, ἀλλὰ κατ' ἄλλους καὶ
περὶ τῆς ἀρπασθείσης ἀδελφῆς ἐπὶ πρώτῃσι τὸν θεὸν ὁ Κάδμος· ὁ
δὲ περὶ μὲν ἐκείνης κατὰ τὸν Ἀπολλόδωρον μὴ πολυπραγμονεῖν
ἐκέλευε· περὶ δὲ τοῦ τόπου, ἔνθα τὴν πόλιν κτισθῆναι ἔδει, τὰ
ἐν τοῖς στίχοις 10 — 13 ἐχρησμοδότησε. Περιέχεται δὲ τοῦ μύ-
θου τὰ κυριώτερα ἐν ταῖς Εὐριπίδου Φοινίσσαις στ. 641 κ. ἔ.

10). κ. ἔ. Καὶ ἐν ἄλλοις τοῦτο εὔρηται μύθοις τὸ τοῖς πό-
λεων κτίσταις ὑπὸ ζώου τινὸς ὑποδειχθῆναι τὸν τόπον, ἐν ᾧ τὴν
πόλιν κτισθῆναι ἐπέπρωτο.

13). *Βοιωτία τείχη* καλεῖται τὰ τῶν ἐν Βοιωτίᾳ Θηβῶν
κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὴν ἐν Φθιώτιδι καὶ Αἰγύπτῳ ὁμώνυμον
πόλιν. Δηλοῖ δὲ τοῦνομα χώραν ἀφθόνους νομάς παρέχουσαν τοῖς
βουσίν. Εἰσὶ δ' οἱ ἀπὸ τινος ἥρωος Βοιωτοῦ καλουμένου τὸ τῆς
χώρας ὄνομα παρῆλθαί φασι·

14). *φοῖβεῖον ἄντρον·* ἦτοι τοῦ ἐν Δελφοῖς, ἐν ᾧ ὁ
Ἀπόλλων ἐχρησμοδοτεῖ· ἐν δὲ τῷ κειμένῳ *castalium antrum* λέ-
γεται τὸ αὐτὸ ἀπὸ τῆς ἐγγὺς ἀναδιδουμένης Κασταλίας πηγῆς.

19). *Κηφισόν·* τὸν ἐν Βοιωτίᾳ λέγει, περὶ οὗ ἴδε σημειώ-
σεις εἰς βιβλ. α. στ. 369. 24—25. Τὴν γῆν, ἣν μετὰ τὴν πλά-
νην οἰκῆσειν ἔμελλε, προσαγορεύει ὁ Κάδμος καὶ φιλεῖ, ὡς ὁ Ὀδυσ-
σεὺς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα ἀπὸ τῆς πλάνης νοστήσας· *κύσε δὲ
ζεῖδωρον ἄρουραν.* ἴδ. Ὁμ. Ὀδυσ. ν. στ. 354.

27). Ἔθος ἦν τοῖς ἀρχαίοις ὑδατι πηγάφω χρῆσθαι ἐν ταῖς θυσίαις εἰς ῥαντισμὸν. Τὸ δ' ἔθος τοῦτο παραδεχάμενοι οἱ Χριστιανοὶ ῥαντίζειν εἰώθασιν ἃ βούλονται ἀφαγνίσαι.

28). ἀθιγῆς πελέκει. ἀθέμιτον ἐνομιζέτο τὰς ἱεράς ὕλας τέμνειν.

32). Ἄρεως καὶ Τιλωστος τῆς ἐριννύος υἱὸς ὁ δράκων ἐκεῖνος γενέσθαι μυθολογεῖται. Τὸ δὲ τοῦ κειμένου *cristis praesignis et auro σχῆμά* ἐστὶ τὸ καλούμενον *ἐν διὰ δυοῖν*, καθ' ὃ μία ἔννοια ἡ *crista aurea* (χρυσὴ λοφία) διαλύεται εἰς δύο· *crista et aurum*. Τοιοῦτο καὶ τὸ τοῦ Οὐγγιλίου (Γεωργ. β'. 192)· *laticis, qualem pateris libamus et auro*.

34). γλῶσσαι τρεῖς· τρισχιδῆς ἡ τοῦ ὄφeos οὐσα γλῶσσαι τριῶν γλωσσῶν ἔμφασιν παρέχεται κινουμένη ὀξέως.

41—42). Παράβαλε Θεόκρ. Εἰδ. κέ. στ. 245, καὶ Ὀρφ. λιθικά στ. 134.

44—45). Τὸν ἐν οὐρανῷ δράκοντα σημαίνει, οὗ ἡ οὐρά τὰς περὶ τὸν βόρειον πόλον στρεφόμενας δύο Ἄρκτους ἀπ' ἀλλήλων διῆστησι. Φασὶ δ' αὐτὸν οἱ μὲν τὸν Πύθωνα κατηστερισμένον εἶναι, οἱ δὲ τὸν τοῦ κήπου τῶν Ἑσπερίδων φύλακα, ὃν ἡ Ἥρα τοῖς ἀστροῖς ἐγκατέταξεν ὑφ' Ἡρακλέους ἀναιρεθέντα.

55). κ. ἐ. Παράβαλε πρὸς τὴν ἐνταῦθα περιγραφὴν τοῦ φόνου τοῦ δράκοντος τὴν τοῦ φόνου τοῦ Νεμεαίου λέοντος παρὰ Θεοκρίτῳ Εἰδ. κέ. στ. 193—271.

63). ἡ ὅτε θώρηκε. Παραβάλλεται τὸ τοῦ δράκοντος δέριμα πρὸς θώρακα φοιδωτόν, οἷος ἔθος ἦν τοῖς παλαιοῖς περιτίθεσθαι.

96). αἰφνης αὐδὴ ἀκούσθη. Πολλάκις οἱ θεοὶ οὐχ ὁρατοὶ τοῖς ἀνθρώποις ἐγίνοντο, ἀλλὰ τὴν ἐκυτῶν παρουσίαν φθέγματι μόνον ἐδήλουν, ὅπερ ἔσθ' ὅτε καὶ ἐπεγίνωσκεν ὁ ἀκούων, ὥσπερ Ὀδυσσεὺς τὸ τῆς Ἀθηνᾶς παρὰ Σοφοκλεῖ. (Αἴας μαστιγ. στ. 14—16). Ἐνταῦθα δ' Ἄρης ἐστὶν ὁ ἐξ ἀοράτου φθεγγόμενος.

98) καὶ σὺ ὄφεις ὀφθήσει. Προμηνύεται ἐνταῦθα ἡ τοῦ Κάδμου εἰς ὄφιν μεταμόρφωσις, περὶ ἧς ἴδε Βιβλ. δ'. στ. 567 κ. ἐ. Ὑποληπτέον δὲ τὰς συμφορὰς ταύτας τῷ Κάδμῳ καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὥσπερ ποινὴν τῆς τοῦ δράκοντος ἀναιρέσεως ὑπὸ τοῦ Ἄρεως ἐπιτίθεσθαι.

103). λαοῦ σπέρμα. οἱ διὰ τοῦτο σπαρτοὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐκλήθησαν.

105). κ. ἐ. Εἶθ', ὁ ἄπιστος, ἄφρων κτλ. Κατὰ μὲν Εὐριπίδην ἐν Φοινίσσας στ. 674. κ. ἐ. ἐνθ' ἐξ' αὐτῆς γῇ πάροπλον ὄψιν ὑπὲρ ἄκρων ὄρων χθονός· ὁ δ' ἡμέτερος

ποιητῆς καθ' ὁμοιότητα πρὸς τὰ φυτὰ κατὰ μικρὸν ποιεῖ ἐκ τῆς γῆς τοὺς σπαρτοὺς ἀνατέλλειν.

111). τῶς, ὁπότε' αὐλαίῃ ὑπανέλεκεται κτλ. αὐλαία ἐνταῦθα καλεῖται τὸ τῆς σκηνῆς παραπέτασμα, εἰκόσι πεποικιλμένον· ἐμεμηχάνητο δὲ τὰ τοῦ παραπετάσματος τοῖς ἀρχαίοις ὑπεναντίως πρὸς τὸ τοῦ νέου θεάτρου. Νῦν γὰρ τὸ παραπέτασμα καθελκόμενον μὲν τὴν σκηνὴν καλύπτει, ἀνελκόμενον δὲ τὰ ἐν αὐτῇ παρέχει τοῖς θεωμένοις ὄραν· Ἐν δὲ τῷ ἀρχαίῳ θεάτρῳ περὶ κύλινδρόν τινα ἐλισσόμενον, ὃς παρὰ τὸ προσκηνίον ὑπὸ τὸ δάπεδον ἔκειτο, καθείλκετο καὶ τὴν σκηνὴν καταφανῆ ἐποίει τοῖς θεαταῖς· ἐξελισσόμενον δὲ καὶ ἀνελκόμενον τούναντίον τοῖς τῶν θεωμένων ὀφθαλμοῖς ἀπέκρυπτε τὴν σκηνήν. Ἐκαλεῖτο δ' ἡ μηχανὴ *ἐκκύκλημα* καὶ *ἐκκυκλεῖν* τὸ τὴν σκηνὴν ἀποκαλύπτειν τοῖς θεαταῖς. Ἐκ τῶν εἰρημένων σαφῆ καθίσταται τὰ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ ἐνταῦθα (στ. 111—114) λεγόμενα· ἀνελκόμενον γὰρ τοῦ παραπετάσματος πρῶτον αἱ κεφαλαὶ τῶν ἐν αὐτῷ εἰκόνων, ἔπειτα δὲ τὰ κατώτερα τοῦ σώματος καὶ τέλος οἱ πόδες ὁρατοὶ ἐγίγνοντο.

126). *Πέντε ζώεσκαν μοῦνοι*· ἄλλοι δὲ τούτοις ἔκτον προστεθείκασιν τὸν Κρέοντα. Τούτους πολίτας ἐποιήσατο ὁ Κάδμος κατοικήσας ἐν *Θήβαις*· τὰ δ' ὀνόματα αὐτῶν *Λυσίμαχος* καὶ *Ἑλλάνικος* διετήρησαν.

127). *Τριτωνίδος· Τριτωνίς* ἐπεκλήθη ἡ Ἀθηνᾶ ἀπὸ Τρίτωνος τοῦ ἐν Βοιωτίᾳ ῥεῖθρου.

130). Κάδμου κτίσμα κυρίως ἦν ἡ τῶν Θηβῶν ἀκρόπολις, *Καδμεία* ἀπ' αὐτοῦ κληθεῖσα· βραδύτερον δὲ προσεκτίσθη ἡ κάτω πόλις, αἱ *Θῆβαι*.

132 καὶ 133). Γαμβρός ἦν Ἄρεως καὶ Ἀφροδίτης ὁ Κάδμος. Ἀρμονίαν γὰρ τὴν τούτων θυγατέρα γυναῖκα ἡγάγετο, ὡς μαρτυρεῖ καὶ Ἡσίοδος ἐν *Θεογονίᾳ*. στ. 933 κ. ἐ.

..... αὐτὰρ Ἄρηϊ
 ῥινοτόρῳ Κυθήρεια Φόβον καὶ Δεῖμον ἔτικτεν
 Ἀρμονίην θ', ἣν Κάδμος ὑπέρθυμος θέετ' ἄχοιτιν.

134). *τοσσατίους θ' υἱας*. τὴν πληθὺν τῶν υἱῶν οὐκ εἰς ἓνα τὸν Κάδμον ἀνενεκτέον, ἀλλ' εἰς πάντα ὁμοῦ τὸν οἶκον αὐτοῦ. Υἱὸς γὰρ Κάδμου εἰς μνημονεύεται μόνος ὁ Πολύδωρος, ὃς καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ πατρὸς διεδέξατο· θυγατέρες δ' αὐτῷ ἐγένοντο τέτταρες· Αὐτονόη, Ἰνώ, Σεμέλη. Ἀγάνη, ὧν Αὐτονόη μὲν Ἀρισταίῳ, Ἰνώ δὲ Ἀθάμαντι, Ἀγάνη δὲ Ἐχίῳ συνώκησε. Σεμέλη δὲ Διὶ μιγείσα Διόνυσον ἔτεκε.

135). κ. ε. Παρὰ πολλοῖς εὔρηται τὸ ἐνθύμημα τοῦτο· ὁ δὲ Σόλων παρ' Ἡροδότῳ (βιβλ. α. 32) ἐν τῷ πρὸς Κροῖσον διαλόγῳ διὰ μακροτέρων αὐτὸ ἐκφέρει.

145). ἀπὸ πείρατος. Πέρας ἐνταῦθα νοεῖσθω ἡ κατ' ἀνατολὰς ἀρχὴ καὶ τὸ ἐν δυσμαῖς πέρας τῆς ὑπὲρ γῆν τοῦ ἡλίου πορείας.

147). Ἰάντιος ἴσον δύναται τῷ Βοιωτίῳ· Βοιωτῶν γὰρ φυλὴ παλαιὰ ἦσαν οἱ Ἰάντες.

153). ὀξείης κυπαρίσσοις. Ὀξεῖαι λέγονται αἱ κυπαρίσσοι διὰ τὸ εἰς ὄξυ λήγειν τὴν αὐτῶν κορυφὴν, ἢ διὰ τὴν τῶν φύλων λεπτότητα καὶ ὀξύτητα.

156). Γαργαφία, ἥτε κοιλὰς καὶ ἡ ἐν αὐτῇ πηγή.

165). Περί νυμφῶν τῶν τῇ Ἀρτέμιδι διακονουσῶν καὶ τῶν ἔργων αὐτῶν ἴδε καὶ Καλλίμ. Ἵμν. εἰς Ἄρτεμιν στ. 13 κ. ε.

170). Ἰσμηνίς, πατρωνυμικὸν ὄνομα ἀπὸ Ἰσμηνοῦ τοῦ ἐν Βοιωτίᾳ ποταμοῦ.

173). τιτηνίς καλεῖται ἡ Ἄρτεμις ὡς οὔσα ἡ αὐτὴ τῇ Σελήνῃ, θυγατρὶ τοῦ τιτᾶνος ὑπερίονος.

175). Εἰκῇ. ἥτοι ἄνευ προθέσεως ὥρισμένης.

187). στῇ λικριφίς καμφθεῖσα κτλ. Καὶ ταῦτα τὴν τῆς θεᾶς γυμνῆς ὀφθείσης ἐμφαίνει αἰδῶ.

194). ἐλάφου δολιχαίωρος. Οἱ πάλοι ἐδόξαζον ἐννέα μὲν ἀνθρώπων γενεὰς ζῆν τὴν κορώνην, τετράκις δὲ τόσας τὴν ἔλαφον.

Ἐννέα τοι ζῶει γενεὰς λακέρουσα κυρώνη
ἀνδρῶν ἡδῶντων, ἔλαφος δ' αὖ τετρακόρωνος.

Ἡσιόδ. ἀποσπ.

198). ὥπασε καὶ πτοίην κτλ. οὐ μορφήν μόνον, ἀλλὰ καὶ δειλίαν ἐλάφου ἔδωκεν ἡ Ἄρτεμις τῷ Ἀκταίῳ. Τὴν δὲ τοῦ ζώου δειλίαν σημαίνει καὶ Ὀμηρος λέγων. (Ἰλ. α. στ. 225)

... κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο,

205). Τὸ μέν, τὸ δέ· ἀναφέρονται αἱ ἀντωνυμίαι αὗται εἰς τὰ ἡγούμενα κατὰ χιασμόν.

210). Περίφημοι ἦσαν οἱ ἐξ Ἀρκαδίας θηρευτικοὶ κύνες· ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἐκ Κρήτης καὶ Λακεδαιμόνος.

229). οἰκῆες ἐνταῦθα οἱ κύνες τοῦ Ἀκταίῳ λέγονται.

231 καὶ 232). Οἱ δύο οὗτοι στίχοι, οἱ ἐν τινι τῶν χειρογράφων (τῷ τοῦ Σπρωτίου) ὑπὸ χειρὸς νεωτέρας ἐν τῷ τῆς σελίδος κρασπέδῳ προστεθειμένοι φαίνονται, ὑποβολιμαῖοι ὑπὸ τινων κρίνονται καὶ παρέγραπτο· φασὶ γάρ, ὅτι τὸ τοῦ ἡγουμένου στίχου *dilacerant dominum* (διέσπων ἀνακτα) ἱκανῶς δηλοῖ τὸν τοῦ

Ἀκταίωνος θάνατον· ὥστε μὴ ἀναγκαίαν εἶναι τὴν τῶν λέξεων *fi-nita vita* ἐν τῷ κεμένῳ προσθήκην· ἀδέξιος δὲ καὶ ἡ τῶν λέξεων *per plurima vulnera* παρένθεσις· ἀλλὰ τοιούτα καὶ ἀλλαχοῦ εὔρηται τῶν ποιημάτων τοῦ Ὀβιδίου.

253). κ. ἐ. Ἐν τοῖς τοῦ Ὀμήρου καὶ Ἡσιόδου ποιήμασι τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης υἱὸς ὁ Διόνυσος λέγεται. Ὀμηρος μὲν γὰρ φησιν (Ἰλ. ζ. 325.)

Ἥδὲ Διώνυσον Σεμέλη τέκε χάρμα βροτοῖσιν.

Ἡσιόδος δὲ (Θεογ. 940)

Καδμείη δ' ἄρα οἱ Σεμέλη τέκε φαίδιμον υἱὸν
μυχθεῖσ' ἐν φιλότῃ Διώνυσον πολυγηθέα,
ἀθάνατον θνητῇ.

ἀλλ' οὐδὲν παρ' ἐκείνοις ἵχνος τοῦ μύθου εὔρηται, ὃν ἐνταῦθα περὶ Σεμέλης καὶ Διονύσου ὁ Ὀβιδίος διηγεῖται. Ἔοικεν οὖν ὁ μῦθος οὗτος κατὰ τοὺς χρόνους τῶν ἀττικῶν τραγικῶν πλασθῆναι ἢ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐξενεχθῆναι. Εὐριπίδης γὰρ ἐν Βάκχαις (στ. 91 κ. ἐ.) ἄδει τάδε· ὃν ποτ', ἔχουσ' ἐν ὠδίνων λοχίαις ἀνάγκαισι, πταμένας Διὸς βροντᾶς, νηδύος ἐκβολὸν μάτηρ ἔτεκεν, λιποῦσ' αἰῶνα κεραυνίῳ πλαγᾷ· λοχίους δ' αὐτίκα νιν δέξατο θαλάμοις Κρονίδας Ζεὺς, κατὰ μηρῷ δὲ καλύψας, χρυσέαισιν συνερείδει περόναις κρυπτόν ἀφ' Ἡρας.

258). *Τυρίης ὑπὸ κούρης*, τῆς Εὐρώπης.

262). *Τοσσατίοισι τί γὰρ κτλ.* Ὁ γὰρ ὑπερφαίνει ἐνταῦθα παρασεσωπῆσθαι ἐξυπακουόμενα ἔξωθεν τὰ ῥήματα· ἀλλ' οὐ βούλομαι ρεικεῖν.

266). *κάσις ραί.* τούτοις ὑποδηλοῖ ἡ Ἥρα ὅτι πρὸς αὐτὴν ὡς γαμετὴν οὐ ποιεῖ ὁ Ζεὺς τὰ προσήκοντα.

270). Ἔστι τὸν στίχον καὶ ὧδε μεθερμηνεῦσαι.

Εὔδει ἐφ' πίσυνος τεκέειν θέλει ἐκ Διὸς αὐτοῦ.

292). *ἡ δὲ κακῶ χαίρουσα*, τῷ μέλλοντι αὐτῇ συμβῆσθαι.

303). Τυφῶν, ὢν, ὁ αὐτὸς καὶ Τυφωεύς, τέρας μυθῶδες, ἐκτοντακέφαλον, ἰσχὺν ἀνυπόστατον ἔχον. Φασὶ δ' οἱ τῶν μύθων ἐξηγηταὶ τὸ τέρας τοῦτο τὴν τεραστίαν τῶν πρησθήρων καὶ καταγίδων φύσιν ὑποδηλοῦν, ἢ τὴν δύναμιν τῶν ἀπὸ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς ἐκβαλλομένων ἀτμῶν, οἱ τοὺς σεισμοὺς καὶ τὰς τῶν ἡφαιστειῶν ὀρῶν ῥήξεις τε καὶ ἀναφυσήσεις παράγουσι. Καὶ Ὀμηρος μὲν (Ἰλ. β'. 782 κ. ἐ.) τὸν Τυφῶέα φησὶν ὑπὸ τὰ Ἄρμυα ὄρη ἐν Μυσίᾳ κεῖσθαι κατακεραυνωθέντα ὑπὸ Διός. Πίνδαρος δὲ (Πυθ. α. 32) ὑπὸ τὴν Αἴτνην. Ὁ δὲ Ἡσιόδος διακρίνει τὸν *Τυφῶα* τοῦ *Τυφωέως*.

Ὁ μὲν γὰρ *Τυφῶν* δεινὸς κατ' αὐτὸν καὶ ὑβριστὴς ἔστιν ἄνεμος, ᾧ ἡ ἐν Ἀρίμοις νύμφη Ἑχιδνα μιγείσα τοὺς κύνας Ὄρθον καὶ Κέρβερον, καὶ τὴν λερναίαν Ἰδραν, καὶ τὴν Σφίγγα, καὶ τὸν νεμεαῖον λέοντα ἔτεκε (Θεογ. στ. 306—329). ὁ δὲ *Τυφωεύς* νεώτατος ἦν Γῆς καὶ Ταρτάρου υἱός, τέρας δεινόν, ἐκατὸν δρακοντεῖους κεφαλάς ἔχον, ὃ δὴ ὁ Ζεὺς κεραυνώσας κατεταρτάρωσεν. Ἄλλως δὲ τὰ τὸν Τυφωεύς διέξεισιν ὁ ἡμέτερος ποιητὴς ἐν βιβλ. ε. στ. 321 κ. ε. καὶ στ. 346 κ. ε.

305). *Κυκλώπων*· ἴδε βιβλ. α. σημείωσιν εἰς στ. 259.

308). *Ἀγηνόρεον οἶκον* τὸν τῆς Σεμέλης καλεῖ ἀπὸ τοῦ πάππου Ἀγηνόρος.

309). *Ῥπό δ' ἔδροις*. *Ἐδρα* καλοῦνται ἐνταῦθα εἰρωνικῶς οἱ κεραυνοί, ὑφ' ὧν ἡ Σεμέλη κατεφλέχθη.

313). *Ἰρῶ*. ἴδε τὰ περὶ αὐτῆς μυθεύμενα βιβλ. δ'. στ. 416 κ. ε.

314). *Νυσηΐδες νύμφαι* λέγονται αἱ τοῦ Διονύσου τροφὸι ἀπὸ *Νύσης*, ὅρους ἐν Θράκῃ, ὃ ἡ γάθεον *Νυσηΐον* παρ' Ὀμήρῳ (ἰλ. ζ. 133) καλεῖται καὶ ἀφ' οὗ *Νυσεύς* ὁ Θεὸς διὰ τὸ τραφῆναι ἐκεῖ. Ἄλλ' ἔπειτα κατὰ μικρὸν πλείους ὠνωμάσθησαν *Νῦσαι* ἐν Καρίᾳ, Αἰθιοπίᾳ, Ἰνδικῇ καὶ ἀλλαχοῦ, τῷ Διονύσῳ διὰ τὴν οἶνο-τροφίαν ἱερὰι νομιζόμεναι.

317). *Βάκχοιο*· τὸ τοῦ Βάχχου ὄνομα οὐκ ἀρχῇθεν προσῆκε τῷ Διονύσῳ, ἀλλ' ἔοικε κατὰ τοὺς χρόνους τῶν τραγικῶν ποιητῶν ἀπὸ τινος ὁμοίας θεοῦ μορφῆς ἐπ' ἐκεῖνον μετενεχθῆναι. Ἔστι δὲ τοῦνομα τῷ *Ἰακχῷ* (ἀπὸ τοῦ *ιάχω*) συγγενές, τὸν ἐν ταῖς ἑορταῖς τοῦ Βάχχου κατ' εὐθυμίαν ἐκφερόμενον ἦχον σημαίνοντι.

323). Παράβαλε καὶ Λουκιαν. Ἐνύπνιον ἢ Γάλλος· § 19.

328). *Εἰ τόσον δύναται ὑμῶν ἢ πληγῇ*—εἰ τόσον δύναται τὸ ῥάβδῳ τύψαι ὑμᾶς.

334). *Ἐπεικίτος*· τοῦ τῷ πράγματι προσήκοντος.

339). *Ἀορίης*· ἴδε βιβλ. α. σημ. εἰς στ. 313.

341). Τὸ ἐν τῷ κειμένῳ *fide* ἀρχαία ἐστὶ γενικὴ ἀντὶ τῆς *fidei*.

342). *Λειριόπη*· πρβλ. τὸ ὁμηρικὸν *ὄπα λειριόεσσα*.

346). *Ἐρωτηθεὶς περὶ τούτου* κ. ε. Ἡ τοῦ Τειρεσίου πρόρρησις ἐπινόημα τοῦ Ὀβιδίου ἐστὶ χρήσιμον εἰς τὸ συνδῆσαι τοὺς μύθους.

333—335). Τῆς κατ' ἀντίθεσιν ταύτης ἀναδιπλώσεως, ἡ περ ὁμοία ἐν βιβλ. δ'. στ. 305—307 καὶ ἀλλαχοῦ εὑρεται, οὐκ ὀλίγη

ἡ χάρις. Ἔοικε δ' ὁ Ὀβίδιος ἀπομάζεσθαι ἐνταῦθα τὰ τοῦ Κατούλου (Carm. nupt. 58. στ. 39 κ. ἐ.)

multi illum pueri, multae optavère puellae
idem quum fenui carptus defloruit ungui,
nulli illum pueri, nullae optavere puellae.

Καὶ ἄλλοι μὲν οὖν ποιηταὶ τῇ κατ' ἀντίθεσιν ἀναδιπλώσει κέχρη-
ται, συχνοτάτῃ δ' αὐτῆς ἡ χρῆσις ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς δημοτικοῖς
ᾄσμασιν, οἷον ἐν τῷ ἐπιγεγραμμένῳ ἡ Δέσπω.

Ἀχὸς βαρὺς ἀκούεται, πολλὰ τουφέκια πέφτουν·
μῆνα σε γάμο ῥίχνονται, μῆνα σε πανηγύρι;
οὐδέ σε γάμο ῥίχνονται, οὐδέ σε πανηγύρι κτλ.

366—367). Βραχεῖα τῇ Ἠχοῖ τῆς φωνῆς λείπεται χρῆσις, ὅμως
γε ἱκανῇ εἰς τὸ τὰ τελευταῖα τοῦ φθεγγομένου ῥήματα ἀνταπο-
διδόναι.

385). Δόκω ἐπέων ἀμοιβαδίῳ (imagine vocis alternae)
ἤτοι τοῖς δοκοῦσι μὲν ἀμοιβαίως εἶναι, ἀληθῶς δ' οὐκ οὔσι.

400—401). Οἱ δύο οὗτοι στίχοι εἰκότως κρίνονται νόθοι ἐν τῷ
κειμένῳ· οὐδὲν γὰρ καινὸν περιέχουσι. Τὸ δὲ *inde latet silvis*
ἀπειρόκαλός ἐστιν ἐπανάληψις τοῦ ἐν στ. 393 *spreta latet silvis*.

406). Ἀδράστεια ἐπιθέτον τῆς Νεμέσεως, ἀπὸ Ἀδράστου
τοῦ βωμὸν αὐτῇ ἀνιδρύσαντος, ἢ ἀπὸ τοῦ ἀναπόδραστον αὐτῆς εἶναι
τοῖς ἀνοσιουργοῦσι τὴν τιμωρίαν. Ἀντὶ τοῦ ἐπιθέτου τούτου κεῖται
ἐν τῷ κειμένῳ τὸ *Ραμρουσία*· ἐκλήθη δ' οὕτως ἡ Νέμεσις ἀπὸ
Ράμνουντος δήμου τῆς Ἀττικῆς, ἐνθα ναὸς αὐτῇ ἱδρυτο, οὗ καὶ μέ-
χρις ἡμῶν ἐρείπια τινα διαμένει.

417). Ἑλπίδος ἀσάρκου, μετωνυμικῶς τῆς εἰκόνης, ἣν
ἐπόθει ὁ Νάρκισσος καὶ ἥς ἤλπιζεν ἀπολαῦσαι.

421). Ὁ Ἀπόλλων καὶ ὁ Βάκχος διὰ τὴν αἰδίδιον νεότητα καὶ
τὸ κάλλος, μάλιστα δὲ διὰ τὸ εὖκομον, πολλαχοῦ ὑπὸ τῶν ποιη-
τῶν κομοῦνται. Ἐντεῦθεν τὰ ἐπίθετα· χρυσοκόμης, ἀκερσεκόμης,
εὐκόμης, ἀβροκόμης, χρυσοθέριος κτλ. ὦν τὰ μὲν ἀμφοτέροις τὰ
δὲ τῷ ἐτέρῳ αὐτῶν προσήκουσι.

437). σίτου· ἐν τῷ κειμένῳ ἀναγινώσκειται *Cereris*· τέθει-
ται δὲ κατὰ μετωνυμίαν ἀντὶ τοῦ σίτου τὸ ὄνομα τῆς παραγωγῆς
τὸν σίτον θεᾶς, ὥσπερ καὶ τὸ τοῦ Βάκχου ἀντὶ τοῦ οἴνου καὶ τὸ
τοῦ Ἄρεως ἀντὶ τοῦ πολέμου κ. τ. ὅ.

494). ἡ δέ μιν ὥς ἔσιδε κτλ. Πῶς εἶχεν ἔτι τὸν Νάρκισσον
ὁρᾶν ἡ Ἠχώ, εἴγ' οὐδὲν ἄλλο αὐτῇ περιλέλειπτο μεταμορφωθείση
ἢ ἀπολελειθωμένα ὅσα καὶ βραχεῖα φωνή; (ἴδε στ. 366 κ. ἐ.)·
ἀλλ' ἐφείται τοῖς ποιηταῖς μὴ ἀκριβολογεῖσθαι ἐν τοῖς τοιούτοις.

506). Εἴθιστο τοῖς πάλαι κείρεσθαι τὴν κόμην ὅλην ἢ μέρος καὶ τῷ νεκρῷ καιομένῳ ἢ θαπτομένῳ ἐπιρρίπτειν, ἢ ἄλλως ἀνατιθέναι.

520). Ὁ ἐν τῷ καιμένῳ *Liber* ἰταλικὸς ἦν τὸ πάλαι θεὸς τῆς καρπογονίας Λοιβάσιος παρὰ τοῖς Σαβίνοις καλούμενος. Εἰσαχθέντων δ' ἔπειτα καὶ διαδοθέντων τῶν ἐλληνικῶν μύθων εἰς Ἰταλίαν, τὸ τοῦ Ἰταλικοῦ θεοῦ ὄνομα μετηνέχθη ἐπὶ τὸν Βάκχον διὰ τὴν τῶν ἰδιωμάτων συγγένειαν.

527). *πίστις* (*fides*) ἡ βεβαίωσις τῶν τοῦ Ταιρεσίου προρρήσεων.

529). *θῆλυς ὄμιλος*. οὕτως ἀπέδωκα τὸ τοῦ καιμένου *matresque nurusque* (μητέρες τε καὶ κόραι).

531). *δρακοντόσπαρτε γενέθλη Ἄρεως* (*anguigenae, mavortia proles*)· οὕτω καλεῖ ὁ Πενθεὺς τοὺς Θηβαίους διὰ τὸ ἐκ τῶν ὀδόντων τοῦ δράκοντος φῦναι αὐτούς, ὅντινες υἱὸν τοῦ Ἄρεως γενέσθαι φασίν· ἴδε σημ. εἰς στ. 32.

532 καὶ 533). *Χαλκός*. τὰ χαλκᾶ κύμβαλα νοεῖσθω, οἷς ἔντε ταῖς τοῦ Βάκχου καὶ ταῖς τῆς Κυβέλης ἐορταῖς σὺν αὐλοῖς ἐχρῶντο οἱ ὀργιάζοντες.

539). *Τύρον*. Ὅμοιον τὸ τοῦ Οὐῆργιλίου Αἰν. α'. 98.

Ilium in Italiam portans victorque penates.

540). *προῖεθε* (*sinitis capi*) τὴν Τύρον,

542). *θύρσοι*· σύμβολον βακχικῆς λατρείας· ἦν δὲ ῥάβδος μαλακοῦ ξύλου ἢ νάρθηκος κισσῷ καὶ οἰνάροις περιεστεμμένη καὶ ἄνω εἰς κῶνον πίτυος λήγουσα.

555). (κειμ. 554)· τῷ ῥ' οὐ δῆρις ἔαδε κτλ. Πρβλ. τὰ τοῦ Εὐριπίδου ἐν Βάκχαις 416 κ. ἐ. Ὁ δαίμων ὁ Διὸς παῖς χαίρει μὲν θαλίαισι. φιλεῖ δ' ὀλβοδότειραν εἰράναν, κουροτρόφον θεάν.

560). (κειμ. 559) Ἀκρίσιος υἱὸς Ἀβαντος, βασιλεὺς Ἄργους, καταφρονητὴς τοῦ Βάκχου παρίσταται καὶ ἐν βιβλ. δ'. στ. 605 κ. ἐ. Κατὰ τὸν κοινὸν μῦθον τὰς τῆς Ἑλλάδος πόλεις ὁ Βάκχος περινοστῶν πρότερον μὲν εἰς Θήβας, ὕστερον δ' εἰς Ἄργος παρεγένετο· ἀλλὰ τῆς περὶ τὰ τοιαῦτα ἀκριβείας οὐ μέλλει τῷ ποιητῇ.

563). (κειμ. 564) *Μητροπάτωρ*, ὁ Κάδμος· Ἀθάμας δὲ υἱὸς τοῦ Αἰόλου (ἴδε βιβλ. δ'. 512) γυναῖκα Ἰνὼ τὴν Κάδμου ἐγάγετο.

573). (κειμ. 572). *αἵμαλοι*, αἵματι πεφυρμένοι, ἅτε πρὸς τοὺς περὶ τὸν Βάκχον μαχεσάμενοι.

576 καὶ 577). (κειμ. 575 καὶ 576). Οὐ ρητῶς ἐνταῦθα ὁ Ὀβίδιος τὸν θεὸν Βάκχον εἰς τὸν Τυρρηνὸν ἐκείνον μεταμορφωθῆναι

φησιν, οὐτ' ἐν στ. 700 (κειμ. 699), καθ' ὃν τῷ Ἀκοίτῃ αὐτόμα-
τοι αἱ τῆς εἰρκτῆς ἠνεόχθησαν θύραι καὶ τὰ δεσμὰ ἐλύθη· ἀλλ'
ἐν στ. 659 (κειμένου 658) τὴν μεταμόρφωσιν ταύτην ὑποσημαί-
νει. Τὰ οὖν ἐν στ. 576—578 οὐ δηλοῖ, τίς ὄντως ὁ συλληφθεὶς
ἦν, ἀλλὰ, τίς εἶναι προσεποιεῖτο.

584). (κειμ. 583). *Μαιορία* ἀρχαῖον τῆς Λυδίας ὄνομα.
Τοὺς Τυρρῆνοὺς οἱ ἀρχαιολόγοι τοῖς πολυπλανέσι Πελασγοῖς ὁμο-
φύλους γενέσθαι φασίν, ὧν μοῖραν τινα ἐκ Λυδίας ὀρμηθέντας ἐν
ταῖς τοῦ Αἰγαίου νήσοις Λήμνῳ καὶ Ίμβρῳ οἰκῆσαι. Ἔοικε δὲ τῶν
νησιωτῶν τούτων Τυρρῆνῶν εἶναι τοὺς ἐν τῷ βακχικῷ μῦθῳ μνη-
μονευομένους ληστὰς, οὓς καὶ ἐν τῷ ὀμβρικῷ εἰς Διόνυσον ὕμνῳ
ἀναγιγνώσκωμεν. Ἡρόδοτος δὲ (βιβλ. α. 94) καὶ τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ
Τυρρῆνοὺς (Ἐτρούσκους ἢ Τούσκους) λυδοὺς εἶναι τὸ γένος καὶ Λυ-
δίας ἐποικῆσαι εἰς τὴν Ὀμβρικὴν ἱστορεῖ. Ταύτῃ τοίνυν τῇ παρα-
δόσει ἐπόμενος ὁ Ὀβίδιος Τυρρῆνὸν ἀποκαλεῖ τὸν ἐκ Μαιονίας ἢ Λυ-
δίας Ἀκοίτην, καὶ τὸν Λυκάδαντα (στ. 624), ὃν ὁμοίως τοῖς συν-
ναύταις Τυρρῆνὸν εἶναι εἰκός, ἐκ Τυρρηνίδος πόλεως φυγάδα γενέ-
σθαι λέγει.

589). (κειμ. 588) *τέχρη* συνεκδοχικῶς λέγεται ἐνταῦθα ἡ
ἁλιεία.

595). (κειμ. 594) *Αἶγος ὠλερίης*. Αἶγα ὠλενίαν καλεῖ ὁ
Ἄρατος (Φαινόμεν. στ. 163) τὸν μέγιστον ἐν τῷ Ἠνιόχῳ ἀστέρι, ὃν
οἱ ἀστρονομοῦντες τὴν αἶγα Ἀμάλθειαν εἶναι λέγουσι τὴν τὸν Δία
κατὰ τὸν μῦθον θηλάσασαν. ὠλερίαν δὲ ὁ Στράβων φησὶ κλη-
θῆναι αὐτὴν διὰ τὸ τὸν θεὸν ἐν Αἰγίῳ πλησίον ὠλένου ὑπὸ τῆς
αἰγὸς Ἀμαλθείας τραφῆναι. Κατ' ἄλλους δὲ οὐκ ἐν Πελοποννήσῳ,
ἀλλ' ἐν Κρήτῃ ὁ Ζεὺς ὑπὸ τῆς αἰγὸς Ἀμαλθείας ἐτρόφη. Ταύτῃ δὲ
τῇ παραδόσει ἀλλαχοῦ (Fast. ε. 114) ἔπεται ὁ ἡμέτερος ποιητής,
καὶ περ τὴν τοῦ θεοῦ τροφὸν αἶγα ὠλερίαν ἀνακτὴ ὁμοίως κα-
λῶν. Ἔοικεν οὖν οὗτος τοὺς μύθους συγχεῖν, ἢ ἄλλοις μυθολόγοις
στοιχεῖν, οἱ τὴν Ἀμάλθειαν ὠλένου θυγατέρα γενέσθαι φασί.

596). (κειμ. 595). *Ταῦρέτη* μία τῶν Πλειάδων (ἴδε βιβλ.
α σμ. εἰς στ. 671). Τὸ δὲ τῶν ὕαδων ἄστρον ἐξ ἑπτὰ ἀστέρων
συγκείμενον κέκληται οὕτω διὰ τὸ τὴν ἐπιτολὴν αὐτοῦ ὑετοὺς ὑπὸ
τῶν πάλαι ἐπάγειν πιστεύεσθαι. Ἦσαν δ' αἱ ὕαδες νύμφαι, περὶ ὧν
οὐ πάντι συνωδὰ λέγουσιν οἱ μυθολογοῦντες. Κατὰ δὲ τὸν Ὀβί-
διον (Fast. ε. 167) Ἄτλαντος καὶ Αἰθρας τῆς Ὠκεανίδος θυγατέ-
ρες εἰσί.

593). (κειμ. 597) *Κεῖης* ἀκτῆσι, ταῖς τῆς νήσου Κέω
ἀκταῖς. Ἡ τοῦ κειμένου γραφή *Ciae telluris* πιθανωτέρα ἐστίν·

ομοίως δὲ πιθαναὶ αἱ ἄλλαι δύο *Chiae* καὶ *Diae* (τῆς Νάξου). Τῷ δὲ ταύταις προαιρουμένῳ ἔξεστι τὸν στίχον ὧδε μεταποιῆσαι.

Δῆλον δ' ἄρ ποτ' ἰὼν ἀκτῇσι Χίοιο πελάσθην.
ἢ Ἐς Δῆλόν ποτ' ἰὼν ἀκτῇσι Δίης ἐπελάσθην.

619—620). (κεῖμ. 618—619). Καὶ δς ῥύθμιζεν ἰωῆ εἰρεσίην, ἥτοι ὁ καλούμενος *κελευστής*.

622). (κεῖμ. 621). Ἰερῷ βρίθεῖ· τῷ θεῷ, ὃς φορτίον ἦν ἱερόν. Οὐκ ἀνέξομαι, φησί, κακόν τι τῷ πλοίῳ συμβῆναι ἐκ τοῦ λαΐαν ἐν αὐτῷ ἀπάγεσθαι φόρτον ἱερόν, τὸν θεόν.

633). (κεῖμ. 634). Πρωρεύς· τὸ ὄνομα ἐνταῦθα οὐ προσηγορικόν ἐστιν, ἀλλὰ κύριον, ὥσπερ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ θ. 113.

640). (κεῖμ. 639). Ἐν τῷ κειμένῳ ἀντὶ *νηός* κεῖται *pictae carinae*. Καὶ *carina* (τρόπις) μὲν τίθεται συνεκδοχικῶς ἀντὶ νηός· *picta* δὲ λέγεται διὰ τὸ εἰθίσθαι τοῖς πάλαι τὰς ναῦς χρωρύναι, ὡς δηλοῖ τὸ παρ' Ὁμήρῳ ἐπίθετον *μιλτοπάροχος*.

641). (κεῖμ. 640). Ἡ ναῦς ἐκ Κέω εἰς τὸ πέλαγος ἀναχθεῖσα πρὸς ἀνατολὰς κατευθύνεται, τὴν μὲν Δῆλον, ἐφ' ἣν τὸ πρῶτον ἐδέδοκτο πλεῖν, ἐπ' ἀριστερᾷ, τὴν δὲ Νάξον ἐπὶ δεξιᾷ ἔχουσα.

642 καὶ 643). (κεῖμ. 641 καὶ 642). Μεθρημῆνευσα τὸ κείμενον κατὰ τὴν ἐπομένην τοῦ Π. Βουρμάννου διόρθωσιν.

Quid facis, o demens? quis te furor, inquit, Aeete,
pro se quisque, tenet? laevam peite κτλ.

659). (κεῖμ. 658). Θεός γάρ τ' οὔτις ἐκείνου ἐγγύτερος. Εἰκότως ταῦτα ὁ Ἀκρίτης περὶ τοῦ Βάκχου λέγει· αὐτὸς γὰρ ἦν μεταμορφωμένος ὁ Βάκχος.

661). (κεῖμ. 663). ἀμφοτέρωσι· ἥτοι τῇ τε κωπηλασίᾳ καὶ τοῖς ἰστίοις.

663). (κεῖμ. 664). Ἡβλ. Ὁμήρου ὕμνον εἰς Διόνυσον στ. 38 κ. ἐ.

Ἀντίκα δ' ἀκρότατον παρὰ ἰστίον ἐξετανύσθη
ἄμπελος ἐνθα καὶ ἐνθα· κατεκρημνῶντο δὲ πολλοὶ
βότρυες· ἀμφ' ἰστόν δὲ μέλας εἰλίσσετο κισσὸς
ἄνθεσι τηλεθῶν· χαρίεις δ' ἐπὶ καρπὸς ὀρώρει.

669). (κεῖμ. 668). Ἀντὶ τοῦ *immania* κεῖται παρ' ἄλλοις ἐν τῷ κειμένῳ *inanía*. Εἰ δέ τις ταύτην τὴν γραφὴν προαίρειται, ἀντὶ τῶν *τίγρεις τε καὶ ἄγρια λυγκῶν*, τιθέτω ἐν τῇ μεταφράσει· *τίγρεις καὶ ἐτώσια λυγκῶν* εἶδε· καλοῦνται δὲ ἐτώσια ἅτε φάσματα θηρίων, οὐκ ἀληθῆ δὲ θηρία ὄντα. Ἦσαν δὲ τίγρεις καὶ λύγκες καὶ πάνθηρες ἱερὰ τῷ Βάκχῳ τετιθασσευμένα θηρία, τὸ ἄρμα ἔλκοντα τοῦ θεοῦ.

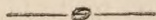
676). (χείμ. 675). *Λεπίδεσσι ποιητικῇ ἀδείᾳ* ὁ Ὀβίδιος χρώμενος *λεπιδωτὸν ποιεῖ τὸν δελφῖνα*, γυμνὸν ὄντα *λεπιδῶν*.

677). (χείμ. 676). *Ἐπισχεθείσης τῆς νεῶς θαυματουργία τοῦ θεοῦ*, τὰς ἐμβεβαπτισμένας καὶ ἀνθισταμένας τῇ κινήσει κώπας ὁ Λίβυς κατ' ἐναντίαν φορὰν κινῆσαι βουλόμενος ᾔσθετο τὰς χεῖρας πρῶτον εἰς πτερύγια μεταβαλλομένας.

691). (χείμ. 690). *Δίη*, τῇ Νάξω· ἴδε σημ. εἰς στ. 598.

713 καὶ 714). (χείμ. 712 καὶ 713). *μήτηρ*, ἡ Ἀγάθη· κάσιες δὲ δύο· ἡ Ἰνώ καὶ ἡ Αὐτονόη.

734). (χείμ. 733). *Ἰσμηρίδες* καλοῦνται αἱ Θηβαῖαι ἀπὸ τοῦ ταῖς Θήβαις παραρρέοντος ποταμοῦ Ἰσμηνοῦ.

ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ Δ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

ἈΛΚΙΘΟΗ ἡ τοῦ Μινύου θυγάτηρ καὶ αἱ ἀδελφαὶ ἐν τοσαύτῃ ὀλιγοψύχῃ τὰ τοῦ Βάκχου ποιοῦνται ὄργια, ὥστε τὴν τοῦ θεοῦ ἐορτὴν ἐπιστᾶσαν ἀπαξιοῦσι συνεορτάσαι· οἴκοι δὲ μένουσαι ἐριουργοῦσι καὶ μύθους διηγοῦνται ἀλλήλαις, ἐν ᾗ οὕτως τὸν χρόνον διάγωσι. Καὶ ἡ μὲν αὐτῶν (ἡ Ἀρσινόη ἢ Ἀριστίππη) τὸν ἀτυχῆ Πυράμου καὶ Θίσβης ἔρωτα καὶ τὴν ἀμφοτέρων αὐτοχειρίαν διέξεισιν, ὣν τὸ αἷμα τὰς τῆς ἐγγύς συκαμίνου ρίζας ἀρδεῦσαν τὸν καρπὸν τοῦ δένδρου λευκὸν πρότερον ὄντα ἐμέλανεν. Εἶτα δ' ἡ Λευκονόη τὸν Ἀπόλλωνος ἔρωτα εἰς Λευκοθόην τὴν Ὀρχάμου τοῦ Ἀχαιμενῶν βασιλέως θυγατέρα μυθολογεῖ, ἣ πρόσσεισιν ὁ θεὸς Εὐρυνόμη τῇ αὐτῆς μητρὶ ἑαυτὸν εἰκάσας καὶ κρύφα συγγίγνεται. Ἡ δὲ Κλυτία ζηλοτυπήσασα τὴν κλεψιγαμίαν τῷ πατρὶ ἐκείνης μηνύει, καὶ πόθῳ Ἀπόλλωνος αἰὲς τὸ πρόσωπον πρὸς τὸν ἥλιον τρέπουσα εἰς τὸ ἄνθος ἡλιοτρόπιον μεταβάλλεται. Τρίτῃ δ' ἡ Ἀλκιθόη τὸν τῆς ναϊάδος Σαλμακίδος εἰς Ἑρμαφρόδιτον ἔρωτα διηγεῖται, ᾧ ἡ νύμφη ἐπιμανεῖσα οὕτως περιεπλάκῃ ἀναινομένῳ, ὥστε ἀμφοτέροι εἰς ἓν ἀνδρόγυνον σῶμα συνέφυσαν. Τοῦ δὲ μύθου αὐτῇ πέρας ἔχοντος ἤδη, τυμπάνων αἶφνης καὶ αὐλῶν καὶ κυμβάλων ἐξ ἀοράτου ἀκούεται ἤχος, καὶ ὁ ἰστὸς εἰς κλήματα μετατρέπεται, καὶ ἄλλα φαίνεται τέρατα, οἷς ἔμφοβοι αἱ Μαινάδες γενόμεναι εἰς νυκτερίδας μεταμορφοῦνται. Ἰνῶ δὲ ἡ Κάδμου μὲν θυγάτηρ, τοῦ δὲ Βάκχου τροφός, μέγα ἐπὶ τούτῳ τε καὶ

τῷ ἀνδρὶ Ἀθάμαντι καὶ τοῖς τέκνοις φρονοῦσα, παροξύνει τὴν Ἥραν, ἣ κατελθοῦσα εἰς ἄδου τὰς Ἑριννῦς κατ' ἐκείνων ἐξερεθίζει. Ἑμμανῆς δ' ὑπὸ τούτων γενόμενος ὁ Ἀθάμας, κτείνει μὲν τὸν νήπιον παῖδα Κλέαρχον (ἢ Νέαρχον), διώκει δ' ὥς λείαναν τὴν Ἰνώ, ἣ τὴν μανίαν φεύγουσα τοῦ ἀνδρός, τὸν παῖδα Μελικέρτην βαστάζουσα εἰς τὸν Ἰσθμὸν ἔρχεται, κάκεϊ σὺν τῷ παιδί ἀπὸ τῶν Σκιρωνίων πετρῶν εἰς θάλασσαν ἄλλεται. Τούτου οὖν γενομένου, ἀμφότεροι εἰς θαλασσίους θεοὺς μεταβάλλονται· καὶ ἡ μὲν Ἰνώ Λευκοθέα, Παλαίμων δ' ὁ Μελικέρτης μετονομάζεται. Αἱ δὲ θεράπαιναι, ἐπειδὴ μάτην τὴν Ἰνώ μεταθέουσαι ἀνεζήτησαν, ὑποτοπήσασαι τὸ γενόμενον, τὴν συμφορὰν κατοδύρονται, καὶ αἱ μὲν αὐτῶν εἰς πέτρας, αἱ δ' ἐς ὄρνεις ὀργῇ Ἥρας μεταμορφοῦνται. Εἴτα δ' ὁ Κάδμος κατῶδυνος τοῖς γεγεννημένοις, τὰς Θήβας καταλιπὼν εἰς Ἰλλυρίαν ἀπέρχεται σὺν τῇ γυναικί, ἔνθα ἀμφότεροι μεταβάλλουσι τὸ εἶδος εἰς ὄφεις. Μόνος οὖν ἔτι τῶν τοῦ Βάκχου ὀλιγορούντων περιλείπεται ὁ Ἀκρίσιος, μητροπάτωρ ὢν Περσέως τοῦ τὴν δρακοντοκόμον κεφαλὴν τῆς Μεδούσης ἀποτεμόντος, ἧς τῷ αἵματι ποτισθεῖσα ἡ γῆ ὄφρων εἶδη φύει πολλά. Καὶ τὸν Ἀτλαντα δ' ὁ Περσεύς, ἐν Λιβύᾳ ξενίσαι ἐ ἀναινόμενον, τὴν τῆς Γοργόνος κεφαλὴν ἐπιδείξας ἀπολιθοῖ. Εἴτα δ' ἀποπτὰς εἰς Αἰθιοπίαν κάκεϊ Ἀνδρομέδαν τὴν τοῦ Κηφέως ἐπὶ τῇ πέτρᾳ πεπεδημένην ἰδὼν καὶ οἰκτείρας, τὸ ἐπ' αὐτὴν πεμφθὲν κῆτος κτείνει καὶ τὴν παρθένον σώζει· καὶ φυτὰ δ' ἐκεῖ θαλάσσια τῇ τοῦ γοργονείου αἵματος ἐπαφῇ ἀπολιθώσας γυναιῖκα ἄγεται τὴν σωθεῖσαν, τοῦ πατρὸς αὐτὴν ἀρμόσαι τῷ σωτῆρι ὑποσχομένου· εἴτα τῷ Κηφεῖ τὰ κατὰ τὴν ἀποτομὴν τῆς γοργονείου κεφαλῆς πυνθανομένῳ καὶ τὴν τοῦ Πηγάσου ἐκ τοῦ αἵματος αὐτῆς βλάστησιν διηγεῖται.

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΤΟΥ Δ'. ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΩΝ ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ.

Αἱ τρεῖς τοῦ Μινύου κόραι ἐν πολλῇ ἀλογίᾳ τὸν Βάκχον ποιούμεναι, ἑορτὴν τινα τοῦ θεοῦ, ἣν αἱ Θηβαῖαι γυναῖκες ἄγουσιν, ἐριουργίᾳ καὶ ἱστοουργίᾳ βεβηλώσαι τολμῶσι, καὶ τοῦτω μύθοις ἀλλήλας τέρπουσιν, ὧν τινες παρασυνάπτονται.

- ΑΛΛ' οὐκ Ἀλκιθόῃ Μινυτῆς δεκτὰ θεοῖο
 ὦιέτ' ὄργι' ἔμεν· ἱταμῶς δ' ἀπέφασκ' ἔτι Βάκχον
 ἐκφῦναι Ζηνός, κοινωνοὺς τ' εἶχεν ἀδελφὰς
 δυσσεβίης. Ἰερεὺς δ' ἅγειν ἐκέλευσεν ἑορτὴν,
 ἔργα δὲ δεσποίνας σὺν δμωϊάδεσσι λιπούσας
 στέρνα δορῆς πυκάσαι καὶ ἐθειρῶν ἄμματα λῦσαι,
 στεψάσας τε κόμην φυλλώδεα θύρσον ἐλέσθαι·
 δεινὸν δὲ προέφασκεν ἀτιμηθέντος ἔσεσθαι
 αἴψα θεοῖο χόλον. γαμεταὶ κοῦραί θ' ὑπάκουσαν·
 10 ἱστοὺς δ' ἄρ' ταλάρους τ' ἠδ' ἔργ' ἀτέλεστ' ἀπέθεντο,
 καὶ ἄγον οἱ θύεα, βρόμιον λύσιόν τε καλεῦσαι,
 πυριγενῇ, δίγονον, μοῦνόν τε διμήτορα Βάκχον.
 Πρὸς δ' ἔτι μιν νυσῆα, θυωνέα τ' αὔον ἄκαρτον,
 ληναῖόν τε Θεὸν φρενοτερπέα, ἀμπελοφύτην,
 νυκτέλιόν τ' ἰδ' Ἰακχον, ἰδ' εὐῖον, αὐξίβιόν τε
 καὶ ὄσας, Διόνυσε, παρ' ἔθνεσιν Ἑλλάδος ἄλλας
 εἰληχας κλήσεις· σὴ γάρ θ' ἦβη ἀμάραντος·
 αἰῖδος σὺ πάϊς· κάλλιστος δ' αὐτ' ἐν Ὀλύμπῳ
 φαίνεαι ὑψιτάτῳ· κεράων δ' ὅτ' ἄτερθε πάρεσσι,
 20 εἵκελος εἰς κούρη· δέδμηται πᾶσά σοι Ἡὼς
 ἔς τ' Ἰνδοὺς μέλανας, ὅθι περ Γάγγης χθόνα τέγγει.
 Πενθέα σὺ κτείνεις, βουπληγοφόρον τε Λυκοῦργον,
 δυσσεβέας, πάνσεμνε, καὶ εἰς ἄλα σώματα βάλλεις
 Τυρσηνῶν· σὺ δέρης ἐποχεῖται στικτοχαλίνων

- λυγκῶν συζυγέων. Σάτυροι δ' ἄμ' ἔποντ' ἰδὲ Βάκχαι,
 οἰνοβαρὴς τε γέρων, νάρθηκι κλονούμεν' ἐρείδων
 γυῖα, ὄνῳ κυφῷ ἐποχούμενος οὐ τι βεβαίως·
 Ὅπποσε κεν βῆγης, ἀνδρῶν βοή ἡδὲ γυναικῶν
 ὄρνυται, ἡδὲ χέρεσσι κροτούμενα τύμπανα πάντη
 30 κύμβαλά τ', ἡδ' ἐύτρητος ἐπηχεῖ πύξινος αὐλός·
 πρῆγες, λίσσονται σ' Ἰσμηνίδες, ἄμμι παρείης!
 ἰρὰ σά τ' ἀμφιέπουσι· μόναι Μινυηίδες οἴκοι
 ἔργοις ἰσχανόωσιν ἑορτάς, Εὐίτ, ἀκαίροις,
 ἢ ἔρια γνάπτουσαι, ἢ ἀντίχειρι κλώθουσαι,
 ἢ ἰστουργεῦσαι καὶ ἐπείγουσαι θεραπαίνας·
 τῶν δέ τις ἀντίχειρι μίτον ἔλκουσ' εὐδινήτῳ,
 ἔννεπεν· ὄφρ' ἄλλαι ἐλινύουσαι τελέουσιν
 ἰρὰ ψευδέα, δεῦτ' ἄγετ' ἄμμες, τάς περ Ἀθήνη,
 κρείσσων δὴ κείνοιο θεοῦ θεά, ἐνθάδ' ἐρύκει,
 40 ποικίλα μυθολογεῦσαι ἐλαφρὸν θείομεν ἔργον
 χειρῶν· εἴτι δ' ἔχει μῆκος χρόνου ἄμμι βραχυῖναι,
 δεῦτ' ἄγετ' ἀλλήλων κενεῆς παρέχωμεν ἀκουῆς.
 ἤγησαν μῦθον· πρώτην δ' ἐκέλευον ἀδελφὰς
 κείνην μυθεῖσθαι· ἥ δ' ἐκ πολλῶν ὅ,τι εἴποι,
 φράζετο· ἡεῖδῃ γάρ ἐνὶ φρεσὶ πολλὰ μάλ' ἦσι·
 δίξε δ' ἄρ', εἰ περὶ σεῦ εἴποι, βαβυλῶνιον ἔρνος,
 Δερκέτι, τὴν Συρίη πιστεύει εἶδος ἀμειψαί
 καὶ λεπίδεσσι δέμας κατάφρακτον τέλματα δύνειν,
 ἢ ὥς σὴ πτερύγεσσι πυκασθεῖς' ἔκτοθε κούρη
 50 ὑστάτῃ ἐν λευκοῖσι διήνυσεν ἡματα πύργοις,
 ἢ ὥς δὴ βοτανῶν δεινῷ σθένει ἡδ' ἐπαιιδῇ
 ἔλλοπας εἰς ἰχθῦς Ναῖς νέα σώματ' ἔτρεφεν,
 ὄφρ' ἔπαθον καὶ αὐτὴ ὁμοῖα, ἢ ὥς μόρα δένδρον
 λευκὰ φέρον πρίν, νῦν μέλανα τρέφει, αἵματι χρανθέν.
 οὗτος ἐήνδανε μῦθος, ὃν οὐκ ἔκπυστον ἐόντα
 ἥρξατο ὧδ' ἐνέπειν· τὸ δ' ἄρ' εἶριον εἶπετο νήτρω.

Μία τῶν Μαινάδων (ἡ Ἀρσινόη ἢ Ἀριστίππη) τὸν Πύραμου καὶ Θίσβης ἔρωτα πρώτη διέξεισι. Πύραμος, φησί, καὶ Θίσβη ἐν Βαβυλῶνι, δεινῶ ἀλλήλων ἔρωτι κατεχόμενοι, συνελθεῖν εἰς γάμον κωλύονται ὑπὸ τῶν γονέων. Συντίθενται οὖν ἀμφότεροι ἔξω τῆς πόλεως εἰς τὸ τοῦ Νίνου μνημεῖον παραγενέσθαι νυκτός· καὶ προτέρα μὲν ἐκεῖσε ἡ Θίσβη ἀφικομένη, ἄρκτη περιτυχοῦσα, φεύγει· αὕτη δὲ τὸ φᾶρος τῆς παρθένου τῶν ὤμων ἀπολισθῆσαν τοῖς ὁδοῦσι δακοῦσα καθαιμάσσει· δεύτερος δ' ὁ Πύραμος ἐπὶ τὸν συγκείμενον τόπον ἔλθων καὶ ἅμα μὲν τὰ τοῦ θηρὸς ἔχνη, ἅμα δὲ τὸ αἱματόφυρτον φᾶρος ἰδὼν, τὴν Θίσβην ἀπολωλέναι τοπάσας, ἑαυτὸν ἀποκτείνει· ἡ δὲ Θίσβη ἐπανελθοῦσα καὶ νεκρὸν θεασαμένη τὸν ἔραστὴν, τῷ αὐτῷ ξίφει ἑαυτὴν διαχρῆται. Τῷ οὖν αἵματι τῶν ἐραστῶν ἡ ἐγγὺς μορέα ποτισθεῖσα αἰμόχρουν ἐξ ἐκείνου τὸν καρπὸν φέρει.

- Πύραμος εἶδος ἄριστος ἐν ἡϊθέοις ἰδὲ Θίσβη
 κουράων πασέων προφερεστάτη, ἃς ἔχεν Ἡώς,
 ἐν πόλει, ἣν πλίνθοισι Σεμίραμις, ὡς φάτις, ὀπτῆς
 60 τείχισεν αἰπεινὴν, ὁμότοιχά ποτ' οἰκί' ἔναιον.
 Πρῶτον γειτονίῃ ἀλλήλοισι γνῶρις' ἐκείνους,
 ἠϋξε δ' ἔρωτα χρόνος· καὶ κε σφε συνῆψ' Ὑμέναιος,
 ἀλλὰ τοκῆς ἐρύξαν· ὃ δ' οὐ σθένον οὔτοι ἐρύξαι,
 ἄμφω ὁμῶ κάτοχοι πόθῳ ἔνδοθι κῆρ ἐφλέγοντο.
 οὔσφι συνίστῳρ ἦν τις· ἔφραζον νεύμασι πάντα·
 πῦρ δὲ καλυπτόμενον φλέγεν αἰεὶ ἔνδοθι μάλλον.
 Σχίσμα τι λεπτὸν ἔχεσκε δυοῖν μελάρθροιν μεσότοιχος,
 ἦκα βραγείς τὸ πάροιθεν, ὅτ' οἰκοδόμοι μιν ἔτευχον.
 οὔτις ἐκεῖνο χρόνου διὰ μακροῦ ῥῆγμα νόησεν.
 70 ἀλλὰ τί λήθει ἔρωτα; ἐρασταί, κεῖν' ἐφράσασθε
 θήκατέ τ' αὐδῆς οἶμον· ἀκινδύνως διὰ ῥωγμῆς
 πέμπεσθ' εἰώθει ψιθυρίσματα κωτίλ' ἐρώντων·
 κεῖθι θάμ' ἔνθεν Θίσβη ἰδ' ἔνθεν Πύραμος ἔστη·
 ἀλλήλων δ' ἠδεῖαν ἀναπνεύοντες αὐτμῆν
 ἠϋδων “ βάσκανε τοῖχε, τί δὴ σὺ ποθεῖντας ἔεργεις;
 » ποσσίχον ἦν κε δόμεν σε ὄλω χρὸ ἅμμε συνελθεῖν,
 » εἰδ' ἄρα τοῦτο μέγ', ἅμμι χανεῖν γοῦν, ὥστε φιληῆσαι;
 » οὐδ' ἀχαριστοῦμεν πολλήν δ' ἅμφω χάριν ἴδμεν,

- » οὐνεκεν οἶμον ἔπесσεν ἐς οὐατα φίλτατ' ὀπάξεις.
- 80 Τοῦ' ἐπεὶ ἡυδάξαντο μάτην ἐκάτερθεν ἐρασταί,
ἀκροκνεφεῖς φάν' χαῖρε· δόσαν δὲ φιλήματα τοίχῳ
ἀμφότεροι ἐκάτερθ' οὐκ ἐς τὸ πέραν διῶντα.
πυρσούς δ' εὔτ' Ἡὼς νυχίους ἀπέλασσε φανεῖσα
καὶ ἔρσην βοτανῶν τέρσην' ἀκτίνεσι Φοῖβος,
ἦλθον ἐς ἡθάδιον χῶρον πάλιν· ἦκα δὲ πρῶτον
πολλὰ σχετλιάσαντες ἐβουλεύσαντο κρυφῆδὸν
ἐξίμεναι θυρέων φύλακας διὰ νύκτα λαθόντες,
ἐκ τε δόμων βάντες προλιπεῖν ταχὺ ἄστεος ἔρκος,
ὄφρα δὲ μὴ πλάζοιντο κατ' ἀγρούς ἐνθα καὶ ἐνθα,
- 90 ἐς τύμβον Νίνιοι συνίμεναι ἡδὲ κρυβῆναι
δένδρου ὑπὸ σκιῇ· ἦν μορὴ λευκοῖσιν ἐκεῖθι
βεβριθυῖα μόροις ψυχρῆς μάλα πίδακος ἄγχι·
Εὐαδὲ συνθεσίη· φέγγος δὲ βραδύ σφι δοκῆσαν
ὑδαθ' ἄλως κατέδυ, νύξ δ' ἐξ ὑδάτων ἀνόρουσε.
κερδαλέη Θίσβη θαιρούς στρέψασα δι' ὄρφνης
ἐξέβη ἦκα λαθοῦσα· καλυψαμένη δὲ πρόσωπον
ἔξε τάφον καὶ κεῖθ' ὑπὸ δενδρέῳ ἔζετο ῥητῶ·
θάρσυνέν μιν ἔρως· Ἦνὶ γνάθον ἔρχεται αἰφνης
αἰμοφόρυκτον ἔχουσα βοῶν φόνῳ ἐνθα λείαινα
- 100 δίψαν ἀκεσσομένη ἀγχιῤῥόου ὕδατι πηγῆς.
τὴν δ' ἔκαθεν Μήνης βαθυλωνίη ἔδραχ' ὑπ' αἰγλῇ
Θίσβη, καὶ δνοφερὸν φύγ' ὑπὸ σπεῖτος τρομέουσα,
ἐν δὲ φυγῇ νώτων ἀπολισθὸν κάλλιπε φᾶρος.
δίψαν ἐπεὶ δὲ λείαιν' ἠκέσσατο νάματι πολλῶ,
ἐνθεν ἀποστείχουσ' εἰς ὕλας, φάρεϊ λεπτῶ
κῦρσε μόνῳ καὶ ὁδοῦσι φόνον στάζουσι λάκισσεν.
ὑστερος ἐξελθὼν θηρὸς ἶδεν ἀτρέκε' ἵχνη
ἐν βαθέϊ κονίῃ καὶ πᾶν ὥχρησε πρόσωπον
Πύραμος· ὥς δὲ καὶ εἶμα πεφυρμένον αἵματι κεῖθι
- 110 ἔδρακ', εἶπε ,, δύ' ἦδ' ἅμα νύξ διολέσσει ἐραστάς,

- τῶν περ ἐπάξιός ἦν δολιχοῦ κείνη βιότοιο.
 αἰτίος εἰμ' ἐγώ· ἦ σ' αὐτὸς κτάνων, ὦ κακόποτμε,
 ὃς φοβερόν χῶρόν σ' ἐλθεῖν διὰ νύκτα κέλευσα,
 οὐδ' ἦλθον πρότερος· τὸ δ' ἐμεῖο δαΐζατε σῶμα
 καὶ δάκνοντες δάψατ' ἀλιτροῦ ἔγκατ' ὁδοῦσιν,
 ὦ λείοντες, ὅσοι γ' ὑπὸ ταύτῃ ναίετε πέτρη·
 ἀλλ' εὐχεσθ' οἶτον δειλοῦ πέλει, ἔννεπ'· ἰδ' ἔσθος
 γῆθεν ἐλὼν Θισβῆς ὑπὸ ῥητὸν δένδρον ἔνεικε·
 δάκρυ' ἐπεὶ δ' ἄρ' ἔδωκε φιλήματά τ' ἔσθει κείνῳ,
 120 ἔννεπε· “δέξαι καὶ πόμ' ἐμοῦ νῦν αἵματος αὐτοῦ, ,
 ὃν δ' ἔξωστο σίδηρον ἐς ἔγκατ' ἔωσεν ἐρείσας,
 αὐτίκα τε θνήσκων ὠτειλῆς ἔξελε θερμῆς·
 αἷμα δ' ἀνηκόντιζε χαμαὶ τετανυσμένου οὕτως,
 ὥς ὅτε τις ῥάγῃ αὐλὸς ἄφαρ μολίβοιο βλαθέντος,
 συρίζων δ' ἄρ' ὕδωρ δι' ὀπῆς ἐκὰς ἔξαφίησι
 λεπταλέον, τοῦ περ τε βολῆς χυτὸν ἡέρα τέμνει.
 αἷματι ῥανθέντες καρποὶ δένδρου μετέχρωσθεν
 εἰς μέλανας, καὶ ῥίζα διανθεῖσ' ἔνδοθι λύθρῳ
 πορφυρέῃ δεῦσεν μόρα χροίῃ ἐκκρέμε' ὄζων·
 130 Ἦνιδε, μὴ ἀπάφῃ δείδουσ' ἔτι κείνη ἐραστήν,
 κεῖσ' ἐπάνεισι· φίλον δ' ὅσσοις φρεσὶν τε ματεύει,
 κινδύνους ποθέουσ', ὅσσους ἤλυξεν, ἐνισπεῖν.
 ὥς δ' ἶδε χῶρον ἰδ' ἀλλοίην τόθι δένδρεος ὄψιν,
 δίξε μόρων χροίῃς ἐνεκ' εἰ ῥ' ἐτεῇ ἔπλε κείνο.
 ὄφρα δὲ δίξεν, ἄφνω σπαίροντ' ἶδε γυῖα καὶ οὐδας
 αἱματόεν πλήσσοντα· ἐχάσσατο δ' αὐτίκ' ἰδ' ὦπα
 ὠχροτέρῃ πύξου ἔφριξ' ὅλη, ὥς τε θάλασσα
 φρίσσει, ὅθ' ὕδει ἄκρῳ θίγε λεπτὴ ποντιάς αὔρα.
 ὥς δ' ἄρ' ἐόν, τυτθὸν τότε ἐπισχοῦσ', ἔγνω ἐραστήν,
 140 τύψασα πλατάγησεν ἐὰς χέρας, ἅς ἀπεώκει·
 τιλλομένη δὲ κόμην καὶ σῶμα φίλον περιφῦσα
 δάκρυ' ἔμιξε λύθρῳ, δακρύων θ' ἐο τράυματ' ἔπλησε·

- χείλεσι δὲ ψυχρὸν φθιμένου φιλέουσα πρόσωπον
 ἔκραγεν· “ὦμοι! τίς σέ μ’ ἀφείλετο, Πύραμε, αἶσα;
 » Πύραμ’, ἔπεσσί μ’ ἄμειψαι· ἴδ’, ὦ φίλε, σή σε κικλήσκει
 » Θίσβη· κέκλυθί μευ καὶ ὀπωπὴν σὴν ἐπάειρον,,
 Πύραμος ὅσσε μὲρῳ βεβαρημένῳ, οὖνομ’ ἀκούσας
 Θίσβης, ἦκ’ ὤϊξεν, ἰδὼν δέ μιν αὖ ἐκάλυψεν·
 ἥ δ’ ἐπεὶ εἴμα ἐὼν κολεόν τ’ ἐλεφάντινον ἔγνω
 150 φάσγανον οὐκέτ’ ἔχοντα, τοῖ’ ἔκρατο. “δύσμορε, χεῖρσε
 » ὤλεσε σὴ καὶ ἔρως· καὶ ἐμοὶ σθένει ἐς τόδε μούνον
 » χεῖρ· καὶ ἔρως ἔσθ’, ὃς τ’ ἰσχὺν ἐπὶ τραύματ’ ὀπάσσει.
 » ἔφομ’ ἀποικομένῳ· τεοῦ αἰτίη ἔσσομαι οἴτου
 » καὶ συνοδίτις· ἐμεῦ δ’ ὃν ἀποσπάσαι ἔσθενε μοῦνος
 » πότμος, τόν δ’ οὐδ’ οὗτος ἀποτμήξει ποτ’ ἐπελθών·
 » τὴν δ’ εὐχὴν μούνην ἀμφοῖν ἐπακούσατε νῶϊν,
 » ὦ λήην δύστηνοι ἐκείνου ἐμοὶ τε τοκῆς,
 » οὗς μακρὸς δ’ ἔζευξ’ ἔρος ἡδ’ ὁμὸς ἐνθάδε πότμος,
 » μὴ σφιν ὁμοῖο τάφοιο μεγέηραιτ’ αὖθι κυρῆσαι·
 160 » καὶ σὺ δὲ δένδρον, ὃ νῦν δὴ κείνου σῶμα καλύπτεις
 » μούνου ὑπ’ ἀκρεμόνεσσι καὶ αὐτίκα δοιὰ καλύψεις,
 » σῆμα φόνοιο φέρον, ὄρφνὸν φύε καρπὸν ἔσαιέν,
 » οἷος πένθει ἄρρηρε, φονῆς μνημ’ ἀνδράσι δισσῆς.,,
 φῆ· καὶ ὑπὸ πρυμνὸν στῆθος στόμα θεῖσα μαχαίρης,
 σῶμ’ ἐπέρεισε σιδήρῳ ὑπαὶ φόνου εἰσέτι θερμῷ.
 ἀλλ’ εὐχῶν κούρης θεοὶ ἔκλυον ἡδὲ τοκῆς·
 χροῖή γάρ τε μόνων πεφθέντων ἐστὶ μέλαινα,
 ἔκ τε πυρῆς ἃ λέλειπται, ὁμῇ ἐνὶ κάλπιδι κεῖται.

Δευτέρα ἡ Λευκονόη διὰ βραχυτάτων μνημονεύει τὴν τοῦ Ἄρεως
 καὶ τῆς Ἀφροδίτης κλεψιγαμίαν, οὗς ὁ Ἥφαιστος ἐπ’ αὐτο-
 φόρῳ συγχοιμωμένους κατέλαβε, βρόχοις καὶ δικτύοις ἀορά-
 τοις ἀμφοτέρους ἐν τῇ κοίτῃ περιβαλὼν. Χαλεπήνασα δ’ ἡ θεὰ
 Ἀπόλλωνι τῷ μνηύσαντι, ἐτιμωρήσατο αὐτὸν βέλεσι τοῦ υἱοῦ.
 Πρῶτον οὖν τῶν τοῦ Ἥλιου ἐρώτων ἡ Λευκονόη τὸν πρὸς Λευ-
 κοδόην τὴν τῶν Περσῶν βασιλίδι μυθολογεῖ, ὃν Κλυτία ἡ ἀν-
 τεράστρια ζηλοτυποῦσα τῷ ἐκείνης πατρὶ Ὀρχάμῳ ἐμνήνυσε.

Τούτου δὲ τὴν κόρην κατορύξαντος ζῶσαν, ὁ Ἀπόλλων αὐτὴν εἰς λίδανον τὸ δένδρον μετέβαλε.

Παύσατο καὶ διάλειμμ' ὀλίγον γένετ'. ἤρξατο δ' εἶτα

170 Λευκονόῃ ἐνέπειν· σιγῇ δ' ἤκουον ἀδελφαί.

“ Καὶ τόν δ', ὃς διέπει πάντ' αὐγῆς αἰθερίησιν.

» ἥλιον εἶλεν ἔρωσ· Φοίβου μυθήσομ' ἔρωτας·

» τοῦτόν φασι πάλαι Παφίης ιδέειν σὺν Ἀρῇ

» μοιχοσύνην πρῶτον· λεύσσει γὰρ πάνθ' ὅγε πρῶτος·

» ἥλγησ' οὖν ἐπὶ τῷ, καὶ ἀκοίτῃ, υἱεῖ Ἦρης,

» φῆνε γαμοκλοπίην ἰδὲ χῶρον· τοῦ δ' ἐλύθη κῆρ,

» ἔργα δέ θ', ὅσσα σιδηροκόπος τότε δεξιῇ ἴσχειν,

» ἔκπεσε· λεπτὰς δ' αἶψα πέδας ἤρτυνε σιδήρου,

» δίκτυά τ' ἠδὲ βρόχους, οἳ ὀφθαλμοὺς ἀπαφίσκει.

180 » κρείσσονες οὐ κε γένοιντ' ἔργου κείνου διάλεπτοι

» στήμονες, οὐδὲ δοκοῦ ἐξημμέν' ἀράχνι' ὑπερθε·

» πάντα δὲ βαιῇ ἔτευξ' ἐπιπειθέα θίξει ἰδ' ὥσει

» χειρῶν, ἀμφὶ τ' ἔχευεν ἀπάντῃ εὖ μάλα λέκτρῳ.

» ὥς δ' ἄρ' ὁμοῦ μοιχός τ' ἄλοχός τ' ἐπὶ δέμνι' ἔβησαν,

» τεχνosύνη πόσιος καὶ καινότεροισι βρόχοισιν

» ἔσχεθεν ἐν μέσσοις ἄμφω ἔργοις φιλότητος.

» Λήμνιος ἀμπετάσας δ' ἐλεφάντινα ῥίμφα θύρετρα,

» εἰσεπόρευσε θεούς· κεῖνοι δ' αἰσχροῦς πεπέδηντο

» ἐν λέκτρῳ. ἱλαρῶν δὲ θεῶν τις ὁμοίῳ ἐν αἴσχει

190 » ἠὔξατο κεῖσθ'· ἄλλοι δ' ἐγέλασαν· δηθὰ δὲ μῦθος

» πάντα κατ' οὐρανὸν οὗτος ἔην διάπυστος.

» Τίσσατο ἡ Κυθέρεια καταγγελίην μετόπισθε·

» κεῖνον δ', ὃς τότε οἱ κρυφίους ἤλγυνεν ἔρωτας,

» σίναθ' ὁμοίῳ ἔρωτι· τί δὴ, Ὑπερίωνος υἱέ,

» ὦνησέν σε τότ' εἶδος ἢ εἶλη ἢ ἔκχυτος αἶγλη;

» ὃς χθόνα σῶ φλεγέθεις πᾶσαν πυρί, δὴ πυρὶ καινῶ

» αἰθεο· ὃς δ' ὀράαν εἶν αἰθέρι πάντα τέταξαι,

» Λευκοθόην λεῦσσεσ καὶ τῇ δ' ἐπὶ κούρῃ ἔρειδες

- » Κόσμῳ ὀφειλόμενον τὸν ὄμμ'. ὅτε μὲν ῥ' ἀνέτελλες
 200 » πρῶτερον, βράδιον δὲ καθ' ὕδωρ ἄλλοτ' ἔδυνες·
 » δὴν δ' ἐσορῶν κείνην μήκυνες χείματος ὥρας·
 » ἔσθ' ὅτε δ' αὖ πάθεος σῆς αὐγῆς ἀψαμένοιο
 » φθίνες, ἰδ' ἐπτοίεις ζόφῳ ἀνδρῶν ἐμφοβὸν ἦτορ·
 » ὠχρίαες δ' οὐχ ὅττι Σελήνῃ σ' ἐγγιον αἶης
 » κινυμένη ἐκάλυπτ', ἀλλ' ὠχρὸν ἔρωσ ἐτίθει σε.
 » κείνης δὴ ἦρας· οὐδ' ἄρ' Ῥόδος ἢ Κλυμένη σε,
 » ἢ καλὴ Κίρκης ἔχεν Αἰαΐης γενέτειρα,
 » ἢ Κλυτίη, ἢ σὴν καὶ ἀτιζομένη ποθέεσκεν
 » εὐνήν, τῆμος δ' ἔνδον ἐτείρετο τραύματι λυγρῷ.
 210 » Λευκοθόη λήθην πολέων ποίησε γυναικῶν,
 » τὴν ἄρα θυοφόρου καλλίστη ἐγείνατο φύτλης
 » Εὐρυνόμη· κούρη δ' ὑπερέσχεθ' ἀεξεθεῖσα
 » μητέρα κάλλει τόσσον, ὅσον πάσας γενέτειρα·
 » τῆς δὲ πατὴρ ἦνασσε ἀχαιμενίης πτολίεσσιν
 » Ὅρχαμος, ὃς γενεὴν ἀπὸ Βήλου ἔβδομος ἦεν·
 » Ἔστιν ὑφ' ἐσπερίῃ περάτῃ νέμος ἡλίου ἵππων·
 » ἀντὶ χλόης δ' ἔστ' ἀμβροσίη, ἣ δὴ σφι καμόντα
 » γυῖα μεθήμερίοισι πόνοις τρέφει ἡδ' ἀναπαύει·
 » ὄφρ' οὖν οὐρανίην ἐνθ' ἦσθιον ἵπποι ἐδωδὴν,
 220 » νύξ τ' ἐτέλει ἐὼν ἔργον, ἐσῆλθε φίλον θεὸς οἶκον,
 » εἶδος ἐὼν τρέφας εἰς Εὐρυνόμην γενέτειραν·
 » ἐν δμῳῆς δὲ δις ἕξ ὑπὸ λύχνῳ νήματα λεπτὰ
 » ἔδρακε Λευκοθόη στρεπτῇ νήθουσαν ἀτράκτω.
 » Ὡς δ' ἄρ' ἔκυσσε φίλῃν τόθι κούρην ἠύτε μήτηρ·
 » “κρυπτὸν ἐρῶ τι, εἶπεν· ἀπόστητ', ὦ θεράπαιναί,
 » μηδ' ἄρ' ἐγὼ ἐνέπειν κρύφει· εἵργετε μητέρα κούρη.,”
 » αἱ δ' ἐπίθοντο· θεὸς δ', ὅτε μάρτυρες ἔκλιπον οἶκον,
 » “καῖνος ἐγώ, φάτο, ὃς δολιχὸν μετρεῖ ἐνιαυτόν,
 » ὃς δὴ πάνθ' ὁράα, δι' ὃν θ' ἅμα πάνθ' ὁράα χθῶν,
 230 » Κόσμου ὄμμα· φιλεῦντα δέ σ' ἴσθι με, ἣ δ' ἄρ' ἔδεισε,

- » καὶ δέει ἡλακάτη καὶ νῆτρον οἱ ἔκπεσε χειρῶν.
 » Κούρη καὶ δέος ἔπρεπ' ἀμελλήτως δ' ἄρ' ἐκεῖνος
 » εἰς ἐτεὴν μορφὴν ἐπανήλυθε καὶ ἐθάδ' αἶγλην.
 » καὶ περ δ' ἔμφοβος οὖσ' ἀδοκῆτῳ κούρη ἐπ' ὄφει,
 » εἶξε θεοῦ κάλλει καὶ ἄδηριν ἔτλη φιλότητα.
 » ἐφθόνει οἱ Κλυτίῃ (τὴν γὰρ μεγάλως φιλέεσκεν
 » Ἡέλιος τὸ πάρος·) περὶ δ' ἄρ' κούρη κοτέουσα
 » αἶψα γαμοκλοπίην διαφημίξασα τοκῆϊ
 » φῆγεν· ὃ δ' ὠμόφρων κείνην κατόρουξ' ὑπὸ γαῖαν
 240 » λισσομένην, χεῖράς τε πεταννῦσαν ποτὶ Φοῖβον
 » φθεγγομένην θ'. « οὗτός μ' ἐβίήσατο καὶ ἀέκουσαν· »,
 » χῶμα δ' ἔπειτα τάφῳ ψάμμου ἐπέχευε βαρείης.
 » τὸν δ' ἀκτῖσι κέδασσ' Ὑπερίονος υἱὸς ὁδόν τε
 » ὥϊξ', ὄφρα πρόσωπον ὑπέκ χθονὸς αὖθις ἀείρης,
 » νόμφη· ἀλλ' οὐδ' ὥς πνιγένθ' ὑπὸ βρίθει γαίης
 » κρᾶτα δυνάσθης στῆσαι, ἅπνους δὲ νέκυς κατέχεισο·
 » ἵππων δ' ἡνίοχος πτηνῶν λέγετ' ἄλγιον οὐδὲν
 » τούτου εἰσιδέειν μετὰ πυρκαϊὴν Φαέθοντος.
 » Ἡ δὴ ὅγ' ἀκτῖσι ζωθαλπέσιν ἔμπαλι γυῖα
 250 » φύχρ' ἀναθερμῆναι πειρήσατο, εἶγ' ἐνέην οἱ·
 » ἀλλ' ἐπεὶ αἶσα κακὴ σπουδῇ ἀνθίστατο τόσση,
 » σῶμα νεκρὸν χῶρόν τ' εὐδῶμῳ νέκταρι ῥᾶνε·
 » πολλὰ δ' ὀδυράμενος « ἔμπηγες, ἔφατ', αἰθέρι κύρσεις· »,
 » αὐτίκα δ' οὐρανίῳ τότε νέκταρι σῶμα διανθὲν
 » ἐξετάκη, καὶ κύκλω ἐῖς πέδον ὀδυμῇ ἔδευσεν·
 » εἶτα καθὲν ρίζας διὰ βώλων ἦκα θυῶδες
 » ἐξανέτειλ' ἔρνος καὶ ῥῆξεν χῶμα καρήνω.

Τοῖς εἰρημένοις ἡ Λευκονόη προστίθῃσιν, ὅτι ἡ Κλυτία ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ὀλιγορηθεῖσα ἐτήχετο ἐπ' ἀνίας· ἄσitos δὲ καὶ ἄποτος κατὰ γῆς κειμένη καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀεὶ πρὸς τὸν ἥλιον τρέπουσα εἰς ἡλιοτρόπιον μετεβλήθη.

- » Εἰ καὶ ἔρως ὀδύνῃν, ὀδύνῃ δ' ἐτίθει συγγνωστὴν
 » μῆνυσιν Κλυτίῃ, θεὸς ἔμπηγες οὐκέτ' ἐπλητο

- 260 » φωσφόρος, ἀλλ' αἰὲν φιλότῃτος ἀπέσχετο κούρης.
 » Ἐκφρων οὖν ὑπ' ἔρωτος ἐτήκετο ἔκτοτ' ἐκείνη,
 » νύμφας φεύγουσ' ἦστο δ' ὑπαίθριος ἡματα πάντα
 « καὶ νύκτας γυμνή, γυμνάς τ' ἀκόμιστος ἐθείρας·
 » ἐννήμαρ δ' ἄρ' ἄγευστος ἐδητύος ἡδὲ ποτῆτος
 » πείνην μούνη ἐέρση ἐοῖς τε δάκρυσιν ἐπίμπλη·
 » κεῖτο δ' ἐπ' οὐδὲ αἰεί· μούνην δ' ἄρα δέρκετ' ἰόντος
 » ὦπα θεοῖο, πρόσωπον αἰὲ τρωπῶσ' ἐς ἐκείνον.
 » Γυῖ' οὖν φασι πέδῳ ἐμφῦναι· καί τι μὲν ὠχρῆς
 » χροῖης ἐς βοτάνης μετέφυ οἱ εἶδος ἀναίμου·
- 270 » μίμνε δὲ καί τι ἔρευθος· ἴω δ' ἐκάλυψεν ὁμοῖον
 » ἄνθος ὀπωπὴν· ἥ δὲ πρὸς ἥλιον, ἰσχυρόν περ
 » νῦν ῥίζης, τρέπεται καὶ τὸν πρὶν ἔρωτα φυλάσσει· „
 » ἔννεπε· θαυμαστῷ δὲ συνήρπαστ' οὐατα μῦθῳ·
 » αἰ μὲν ἄπιστον ἔφαν τοῦτ' ἔμμεναι· αἰ δ' ἄρ' ἀληθεῖς
 » πάντα δύνασθαι θεούς, ἀλλ' οὐ θεὸν ἔμμεν Ἰακχον.

Τὴν Λευκονόην ἐκδεξαμένη ἡ Ἀλκιθόη τὸν τῆς νύμφης Σαλαμῆδος καὶ τοῦ Ἑρμαφροδίτου διηγεῖται μῦθον· τοῦτου γὰρ ἐξ Ἑρμοῦ καὶ Ἀφροδίτης θαυμαστοῦ γεγονότος τὸ κάλλος καὶ ἐπὶ τὴν ὁμώνυμον τῇ νύμφῃ πηγὴν ἐλθόντος ἐπιμανῶς ἐρασθεῖσα ἐκείνη, ἐνέκειτο ἀναινομένῳ τὸν ἔρωτα· ὁ δὲ φεύγων τὴν ἐγκειμένην καὶ ἐνοχλοῦσαν εἰς τὸ τῆς πηγῆς εἰσῆλατο ὕδωρ· ἐπεισπηδήσασα δὲ καὶ ἐκείνη ἀναποσπάτως περιεπλέχθη τῷ ἔρωμένῳ καὶ ἠῤῥατο τοῖς θεοῖς μηκέτι διαστήσαι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων. Τὰ οὖν δύο σώματα εἰς ἓν συνέφυ μειγμένην ἔχον τῇ θηλείᾳ τὴν ἀρρενα φύσιν.

Σίγησαν κάσιες καὶ τ' Ἀλκιθόην ἐκέλευον
 μυθεῖσθ'· ἥ δ' ὀρθοῖο δ' ἰστοῦ κερκίδ' ἰεῖσα
 ἔκρατο· “σιγῷ ἔρωτ' ἀρίδηλον μηλοβοτῆρος
 » Δάφνιδος Ἰδαίου, τὸν χωσαμένη δι' ἐταίρην

- 230 » λαῶν νύμφῃ ἔθηκε· τόσον φλέγει ἄλγος ἐρῶντας·
 » οὐκ ἐρῶ, ὡς καὶ νῦν φύσιος νόμῳ ἀμφίβολος πρὶν
 » φῦ Σίθων· ὅτε μὲν τ' ἄρσην, ἀτὰρ ἄλλοτε θῆλυς.
 » Καὶ σὲ δέ, νῦν ἀδάμα, τυτθοῦ δὲ Διὸς ποθ' ἐταῖρε

- » Κέλμι, καὶ ἔξ ὄμβρου Κουρήτας φύντας ἐνόπλους,
 » Σμίλακά τ' εἰς ἄνθος μεταβληθεῖσαν παρήμι
 » σὺν Κρόκῳ· ὑμετέρην καινῷ μύθῳ φρένα τέρψω.
 » Δυσκλείην ὅθεν ἔσχεν, ὅτεν θ' ἔνεχ' ὕδασι βληχροῖς
 » Σαλμακίς ἐκνευροῖ ἀνδρήϊα γυῖα θιγόντα,
 » κλυτε· λέληθ' ἀρχή· δῆλη δ' ἴς πίδακός ἐστιν.
- 290 » Ἑρμείας γόνον, τὸν ἐγείνατό οἱ Κυθέρεια,
 » Νηΐδες ἰδαίοις πάρος ἐξέθρεψαν ἐν ἄντροις·
 » τοῖον ἦν οἱ εἶδος, ὁποῖω μητέρα κ' ἔγνωσ
 » καὶ γενετῆρα ἔθεν· ἔσχεν δ' ὃ καὶ οὔνομ' ἀπ' ἀμφοῖν·
 » ἦμος δὲ τρὶς πέντ' ἔτε' ἦνυσεν, οὔρεα πάτρης
 » ἐκλιπε· καὶ ῥ' Ἴδην νοσφισσάμενος θρέπτειραν,
 » ἀγνώτους χώρας ἐπαλῶμενος ἠδὲ ῥέεθρα
 » τέρπεθ' ὀρῶν ἄγνωτα· πόνον δὲ πόθος μινύθεσκεν·
 » ἴκετο καὶ λυκίας πόλιας κεῖνος, Λυκίης τε
 » ἀγχούρους Κᾶρας, καὶ λίμνης ἔδρακε παιδρὸν
- 300 » πυθμένος ἄχρῃς ὕδωρ· οὐ δοῦναξ κεῖθι πεφύκει,
 » οὔτ' ἄρ' ἄκαρπος φλοῦς, οὔτ' ὀξύσχοινος ἔλειος·
 » νᾶμα διειδὲς ἦν· λίμνης μὴν ἐστέφετ' ὄχθη
 » ποίη τε χλοερῇ καὶ ἀειθαλέσιν βοτάνησιν·
 » ἐνθάδε νύμφη ἔναι', ἀλλ' οὔτ' ἄγρης ἐπιίδμων,
 » οὔτε βιὸν κάμπτειν, οὔτε δρόμῳ ἠθάς ἐρίζειν,
 » μούνη Νηϊάδων Φοίβῃ ἀγνώως ταχυγούνῳ·
 » πολλάκι δὴ κάσιος τοῖ' ἐκείνη φασὶν ἐνισπεῖν·
 “ Σαλμακί, λάξου ἄκοντα ἢ αἰολόχρωτα φαρέτρην,
 » μίσγε δ' ἀεργίην θήρης καμάτῳ βαρυμόχθου·,,
- 310 » ἥ δ' οὐ λάξυτ' ἄκοντ' οὔτ' αἰολόχρωτα φαρέτρην,
 » οὔτ' ἄρ' ἀεργίην θήρης καμάτοισιν ἔμισγεν·
 » ἀλλ' ὅτε μὲν κάλ' ἔλουεν ἐῖς ἐνὶ πίδακι γυῖα,
 » ἥε κυτωραῖω θαμάκι κτενὶ πείκετ' ἐθειράς·
 » μάνθανε δ' ὃ πρέπε οἱ κεῖν' εἰς ὕδωρ ὀρώωσα·
 » ἄλλοτε δ' ἔσθος ἔχουσα περὶ χροῖ πάγχυ διαυγές

- » κεῖτο χαμαὶ μαλακῶν ἐπὶ φύλλων ἢ βοτανάων·
 » πολλάκι δ' ἠνθολόγει· τότε δ' οὖν ἔτυχ' ἀνθολογεῦσα,
 » εὖτ' ἶδε παῖδ' αἰφνης, ὀφθέντα τ' ἔχειν ἐπόθησεν·
 » οὐ μὴν τῷ γε προσῆλθε, προσελθεῖν περ μεμαυῖα,
 320 » πρὶν γ' ὅτ' ἐκοσμήθη περί τ' ὅσσοις σκέψατο φᾶρος,
 » καὶ συνέθηκ' εὖ ὦπα καὶ ἔνδικ' εἴσατο καλή·
 » Τῆμος δ' ἠϋδα τοῖα· “ὦ ἄξιε κοῦρε γενέθλης
 » θεΐης· εἰ θεός ἐσσι, Ἔρωσ ἔμεναι δοκέεις μοι·
 » εἰ δὲ θνητὸς ἔπλευ, τεοὶ ὀλβιοὶ εἰσι τοκῆες,
 » ὀλβιος αὐτε κάσις καὶ ὀλβίη, εἴτις ἀδελφῇ
 » ἔστι σοι, ἡδὲ φίλῃ τροφός, ἥ σοι μαζὸν ἐπέσχε·
 » πουλὺ δ' ἐκείνων ἐστὶ μακαρτοτέρη καὶ ἀμείνων,
 » εἰ τιν' ἔχεις μνηστὴν θεϊνάι τ' ἐθέλεις παράκοιτιν·
 » εἰ τοίην τιν' ἔχεις, κρυφίῃ φιλότῃ μοι ἐφείσθω·
 330 » εἰ δὲ μή, ἀλλ' ἔμ' ἔχοις· παστὸν δ' ὁμὸν εἴσω ἵοιμεν,,
 » σίγησεν νηΐς· παιδὸς δ' ἀμύητον ἔρωτος
 » φοίνιξ· αἰδῶς ὦπα, ἄεξε δὲ κάλλος ἔρευθος·
 » τοῖος ἐληθερέος δένδρου χρώς ἔπλετο μῆλων
 » ἢ ἐλέφαντος ἐπιχρώστου κόχλῳ ἢ σελήνης,
 » εὖτ' ἐρυθαινομένη χαλκοῦ κρότος οὐδὲν ἀρήγει·
 » ὥς δὲ φιλήματ' αἰεί μιν ἀδελφικὰ ἤτεε νύμφη
 » καὶ δὴ μαρμαρέην ἐπὶ δειρὴν χεῖρας ἱάλλε,
 » “παύσεαι· ἡ ἐφύγω, κεῖνος φάτο, ἔνθα λιπὼν σε·,,
 » Νύμφη ἔδεις' ἰδ' ἔφη· ἡ νί, ξένε, χῶρον ἐῷ σοι
 340 » τὸν δ' ἀπιοῦσα· τραπεῖσα δ' εἴσατο νεῖσθαι ἐκεῖθεν,
 » καὶ τόθ' ὀρῶσ' ὀπίσω· θάμνων ἐκρύβη δ' ἐνὶ λόχμῃ,
 » γοῦνά τε πρὸς γαῖαν καθέθηκεν· ὁ δ', οἷά τε κοῦρος
 » ἐν ποίῃ τ' ἀθέητος ἐρήμη, ἔνθα καὶ ἔνθα
 » ἦεν· ἐς δ' ὕδωρ προσκλύζον χεῖλεσι λίμνης
 » ἄκρα ποδοῦν ἔθηκε καὶ ἐς σφυρὰ πέληματ' ἔτεγξεν·
 » αὐτίκα δ' ἄρ κείνου εὐκρασίῃ ὕδατος ἤσθαις
 » μαλθακὴ ἀπὸ ἀδροχρόοιο χαμαὶ θέτο σώματος ἔσθη.

- » Θαύμασε δὴ τῆμος γυμνοῦ τε πόθῳ χροὸς αἶψα
 » Σαλμακίς ἐξεκάη· καὶ δαίετο φάεα νύμφης
 350 » οὕτως, ὥς ὅτ' ἔσοπτρον ὑπ' οὐρανῷ εὐδιώοντι
 » ἀντῆεν λαμπροῦ διανακλᾷ εἰκόνα Φοίβου.
 » οὐδ' ἔτι δῆθυν', οὐτ' ἔθ' ἔης φρενὸς ἄμβαλε τέρψιν·
 » ἀγκὰς ἐλεῖν ποθέσκει· μόγισ δ' ἄρ' ἔτ' ἴσχετο ἔργου.
 » κεῖνος δ' αὖ κοίλῃσι δέμας παλάμης πλαταγήσας
 » ἤλατο ῥίμφ' ἐς ὕδωρ καὶ ἀμοιβηδὸν χέρ' ἐρέσσων
 » νάμασιν ἐν καθαροῖς διαείδετο, ὥς τ' ἐλέφαντος
 » εἶδωλ' ἢ κρίνα λευκά, τὰ κρυστάλλῳ κεκάλυπται·
 » δὴ νικῶ· ἐμός ἐστι, βόησε· καὶ εἵματα πάντα
 » Νηῖς τῆλε βαλοῦσα μέσον τάχ' ἐσήλατο κύμα,
 360 » μάρψε τ' ἀπωθίζοντα, βίη τε φιλήματ' ἔδρεπτε
 » καὶ οἱ ὑπεῖχε χέρας καὶ στήθε' ἄφασσ' ἀέκοντος·
 » ἄλλοτε δ' ἄλλη παῖδα καλὸν περιχεύετο νύμφη.
 » εἶτα δ' ἀμυνόμενον καὶ ἐκφυγέειν μεμαῶτα
 » ὥς ὄφρις ἀμφεπλάκη, τὸν ἀναξ μάρψας πετεηνῶν
 » ὑψόσ' ἄειρεν, ὃ δ' ὑψικρεμῆς κεφαλὴν τε πόδας τε
 » εἶο πέδησ', οὐρὴν τε περὶ πτερύγεσσιν ἔλιξεν,
 » ἢ ὥς εἶωθε πρέμνον δολιχὸν περιῖσχειν
 » κισσός, ἢ ὥς ἐχθρὸν πολύπους ἔχει εἰν ἀλὶ μάρψας,
 » πάντοθεν ἐκτανύσας πλοκάμους ὑπὸ κύματι μακρούς·
 370 » Ἀλλὰ γ' Ἀτλαντιάδης κρατερῶς ἀπαναίνετο τέρψιν
 » νύμφη ἐλπομένη· ἢ δ' ἤπειγ' ἢδ' ἔο σῶμα
 » πᾶν περιφῦσ' ἠΰδα· “οὔτοιμε, σχέτλι', ἀλύξεις
 » ἀντιπαλαίων περ· θεοί, τοῦτ' ἐπινεύσατ' ἔμοιγε,
 » μηδὲν δ' ἀλλήλων νοσφίσσει· ἄμμε ποτ' ἤμαρ. „
 » Τῆς δ' ἐκλυον θεοὶ εὐξαμένης· μιχθέντα γὰρ ἀμφοῖν
 » σώμαθ' ὁμοῦ συνέφυ, μορφὴ δὲ μία σφιν ἐτύχθη.
 » Ὡς τις ὄρα ὄζους, τῶν τε φλόος εὖ συνάρηρεν,
 » ἦκα συναλδήσκοντας ἀεζομένους θ' ὁμοῦ ἄμφω,
 » τῶς, καὶ ὅτ' ἀμφεπλάκη κρατερῶς μάλα σώματ' ἐκείνων,

- 380 » οὐ δὴ ἔτ' ἔσκε, διπλοῦν δ' εἶδος, τό κεν οὐκ ἔμεν εἴποις
 » κούρην, οὗτ' αὖ παῖδ', ἀλλ' ἀμφοτέρ' οὐδέτερόν τε.
 » Ὡς οὖν Ἑρμαφρόδιτος ἐπεφράσαθ' ὅττι περ ὕδωρ,
 » εἰς δ' ἀνὴρ ἐσέδου, ταχέως μιν ἀνήνορα θῆκε
 » γυῖ' ἀπαμαλδῦναν, πετάσας χέρας οὐκέτι φωνῇ
 » ἄρσενι τοῖα ἔειπε· “ χάριν, πάτερ, ἡδὲ σὺ μῆτερ,
 » παιδί δόθ' ὑμετέρῳ, εἰληχότι κλησιν ἀπ' ἀμφοῖν·
 » εἴ τις ἀνὴρ ποθ' ὕδωρ τόδ' ἐσέλθοι, ἐξίοι αὖθις
 » ἡμίγυνος καὶ γυῖα γένοιθ' οἱ ἄνανδρα θιγόντι·,,
 » Ἄμφω ἐπικλασθέντ' εὐχῇ διφυοῦς ἐπένευσαν
- 390 » υἱός, καὶ φάρμαξαν ἀδήλῳ φαρμάκῳ ὕδωρ.
 » Ἔσχε πέρας μῦθος· Μινυηὶς δ' ἔργα γενέθλη
 ἤπειγεν καὶ ἄτιζε θεόν, οὗθ' ἄζεθ' ἑορτήν.
 τύμπανα δ' ἐξαπίνης βαρὺ ἔκτυπον ἐξ ἀοράτου,
 καὶ κανάχησε κέρας ἐπικαμπές, καὶ πλατάγησε
 χάλκεα κύμβαλ'· ἀὴρ δὲ κρόκου πνέεν ἡδ' ἅμα μύρρῃς.
 Ἥνιδ', ἄπιστον χρῆμα! χλοανθεῖν ἤρξατο ἰστός,
 φυλλοφορεῖν δ' αὖ ὕφασμα κατακρεμῆς ἡὔτε κισσός·
 καί τι ἔγεντ' οἶναι· ἃ δ' ἔσαν μίτος, αὐτίκ' ἔτυχθεν
 οἶναρίδες· κροκέων δ' αὖ ἐξέφου οἶναρα χλωρά,
- 400 περκνῆς δὲ σταφυλῆς καλὸν ὥπασε πορφύρη ἄνθος.
 ἡμαρ ἔληγ' ἡδὲ καὶ ἐσπερίῃ πέλεθ' ὥρη,
 τὴν οὐκ ἐν φαίης φάος ἔμμεναι οὔτε πῶ ὄρφνην,
 ἀλλὰ τιν' ἀμφίβολον νυκτὸς καὶ ἡματος οὔρον.
 σεῖσεθ' αἴφνης οἶκος εἰσάατο καὶ δαῖδες σφιν
 αἰθέσεθ', ἡδ' ἐρυθρῇ καταλάμπεσθαι δόμος αἰγλή,
 βρύχεσθαι δ' ἀγρίων δεινὸν μάλα φάσματα θηρῶν.
 δὴν κάσιες κρύπτοντ' ἐνὶ δώμασι τυφομένοισιν,
 ἄλλη δ' ἄλλοθι πῦρτε σέλας τε τρέουσαι ἄλυσκον.
 κεύθεα δ' ὄφρα μάτευον, ὑμὴν ἐπὶ γυῖα τανύσθη
- 410 μικκύλα, καὶ πτερὰ λεπτὰ βραχίονας ἀμφεκάλυψεν·
 οὐδὲ μαθεῖν, ὅπως εἶδος τὸ πάροιθεν ἄμειψαν,

ὄρφνη ἔασε· δέμας μὲν ἐκούφισεν οὐ πτίλα κείνων,
ἀλλὰ σφὸν πτερύγεσσι διαυγέσι σῶμ' ἐπέριδον.
αὐδᾶν πειρηθεῖσαι ἀβληχρὴν ὅσσαν ἔηκαν
καὶ ἔτ' ὀδύρονται λεπτόν μάλα τετριγυῖαι·
ναῖουσ' ἐν τεγέεσσ' αἰεὶ φέγγος στυγέουσαι.
πωτῶνταί τ' ἐν νυκτὶ καὶ οὔνομ' ἔχουσ' ἀπὸ νυκτός.

Ἰνώ τὴν Κάδμου μὲν θυγατέρα, Ἀθάμαντος δὲ τοῦ ὀρχομενίου
βασιλέως γυναῖκα διὰ τε τὴν ὑπερηφανίαν καὶ τὴν τοῦ Βάκ-
χου ἀνατροφὴν ἢ Ἥρα ἐχθαίρουσα εἰς ἄδου κάτεισι καὶ τὴν Τι-
σιφόνην κατ' ἀμφοτέρων ἐξερεθίζει· ἡ δ' Ἐρινὺς προθύμως τῇ
θεᾷ ὑπουργοῦσα, εἰς τὰ βασίλεια ἀνέρχεται τοῦ Ἀθάμαντος
καὶ ἀμφοτέρους ἐκμαίνει. Καὶ Ἀθάμας μὲν τὸν ἑαυτοῦ παῖδα
Λέαρχον ἀποκτείνει. Ἰνώ δὲ σὺν τῷ ἐτέρῳ παιδί Μελικέρτῃ
βάλλει ἑαυτὴν εἰς τὴν θάλασσαν. Ποσειδῶν δὲ κατ' αἵτησιν
Ἀφροδίτης θαλασσίους τούτους ἀποδείξας θεοὺς, τὴν μὲν Ἰνῶν
Λευκοθέην, τὸν δὲ Μελικέρτην Πολαίμονα μετονομάζει.

Οἱβῆς ἐν πάσῃσιν ἔην κλυτὸν οὔνομα Βάκχου,
ἐνθα θεοῦ καινοῦτο κράτος μέγα τηθὺς ἀπάντη
420 μυθολόγευε· τόσων δ' ἄρ' ἀδελφῶν μούνη ἐκείνη
ἄμμορος ἦν ἄλγευς, πλὴν οὗ παρέχεσκον ἀδελφαί.
τὴν δὲ μέγα φρονέουσαν ἑοῖς ἐνόησ' ἐπὶ τέκνοις
καὶ θαλάμῳ Ἀθάμαντος ἰδὲ τροφίμῳ θεῷ Ἥρῃ·
οὐδ' ἦναι, ἀλλ' εἶπε. “δυνάσθη μὲν νοθογεννῆς
» μνηνίους τρέψαι καταδῦσαί τ' εἰς ἄλλα ναύτας,
» μητρί δὲ δοῦναι σπλάγχνα διασπάσαι υἱὸς ἑοῦ
» τρεῖς τε νέοις ταρσοῖς κούρας Μινύαιο καλύψαι.
» Ἥρῃ δ' οὐ δέδοτ' ἀλλ' ἢ ἄτιτ' αἰεὶ ἄλγεα θρηνεῖν;
» ἦ ῥ' ἀπόχρη μοι τοῦτο; τόσον σθένος ἐστὶν ἐμεῖο;
430 » δὴ μ' ὁ δίδαξεν, ὁ χρεή· καὶ ἀπ' ἐχθροῦ ἐστὶ δαῖναι.
» λύσσω ὅπόσον δύναται, Πενθῆρος ἔδειξ' ἄλις οἴτῳ
» καὶ πλέον ἢ ἄλις ἄμμι· τί οὐκ ἐρεθίζεται ἦτορ
» οἰκείοις τ' οἰστρῶσ' ὑποδείγμασιν οὐχ ἔπειτ' Ἰνώ;
Ἔστιν ὁδὸς πρηνῆς καὶ σμίλακι δάσκιος ὄρφνω
ἐς τὸν ὑποχθόνιον διὰ σιγῆς χῶρον ἄγουσα.

- Στυξ ἀνίησι νέφη νωθρή, κατὰ δὲ σκιαὶ αἰὲν ἴασι
 κεῖσε νέαι, νεκύων τ' εἰδῶλα τάφοιο λαχόντα.
 ὦχρος ἔχει τρηχὺν χῶρον καὶ χειῖμα· νέοι δὲ
 νεκροί, ὅπη Στυγίην ἰτέον πόλιν, ἀγνοέουσιν,
 440 ὀπποθί τε Πλουτῆρος ἀτερπέ' ἀνάκτορα κεῖται.
 χίλιναι εὐρείη πρόσοδοι πόλει εἰσί· πύλαι δὲ
 πέπτανται πάντη· ὥς δ' αἴης πάντα ρέεθρα
 δέχνυται εἰς πόντος, τῶς νεκροὺς χῶρος ἐκείνος·
 οὐδὲ ποτε στενός ἐστ', ἢ πληθύος αὖξή ὁρατή·
 σαρκὸς ἄτερ σκιαὶ ἢ δ' ὀστέων πλάζονται ἀναιμοί,
 τῶν αἰ μὲν ῥ' ἀγορήν, αἰ δ' οἶκον ἔχουσιν ἀνακτος,
 ἄλλα δὲ ἔργ' ἄλλαι, οἳ ἐν βίῳ τῳ πάρος ἔρδον.
 Ἐνθάδ' ἰκέσθαι ἔτλη Κρονιάς πόλιν ἐκπρολιποῦσα
 "Ἡρην τόσσον οἱ ἔσθεν' ἐνὶ φρεσὶ μῆνις ἰδ' ἔχθος.
 450 αὐτίκα δ' ὥς ἐσέβη, βηλὸς θ' ὑπὸ βρίθει θείῳ
 ἔβραχε, τρίςσ' ἐπάειρε καρήατα Κέρβερος αἰνός,
 τρίς θ' ὕλακὴν ἀφείχε· θεὰ δ' ἐκάλεσεν ἀδελφὰς
 ἐκφύσας Νυκτός, σεμνὸν γένος ἀπαράμυθον.
 αἷ δ' εἰρκτῆς πρὸ πυλῶν συγκληίστων ἀδάμαντι
 εἶατο, κυανέους τ' ὄφιας πέκον ἐκ κεφαλῇφιν.
 ὥς δ' "Ἡρην αἶδασ κατὰ ζόφον εἰσενόησαν,
 αἶψα θεαὶ ἀνέγροντο· ἔδρη ἐκεῖ ἔστιν ἀλιτρῶν·
 ἔγκατα δαρδάπτειν Τιτυὸς παρέχει, πλέθρα γυίοις
 ἐννέα γῆς ἐπέχων. σὺ δέ, Τάνταλε, νᾶμα
 460 οὐχ ἑλέειν δύνασαι· φεύγει δέ σε δένδρε' ὑπερθε·
 καὶ σὺ μέγαν μάρπτεις ἢ ὠθεῖς, Σίσυφε, λᾶαν·
 Ἰξίων δὲ κύκλω δινεύμενος οὐ ποτε λήγει·
 αὐτὰρ ἀνεψιοῖς λυγρόν ποτε Βηλίδες οἶτον
 μησάμεναι, μογέουσιν ἐτώσιον ὕδροφορεῦσαι.
 τοὺς δ' ἄρ' ἐπεὶ πάντας βλοσυροῖς ἶδεν ὄμμασιν "Ἡρην
 καὶ Ἰξίονα πρῶτον, ἔπειτα πάλιν προσιδούσα
 Σίσυφον ἐννεπε· "τίπτε κασιγνήτων ὄγε μοῦνος

- τίνει αἰὲς ποινάς, Ἀθάμαντα δ' ἀγήνορα οἶκος
 ὀλβιος ἔνδον ἔχει, ὃς ἀτίζει μ' ἢ σὺν ὀμεύνῳ ; ,,
 470 αἴτια δέ σφι τόσου πέφραδ' ἔχθεος ἡδὲ κελεύθου
 καὶ ὃ χρητίζοι· χρητίζε δ' ἀνάκτορα ῥαῖσαι
 Κάδμου, ἀδελφείας τ' ἐπὶ τοῦτ' ὄρσαι Ἀθάμαντα·
 ἐν δὲ λιτῆσιν ἔμισγεν ὑποσχεσίῃς τε κελευσμὸν
 καὶ ὥρινε θεάς. Ὡς δ' Ἥρῃ πέφραδε ταῦτα,
 λευκάς Τισιφόνῃ περιπλέκτους σείσεν ἐθείρας,
 ὥσέ τ' ὀπίσσω ὄφεις κατ' ὀπωπὴν ἀντιόωντας
 καὶ φάτο “ οὐ μακρηγορίας χρεώ' ἔστιν ἐλικτῆς·
 πεπρᾶχθαι πίστευ' ἅ τ' ἀνώγεις· ἀλλ' ἵπ' ἀτερπῇ
 χῶρον καὶ ἐπάνελθε πόλου ἐς ἀμείνονας αὔρας ,,
 480 ἀσμένῃ Ἥρῃ ἀπῆλθε· πάρος δ' ἐσίμεν μιν Ὀλυμπον,
 ἥγνισεν Ἥρις μιν Θαυμαντιάς ὕδατι παιδρῶ.
 αὐτίκα δ' ἐχθοδοπὴ δαῖδ' αἰμοφόρυκτον ἐλοῦσα
 Τισιφόνῃ, φοινικοβαφὲς βρότῳ ἔσσατο φᾶρος,
 εἰλικτόν τε δράκοντ' ἐζώσατο, ἐκ δὲ δόμοιο
 ἦϊξ· εἶπετο δ' αὖ Γόρος οἱ καὶ Δεῖμος ἰούσῃ,
 σὺν τε Τρόμῳ Μανίῃ τεταραγμένον ὄμμα κυκλεῦσα.
 στῆ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδῶ· καὶ σταθμοὶ μεγάρου συνέσεισθεν
 Αἰόλου, ἡδ' ὤχρος σφενδάμιν' ἔχρωσε θύρετρα.
 χῶρον δ' ἥλιος ἔκλιπ'· ἀνεπτόιησ' Ἀθάμαντα
 490 καὶ ἄλογον τέραα, τοί ῥ' ἐξίμεν οἴκου ὄροντο·
 ἀλλὰ κακὴ σφ' ἥρυξε, θύρην τε κατέσχεν ἐρινύς·
 ἀμφιπλεκεῖς δ' ἐχίεσσιν ἑὰς χέρας ἐκπετάσασα
 σεῖσε κόμην· ὄφεις δὲ κλονέυμενοι ἤχον ἔηκαν·
 οἱ μὲν γάρ τ' ὤμοις, ἄλλοι δὲ περὶ κροτάφοισι
 σύριζον, καὶ ῥ' ἰὸν ἔβλυζον γλωσσίζοντες·
 εἶτα κόμης ὄφιας δοιοὺς ἀπετίλατο μέσσης
 λοιμοφόρου τ' ἀφέηκ' ἀπὸ χειρός· τοί δ' ἄρα κόλπον
 Ἰνός ἡδ' Ἀθάμαντος ἔσω δύντες περιεῖρπον
 ἡδὲ βαρυφροσύνην σφιν ἐνέπνεον. οὐσφι τίτρωσκον

- 500 γυῖα· φρήν μούνη δέχνυτ' ἔνδοθι τύμματ' ἐκεῖνα·
καὶ τιν' ὁμοῦ δ' ἐκόμισσεν ἐκείνη φάρμακα ρευστά·
Κερβέρου ἐκ στομάτων ἀφρὸν καὶ ἰὸν Ἐχίδνης,
πρὸς δ' αὖ ἄλλην τε νόου, ἀλαωτύν τ', ἔργα τ' ἀλιτρά,
καὶ λύσσαν, καὶ δάκρυ', ὁμοῦ τε φόνοιο μενοινήν,
τριβέντ' ἄμμιγα πάντα· τὰ φύρσας αἵματι θερμῷ
ἔψησ' ἐν χαλκῷ, κλαδὶ κωνεῖοιο κυκῶσα·
ὄφρα δ' ἔχε σφε τρόμος, θυμοφθόρα φάρμακ' ἔχευεν
ἐν στήθεσσ' ἀμφοῖν, καὶ σφιν κέαρ ἔνδον ὄρινε.
Πολλάχι δ' ἐς κύκλον δαΐδα στρωφῶσα τὸν αὐτὸν
- 510 καινῷ αἰὲ ἔφεπε κραιπνῶς πυρὶ πῦρ τὸ πάροιθεν·
ὥς ἄρα νικήσας ἰδ' ἐφετμήν ἐκτελέσασα,
βῆ πάλιν εἰς ἀΐδην ἀπεθήκατό τ' αἶψα δράκοντα.
Αὐτίκα δ' Αἰολίδης ἐν ἀνακτόρῳ ἦπυε μέσσω
μαίνόμενος· “λίνα τῆς δ', ἐπέται, περιβάλλετε λόχμης·
ἐνθάδε σὺν δυσὶ νῦν τεκέεσσιν ὄπωπα Λέαιναν·”
καὶ ῥα κατ' ἔχνη· ἔην ἔφεπ' εὐνέτιν ἤυτε θῆρα·
μητρὸς δ' ἐκ κόλποιο Λέαρχον προσγελῶντα
καὶ χέρας οἱ ὀρέγοντ' ἐξήρπασε· δις δ' ἄρα καὶ τρίς
νηλῆς δινήσας μιν ἂν' ἡέρα μαλθακὰ θραῦσεν
- 520 ὅστέα πρὸς πέτρῳ τρηχεῖ· ἢ δ' ἄλγει μήτηρ
θυμὸν ὀρινθεῖσ' ἢ καὶ φαρμάκῳ ἔγκατα δύντι
ἐξολόλυξε, λυτῆσι δ' ἄρ' ἔκφρων φεῦγεν ἐθείρης·
γυμνοῖς δ' αὖ, Μελικέρτα, φέρουσά σε πήχεσι τυτθὸν
ἦπυεν· εὐοῖ, Βάκχε· γέλασσε πρὸς οὖνομα Βάκχου
Ἥρη καὶ φάτο· τοῖα τεοῦ τροφίμου ἀπόναιο!
Ἔστ' ἐφ' ἀλὶ πρῶων προβλής, ὃς κύμασι πυκνοῖς
κοιλανθεῖς ὑπένερθ' ὄμβρων ῥύεθ' ὕδατα πόντου·
τρηχὺ κάρη δ' ἀνέχων εἰς οἶδμα μέτωπον ἰάλλει.
τόνδ' Ἰνὼ ἀνέβη· τόσσον σθένος ὥπασεν οἷστρος·
- 530 αἶψα δ' ἄτερθε δέους βάλεν εἰς ἄλλα δῖαν ἔαυτὴν
καὶ γλυκὺ ἄχθος ὁμοῦ· ἐπὶ δ' ἄφρισε κῦμα δονηθέν.

Κυπρογενῆς δὲ δύης ἐλέησεν ἀναίτιον Ἴνῳ
καὶ θάπτουσα πάτρων προσέφη τάδε· “ὦ ἄλικρεῖον
“ ἄγχιμον εἰληχῶς Διὸς ἀρχὴν ἄμμι, Πότειδον·
» ἦ μεγάλ' αἰτέομαι· σὺ δ' ἐμοὺς ἐλέαιρε κατ' εὐρὺ
» οἶδμ' ἄλδς Ἰονίης ῥιπταζομένους ἐπιλεύσσω,
» σοῖς τε θεοῖς πρόσθες· καὶ ἐμοὶ χάρις ἔστ' ἐνὶ πόντῳ,
» εἰ δὴ ἀφρός ποτ' ἔην ἐνὶ βυσσῶ φῦσα πάροιθεν,
» οὔνομα δ' ἐκ κείνου ἂν Ἑλλάδα μῖμνει ἅπασαν. „

540 λισσομένη ἐπένευσε, καὶ ὁ θνητὸν σφισιν ἔσκεν,
ἔξελε Ποντομέδων μεγαλειόν τ' ὥπασε σεμνόν,
καὶ ἀμφοῖν μετέτρεψ' ὁμοῦ οὔνομά τ' ἠδὲ καὶ εἶδος,
Λευκοθόην καλέσας μιν, ἔθεν δὲ Παλαίμονα παῖδα.

Αἱ θεράπαιναι τὰ τῆς Ἰνοῦς ἔχνη διώκουσαι πόρρωθεν αὐτὴν ἐπὶ
τῆς εἰς θάλασσαν προεχούσης πέτρας ὁρῶσι καὶ τὸ γεγὸνός
συμβαλλόμεναι τὸν Κάδμου ἀποδύρονται οἶκον, ἄδικον δ' ἀπο-
καλοῦσι τὴν Ἥραν. Ἡ δ' ὀργισθεῖσα τὰς μὲν αὐτῶν ἀπολιθοῖ,
τὰς δ' εἰς θαλασσίας ὄρνεις μεταμορφοῖ.

Σιδόνιαι θεράπαιναι, ὅσον σθένος, ἔχνεσιν Ἰνοῦς
ἐσπόμεναι, πρυμνῇ πύματόν μιν ἴδον ποτὶ πέτρῃ·
οὐδ' ἔτι διζύουσαι περὶ πότμου, οἶκον ἔκλαυσαν
κοπτόμεναι Κάδμου, σὺν θ' εἵμασι ῥῆσπον ἐθεύρας·
οἷα πικρῇ δὲ λίην ἐς παλλαχίδ' οὐδὲ δικαίῃ
Ἥρῃ ἔχθος ὄρινον· ὀνειδέα δ' οὐ θεὰ ἔνδον

550 φρεσὶ φέρουσ' ἡὔδα· μνημῆϊα ὑμέας ὀργῆς
θήσω ἐμῆς ἀρίστημα· ἔπει δ' ἄφαρ ἔσπετο ἔργον·
ἦ γάρ τ' εὐσεβίῃ πρῶτεν, ἔφη· ἔψομ' ἀνάσσει
εἰς ἅλα· βουλομένη δ' ἐσαλέσθαι, οὐκ ἐδυνάσθη
κινῆσαι δέμας· ἀλλὰ πέτρῃ συμφῦσα κατέστη.
στήθεα δ' αὖ ἐτέρῃ πειρωμένη, ὥς ἔθος ἦν οἷ,
τύψαι χερσί, πεπηγυίας χέρας αἰψ' ἐνόησεν·
ἐς δ' ἄρα κῦμ' ἄλλη τις ἐὰς χέρας ἐκπετάσασα,
χεῖρας ἐὰς ἐς κῦμα λιθωθεῖς· ἔκτοτε τείνει·
ἐκ δ' αὖ κρατὸς ὑπερθεὶς ὀλοπτούσης τρίχας ἄλλης,

560 δάκτυλοι εἰνὶ κόμῃ σκληρὴν φύσιν αὐτίχ' ἔλοντο·
 μεῖνέ θ' ἐκάστη σχῆμ', ὃ ρ' ἔχουσ' ἔτυχεν τόθ' ἐκάστη·
 ἐς δ' ὄρνεις τινὲς ἤλλαχθεν, καὶ νῦν δ' ὑπὲρ ἄλμης
 ψαίρουσι πτερύγεσσ' Ἰσμηνίδες ὕδατα κείνης.

Κάδμος σὺν τῇ γυναικὶ Ἀρμονίᾳ τοσαύταις χρησάμενος συμφο-
 ραῖς τὴν ὑπ' αὐτοῦ κτισθεῖσαν πόλιν καταλιμπάνει καὶ εἰς
 χώρας πολλὰς πλανᾶται ἀπαλλαγὴν ζητῶν τῶν δεινῶν· τέλος
 δ' εἰς Ἰλλυρίαν ἔρχεται, ἔνθα ἀμφοτέροι εἰς ὄφεις μετα-
 μορφοῦνται.

Οὐ θύγατρ' οὔτ' ἄρα παῖδα θεοὺς ἀλίους γεγαῶτας
 ἤδη Ἀγηνορίδης· πένθει δὲ καὶ ἄλγεσι πολλοῖς
 ὀμηθεὶς καὶ τεράεσσιν, ὅς' ἔδρακεν, ἔκλιπεν ἄστν,
 τοῦ ρ' ἐπλετο κτίστης, ὡς εἰ χώρας μιν ἔτειρεν,
 οὐχ ἐὴ αὐτοῦ μοῖρα· ἔπειτα δὲ πόλλ' ἐπαληθεῖς,
 Ἰλλυρίης φεύγων σὺν ὀμεύνῳ τέρμονας ἔξεν·

570 εὗτ' οὖν οἶδε δύη βεβαρηότες ἡδ' ἐνιαυτοῖς
 » ἄλγε' ἀνεσκόπεον σφέτερα προτέρην θ' ἅμα οἴκου
 » αἶσαν, Κάδμος ἔφη· “ ἡ ρ' ἦν ὄφιν ἱρὸς ἐκεῖνος,
 » ὃν δορὶ πρὶν ἐλάσας, ὅτ' ἀπῆλθον Σιδόνος αἴης,
 » καὶνὰ σπέρματ' ὀδόντας ἐχίδνης σπεῖρ' ἐν ἀρούρῃ.
 » εἶγε θεοῖσι μέλει τιμωρεῖν τόσσον ἐκεῖνῳ,
 » ἥν' ἔτ' ὄφιν ἐρποιμι καὶ αὐτὸς γαστρὶ τανυσθεὶς· „
 εἶπε· καὶ ὡς ὄφις ταναὴ γένεθ' αὐτίκα γαστήρ.
 δέρμ' ὅγε τρηχὺ νόησε πυκαζόμενον φολίδεσσι,
 στιζόμενόν τε δέμας ποικίλμασι κυανέοισι.

580 ῥίμφα δ' ἐπὶ στῆθος πρηνὴς πέσεν· ἦκα δὲ μὴρῷ
 συμφύντ', ἐς γυρὴν μίαν οὐρὴν ἄμφω ἔλιχθεν·
 μίμνον ἔθ' οἱ χεῖρες· τείνας χέρας, αἶ οἱ ἔμιμνον,
 εἰσέτι τε βροτέην καταδεύων δάκρυσιν ὦπα,
 εἶπε “ πρόσσελθε, δάμαρ· δύσδαιμον δεῦρο πρόσσελθε·
 » ὄφρα δ' ἐμεῦ τι μένει, θίγε· καὶ χέρ' ἐμεῖο
 » λάξω, χεῖρ ὄφρ' ἔστιν, ὅλος δ' ὄφιν οὐπω ἐτύχθην „
 αὐδῆσαι κεῖνος πλέον' ἤθελεν· ἀλλά οἱ αἴφνης

- ἔσχίσθη δίχα γλῶσσα· θέλων δέ περ οὐκ ἔχεν αὐδᾶν·
 ὁσσάκι δὲ στόματος πειρήσατ' ἀφεῖναι ὀδυρμόν,
 590 σύριζ'· αἰνομόρῳ φύσις οἱ λίπε τήνδ' ὅπα μούνην.
 Γυμνὸν χειρὶ δάμαρ στῆθος τύπτουσ' ἀνεφώνει·
 « μεῖνον, Κάδμε· τέρας τόδε, δύστην', ἐξαπόδυθι·
 » Κάδμε, τί τοῦτο; πόδες ποῦ σοι; ποῦ χεῖρες ἰδ' ὦμοι;
 » ποῦ χροὴ καὶ ὀπωπὴ, ἰδ' ἃ τρέπετ' αὐδῶσης με·
 » τίπτ' οὐ καὶ αὐτὴν με, θεοί, τρέπετ' εἰς ὄφιν ὧδε;,,
 ὥς φάτο· ἧς δ' ἀλόχου κεῖνος διέλειχε πρόσωπον·
 ὥς δ' ἄρα γινώσκων, κόλπον φίλον εἴσω ἔδυνε
 καὶ τε μιν ἀμφέβαλεν περὶ τ' ἡθάδ' ἐλίσσεται δειρήν.
 ὅστις ἐκεῖ παρέην, (πάρεσαν θεράποντες) ἐτάρβει·
 600 ἦ δὲ δράκοντος ἄφασσεν ὀλισθήεντα τράχηλον·
 αὐτίκα δ' οὖν δὴ ἔγεντο καὶ εἶρπον ὀμόπλοκοι ἄμφω,
 εἴως ἀμφοτέροι πέλας ἄλσευς κεῦθε' ὑπῆλθον.
 οἱ δ' οὐ νῦν φεύγουσι βροτῶν πάτον, οὐδὲ δάκνουσι·
 μέμνηνται δ' ὅτ' ὄφεις πρηνεῖς τὸ πάροιθε πέλοντο.
 ἀλλὰ μέγ' ἀμφοτέροις παραμύθιον ἦν μεταφῶσιν
 ἔγγονος, ὃν πολέμῳ δμηθεῖσα νέον θεράπευεν
 Ἰνδότη, ὃν θ' Ἑλλάς ναοὺς ἰδρύουσα σέβιζε.

Τοῖς περὶ Κάδμου καὶ τοῦ γένους αὐτοῦ μύθοις προσαρτῶνται
 πράξεις τινὲς τοῦ γοργοφόνου Περσέως, καὶ πρῶτον ἡ τοῦ Ἀτ-
 λαντος μεταμόρφωσις. Περσεὺς γὰρ μετὰ τὴν τῆς Μεδοῦσης
 ἀναίρεσιν πέδιλα πτερωτὰ ὑποδεδεμένος ἄλλας τε πολλὰς χώρας
 ἐπιπορεύεται διαέριος καὶ δὴ καὶ εἰς Λιβύαν παραγίγνεται,
 ἐνθα ὁ Ἀτλας ἐβασίλευε πολυκτήμων καὶ κῆπον ἔχων, ἐν ᾧ
 δένδρον ἦν χρυσᾷ μῆλα φέρον καὶ ὑπὸ δράκοντος φυλαττόμε-
 νον. Τοῦτον οὖν ξενίσαι αὐτὸν ἀναινόμενον εἰς τὸ ὁμώνυμον
 ὄρος ὁ Περσεὺς μεταβάλλει τὴν τῆς Μεδοῦσης κεφαλὴν ἐπιδείξας.

- Μοῦνος Ἀθαντιάδης, ξυνῆς ἐκφύς σφι γενέθλης
 Ἀκρίσιος διέμιμνε θεὸν τειχέων ἀπεέργων
 610 ἀργολικῶν, ὅπλα τ' ἀνταίρων, Ζηνὸς τε γενέθλης
 οὔμιν ἔμεν φάσκων, οὐ γὰρ Διὸς εἶναι ἔφασκεν
 οὐδ' ὃν περ χρυσέῳ Δανάῃ τέκε Περσέ' ὑπ' ὄμβρῳ.

- ἀλλὰ μετέγνων ἔπειτα (τόσον σθένος ἔστ' ἀτρεκείης.)
 εἰς θεὸν Ἀχρίσιος ἀλιτῶν καὶ υἱ' ἀθετήτας
 κούρης· τῶν δ' ἄρ' ὁ μὲν πόλον ἤλυθ', ὁ δ' αὖ σκύλος αἰνὸν
 χερσὶ δρακοντοκόμοιο φέρων κλεινοῖο πελώρου
 ῥοιζηδὰ πτερύγεσσι διέπρησ' ἡέρα λευρόν·
 εὖτε δὲ νικητῆς Λιδύην ὑπερίπτατ' ἔφαμμον,
 γοργεῖης κεφαλῆς σταγόνες πέσον αἱματόεσσαι,
 620 ἅς χθὼν δεξαμένη πόλλ' εἶδεα φῦσε δρακόντων·
 τοῦνεκα γαῖ' ὀφίων στυγερῶν πέπλησται ἐκείνη.
 σπερχόμενος δ' ἄρ' ἔπειτα δι' ἡέρος ἀντιβίοισιν
 πνεύμασιν, ὥστε νέφος φέρετ' ὄμβριον ἔνθα καὶ ἔνθα.
 τηλόθι δ' ἀλλήλων διεχούσας ἄθρεε χώρας
 ὑψόθεν αἰθέριος γαῖάν θ' ὑπερίπτατο πᾶσαν.
 Τρὶς ψυχράς ἄρκτους, τρὶς Καρκίνου ἔδρακε χηλὰς·
 δὴ θάμ' ἐπὶ ζόφον ἠνέχθη, θαμὰ δ' αὖθις ἐπ' ἡώ.
 ἦμαρ δ' ἠνίκ' ἐκλινεν, ἔ αὐτὸν νυκτὶ δεδοικῶς
 πιστεῦσαι, ἔστη κατὰ δυσμὰς τῇλ' ἐνὶ χώρῃ
 630 Ἄτλαντος· βαιὸν δ' ἀνεπαύσατο, εἰσόκεν Ἡὼ
 Φωσφόρος ἐκκαλέσει', Ἡὼς δ' αὖτ' ἡματος ἄρμα.
 ἐνθάδ' ἔναι' ἀνδρῶν μεγέθει πάντων ὑπερίσχων
 Ἰαπετιονίδης Ἄτλας κλυτός· ἔσχατα γαίης
 τῷ δ' ὑπ' ἀνακτι τέτακτο, θάλασσά τε, ἥ Φαέθοντος
 ἵπποις κῦμ' ὑπέχουσα κεκμηρὸς δέχνυται ἄρμα.
 μυρίαί οἱ ποῖμναι, τόσσαι δ' ἀγέλαι διὰ ποίην
 πλάζοντ'. οὐδ' ἄγρὸν περιεῖργον γείτονες εὐρύν·
 χρυσῷ λαμπροφαεῖ δένδρου φυλλὰς τεθαλυῖα
 χρυσεῖους τε κλάδους καὶ χρύσεια μῆλα κάλυπτε.
 640 εἶπε δέ οἱ Περσεύς· “ ξέने, εἰ σέο κῦδος
 » ἄπτεται εὐγενίης, Ζεὺς μοι γενεὴν ἐφύτευσεν·
 » εἰδ' αὖ ἔργ' ἄγασαι, θαύμαζ' ἅπερ αὐτὸς ἔοργα.
 » αἰτῷ σε ξενίην ἢδ' ἄμπαυμ'· „ ἀλλ' ὁ παλαιοῦ
 μνήστιν ἔχε χρησμοῦ, Παρνησίῃ δὲν Θέμις ἔχρα·

445 “ ἔσσεται ἡμαρ, ὅτε χρυσόν τις δένδρεον Ἄτλα,
 σὸν συλήσει· παῖς δὲ Διὸς κλέος ἔργου ἀρεῖται. „
 τοῦτ’ Ἄτλας δείδων στερεοῖς περὶ κῆπον ἔερξε
 τείχεσιν ἡδ’ ἐκπάγλῳ ἔδωκε δράκοντι φυλάσσειν·
 πάντας δ’ ἄλλοδαπούς χώρης ὀρίων ἀπέρυκε
 καὶ Περσῇ· ἔειπεν· “ ἀπόστιχε, μὴ κλέος ἔργων
 ψευδῶν οὐ χραίσμη, Ζεὺς δ’ αὖ σοι τῇλ’ ἀπέησι. „
 Πρὸς δὲ βίην ἐπάγων τάχ’ ὁμοκλῇ, ἔκ μιν ἔλαυνε
 δηθύνοντ’ ἰδ’ ἔπη κρατερὰ μιγνύντ’ ἀγανοῖσι.
 χερσὶ δ’ ὁ βληχρότερος (τίς γὰρ σθένος ἴσος Ἄτλαντι;)
 ἔννεπ’· “ ἐπεὶ δοκέει σοι ἐμὴ χάρις ἔμμεν ὀνοστή,
 τῇ τόδε δέξαι δῶρον· „ ἀποστρέψας δὲ πρόσωπον
 αὐσταλέην οἱ ἔδειξ’ ἐπὶ λαιῇ ὦπα Μεδούσης·
 Ὅσσοις ἔην Ἄτλας μετέφυ ὄρος· ὕλαι ἔτυχθεν
 πώγων ἡδὲ κόμη, ἀτάρ αἵπεα χεῖρες ἰδ’ ὦμοι.

660 ὁ πρὶν ἔην κεφαλὴ, νῦν οὖρεός ἐστι κάρηνον·
 ὅστέ’ ἐπετρώθη· ὁ δ’ ἀεζήθεις γυῖ’ ἀπάντη
 ἄσπετος ὠγκώθη· οὕτω, θεοί, ὕμιν ἔδοξε.
 Πᾶς δ’ ἐπὶ οἷ σὺν τείρεσ’ ἐρήρειστ’ οὐρανὸς εὐρύς.

Ἐκεῖθεν ὁ Περσεὺς εἰς τὴν τῶν Αἰθιοπῶν ἀποπτὰς χώραν, Ἀνδρομέδα τῇ Κηφείῳ καὶ Κασσιόπῃς κόρῃ ἐντυγχάνει παραλίῳ
 τινὶ πέτρᾳ προσπεπατταλευμένη καὶ τινὶ κῆτει εἰς βρῶσιν ἐκ-
 τεθειμένην ὑπὸ τοῦ Ἀμμωνος τοῖς γονεῦσιν αὐτῆς χαλεπαίνον-
 τος. Ἐλεήσας δὲ τὴν κόρην κτείνει τὸ κῆτος καὶ τοῦ γοργο-
 νείου αἵματος ἀπορβύψας τὰς χεῖρας εἰς θάλασσαν ἐκχεῖ τὸ
 ἀπόπλυμα, ᾧ δὴ θαλάσσια φυτὰ εἰς κοράλλια ἀπολιθοῦνται.

Ἰπποτάδης ἐνέερξεν αἰδιρίῃ εἰρκτῇ ἀήτας·
 ἐκκαλέων δ’ εἰς ἔργα φαάντατος ἐν πόλῳ ἀστήρ
 φωσφόρος ἐξανέτειλεν· ὁ δὲ πτέρυγας περὶ ποσὶ
 δῆσαθ’ ἐλὼν αὐθις καὶ λάξετο καμπύλον ὅπλον,
 ὀξύ τε κινήσας πόδας ἔτμαγεν ἡέρα ρευστόν·
 ἀνδρῶν δ’ ἔθνεα πλεῖστα λιπὼν ὑπένερθ’ ἰδὲ κύκλῳ,

670 λαρὺς Αἰθιοπῶν Κηφῆός τ’ ἄθρεε χώρην.

- ἐνθάδ' ἀλαζονίης μητρὸς τῖσαι ἐκέλευσε
 ποινὴν Ἀνδρομέδαν ἀνυπαίτιον ἄγριος Ἀμμων
 τῆς δ' αὖ Ἀβαντιάδης πεπεδημένα ὥς ἶδε γυῖα
 πρὸς πέτρῃ, εἰ μὴ γε κόμην κούφῃ ἀνέσειεν
 αὔρα ἰδ' ἀμφοῖν οἱ τρέμον ἔρρεε δάκρυ ἅπ' ὄσσοιν,
 μαρμαρέον κεν δίσσθ' ὄρᾱν τύπον· ἔνδοθι νῆϊς
 θέρμετο καὶ θαύμαине· καλῶ δ' ἔθεν εἶδεῖ θελχθεῖς
 πὰρ βραχὺ ἐκλάθετο πτέρ' ἐν ἡέρι ὕψι τινάζαι·
 στάς δ' ἔφατ'· “οὐ τοίγῃς σε πέδῃς ἐπέοικε δεδέσθαι,
 680 » ἀλλ' οἷός τις ζεύγνυντ' ἀλλήλοισι οἱ ἐράοντες·
 » οὐνομά μοι πάτρην τε τεῖν λέγε· τίπτε δὲ ταῦτα
 » δεσμὰ φέρεις;,, κείνη δ' ἔχε σιγὴν, οὐδ' ἄρ' ἐθάρσει
 ἄνδρα προσαιδᾶν κούρῃ· ἐὴν δέ κεν ὥπ' ἐκάλυψε
 χεῖρεσιν αἰδομένη, εἰ μὴ χέρες οἱ πεπέδηντο·
 ὄμμαθ', ὃ οἱ ἐνέην, δακρύων ἔπλησε βλυσάντων·
 ὄφρα δὲ μὴ δόξειε θέλαιν ἀλιτήματα σιγῇ
 φρεσὶν ἐὰ κρύπτειν, ἐὼν οὐνομα καὶ πατρίδ' αἶαν
 ἔκφατο, καὶ ὅσον ηὔχει ἐῶ ἐπὶ κάλλει μήτηρ·
 πᾶν ἔπος οὐκ εἶρητο· ἄφνω ρόχθησε δὲ κῦμα·
 690 ἐκ δ' ἀναδὺν ἀμέτροιο πέλωρ ὑπερίσχε θαλάσσης,
 πόντου τ' εὐρὺ ἐοῖσιν ἐπαῖχε στήθεσι χεῦμα.
 παρθένος ἐξολόλυξε, πατήρ δὲ προσήλυθεν οἰκτρὸς
 καὶ μήτηρ, ἄμφω δυσδαίμονες, ἐνδίκῃ δ' αὖτῃ·
 οὐδ' ἔφερον οὗτοί τιν' ἄρωγὴν, ἀλλ' ἐπίκαιρον
 κλαυθμόν· πρὸς δ' ἔφυσαν πεπεδημένη αὐτόθι κούρῃ·
 τοῖς δ' αὖ ξεῖνος ἔειπε· “μένει χρόνος ἐς δάκρυ ὕμμι
 » μακρὸς· βαιὴ ὅμως γ' ἐς ἄρωγὴν λείπεται ὥρῃ·
 » ἥ που ἐγὼ Περσεύς, Ζηνὸς τε γόνος καὶ ἐκείνης,
 » ἥς χρυσοῦ γονίου Ζεὺς νηδὺν πλησεν ἐν εἰρκτῇ,
 700 » Περσεύς, ὃς τε δάμασσα βίῃ ὀφιοότριχα Γοργὼ
 » καὶ πτέρυγας σείων ἔτλην ἵμεν αἰθέρος οἶμον,
 » εἰ τήνδ' ἐμνώμην, ὑμὸν κέ με γαμβρόν ἔλεσθε·

» νῦν δ' ἔδνοις τοίοις πειρήσομαι ὑμῶν ἐπιθεῖναι
 » καὶ χάριν· αἰτῶ δ' αὐτὸς ἔχειν, ἣν ῥύσομαι ἀλκῇ· »
 συνθεσίην δέξαντο τοκῆες· τίς κ' ἀπέειπε;

καὶ οἱ ἀνακτορίην καθυπέσχοντ' ἡδ' ἐλίταινον.
 Ἦνίδε, νηῦς ὅππως χαλκέμβολος, ὄξυκέλευθος,
 χερσὶν ἐλαυνομένη κούρων διὰ κύματα τέμνει,
 ὥς στέρνοισιν ὕδωρ ῥηγνύς θοὸς εἰνάλιος θῆρ,

710 χοιράδι τόσσον ἔπλητο, ὅσον περ δὴ βαλεαρίς
 σπενδόνῃ ἦκε μόλιβδον ἐν ἡέρι δινηθέντα·
 τῆμος δ' ἡΐθεος ποσὶν αἴφνης γαῖαν ἀπώσας
 πρὸς νέφε' ἡέρθη· ὥς δὲ σκιῇ ἀνδρὸς ἐφ' ὕδει
 ὤφθη, ἐπ' ὀφθείσῃ σκιῇ ἐμμανὲς ὥρτο πέλωρον·
 ὥς δὲ Διὸς ποτ' ἰδὼν ὄρνις κατ' ἄρουραν ἐρήμην
 ἡελίῳ παρέχοντ' ὄφιν αἰνὸν νῶτα κελαινὰ
 μάρψεν ὀπισθ', ἵνα δ' ὁ στόμα μὴ στρέψειε δαφνοῖνόν,
 ἀρπαλέους ὄνυχας φολιδωτῇ πῆξ ἐνὶ δειρῇ,
 τὼς ὄξυς κενεοῖτο δι' ἡέρος αἵψα καταπτὰς

720 θηρὸς νῶτον ἔθλιψε καὶ ὄξυν χαλκὸν ἐς ὤμον
 δεξιὸν Ἰναχίδης γναμπτοῦ μέχρῃς ἤλασεν ὄγκου·
 δεινὸν τραῦμα δ' ἔχων τοτὲ μὲν θῆρ ὑψόσ' ἔθρωσκεν,
 ἄλλοθ' ὕδωρ κατέδυνεν. ἦ, ἄγριος ἡῦτε κάπρος,
 στρωφᾶθ', ὃν τε κύνες κύκλω φοβέουσ' ὑλάοντες·
 δῆγμματα δὲ πτερύγεσσιν ἐκεῖνος ἄλυσκε ταχείης·
 γυμνά δ' ὅπου περ ἔην, τοτὲ κόχλοις τρηχέα νῶτα
 ἢ πλευράς, τοτὲ δ' αὖ, ἥπερ κατέληγεν ἐς ἰχθύν
 οὐρὴ λεπταλέη, ἄορι ὀρεπανώδει θεῖνε.

Θῆρ δ' ἐρυθρὴν ἄλμην ἀπερεύγετο αἱματοφύρτον
 730 ἐκ στόματος· πτέρυγες δὲ διανθεῖσαι βαρύθεσκον
 Περσῆος· ταρσοῖσι δ' ὁ γ' οὐκέθ' ὑγροῖς ἐπεπρόθει·
 ἔδρακεν οὖν σκόπελον κάρη ἐξανέχοντα γαληνοῦ
 πόντου, ὀρινομένου δὲ καλυπτόμενον ῥοθίοισι·
 τῷ δ' ἐπερυσάμενος, λαίῃ τε πέτρῃς γνάθον ἴσχων,

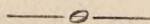
- τρίς τετράκις τε σίδηρον ἐς ἔγκατα θηρὸς ἔωσεν.
 Αἰγιαλὸς καὶ ὑπερθε θεῶν δόμοι αὐτίκ' ἰωῆς
 ἡδὲ κρότου πλήσθεν· χαῖρον, γαμβρόν τε προσηύδων,
 κίκλησκόν τ' οἴκου μιν ἄρωγόν ἰδ' εὐφρονα ῥύστην
 Κασσιόπη Κηφεύς τε πατήρ· δεσμῶν δὲ λυθεῖσα
 740 παρθενική στεῖχεν πόνου αἰτίη ἡδ' ἄμ' ἄεθλον.
 κεῖνος ὕδωρ δ' ἀρύσας εὐάθλους νίψατο χεῖρας·
 ὄφρα δὲ μὴ ψάμαθος κεφαλὴν ὀφιοτριχα κάρφη,
 οὐδὲ φύλλ' ἐπέχευεν, ἀλιτρεφέας τ' ἐπὶ ῥῶπας
 ἐστόρεσ', ἡδὲ κάρη Φορκυνίδος εἶσε Μεδούσης·
 ἀρτίδροπος δ' ἄρα ῥῶψ καὶ ἔτ' ἔμβιος ἐντεριώνη
 ἔσπασεν ἵνα πέλωρος, ἔθεν τε θιγοῦσ' ἐλιθώθη·
 καινὴν δὲ στιφρότητα κλάδοι τε πέτηλά θ' ἔλοντο.
 Νύμφαι ἄλὸς τέρας πολλῇσιν ἔπειτ' ἐνὶ ῥῶφι
 πειρηθεῖσαι ἔχαιρον, ὅτ' αἰεὶ γίγνεθ' ὁμοῖον·
 750 ἐν δ' ὕδασιν πόντου διέχευαν σπέρματ' ἐκείνων·
 κουραλίῳ κείνῃ μίμνει φύσις εἰσέτι καὶ νῦν,
 ἡέρος εὖτε θίγοι, σκληρύνεσθαι· ὃ δ' ἄρ' ἔσκεν
 εἰν ὕδάτεσσι λύγος, τρέπετ' ἐς λίθον ὕδατος ἐκτός.

Ὁ Περσεὺς ἄγεται γυναῖκα τὴν Ἀνδρομέδαν· τελουμένων δὲ τῶν
 γάμων, διηγείται, ὅπως ἀπελαιμοτόμησε τὴν Γοργῶ καὶ τοῦ
 αἵματος αὐτῆς ἐξέφυ ὁ Πήγασος.

- Τρισσὶ θεοῖς κεῖνος βωμοὺς τρεῖς δείματο πηλοῦ·
 Ἑρμείᾳ λαίον, σοὶ δεξιόν, ὄβριμε κούρη,
 Ζηνὶ δὲ μέσσον· ἔθυσε δ' ἐπ' αὐτοῖς πόρτιν Ἀθήνη,
 Ἀνδρομέδαν δ' ἄρ' ἔπειτα, τόσου δὴ ἀέθλιον ἔργου,
 ἡγάγετ' ἄπροικον· δαΐδας δ' Ὑμέναιος ἔρως τε
 760 προὔσειον, καὶ πῦρ θυέων ἐνεπίμπλατο πολλῶν·
 ἥρτηντο στέφε' ἐκ τεγέων· λωτὸς δὲ λύρη τε
 ἦχεε, σύν τ' αὐλὸς καὶ αἰοιδή, ὀλβια θυμοῦ
 σήματα γηθομένου· θυρέτρων δ' οἴκου ἀνεθέντων,
 αἰθουσαι χρυσαῖ πέπταντο· καλὴν δ' ἐπὶ δαῖτα,

- ἦν ἀλέγυνεν ἄναξ, Κηφήνων ἦλθον ἄριστοι.
 αὐτὰρ ἐπεὶ daίσαντο, φρένας τ' ἴανθεν Ἰάχχου
 δώρῳ, Λυγκείδης χώρης κομιδὴν τε φύσιν τε
 καὶ νόον αὖ ἀνδρῶν καὶ ἦθεα πεύθετ'. ἐπεὶ δὲ
 Κηφεὺς πάντ' ἐδίδαξεν. “ ἄγ', ἐννεπε, φέρτατε, νῦν μοι
 770 ἐξαύδα λίτομαι· ἀρετῇ τίνι καὶ τίσι τέχνης
 κρᾶτα δρακοντοκόμον διάμησας νηλεῖ χαλκῷ; ”
 εἶπε δ' Ἀγηνορίδης ψυχρῷ ὑπ' Ἀτλαντι κεκλίσθαι
 χῶρον εὐδμήτοισι κύκλω τείχεσσι ἐρυμνόν·
 ἐνθάδ' ἐπ' εἰσίθμῃ δίδυμοι ἔχον οἰκί' ἀδελφαί
 Φορκίδες, ἀνδοκάδην ἐνὶ χρώμεναι ὄμματι ἄμφω·
 τοῦθ' ὃ γ' ὑφείλετο τέχνη ἔην χέρα λάθρῃ ὑποσχών,
 κεῖναι ὅτ' ἀλλήλησιν ὀρέγνυσαν· εἶτα δὲ χῶρον
 ἄστιβον, ὕληεντα, καὶ αἶπεα παίπαλα βαίνων,
 γόργειον δόμον ἔξε· κατ' ἀγροὺς δ' ἔνθα καὶ ἔνθα
 780 καὶ ἀτραποὺς θηρῶν ἶδεν εἰδῶλ' ἡδὲ καὶ ἀνδρῶν,
 οἳ ῥα Μέδουσαν ἰδόντες ἀταρτηρὴν λελίσθωντο.
 ἐν δὲ σάκει χαλκείῳ, ὃ ῥ' αὐτὸς λαιῇ ἔχεσκε,
 σμερδαλέης ἀνάκλαστον ἐσέδρακεν ὦπα Μεδούσης·
 ὄφρα δ' ἄρ' εἶχεν ὕπνος βαρὺς αὐτὴν τ' ἡδὲ δράκοντας,
 δειρῆς ἔκταμε κρᾶτ'. ἐκ δ' αἵματος αὐτίκα μητρὸς
 Πήγασος ἵππος ἔφυ πτερυγῳκῆς, τοῖό τ' ἀδελφός.
 πρὸς δὲ καὶ οἴμου κινδύνους μυθήσατο μακροῦ·
 ὅσσην εἶδε θάλασσαν ἰδ' ὅσας ὑψόθε χώρας,
 καὶ πτέρυγας σείων τίσι χρίμψατο αἰθέρος ἄστροις.
 790 Τόσσ' εἰπὼν σίγησ' ἀδοκῆτως· ἡγεμόνων δὲ
 κεῖνόν τις διεδέξατ' ἰδ' ἤρετο· τίπτε Μέδουσα
 μούνη ἀδελφῶν ἔσχε κόμην ὀφίεσσ' ἀνάμικτον;
 Τὸν δὲ ξείνος ἀμείψατ'. “ ἐπεὶ δὴ μ' ἄξι' ἐνισπεῖν
 » εἴρεαι, αἴτι' ἄκουσον· ἐπὶ κλυτὸς εἶδος ἐκείνη
 » καὶ μνηστήρων ἐλπίς ἐπίφθορος ἔπλετο πολλῶν·
 » ἀλλὰ γ' ὅλης μορφῆς μέρος οὔτι οἱ ἦεν ἐθειρῶν

- » κάλλιον· ἔντυχον, ὅς μιν ἰδεῖν τὸ πάροιθεν ἔφασκε.
 » τὴν δ' οὖν Ποντομέδοντ' αἰσχυναί φασιν Ἀθήνης
 » ἐν νηῷ· Ζηνὸς δ' αὖ κούρη ἀπέτραπεν ἀγνὴν
 800 » αἰγίδι τ' ὦπα κάλυψ'· ἄπιτον δ' ἵνα μὴ τόδε μίμνοι,
 » εἰδεχθεῖς ἐς ὕδρους Γοργοῦς ὄστλιγγας ἔτρεψε·
 » καὶ νῦν δυσμενέεσσιν ὄφρα τρόμον ἐν φρεσὶ βάλλῃ,
 » πρὸ στέρνου φορέει οὖς αὐτὴ τεῦξε δράκοντας.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ Δ' ΒΙΒΛΙΟΝ

ΤΩΝ ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ.

Στίχ. ¹). *Μινυητής*, θυγάτηρ Μινύου. Λέγεται δὲ Μινύας βασιλεὺς Ὀρχομενοῦ ἐν Βοιωτίᾳ γενέσθαι, περὶ οὗ ἴδε Πausan. Βοιωτ. σελ. 783. Ἔσχε δὲ υἱὸν Ὀρχομενὸν τὸν τῆς ὁμωνύμου πόλεως κτίστην, καὶ θυγατέρας τρεῖς, ὧν ἄλλα παρ' ἄλλοις ὀνόματα φέρεται. Παρὰ μὲν γὰρ Πλουτάρχῳ Λευκίππῃ, Ἀριστίππῃ καὶ Ἀλκιθόῃ καλοῦνται· παρ' Αἰλιανῷ δὲ Λευκίππῃ, Ἀρσίππῃ καὶ Ἀλκαθόῃ· Ὀβιδίος δὲ τὴν μὲν Ἀλκιθόην, τὴν δὲ Λευκονόην καλεῖ· τὴν δὲ τρίτην οὐκ ὀνομάζει.

⁴). *Ἰερεύς*, ὁ Τειρεσίας.

⁶). Οἱ τοῦ Βάκχου λατρευταὶ δοράς εἰώθεσαν περιβάλλεσθαι, μάλιστα δὲ νεβρίδα, καὶ τὴν κόμην λύειν.

¹¹). κ. ἐ. Εἵθιστο τῆς παλαιοῦς ἐπιθειάζουσι πάσας ἐκάστου θεοῦ καταλέγειν τὰς ἐπωνυμίας, ἵνα τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων τὸ πλῆθος δηλώσωσι, μηδὲν δὲ τῶν πρὸς θυμοῦ αὐτῷ παρασιωπήσωσιν. Ἐπικαλεῖται δ' ὁ Βάκχος βρόμιος μὲν διὰ τὸ τῶν ὀργίων θορυβῶδες· *λυαῖος* δὲ διὰ τὸ λύειν αὐτὸν τὰς μερίμνας τῷ οἴνῳ. Σημειωτέον δ' ὅτι ὁ στίχος οὗτος ἐν τῷ κειμένῳ ὑπέρμετρος ἐστὶ, μιᾶς συλλαβῆς τῆς τελευταίας πλεοναζούσης, ἥς τὸ σύμφωνον κατ' ἐκθλιψιν τοῦ τελικοῦ *ε* μετὰ τοῦ ἀρχτικοῦ *ι* τοῦ ἐπομένου στίχου συλλαβιστέον.

¹²). Ἰδε βιβλ. γ'. στ. 308 κ. ἐ.

¹³). Περὶ τῆς ἐπωνυμίας Νυσσεὺς ἴδε βιβλ. γ'. σημ. εἰς στ. 314, Θυωνεὺς δ' ἐπεκλήθη ὁ Βάκχος ἀπὸ τῆς μητρὸς Σεμέλης ἐπονομασθείσης *Θυώρης*· *ἄκαρτος* δὲ διὰ τὸ μὴ κείρεσθαι τὴν κόμην.

¹⁴). *Ἀηναῖος*, ἀπὸ τοῦ ληνοῦ, ἐν ᾧ ὁ οἶνος ἐκθλίβεται.

¹⁵). *Νυκτέλιος*, ἀπὸ τῶν νυκτερινῶν τελετῶν. Παραλέλειπται δ' ἐν τῇ μεθερμηνείᾳ τὸ ἐπωνύμιον Ἑλελεύς, ὃ παρ' Ἑλλήσιν οὐκ εὔρεται.

¹⁹). *κεράων ἀπερθεῖν*. Οὐ πρότερον, ὡς εἴκειν, οἱ πάλαι

κέρατα τῷ Βάκχῳ περιέθηκαν ἢ Σαβαζίῳ αὐτὸν τῷ Φρυγίῳ θεῷ συνέχεαν, ὃς ὁμοίας μὲν τῷ Βάκχῳ λατρείας ἐτύγγανε, κερασφόρος δ' ἀπεικονίζετο ταύρου κέρατα περικείμενος.

20). κ. ἐ. Νεκρὸς ὁ Βάκχος καὶ ἄβρὸς καὶ θηλύμορφος εἰκονίζεται· ὁ δὲ μῦθος τῆς ἐπ' Ἰνδοῦς νικηφόρου στρατείας αὐτοῦ μετὰ τοὺς χρόνους Ἀλεξάνδρου τοῦ μακεδόνος πλασθῆναι ἔοικε.

22). Περὶ μὲν *Περνθέως* ἴδε βιβλ. γ'. στ. 511 κ. ἐ. *Λυκοῦργος* δὲ βασιλεὺς ἦν *Θράκης*, ὃς τὰς τοῦ Διονύσου τιθῆνας ἐπὶ τῆς Νύσης, ὅρους Θρακικοῦ, *βουπλῆγι* τύπτων ἐδίωκε καὶ τῆς πρὸς τὸν θεὸν ἀσεβείας δίκην ἔτισε τυφλωθεὶς ὑπὸ τοῦ Διὸς (ἴδε Ὁμ. ζ'. στ. 130 κ. ἐ.) ἔστι δὲ *βουπλῆξ* κατὰ τινὰς μὲν τῷ *βουκέρτρῳ* συνώνυμον, κατ' ἄλλους δὲ σημαίνει μάστιγα ἐκ βοείας πεποιημένην δορᾶς, ἢ πέλεκυν, ᾧ οἱ βόες παϊόμενοι κτείνονται. Τοῦτον τὸν νοῦν ἀποδεξάμενος ὁ Ὀβίδιος, *bipennisferum* τὸν *Λυκοῦργον* καλεῖ· ἡμεῖς δὲ τὸ ἐπίθετον *βουπληγοφόρον* προειλόμεθα καὶ τὰς τρεῖς σημασίας ἔχον.

26). κ. ἐ. *οἰνοβαρῆς τε γέρων*, ὁ Σιληνός, πρεσβύτατος τῶν Σατύρων, παιδαγωγὸς καὶ πιστὸς τοῦ Βάκχου ὀπαδός, φαλακρὸς τὴν κεφαλὴν, σιμὸς τὴν ῥίνα, οἰνοβρεχτής, συνήθως μεθύων, μόλις ὑπὸ τῆς μέθης βαδίζειν ἢ ἐπ' ὄνου ὀχεῖσθαι ἔχων, ὅμως δὲ σοφίας καὶ προφητικοῦ πνεύματος ἔμπλεως.

31). *Ἰσμηρίδες*· ἴδε βιβλ. γ'. σημ. εἰς στ. 734.

33). Ἐν τῷ κειμένῳ ἀναγιγνώσκεται *intempestiva Minerva*. Λέγεται δὲ μετωνομικῶς *Minerva* ἡ ἐργασία διὰ τὸ τὴν θεὰν ταύτην κήδεσθαι καὶ προστατεῖν τῶν ἐργαζομένων, ἐξ οὗ καὶ Ἐργάνη ἐπονομάζεται.

36). *Τῶν δέ τις*, ἡ Ἀρσίππη ἢ Ἀριστίππη, ἢ Ἀρσινόη, ἥς τοῦ νομα ὁ Ὀβίδιος σιωπᾷ. Σημειωτέον δὲ ὅτι οἱ δύο τοῦ κειμένου σίχοι 37 καὶ 38, ἀποδεδόνται ἐν τῇ μεθερμηνείᾳ διὰ τριῶν ἥτοι τοῦ 37, τοῦ 38 καὶ τοῦ 39.

42). (κεῖμ. 41). *κερεῆς ἀκουῆς*, ὑπ' ἄλλων ἀκουσμάτων μὴ κατεχομέναις.

43). κ. ἐ. Ἐπιτηδεῖως ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς τὴν τῆς πολλοῦς μύθους εἰδυίας Μινυάδος ἀμφιβολίαν σοφίζεται, ἵνα διὰ βραχέων μεταμορφώσεις τινὰς μνημονεύσῃ, ὧν τὴν διὰ μακρῶν διήγησιν παρίεναι βούλεται.

47). (κεῖμ. 45). *Δερκέτις* ἢ *Δερκετώ*, τῇ συρικῇ φωνῇ *Ἀταργέτις* (ἴδε. Πλίν. hist. nat. 5, 23. 19) θεὰ ἦν ὑπὸ τῶν ἐν Παλαιστίνῃ Σύρων λατρευομένη. Αὕτη νεανίσκου καλοῦ ἐρασθεῖσα καὶ τὴν Σεμίρχμιν ἐξ αὐτοῦ τεκοῦσα, κίσχυνομένη τὸ πρᾶγμα

εἰς λίμνην εἰσῆλατο καὶ εἰς ἰχθὺν μετεβλήθη. Εἰκονίζεται δὲ γυνὴ εἰς οὐρανὸν ἰχθύος λήγουσα κάτω.

49—50). (κειμ. 47—48). Τὴν Σεμίραμιν βούλεται λέγειν ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς τὴν μυθικὴν τῆς Βαβυλωνος βασιλίδαν, ἣ κατὰ τινὰς μετεμορφώθη εἰς περιστερὰν. Ἰστέον δ' ὅτι ἡ λέξις Σεμίραμις τῇ καθ' Ἑλληνὰς περιστερᾶ ἴσον δύναται.

51—53). (κειμ. 49—51). Εἰς τὸν μῦθον ταῦτα ἔοικεν ἀναφύρεσθαι, ὃν Ἀρρίανος ἐν τοῖς Ἰνδικοῖς (31) κατὰ Νέαρχον τὸν Ἀλεξάνδρου ναύαρχον διηγεῖται τὸν ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰνδοῦ μέχρι τῶν τοῦ Εὐφράτου τὴν μεσημβρινὴν τῆς Ἀσίας παραπλεύσαντα παραλίαν· Φησὶ γάρ ἐν τῇ θαλάττῃ ἐκείνῃ νῆσον κεῖσθαι, ἧς Νηρεΐδα τινὰ βασιλεύειν τοὺς καταίροντας εἰς ἰχθὺς μεταβάλλουσιν. Τὸ τῆς Νηρεΐδος ὄνομα οὐ μνημονεύεται παρ' Ἀρρίανω· καὶ παρ' Ὀβιδίω δὲ τοῦνομα *Ναῖς* οὐ κύριον ἔοικεν εἶναι, ἀλλὰ προσηγορικόν, ταυτόσημον τῷ *Νηρεΐς*.

59—60). (κειμ. 57—58). Περί κτίσεως Βαβυλωνος ὑπὸ Σεμιράμιδος ἴδε Διόδωρον Σικελιώτην (βιβλ. 6'. 7), ὃς ἔγραψε περὶ αὐτῆς Κτησίαν τῷ Κνιδίῳ καὶ Κλειτάρχῳ ἐπόμενος. Παράβαλε καὶ Just. 1, 2, 7.

63). (κειμ. 61). *τοκῆες* (patres)· ἀμφοτέρων οἱ πατέρες τὸν γάμον ἐκώλυσαν.

83). (κειμ. 81). *πυρσοὺς νυχίους* τὰ ἄστρα καλεῖ.

90). (κειμ. 88). *Νίριοι*, τοῦ τῆς Σεμιράμιδος ἀνδρός, ὃ αὕτη μνημεῖον παμμέγεθες κατεσκεύασεν, ἐννέα μὲν σταδίων τὸ ὕψος κατὰ Κτησίαν, δέκα δὲ τὸ εὖρος.

173—191). ἴδε Ὁμ. Ὀδυσ. θ. στ. 266—342.

154—155). (κειμ. 152—153). Ἐν τῇ μεθερμηνείᾳ τὸ τῆς ἀναδιπλώσεως σχῆμα παρῶπται.

175). (κειμ. 173). *ἀκοίτη*, *υἱέτ' Ἡρῆς*, τῷ Ἡφαιστῷ, ὃς ἀνὴρ μὲν Ἀφροδίτης, Ἡρᾶς δὲ υἱὸς ἦν.

179). (κειμ. 177). Παράβαλε Ὁμ. Ὀδ. θ'. στ. 280 κ. ε.

δέσματα.

ἢ τ' ἀράχνια λεπτὰ, τὰ γ' οὐ κέ τις οὐδὲ ἔδοιτο
οὐδὲ θεῶν μακάρων.

187). (κειμ. 185). *Ἀήμιος* ὁ Ἡφαιστος λέγεται· ἴδε βιβλ. 6'. σημ. εἰς στ. 756.

192). (κειμ. 190). *Κυθήρεια* ἐπωνομάσθη ἡ Ἀφροδίτη ἀπὸ Κυθήρων πόλεως ἐν Κύπρῳ, ἣ ἀπὸ τῆς ὁμωνύμου παρὰ τὴν λακωνικὴν ἀκτὴν νήσου, ἐν ἣ ἐλατρεύετο.

201). (κειμ. 199). Τῶν ἡλιακῶν ὥρονομίων (ὥρολογίων) ἐξευ-

ρεθέντων, οἱ Ῥωμαῖοι τὴν φυσικὴν ἡμέραν ἀπὸ τῆς τοῦ ἡλίου ἀνατολῆς μέχρι τῆς δύσεως εἰς δώδεκα ἴσας μοίρας ὥρας καλουμένας διήρουν, αἷ, ὡς εἰκός, θερούς μὲν μακρότεραι, χειμῶνος δὲ βραχύτεραι ἦσαν. Ὁ οὖν Ἀπόλλων κατὰ θέαν τῆς Λευκοθέας μακρότερον τότε χρόνον ὑπὲρ γῆν διαμένων, τὰς χειμερινὰς ἡμέρας μακροτέρας ἐποίει.

206). (κεῖμ. 204). *Κλυμένη*, ἡ τοῦ Φαέθοντος μήτηρ· ἴδε βιβλ. α'. σημ. εἰς στ. 757. Περὶ δὲ Ῥόδου σημειωτέον τάδε· Κατὰ τινα μῦθον, ὃν Πίνδαρος ἐν τῇ ζ'. τῶν Ὀλυμπίων διέξεισιν, ὅτε κατ' ἀρχὰς οἱ θεοὶ τὸν Κόσμον πρὸς ἀλλήλους διμερίζοντο, ἐπελάθοντο τοῦ Ἡλίου ἀπόντος ἐπὶ τὸ ἔργον· εἶτα δ' ἐπιμνησθέντων καὶ τοῦ Διὸς τὴν διακλήρωσιν πάλιν ποιήσεσθαι μέλλοντος, ὁ Ἥλιος οὐκ εἶα, τὴν νῆσον Ῥόδον ὑποβρύχιον ἔτι καὶ ἀόρατον οὔσαν καὶ κατὰ βραχὺ τοῦ βυθοῦ ἀναδυομένην νεμηθῆναι ἐαυτῷ μερίδα ἀγαπητῇν ἀξίων. Ἐπινευσάντων οὖν τῶν θεῶν, ἱερὰ ἡ νῆσος ἐγένετο τῷ Ἡλίῳ, ὃς τῇ νύμφῃ Ῥόδῳ ἔπειτα ὀμιλήσας ἐπτά ἐξ αὐτῆς ἔσχεν υἱούς.

207). (κεῖμ. 205). *Κίρκης γενέπειρα*, ἡ ὠκεανὶς *Πέρση* καθ' Ὁμηρον (Ὀδ. κ. στ. 136—139) ἢ *Περσηῆς* καθ' Ἡσίοδον (Θεογ. στ. 956). Ἡ δὲ Κίρκη, (περὶ ἧς ἴδε Ὁμ. Ὀδ. κ. στ. 135 κ. ἐ.) ἀδελφὸν μὲν ἔσχε τὸν Αἰήτην, ἀδελφὰς δὲ Ἑκάτην καὶ Πασιφάνην τὴν Μίνωος γαμετήν. Καλεῖται δ' Αἰαία ἀπὸ *Αἴας* πόλεως ἐν Κολχίδι ἢ νήσου παρὰ τὴν Ἰταλίαν κειμένης.

208). (κεῖμ. 206). *Κλυτίη*, θυγάτηρ Ὠκεανοῦ καὶ Τηθύος.

211). (κεῖμ. 209). *θυοφόρου φύτλης*· ἡ τῆς χώρας ιδιότης ἐπὶ τὸ γένος τῶν κατοίκων αὐτῆς μετενήκεται. Χώρα δὲ θυοφόρος, ἥτοι ἀρωματοφόρος νοεῖται ἐνταῦθα ἡ Ἀσσυρία κατὰ τὴν εὐρύτεραν σημασίαν τῆς λέξεως.

212). (κεῖμ. 210). *Εὐρυνόμη*, Ὠκεανοῦ καὶ αὐτῆ καὶ Τηθύος θυγάτηρ (ἴδε Ἡσίοδ. Θεογ. στ. 358) Ὁρχάμου δὲ τοῦ τῶν Περσῶν βασιλέως γυνή.

214). (κεῖμ. 212). *Ἀχαιμενίης πολίεσσι* ταῖς Περσικαῖς ἀπὸ Ἀχαιμένους πρώτου τῶν Περσῶν βασιλέως.

215). (κεῖμ. 213). *Βῆλος*, μυθικὸς ἰδρυτὴς τῆς βασιλείας τῶν Ἀσσυρίων. Ἰσως δ' ἄλλον τινὰ Βῆλον νοητέον ἐνταῦθα· πλείους γὰρ μνημονεύονται τοῦνομα τοῦτο φέροντες, ὃ καὶ τῷ τοῦ *Βάαλ* συγγενὲς ἔοικεν εἶναι τοῦ τῶν Ἀσσυρίων θεοῦ.

222). (κεῖμ. 220). Διττὴ ἀναγινώσκεται ἐν τῷ κειμένῳ γραφή· ἡ μὲν *ad lumina*, ἣν μεθερμηνευτέον ὑπὸ *λύχνῳ* ἡ δὲ *ad limina*, ἣν ἐξελληνιστέον *ποτὶ φ. λιῆ*.

233). (κεῖμ. 251). *αἰθέρι κύρσεις*· ἄψει τοῦ αἰθέρος, ἥτοι

μεταβληθήσεται εἰς λίβανον, οὗ ὁ ὁπὸς ἐν ταῖς θυσίαις καιόμενος εἰς τὸν αἰθέρα ἀνέρχεται.

271—272). (χείμ. 269—270). Ἡ Κλυτία μετεμορφώθη εἰς ἡλιοτρόπιον, οὗ τὸ ἄνθος ἀεὶ πρὸς τὸν ἥλιον τρέπεται.

273). (χείμ. 273). ἀλλ' οὐ θεὸν ἔμμεν Ἰακχον· τὰ ῥήματα ταῦτα ἀναμιμνήσκει ἡμᾶς τοῦ μύθου τοῦ Διονύσου, ὃθεν παρεξέβη ὁ ποιητής.

277). (χείμ. 275). ὀρθοῖο δι' ἱστοῦ. Ἰστός καλεῖται τὸ καθ' ἡμᾶς ὑφαντικὸν ἐργαλεῖον διὰ τὸ ὄρθιον ἵστασθαι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις· ἔτι δέ, ὥσπερ ἐνταῦθα, οἱ ὁμοίως κατ' ὀρθὰς τεταμένοι στήμονες, δι' ὧν ὁ ὑφαίνων τὴν κρόκην τῇ κερκίδι διείει· καὶ αὐτὸ δὲ τὸ ὕφασμα καλεῖται ἱστός. Διὰ πλειόνων περιγράφει τὴν ἱστουργίαν ὁ ἡμέτερος ποιητής ἐν βιβλίῳ 5' τῶν Μεταμορφώσεων στ. 53 κ. ε.

278 καὶ 279). (χείμ. 276 καὶ 277). Ἡ Ἀλκιόη ὑπολαβοῦσα ἐξῆς τὴν διήγησιν μύθων τινῶν μνημονεύει ἐν προοιμίῳ, ὥσπερ ἡ τῆς διηγέσεως πρὸ αὐτῆς κατάρξασα. Τὰ δὲ περὶ τὸν Δάφνιν τὸν σικελικὸν ποιμένα, ὃν ἔνιοι Ἑρμοῦ καὶ νύμφης τινὸς υἱὸν γενέσθαι φασίν, οὐχ ὁμολογεῖται· οἱ μὲν γὰρ νύμφην τινὰ ἐρῶντι αὐτῷ τὸν ἑαυτῆς ἀνθυποσχέσθαι ἔρωτα λέγουσιν, ἐφ' ᾧ μηδέποτε μηδεμιᾶ ἄλλῃ αὐτὸν συνελθεῖν· ἐπειδὴ δ' ἐκεῖνος μεθυσθεὶς ποτε ἄλλῃ ὤμιλησεν, ὀργισθεῖσαν τὴν νύμφην τοῦ ἀπίστου ἐραστοῦ ἀφελεῖν τὴν ὄψιν. Ὁ δ' Ὀβιδίδιος ἄλλοις μυθοπλάσταις ἐπόμενος ἀπολιθωθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῆς νύμφης φησί. Διατὶ δ' ὁ ποιητής Ἰδαῖον τὸν Δάφνιν ἀποκαλεῖ, εἰ ἄρα ἀπὸ τοῦ ὄρους Ἰδης τοῦ ἐν Κρήτῃ ἢ ἐν Φρυγίᾳ, ἀδελόν. Ἴδε καὶ Διόδ. βιβλ. δ'. 84.

282). (χείμ. 280). Ὁ περὶ τοῦ Σίθωνος μῦθος ἄγνωστός ἐστι.

283). (χείμ. 281). Ἡ λέξις ἀδάμας ἐνταῦθα, ὥσπερ παρ' Ἡσιόδῳ (ἔργ. καὶ ἡμ. 149, Θεογ. 161) σημαίνει τὸν χάλυβα ἢ σίδηρον, εἰς ὃν ὁ Κέλμις μετεμορφώθη, θνητὸν εἶναι τὸν Δία διαφημίσας. Ἦν δ' ὁ Κέλμις εἰς τῶν Ἰδαίων Δακτύλων, ἥτοι Φρυγίων δαιμόνων, οἱ τῇ Κυβέλῃ ἐλάτρευον καὶ τὴν σιδηρουργίαν ἐξευρεῖν λέγονται· μετέθηκε δ' αὐτοὺς ὁ μῦθος εἰς Κρήτην, ὅπου ὁ Ζεὺς ἐγεννήθη. Εἰσὶ δ' οἱ τοῦτον οὐκ ἐπὶ τῆς ἐν Κρήτῃ Ἰδης, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἐν Φρυγίᾳ τεχθῆναι φασιν. Οἱ δὲ Κουρῆτες ἱερεῖς ἦσαν τῆς ἐν Κρήτῃ τοῦ Διὸς λατρείας, ἐν ἣ ἀσπίδας καὶ κύμβαλα κρούοντες κρότον μέγαν ἐποίουν εἰς μνήμην τοῦ κατὰ τὸν τοκετὸν τοῦ Διὸς γενομένου· ἡ γὰρ Ῥέα ἐν τῷ τίκτειν τὸν Δία, δεδοικυῖα μὴ ὁ Κρόνος τοῦ βρέφους κλαυθμυρίζομένου αἰσθόμενος, τοῦθ' ὁ τοὺς πρότερον τεχθέντας παῖδας ἐποίησεν, ἐπελθὼν καταπίει αὐτόν, προσέταξε τοῖς

Κουρῆσιν ἀσπίδας καὶ κύμβαλα κρούοντας ἀναίσθητον τῷ πατάγῳ ποιεῖν τὸν κλαυθυρισμόν.

286). (κείμεν. 283). *Κρόκος* νεανίσκος ἦν, οὗ Σμίλαξ νεάνις ἠράσθη· μετεμορφώθησαν δὲ εἰς τὸ ὁμώνυμον ἑκάτερος φυτόν. Πλειόνων δὲ φυτῶν τούνομα *σμίλαξ* φερόντων, *σμίλακα τὴν λείαν*, τὴν καθ' ἣμᾶς *περιπλοκάδα* καλουμένην νοητέον ἐνταῦθα.

293). (κείμεν. 291). καὶ οὖρομα δ' ἔσχευ' ἀπ' ἀμφοῖν. Ἑρμαφρόδιτος δηλονότι ἐκλήθη ἀπὸ τοῦ πατρὸς Ἑρμοῦ καὶ τῆς μητρὸς Ἀφροδίτης.

313). (κείμεν. 311). *κυτωραίω*, ἤτοι πυξίνῳ μετωνυμικῶς· *Κύτωρον* γὰρ καὶ *Κύτωρα* ὄρος Παφλαγονίας ἐστὶ πύξοις δασύ, ἀφ' οὗ τὸ ἐπίθετον *Κυτωραῖος* ὡς ἀπὸ τοῦ *Πάταρα* τὸ *Παταραῖος*.

333 κ. ἐ.). (κείμεν. 331 κ. ἐ.). Τὸ ἐρυθρόν χροῶμα εὐφυῶς τῷ λευκῷ μεμιγμένον ἐμφαίνειν θέλων ὁ ποιητὴς παράδειγμα ποιεῖται τὸ τοῖς λευκοῖς μῆλοις ἐπανθοῦν ἐρύθημα, ἢ τὸ τοῦ πορφύρα ἐπικεχρωσμένου ἐλέφαντος ἢ τὸ τῆς ἐκλειπούσης σελήνης· ἀργυροφεγγῆς γὰρ αὕτη συνήθως οὔσα ἐπικικῶς ἐν ταῖς ἐκλείψεσιν ἐρυθραίνεται. Ὑπεμφαίνει δ' ὁ ποιητὴς κατὰ μετάληψιν τὴν τῆς σελήνης ἐκλείψιν τῷ συνήθως κατ' αὐτὴν πραττομένῳ· ἔθος γὰρ ἦν τοῖς πάλαι, καὶ νῦν ἔτι τοῖς πολλοῖς τῶν Ἀσιατῶν, ὁπότ' ἀμαυρουμένην ἴδοιεν τὴν σελήνην, κύμβαλα καὶ ἄλλα χαλκᾶ σκεύη κρούοντας ἰσχυρῶς, κρότον μέγαν μάτην ποιεῖν, οἷον ἀμύνοντας αὐτῇ πρὸς τὸ πάθος· οἶονται γὰρ δαίμονας ἐναερίους τοῦ νυκτερινοῦ φωστῆρος ἐπικαλύπτειν τότε τὴν ὄψιν.

338). (κείμεν. 336). *ἔρθα λιπῶρ σε*. Κατ' ἔννοιαν μεθηρημένηται τὸ χωρίον, ὅπερ καὶ ἐν ἄλλοις τισὶ γέγονεν· ἔδει γὰρ τὸν ἀκριβῶς μεθερμηνεύοντα λέγειν· *τὸν τόπον τοῦτον σὺν σοὶ λιπῶρ*.

364). (κείμεν. 362). *τὸν ἄραξ μάρψας πετεηνῶν*. ἀναξ πτηνῶν κατ' ἀντονομασίαν ὁ ἀετός· ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλως τὸ τοῦ κειμένου *regia ales* (βασιλικὸς ὄρνις) ἐκδέξασθαι· εἰκότως γὰρ ἂν κληθεῖη οὕτως ὁ ἀετός, ὅτε τοῦ Διὸς ἱερὸς ὄρνις ὢν τοῦ ἀνδρῶν τε καὶ θεῶν βασιλεύοντος. Κατὰ ταύτην οὖν τῆς λέξεως τὴν ἐκδοχὴν ἐστὶ τὸν στ. 363 ὧδε μεταποιῆσαι·

ὡς ὅφεις ἀμφεπλάκη, τὸν περ μάρψας Διὸς ὄρνις·
Παράβαλε καὶ Ὁμ. ἰλ. μ. στ. 200 κ. ἐ.

370). (κείμεν. 368). *Ἀτλαντιάδης* καλεῖται ὁ νεανίσκος ἅτε τοῦ Ἑρμοῦ υἱὸς ὢν τοῦ μητρώθεν τὸ γένος ἐξ Ἄτλαντος ἑλκοντος.

377—378). (κείμεν. 375—376). Ἡ ἰσχυρῶς τῷ Ἑρμαφροδίτῳ

περιπλακεῖσα νόμῳ προσφυῶς παρὰβάλλεται πρὸς τὸν ἐνθεματιζόμενον καὶ συμφυόμενον τῷ δένδρῳ κλώνῳ.

417). (κεῖμ. 415) οὐρομ' ἔχουσ' ἀπὸ ρυκτός, ἦτοι καλοῦνται ρυκτερίδες.

419). (κεῖμ. 417). τηθίς, ἡ τῆς Σεμέλης ἀδελφὴ Ἰνώ.

421). (κεῖμ. 419). ἀδελφαί· ἦτοι ἡ Σεμέλη, καταφλεγείσα ὑπὸ τοῦ Διὸς (ἴδε· βιβλ. γ'. στ. 308), ἡ Αὐτονόη, ἥς ὁ υἱὸς Ἀκταίων ὑπὸ τῶν ἐκυτοῦ κυνῶν διεσπάσθη (ἴδε βιβλ. γ'. στ. 250)· ἔτι δὲ αὐτὴ αὕτη καὶ ἡ Ἀγαυή, ἀποκτείνασαι τὸν Πενθέα· (ἴδε βιβλ. γ'. στ. 720 κ. ἐ.).

422). (κεῖμ. 420). εἰς ἐπὶ τέχνους, τῷ Δεάρχῳ καὶ Μελικέρτῃ.

423). (κεῖμ. 420). καὶ θαλάμῳ Ἀθάμαντος· ὁ γὰρ τῆς Ἰνῆς ἀνὴρ Ἀθάμας βασιλεὺς ἦν Ὀρχομενοῦ, υἱὸς δ' Αἰόλου καὶ ἔγγονος Ἑλλήνος· ἡ δὲ τροφίμῳ θεῷ, ἦτοι τῷ Διονύσῳ. Τούτοις τῇ Ἰνῇ ἐναθρονομένη ἐχαλέπαινε ἡ Ἥρα, ὅτε πρὸς πάντα τὸν τοῦ Κάδμου οἶκον τὸν τῇ Εὐρώπῃ συγγενῇ ἀπεχθῶς ἔχουσα.

425). (κεῖμ. 423). μνηστῆρας· ἴδε βιβλ. γ'. σημ. εἰς στ. 584.

426). (κεῖμ. 424). υἱὸς εἰσοῦ, τοῦ Πενθέως.

432—433). (κεῖμ. 430—431). ὑποδείγμασιν οἰκείαις, ἀντὶ ὑποδείγμασιν οἰκείων, ἦτοι τῶν αὐτῆς ἀδελφῶν, αἱ τοῦ φρονεῖν ἐξεστῆκεσαν.

434). (κεῖμ. 432). Τὴν εἰς ἄδου ὁδὸν σμίλακι κατσκευασμένην ποιεῖ ὁ Ὀβίδιος διὰ τὸ τὸν καρπὸν τοῦ φυτοῦ δηλητηριώδη νομίζεσθαι.

436). (κεῖμ. 434). Τὸ ἐπίθετον ρωθρὴ τὴν βραδείαν τῆς Στυγὸς ἐμφαίνει ῥῆν· σκιαὶ δὲ ρέαι νοεῖσθωσαν ἐνταῦθα αἱ τῶν ἀρτίως τεθνηκότων ψυχαί.

437). (κεῖμ. 435). Μόνοις τοῖς εἰδώλοις ἦτοι ταῖς ἀνάιμοις καὶ ἀσάρκοις καὶ ἀνοστέοις σκιαῖς τῶν ταφῆς τυχόντων νεκρῶν ἐφείτο διαπλευσάσαις τὴν Στύγα εἰς ἄδου ἐλθεῖν· ἴδε Ὁμ. Ἰλ. ψ. στ. 71.

439 κ. ἐ.). (κεῖμ. 436 κ. ἐ.). Αἱ μὲν πύλαι καὶ οἱ οἶκοι τοῦ ἄδου ὁμηρικαί εἰσι φαντασίαι· ἡ δὲ ὑποχθόνιος πόλις ἔοικεν ἐπινενοῆσθαι ὑπ' Ὀβιδίου.

443). (κεῖμ. 443) παρὰβάλε Ὀμ., Ὀδ. λ. στ. 219 κ. ἐ.

446—447). (κεῖμ. 444—445) ἀγορὰν ἐν ἄδου καλεῖ ὁ ποιητὴς τὸν τόπον ὅπου ἀθροίζονται οἱ νεκροὶ καὶ ὁ Μίνως δικάζει· πρὸβλ. Ὁμ. Ὀδ. λ. στ. 568—571· οἶκον δὲ ἀνακτορὸς τὸ τοῦ Μίνω ἀνάκτορον, ὅπου πολλοὶ φοιτῶσι τῷ ἄρχοντι ἐντευζόμενοι,

ὥσπερ οἱ Ῥωμαῖοι εἰώθεσαν ζῶντες ἐν Ῥώμῃ ποιεῖν. Ποιεῖ δ' ὁ Ὀβί-
διος τοὺς νεκροὺς κατὰ μίμησιν Ὀμήρου καὶ κατὰ τὴν ἐπικρατοῦ-
σαν παρ' Ἑλλήσι καὶ Ῥωμαίοις δόξαν περὶ τὰ αὐτὰ ἐν ἄδου ἀσχο-
λουμένους, ἀ καὶ ζῶντες ἐπὶ γῆς ἐπετήδευον. Ὀμηρος μὲν γὰρ ποιεῖ
(Ὀδ. λ. στ. 572 κ. ἐ.) τὸν θηρευτὴν Ὠρίωνα·

Θῆρας ὁμοῦ εἰλεῦντα κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα,
τοὺς αὐτὸς κατέπεφνεν ἐν οἴοπόλοισιν ὕρесси.

Κατὰ δὲ Οὐῖργίλιον (Aen. VI. στ. 651 κ. ἐ.) χαίρουσιν ἐν ἄδου
οἱ ἥρωες, ὡς πρότερον ἐν τῷ βίῳ, ὅπλοις καὶ ἵπποις καὶ ἄρμασι.
Δηλὸς δ' ἐστὶ τούτοις καὶ Πλάτων ὁμοδοξῶν ἐν οἷς λέγει. « Ταύ-
την γὰρ δὴ, ἔφη, τὴν θεὰν ἀξίαν εἶναι ἰδεῖν, ὡς ἕκασται αἱ ψυχαὶ
ἠροῦντο τοὺς βίους· ἐλσεινὴν τε γὰρ ἰδεῖν εἶναι καὶ γελοῖαν καὶ
θαυμασίαν· κατὰ συνήθειαν γὰρ τοῦ προτέρου βίου τὰ πολλὰ αἰρεῖ-
σθαι (πολιτ. βιβλ. 1'. 619). Τούτοις καὶ ὁ Τεύτων ποιητὴς Σχίλ-
λερος ἠκολούθησεν ἐν τῷ ἄσματι αὐτοῦ, οὗ ἡ ἐπιγραφή *die Goet-
ter griechenlands* στρ. 13.

Σημειωτέον ἔτι ὅτι μετὰ τὸν ἐν τῷ κειμένῳ 445 στίχον ἀναγι-
γνώσκεται παρὰ τισιν ὁ παρεμβόλιμος στίχος·

exercet, aliam partem sua poena coeret.

ἀλλ' οὗτος λείπει ἐν τοῖς ἀρίστοις χειρογράφοις· δοκεῖ δ' ἀληθῶς
περιττεύειν καὶ ὑπ' ἀντιγραφῆς τινὸς νεωτέρου παρεντεθεῖσθαι,
ἀγνοοῦντος ἴσως ὡς ἔστι τό, τε *forum* καὶ τὸ *tecta* εἰς τὸ αὐτὸ
ῥῆμα *celebrant* κατὰ τὸ συντακτικὸν σχῆμα τὸ καλούμενον *zeugma*
ἀνενεγχεῖν. Χάριν δὲ τῶν καὶ τοῦ παρεμβολίμου στίχου ἀντεχομέ-
νων προστεθείσθω ἐνταῦθα καὶ ἡ ἐξῆς τούτου μεθερμηνεία·

ἀλλὰ καὶ δ' αὖτε δίκην ἔργων τίνουσιν ἀλιτρῶν.

451). (κειμ. 450). *Κέρβερος*. Ὁ τοῦ ἄδου πυλωρὸς κύων
μνημονεύεται δις παρ' Ὀμήρῳ (ἱλ. θ. 368 καὶ Ὀδ. λ. 623) ἄνευ
ονόματος. Κατὰ δὲ τὴν Ἡσιόδου Θεογονίαν (στ. 310) καλεῖται
Κέρβερος· ἦν δὲ κατὰ τὸν μῦθον πεντηκοντακάρηνος γόνος τῆς
Ἐχίδνης καὶ τοῦ Τυφῶνος.

452 καὶ 453). (κειμ. 450 καὶ 451). ἀδελφὰς ἐκφύσας
νυκτὸς τὰς Ἑριννῦς λέγει, αἱ καθ' Ἡσιόδον (Θεογ. 185) ἐκ τῆς
Γῆς, κατ' Αἰσχύλον δὲ (Εὐμεν. 321) ἐκ τῆς Νυκτὸς ἐγεννήθησαν.

454 καὶ 455). (κειμ. 452 καὶ 453). Ὁ *Τάρταρος*, ἐν ᾧ οἱ
κατακεκριμένοι ἐν ἄδου ἐκολάζοντο, σιδηραῖς πύλαις ἐκέλειστο·
ἀδάμας δ' ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐν στ. 283, τὸν σιδηρὸν σημαίνει ἡ
χάλυς. Παρὰ Οὐῖργιλίῳ τὰς σιδηρᾶς τοῦ ἄδου πύλας φυλάττει ἡ
Τισιφώνη (Aen. VI. στ. 552 κ. ἐ.). Πρῶτος δὲ ὁ Αἰσχύλος (Χοηφ.
1048) δρακοντοκόμους τὰς Ἑριννῦς, ὥσπερ τὰς Γοργόνας, ἐποίησε.

438 κ. έ.). (κειμ. 456 κ. έ.). Ὁ μὲν *Τιτυός* υἱὸς τῆς *Φῆς*, (Ὁδ. ή. 324) ἔρωτι ἀλοὺς τῆς *Λητοῦς* καὶ ποτε πειράσας αὐτὴν εἰς *Πυθώ* ἐρχομένην, κατετοξεύθη ὑπὸ τοῦ *Ἀπόλλωνος*· ἦν δ' οὕτω μέγας τὸ σῶμα, ὥστ' ἐπὶ δέκα πλέθρα κεῖσθαι αὐτὸν τετανυσμένον ἐν ἄδου, ἐνθα τὸ ἦπαρ αἰεὶ ὑπὸ γυπῶν δύο ἡσθίετο· ὁ δὲ *Τάρταλος*, υἱὸς μὲν *Διὸς* (κατ' ἄλλους δὲ *Τρωῶλου*), βασιλεὺς δὲ *Λυδίας* ἢ *Φρυγίας*, ἐπὶ λίμνῃ τινὶ ἐν ἄδου κατὰ τὴν *Ὀδύσσειαν* (λ. 582 κ. έ.) ἔστηκε δίφῳ πολλῷ συνεχόμενος καὶ τοῦ ὕδατος πιεῖν μάτην πειρώμενος· φεύγει γὰρ τοῦτο αἰεὶ, ὥστε μὴδ' ἄψασθαι αὐτὸν τοῖς χεῖλεσιν ἔχειν· καὶ καρπῶν δὲ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ὑπεραιωρουμένων οὐ δύναται γεύσασθαι, ἀναρπαζομένων καὶ τούτων ὑπὸ θυελλῶν καὶ ἀναρρίπτουμένων εἰς ὕψος. Κατ' ἄλλον δέ τινα μῦθον, ὃ *Εὐριπίδης* ἐν *Ὀρέστη* (στ. 970 κ. έ.) ἀκολουθεῖ, πέτρα μεγάλη τῇ κεφαλῇ τοῦ *Ταντάλου* ἐπεκρεμάσθη, ἣν αὐτὸς φυλασσόμενος αἰεὶ φόβῳ μεταπηδᾷ. Ἡ δὲ τῆς κολάσεως αἰτία, περὶ ἧς οὐδὲν μνημονεύεται ἐν τῇ *Ὀδυσσεΐᾳ*, οὐχ ὁμολογεῖται· οἱ μὲν γὰρ αὐτὸν φασὶ σύνδειπνον γενόμενον τοῖς θεοῖς τὰ θεῖα μυστήρια εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐξενεγκεῖν καὶ διὰ τοῦτο ἐν ἄδου κολάζεσθαι· οἱ δὲ ποινὴν αὐτὸν ἀσεβείας τίειν· τολμῆται γὰρ αὐτὸν τοὺς θεοὺς παρ' ἐαυτῶ ζενιζομένους ποτὲ πειρᾶσαι, τὸν υἱὸν *Πέλοπα* κρεουργήσαντα καὶ ἐψήσαντα καὶ ἐκείνοις παραθέντα εἰς δείπνον (ἴδε *Πίνδ.* *Ὀλυμπ.* *ἀ. ἀντιστρ.* *Ὺ'*). οἱ δὲ κλοπῆς δίκην αὐτὸν ὑπέχειν, νέκταρ ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἀμβροσίαν κλέψαντα καὶ τούτων μεταδόντα ἐπὶ γῆς τοῖς συμπόταις (ἴδε *Πινδ.* *Ὀλυμπ.* *ἀ. στρ.* *γ'*). Ὁ δὲ *Σίσυφος* πατὴρ *Διόλου* γενόμενος τοῦ βασιλεύσαντος ἐν *Ἐφύρᾳ* (ἴδε *Ἰλ.* *ζ'* *στ.* 152) ἐκολάζετο ἐν ἄδου λίθον παμμεγέθη εἰς τὸ ἀναντες ὄρους τινὸς αἰεὶ ἀνωθῶν, ὃς ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ πάλιν πολλῇ τῇ ῥύμῃ κατεκυλίετο. Καὶ τούτου δὲ τῆς ποινῆς αἰτία, ἧς οὐδεμίᾳ ἐν *Ὀδυσσεΐᾳ* γίγνεται μνεῖα, ἄλλη παρ' ἄλλοις ἀναγιγνώσκεται. Ὁ δὲ *Ἀπολλόδωρος* τοιαύτην αὐτῷ φησι δίκην ἐπιθεῖναι τὸν *Δία*, ὅτι τὴν ὑπὸ τούτου τῆς *Αἰγίνης* ἀρπαγὴν τῷ πατρὶ *Ἀσωπῷ* ἀγνοοῦντι ἐμήνυσε.

462). (κειμ. 460). *Ἰζίων* βασιλεὺς ἐν *Θεσσαλίᾳ*, εἰς οὐρανὸν ἀναχθεὶς ὑπὸ τοῦ *Διὸς*, συμπότης ἐγένετο τοῖς θεοῖς. Ὑπὸ δὲ τῆς εὐτυχίας ἰλιγγιάσας τῶν ὑπὲρ αὐτὸν ἐπεθύμησε, τῆς *Ἥρας* αὐτῆς ἐρασθεῖς. Ὁ δὲ *Ζεὺς* ὀργισθεὶς παρέστησεν αὐτῷ ἐξαικάσας τῇ *Ἥρᾳ* νεφέλην, καὶ ταύτῃ, ὡς δὴ θεᾷ, συγγενέσθαι τολμήσαντος αἰδῖαν αὐτοῦ κατέγνω ποινὴν τροχληατεῖσθαι ἐν ἄδου.

463 καὶ 464). (κειμ. 462 καὶ 463). *Βηλίδες*· οὕτως ὀνομάζονται ἀπὸ *Βήλου* τοῦ πάππου, βασιλέως *Αἰγύπτου*, αἱ ἀπὸ τοῦ πατρὸς *Δαναοῦ* *Δαναΐδες* καλούμεναι· ἦσαν δ' αὗται πεντή-

κοντα, τοῖς Αἰγύπτου τοῦ πατραδέλφου υἱέσι καὶ ἐαυτῶν μνηστῆρσιν ἰσάριθμοι, αἱ τοῦ πατρὸς κελεύσει τὸν ἐαυτῆς ἐκάστη νυμφίον ἐν τῇ κοίτῃ ἀπέκτειναν πλὴν μιᾶς τῆς Ὑπερμνήστρας, ἣ Λυγκέως τοῦ ἐαυτῆς νυμφίου ἐφείσατο. Ταύτης οὖν ἕνεκα τῆς ἀνοσιουργίας αἱ Δαναίδες ἐν ἄδου κολάζονται, εἰς τετρημένον λίθον ἀεὶ ἀντλοῦσαι.

467). (κεῖμ. 466). *κασιγνήτωρ*· ἀδελφοὶ Σισύφου εἰσὶν Ἀθάμας, Κρηθεύς, Σαλμωνεύς καὶ ἄλλοι τοῦ Αἰόλου υἱοί.

475). (κεῖμ. 474). *Τισιφόνη*, μία τῶν Ἑρινύων, ἣ φόνου πράσσεται ποινάς.

481). (κεῖμ. 480). *Ἰρις*· ὑπέρετις αὕτη τῆς Ἥρας οὔσα, θυγάτηρ δὲ Θούμαντος (υἱοῦ Πόντου καὶ Γῆς) καὶ Ἡλέκτρας τῆς Ωκεανίδος (ἴδε Ἡσιόδ. Θεογ. 265) καθαρτικῶ ὕδατι καταρράινουσα τὴν Θεάν ἐξ ἄδου ἐπανοῦσαν ἀγνίζει πρὸ τῆς εἰς οὐρανὸν εισόδου, ἵνα μὴ ἡ κατοικία τῶν θεῶν μιανθῇ. Τὴν αὐτὴν συμβολικὴν πράξιν ἴδε παρ' Οὐίργιλίῳ (Aen. VI στ. 229) παρ' ᾧ οἱ τοῦ Αἰνείου ἑταῖροι μετὰ τὸ θάψαι τὸν Μισσηνὸν καταρράινονται.

482). (κεῖμ. 481). *δαῖδα ἐλοῦσα*· δαῖδας ἐν χερσὶ φέρουσαι αἱ Ἑρινῦς διώκουσι τοὺς ἀνόσια πράξαντας.

487 καὶ 488). (κεῖμ. 486 καὶ 487). Εἰκότως ὁ ποιητὴς σταθμοὺς Αἰόλου ἢ Αἰολίου καλεῖ τοὺς τοῦ οἴκου τοῦ Ἀθάμαντος οὗτος γὰρ Αἰόλου υἱὸς ἦν.

502). (κεῖμ. 501). *Ἐχιδρῆς*. Κατὰ τὴν Ἡσιόδου Θεογονίαν ἡ Ἐχιδνα Χρυσάορος καὶ Καλλιρρόης, κατ' ἄλλους δὲ Ταρτάρου καὶ Γῆς ἦν θυγάτηρ.

509—510). (κεῖμ. 508—509). Οὕτω ταχέως, φησί, τὴν καιομένην δαῖδα ἡ Τισιφόνη περιεδίνει, ὥστε κύκλον πυρὸς συνεχῇ ὀρᾷσθαι, ὥσπερ διωκόντων ἄλληλα κύκλω τῶν φωτεινῶν σημείων, ἐξ ὧν ἡ τοῦ κύκλου φωτεινὴ περιφέρεια σύγκειται.

512). (κεῖμ. 511). *ὅη πάλιρ εἰς ἀτθην*· οὕτως ἀπλῶς μεθρημίνευται ἐκ μετρικῆς ἀνάγκης τὸ ἐν τῷ κειμένῳ διὰ πλειόνων κεκαλλιεπημένον· *ad inania magni regna redit Ditis* εἰς τὴν κενὴν τοῦ μεγάλου Πλούτωνος βασιλείαν ἐπάνεισι· καλεῖται δὲ ὁ ἄδης βασιλεία κενὴ ὡς ὑπὸ σκιῶν μόνον οἰκούμενος.

526). (κεῖμ. 525). Ἡ ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς ἀκτῆς τῆς Μεγαρικῆς κειμένη *Μολουρίς πέτρα* ἐνομιζέτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐκείνη εἶναι, ἀφ' ἧς ἡ Ἰνώ ἐαυτὴν μετὰ τοῦ Μελικέρτου εἰς θάλασσαν ἔρριψε. Διὸ Λευκοθέα καὶ Παλαίμονι τοῖς ἐναλίοις θεοῖς καθιέρωτο, εἰς οὓς ἡ Ἰνώ μετὰ τοῦ παιδὸς ἐπιστεύετο μεταμορφωθῆναι.

532 κ. ε.). (κεῖμ. 531 κ. ε.). Ἡ Ἀφροδίτη μητρομήτωρ ἦν τῆς

Ἰνούς, ἥς τὴν μητέρα Ἀρμονίαν ἐξ Ἄρεως ἔτεκεν. (ἴδε βιβλ. γ'. σσμ. εἰς στ. 132). Εἰκότως οὖν ὑπὲρ ταύτης ἰκετεύει τὸν ἑαυτῆς πατρῷον Ποσειδῶνα.

534). (κειμ. 533). Ὁ μὲν Ζεὺς ἄρχει τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς· ἐγγίστα δ' αὐτῷ κεῖται ἡ θάλασσα, ἡ τοῦ Ποσειδῶνος ἀρχή. Πόρρωτέρω δ' ὑπὸ γῆν ὁ ἄδης ἐστίν, ἐν ᾧ τὰ τοῦ Πλούτωνος βασίλεια ἱδρύται.

536). (κειμ. 534). Ἰόνιον μὲν πέλαγος τὸ μεσημβρινὸν τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης μέρος καλεῖται· ὁ δὲ Σαρωνικὸς κόλπος, εἰς δὲ ἀπὸ τῆς Μολουρίδος πέτρας ἡ Ἰνὼ ἑαυτὴν μετὰ τοῦ Μελικέρτου ῥίψαι μεμύθειται, πόρρω τοῦ Ἰονίου πελάγους κεῖται, εὐρυτάτοις ὀρίοις, τῇ τε Πελοποννήσῳ πάσῃ καὶ τῷ κορινθιακῷ κόλπῳ, ἐκείνου διοριζόμενος. Τί οὖν; τοσαύτην περὶ τὴν Γεωγραφίαν ἄγνοιαν τοῦ Ὀβιδίου κατηγορήσομεν; Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ· ἀλλ' ἐκεῖνο μᾶλλον ἐνθυμητόν, ὅτι οὐδαμοῦ παρὰ τῷ ποιητῇ ἀκριβῶς ἡ θάλασσα ὠρίσται, εἰς ἣν ἤλατο ἡ Ἰνὼ μετὰ τοῦ παιδός· ὥστ' ἔξεστιν ἡμῖν ὑποθέσθαι οὐ τὸν Σαρωνικὸν κόλπον κατὰ νοῦν ἔχειν αὐτόν, ἀλλ' ἄλλην τινὰ γείτονα θάλασσαν, οἷον τὸν κορινθιακὸν κόλπον, τὸν τῷ Ἰονικῷ πελάγει συνεχόμενον.

538 καὶ 539). (κειμ. 537 καὶ 538). Ἀφροδίτη καὶ Ἀφρογέγεια ἐκλήθη ἡ Ἀθηναῖα ἀπὸ τοῦ τῆς θαλάσσης ἀφροῦ, ἐξ οὗ καθ' Ἡσίодον (Θεογ. 155)· ἐγεννήθη. Ἀνωτέρω δὲ (στ. 533) ἀδελφιδὴν τοῦ Ποσειδῶνος, ἥτοι τοῦ Διὸς θυγατέρα τὴν Ἀφροδίτην ποιεῖ ὁ Ὀβίδιος τῷ Κρητικῷ μύθῳ ἐπόμενος· οὐ θαυμαστὸν δὲ τὸ μὴ ὁμολογεῖν αἰεὶ τοὺς ποιητὰς ἑαυτοῖς.

543). (κειμ. 542). Οἱ παρ' Ἑλλήσι Λευκοθέα καὶ ὁ Παλαίμων τοῖς παλαιτάτοις ἰταλικοῖς Θεοῖς Ματούτα καὶ Πορτούμνῳ παρὰ Ῥωμαίοις συγκέχυνται, ὡς ὁ αὐτὸς Ὀβίδιος λέγει·

Leucothea Graeis, Matuta vocaberis nostris
in portus nato jus erit omne tuo,
Quem nos Portumnum, sua lingua Palaemona dicet.
Fast. 6, στ. 545 κ. ε.

544). (κειμ. 543). Σιδορία ἐνταῦθα τὰς Θεβαίας ὀνομάζει ὁ ποιητὴς διὰ τὸ Κάδμον τὸ τῶν Θεβῶν κτίστην ἐκ Φοινίκης εἰς Ἑλλάδα μετοικῆσαι.

545). (κειμ. 544). Πρυμνῇ πέτρῃ, τῇ ἐσχάτῃ πρὸς τὴν θάλασσαν· ἡ αὐτὴ δ' αὕτη ἐστὶ τῷ ἐν τῷ κειμένῳ primo saxo, ἥτοι τῇ πρώτῃ ἀπὸ τῆς θαλάσσης.

548). (κειμ. 547). Παλλακίδα τὴν Σεμέλην νοεῖτω ὁ ἀναγνώστης.

563). (κειμ. 562). *Ἰσμηνίδες* λέγονται ἐνταῦθα αἱ ὄρνεις, εἰς ἃς αἱ τῆς Ἰνοῦς θεράπαιναι μετεβλήθησαν, ἅτε Θηβαῖαι οὔσαι.

609). (κειμ. 608 κ. έ). *Ἀκρίσιος* υἱὸς μὲν ἦν Ἄθαντος, ἔγγονος δὲ Λυγκέως, δισέγγονος δὲ Δαναοῦ, Ἄργους δὲ βασιλεὺς. Ὁ δὲ Δαναὸς πατὴρ Βήλου ἐγένετο, οὗ ἀδελφὸς ἦν Ἀγέτωρ ὁ τοῦ Κάδμου πατὴρ, Βάκχου δὲ πρόπαππος. Κατὰ τὸν Ἀπολλόδωρον (3, 5, 3) ἐπειδὴ ὁ Βάκχος ἐαυτὸν τοῖς Θηβαίοις θεὸν ἐδήλωσεν ὄντα, εἰς Ἄργος ἀφίκετο. Τιμῆς δὲ θείας ἐκεῖ οὐ τυχὼν, μανικὸν πάθος ταῖς γυναῖξιν ἐνεποίησε· τὰ γὰρ θηλάζοντα ἐαυτῶν βρόφη κατήσθιον.

612). (κειμ. 611). *Περσεὺς*, υἱὸς Διὸς καὶ Δανάης θυγατρὸς Ἀκρίσιου, ἧ ὁ θεὸς ὠμίλησεν, ἐν εἵδει χρυσοῦ ἀστοῦ εἰς τὸν θάλαμον εἰσελθὼν, ἐν ᾧ ἐκέλειστο ὑπὸ τοῦ πατρὸς δεδιότος τὸ θέσφατον· ἐκέχριστο γὰρ ἐκπνεῖσθαι αὐτὸν τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ ἐγγόνου.

615). (κειμ. 614 κ. έ). ὁ μὲν (ὁ Βάκχος) *πόλον ἤλυθ'*. Ὁ Βάκχος μετὰ τὸ καταφανῆ ἐπὶ γῆς τὴν θεῖαν ἐαυτοῦ δύναμιν καταστῆσαι καταβὰς εἰς ἄδου τὴν μητέρα Σεμέλην ἐκεῖθεν ἀνήγαγε καὶ Θυῶνην αὐτὴν ὀνομάσας συνανέβη εἰς οὐρανόν. Ἀπολλόδ. 3, 5, 3.—*Ὁ δὲ σκύλος χερσὶ φέρων* κ. τ. έ). Ὁ Περσεὺς νοεῖται ἐνταῦθα, ὃς τὴν δρακοντοκόμον Μεδούσαν ἔκτεινε· *σκύλος* δὲ ἡ *σκύλον* ἢ ταύτης κεφαλὴ. Τὸν περὶ τοῦ φόνου τῆς Μεδούσης μῦθον ὕστερον ἐπάγει ὁ Ὀβίδιος στ. 774. κ. έ. Τὰ δὲ περὶ βλαστήσεως τῶν πολλῶν ἐν Λιβύᾳ ὄψεων ἐκ τῶν Ἀπολλωνίου Ἀργοναυτικῶν ἀπεμάξατο ὁ ἡμέτερος ποιητής· ἐκεῖνος γὰρ (Ἀργον. δ' στ. 1513 κ. έ). ἄδει περὶ τοῦ πράγματος τάδε·

Εἶτε γὰρ ἰσόθεος Λιβύην ὑπερέπτατο Περσεὺς
Εὐρυμέδων (καὶ γὰρ τὸ κάλεσκέ μιν οὔνομα μήτηρ)
Γοργόνας ἀρτίτομον κεφαλὴν βασιλῆϊ κομίζων,
ὄσσαι κυανέου στάγες αἵματος οὐδας ἔκοντο,
αἱ παῖσαι κείνων ὀφίων γένος ἐβλάστησαν.

617). (κειμ. 616). Τῷ Περσεῖ ἐπὶ τὸν τῆς Γοργόνας ὀρμωμένον φόνον πέδιλα πτερωτά, οἷα ὁ Ἑρμῆς ὑποδεδεμένος εἰκονίζεται, αἱ νύμφαι παρέσχον· ἴδε Ἀπολλόδ. 2, 4, 2.

626). (κειμ. 625). *Ὁ Καρκίνος* κείμενος ἐπὶ τῆς Ἐκλειπτικῆς νοτιωτέραν τῶν Ἀρκτων ἐν τῷ οὐρανῷ ἔχει θέσιν καὶ διὰ τοῦτο χώρας νοτιωτέρας τῶν ὑπὸ τὰς Ἀρκτους σημαίνει.

639). (κειμ. 638). *Χρύσεα μῆλα*, τὰ τῶν Ἑσπερίδων, ὧν ὁ τόπος οὐχ ὁμολογεῖται ὑπὸ τῶν μυθογράφων. Ἐδρέψατο δ' αὐτὰ ὁ Ἡρακλῆς τὸν φυλάττοντα δράκοντα κτείνας, ὃ δὴ ἐνταῦθα (στ. 645 καὶ 646) διὰ χρησιμοῦ προμηνύεται.

644). (κειμ. 643). *Θέμις Παρρασία*· ἴδε βιβλ. α. σημ. εἰς στ. 321.

650 καὶ 651). (κειμ. 648 καὶ 649). ἀπόστιχε κτλ. Ἄπιθι ἐντεῦθεν μὴ οὐδὲν ὠφελήσῃ σε τῶν ψευδῶν σου ἔργων τὸ κλέος καὶ ὁ πατήρ σου Ζεὺς.

657). (κειμ. 656). ἐπιστρεφθεῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτὸς τὴν τῆς Μεδούσης ἰδὼν κεφαλὴν ἀπολιθωθῇ.

664). (κειμ. 663). *Ἰπποτάδης* ὁ Αἴολος λέγεται, ὅτι τὸν ἱππότην ἔσχε πατέρα· ἦν δ' ὁ Αἴολος κατὰ τὸν μῦθον τῶν ἀνέμων ταμίας, ὅτε μὲν αὐτοὺς καθειργνύς, ἄλλοτε δ' ἀπολύων· ἴδε Ὀμ. Ὀδ. κ. στ. 21—22.

666). *Πτέρυγας* τὰ πτερωτὰ πέδιλα.

667). *καμπύλον ὄπλον*, ἥτοι τὴν ἄρπην, ἣ ὁ Περσεὺς ὄπλῳ ἐχρῆτο.

670). (κειμ. 664). *Κηφέως* υἱὸς ἦν Βήλου καὶ Ἀγχινός, ἀδελφὸς δὲ Αἰγύπτου, Δαναοῦ καὶ Φινέως, βασιλεὺς δὲ Αἰθιοπίας ἢ κατὰ τινὰς τῆς ἐν Φοινίκη Ἰόππης. Κατὰ τούτους τὰ περὶ Ἀνδρομέδας μυθολογούμενα περὶ τὴν Ἰόππην ἐγένετο, ὅπου ἔτει νηΐ. πρὸ Χριστοῦ ὅστ' ἀπολελιθωμένα ἀνορυχθέντα εἰς Ῥώμην ἐκομίσθη κατὰ τὸν Πλίνιον (nat. hist. 9, 5) τοῦ κήτους πιστευθέντα εἶναι ἐκεῖνου, ὃ Περσεὺς τῇ τῆς Μεδούσης κεφαλῇ εἰς λίθον πάλαι μετέβαλε.

672). *Κασσιόπη* ἢ *Κασσιόπεια* τοῦ Κηφέως γυνὴ τὰς Νηρείδας ὑπερβάλλεσθαι τῷ κάλλει ἐκόμπαζεν· ὀργισθεὶς δ' ἐπὶ τούτῳ ὁ Ποσειδῶν καὶ τὴν ἀλαζονευσταμένην κολάσαι βουλόμενος ἐνάλιόν τι τέρας τὴν χώραν λυμαίνεσθαι ἔπεμψεν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἐν Λιβύῃ μαντεῖον τοῦ Ἄμμωνος πυθανομένῳ ἀπεθέσπισεν ὁ θεὸς ἀπαλλαγὴν οὐκ ἔσεσθαι τοῦ κακοῦ, εἰ μὴ Ἀνδρομέδαν τὴν θυγατέρα βορὰν τῷ κήτει προθείη, τὰ ὑπὸ τοῦ μαντείου κελεύόμενα ἐπιτελέσαι ἀναγκασθεὶς, τὴν παρθένον ἐπὶ τῆς ἀκτῆς πέτρα τινὶ προβλήτι προσεπαττάλευσε.

673). *Ἀβαρτιάδης* καλεῖται ἔτι ὁ Περσεύς, ἅτε γεννηθεὶς ἐκ Δανάης τῆς Ἀκρισίῳ θυγατρὸς, ἐγγόνου δὲ Ἄβαντος.

676). (κειμ. 675). *μαρμάρεόν κεν ὅτσα θ' ὄρ' αἶν τύπον*. Ἐν τούτοις ἔοικεν ὁ Ὀβίδιος τὸν Εὐρύπιδην ἀπομιμήσασθαι, οὗ χωρίον τι ἐκ τῆς Ἀνδρομέδας εἰς ἡμᾶς περισέσωσται ἔχον ὧδε·

ἔα, τίν' ὄχθον τόν δ' ὄρῳ περίρρυτον ἀφρῶ θαλάσσης
παρθένου τ' εἰκὼ τίνα ἐξ αὐτομόρφων λαΐνων τυκισμάτων
σοφῆς ἄγαλμα χειρός;

696). (κειμ. 695). *μένει χρόνος ἐς δάκρυ ὕμμι· μένει*

ὑμῖν μακρὸς χρόνος εἰς τὸ τὴν κόρην δακρύνει; ἐὰν νῦν μὴ σωθῇ.

703). ἔδρα ἐνταῦθα ὁ Περσεύς τὰ ἑαυτοῦ πλεονεκτήματα ὀνομάζει.

710—711). (κεῖμ. 709). βαλεαρίς σφενδόνη ἴδε βιβλ. β'. σημ. εἰς στ. 727.

712). (κεῖμ. 711). γαῖαν ἀπώσας ἴδε βιβλ. β'. σημ. εἰς στ. 786.

721). (κεῖμ. 720). Ἰραχίδης καλεῖται ὁ Περσεύς. Δύναται δ' ἐνταῦθα τὸ Ἰναχίδης ἴσον τῷ Ἀργεῖος. Ἰναχος γὰρ Ἀργους ἐγένετο παλαιάτος βασιλεὺς, ἀφ' οὗ καὶ ὁ παραβρέων τὸ Ἄργος ποταμὸς Ἰναχος ἀπεκλήθη, πρότερον κατακλύζων τὸ πεδίον, εἴτα δ' εἰς μίαν κοίτην συσταλὲς ὑπ' ἐκείνου. Τί δὲ σημαίνει τὰ ῥήματα γναμπτὸς μέχρις ὄγκου, δι' ὧν ἐξηλλήνισται μοι τὰ τοῦ κειμένου *curvo tenus hamo*; Ὅτι μὲν τὸ τοῦ Περσέως ὄπλον ξίφος ἦν δρεπανοειδὲς κεκαμμένον (*ensis falcatus*) ἄρπη καλούμενον, δῆλον· ἀλλὰ τὸ *hamus* ἐνταῦθα οὐ δοκεῖ μοι σημαίνειν τὴν τοῦ ξίφους καμπήν, ἀλλ' ὄγκον τινὰ (ἐξ οὗ τὸ ἐπίθετον ὄγκιος), ἥτοι ἀγκιστρῶδη τινὰ αὐτοῦ ἐξοχὴν ἢ ἀκίδα, ἥπερ εἰς τὰς σάρκας εἰσωθουμένη εὐρύτερον τὸ τραῦμα καὶ δεινότερον ἀπειργάζετο.

744). (κεῖμ. 743). Φορκυρίδης, τῆς τοῦ Φόρκυρος θυγατρὸς. Ἦν δ' ὁ Φόρκυς ἢ Φόρκυν κατὰ τὸν Ἡσίοδον (Θεογ. στ. 237 καὶ 270 κ. ἐ.) υἱὸς Πόντου καὶ Γῆς, Νηρέως δὲ καὶ Θάμαντος ἀδελφός, βασιλεύων ἐν τῇ θαλάσῃ· μιγείς δὲ Κητοὶ τῇ ἑαυτοῦ ἀδελφῇ ἐγέννησε τὰς Γοργόνας, τρεῖς τὸν ἀριθμόν, ὧν αἱ μὲν δύο, ἡ Σθενὼς καὶ ἡ Εὐρυάλη ἀθάνατοι ἦσαν· ἡ δὲ τρίτη ἡ Μέδουσα καλουμένη, θνητή. Ὦσκουν δ' αὐτὰι ἐπὶ τῆς δυτικῆς τῆς γῆς ἐσχατιᾶς ἐγγὺς τοῦ κήπου τῶν Ἑσπερίδων. Ἀδελφαὶ δὲ τῶν Γοργόνων, Φορκυνίδες καὶ αὐταί, αἱ καλούμεναι γραῖαι ἐγένοντο, δύο τὸν ἀριθμόν, ὧν ἡ μὲν Παφρηδῶ, ἡ δὲ Ἐνυὼ ἐκαλεῖτο, αἷς καὶ τρίτῃ ὕστερον ὑπὸ τῶν μυθογράφων ἡ Δεινὴ προσετέθη· πᾶσαι γραῖαι ἐκ γενετῆς. Ποιεῖ δ' αὐτὰς ὁ Αἰσχύλος διὰ τὴν τῆς κόμης λευκότητα κυκνομόρφους, ἕνα κοινὸν ὀφθαλμὸν καὶ ὀδόντα ἐχούσας. Ἐγένοντο δ' ἔτι ἐκ Φόρκυνος καὶ Κητοῦς αἱ καλούμεναι Ἑσπερίδες καὶ Ἀάδων ὁ τὰ χρυσᾶ τούτων μῆλα φυλάσσων δράκων, καὶ Ἑκάτη, καὶ Σκύλλα (ἴδε Ἡσίοδ. Θεογ. 270 καὶ 333 κ. ἐ.).

754). (κεῖμ. 753) κ. ἐ. Βωμούς τρεῖς τρισὶ θεοῖς ἀνίδρυσεν ὁ Περσεύς· τῷ μὲν Ἑρμῇ, ὅτι τὴν ἄρπην ἐδεδώκει αὐτῷ· τῇ δ' Ἀθηνᾷ ὅτι τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐν τῷ κτείνειν τὴν Μέδουσαν κατεύθυνεν, ἢ ὅτι τὸ ἔσοπτρον παρεσχέκει, ἐν ᾧ ἐκείνος τὴν τῆς Μεδούσης εἰκόνα

ὄρων ἀκινδύνως αὐτὴν ἀπεδειροτόμησε· τῷ δὲ Διὶ ἄτε ἀνδρῶν τε καὶ θεῶν πάντων ἀνακτι.

757 κ. ε.). Τὸ ἐν τῷ κειμένῳ *Andromedam et tanti praemia facti σχῆμά* ἐστὶ συντακτικόν, τὸ καλούμενον ἐν διὰ δυοῖν. Ἀπροιον δὲ λέγει τὴν Ἀνδρομέδαν διὰ τὸ τὸν Περσέα τὴν ὡς προΐκα ὑπεσχμένην αὐτῷ παρὰ Κηφῆως βασιλείαν ἀπείρασθαι.

765). *Κηφῆων*, τῶν Αἰθιόπων· ἴδε περὶ Κηφῆνων Ἡρόδ. βιβλ. ζ'. 61.

766—770). Τὸ κείμενον οὐκ ἔρρωται ἐν τοῖς χειρογράφοις. Ἐντισιν αὐτῶν (καὶ τούτοις ἀλλήλων κατὰ λέξιν τινὰ διαφέρουσι) κεῖνται οἱ ἐξῆς στίχοι·

766). *cultusque genusque locorum*

767). *quaerit Abantiades. Quaerenti protinus unus*

768). *narrat Lyncides, moresque animumque virorum.*

ἀλλ' αἱ λέξεις *Abantiades* — *narrat* παρέγγραπτοι φαίνονται οὔσαι· ἔοικε δ' αἰτία γένεσθαι τῆς παρεγγραφῆς ἡ λέξις *Lyncides*, ἣν τινες παρανόησαντες οὐ τὸν Περσέα, ἀλλὰ τῶν Κηφῆνων τινὰ σημαίνειν ᾤθησαν. Ἀλλὰ δῆλον ὅτι *Lyncides* (Λυγκεΐδης) αὐτός ἐστιν ὁ Περσεύς· ὁ γὰρ πάππος αὐτοῦ Ἀκρίσιος υἱὸς μὲν Ἄβαντος, ἔγγονος δὲ Λυγκέως ἦν. Καὶ ἀλλαχοῦ δὲ Ὀβιδίου (βιβλ. ε. στ. 99 καὶ 185) τῷ παππωνυμικῷ ὀνόματι *Lyncides* κέχρηται τὸν Περσέα δηλοῦν βουλόμενος. Ἀτοπον δ' ἐστὶ κατὰ τὰ παρεγγεγραμμένα τὸν Λυγκεΐδην, ἥτοι τὸν Περσέα ἐαυτῷ ἐρομένῳ διηγέσθαι τὰ περὶ τῆς χώρας τῶν Κηφῆνων καὶ τῶν ἡθῶν τῶν κατοίκων. Ἐξοβελέσις οὖν τὴν παρεγγραφὴν ἐν δὲ τῷ στίχῳ 770 ἀντὶ τῆς κλητικῆς *Perseu* τὴν ὀνομαστικὴν *Cepheus* γράψας, ὡς ὀρθῶς ὁ *M. Haupt* ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Μεταμορφώσεων τοῦ Ὀβιδίου ἐποίησε, μεθρημῆνευσα ἐλληνιστὶ τὸ εἰρημένον χωρίον οὕτω διωρθωμένον·

766). *cultusque genusque locorum*

quaerit Lyncides moresque animumque virorum.

768). *quae simul edocuit: nunc, o fortissime, dixit
fare precor, Cepheus, quanta virtute quibusque
artibus abstuleris crinita draconibus ora.*

772). Ἀγνηρορίδης ὁ Περσεύς ἐνταῦθα λέγεται κατ' εὐρυτέραν τοῦ παππωνυμικοῦ σημασίαν. Ὁ γὰρ Ἀγῆνωρ ἀδελφὸς ἦν Βήλου (ἴδε σημ. εἰς στ. 463), ὁ δὲ Περσεύς ἀπὸ Βήλου τὸ γένος ἔλκων ἀπόγονος μὲν οὐκ ἦν Ἀγῆνωρος, ὅμως γένει προσῆκεν αὐτῷ. Οὐκ ἀπίθανον δὲ δοκεῖ *Agenorides* ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ *Abantiades* ἀντιγραφῆς τινὸς ἀβλεψίᾳ ἐκ παλαιοῦ εἰς τὸ κείμενον παρεῖσθαι.

775). Φορκίδες καὶ Φορκυρίδες αἱ Γραῖαι· ἴδε σημ. εἰς στίχ. 744.

782—783). Ταῦτα συνωδὰ τοῖς Ἀπολλοδώρου λέγοντος περὶ τοῦ Περσέως ὅτι, κατευθυνούσης τὴν χεῖρα Ἀθηνᾶς, ἀπεστραμμένος καὶ βλέπων εἰς ἀσπίδα χαλκὴν, ἐν ἣ τὴν εἰκόνα τῆς Γοργόρος ἐώρα, ἐκαρπατόμησεν αὐτήν.

783—786). Καθ' Ἡσιόδον (ἐν Θεογονίᾳ στ. 278) ὠμίλησε τῇ Μεδούσῃ ὁ Ποσειδῶν· ὅτε δ' αὐτὴν ἀπεδειροτόμησεν ὁ Περσεύς, ἔκθορε Χρυσάωρ τε μέγας καὶ Πήγασος ἵππος.

Εἶδ' ὁ Ἡσιόδος πτερωτὸν ὑπέλαβε τὸν Πήγασον, ὥσπερ οἱ ὕστερον, ἄδελον· οὐδὲν γὰρ περὶ τούτου σαφές τὸ εἰρημένον χωρίον δηλοῖ. Τῷ Πηγᾶσφ χρώμενος ὁ Βελλεροφῶν τὴν Χίμαιραν ἔκτεινεν (ἴδε Ἡσιόδ. Θεογ. στ. 325). Ὁ αὐτὸς δὲ Πήγασος τῇ ὀπλῇ τὴν πέτρην πλῆξας τὴν Ἰπποκρήνην ἐπὶ τοῦ Ἐλικῶνος ἀναβλύσαι ἐποίησεν (ἴδε Ὀβιδ. Μεταμ. βιβλ. ε. στ. 256 κ. ε.). Τὸ δὲ τὸν Πήγασον Μουσῶν εἶναι ἵππον ἐπτερωμένον, ᾧ οἱ ποιηταὶ ἐποχούμενοι εἰς ὕψος αἴρονται, τῶν νεωτέρων ἐστὶν ἐπίνοια, παρ' οὐδενὶ τῶν ἀρχαίων καίμενον. Ἀδελφὸς δὲ Πήγασος λέγεται (ἐν στ. 786) τοῦ Χρυσάωρος, ὅτι ἅμα τούτῳ τῆς Μεδούσης ἐξέθορε. Κατὰ δὲ τὴν Ἡσιόδου Θεογονίαν Καλλιρρόῃ τῇ Ὠκεανίδι ὁ Χρυσάωρ μιχθεὶς τὸν Γηρυόνην ἐγέννησε καὶ τὴν Ἑχιδναν, περὶ ἧς ἴδε καὶ σημ. εἰς στ. 451.

788). Πρβλ. στ. 625 κ. ε.

797—798). Οὐ πάνυ συνωδὰ ταῦτα τοῖς ἡσιοδεοῖς (Θεογ. 278 κ. ε.).

Τῇ δὲ μιῇ παρελέξατο Κυανοχαίτης
ἐν μαλακῷ λειμῶνι καὶ ἄνθεσιν εἰαρινοῖσι.

802—803). Οἱ τελευταῖοι οὗτοι στίχοι οὐχ ὥς παρ' ἑαυτοῦ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ τῇ τοῦ Περσέως διηγήσει ἐπάγονται, ἀλλὰ μέρος ταύτης εἰσὶ συνεχές· δηλοῖ δὲ μάλιστα τοῦτο ἢ τοῦ ἐπομένου ε. βιβλίου ἀρχή, ἐν ἣ αὐτὸς ὁ ποιητὴς παρίσταται λέγων. Ἄπορον ἄρα, διατὶ ὁ Περσεύς, ὃς αὐτὸς ἔτι τὴν τῆς Μεδούσης κεφαλὴν κατέχει καὶ σμικρῷ ὕστερον αὐτῇ ἐν τῇ κατὰ τοῦ Φινέως μάχῃ (βιβλ. ε. στ. 182—235) ἔτι δὲ κατὰ τοῦ Προΐτου (αὐτόθι στ. 240—241) καὶ κατὰ τοῦ Πολυδέκτου (αὐτόθι στ. 249) χρήσεται, τῇ δ' Ἀθηνᾶ οὐ πρότερον ἀνέθηκε πρὶν τιμωρῆσασθαι τοῦτον, ἐνταῦθα ὅμως φορεῖσθαι ἤδη φησὶν αὐτὴν ὑπὸ τῆς θεᾶς. Εἰ οὖν γνήσιοι οἱ εἰρημένοι δύο στίχοι εἰσὶν, ὑποθετέον πρὸς λύσιν τῆς ἀπορίας ὅτι ὁ Ὀβιδιος οὐκ αὐτὴν ἐνταῦθα τὴν τῆς Μεδούσης κεφαλὴν φορεῖσθαι λέγει ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς, ἀλλὰ τινὰ αὐτῆς εἰκόνα, οἷαν οἱ Κύκλωπες ἐν Αἰνείαδι (βιβλ. ἡ. στ. 435 κ. ε.) χαλκεύουσιν, ἣν πρότερον ἤδη ἔοικε κατασκευάσασθαι ἢ θεᾶ, ὅτε τὴν τῆς Μεδούσης κόμην εἰς ὄφεις μετέβαλε.

ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ Ε΄.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

ΤΕΛΟΥΜΕΝΟΝ τῶν τοῦ Περσέως καὶ τῆς Ἀνδρομέδας γάμων, αἴφνης βοῆς καὶ θορύβου τὰ τοῦ Κηφέως πίμπλαται βασιλεία. Φινεὺς γὰρ ὁ τούτου μὲν ἀδελφὸς τῆς δ' Ἀνδρομέδας μνηστήρ σὺν ὄχλῳ ἀνδρῶν ἐνόπλων πολλῶ ἐπελθὼν, κτεῖναι τὸν Περσέα καὶ βίᾳ τὴν μνηστὴν ἀπαγαγέσθαι πειρᾶται· συμβολῆς δὲ γενομένης, ἐν ἧ οὐκ ὀλίγοι ἐκατέρωθεν ἔπεσον, συγχνοὺς ὁ Περσεὺς κτείνας τῶν πολεμίων, ἐπειδὴ τὸ τούτων πλῆθος ἐώρα τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς καθυπέρτερον ὄν, ὅπλῳ ἀμάχῳ τῇ τῆς Μεδούσης κεφαλῇ κατ' αὐτῶν χρῆσασθαι ἔγνω· καὶ δὴ ταύτην ἐπιδεικνὺς πανταχῇ, ἄλλους τε πολλοὺς καὶ τὸν Φινέα αὐτὸν δείσαντα καὶ συγγνώμην αἰτούμενον μεταβάλλει εἰς λίθον. Εἴτα δὲ τὴν Ἀνδρομέδαν ἀγόμενος εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνεισι Ἀκρισίῳ τῷ πάππῳ τιμωρός, καὶ τὸν Σερίφου βασιλέα Πολυδέκτην ἀπολιθοῖ ὀλιγοροῦντα αὐτοῦ καὶ τὰς πράξεις φαυλίζοντα. Ἡ δ' Ἀθηνᾶ, παραστάτις τέως καὶ βοηθὸς πανταχόσε ἀκολουθήσασα τῷ Περσεῖ, εἰς Ἑλικῶνα παρὰ τὰς Μούσας ἔρχεται, αἱ διηγοῦνται αὐτῇ τὰ κατὰ Πυρηνέα τὸν Δαυλίδος βασιλέα, βιάσασθαι σφᾶς βουλῆθέντα καὶ δίκην τῆς ἀσεβείας τίσαντα. Ἐπειδὴ δ' ἄρνω ἐπιπτᾶσαι ἐννέα χίσσαι φθογγὴν τῇ ἀνθρωπίνῃ παραπλησίαν ἀφιέναι ἐδόκουν, θαυμάσασα ἡ θεά, τὰς Μούσας περὶ τοῦ πράγματος ἐρωτᾷ· αἱ δὲ θυγατέρας ἐκείνας Πιέρου γενέσθαι δηλοῦσι καὶ ἀρτίως τὸ εἶδος εἰς ὄρνεις μεταβαλεῖν, ἐπὶ κριταῖς ταῖς κατὰ τὸν Ἑλικῶνα νύμφαις περὶ

ὥδῃς σφισι τολμησάσας ἐρίσαι. Πρῶτον μὲν γὰρ τὴν πρῶ-
 τὴν ἐκείνων περὶ ὥδῃς πρὸς τὰς Μούσας διαγωνιζομένην
 τὴν γιγαντομαχίαν καὶ τὰ κατὰ τὸν Τυφῶνα ἄσαι, ὃν δεί-
 σαντες οἱ θεοὶ εἰς Αἴγυπτον ἔφυγον κάκει μορφὴν ἄλλος
 ἄλλην ὑπέδυσαν, ἵνα πολέμιον οὕτω φοβερόν διαλάθοιεν.
 Εἵτα δὲ τὴν Καλλιόπην, ἣ μόνη τὸν πρὸς τὰς Πιερίδας
 ἀγῶνα ἀνεδέξατο, τὰ κατὰ τὴν Δήμητραν καὶ τὴν Κόρην
 ἐν ὥδῃ ὧδε διεξελεῖν. Περὶ τὴν λίμνην Πέργον ἐν Σικελίᾳ
 ἄνθη ὀρεπομένη ἢ Περσεφόνῃ καὶ συμπαίζουσα ταῖς ὁμήλι-
 ξιν ὑπὸ τοῦ Πλούτωνος ἀνερπάγῃ· ἡ δὲ νύμφη Κυάνη τὴν
 τῆς Κόρης ἀπαγωγὴν βουλομένη κωλύσαι εἰς τὴν ὁμώνυ-
 μον μετεβλήθη πηγὴν· ἡ δὲ Δημήτηρ ἀφανῆ γενομένην τὴν
 Κόρην κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν πλανωμένη περιεζήτηει· ὑπέρ-
 κοπος δὲ γενομένη καὶ δίψει συνεχομένη πολλῶ ἐπὶ τινα
 καλύβην ἐν Ἀττικῇ ἐλθοῦσα, παρὰ τῆς ἐνοικούσης γραὸς
 πιεῖν ἤτησε καὶ τὸν παῖδα ὑπὸ λαμυρίας αὐτὴν ἐν τῷ πί-
 νειν διαμυλλαίνοντα καὶ μωκώμενον εἰς εἶδος σαύρου μετέ-
 τρεψεν ὀργισθεῖσα. Εἵτ' ἐπὶ τὴν Κυάνην ἀφικομένη καὶ τὴν
 τῆς θυγατρὸς ζώνην τῷ ρείθρῳ ἐπινηχομένην ἰδοῦσα τὴν ἀρ-
 παγὴν ἐτεκμήρατο· διὸ ἐκείνην ὀδυρομένη τὰ τε γεωργικὰ
 σκεύη καὶ τοὺς ἀροτῆρας βοῦς ὑπ' ὀργῆς καὶ ὀδύνης διέ-
 φθειρε καὶ τὴν γῆν καρποὺς φύειν καὶ τρέφειν ἐκώλυσε. Τέ-
 λος δὲ παρὰ τῆς Ἀρεθούσης ἡ θεὰ πυθομένη ἐν Ὀρτυγίᾳ
 ὅτι ἡ Κόρη εἰς ἄδου ἀπῆκτο ὑπὸ τοῦ Πλούτωνος, εἰς οὐρα-
 νὸν ἀνελθοῦσα, δεινὰ τούτῳ ἐπὶ Διὸς ἐνεκάλει ποτνωμένη
 καὶ ἀποδοθῆναί οἱ τὴν ἀρπαγεῖσαν ἠξίου. Οὗτος δὲ τὴν θεὰν
 πρᾶντων καὶ τὴν λύπην παραμυθούμενος, τὴν κοινὴν θυγα-
 τέρα ἀποδοθήσεσθαι ὑπισχνεῖτο, εἰ μηδεμιᾶς πω αὕτη ἐν
 ἄδου βρώσεως ἤψατο· οὕτω γὰρ ταῖς Μοίραις δεδόχθαι.
 Ἐπειδὴ δ' Ἀσκάλαφος ὁ Ὀρφνης υἱὸς καὶ Ἀχέροντος κόκ-
 κων ῥοιᾶς ἔφασκε τὴν Περσεφόνην ἐν ἄδου ἀπογευσασμένην
 ἰδεῖν καὶ τῇ μηνύσει τὸν νόστον ἀρεῖλεν, ἣ μὲν θεὰ τοῦτον

εἰς βύαν μετεμόρφωσεν ὀργισθεῖσα, ὁ δὲ Ζεὺς τῷ τε ἀδελφῷ καὶ τῇ ἀδελφῇ ἴσα νέμων, εἰς δύο τὸν ἐνιαυτὸν ἴσας μοίρας διελών, ἕξ μὲν μοίρας τὴν Κόρην ἐν τοῖς ὑποχθονίοις παρὰ τῷ Πλούτῳ, ἕξ δ' ὑπὲρ γῆς παρὰ τῇ μητρὶ μένειν διέγνω. Ἐνύφηνε δ' ἡ Μοῦσα τῇ ᾠδῇ καὶ τὴν τῶν συμπαιστριῶν τῆς Περσεφόνης Σειρήνων εἰς ὄρνεις κατὰ τὸ ἥμισυ μετεμόρφωσιν καὶ προσέθετο τάδε. Ἡ Δημήτηρ κουφισθεῖσα τῆς λύπης τὴν Ἀρέθουσαν ἤρετο, τίνι τύχῃ χρησαμένη εἰς Σικελίαν ἦλθε καὶ πηγὴ ὕδατος ἐγένετο· ἡ δὲ τὸν πρὸς αὐτὴν τοῦ Ἀλφειοῦ ἔρωτα διηγήσατο, ὃν φεύγουσα εἰς ὕδωρ μετεβλήθη καὶ δι' ὀχετῶν ὑπογείων εἰς τὴν Ὀρτυγίαν νῆσον ἀφίκετο. Εἵτα δ' ἡ θεὰ ὄχημα κοῦφον ὑπ' ὄφεων ἐλκόμενον ποιήσασα τῷ Τριπτολέμῳ ἐν Ἀττικῇ ἐδώρήσατο, ᾧ δὴ ἐποχούμενος οὗτος εἰς Σκυθίαν διαέριος παρεγένετο, ἔνθα ὁ βασιλεὺς Λύγκος ἐπιβουλεύσας αὐτῷ εἰς τὸ ζῶον τὸν λύγκα μετεμορφώθη. Ταῦτα τῇ Πιερίδι ἀντασάσης τῆς Καλλιόπης, ἔδοξε ταῖς νύμφαις τὰς Μούσας νικᾶν. Ἐπειδὴ δ' αἱ Πιερίδες τῇ ᾠδῇ νικηθεῖσαι εἰς λοιδορίας ἐτράποντο, εἰς κίσσας μετεβλήθησαν πᾶσαι.

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΤΟΥ Ε΄ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΩΝ ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ.

Φινεύς ὁ τοῦ Κηφέως ἀδελφός, ᾧ ἡ Ἀνδρομέδα κατηγγύητο, αἴφνης σὺν πλήθει ἐνόπλων ἐπιφανεῖς τὴν ἐορτὴν διαταράσσει τῶν γάμων. Συμβολῆς δὲ γενομένης καὶ πολλῶν ἐκατέρωθεν ἀποθανόντων, ὁ Περσεύς τῇ τῆς Μεδοῦσης κεφαλῇ τὸν τε Φινέα καὶ τοὺς λοιποὺς τοῦτου ἐταίρους ἀπολιθοῖ.

- Ὅφρα μέσῳ Δανάης κλυτὸς ἥρως ταῦτ' ἐν ὁμίλῳ
 Κηφόνων μυθεῖτο, θρόου βασιλῆϊος αὐλῇ
 ἀνδρῶν ἐπλήσθη· οὐδ' ἔσκε γαμήλιος ὥδῃ
 ἢ βοή, ἀλλ' οἷη περ ἀρήϊα μηνύει ὄπλα.
 τύρβην δ', ἥτ' αἴφνης ἐκ δαιτύος ὤρετο κείνης,
 πόντῳ κ' ἠρεμέοντι παρείκασας, ὃν περ ἀητῶν
 ἄγριον ἐτρήχυνε μένος, βαθέ' ὕδατ' ὀρῖναν.
 Πρῶτος δὴ Θρασύφρων Φινεύς, μόθου αἷτιος αἰνοῦ,
 πάλλων μείλινον ἔγχος ἀκαχμένον ὀξεῖ χαλκῷ,
 10 ἔννεπεν· “ ἦνι πάρεμ' ἀρπασθείσης ἀλόχοιο
 τιμωρός· πτέρυγες δ' οὐ ῥύσοντ', οὐδέ σε χρυσῷ
 Ζεὺς πρὶν ἐεισάμενος. „ Κηφεὺς δὲ βαλεῖν οἱ ἐτοίμῳ
 ἔκραγε· “ Τί δρᾷς; τίς σε φρήν, κάσι, ἐς τόθ' ἀλιτρὸν
 » ἔργον ἄγει; ἦδε χραίσμης χάρις ἐκ σέθεν ἀνδρὶ
 » τόσσης; τοῖα σὺ δὴ κούρης σωτήρια τίνεις;
 » τᾶτρεκὲς εἰ ζητεῖς, οὐ τήνδε σ' ἀφείλετο Περσεύς,
 » ἀλλ' Ἀμμων κερόεις, καὶ Νηρηῖδες βαρύθυμοι,
 » καὶ θῆρ ἐκ πόντου φοιτῶν, ἔν' ἐμῶν κορέσσηται
 » σπλάγχχνων· ἥ ῥ' ἐτεῇ τότ' ἀφηρπάσθη σοι ἐκείνη,
 20 » ἥνικ' ἐμελλεν ὀλεῖσθ', εἰ μὴ ἄρα, νηλεές, αὐτὸ
 » τοῦτ' ἐθέλεις, ὀλέσαι μιν, ἐμῷ δ' ἐπὶ πένθει χαίρεις.
 » οὐχ ἄλῃς ὅττι σέθεν κείνη ἐδέθη ὀρώωντος,
 » οὐδὲ πάτρως μελέῃ ἢ μνηστήρ οἱ ἐπάμυνας,

- » ἀλλὰ καὶ ἀλγήσεις ὅθ' ὑπ' ἄλλου ἐξεσαώθη,
 « καὶ μιν ἄεθλον ἀφαιρήσῃ; εἰ δὴ δοκέει σοι
 » τοῦτο μέγ', ἐκ πέτρης ἀνελεῖν σ' ἔδει, ἧ πεπέδητο·
 » νῦν δέ γ' ἕασον ἔχειν ὃς ἀνεῖλε, δι' ὃν μοι ἐρῆμον
 » οὐ μίμνει γῆρας, ὃς ἔπει κεῖν' ἤρατ' ἰδ' ἔργοις·
 » οὐ σέθεν, ἀλλ' ὀλέθροιο προκέκριται οὗτος ἀφύκτου.
- 30 Οὐδὲν ἀμείψατο κεῖνος· ἀμοιβηδὲν δ' ἄρα λεύσσω
 Κηφέα καὶ Περσῇ, πότερον βάλοι, ἐν φρεσὶ δίζε·
 δηθύνας δὲ βραχύ, σθένει, ὀππόσον ὥπασε μῆνις,
 ἐγχείην πήλας ἐπὶ Περσέα μάψ ἀφέηκεν.
 ὥς δ' ἄρ' ἐνὶ στρωμνῇ σκίμφθη δόρυ, ἄνθορε Περσεὺς
 καὶ κείνῳ δητοῦ στέρν' αἰνῶς ῥῆξέ κεν ὄπλῳ,
 εἰ μήγε τρέσσας Φινεὺς φύγεν αἶψ' ὑπὸ βωμόν,
 ἀνδρὶ δ' ἀλιτρονόῳ μάλ' ἀεικῶς βωμὸς ἄρῃξεν.
 οὐ μὲν μάψ αἰχμὴ Ροίτοιο μετώπῳ ἐνέσχεν,
 ἀλλ' ὃ γ' ἐπεὶ πέσεν ἔκ τ' ὁστοῦ οἱ χαλκὸς ἐρύσθη,
- 40 ἥσπαιρ', ἡδ' ἐρυθρῷ πέλας αἵματι ῥαῖνε τραπέζας.
 Ἄνδρῶν οὖν τῆμος χόλῳ ἀσχέτῳ ἔξες' ὅμιλος,
 ἱαλλόν τε βέλη· κτάμεναι δέ τινες βοάσσκον
 σὺν γαμβρῷ δεῖν Κηφέ· ὃ δὲ φθὰς ἐκ μεγάρου
 ἔσσυτ', ἐπεὶ μαρτύραθ' ὁμοῦ Πίστιν τε Δίχην τε
 ἡδὲ θεοὺς ξενίους τά δ' ἔθεν πρήσσεσθ' ἀέκοντος.
 Παλλὰς δ' ἤλθε φέραςπις, ὑπ' αἰγίδι τ' ἔσκεπ' ἀδελφόν
 καὶ μένος οἱ ἔμβαλλεν. Ἦν δ' Ἀθις Ἰνδός, ὃν ἄντροις
 φασὶν ὑφ' ὑαλέοις τεκέειν Γάγγαο θύγατρα
 Λιμναῖτιν καλὸν εἶδος, ὃ λαμπρῷ κόσμῳ ὄφελλεν,
- 50 ἀχμαῖος, δέκατον καὶ ἕκτον ἄγων ἐνιαυτόν.
 Ἔστο δὲ πορφυρέην ὦμους χλαμύδ', ἣν περιθεῖε
 χρυσεῖη παρυφή, χρύσειον δὲ οἱ εἶχε δέραςιον
 δειρήν, μίτρη δ' αὐτε διύγρους μύρρη ἐθείρας.
 ἦδε δὴ κεῖνος καὶ ἐκάς μάλα παλτὸν ἱάλλων
 βάλλειν· μᾶλλον ὅμως ἡπίστατο τόξα τιταίνειν.

- καὶ τότε νωχελέως κάμπτοντα κέρας μιν ἔθινε
 Περσεὺς πρέμνω, ὃ μέσση ἐτύφετο τῆμος ἐν αὐλῇ·
 σὺν δ' ὅστέα θραύσας καλὸν συνέφυρε πρόσωπον.
 τὸν δ' αἰνητὴν εἶδε κυλίνδοντ' ὥπ' ἐνὶ λύθρῳ
- 60 ἄσσυριος Λυκάβας, ὃς ῥ' οἱ κήδιστος ἐταίρων
 ἔσχε, καὶ ἀτρεκέ' οἱ ἀγνόν τ' ἐνέφαινεν ἔρωτα.
 αὐτὰρ ἐπεὶ ὄγ' Ἄθιν ὑπὸ τραύματι δεινῷ ἐκλαυσε
 θυμὸν ἀποπνεῖονθ', ἅπερ οὗτος τόξ' ἐτίτῃνε,
 λάξετο καὶ φάτο· “νῦν δὴ ἐμοὶ χρή σ' ἄντα μάχεσθαι·
 οὐδὲ φόνω παιδὸς σύγῃ δὴν κεχαρήσεαι, ἐξ οὗ
 οὐ κλέος, ἀλλ' ἔχθος πλέον ἔξεις. , τοῦτ' ἔπος οὐπω
 πᾶν εἴρητο· θεὸς δ' ἀπὸ νευρῆς ἔπτατ' ὀϊστός
 καὶ φάρει κολπωτῷ ἀλευαμένου περ ἐνέσχευ.
 αἶψ' ἐπὶ οἱ κλεινὴν Γοργοῦς φόνω ἔτραπεν ἄρπην
- 70 Ἀχρисиωνιάδης, ἐς στέρνον τ' ἤλασεν· αὐτὰρ ἐκεῖνος
 θνήσκων, νηχομένοις ἐν ἑρεμνῇ ὄμμασι νυκτὶ
 ὄν πάπτηνεν Ἄθιν, καλῷ δ' ἐπεκλίνθη ἐταίρῳ
 καὶ τοῦτ' εἰς αἶδην παραμύθιον ἡγάγετ' οἴτου.
 Ἦνι συηνίτης Φόρβας, Μητίονος υἱός,
 καὶ λίβυς Ἀμφιμέδων, συνάγειν μεμαῶτες Ἄρῃα,
 λύθρῳ ὀλισθόντες, τῷ γαῖα περίξ πεπάλακτο,
 ἥριπον οὐδεὶ, ἐγειρομένῳ δὲ σφ' ἄορ ἔρυξε,
 Φόρβαντος δειρὴν, τοῦ δὲ πλευρὴν διαπεῖραν.
 Ἀκτορίδην δ' Ἐρυτον, πέλεκυν ἀμφήκεα χερσὶ
- 80 νωμῶντ', οὐχ ἄρπη Περσεὺς βάλεν, ἀλλὰ μέγιστον
 κρητῆρ', ἀγγλύπτοις ἡσκημένον εἰκόσι πάντῃ,
 βριθὺν ἐλὼν χεῖρεσσιν ἄειρ' ἄφαρ ἀμφοτέρῃσι,
 θραῦσέ τ' ἐπ' ἀνδρὶ βαλὼν· ὃ δὲ φοῖνιον ἤμεεν αἶμα,
 ἀγχιθανεῖ τ' ἐπλησσε καρήατι ὕπτιος οὐδας·
 εἶτα Σεμιράμιδος Πολυδαίμονα φόντα γενέθλης,
 καυκάσιόν τ' Ἀθαρῖν, Σπερχειονίδην τε Λυκητόν,
 σὺν δ' ἄρ' ἀκερσεκόμην Ἐλύκην, Φλεγύαντε, Κλυτόν τε

- κάβδαλε, καὶ νεκύων ἐπινήσας ἔστιβε θῖνας·
 Φινεὺς δ' ἀντιπάλῳ συμμῖξαι συσταδὸν οὐ τλάς,
 90 δινήσας δόρυ ἦκε· τὸ δ' ἄρ' παρεπλάγχθη ἐπ' Ἴδαν
 μὰψ ἄμορον πολέμου καὶ σύμμαχον οὐδετέροισι.
 δεινὸν δ' ὃ ἐμβλέψας Φινεῖ ἀγρίῳ φάτο τοῖα·
 δεῦρ' ἄγ', ἐπεὶ μ' ἔλκεις ἐπὶ δῆριν, δέχνυσο, Φινεῦ,
 δήϊον, δν τ' ὤρσας, καὶ τραύματι τραῦμ' ἀπότισον.
 μέλλων δ' ἔγχος ἀφεῖναι, ὃ τ' ἐξειρύσσατο σαρκός,
 ἥριπ' ἐπ' ἐξαίμοισι ῥυεῖς γυίοισι χαμᾶζε.
 Καὶ σὺ πέσες Κλυμένου τόθ' ὑπ' ἄορι πρῶτος, Ὀδῖτα,
 Κηφῆνων μετ' ἀγόν· Προθοήνορα δ' ἔκτανεν Ὑφεύς,
 Ὑφέα Λυγκειδῆς· μετὰ τοῖς δ' ἔπλε καὶ δολιχαίων
 100 Ἑμαθίων, ῥέζων τε δίκαια, θεούς τε σεβίζων·
 τὸν δ' ἐπεὶ ἔσχε μάχης γῆρας, δηρίετο μύθοις
 καὶ ῥ' ἐπιὼν ὅπλοισι κατηρᾶτ' οὐχ ὁσίοισι.
 τοῦ δὲ Χρόμις τρομερὰς θυμέλῃ χέρας ἀμφιβαλόντος
 ἄορι κρατ' ἀπέκερσεν· ὃδ' ἔμπεσεν αὐτίκα βωμῷ,
 ἔνθα περ ἡμιθνήτι κακὰς ἐφθέγγετο γλώσση
 ἀράς, καὶ θυμὸν μέσσης ἀπέπνευσ' ἐνὶ φλοξίν.
 εἶτα δ' ἀδελφείοι δίδυμοι, Βροτέας τε καὶ Ἄμμων
 πυγμαῖ ἄνικητος, εἰ νικᾶν ἔστι μαχαίρας
 πυγμαῖ, χειρὶ θάνον Φινῆος, ἥδ' Ἄμπυκος ἱρεὺς
 110 Δηοῦς, ἀργυφένῃ μίτρην φορέων περὶ κρατί·
 καὶ σὺ δέ, Λαμπετίδῃ πρὸς τοῖ' οὐ χρήσιμε ἔργα,
 ἀλλ' εἰρηναίην κρούειν φόρμιγγα πρὸς ὅσσαν,
 δαῖτα γάμον τε τέταξο καλῇ σεμνῦναι αἰοιδῇ.
 τῷδ' ἐκάς ἐστάότι πληκτρὸν τ' ἀσινὲς κατέχοντι
 Πέτταλος ἐγγελῶν ηὔδα· ἐνέροις ἴθ' αἶειδε
 τᾶλλα· καὶ οἱ κροτάφῳ λαιῷ ξίφος αἶψ' ἐνέπηξεν·
 ἥριπε δ' ἄρ' κεῖνος, νευρῆς τ' ἐπὶ δάκτυλ' ἐκίνει
 ἀγχιθανῇ κιθάρῃ· γοερὸν δ' ἀπέληξε μέλισμα.
 ἀλλά μιν οὐκ ἄτιτον κεῖσθ' αἰνὸς ἔασε Λυκόρμας·

- 120 δεξιτεροῦ δὲ μέγαν ἀπερύσσας σταθμοῦ ὀχῆα
 αὐχένος ὁστέοισι προσέαξε μέσοις· ὃ δὲ πρηνῆς
 ἦύτε θυόμενος μόσχος πέσεν ἐν κονίησι.
 λαιοῦ δ' αὖ πειρήτο μοχλὸν σταθμοῦ ἀφελέσθαι
 Κινύφιος Πελάτης· πειρητίζοντι δέ οἱ χεῖρ
 πρὸς μοχλῷ ἐπάγη Κορύθου δορὶ Μαρμαρίδαο.
 Πλειρὴν δ' ἰσχομένοιο τέτρηνεν Ἄβας· ὃ δὲ θνήσκων
 οὐ πέσεν· ἐκ σταθμοῦ δ' ἐκρεμάσθη χειρὶ παρείσῃ.
 ἔκτατο καὶ Μεναλεύς, Περσῆος σύμμαχος ἦκων,
 καὶ Δορύλας χώρης ἀφνειότατος Νασαμώνων·
- 130 ἀφνειὸς γαίης Δορύλας, τοῦ ῥ' οὐκ ἔχεν ἄλλος,
 πλείον' ἀγρόν, θωμούς τ' οὐ τόσσους νήεε σίτου·
 τοῦδ' ἐπὶ βουβῶνι πτάς χαλκὸς λέχριος ἔστη,
 καίριος ἔνθ' ὁ τόπος· τὸν δ' ὡς τόθι εἶδεν ὁ τρώσας
 θυμὸν αἰσθόντα στροβέοντά τε φάεα κύκλῳ
 βάκτριος Ἀλκυονεύς, ἀγροῦ, φάτο, νῦν ἔχε τόσσον,
 ὅσσον πέρ τ' ἐπέχεις· καὶ νεκρὸν κάλλιπε σῶμα.
 τῷ δ' αὖ ἀπ' ὠτειλῆς θερμῆς ἐρύσας ἐφέηκεν
 ἔγχος Ἀβαντιάδης, ὃ μέσῃν κατὰ ῥῖνα τυχῆσαν
 ἰνίον ἀντετόρησε. παρὲν δ' ἐκάτερθε προεῖχε·
- 140 δαίμονα δ' εἴτ' ἐπίκουρον ἔχων, Κλύτιόν τε Κλάνιν τε
 μητρὸς ὁμῆς φύντας, ἀνομοίῳ τραύματι πέφνε·
 τοῦ μὲν γὰρ στιβαρῇ χειρὶ μείλινον ἔγχος ἰήλας
 ἄμφω μηρῷ ἔπειρε· Κλάνις δ' αὖτ' ἔνδακ' ἄκοντα.
 Ἐκτατο καὶ Κελάδων Μενδήσιος, ἔκτατο δ' Ἀστρεύς,
 μητρὸς φύς συρίης, ἐνδοιαστοῦ δὲ τοκῆος,
 Αἰθίων τε πάροιθε τὰ ἐσσόμεν' ὀξὺς ἰδέσθαι,
 ψευδεῖ δ' οἰωνῷ τόθ' ὑπαχθεῖς· σὺν δὲ Θοάκτης
 κοιράνου ὀπλοφόρος, πατροφόντης τ' αἰσχροῦς Ἀγύρτης.
 Πλεῖτον ἔμιμν' ἔργον κεκμηότι· τὸν γὰρ ἅπαντες
- 150 καβδαλέειν μέμασαν· στίφη δὲ συνώμοτα πάντη
 πίστιος ἀντιμάχοις ἀγαθῶν τ' ἔργων ἐπάμυνε.

τοῖς δ' ἐτέροις φίλα μάψ' ἐφρόνει ἐκυρὸς τ' ἰδὲ νύμφη
καὶ μήτηρ· πᾶσαν δ' ὀλολυγμοῦ πίμπλασαν αὐλήν·
Ἄλλ' ὅπλων πάταγος καὶ κτεινομένων στόνος ἀνδρῶν
ἐκράτει· ἀνδροφόνος δὲ μίηνας' οἶκον Ἐνυὼ
αἵματι πολλῷ ῥαῖνε, μάχας τε νέας συνέμισγε.
μυρίοι ἀμφέσταν ἐν' ὀμοῦ, Φινεὺς καὶ ὀπηδοί·
χειμερίης δ' ἐπέτοντο χαλάζης πλείονες ἰοὶ
κείνου παρ' πλευράς τε καὶ οὐατα, φάεά τ' ἄμφω.

160 κίονος οὖν μεγάλης ὦμους λαῖ' προσερείσας
ἦδὲ καλύψας νῶτα, τετραμμένος ἀντί' ὀμίλου
ὀρνυμένους ἤμυν· ὠρνυντο δὲ λαιῇ ἐπ' αὐτῷ
χαόνιος Μολπεύς, ἐτέρη Ναβαταῖος Ἐθήμων.
Ὡς ποτ' ὀρνομένη λιμῷ τίγρις αἰολόνωτος,
δισσαχῇ αἰσθομένη ἀγέλης μύκημ' ἐνὶ βήσση,
δίξει ὅποι μεταῖξῃ, ὅμως δ' ἔεται ἀμφοτέρωσε,
τῶς Περσεὺς δίζων τότε' ἐφ' ὀππότερ' ἰθύσειεν,
ὥσατο Μολπέ', ἔθεν διὰ μηρὸν δουρὶ τορήσας·
στέρξε δὲ τοῖο φυγῇ· οὐ γάρ μιν ἔασεν Ἐθήμων,

170 θῦε δέ· καὶ μεμαῶς δειρήν ἔθεν ἄορι τρῶσαι,
εἰκαῖη συνέαξε βίη ξίφος ὃζὺ κραδάνας·
κίονα δὲ πλήξας πρὸς ἄκρῳ τόθι χαλκὸς ἐκλάσθη,
ἐν τ' ἐπάγῃ κύρσας κατὰ λαιμὸν κυρίου αὐτοῦ·
Ἄλλ' οὐ κεῖνο τραῦμ' οἱ ἀπέχρη πότμον ὀπάσσαι·
τῷ μιν ἀλукταίνοντα μάτην τ' ἀόπλους ὀρέγοντα
χεῖρας Ἀβαντιάδης κυλληηνίῃ ἤλασεν ἄρπη.

Περσεὺς δ' ὥς ἐνόησε μένος ἐὼν ἦσσαν ἀριθμοῦ,
ἐννεπ'· “ἐπεὶ μ' ἐς τοῦτο βιάζεσθ', ἡνίδ' ἀρωγὴν
λήψομαι ἐξ ἐχθροῦ περ' ἀποτράπετ' ὄμματα ἔσσοι
180 ἐνθα πάρεστε φίλοι. „ Γοργοῦς δ' ἐξείλε πρόσωπον.
τῷ δ' αὖ Θέσκελος εἶπε· “μάτευέ τιν' ἄλλον, ὃς αὐτῶς
θαύματα σὰ τρέσσει· „ μέλλων δ' ἄρα χειρὸς ἀφεῖναι
δεινὸν ἄκοντ', ἔστη κείνῳ ἐν σχήματι λαῶς.

- αὐτίκ' ἔπειτ' Ἄμπτυξ ἐνίπλεια στήθεα θυμοῦ
 ἔετο Λυγκεῖδαο βαλεῖν ξίφει· ἱεμένῳ δὲ
 δεξιτερὴ πάγῃ, οὐδὲ πρόσω κινεῖτ' ἢ ὀπίσσω.
 Νειλεὺς δ' ὃς γενεὴν ἐπταρρόρου ἐκ ποταμοῖο
 ψεύδετο Νείλου, τοῦ οἱ ἐπ' ἀσπίδι δαιδαλοέσση
 ἀργύρου ἐπτὰ ρέεθρα ἠδὲ χρυσοῦ τετόρευτο,
 190 ἔννεπε. “δεῦρ' ἄγ' ἐμῆς, Περσεῦ, γενεῆς ἴδε ρίζαν·
 εἰς αἶδην μέγα δὴ θανάτου παραμύθιον οἴσεις
 τοίῳ ὑπ' ἀνδρὶ δαμείς·, μέρος ὕστατον ἔνδον ἐέρχθη
 ἡμιτελῶν ἐπέων· στόμ' ἔφης κεν ἰδὼν ὑποχαῖνον
 αὐδοῆσαι ἐθέλεις, οὐ μὴν ἔπε' ἦεν ἔξω.
 τοὺς δ' ἄρα νείκεσ' Ἔρυξ· “δειλανδρίῃ, οὐχ ὑπ' ἐθείρης
 γοργεῖης ναρκᾶτ', ἔφη. ὄρνυσθ' οὖν σὺν ἐμοὶ νῦν
 καὶ βάλετ' εἰς οὐδας μαγίκ' ἔντεα κοῦρον ἔχοντα.,,
 ἦδη ὀροῦσαι ἔμελλ', ἀλλ' ἔχνια γαί' ἐπέδησε·
 λαῶς δ' ἔμπεδος ἔστη, ἔνοπλός τ' ἀνέρος εἰκῶν.
 200 οἱ μὲν ποινὴν τῖσαν ἐπάξιον· ἦν δ' ἐπέτης τις
 Περσῆος τόθι οὖνομ' Ἀκοντεύς, ὃς οἱ ἀμύνων,
 κρᾶτ' ἐσιδὼν Γοργοῦς μετέφω, στρυφλὸς αὐτίκα λαῶς.
 τὸν δ' ἔτ' οἴόμενος ζῶειν ξίφει ἤλασε μακρῶ
 Ἀστυάγης· κλάγξαν δ' ὀξὺν ξίφος ἤχον ἔηκεν·
 ὄφρα δὲ θάμβαιν' οὗτος, ὁμῶς φύσιν εἴλετο λαῶς·
 μεῖνε δέ τ' ἐν λιθίνῳ θαμβεῦντος σχῆμα προσώπῳ.
 μακρὸν ἔοι κε μέσους ἀνέρας στρατοῦ ἐξονομήναι·
 δις ἑκατὸν λείποντ' ἀνέρες σόοι ἐκ πολέμοιο,
 δις δ' ἑκατὸν λελίσθωντο Μεδούσης κρᾶτ' ἐσιδόντες.
 210 Φινῇ ὃφ' ἐτόθ' εἴλεν ὅπλων ἀδίκων μετάνοια·
 ἀλλὰ τί δὴ ρέζη; εἰδὼλ' ἀλλ' ἄλλῃ ἔλευσεν·
 οὐς δ' ἐτάρους γίγνωσκ', ὀνομακλήδην τε ἕκαστον
 φωνῶν, ἦτε' ἄρηξιν· ἀπιστῶν δ' ἤπτετο χερσὶ
 τῶν ἔμπλην· λίθοι ἦσαν· ὃ δ' αὐτίκ' ἀπέτραπεν ὅσπερ
 εἰκῶν δ' ὥς θ' ἰκέτης λεχρίας τότε χεῖρας ὀρεγνύς,

- « νικᾷς, Περσεῦ, ἔειπεν· ἀπόστησον τέρας αἰνόν,
 » σῆς τ' ἄφελ' ἤστινοσοῦν λιθοποιοῦ ὧπα Μεδούσης·
 » ναί, λίτομ'· οὐκ ἔχθος μ' ἐπὶ δῆριν τήνδ' ὀρόθουνεν,
 » οὐδὲ ποθὴ ἀρχῆς· μνηστῆς ἕνεκ' ἤραμεν ὅπλα·
 220 » Ἔργοις σὸν κρεῖσσον, τὸ δ' ἐμὸν χρόνῳ ἔσκε δίκαιον·
 » ἄχθομαι οὐκ εἴζας· μή μοι δῶς, καρτερόθυμε,
 » πλὴν τήνδε ψυχὴν· τεὰ δ' ἔστω τᾶλλ' ἅμα πάντα·,,
 Κεῖνος τοῖ' αὐδῶντι καὶ ὃν μύθῳ λιτάνευεν
 οὐ θαρσεῦντ' ἐσιδεῖν. « Φινεῦ, φάτο, δειλότατ' ἀνδρῶν·
 » δώσω ὃ σοι δύναμαι, μὴ δεῖδιθι, καὶ ὃ μέγ' ἐστὶ
 » δῶρον ἀφαιρῶ· οὐ χαλκῷ τρωθήσεται ὄξεϊ,
 » ἀλλὰ σευ αἰδῖον στήσω μνημῆϊον ἔνθα,
 » ἡμετέρου θ' ἐκυροῦ ὀφθήσεται αἰὲν ἐν οἴκῳ,
 » μνήστορος ὄφρ' εἰκὼν παραμύθιον ἦ μευ ὀμεύνῃ·,,
 230 ἔννεπε· κράτα δ' ἐκεῖθι μετέστησ' αὐτίκα Γοργοῦς,
 ὅπποι δὴ Φινεὺς ἐὼν ἔτραπεν ἔντρομος ὄμμα.
 καὶ τότε οἱ αὐγὰς πειρωμένῳ ἄλλοσε τρέψαι
 αἰψ' αὐχὴν ἐπάγῃ, χυμός τ' ὅσων ἐλιθώθῃ.
 δειλὴ δ' ἔμπης ὄφρις ἰδ' ὄμμ' ἐνὶ λαῖι λιταῖνον
 καὶ χέρες ἰκέσiai καὶ σχῆμ' οἱ ἔμεινε ταπεινόν.

Μετὰ τὴν νίκην ἐπανέρχεται ὁ Περσεὺς εἰς Ἄργος καὶ εἰς λίθον
 μεταβάλλει τὸν Προῖτον, ὃς τὸν ἀδελφὸν Ἀκρίσιον τῆς ἀρχῆς
 ἀνοσίως ἐξεβέλλῃκει· εἴτα δ' εἰς Σέριφον παραγενόμενος τὸν
 ταύτης βασιλεύοντα Πολυδέκτην ὁμοίως ἀπολιθοῖ φιλαπεχθῶς
 πρὸς αὐτὸν διακείμενον καὶ τῷ τῆς Γοργοῦς ἀπιστοῦντα φόνῳ,
 ὃν αὐτῷ ἄθλον ἐτετάχει ἐπικίνδυνον καὶ ὀλέθριον.

- Νικητῆς σὺν ὀμεύνῳ Ἀθαντιάδης πόλιν ἦλθε
 πατρίδα καὶ πάππῳ τιμωρῶν ἡδ' ἐπαμύνων.
 Προῖτῳ ἐφωρμήθη· ὃ γάρ Ἀκρίσιον κάσιν ὅπλοις
 ἐξελάσας, κείνου αἰπεινὴν εἴλε πόλιν·
 240 οὐ μὲν ὅπλοις οὗτ' ἄκρῃ ὑπὲρ αἶσαν ἀλούσῃ
 ὄμμα δρακοντοκόμου δεινὸν νίκησε πελώρου.
 ἀλλὰ σέ, ὦ μεδέων βαιῆς Πολυδέκτα Σεριφου,

οὐτ' ἀρετὴ κούροιο τόσοις δειχθεῖς ἐν ἀέθλοις,
οὐτε δῦαι μείλιξαν· ἀμείλικτον δ' ἐνὶ θυμῷ
ἔχθος ἔχων, ὀργῆς οὗτοι μετέληγες ἀθέσμου·
φauλίζων δ' ἔο ἔργα, Μεδούσης οἶτον ἔφασκες
ψευδὲς ἔμεν. Περσεὺς δ' ἠῦδα· “ δὴ τέκμαρ ἀληθοῦς
ἔξεις· ἄλλοι δ' ὅσσε φυλάξατε· „ ὦπα δ' ἀνακτος
αὐτίκα λαῶν ἀναιμον ὀπωπῇ ὀῆκε Μεδούσης.

Ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ μέχρι τοῦδε μόνιμος ἦν πανταχοῦ τῷ Περσεῖ συνοδίτις καὶ παραστάτις, εἰς τὸν Ἑλικῶνα ἔρχεται τὴν νέαν πηγὴν ὀφoμένη τὴν Ἰπποκρήνην. Αἱ δὲ Μοῦσαι ἐκεῖ παροῦσαι πολλὰ αὐτῇ ἐξῆς διηγοῦνται ἀκοῆς ἄξια. Μία οὖν τῶν Μουσῶν πρῶτον τὸν κακὸν τοῦ Πυρηνέως θάνατον διὰ βραχέων διέξισι, τὰς θεὰς βουλευσαμένου βιάσασθαι.

- 250 Τείως χρυσοπάτρῳ Τριτῷ ἄμ' ὀπήδει ἀδελφῷ·
κοίλῳ δ' εἶτα νέφει εἰλυμένη αἵψα Σέριφον
ἔκλιπε, δεξιόφιν Κύθον, Γυάρον τε λιποῦσα·
ἦ δ' ἄρ' ὑπὲρ πόντου ὁδὸς εἶναι δόξε βραχίστη,
Θήβας, παρθενίον θ' Ἑλικῶν' ἔβη· ἐνθ' ἐπ' ὄρεσφιν
ἔστη, καὶ ἰδρίας τοῖα προσέειπεν ἀδελφάς·
» Πίδακος ἵκετ' ἐμὰς νεοφάντου φῆμιν ἀκουάς,
» ἦν περ ὀπλὴ ἔρρηξε Μεδουσείου πετεηνοῦ.
» κεῖν' ὁδοῦ ἐστὶ τέλος μοι· ἰδεῖν τέρας ἔλδομ' ἐκείνου·
» φύντα γὰρ αὐτὸν ἴδον μητρῴου αἵματος ἵππον.
- 260 Οὐρανίη δ' οἱ ἔφη· „ ὅ,τι κέν σ' ἐς δώματ' ἄγησι
» ταῦτα, θεά, φρεσὶν ἡμετέρης κεχαρισμένη ἦκεις.
» φῆμη ἔστ' ἐτεή· ναί, Πήγασος αἰτίος ἐστὶ
» πηγῆς· „ ἱρὸν δ' οὖν ἡγήσατο Παλλάδι νᾶμα.
ἦ δ' ὥς δὴν ἠυγάσσαθ' ὕδωρ ποσὶν ἀμβλύσαν ἵππου,
τάρφεα ὑλάων τριπαλαίων ἄθρεεν κύκλῳ,
ἄντρα τε καὶ βοτάνας, τὰς νήριθμ' ἄνθε' ἐκόσμηι.
Μνημοσύνης δ' ὠλβίζε κόρας ἔργων θ' ἔνεκα σφῶν
καὶ ἔδεος· τὴν δ' αὖ κασίων μία ὥδε προσεῖπε·
“ ὦ Τριτῷ, ἥπερ κ' ἐναρίθμιος ἄμμιν ἔησθα,

- 270 » εἰ μὴ σὴ ἀρετὴ ἐφ' ὑπέρτερα ἔργα σ' ἔπειγε.
 » φῆς ἀτρεκῆ· αἰνεῖς δ' ἄρ' ἔδος καὶ ἔργα δικαίως·
 » αἴσά κ' ἔην ἐσθλή, εἴ γ' ἦν βίος ἄμμι βέβαιος.
 » ἀλλ' οὐδὲν γ' ἐσεβάσσαιτ' ἀλιτρός· τῷ φρένα πάντα
 » παρθενικὴν πτοέει· ὁράαν δὲ Πυρηνέ' ὅτω
 » καὶ νῦν· οὐδὲ δέους ἀνενήνεγμαί πω ἐκείνου·
 » Δαυλίδος εἴλ' ὃ γύας καὶ Φωκίδος ἀγριόθυμος
 » θρηϊκίοισιν ὅπλοις καὶ ἐνώμα σκῆπτρ' ἀθέμιστα·
 » νηὸν δ' ἐρχομένας Παρνήσιον εἶδε ποτ' ἄμμε,
 » ἀντιάσας τε θεὰς προσποιητοῖσι σεβασμοῖς
- 280 » ἔννεπεν· “ ὦ Μοῦσαι, (γυνῶ γὰρ νόω) ἴσχετε οἶμον·
 » μὴ δ' ὑπ' ἐμῇ, λίτομαι, στέγη ὀκνήσῃτ' ἀλέασθαι
 » χεῖμά τε καὶ ὄμβρον· (ὕεν γάρ)· ἐλάσσονας οἴκους
 » πολλάκι θεοὶ ἐσέβαν·, καννεύσαμεν οὖν, ἐπέεσσιν
 » ὄμβρῳ τ' εἴξασαι, πρόδομόν τ' εἰσῆλθομεν ἀνδρός.
 » Παύσατο χεῖμα· νότιοι δ' ὑπαὶ βορέας δαμέντος,
 » ὀρφνήεντα νέφη φεῦγον πόλον εὐδιόωντα·
 » ὠρόμεθ' οὖν ἵμεναι· οἴκους δ' ἔκλεισε Πυρηνεύς
 » καὶ πόρσυνε βίην· τὴν δ' ἐκφύγομεν πτερόεσσαι.
 » ὥς δ' ἄρ' ἐφεφόμενος πύργον ἀναβάς φάτο κεῖνος·
- 290 » “ ὅπποι γ' ὕμμι κέλευθος, ἐσεῖται καὶ ἐμοὶ αὐτῇ·, »
 » αὐτίκα δ' ἡλεὸς ἄκρου ἐ αὐτὸν ρίψ' ἀπὸ πύργου·
 » κακκεφαλῆς δ' ἐριπὼν ὀστέοισι ῥαγεῖσι προσώπου
 » θνήσκων γαῖαν ἄραξε φορυκτὴν αἵματ' ἀλιτρῷ.

Κισσῶν τινων ἀνθρωπομίμω φεγξαμένων ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ τῆς θεᾶς ἐπιστραφείσης πρὸς τὴν φθογγήν, ἀφορμῆς ἐπιλαβομένη ἡ Μοῦσα κόρας ποτὲ αὐτὰς τοῦ Μακεδόνος Πιέρου φησὶ γενέσθαι ἰσαριθμούς ταῖς Μούσαις καὶ ταύταις ἐρίσαι περὶ πρωτείων ὧδης ἐπὶ κριταῖς ταῖς νύμφαις τολμῆσαι.

Μοῦσ' ἐφθέγγετ' ἔτι· πτέρυγες δ' ἤχησαν ὑπερθε, καὶ τις ἀπ' ἀκρεμόνων προσφθεγκτικὴ ἤρχετο γῆρυς. Δίκετο δ' ἀμβλέψασα Διὸς κόρη, ὅθεν ἡῶδων

ὦδε σαφῇ γλῶσσαι· ἄνθρωπον ὅσατο αὐδᾶν,
αἶ δ' ὄρνιθες ἔσαν· μιμηλαὶ ἐννέα χίσσαι
αἴσαν ὀδυρόμεναι σφετέρην ὄζοισιν ἐφίζον.

- 300 Θαμβεύσῃ δ' ἄρ' εἶπε θεὰ θεῆ. “ ἄρτι ἀμίλλη
» αἶδ' ἥσσηθεῖσαι πτηνῶν γένος ἐπλήθυναν.
» Πίερος ἐν Πέλλῃ ταύτας τέκε πουλυάρουρος·
» μήτηρ δ' Εὐίππη σφ' ἦν παιρνίς· ἥ δὲ λοχεῖη
» ἐννεάκις ἐπίτεξ τοσσαυτάκις ἠϋξάτ' Ἐλευθοῖ.
» ἤλεαὶ ὠγκώθησαν ἐπὶ σφῶ πλήθει ἀδελφαί·
» ἐνθάδε δ' Αἰμονίων καὶ Ἀχαιϊάδων διὰ τόσων
» ἰκόμεναι πολίων, ὦδ' ἥρξαντ' ἄμμιν ἐρίζειν·
» Αἰμυλίῃ παύσασθ' ἐλεφαίρεσθ' ὄχλον αἰδριν
» μαψιδίῃ, καὶ θέσθ', εἰ δὴ ὅπῃ θάρσυνοί ἐστε,
310 » ἄμμι θεαὶ δῆριν· ὅπῃ γὰρ τ' οὐ δευόμεθ' ὑμῶν,
» οὐ τέχνῃ, οὔτ' ἄρ πλήθει· τῷ ῥ' εἴξατε πηγῆς
» Πηγάσου ἥσσηθεῖσαι Ὑαντείης τ' Ἀγάνιππης,
» ἥ ἡμεῖς πεδίων εἰς Παιονίην νιφόεσσαν
» εἴχομεν Ἡμαθίων· νύμφαι δὲ δίκην διέλοιεν.
» Αἰσχροὺν ἐρίζεμεν ἄμμιν ἔδοξ', ἀτὰρ αἰσχίον εἶξαι·
» ὥμοσαν οὖν νύμφαι, τὰς εἰλόμεθ', ὕδατα ρείθρων
» καὶ στυφελῆς πέτρης τυκτοῖς ἔζοντ' ἐπὶ θώκοις.

Μία τῶν τοῦ Πιέρου θυγατέρων πρώτη ἄρχεται ἄδειν ταῖς
Μούσαις ἐρίζουσα· ἄδει δὲ τὴν τῶν γιγάντων πρὸς τοὺς θεοὺς
μάχην, ἐν ἣ φησι τούτους ἀποδειλιάσαντας εἰς Αἴγυπτον φυ-
γεῖν καὶ εἰς ἄλλου ζώου εἶδος μεταβαλεῖν.

- » Τῆμος ἄτερ κλήρου πρώτη ἐθέλουσ' ἐρίσασθαι,
» δῆριν ἄεισε θεῶν, ψευδῇ δὲ γιγάντεσι θῆκε
320 » τιμήν, ἥδὲ θεῶν μεγάλων κατεφάυλισαν ἔργα.
» ἐκ νεάτων δ' αἴης θεμέθλων Τυφῶ προθορόντα
» δεῖμ' ἔφατ' οὐρανίωσιν ἐνεῖναι, νῶτα δὲ πάντας
» φύγδην τρέφαι, ἕως Αἰγύπτου γαῖα καμόντας
» δέξατο καὶ Νεῖλος τετρημένος ἐς στόμαθ' ἐπτά.

- » Πρὸς δ' αὖ ἔειπεν ἐκεῖσε Τυφώεα γηγενέ' ἐλθεῖν,
 » πάντας δ' οὐρανίδας μορφὰς ψευδεῖς ὑποδύναι,
 » ποίμνης θ' ἡγήσασθ' ὄτων Δία· τῷ κεράεσσι
 » νῦν ἔτι καμπυλόεσσι λίβυς εἰκάζεται Ἀμμῶν.
 » Φοῖβος ἔγεντο κόραξ, Σεμέλης δὲ γόνος τράγος ὦφθη,
 330 » Φοίβου ἀδελφεὴ γαλήη, βοῦς ἄργυρος Ἥρη,
 » ἰχθὺν Κύπρις ἔδου, Κυλλήνιος εὐπτερον Ἴδιν.
 » Χείλεα πρὸς κίθαριν κινεῦσα κόρη τόσ', ἄεισεν.
 » εἴθ' ἡμᾶς ἐκέλοντ'· ἀλλ', ὦ θεά, οὐ σχολὴ ἴσως
 » “ ἔστι σοι ἡμετέρησιν ἀοιδῆς οὐατ' ὑποσχεῖν.
 Παλλὰς δ' ἀντηύδα· “ μὴ δίζ', ἀλλ' ἔκφερ' ἀοιδὴν
 ἑξῆς ὑμετέρην, ὑπὸ δὲ σκιῇ ἔζετο ἄλσευς.

Διαδέχεται τὴν Πιερίδα ἢ Καλλιόπην, μόνη παρὰ πασῶν τῶν Μουσῶν τὸν ἀγῶνα ἐπιτραπεῖσα. Πολλοὺς δὲ πρὸς ἐκείνην ἐρίζουσα συνεῖρει μύθους· τὴν τε γὰρ Περσεφόνης ὑπὸ Πλούτωνος ἀρπαγὴν ἄδει καὶ τὴν τῆς νύμφης Κυανῆς εἰς πηγὴν μεταμόρφωσιν, καὶ τὴν πλάνην τῆς Δήμητρος, πανταχοῦ τὴν ἀφανῆ γενομένην κόρην ἀναζητούσης, καὶ τὴν τῆς θεᾶς ὁδὸν τε καὶ ὁργήν, δι' ἣν τῇ γῇ ἀπέπε μὴκέτι φέρειν καρπούς, καὶ τὴν ἀγγελίαν τῆς Ἀρεθούσης τῇ Δήμητρὶ μνησάσης τὸν ἀρπαγα, καὶ τὴν τῆς κόρης εἰς ἄδου ἀπαγωγὴν:

- Μοῦσα δ' ἐνισπεν· “ Ἀγῶνα μιῇ ἐπετρέψαμεν οἷη.
 » ἔγρετο Καλλιόπη, περὶ δ' εἵρξας εὖ μάλ' ἐθείρας
 » κισσῷ, ἀντίχειρι λιγυρῶν πειρήσατο νευρῶν,
 340 » καὶ κίθαριν πλήσσοις καλῇ ὅπῃ τοιάδ' ἄεισε.
 » “ Πρώτῃ Δημήτῃ κυρτῷ τάμε βῶλον ἀρότρω·
 » πρώτη καρπὸν ὅπασσε καὶ ἡμερὰ σιτία γαίῃ·
 » πρώτη ἔθηκε νόμους· Δηὼ πάντ' ἄμμιν ἔδωκε.
 » μελπτέον οὖν κείνην με· θεῆς δ' αἰθ' ἄξι' ἀεΐδεν
 » εἴη μοι· κείνη γάρ τ' ἄξίῃ ἐπλετ' ἀοιδῆς·
 » Νῆσος ἀπειρεσίῃ ἐπείκειτ' ὁστέοισι γίγαντος
 » Τρινακρίῃ, θλίβει δ' ὑποκείμενον ἀσπέτῳ ὄγκῳ
 » Τυφῶ, αἰθερίους ἀναβῆναι τλάντα ποτ' οἴκους.
 » ἦ ῥ' ὃ γ' ἐρειδόμενος θαμάχῃς πειρῆται ἐγρέσθαι,

- 350 » ἀλλ' οἱ δεξιτερὴ ἰποῦται νέρθε Πελώρω,
 » λαιὴ δ' αὖτε Παχύνω, ἀτὰρ μηροὶ Λιλυθαίω,
 » κρᾶτα πῖέζει δ' Αἶτνη, ὕφ' ἧ δὴ ὕπτιος ἄμμον
 » ἐκ στόματος δεινοῖο φλόγας τ' ἀνίησι Τυφωεύς.
 » πολλάκι μαιμάσσει βρῖθος χθονὸς ἀμφιτινάξαι,
 » ὦν τ' ἀποκυλῖσαι πτολίεθρα καὶ οὔρεα γυίων.
 » τῷ δὴ γαῖα τρέμει καὶ ἀναύδων ταρβεῖ ἀνάκτωρ
 » μή τι διαστὰν ὑπερθε πέδον χθονὸς εὐρὺ χάνησιν,
 » ἥελιος δ' εἶδωλα νεκρῶν πτοιήσῃ ἐπεισδύς.
 » Τοῖον πῆμα τρέων ποθ' ἔδους ἐξέσσυτ' ἐρεμνοῦ
- 360 » κοίρανος, ἡδὲ δίφρῳ μελάνων ἐποχούμενος ἵππων,
 » Σικανίης ἔδεθλα σκοπέων περίηϊε πάντη.
 » Πάντα δ' ἐπεὶ σκοπέων ἄλις ἔδρακεν ἔμπεδ' ἐόντα
 » καὶ φρενὸς ἔκβαλε δεῖος, ἀπ' οὔρεος οὗ Ἑρυσίνῃ
 » πλαζόμενόν μιν ἴδε· πτηνὸν δ' οὐὶ ἀμφιβαλοῦσα,
 » ἔννεπεν· “ὦ τέκνον, ἐμὴ ἰσχὺς χεῖρ τε καὶ ὄπλον·
 » λάτρευ, Ἑρως, χεῖρεσσι βέλη, τοῖς πάντα δαμάξεις,
 » ἐς στῆθος δὲ θεοῦ πτερόεντας ἦλлон ὀϊστούς,
 » ὃς κλῆρον τριμεροῦς εἴληχε τὸν ὕστατον ἀρχῆς.
 » οὐρανίους σὺ θεοὺς σύμπαντας σὺν Διὶ αὐτῷ
- 370 » νικᾷς καὶ ἀλίου, πάντων θ' ἀλίων μεδέοντα.
 » Τάρταρα τίπτ' ἀτρεμεῖ; τίπτ' οὐ μητρός τε τεῖν τε
 » ἀρχὴν εὐρύνεις; Κόσμου τριτάτης περὶ μοίρης
 » ἡ κρίσις ἐστίν· ὅμως δ' ἡμέων ἀνοχὴν διὰ τόσσην
 » οὐδὲ πόλος ἀλέγει· σὺν ἐμῇ δ' ἴς φθίνει Ἑρωτος·
 » οὐχ ὀράας ὅτι μευ Παλλάς τ' ἡδ' ἰοχέαιρα
 » κούρη ἀφεστῆκας; εἰ ἀνεξόμεθ', ἔσσετ' ἄνυμφος
 » καὶ Δηοῦς θυγάτηρ· φέρβει γάρ τ' ἐλπίδ' ὁμοίην·
 » ἀλλὰ σύ γ', εἴ τις ἐμεῦ χάρις ἀρχῆς εἵνεκα κοινῆς,
 » κούρην πάτρωϊ ζεῦξον,, Κύπρις ἔννεπ'· ὃδ' ὦξεν
- 380 » ἰοδόκην, μητρός τε καθ' αἵρεσιν ἔξελεν ἰῶν
 » αὐτίχ' ἓνα πλείστων, οὗ ῥ' οὔτε τομώτερος ἄλλος,

- » οὔτε βεβαιότερος, ἢ τόξῳ ὁμῶς ἐπιπειθής·
 » εὐκαμπὲς δὲ κέρας ποτὶ γούνατι κάμψεν ἐρείσας,
 » Πλουτῆός τε κέαρ καλάμῳ βάλεν ὀγκίνῳ αἶψα.
 » Ἔστι τις Ἐνναίων τειχέων ἄγχιστα βαθεῖα
 » λίμνη, οὖνομα Πέργος· ἐκείνης οὔποτε κύκνων
 » πλείον' ἐνὶ ρεέθροισι μελίσματ' ἄκουσε Κᾰῦστρος·
 » ἀμφιπεριστέφει ὕλη ὕδωρ, φύλλοισί θ' ἐοῖσιν
 » ὥστε καλύμματι Φοίβου ὄστους αἰὲν ἔεργει·
 390 » ἀκρέμονες ψῦχος, διερὴ χθὼν ἄνθεα τίκτει·
 » αἰὲν ἔαρ πέλεται. Εὖτ' οὖν ἐν ἐκείνῳ ἔπαιζεν
 » ἄλσει Περσεφόνῃ, ἱα δ' ἔδρεπεν ἢ κρίνα λευκά,
 » οἷά τε παῖς σπουδῇ καλᾶθους καὶ κόλπον ἐπίμπλη,
 » πρὸς τ' ἄλλας ἐρίδαινεν ὁμήλικας ἀνθολογεῦσα,
 » εἶδὲ μιν, ἡδ' ἄμ' ἰδὼν ἐπόθησε καὶ ἤρπασε Πλουτεύς·
 » οὕτως ὄξυς ἔρωσ πέλεται. δείσασα δ' ἐκείνη,
 » μητέρ' ἰδ' ἀμφιπόλους γοερῇ ὀπί, πυκνότερον δὲ
 » μητέρ' ἐβώστρει· ἐπεὶ δέ οἱ ἐσθῆς σχίσθη ἄνωθεν,
 » ἄνθε', ἅπερ τ' εἶλεκτο, χιτῶνός οἱ ἔχχυτο πάντα.
 400 » Παιδνῇ δ' ἡλικίῃ ἀπλότης τόσῃ ἔπλετο κείνης,
 » ὥστε καὶ ἤδε βλάβῃ κούρης φρένας ἠνίασεν.
 » Ἄρπαξ δ' ἤγεν ὄχον, ὀνομακλήδην τε κικλήσκων
 » ὥτρυνεν πώλους, τῶν ῥ' αὐχενίην παρὰ χαίτην
 » ἰῶ κραιπνὰ τίνασσε κελαινιόωντα χαλινά·
 » ἦε δὲ παρ' λίμνας θείου τ' ὄζοντα Παλικῶν
 » τίφεα, χαινούσης ζείοντ' αἰεὶ πυρὶ γαίης,
 » καὶ ὄθι Βακχιάδαι, γένος ἀμφιάλοιο Κορίνθου
 » μεσσηγὺς λιμένωνν δύ' ἀνίσων τείχε' ἔθεντο.

Τοῖς νῦν εἰρημένοις συνείρει ἡ Μοῦσα τὴν τῆς νύμφης Κυάνης μεταμόρφωσιν· αὕτη μὲν γὰρ τῇ Πλούτωνι τὴν διόδον ἀποφράξαι πειρᾶται· ὁ δὲ κατὰ μέσον τὸ ὕδωρ τὴν γῆν διαρρήξας σὺν τῇ ἄρπαγείῃ κόρη διὰ τῆς βωγμῆς εἰς τὰ ὑποχθόνια καταδύνει· (Πρὸλ. Διδό. Σικελ. ε. 49)· ἡ δὲ νύμφη δάκρυσι διαλειδομένη εἰς πηγὴν μεταβάλλεται.

» Ἔστι μέσον Κυάνης καὶ Πισαίης Ἀρεθούσης

- 410 » χεῦμ' ἄλιον στεινοῖσιν ἐεργόμενον κεράεσσιν·
 » ἐνθάδε κλεινοτάτῃ νυμφῶν Κυάνη πάρος ὦκει
 » Σικελίδων, ἐξ ἧς γε καὶ εἴληχ' οὔνομα τέλμα.
 » Ἦδ' ἀναδῦσα μέσης ἄχρῃ γαστέρος ἐξ ἀλός, ἐγνώ
 » αἶψα θεὸν καὶ ἔφη· “οὐ πόρσιον ὕμμι πορευτόν·
 » οὐ σοι ἔνεστιν ἔμεν γαμβρῷ Δηοῦς ἀεκούσης·
 » χρῆν σε λιτῆς χρήσασθ', ἀλλ' οὐ βίη· εἰ δὲ θέμις μοι
 » βαιὰ παρακρῖναι μεγάλοις, καὶ ἐμεῦ πρὶν Ἄναπῖς
 » ἡράσατ'· ἀλλὰ μ' ἔγημ' ἀναπείσας, οὐ φόβον ἐνθείς.
 » Εἶπε καὶ ἀμπετάσασα βραχίονας ἀμφοτέρωσε
- 420 » ἀντέστη· Κρονίδης δ' οὖν οὐκέτ' ἐρήτυε θυμόν·
 » δεινοὺς δ' ὀτρύνας ἵππους, βριαρῇ χειρὶ πῆλε
 » σκῆπτρον ἀνακτόρεον, βυσσῶ λίμνης τ' ἐνέπηξε·
 » χθών δ' ὥϊξε τυπεῖσ' ἐς Τάρταρον οἶμον αἰδόνον,
 » μέσσω δ' ἐν κρητῆρι προπρηνεῖς δέξατο ἵππους.
 » ἀλλὰ θεῆς Κυάνη ἀρπαγμόν, ἐοῦτε ρέεθρου
 » ὕβριν ὀδυρομένη, σιγῇ φέρειν ἀπαράμυθον
 » ἐν θυμῷ ὀδύνην καὶ φθίνειν δάκρυσι πᾶσα·
 » ἦκα δ' ἄρ' εἰς φαιδρόν, τοῦ δὴ μεγάλη θεὸς ἦεν,
 » νᾶμα διέρρει· ἴδες κε μαλασσόμεν' αὐτόθε γυῖα,
- 430 » ὅστέα καμπτόμεν', οὐδ' ὀνύχων στυφλότητα μένουσαν.
 » Τήκετό οἱ πρώτισθ' ὅσα λεπτότατ' ἔπλετο πάντων,
 » κυάνεοι πλόκαμοι καὶ δάκτυλα, κῶλ' ἰδὲ μηροί·
 » λεπτῶν γὰρ γυίων ἐς ὕδωρ τροπὴ ἐστι ταχίστη·
 » εἶτα δ' ἐκείνης νῶτα καὶ ὦμοι, στέρνα τε πρόσθε
 » καὶ πλευραὶ φθίνουσαι ἐς ὑγρὰ τρέποντο ρέεθρα·
 » ὕστατα δ' αὖτε φλέβας ζωοῦ ἀνθ' αἵματος ὕδωρ
 » ψυχρὸν ἔδου· κείνης δ' οὐ λείπετο χερσὶ τι ληπτόν.

Προστίθουσιν ἡ Μοῦσα ὅτι τὴν κόρην ἡ Δημήτηρ ζητοῦσα πᾶσαν
 γῆν καὶ θάλασσαν διοδεύει· παῖδα δέ τινα ἐν Ἀττικῇ τωθά-
 ζοντα αὐτὴν καὶ διαμωκώμενον μετατρέπει εἰς σαῦρον.

» Τόφρα δ' ἐὼν δείδουσα μάτην κούρην ἐμάτευε

- » μήτηρ πᾶσαν ἀν' αἶαν, ἀλὸς τ' ἐνὶ βένθεσι πάσης.
 440 » Τὴν δ' οὔτ' ὀρνυμένη τόφρ' Ἡὼς ὑγροέθειρος
 » εἶδ' ἀναπαυομένην, οὔθ' Ἑσπερος· ἀλλὰ χέρεσσιν
 » ἀμφοτέρησι θεὰ φλογερῆς δαΐδ' ἤψεν ἀπ' Αἴτνης
 » καὶ φέρ' ἀλукταίνουσα διὰ ψυχρῆς σκοτομήνης·
 » ἥνικα δ' ἄστρα πόλου πάλιν ἡμβλυν' ἱερὸν ἤμαρ,
 » ἐσπερίηθε θύγατρ' εἰς Ἡὼ δίζετο πάντη·
 » ἀδδοηκυῖα πόνω δίψησ'· οὐ γάρ ποθι πῖδαξ
 » χεῖλεά οἱ ἐδίγη· τότ' οὖν ἀχύροις ὀροφωτὸν
 » ἠὺγάσατ' οἰκίδιον καὶ κόψε θύρην· πρὸ δ' ἔκυψε
 » γρῆϋς, ἶδεν τε θεὰν καὶ αἰτεύσῃ ποτὸν ὕδωρ
 450 » φρυκτοῦ ἀλφίτου ἐψητὸν γάνος ἡδὺ ἔδωκεν.
 » ὄφρα δ' ἐκείνη πῖνε, πᾶϊς θρασὺς ὄμμα τ' ἀναιδῆς
 » πρόσθε θεῆς ἔστη, γέλασέν τε, λίχνην τ' ἐκάλει μιν.
 » Χώσατο φρεσσὶ θεὰ καὶ φθειγγομένου κατέχευεν
 » ὅσπον λοιπὸν ἔτ' ἔσκε μεμιγμένον ἀλφίτῳ ὕδωρ.
 » στίχθη παιδὶ πρόσωπον· ὅπου δ' οἱ πρὶν χέρες ἦσαν,
 » μηροὶ ἔφυν· γυίοις τ' οὐρὴ μεταφῦσι προσήφθη·
 » ὄφρα δὲ μὴ ὁ δύναιτο λίνην σίνεσθ', ἐβραχύνθη
 » ἐς δέμας ἡβαιὸν καὶ σαύρη τυτθὴ ἐτύχθη.
 » γρῆϋς τάφεν ἡδ' ἀνέκλαιε· τέρας δ' ἄψασθ' ἐθέλουσαν
 460 » ὀξὺ φύγε, τρώγλην τ' ἐσέδου, χροίῃ δέ τ' ἀρηρὸς
 » ἔσχ' ὄνομ', ἄστροισι στικτὸν χροά ποικιλόντων.

Ἐχομένως ἄδει ἡ Μοῦσα, ὡς ἡ Δημήτηρ ἐν τοῖς ὕδασι τῆς Κυά-
 νης τὴν τῆς Περσεφόνης ζώνην εὐροῦσα, ὑποτοπήσασα ἐν τῇ
 γῇ που κρύπτεσθαι αὐτὴν ἀρπαγεῖσαν, ὀργισθεῖσα φθείρει τὴν
 γεωργίαν καὶ τὴν γῆν ἀφαιρεῖται τὸ φέρειν καρπούς· ἡ δὲ νύμφη
 Ἀρέθουσα τὴν θεὰν ἱκετεύουσα πρᾶνειν πειρᾶται καὶ μηνύει
 αὐτῇ τὴν κόρην βασιλεύειν ἐν ἄδου.

- » Μακρὸν ἔοι κ' ἐνέπειν, χώρας τίνας ἡδὲ θαλάσσας
 » Διὶ ἐπεπλάγχθη· διζήσατ' ἐς ἔσχατα γαίης.
 » Σικανίην δ' ἄψ ἤλθε, μάτευέ τε πανταχῇ, εἴως
 » ἵκετο καὶ Κυάνην· ἡδ', εἰ μὴ εἶδος ἄμειψε,

- » πάντα χέ οἱ ἐξεῖπ'· ἀλλ' οὐ στόμ' ἔην ἐθελούσῃ
 » αὐδᾶν, οὐδὲ γλῶσσ', οὐδ' ᾧ κ' ἐφθέγγετο ἄλλο.
 » δῶκεν ὅμως τέκμωρ ἀρίδηλον· μητέρι γάρ τε
 » γνωτὴν Περσεφόνης ζώνην, ἣ κεῖθι ρεέθροις
 470 » ἱροῖς ἐμπεπτῶκει, ἐπ' ἄκροις ὕδασι δεῖξε.
 » τὴν δὲ γνοῦσα θεά, ὡς εἰ φράσαθ' ἀρπαχθεῖσαν
 » ἦν κούρην τότε πρῶτον, ἀκόσμους τίλατ' ἐθείρας,
 » στήθεά τ' ἐπλατάγησεν ἐπασσύτερον παλάμῃσιν,
 » οὐδ' ἤδη ὅπου ἦεν· ἐμέμφετο δὲ χθόνα πᾶσαν
 » καὶ κίκλησκ' ἀχάριστον, ἀνάξιον ὧν οἱ ὄπαζε
 » καρπῶν, Τρινακρίην δὲ μάλισθ', ὅθι πῆματος εὖρε
 » τέκμωρ. Τῷ δὴ ἐκεῖ βωλοστρόφα χερσὶν ἄροτρα
 » χωομένη κατέαξεν· ὁμῶ δ' ἄρα γειοπόνους τε
 » καὶ ἀρότας βοῦς δῶκε μόρφ'· ἐκέλευσε δ' ἀρούρας
 480 » καρπὸν ἀνήνασθαι καὶ φθίσε σπέρματα πάντα.
 » Εὐφορίῃ χώρης ἀρίδηλος πᾶσαν ἀν' αἶαν
 » μαψιδίῃ ἔπλε· θνησκ' ἐνὶ πρώτῃ λήϊα βλάστη,
 » καί ῥ' ὅτε μὲν τάδε καῦμα μέγ' αἴνυτο, ἄλλοτε δ' ὄμβρος.
 » πνοιαί δ' αὖ δηλεῦντ' ἰδὲ τεῖρεα· καὶ βοροὶ ὄρνεις
 » σπέρματ' ἀγροῖσι λέγον· τρίβολοι δὲ καὶ αἶρα
 » καὶ βοτάναι ἄμαχοι κατ' ἀρούρας πυρὸν ἔπνιγον.
 » κρᾶτα τότ' ἐξ ὑδάτων Ἀλφειῖς νύμφη ἀνέσχεν,
 » ὕδρολιβῆ τε κόμην ἀποκινήσασα μετώπου
 » ἔννεπεν· “ ὦ κούρης, ἦν περ διζήσαιο πάντη,
 490 » καὶ ὁμπνῶν γενέτειρα, πόνων ἀπόληξον ἀπλήτων
 » μηδ' ἄρα πιστῇ σοι ὦδ' αἰνῶς χῶεο γαίῃ.
 » οὐ χθῶν ἥλιτέ σοι· χάνε δ' ἄρπαγι οὔτοι ἐκοῦσα·
 » οὐδέ σ' ὑπὲρ πατρίδος λίτομαι· ξένη ἐνθάδ' ἀφίγμαι.
 » Πῖσά μοι ἐστι πάτρη· γενεὴν ἐξ Ἥλιδος ἔλκω·
 » ναίω Σικανίην ἀλλοτρίῃ· ἥδε μοι ἔμπης
 » πασῶν ἐσθ' ἡδίστη· ἔχω γάρ τῇδ' Ἀρέθουσα
 » οἶκον ἰδ' ἐστίην, ἣν δὴ σάω, ἡπιόθυμε.

- » Ἄνθ' ὅτεο χθόν' ἐμὴν προλιποῦσα δι' οἷδματος ἦκω
 » Ὀρτυγίην τόσσου, μυθήσομαι, ὁππότε καιρὸς
 500 » ἦξει μοι ἐνέπειν, σὺ δὲ τόσσων μερμηράων
 » ἔκτοθεν ὄμμ' ἔξεις ἰλαρώτερον· οἶμον ἔμοιγε
 » χθὼν παρέχει· σήραγγας γὰρ καταδῦσα βαθίστας
 » ἐνθάδ' ἀείρω κρᾶτ' ἰδ' ἀήθεα τείρεα λεύσσω.
 » Εὖτ' οὖν δὴ στυγίῳ ῥόφῳ εἰκέλη εἵρπον ὑπ' αἴῃ,
 » ὄμμασι Περσεφόνην σὴν αὐτόθι εἶδον ἔμοισι.
 » δύσθυμος μὲν κείνη ἔτ' ἐστὶ καὶ ἔμφοβος ὧπα,
 » ἀλλ' ἔμπης βασιλὶς, ζοφεροῦ Κόσμου μεδέουσα,
 » εὐδύνατος τε σύνευνος ὑποχθονίοιο τυράννου.

Ἐξῆς ἡ Μοῦσα προστίθῃσιν ἄδουσα τάδε. Ἡ Δημήτηρ τὸν Δία ποτνιωμένη ἰκέτευσε τὴν κόρην κλεῦσαι ἐκ τῶν ὑποχθονίων εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἐπαναχθῆναι· ὁ δὲ Ζεὺς ποιήσῃν τοῦτο κατὰ τὰ δεδογμένα τῇ Μοίρᾳ ὑπέσχετο, εἴγ' εὐρεθείη ἡ κόρη μηδενὸς πῶ ἐν ἄδου ἐδέσματος ἀψαμένη. Τοῦ δ' Ἀσκαλάφου μαρτυρήσαντος ἑωρακέναι αὐτὴν κόκκους ῥοιᾶς προσνευγκαμένην, τοῦτον εἰς βύαν ἡ θεὰ μετέβαλεν ὀργισθεῖσα. Αἱ δ' Ἀχελωΐδες αἱ τῆς Περσεφόνης συμπαίστριαι μάτην ταύτην ἀναζητήσασαι ἐπὶ γῆς ἠΰξαντο ἐκγενέσθαι αὐταῖς καὶ ἐπὶ τῶν κυμάτων πορεύεσθαι· οἱ δὲ θεοὶ τῆς εὐχῆς ἐπακούσαντες εἰς ὄρνεις αὐτὰς μετεμόρφωσαν, παρθένους ὅμοια τηρούσας ἔτι τὸ πρόσωπον καὶ τὰ ἄνω τοῦ σώματος. Τέλος ὁ Ζεὺς ἴσα τῷ Πλούτωνι καὶ τῇ Δήμητρι χαριζόμενος, ἐξ μὲν μῆνας ἐν ἄδου, ἵσους δ' ἐπὶ γῆς τὴν Περσεφόνην μένειν διέγνω.

- » Μήτηρ δ' ὥς τάδ' ἄκουσεν, ἐνάρκησ' ἥύτε λαᾶς,
 510 » δὴν τ' ἐμβροντήτῳ στῇ εἰκέλη· αἰνὸν ἐπεὶ δὲ
 » ἄλγος ἀπήλασ' ἄλλην φρενὸς αἰνὴν, ἡέρ' ὄχεσφιν
 » ἦρθη ἐς αἰθέριον· τόδι δ' οὖν νενεφωμένη ὧπα,
 » λυσίθριξ ἔστη πρὸ Διὸς φρεσὶ μεμφομένη οἷ
 » καὶ φάτο. „ Ἰκνεῦμαί σ' ὑπὲρ αἵματος, ὦ Ζεῦ, ἔμοιο
 » καὶ τεοῦ· εἰ μὴ τις μητρὸς παρὰ σοὶ χάρις ἐστίν,
 » ἀλλὰ τεήν γε θύγατρ' ἐλέησον, μηδὲ σὺ ταύτης,
 » λίσσομαι, ἦσσον κήδευ, ὅτ' ἐξ ἐμέθεν λελόχεται.
 » δηθὰ φίλην κούρην διζησαμένη εὔρηκα,
 » εἰ γ' εὐρεῖν λέγεται τὸ προδηλοτέρως μιν θλέσσαι,

- 520 » ἢ τὸ πυθέσθ' ὅθι μῖμνει· ἐσεῖται δ' ἄρπαγὴ οἰστή,
 » ἦν γ' ἄρπαξ ἀνέη· οὐ γὰρ σῇ ἔοικε θυγατρὶ
 » ληϊστῇ συνέμεν, καὶ εἰ ἐμῇ οὐκ ἀπέοικε.
 » Τῇ δ' αὖ ἔειπε Ζεὺς· ξυνὸν πίστευμα καὶ ἄχθος
 » ἄμμι πέλει θυγάτηρ· ἀλλ' εἴ γε χρὴ οὖνομ' ἀληθές
 » πράγματι παντὶ τί θεσθ', οὐκ ἔστ' ἀδίκημ' ὃ πέπρακται,
 » ἀλλ' ἔρος· οὐδ' ἔσετ' ἄμμιν ὄνειδος γαμβρὸς ἐκεῖνος,
 » ἦν σύ, θεά, ἐθέλης. ἴν' ἐάσω τᾶλλ', ὅσον ἐστὶ
 » Ζηνὸς ἀδελφὸν ἔμεν! τί δέ, εἰ καὶ τᾶλλα πρόσσεσι,
 » μούνη δ' αἴσῃ ὃ δεύετ' ἐμεῦ; εἰ δ' αὖ τόσον ἔλδωρ
 530 » ἐστὶ διαζυγίης. εἰς οὐρανὸν αὖθις ἰκέσθω
 » κούρη, εἰ μὴ πω θίγ' ἐδωδῆς εἰν αἰίδαο·
 » οὔτω γὰρ Μοίρης βουλευσαμένησιν δέδοχται·,,
 » ὥς φάτο· Δημήτηρ δὲ θύγατρ' ἔθειλ' ἐξαγαγέσθαι,
 » ἀλλ' οὐ μόρσιμον ἦεν· ἀσιτίην γὰρ ἔλυσε
 » κούρη, πλαζόμενη δὲ καλοῖς ἀφελῶς ἐνὶ κήποις
 » ροιὴν βριθομένου καρποῖς ἀπεδρέψατο δένδρου·
 » κόκκους δ' ἐξ ὠχροῦ λεπύρου χερὶ ἐπτά ἐλοῦσα
 » πρὸς στόμα θλίψε φέρουσα· τὸ δ' ὄμμασι μῦνος ἀπάντων
 » ἔδρακεν Ἀσκάλαβος, τὸν μητέρα φασὶ ποτ' Ὀρφνην,
 540 » οὔτοι ἀδηλοτάτην ἐν Ἀορνίσιν εἶδε νύμφης,
 » ἐν ζοφεροῖς ἄντροισιν ἐῷ τεκέειν Ἀχέροντι·
 » ἔδρακε, καὶ νηλὴς μηνύσας νόστον ἀφείλεν.
 » Ἐστονάχῃσεν ἄνασσ' Ἐρέβευς καὶ ἔθηκε βέβηλον
 » ὄρνιν μηνυτὴν· Φλεγέθοντος δ' ὕδασι κρᾶτα
 » ῥάνασα, πτίλα τεῦξε, σὺν εὐρέσι τ' ὄμμασι ῥάμφορ,
 » ἐκ δ' ἀποδὺς ὃ φύσιν, πτέρυγας περιέσσατο πυρρᾶς,
 » καὶ κάρη ἠῤῥήθη, γαμψοὺς τ' ὄνυχας ποσὶ φῦσε·
 » κινεῖν δ' εἶχε μόγις ταρσοὺς περὶ χεῖρεσι φύντας,
 » καὶ γένετο βδελυρὸς, πένθους τε προάγγελος ὄρνις,
 550 » νωθὴς βύας, οἰωνὸς κακόθρους μερόπεσσιν.
 » Ἀλλ' ὃ δίκην δοκέει μηνύσιος ἡδὲ τε γλώσσης

- » τῖσαι ἔοικυῖαν· πτερὰ δ' ὕμιν τίπτε πέφυκε
 » καὶ κῶλ' ὀρνίθει', Ἀχελωῖδες, ὄμμα δὲ κουρῶν ;
 » ἧ ῥ' ὅτι Περσεφόνης, ὅτε εἶαρος ἔδρεπεν ἄνθη,
 » Σειρῆνες, πάρος ἦτ' ἐναρίθμιοι ἀμφιπόλοισι ;
 » Τὴν γὰρ ἐπεὶ γε μάτην χθόνα διζήσασθ' ἀνὰ πᾶσαν,
 » καὶ ἀλλὶ ὑμετέρην φῆναι μελεδῶν' ἐθέλουσαι,
 » ἠϋξασθ' εἰρεσίῃ πτερύγων ἐπὶ κῦμα δύνασθαι
 » νήχεσθ' ἀθανάτων δ' ἄρ' ἐπήκοον ἔσχεθ' ὅμιλον,
 560 » καὶ ξανθὰ πτέρ' ἶδεσθε καλύπτοντ' αὐτίκα γυῖα.
 » Ὅφρα δ' αἰδοσύνη γε πεφυκυῖ' οὐατα κηλεῖν,
 » τόσσον δὴ δῶρον, μὴ γλώσσης ὕμμι χατίζοι,
 » ὄφεις παρθενική, μεροπηῖς τ' αὐδὴ ἔμεινε.
 » Ζεὺς δὲ κάσει τ' ἐς μέσσον ἀδελφειῇ τε δικάζων
 » ἀχθυμένη, λυκάβαντα κυλινδόμενον τάμε διχθά.
 » Τῷ ῥα θεᾷ νῦν, ἀμφοτέροις ξυνὴ βασιλείοις,
 » ἧ παρὰ μητρὶ μένει ἴσους μῆνας καὶ ἀκοίτη.
 » αὐτίκα δὴ κείνης ἐτράπη φρὴν ἠδὲ πρόσωπον·
 » ὄφεις γὰρ τε θεῆς, ἧ καὶ Πλουτῆϊ πάροιθε
 570 » δόξε κ' ἔμειν σκυθρὴ, φαιδρὴ γένετ', ἥντε Φοίβου,
 » ὀππὸθ' ὑγρῶν νεφέων ἐξέρχεται, οἷς πεπύκαστο.

Τοῖς εἰρημένοις μύθοις προσφυῶς προσυφαίνει ἡ Μοῦσα τὸν τῆς νύμφης Ἀρεθούσης καὶ τὸν τοῦ Τριπτολέμου καὶ Λύγκου. Ἡ μὲν Ἀρέθουσα τὸν Ἀλφειὸν ἐν Ἡλιδι ἐρῶντα καὶ διώκοντα φεύγουσα τὴν τῆς Ἀρτέμιδος ἡγήσατο ἀρωγὴν· ὑπὸ δὲ ταύτης εἰς ὕδωρ μεταβληθεῖσα καὶ καταδύσα εἰς γῆν φεύγει ἀφανὴς δι' ὑπογείων ῥωγμῶν· ὑπὸ δὲ τὴν νῆσον Ὀρτυγίαν ἀφικομένη ἐκ τῆς γῆς αὖθις ἀναφαίνεται· ὃ δὲ Τριπτόλεμος σπεῖρειν τὴν γῆν καὶ καρποῦσθαι ὑπὸ Διμήτρος διδασθεῖς, ἀεροπόρῳ ἔποχος ἄρματι εἰς Σκυθίαν ἀπέρχεται τοῖς ἐκεῖ λαοῖς τὰ τῆς θεᾶς δῶρα κομίζων· ὃ δ' ἐν Σκυθίᾳ βασιλεύων Λύγκος ἐπιβουλεύσας αὐτῷ διὰ φθόνον εἰς λύγκα τὸ ζῶον μεταμορφοῦται.

- » Ἀσμένη οὖν Δηῶ, ὅτ' ἀνεῦρε θύγατρ', Ἀρέθουσαν
 » ἤρετο,, “ τίπτ' ἐνθ' ἴκευ ἰδ' ἱρὸν νᾶμα τέτυξαι ; ,,
 » Σίγησ' αἶψα ῥέεθρα· θεὰ δ' ἀνάειρε κάρηνον

- » πίδακος ἐκ βαθέης, χερὶ τερσήνασά τ' ἐθείρας,
 » ἡλείου ποταμοῦ προτέρους μυθήσατ' ἔρωτας·
 » “ Νυμφάων μί', ἔφη, ἐν Ἀχαιίδι γαίῃ ἔγωγε
 » ἦν πάρος· οὐκ ἄλλη ξυλόχους ἐπενίσσεται ἐμεῖο
 » πλείονι σὺν σπουδῇ, οὔθ' ἔρκεα θήρεσιν ἴστη·
 580 » ἀλλ' εἰ καὶ καλοῦ κλέος εἶδος οὐκ ἐμάτευσα,
 » εἰ καὶ ἔην εὖσαρκος, ὅμως γ' ἔχον οὖνομα καλῆς·
 » ἀλλ' οὐ μ' ὄφεις ἔτερψ', ἦν λίην ἦνεον ἄλλοι,
 » ἦ τε γεγῆθασ' ἄλλαι· ἐγὼ δ' ἐπὶ δώρῳ ἀγροῖκος
 » σαρκὸς ἐφοινίχθην· ἀσεβὲς δέ μοι εἶσατ' ἀρέσκειν.
 » Στυμφαλίδος νεόμην κεκοπωμένη ἔκποτε ὕλης·
 » μέμνημ'· ἦν ἀλέη· κάματος δ' ἀλέην ἐπάεξεν·
 » ἀψόφῳ οὖν ἦντησα μάλ' ἦκα ῥέοντι ῥέεθρῳ
 » φαιδρῷ, πυθμένος ἄχρι διειδέε', ὧ ἔνι πᾶσαν
 » ἦν ὀράαν κροκάλην, καὶ ὃ ἡρεμέειν κεν ἔφησθα·
 590 » ἱτεῖαι πολιαί, ὕδατοτρεφές τ' αἰγείροι
 » αὐτοφυεῖς ἔρεφον πρηνεῖς ὄχθας ῥέεθροιο·
 » ἐμπέλασα, πρῶτον τ' ἄκρους πόδας ὕδατι δεῦσα,
 » εἶτα δέ γ' εἰς ἰγνύν· τῷ δ' αὖ πάλιν οὐκ ἀγαπῶσα
 » κυφῇ ἐπ' ἱτεῖῃ ἀποδῦσ' ἐμὰ εἴματα θῆκα,
 » γυμνή θ' ὕδατ' ἔδυν· τὰ δ' ὄφρ' ἐπλησσον καὶ ἔλαυνον
 » πουλυτρόπως πλείουσα, χέρας τ' ἐρρίπτεον ἀμφίς,
 » οὐκ οἶδ' ὃν τιν' ἄκουσα μέσοισιν ὑφ' ὕδασιν ἦχον,
 » καὶ δείσασ' ἐπέβην ταχεῖ ἄλματι γείτονος ὄχθης.
 » “ Ποῖσπεύδεις, Ἀρέθους; ”, Ἀλφειὸς φθέγγατο βραγχῇ
 600 » φωνῇ ἀπὲκ ῥέεθρου· “ ποῖ δὴ σπεύδεις, Ἀρέθουσα; ”
 » φεῦγον δ' ὥσπερ ἔην, γυμνή· ἐτέρη γὰρ ἐπ' ὄχθῃ
 » εἴματ' ἔκειτ' ἐμέθεν· ὃ δ' ἐδαίετο καὶ ἐνέκειτο
 » μᾶλλον· ἐοῦσα δὲ γυμνή, ἐτοιμοτέρη οἱ ἐδοξα·
 » τὼς δὴ ἔγωγ' ἔθεον, κεῖνος δ' ἐδίωκεν ὀπισθεν,
 » ὥς τρήρωνσιν ἔθος φεύγειν ἴρηκα πελείης,
 » ὥς τρήρωνας ἔθος μεθέπειν ἴρηκι πελείας·

- » μέχρ' ὑπ' Ὀρχομένον, Ψωφιδά τε, Κυλλήνην τε,
 » Μαιναλίας τε νάπας, ψυχρόν τ' Ἐρύμανθον ἰδ' Ἥλιν
 » ἔσθενον ὠκυδρομεῖν, οὐδ' ὠκύτερος θέε κεῖνος·
 610 » ἀλλὰ γ' ἀφαιροτέρη δὴν θείειν οὐκ ἐδυνάσθη·
 » πούλ' δ' ἐμεῦ κρείσσων ὀτλέειν πόνον ἦεν ἐκεῖνος·
 » ἀλλ' ἔμπεδ' ἐπεδίω, δρέων τε διὰ σκιοέντων
 » ἔδραμον ἡδὲ πετρῶν, καὶ ἔπου οὐκ ἔσχε κέλευθος·
 » ἥλιος ἦν κατὰ νῶτα· ποδοῖν δὲ πάροιθεν ὄρατο
 » μακρὴ μοι σκιή, εἰ μὴ ἔμοιγ' ὠρᾶθ' ὑπὸ δαίμονος·
 » ἀλλ' ἔτεγ' ἑταῖρος με ποδῶν ἐφόβει, καὶ αὐτμῇ
 » ἐκ στόματος κείνοιο κατέπνεε ταινί' ἐθειρῶν·
 » κεκμηκυῖα φυγῆς καμάτῳ ἔκραγον· κιχάνει με·
 » σῆ, Δίκτυν', ἐπάρηξον ὀπηδῶ, τῇ θαμὰ δῶκας
 620 » τόξα φέρειν τεὰ καὶ φάρετρη περίκλειστα βέλεμνα·
 » εἶλε θεὸν οἶκτος· πυκινῶν δὲ μίαν νεφελάων
 » ἀμφ' ἐμὲ χεῦε φέρουσα· καλυφθεῖσαν δέ μ' ὁμίχλη
 » ἰχνεύων ποταμός, κοῖλον νέφος ἀμφὶς ἐρεύνα·
 » δις χῶρον νῆϊς περιήλυθεν ἔνθα κεκρύμμενη,
 » καὶ δις, ἰὼ Ἀρέθουσα, ἰὼ Ἀρέθους', ἐβόησε.
 » Τίς μοι θυμὸς ἦν τότε δυσμόρῳ; οὐχ ὅ,τις ἀμνῇ,
 » ἢ τε λύκους ἤκουσ' ὠρυομένους περὶ αὐλιν,
 » ἢ λαγῶ, ὅς τε βάτοις ὑποπεπτηῶς στόματ' ἐχθρὰ
 » εἶδε κυνῶν, κινεῖν δ' οὐ θαρσεῖ γυῖ' ἀλαπαδνά;
 630 » Οὐχ ὅ γ' ἀπέστιχ' ὅμως· οὐ γάρ τ' ἵμεναι προτέρωσεν
 » ἰχνια λεῦσσε ποδῶν· χῶρον δὲ νέφος τ' ἐφύλασεν.
 » ἐκ ρεθέων ψυχρὸς μοι ἐργαμένη ἔρρεεν ἰδρώς,
 » ἐκ δὲ χροὸς πάντῃ γλαυκαὶ στάζον ραθήμειγες·
 » ὅπποι δὴ ποσὶ βαῖνον, ὕδωρ νάεν· ἐκ δ' ἄρ' ἐθειρῶν
 » στάζε δρόσος· τάχιον δ' ἢ μυθέσθ' ἄσσα τελέσθη,
 » εἶδος ἄμειψ' ἐς ὕδωρ· ποταμὸς δὲ φίλ' ὕδατ' ἐπέγνων,
 » καὶ ῥ' ἀποδυσάμενος ἀνέρος εἶδος, τὸ ἔεστο,
 » ὄφρα μιγείη μοι, πάλιν ἐτράπη εἰς ἐὰ ρεῖθρα.

- » Δηλία ἔρρηξ' αἶαν· ἐγὼ δ' ἄντρ' ὄρφνια δῦσα
 640 » ἤλυθον Ὀρτυγίην, ἥ μοι φίλη οὔσα θεαίνης
 » εἶνεκ' ἐπωνυμίας, ἐξήγαγέ μ' αὖθις ἐς αὔρας.
 » Τόσσο' Ἀρέθουσα ἔειπε· θεὰ δ' ἔζευξ' ὑπ' ὄχεσφι
 » καρποδότις δὴ ὄφεις καὶ σφι στόματ' εἶρξε χαλινοῖς·
 » μέσσον δ' ἄρ' γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἡέρ' ἔτεμνεν.
 » Αὐτὰρ κοῦφον ὄχον Τριτωνίδος ἤγαγ' ἐς ἄστυ
 » Τριπτολέμφ· καὶ δοῦσα, τὰ μὲν γ' ἐκέλευ' ἐν ἀεργεῖ
 » σπέρματα γῇ σπείρειν, τὰ δ' ἀχρήστῳ δὴν ἐνὶ νειῶ.
 » Εὐρώπης Ἀσίας θ' ὑπερέπτατο ἄρματι γαίας
 » ἡίθεος, καὶ ὄχον Σκυθίας ἴθυνεν ἐπ' ἀκτάς,
 650 » ἐνθ' ἦν Λύγκος ἄναξ· ὃ δ' ἐσήλυθεν οἶκον ἀνακτος.
 » τοῦ δ' ἄρ' ἀνειρομένου, πῶς ἤλυθ' ἐφ' ὅ, τι τε χρεῖος,
 » οὐνομά τ' ἠδὲ πάτρην· “πατρίς ἐστί μοι, ἔννεπ', Ἀθῆναι·
 » Τριπτόλεμος δὲ κέκλημαι· ἐλήλυθα δ' οὔτ' ἐπὶ πόντου.
 » οὔτ' ἄρα πεζός· ἔγεντο δέ μοι διοδεύσιμος ἀήρ·
 » δῶρα φέρω Δηοῦς, ἃ τ' ἐν εὐρείησιν ἀρούρης
 » σπειρόμεν' ὄμπνας ἄμμι καὶ ἡμερα εἶδατ' ὀπάζει·
 » Βάρβαρός οἱ ἐμέγηρ· ὄφρα δ' αὐτὸς ὄγ' αἵτιος εἶη
 » δώρου τόσσου, ξείνισσεν· βεβαρηότι δ' ὕπνω
 » χαλκῷ ἐπῶρτο, θέλοντα δ' ἐκείνου στήθεα πεῖραι
 660 » λύγκα θεὰ μιν ἔθηκε καὶ ἡίθεον κέκλητ' αὖθις
 » μοψόπιον θοὸν ἄρμα δι' ἡέρος ἱρὸν ἐλαύνειν.

Τοσαῦτα ἀντασάσης τῆς Καλλιόπης, ταῖς δικαζούσαις νύμφαις
 ἔδοξε τὰς Μούσας νικᾶν. Ἐπειδὴ δ' αἱ Πιέρου θυγατέρες νι-
 κηθεῖσαι εἰς ὕδρεις ἐτράποντο, εἰς κίσσας μεταμορφοῦνται.

- » Ὡδ' ἡμείων πρώτη ἀοιδῆς λῆξε λιγείης·
 » νικῆσαι δὲ θεὰς ἐλικωνιάδας ἐβόησαν
 » πᾶσαι ὁμῶς νύμφαι· κεῖναι δ' ἐπεὶ ἴεσαν ὕδρεις
 » νικηθεῖσαι, ἔφη· „ ἐπεὶ οὐχ ἄλλις ὅττ' ἐρίσασθαι
 » ποίνιμον ἔργον ἔτλητ', ἀλλὰ πρὸς ἀμαρτάδι κείνη
 » βάζετε λοιδορ' ἔπη, τὰ δ' ἄρ' οὐκ ἔστ' ἄμμιν ἀνεκτά,

» τισσόμεθ' ὕμμε, χόλω τε μάλ' ἐψόμεθ', ἥ κεν ἄγησιν.
Ἥμαθίδες γέλασαν καὶ ἀπειλῶν οὐκ ἀλέγιζον.

670 πειρηθεῖσαι δὲ φθέγξασθ', ἰταμάς τε κεκραγμῶ
χεῖρας ἐφεῖναι, ὄνυξ' ἐπιφυόμενα πτερὰ εἶδον
καὶ πτίλα πάγχυ χέρας περιβάλλοντ', ἀλλήλων τε
ᾧπα συνελκομένην εἰς σκληρὸν ῥάμφος ἔλευσσον
καὶ γίγοντο νέαι ὑλῶν ὄρνιθες ἅπασαι.
κόψασθ' ἰέμεναι, χειρῶν πιτύλῳ ἐπάερθεν,
ἡέριαι τ' ἔνεον στόμαθ' ὑλῶν λοῖδορα, κίσσαι.
καὶ νῦν στωμυλίῃ μένει ὀρνίθεσσι παλαιῇ
καὶ βραγχῇ λαλιῇ καὶ φθογγῇς ἄσπετον ἔλδωρ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ Ε΄ ΒΙΒΛΙΟΝ

ΤΩΝ ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ.

Στίχ. 2). *Κηφήρων*. Ἔθνος Αἰθιοπῶν εἰσὶν οἱ Κηφῆνες, περὶ ὧν ἶδε Ἡρόδοτον βιβλ. ξ'. 61.

12). ἶδε βιβλ. δ'. σημ. εἰς στ. 670.

18—19). *ἐμῶν σπλάγχχνων* τῆς θυγατρὸς μου. Πρβλ. βιβλ. ζ'. 656, ἡ. 478.

21). *ἐμῷ δ' ἐπὶ πένθει χαίρεις* ἐν τῇ ἐμῇ συμφορᾷ παρχυθίαν εὐρίσκεις.

23). *ἄεθλον* τὴν Ἀνδρομέδαν, ἣν ὁ Περσεύς ἄθλον τῆς σωτηρίας ἐκτήσατο.

28). *ὅς ἔπει κεῖν' ἤρατ' ἔδ' ἔργοις* ὅς ἐκτήσατο αὐτὸ τῇ πρὸς ἐμὲ συνθήκῃ (ἔπει) καὶ αὐτῷ τὸ τοῦ κήτους φόνον (ἔργοις).

35). *τῷ αὐτῷ ὅπλῳ* αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ τοῦ Φινέως δόρυ πάλιν ἀφείς, ὃ τοῦ Περσέως ἀστοχῆσαν τῇ στρωμνῇ ἀνερήριστο.

36). *ὑπὸ βωμόν* τὸν τῶν ἐστιούχων θεῶν.

46). *ἀδελφόν* ἀδελφὸς τῆς Ἀθηνᾶς λέγεται ἐνταῦθα ὁ Περσεύς, ἅτε καὶ αὐτὸς πατὴρ τοῦ Διὸς, ὥσπερ ἐκείνη, γεγονώς.

48). *υἱάλοις* στυλποῖς ἢ διαυγέσιν, οἷα ἡ ὕαλος.

49). *Λιμναῖτιν*. Τὸ ὄνομα *Λιμνάτη* τῆς τοῦ Γάγγου θυγατρὸς, ὃ ἐν πολλοῖς χειρογράφοις φέρεται, οὐκ ὀρθῶς ἐσχηματίσθαι δοκεῖ διὸ κρεῖττόν μοι ἔδοξε *Λιμναῖτις* γράφειν.

55). *κέρας* τὸ τόξον καλεῖται, ὥσπερ καὶ ἐν βιβλ. α. 455.

58). Πρβλ. τὸ τοῦ Θεοκρίτου. εἰδ. κβ'. στ. 111.

ὃ δ' ἀεικέσι πληγαῖς

πᾶν συνέφυρε πρόσωπον ἀνίκητος Πολυδεύκης.

59). *αἰρητὴν ὧπα* τὸ καλὸν πρόσωπον.

67). *θοός* ἀντὶ τοῦ ὀξύς. (penetrabile).

70). *Ἀκρισιωριάδης* ὁ Περσεύς, ἔγγονος Ἀκρισίου (ἶδε βιβλ. δ'. στ. 611).

73). *καὶ τοῦτο* τὸ συναποθανεῖν τῷ ἐταίρῳ ἐπὶ τοῦ νεκροῦ αὐτοῦ σώματος ἐρείσθεις.

74). *Συηρίτης*· ἐκ Σϋνης πόλεως αἰγυπτιακῆς ἐν τοῖς μεθο-
 ρίοις τῆς Αἰθιοπίας.

86). *Καυκάσιος*· *Ἄβαρις*· Παράδοξον ὅτι ὁ καυκάσιος
 Ἄβαρις ἐν Αἰθιοπία μένει καὶ τοῖς αἰθίοφι συμμαχεῖ· ἀλλ' ἱστορικὴν
 ἀκρίβειαν οὐ χρὴ ζητεῖν ἐν ποιήματι μυθικῷ. Τὸ τοπικὸν καυκά-
 σιος καὶ τὸ ἐπόμενον πατρωνυμικὸν *Σπερχιονίδης* καὶ τὰ
 ὅμοια χρῆσιμά ἐστιν εἰς τὸ ποικίλλειν τὴν λέξιν καὶ ἀληθείας χροῖαν
 τῇ διηγήσει παρέχειν.

87). Τὸ ὄνομα *Elycen* ἐν ἄλλαις ἐκθέσεσιν εὐρήται γεγραμ-
 μένον *Helicen*.

99). *Λυγκείδης*· ὁ Περσεύς ἶδε σημ. εἰς βιβλ. δ'. 768.

111 κ. ἐ.). Καὶ σὺ δὲ *Λαμπετίδης* κ.λ.π. Ἐτήρησα τὴν ἐν
 τῷ κειμένῳ ἀήθη τοῦ λόγου τροπὴν· ἄρχεται γὰρ οὕτως ὁ λόγος,
 ὥς εἰ τὸ ῥῆμα ἔπεςες ἢ ἄλλο τι ἰσοδύναμον ἔψεσθαι ἔμελλεν.
 Ἀλλ' αἰφνης, τρεπομένου τοῦ λόγου, τὸ ῥῆμα *τέταξο* ἐπάγεται.

124). *Κιρύφιος*· ὄνομα τοπικὸν ἀπὸ τοῦ *Κῆρυψ*· καὶ ἀρσε-
 νικῶς μὲν ὁ *Κῆρυψ* ὀνομά ἐστι ποταμοῦ τῆς Λιβύης· θηλυκῶς δὲ
Κῆρυψ ἡ χώρα κέκληται, δι' ἧς ὁ ποταμὸς ῥέει ἐκεῖνος.

125). Τῷ πατρωνυμικῶς ἐσχηματισμένῳ ὀνόματι *Μαρμαρί-*
δης τὸν τῆς Μαρμαρικῆς κάτοικον σημαίνει ἐνταῦθα ὁ ποιητής.
 Ἔστι δ' ἡ Μαρμαρική χώρα τῆς Ἀφρικῆς παράκτιος, μεταξὺ Κυρη-
 ναϊκῆς καὶ Αἰγύπτου κειμένη.

129). Οἱ Νασαμῶνες τὸ μὲν παλαιάτατον δυσμικωτέραν χώραν
 πρὸς λίβα ἄνεμον ὥκουν, ἐν δὲ τοῖς ῥωμαϊκοῖς χρόνοις πρὸς τὰ
 ἐωθινώτερα μέχρι τῆς Μαρμαρικῆς παρεώσθησαν.

133). *καίριος ἐνθ' ὁ τόπος*· τὸ περὶ τοῦ τραύματος συνή-
 θως λεγόμενον εἰς τὸν τόπον μετενήνεκται.

135). *Βάκτριος*· ἀπὸ Βάκτρων μητροπόλεως τῆς ἐν Ἀσίᾳ
 Βακτριανῆς.

143). *ἐνθακ' ἄκορτα*· πρβλ. τὸ τοῦ Ὁμήρου· *ψυχρὸν*
δ' ἔλε χαλκὸν ὁδοῦσιν (ἰλ. ε'. 75).

164). *Μενδήσιος*· κάτοικος Μένδης, πόλεως αἰγυπτιακῆς
 ἐπὶ τοῦ Δέλτα κειμένης.

145). τὸ ἐν τῷ κειμένῳ *Palaestina* ἐπιθετόν ἐστιν εἰς τὸ οὐ-
 σιαστικὸν *matre* ἀναφερόμενον· ἀντὶ δὲ τοῦ ἐπιθέτου *Palaestina*
 τέθεικα τὸ ἰσοδύναμον *συρία*· ἐκν δὲ θῶμεν κύριον ὄνομα γυναι-
 κὸς εἶναι τὸ *Palaestina* μεταποιητέον τὸν στίχον ὧδε.

ὄντε Παλαιστίνη ὑπ' ἀδήλῳ γείνατο πατρί.

149). Ἔστι τῆς ἐν τῷ κειμένῳ μετοχῆς *exhausto* οὐσιαστικὸν
 τὸ *Perseo* ἢ τὸ *labore* ἐξυπακοῦσαι. ἐπειδὴ δέ μοι ὁ στίχος κατὰ

τὴν πρώτην ἐκδοχὴν μεθρημῆνεται, εἴτις τὴν δευτέραν προκρίνει, μεταβαλέτω τὸν στίχον ὧδε·

ἔργον ἔμιμνε πλεον τετελεσμένου· ἔνθ' ἄρα πάντες
κτεῖναι ἕνα μέμασαν.

163). *χαόνιος Μολπεύς*· Χαονίας πόλεως ἐν Κομαγηνῇ τῆς Συρίας κειμένης μνηεὶν ποιεῖται ὁ Πτολεμαῖος (ἐ. 15). *Ναβαταῖοι* δὲ Ἀραβίας ἦν λαός.

173). *κυρίου αὐτοῦ*· ἦτοι τοῦ κυρίου τοῦ ξίφους.

176). *κυλληρίην* καλεῖ τὴν τοῦ Περσέως ἄρπην, ἅτε δεδωρμένην αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Ἑρμοῦ, ὃς ἐν Κυλλήνῃ ὄρει τῆς Ἀρκαδίας ὑπὸ Μαίας ἐτέχθη, ἣ γοῦν ἐλατρεύετο ἐν ἐκείνῳ.

179). *ἐξ ἐχθροῦ περ*· τῆς Μεδούσης.

215). τὸ ἐν τῷ κειμένῳ *confessas manus* σημαίνει κυρίως τὰς χεῖρας τὰς τῷ κακοπῶσθαι τὴν ἥτταν ὁμολογούσας· μεθρημῆνεται δ' ὁ στίχος ἐλευθέρως.

220). *τὸ ἐμοὶ δίκαιον προῦφερε χρόνῳ*· ἦτοι ὑπερεῖχε τοῦ σοῦ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Πρότερος γὰρ σοῦ ἐγενόμην τῆς Ἀνδρομέδας μνηστήρ.

225—229). Πικρά ταῦτα εἰρωνεῖα καὶ χλεύη.

248 καὶ 249). Τὴν τοῦ Πολυδέκτου ἀπολίθωσιν διὰ μακροτέρων διηγεῖται ὁ Ἀπολλόδωρος βιβλ. β'. 4. 3.

250). *Τριτὴ καὶ Τριτωνία* καὶ ἔτι *Τριτογενῆς* καὶ *Τριτογένεια* ἐπονομάζεται ἡ Ἄθηνᾶ, κατὰ τινες μὲν διὰ τὸ τεχθῆναι ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διός· *Τριτὴ* γὰρ κατὰ τὴν βοιωτικὴν ἢ αἰολικὴν διάλεκτον ἐκαλεῖτο ἡ κεφαλὴ· κατ' ἄλλους δὲ ἀπὸ τοῦ ἐν Βοιωτίᾳ ποταμοῦ *Τριτῶνος*, ἔνθα ἐκ παλαιτάτου ναὸς αὐτῇ ἱδρυτο· κατ' ἄλλους δὲ πάλιν ἀπὸ τῆς ἐν Λιβύῃ *Τριτωνίδος* λίμνης, ἔνθα χρόνῳ ὑστέρῳ ἡ τῆς θεᾶς λατρεία ὑπὸ Μινυῶν μετηνέχθη.

253). *Ἰδρίας ἀδελφὰς* τὰς Μούσας λέγει.

257). *Μεδουσείου πετεηνοῦ*· τοῦ πτηνοῦ ἵππου τῆς Μεδούσης, ἦτοι τοῦ *Πηγάσου*, ὃς κατὰ τὴν Ἡσιόδου Θεογονίαν (στ. 278—281) ἐκ τῆς Μεδούσης ἐγεννήθη ὁμίλησάσης τῷ Ποσειδῶνι· ἐξέθορε δὲ τῆς μητρός, ὅτε αὐτὴν ἐκαρატόμησεν ὁ Περσεύς.

303). *Παιονίς*· ἐκ Παιονίας χώρας πρὸς ἄρκτον τῆς Μακεδονίας κειμένης.

304). *Ἐλευθῶ*· ἡ Εἰλήθουα, θεὰ τοῦ τόκου, ταῖς τικτούσαις ἀρωγὸς παραγινομένη.

306). *Αἰμονίῳ*· ἴδε βιβλ. α'. σημ. εἰς στ. 568. Αἱ τοῦ Πιέρου θυγατέρες πορεύονται ἀπὸ τῆς Μακεδονίας εἰς τὸν ἐν Βοιωτίᾳ ἑλικῶνα διὰ Θεσσαλίας καὶ Ἀχαΐας. Καλεῖται δ' Ἀχαΐα ἐν-

ταῦθα ἡ Ἑλλάς κατὰ τὴν παρὰ Ῥωμαίοις ἐκδοχὴν τῆς λέξεως.

310). *Θεσπιάδες* θεαὶ αἱ Μοῦσαι [λέγονται ἀπὸ Θεσπιῶν, πόλεως βοιωτικῆς, ἔνθα αἱ Μοῦσαι τὸ παλαιάτατον ἐλατρεύοντο.

311). *οὗτ' ἄρ' πλήθει*· ἐννέα γὰρ ἦσαν αἱ τοῦ Πιέρου θυγατέρες, ὅσαι δὴ καὶ αἱ Μοῦσαι, ὧν τὰ ὀνόματα καταλέγει ὁ Ἡσίοδος ἐν Θεογονίᾳ (στ. 77. κ. ἐ.).

312). *Πηγὴν Πηγᾶσου* τὴν Ἰπποκρήνην καλεῖ ἐνταῦθα ὁ ποιητής, ἅτε ἀνατείλασαν ἐκ τῆς πέτρας, ἔνθα ὁ Πηγᾶσος τῇ ὀπλῇ τὸ ἔδαφος ἐπλήξεν· ἡ δ' Ἀγανίππη ἐτέρα ἐστὶν ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος πηγῇ. *Γαρτεία* δὲ λέγεται αὕτη ἀπὸ τῶν Ἰάντων, φυλῆς πελασγικῆς οἰκησάσης ἐν Βοιωτίᾳ.

314). *Ἡμαθίων πεδίων*· τῶν μακεδονικῶν· *Ἡμαθία* γὰρ χώρα ἐστὶ μακεδονικὴ, ἡ μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ἀλιάκμονος καὶ Ἀξιοῦ συνεκδοχικῶς δὲ καὶ ἡ Μακεδονία ὅλη Ἡμαθία καλεῖται.

316). *ὦμοσαν αἱ ρύμφαι* ὡς ἀγωνοδίκαι δικάσαι κατὰ συνείδησιν.

318). *ἄτερ κλήρου*· ἄηθες τοῦτο· ἔθος γὰρ ἦν τοὺς ἀγωνιζομένους κληροῦσθαι.

319). *δῆριν θεῶν* νοητέον τὴν πρὸς τοὺς γίγαντας μάχην, περὶ ἧς ἴδε βιβλ. α. στ. 151 κ. ἐ.

321 κ. ἐ.). Ἐπειδὴ ἐν τῷ ὅλῳ ποιήματι μεταμορφώσεις προὔθετο ἄσαι ὁ ποιητής, διὰ τοῦτο καὶ αἱ τοῦ Πιέρου θυγατέρες συμφώνως τῇ τοῦ ποιήματος προθέσει μεταμορφώσεις εἰσάγονται ἄδουσαι. Κατὰ τὸν Πορφύριον ἐν τῷ περὶ ἀποχῆς ἐμψύχων (κεφ. γ'). τὴν τῶν θεῶν μεταμόρφωσιν τὸν Τυφωέα ἢ Τυφῶνα φευγόντων ἦσε καὶ Πίνδαρος ἐν τινι προσοδίῳ· κατὰ δὲ Ἀντωνίνον τὸν Λιβεράλιν καὶ Νίκανδρος ἐν τῷ δ'. βιβλίῳ τῶν *ἐταιροιοιυμένων*. Ὁ δ' Ἀπολλόδωρος (ἀ. 6, 3) λέγει περὶ αὐτῆς τάδε· πρὸς δέ, ὡς εἶδον αὐτὸν (τὸν Τυφῶνα) ἐπ' οὐρανὸν ὀρμώμενον, εἰς Αἴγυπτον φυγάδες ἐφέροντο, καὶ διωκόμενοι τὰς ιδέας μετέβαλον εἰς ζῶα. Δοκεῖ δ' ὁ τῆς μεταμορφώσεως τῶν θεῶν μῦθος ἐκ συγχύσεως τοῦ παρ' Ἑλλήσι Τυφωέως ἢ Τυφῶνος καὶ τοῦ παρ' Αἰγυπτίοις προσελθεῖν, ἅμα δ' ἐκ τῆς συμβολικῆς τῶν θεῶν παρὰ τούτοις ἐν μορφῇ ζώων ἐξεικονίσεως.

327). Τὴν τοῦ Διὸς μεταμόρφωσιν εἰς κριὸν ἡγεμόνα ποιμνίου οὐ μνημονεύει Ἀντωνίνος ὁ Λιβεράλις ἐν τῇ μεταμορφώσεων συναγωγῇ, ἡ ἐκλογή ἐστι τῶν *ἐτεροιοιυμένων* Νικάνδρου. Ἰσως οὖν αὐτὴν ὁ Ὀβίδιος ἢ τῶν προγενεστέρων τις ἐπενόησεν, ὑπὸ τῆς μορφῆς τοῦ λιευκοῦ θεοῦ Ἀμμωνος ὑπαχθεῖς, ὃν Αἰα οἱ Ἕλληνες ἐνόμιζον εἶναι· κριοῦ γὰρ κέρα εἰκονίζετο ἔχων.

329). Τῷ Δηλίῳ Ἀπόλλωνι ὁ κόραξ ἦν ἱερός (ἴδε βιβλ. 6'. 544 καὶ 545). Ὁ δὲ Νίκανδρος μεταμορφωθῆναί φησι τὸν Ἀπόλλωνα εἰς ἰέρακα· οὗτος δὲ ἱερογλυφικὸν ἐστὶ σύμβολον τοῦ Ἥρου, θεοῦ τοῦ ἡλίου παρ' Αἰγυπτίους· υἱὸς δὲ Σεμέλης ὁ Βάκχος ἐστὶ. Τράγου δὲ μορφὴν εἶχεν ὁ αἰγύπτιος θεὸς Μένδης, ὃν οἱ Ἕλληνες παρείκαζον τῷ Διῷ.

330). Τῇ αἰγυπτιακῇ θεᾷ *Βουβάστει*, ἢ τῇ Ἀρτέμιδι παρ' Ἕλλησιν ἐταυτίζετο, ἱερὰ ἦν ἡ γαλῆ· ἡ δὲ τῆς Ἥρας εἰς βοῦν μεταμόρφωσις ὑπομιμνήσκει ἡμᾶς τὴν αἰγυπτίαν θεὰν Ἰσιν, βοὸς κέρατα ἔχουσαν.

331). Κατὰ τὸ βιβλίον 6'. στ. 461 κ. ἐ. τοῦ ποιήματος Ὀβιδίου, ὃ ἐπιγέγραπται *Fasti*, ἡ Ἀφροδίτη καὶ ὁ Ἔρως φεύγοντες τὸν Τυφῶνα εἰς Εὐφράτην ἀφίκοντο κάκει εἰς ἰχθὺς τὸ εἶδος μετέβαλον. Συρικὴν οὖν τὴν πηγὴν ὁ ἐνταῦθα μῦθος ἔοικεν ἔχειν. Παράβαλε τούτοις τὴν ἐν βιβλίῳ δ'. στ. 45 κ. ἐ. εἰς ἰχθὺν μεταμορφωθείσαν Δερκέτιν.—*Κυλλήνριος* ὁ Ἑρμῆς λέγεται· τοῦτον οἱ Ἕλληνες τῷ αἰγυπτιακῷ θεῷ Ὡθ τὸν αὐτὸν ἐνόμιζον εἶναι, ᾧ ἱεῖς ἰέρωτο.

336). Κιττῷ οἱ βακχεύοντες κυρίως ἐστέφοντο. Ἐπειδὴ δὲ ὁ βακχικὸς ἐνθουσιασμός τῷ ποιητικῷ ἐστὶ παραπλήσιος, διὰ τοῦτο καὶ οἱ ποιηταὶ ἐν τῷ ᾄδειν ἐκίττοφόρου.

343). Ἐπειδὴ ἡ γεωργία μόνιμον τοῖς ἀνθρώποις κατοικίαν καὶ πολιτικὸν βίον παρασκευάζει, διὰ τοῦτο ἡ Δημήτηρ ὡς θεσμοφόρος ἐλατρεύετο.

346 κ. ἐ.). Κατὰ τὸν Ἡσίοδον ἐν Θεογονίᾳ (στ. 820 κ. ἐ.) ὁ Τυφωεύς οὐ γίγας τίς ἐστίν, ἀλλὰ Γῆς υἱὸς καὶ Ταρτάρου, μετὰ τὴν τῶν Τιτάνων ὑπὸ Διὸς καταταρτάρωσιν γεννηθείς. Καὶ οὗτος δὲ πληγείς ὑπὸ Διὸς κεραυνοῖς εἰς Τάρτατον ἐρρίφθη (αὐτόθι στ. 862). Καθ' Ὅμηρον δὲ (ἰλ. 6. 782) ἐν Ἀρίμοις τῆς Κιλικίας κεῖται ὁ Τυφωεύς κατακεχωσμένος· στένει δ' ἡ κατέχουσα αὐτὸν γῆ ὑπὸ τοῦ Διὸς πληττομένη. Ὁ τοῦ Τυφωέως μῦθος φυσιολογικὸς ἐστὶ, τοὺς γιγαντεῖς ἀτμούς, καὶ τὰς ἀναθυμιάσεις, καὶ τοὺς σεισμούς, καὶ τὰς ἀναδιδομένας ἐκ τῆς γῆς φλόγας ἐν εἰκόνι ἐμφαίνων· διὸ ἡ ὑπόγειος τοῦ Τυφωέως εἰρκτὴ εἰς τὴν πυρίπνουσαν Αἴτνην μετετέθη ὑπ' Αἰσχύλου ἐν Προμηθεῖ (στ. 364).

347). *Τρινακρίη* ἡ Σικελία κέκληται ἀπὸ τῶν τριῶν αὐτῆς ἀκρωτηρίων, ὧν τὸ μὲν τῇ νοτίᾳ τῆς Ἰταλίας ἄκρα ἐγγύτατον *Πέλωρος* ἢ *Πελωρίς* ἢ *Πελωριάς* ἄκρα, τὸ δὲ πρὸς νοταπηνλιώτην ἄνεμον νεῦον *Πάχυρος*, τὸ δὲ πρὸς δυσμὰς *Λιλύβαιον* παρ' Ἕλλησιν ὀνομάζεται.

355). ἀναύδωρ ἀνάκτωρ ὁ τῶν νεκρῶν βασιλεύς, ἦτοι ὁ Ἀδης.

363). Ἑρυνκίρη, ἐπωνύμιον τῆς Ἀφροδίτης ἀπὸ Ἑρκος, ὅρους Σικελικοῦ, ὅπου ἱερὸν ἵδρυτο τῇ θεᾷ.

364). Πτηνὸν υἷα τὸν Ἑρωτα κατ' ἀντονομασίαν λέγει ὁ ποιητής. Ὁ Θεὸς οὗτος ἐν Ἰλιάδι καὶ Ὀδυσσεΐα οὐχ εὑρηται· καθ' Ἡσίοδον δ' ἐν Θεογονίᾳ (στ. 116 κ. ἐ.) πρώτιστον ἐν ἀρχῇ τοῦ παντός τὸ χάος ἐγένετο· εἴτα ἡ Γῆ καὶ ὁ Ἑρως. Εἰκὸς δὲ τὸν πρωτογενῆ τοῦτον Ἑρωτα τὴν δημιουργικὴν ἐκείνην ἐμφαίνειν δύναμιν, ὑφ' ἧς συνεργίᾳ τοῦ νείκους κατὰ τὸν Ἐμπεδοκλέα τὰ ὄντα συνίσταται τε καὶ διακρίνεται καὶ ὁ Κόσμος παράγεται. Κατὰ δὲ τὸν ὕστερον μῦθον, ὃς παρὰ πᾶσι διατεθρύλλεται, υἱὸς ὁ Ἑρως ἐστὶ τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Διὸς, ἢ κατ' ἄλλους τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἑρμοῦ ἢ τοῦ Ἄρεως. Πτερὰ δὲ τῷ Ἑρωτι τούτῳ περιῆψαν οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ εἰκαστικοὶ τεχνῖται, τὴν τε δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὴν κουφότητα ἐμφαίνειν βουλόμενοι.

379). Κούρην πάτρωϊ ζεῦξον. Παρκαλεῖται ὁ Ἑρως γάμῳ συνάψαι τὴν Περσεφόνην τῷ Πλούτῳ, ὃς πρὸς πατρὸς αὐτῇ θεῖος ἦν, ἅτε ἀδελφὸς τοῦ Διὸς τοῦ γεννήσαντος αὐτὴν ἐκ τῆς Δήμητρος.

385 κ. ἐ.). Ἐν τῇ Ἰλιάδι καὶ Ὀδυσσεΐα γαμετὴ τοῦ Πλούτωνος ἡ Περσεφόνη γιγνώσκεται καὶ τοῦ Ἄδου βασίλισσα· οὐδὲν δὲ περὶ ἀρπαγῆς αὐτῆς μνημονεύεται. Ὁ δ' Ἡσίοδος (ἐν Θεογονίᾳ στ. 913) ποιεῖται μνεῖαν τῆς ἀρπαγῆς. Μακροτέρα δὲ ταύτης διήγησις εὑρηται ἐν τινι ἀρχαίῳ εἰς Δήμητρα ὕμνῳ τῶν καλουμένων ὁμηρικῶν, ἔτι δ' ἐν ἀτελεῖ τινι ἔπει *de raptu Proserpinae*, ὃ ἐν τρισὶ βιβλίοις ἐποιήθη ὑπὸ τοῦ λατίνου ποιητοῦ Κλαυδιανοῦ περὶ τὸ τέλος τῆς δ'. ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδος. Περὶ δὲ τοῦ τόπου τῆς ἀρπαγῆς οὐ συνάδουσιν οἱ ἀρχαῖοι· οἱ μὲν γὰρ ἐν Ἀττικῇ, οἱ δ' ἐν Ἀργολίδι, οἱ δ' ἐν Ἀρκαδίᾳ, πολλοὶ δ' ἐν Σικελίᾳ τὴν κόρην ἀρπαγῆναι λέγουσιν· ὁ δ' Ὀρφεὺς ἐν Ἀργοναυτικοῖς (στ. 1194 κ. ἐ.) ἐν τῇ δυτικῇ τῆς Ἰσπανίας παραλίᾳ ἔοικε τιθέναι τὴν ἀρπαγὴν. Πρόσθετος τούτοις Προπέρτιον καὶ Τζέτζην, ὧν ὁ μὲν (βιβλ. γ'. στ. 4) ἐν Μυσίᾳ περὶ τὴν Κύζικον, ὁ δὲ (εἰς Ἡσιόδου ἔργα καὶ ἡμέρ. 33) ἐν Κρήτῃ τὴν ἀρπαγὴν γενέσθαι φησίν. Ὁ δὲ ποιητής τοῦ ὁμηρικοῦ εἰς Δήμητρα ὕμνου πρὸς πάντας τοὺς εἰρημένους διαφωνῶν τόπον τῆς ἀρπαγῆς τὸ Νύσιον πεδῖον ἐποίησεν (στ. 17). Ἐπειδὴ δὲ οὐ μία πόλις Νύσα καλεῖται, ἀλλὰ πολλαὶ τοῦνομα τοῦτο φέρουσιν, ἄδηλον, τίνα τῶν πολλῶν σημαίνει ὁ ποιητής, πιθανὸν δ' ὅτι τὴν ἐν Καρίᾳ, ἔνθα κατὰ Στράβωνα (βιβλ. ιδ') καὶ τὸ Πλουτώνιον ἐστὶ καὶ νῆος Πλούτωνός τε καὶ Κόρης.

394). *Ὀμήλικας*. Ἐν τῷ ὁμηρικῷ εἰς Δήμητρα ὕμνῳ Ὠκεανίδας ἀναγινώσκουμεν εἶναι τὰς συμπαιζούσας τῇ Περσεφόνῃ. Ἐν δὲ στ. 555, ὁ Ὀβίδιος καὶ Σειρῆνης ἀκολουθοῦς τῆς Κόρης ποιεῖ.

403 καὶ 406). *Παλικῶν τίφσα*. Λίμνη τις μικρά, ἀλλὰ βαθεῖα ἐγγὺς τῆς πόλεως Παλικῆς μεταξὺ Ἐννης καὶ Συρακουσῶν. Ἐνταῦθα πηγαὶ δύο θερμοῦ ὕδατος σὺν ῥοίζῳ πολλῷ καὶ ὁσμῇ θείου ἀναδιδόασι, κρατῆρες ὑπὸ τῶν πάλαι προσαγορευόμεναι. Δελλοὺς δ' ὠνόμαζον αὐτοὺς ἐκεῖνοι καὶ δαιμονίους τῶν Παλικῶν ἀδελφοὺς ἐνόμιζον, οἱ Διὸς καὶ Θαλείας, ἡ Ἡφαίστου καὶ τῆς Ὠκεανίδος Αἴτνης ἦσαν υἱοὶ θεῶν ἡξιωμένοι τιμῶν.

407). *Βακχιάδαι* καλοῦνται οἱ Βάκχιδος τοῦ Ἡρακλείδου ἀπόγονοι, γένος βασιλικὸν ἐν Κορίνθῳ, οὗς Κύψελος ἐξήλασε τῆς ἀρχῆς καθ' Ἡρόδοτον (βιβλ. ε'. 92). Ἰδρυσε δ' ἐν Σικελίᾳ Ἀρχίας βακχιάδης τὸ γένος πόλιν Κορινθίων ἀποικίδα τὰς Συρακούσας.

408). *Μεσσηγὺς λιμένων δὴ ἀνίσων*. Τὸ παλαιότατον τῶν Συρακουσῶν μέρος ἐκτίσθη ἐπὶ τῆς νήσου Ὀρτυγίας· συνήφθη δ' ὕστερον τῇ ἀντιπέραν Ἀχραδινῇ διὰ χώματος. Ἐκεῖτο δ' ἡ πόλις μεταξὺ δύο λιμένων ἀνίσων· τοῦ πρὸς Μέσση ἀνεμον Λακκίου καὶ τοῦ πρὸς Νοταπηλιώτην μεγάλου λιμένος τοῦ μεταξὺ τῆς Ὀρτυγίας καὶ τοῦ Πλημμυρίου ἀκρωτηρίου.

409 καὶ 410). Ἡ ἐν Σικελίᾳ πηγὴ *Κυάνη*, (ἡ νῦν Πίσμα καλεῖται) τέλματός τινος ἐκπρορρέουσα τῷ ποταμῷ Ἀνάπῳ τὸ ὕδωρ συμμίγνυσιν, ὃς εἰς τὸν μέγαν λιμένα παρὰ ταῖς Συρακούσαις ἐκβάλλει. Περί δὲ Ὀρτυγίας καὶ Ἀρεθούσης μυθολογεῖται ὅτι ὁ ἐν Ἥλιδι ποταμὸς Ἀλφειὸς εἰς τὴν Ἰόνιον θάλατταν ἐκδιδούς, βύθιος ὑπὸ τὸ κύμα διανηχόμενος ἀμιγῆς φέρει τὸ ῥεῖθρον εἰς Σικελίαν, κάκει πάλιν ἐκ βάθους ἀνατέλλων τὴν Ἀρέθουσαν παράγει πηγὴν. Ὁ δ' Ὀβίδιος (ἐν στ. 577 κ. ε.) ποιεῖ τὴν Ἀρέθουσαν φεύγουσαν διὰ θαλάττης τὸν Ἀλφειόν, ὃς ἔρωτι αὐτὴν ἐδίωκε, καὶ εἰς Σικελίαν διαπορθμεύουσαν καθαρῷ καὶ ξενεστηκότῃ τῷ ῥεύματι. Τὸ δ' ἐν στίχῳ 410 δηλούμενον *ἄλιον χεῦμα* ὁ μέγας ἐστὶ λιμὴν, οὗ οἱ πρὸς τὸ στόμιον ἐκτεινόμενοι βραχίονες κέρασι παρωμοῖωνται.

442). Κάν τῷ ὁμηρικῷ ὕμνῳ τὴν ἑαυτῆς κόρην ζητεῖ ἡ Δημήτηρ αἰθομένης δαΐδας μετὰ χερσὶν ἔχουσα· Ἴδε καὶ Διόδωρον βιβλ. ε'. 4.

443). Προσιλόμην τὴν ἐν τῷ κειμένῳ γραφὴν·
Solis ad occasum Solis quaerebat ab ortu.

Εἰ δέ τις προαιρεῖται τὴν ἑτέραν γραφὴν ἔχουσαν ὧδε

Solis ab occasu Solis quaerebat ad ortum,

ἐκδεκτέον τὰς λέξεις *occasu* καὶ *ortum* οὐ χρονικῶς, ἀλλὰ τοπι-

κῶς. Κατὰ ταύτην γὰρ τὴν γραφὴν βούλεται λέγειν ὁ ποιητὴς ὅτι ἀπὸ τῶν ἐσπερίων τῆς γῆς μερῶν ἀρξαμένη, ἔνθα καὶ ἡ ἀρπαγὴ τῆς Κόρης ἐγένετο, καὶ ἐπὶ τὰ ἐωθινώτερα χωροῦσα ἀνεζήτει ἡ Δημήτηρ τὴν ἀρπαγείσαν· ὁ δὲ στίχος μεθερμηνευτέος ἂν εἴη ὧδε·

Ἐσπερίηθε θύγατρ' εἰς Ἡῶ δίζετο πάντα.

449). Γρῆς· αὕτη παρὰ Νικάνδρῳ καλεῖται *Μίσμη*, οἰκοῦσα ἐν Ἀττικῇ.

430). Τὸ τῇ θεᾷ δοθὲν ποτὸν εἶδος τι κυκεῶνος ἦν, ἐξ ἀλφίτων παρασκευαζόμενον, ἀπλούστερον ὅμως τοῦ ἐν Ἰλιάδι (λ. στ. 638 κ. ἐ.). ὧς γὰρ ἐκεῖ ἡ Ἑκαμήδη ἐπὶ ἄλφριτα λευκὰ πάλυνεν, οὕτως ἐνταῦθα ἡ Μίσμη ἄλφριτον φρυκτὸν ἐψύουσα τὸ ποτὸν παρασκευάζει.

460 κ. ἐ.). οὐρομά τ' ἔσχευ ἀρηρὸς χροίῃ κτλ. Ταῦτα ὀρθῶς λέγεται περὶ τοῦ ῥωμαϊκοῦ τοῦ ζώου ὀνόματος, ὃ κατὰ νοῦν εἶχεν ὁ Ὀβίδιος γράφων· ὁ γὰρ παῖς εἰς εἶδος σαύρου (κατὰ τὸν Νικάνδρον εἰς ἀσκάλαβον) μετεμορφώθη, ὃ *stellio* (=stellatus) παρὰ Ῥωμαίοις καλεῖται. Ποικιλόδερμος δ' ἐστὶν ὁ ἀσκάλαβος καὶ οἷον εἰπεῖν ἀστερόνωτος.

464). Σικανίην· τὴν νῦν Σικελίαν. Ἐκλήθη δ' ἡ νῆσος οὕτως ἀπὸ τῶν πάλαι οἰκησάντων αὐτὴν Σικανῶν ἢ Σικελῶν, οὓς τὸν αὐτὸν εἶναι λαὸν οὐκ ἂν ἀπιθάνως τις εἴποι.

474 κ. ἐ.). Κάκ τοῦ ὁμηρικοῦ ὕμνου μανθάνομεν, ὡς ἡ Δημήτηρ λύπη συνεχομένη καὶ τῇ γῇ ὀργιζομένη καρπῶν ἀφορίαν ἐπίνεγκεν. Ὁ δὲ Ὀβίδιος τὴν συμφορὰν ταύτην εἰς τὴν Σικελίαν μόνην συνέστειλεν, ἔν' οὕτω προπαρασκευάσῃ τὴν περὶ Ἀρεθούσης διήγησιν.

487). Ἀλφειῖδα νύμφην προσαγορεύει ὁ ποιητὴς τὴν Ἀρέθουσαν τῷ πατρωνυμικῷ τῶν ὀνομάτων παραχρῶμενος τύπῳ τοπικοῦ γὰρ ἐνταῦθα ἔδει ὀνόματος.

494). Πῖσα. Ἰδε Θεοκρ. Εἰδυλ. δ'. στ. 29.

499). μυθήσομαι, ὁππότε καιρός· ἡ ἐνταῦθα προαγγελιομένη διήγησις ἔπεται ἐν στίχῳ 572, κ. ἐ.

303). καὶ ἀήθεα τείρεα λεύσσω· ἀήθη ἑαυτῇ τὰ ἄστρα καλεῖ ἡ Ἀρέθουσα· διότι χρόνον πολὺν ὑπὸ γῆν ρέουσα ἀπεθίζεται ἀστέρας ὅραν, ἢ διότι ὑπ' ἄλλον οὐρανὸν γεννηθεῖσα καὶ τῆς πατρίδος πόρρῳ ἐρχομένη εἰς Σικελίαν, ἀήθεις ἐκεῖ ἀστέρας ὁρᾷ.

310 καὶ 311). Επειδὴ δὲ τὸ μέγα ἄλγος (ὃ ἡ ἀγγελία τῆς εἰς ἄδου καταγωγῆς τῆς Περσεφόνης ἐνεποίησε τῇ μητρὶ) τὴν πρώτην τῶν φρενῶν ἔκστασιν ἐξήλασε καὶ διεδέξατο, ἤρθη κτλ.

320 κ. ἐ.). Ἀδελφὰ τούτοις ἄδει ὁ ποιητὴς καὶ ἐν *Fastis* (βιβλ. δ'. 591 κ. ἐ.).

at neque Persephone digna est praedone marito
nec gener hoc nobis more parandus erat.—
verum impune ferat; nos haec patiemur inultae.
reddat, et emendet facta priora novis

525 κ. ε.). Καὶ τούτοις ὅμοια ἀναγιγνώσκωμεν ἐν *Fastis* (ἀν-
τόθι στ. 597 κ. ε.).

Juppiter hanc lenit factumque excusat amore.
« nec gener est nobis ille pudendus ait.
non ego nobilior: posita est mihi regia coelo,
posidet alter aquas, alter inane chaos.

539). Ὅρφρη. Παρὰ Ἀπολλοδώρῳ ἡ τοῦ Ἀσκαλάβου μήτηρ
καλεῖται *Γοργύρα*.

540). Ἀορνίσις. Ἄορνοι λέγονται τόποι δηλητηριώδεις ἀνα-
πέμποντες ἀναθυμιάσεις, ὑφ' ὧν τοὺς ὑπεριπταμένους ὄρνεις θνή-
σκειν ἐπιστεύετο. Ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ ὀνόματος Ἄορνος προῆλθε τὸ
ῥωμαϊκὸν *avernus*, ὅθεν τὸ ἐπίθετον *avernalis*. Λίμναι τοιαῦται
καὶ σπήλαια πολλαχοῦ ἦσαν, ἐνθα δὴ οἱ πάλαι κάθοδον εἰς ἄδου
εἶναι ἐπίστευον. Ὀνομαστοτάτη δὲ τούτων ἐστὶν ἡ λίμνη *avernus*
παρὰ τὴν Κύμην ἐν Καμπανίᾳ, ὅπου Οὐῖργίλιος ἐν Αἰνείαδι (βιβλ.
ς. στ. 339 κ. ε.) τὴν εἰς ἄδου κατάβασιν τίθησιν. Οἱ δὲ ῥωμαῖοι.
ποιηται τὴν τοῦ ὀνόματος σημασίαν ἐκτείνοντες *avernum* καλοῦσι
καὶ τὴν ἐν ἄδου λίμνην καὶ τὸν ἄδην αὐτόν. Κατὰ ταύτην δὲ τὴν
σημασίαν τὸ ἐπίθετον *αορνίδες* ἴσον δύνανται τῷ ὑποχθόνιοι.

541). Ἀχέρων. Ἐνταῦθα οὐκ αὐτόν τὸν ὑποχθόνιον ποταμὸν
Ἀχέροντα, ἀλλὰ τὸν θεὸν αὐτοῦ σημαίνει τὸ ὄνομα.

544). Φλεγέθων καὶ Πυριφλεγέθων ὁ αὐτὸς ἐν ἄδου ποταμός,
ῥεῦμα πυρὸς καὶ φλογῶν.

552). Ἀχελώιδες· θυγατέρες τοῦ ἐν Αἰτωλίᾳ ποταμοῦ Ἀχε-
λῶου. Καὶ παρ' Ἀπολλοδώρῳ δὲ (α', 3, 4). καὶ ἔτι παρ' Ἰγίνῳ θυ-
γατέρες Ἀγελῶου αἱ Σειρήνές εἰσι.

554—563). Ἄλλως τὰ περὶ Σειρήνων μυθολογεῖται παρ' Ὀμήρῳ.
Ἐν γὰρ Ὀδυσσεΐᾳ (μ. 39, κ. ε.) παρθένοι εἰσὶν αὗται δύο ἐν νήσῳ
τινὶ τῆς ἐσπερίας θαλάσσης οἰκοῦσαι καὶ τοὺς παραπλέοντας ἡδυ-
τάτη ᾧδῇ ἐφελκόμεναι καὶ διαφθείρουσαι. Οἱ δ' ὕστερον τρεῖς Σει-
ρῆνας ὠνόμαζον· Ἀγλαοφήμεν, Θελξιέπειαν καὶ Ἀγλαόπην. Αἰτίαν
δὲ τῆς μορφῆς αὐταῖς ἄλλοι ἄλλην γενέσθαι λέγουσιν, ὧν οὐ πολὺ
τι τῆς παρ' Ὀβιδίῳ ἢ παρ' Ἰγίνῳ (*Fabul.* 141) διενένοχε· φησὶ γὰρ
οὗτος ὑπὸ Δήμητρος αὐτάς μεταμορφωθῆναι διὰ τὸ μὴ βοηθῆσαι τῇ
Περσεφόνῃ ἀρπαζομένῃ.

565—567). Κατὰ τὸν ὁμηρικὸν εἰς Δήμητρα ὕμνον (στ. 425 κ.

ε.) οὐκ ἴσον ὁ Ζεὺς χρόνον τῷ τῆς Περσεφόνης γαμέτῃ καὶ τῇ μητρὶ ἐχαρίσατο, ἀλλὰ τὴν μὲν τρίτην τοῦ ἔτους μοῖραν (τὴν τοῦ χειμῶνος) ἐν ἄδου τὴν Κόρην οἰκεῖν διέγνων· τὰς δ' ἄλλας δύο μοῖρας ἐκεῖθεν ἀνιούσαν ἐπὶ γῆς ἀναφαίνεσθαι.

583 καὶ 584). *δῶρον σαρκὸς ἢ προτέρημα τὸ κάλλος ἐνταῦθα λέγεται.*

585). *Στυμφαλὶς ὕλη* ἡ περὶ τὴν λίμνην Στύμφαλον, ἢ κατὰ τὴν πρὸς Μέσσην ἄνεμον ἄκραν τῆς Ἀρκαδίας κεῖται. Ἐκ τῆς λίμνης ταύτης τὸ ὕδωρ δι' ὑπογείου αὐτοποιήτου ὀχετοῦ ὑπὸ τὸ Ἄρτεμίσιον ὄρος φερόμενον ἐν τῇ Ἀργολίδι αὐθις ἀναδίδωσι κατὰ τοὺς ἀρχαίους κάκει τὸν ποταμὸν Ἐρασίον παράγει.

607 καὶ 608). Ἐν τῷ καταλέγειν ἐνταῦθα τὰς πόλεις καὶ τὰ ὄρη τῆς Ἀρκαδίας, δι' ὧν ἡ Ἀρέθουσα ὑπὸ τοῦ Ἀλφειοῦ ἐδιώκετο, οὔτε τῆς θέσεως, οὔτε τῆς ἀποστάσεως αὐτῶν φροντίζει ὁ ποιητής, ὥσπερ δὴ καὶ ἀνωτέρω (στ. 585 κ. ε.) τῆς Στυμφαλίδος ὕλης ἐγγὺς τὸν Ἀλφειὸν ἔθηκε.

633). Διατί γλαυκαὶ λέγονται αἱ ῥανίδες τοῦ ἰδρωτός τῆς Ἀρεθούσης; ἢ ὅτι τῷ ὕδατι ταῦτιζονται, εἰς ὃ ἡ νύμφη μεταμορφοῦσθαι ἤρξατο.

639). *Δηλία* καλεῖται ἡ Ἄρτεμις ἅτε ἐπὶ τῆς νήσου Δήλου τεχθεῖσα.

640 καὶ 641). *ἡ μοι φίλη* οὕσα *θεαίρης εἵνεκ'* ἐπωνυμίας· ἡ μοι φίλη καὶ ἡδεῖα ἐστίν, ἅτε τὴν αὐτὴν ἔχουσα τῇ θεᾷ Ἀρτέμιδι ἐπωνυμίαν· καὶ αὕτη γάρ, ὡς ἡ νῆσος, Ὀρτυγία καλεῖται.

642 κ. ε.). Οὐδὲν παρὰ τοῖς παλαιτέροις ἀναγιγνώσκειται περὶ ἄρματος τῆς Δήμητρος ὑπ' ὄψεων ἐλκομένου, οὗ ἡ θεὰ ἐποχουμένη διηέριος φέρεται· ἀλλ' ἐπίνοια τοῦτο τῶν μετὰ τοὺς τραγικοὺς χρόνων εἶναι δοκεῖ.

645). *Τριτωνίδος εἰς ἄστυ*· εἰς Ἀθήνας.

646). *Τριπτολέμω*. Ἐν τῷ παλαιῷ εἰς Δήμητρα ὕμνῳ (στ. 153 κ. ε.) εἰς τῶν τοῦ δήμου προϋχόντων ἐστὶν ὁ Τριπτόλεμος τῶν Κελεῶ τῷ Ἐλευσίνος βασιλεῖ ἐν βουλαῖς καὶ δίκαις παρεδρεόντων, οὓς ἡ θεὰ (στ. 474, ἢ 451 κ. ε.) τὰ ἑαυτῆς ἱερὰ καὶ τὰς τελεστὰς ἐδίδαξεν. Οὐδὲν δὲ περὶ τοῦ γένους τοῦ Τριπτολέμου μνημονεύεται ἐν τῷ ὕμνῳ, οὐθ' ὅσον οὗτος συνεβάλετο εἰς τὴν φυτοσπορίαν καὶ τὴν τῶν δημητρίων καρπῶν θεραπείαν. Ὑστερον δὲ πρωτεύον πρόσωπον ἐν τοῖς περὶ Δήμητρος μύθοις καὶ τοῖς ἔλευσινίοις μυστηρίοις φαίνεται ὁ Τριπτόλεμος. Καθ' ἃ αὐτὸς ὁ Ὀβίδιος ἐν τοῖς *Fastis* (δ'. 549 κ. ε.) διηγεῖται, εἰς ζέουσιν τέφραν ἐνέβαλεν ἡ Δημήτηρ τὸν τοῦ Κελεοῦ παῖδα Τριπτόλεμον, ἀθάνατον

αὐτὸν ἀπεργάσασθαι βουλομένη. Ἐπειδὴ δ' ὑπὸ τῆς μητρὸς Μετα-
νείρας τὸ τῆς θεᾶς ἔργον διεταράχθη, θνητὸς μὲν ὁ παῖς διέμει-
νεν, ἤξιώθη δ' ὑπ' ἐκείνης ἀντὶ τῆς ἀθανασίας εἰσηγητῆς τῆς γεωρ-
γίας τοῖς ἀνθρώποις γενέσθαι. Ὁ δὲ Ἀπολλόδωρος (ἀ. 5, 1, 2,) ἔσθ' ἂν συμφωνότερα πρὸς τὸν εἰρημένον ὕμνον διηγούμενος, τὴν Δή-
μητρά φησι Δημοφῶντα τὸν νεώτερον τοῦ Τριπτολέμου ἀδελφὸν τῇ
καθαρτικῇ τοῦ πυρὸς δυνάμει ἀθάνατον βουλευθεῖσαν ποιῆσαι ὑπὸ
τῆς μητρὸς Μετανείρας κωλυθῆναι τὸ μυστήριον ἀγνοούσης. Ὁ μὲν
οὖν παῖς ὑπὸ τοῦ πυρὸς κατεφλέχθη· ἡ δὲ θεὰ ἄρμα τε τῷ Τρι-
πτολέμῳ ὑπὸ πτερωτῶν ἐλκόμενον ὄφρων καὶ πυροῦς δωρεῖται, οὗς
οὗτος κατὰ γῆς πανταχοῦ σπείρει.

661). *Μοψόπιον* ἄρμα, ἄττικόν. Μοψοπία γὰρ ἐκλήθη ἡ Ἀτ-
τικὴ τὸ παλαιάτατον ἀπὸ Μόφοπος, ἀρχαίου αὐτῆς βασιλέως.

663). *ἔφῃ*· ἡ Καλλιόπη δῆλον ὅτι.

669). *Ἡμαθίδες*. αἱ ἐξ Ἡμαθίας κόραι τοῦ Πιέρου.

II. ΟΒΙΔΙΟΥ ΗΡΩΙΔΩΝ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α'.

ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΟΔΥΣΣΕΙ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

ἈΡΠΑΓΕΙΣΗΣ ὑπὸ Πάριδος τῆς Ἑλένης καὶ τῶν καθ' Ἑλλάδα ἡγεμόνων τῷ ἀδικουμένῳ Μενελάῳ κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν διαγνόντων ἀμῦναι, πόλεμος ὑπ' αὐτῶν ἐξηγέχθη κατὰ τῆς Τροίας, ὃν καὶ Ὀδυσσεὺς συμπολεμῆσαι ἀναγκασθεὶς εὐβουλία τε καὶ ἀνδραγαθία ἠρίστευσεν. Ἀλούσης δὲ τῆς Τροίας, οἱ Ἕλληνες νικηταὶ οἴκαδε παλινოსτῆσαι ὥρμησαν· ἀλλὰ τῆς Ἀθηνᾶς αὐτοῖς ὀργισθείσης, εἰς ἣν ἄλλως τε καὶ τῇ τοῦ Παλλαδίου ἀρπαγῇ ἡσεβήκεσαν, δεινῶς χειμασθέντες ἐν τῷ ἀνάπλῳ καὶ συμφοραῖς ποικίλαις χρησάμενοι· οἱ πλεῖστοι ἀπώλοντο· ὀλίγοι δὲ μετὰ πλάνην μακρὰν εἰς τὴν ἑαυτῶν διεσώθησαν. Τούτων ἦν καὶ Ὀδυσσεὺς δεκαετίαν πλανηθεὶς ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ χώρας πολλὰς ἐπελθών. Ἔτι οὖν αὐτῷ πλανωμένῳ ἡ γυνὴ Πηνελόπη τὴν ἐπιστολὴν ταύτην γράφει, ἐν ᾗ οἴκαδε αὐτὸν ἀναστρέψαι προτρέπεται, τῆς μὲν Τροίας ἤδη ἐκπεπορθημένης, τῶν δ' ἄλλων Ἑλλήνων ἐπανεληλυθότων οἴκαδε, οὐδεμιᾶς τοῦ βραδύνειν ἔτι ὑπολειπομένης αἰτίας.

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΤΗΣ Α΄ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΤΩΝ Π. ΟΒΙΔΙΟΥ ΗΡΩΙΔΩΝ.

ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΟΔΥΣΣΕΙ.

- Σοὶ τάδε δηθύνοντι· Ὀδυσσεῦ, πέμπει ἄκοιτις.
 δεῦρ' ἐπάνηκ' αὐτός, μηδὲ μοι ἀντίγραφε.
 Ἴλιον ἤδη κεῖται ἀχαιῖάδεσσιν ἀπεχθές·
 οὐ Πρίαμος τόσου ἦν ἄξιος οὐδ' Ἴλιον.
 Αἶψ', ὅτε νηυσὶν ἔπλει λακεδαίμονα μοιχὸς ἐς αἶαν,
 κύματά μιν πελάγευς ἀμφεκάλυψ' ἄγρια.
 οὐ γὰρ ἐγὼ ψυχρή κ' ἐνὶ λέκτροις δηρὸν ἐκείμην,
 οὔτ' ἄρ' ἐπὶ βραδέεσσ' ἤμας' ἐδυσφόρεον,
 οὐδέ κε βουλομένη δολιχὴν μάλα νύκτα βραχῦναι,
 10 ἱστουργεῦσα χέρας κάμνον ἐνὶ μεγάρους.
 πολλάκι δαίην' ἤϊσκον ἔμμεν πολὺ μεῖζον' ἀληθῶν·
 ἔμπλειος γὰρ αἰεὶ δαίματός ἐστιν ἔρως.
 σοὶ αἰεὶ ὠϊόμην Τρῶας ὁδρίμους ἐπορούειν.
 καὶ ἄκοῃ μούνη δ' Ἑκτορος ὠχρίαον.
 εἴτε τις Ἀντίλοχον δεδμηῆσθαι ὑφ' Ἑκτορι φάσκε,
 γίγνεται μοι δαίους αἴτιος Ἀντίλοχος·
 εἴτε Μενoitιάδην δολίοις θανέειν ἐν ὅπλοισι,
 κλαῖον, ὅτ' ἔστι δόλους μὴ πέρας εὐκτὸν ἔχειν.
 Τληπόλεμος λυκίην διεθέρμην' αἵματι λόγχην·
 20 Τληπολέμου πότμος καινὸν ἔγειρε δέος.
 ἐλλήνων ὅς τις ποτ' ἐνὶ στρατῷ οὐτηθείη,
 γίγνεται μοι στῆθος ψυχρότερον χιόνος.
 ἀλλ' ἀγαθὸς θεὸς εὖ βουλευσατο ἀγνώῳ ἔρωτι·
 Τροίη ἔγεντο τέφρη, σωζομένου πόσιος.
 Ἀργεῖοι νόστησαν ἀγοί, καπνιῶσι δὲ βωμοί,

- καί τε θεοῖς ληῆς βάρβαρος ἀντίθεται.
 νύμφαι δῶρα φέρουσιν ὁμεύνων εἵνεκα νόστου,
 σφῇ δέ τ' αἰείδουσ' οἶδ' Ἴλιον αἶσῃ ἄλόν.
 θάμβος ἔχει κούρας δειλὰς πινυτούς τε γέροντας
 30 ἀνδρὶ δ' ὅλη προσέχει μυθολογεῦντι δάμαρ.
 Ἥ τις ἐπὶ προθέτοισι μάχας δείκνυσι τραπέζης,
 Σημαίνει τ' οἶνω Πέργαμα πάντ' ὀλίγῳ.
 » ἔνθα ῥέει Σιμόεις· Σίγειον δ' αὖ κέκλιτ' ἔνθα·
 » ὑφόροφα Πριάμου δ' ἵστατ' ἐκεῖ μέγαρα.
 » ἔνθ' ἔσαν Αἰακίδου κλισίαι, ἀτὰρ ἔνθ' Ὀδυσῆος.
 » ἔπτυρεν ἵπποι τῇ δ' Ἑκτορος ἀμφὶ νέκυι·
 πάντα γέρων Νέστωρ μυθήσατο τῷ κατὰ πύστιν
 Βάντι Πύλονδ' υἱεῖ· τοῦ δ' αὖ ἐγὼ πυθόμην.
 εἶπε καὶ ὡς Ῥῆσός τε Δόλων τε κατέκτατο χαλκῷ·
 40 κεῖνος ὕπνω δμηθείς, οὗτος ἀλούς ἀπάτῃ.
 ὦ σὺ λήην, οἴκοιο λελησμένε, ὅς στρατὸν εἴσω
 θρηῖκιον δῦναι νυκτὸς ὑπ' ὄρφνῃ ἔτλης,
 τόσσους κτεϊνάς τ' ἀνδρας, ἐν' οἷον ἔχων ἐπίκουρον!
 ἀλλὰ πρὶν οὐ θρασὺς ἦς, μνηστὶν ἔχες τ' ἐμέθεν.
 Πάλλετο κῆρ μοι, ἕως ἵπποις νικήτορα σ' ἔλθειν
 ἱσμαρίοις φιλήην ἐς στρατιήν πυθόμην.
 Ἄλλὰ τί μοι κέρδος σῆς χειρέσι Τροίῃ ἀλοῦσα,
 ἥδ' καταβληθὲν τεῖχος ἔραζε μέγα,
 εἰ μένω ὡς τὸ πάροιθεν, ὅθ' ἵστατο τείχεα Τροίης,
 50 καὶ στέρομαι πόσιος αἰὲν ἀπεσσομένου ;
 ἦ ῥ' ἄλλοισιν ἐρήριπ', ἐμοὶ δ' ἔτι Πέργαμα μίμνει,
 βουσὶν ἃ πόρθητῆς ἀρπαγίμοις ἀρόει·
 λήϊα γαῖα φύει, ἐνθ' ἦν πόλις· ἔς τε θερισμὸν
 χορτομανεῖ φρυγίῳ αἵματι πιαλέῃ.
 Ἥμίταφ' ἀνδρῶν θρύπτειτ' ἀρότροις ὅστέα κυρτοῖς,
 Κρύπτειτ' ὑπαὶ βοτάνης δώματ' ἐρηριπότα.
 νικητῆς περ ἄπει· οὐδ' οἶδ', ὅτευ εἵνεκα μέλλεις,

- οὐδὲ γ' ὅπου κεύθη, χάλκεον ἦτορ ἔχων.
 νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης ὅς τις ποτ' ἄρ' ἐνθάδ' ἵκοιτο,
 60 πολλά μιν εἰρωτῶ, πρὶν πάλιν ἐνθεν ἶη.
 καὶ χερὶ δέλτον ἐμῇ γράψασα δίδωμι κομίσσαι,
 ἣν που ἐποιχόμενος γαῖαν ἴδῃ σε, πόσι.
 Πέμψα Πύλονδ', αἶαν νηληϊάδαο γέροντος,
 πευσομένους· πυθόμην δ' οὔτι σαφὲς πυλόθεν.
 πέμψα καὶ ἐς Σπάρτην· οὐδ' αὐτὴ τὰτρεκὲς οἶδε,
 ποῦ χθονὸς οἰκεῖς νῦν, ἢ ποῦ ἐρυκάνεαι.
 Κρεῖσσον, εἰ ἴστατ' ἔτι Τροίης φοιβήϊα τείχη·
 νῦν δ' εὐχὰς προτέρας αὐτὴ ἐγὼ στυγέω.
 ἦδεα κ' ἐνθα μάχοιο, μάχας τε μόνας ἐδεδοίkein,
 70 μέμψεσί τ' ἄρ' πολλῶν μίγνυτο μέμψις ἐμή.
 Ὅ, τι τρέω, οὐκ οἶδ'· ἐμπης ἔκφρων κακὰ τρεῖω
 πάντ', ἰδὲ παντοίης τείρομ' ἔσω μελέδης.
 Ὅππόσα δεῖν' ἐπὶ πόντῳ, ἐπὶ χθονὶ θ' ὅσσα πέλονται,
 τόσσ' αἰεὶ ὑφορῶμ' αἵτια σοῖο βράδευς.
 Μωρὰ τοῖ' ἐννοέουσα, δέδοικα μὴ, οἷη ἐν ὑμῖν
 φρὴν ἔστ', ἀλλοδαπῆς τῆλέ σ' ἔρως κατέχη·
 καὶ τάχ' ἂν οἱ ἐνέποις, ὅσσον δάμαρ ἔστ' ἀγρίῃ σοι,
 ἦτε σοι εἰροκομεῖν ἐν δόμῳ οἶδε μόνον.
 Ψευδοίμην· αὔραι δὲ τόδε ψεῦδος κεδάσειαν!
 80 νοστήσαις δὲ σύ μοι, μηδ' ἀμ' ἐρυκόμενος!
 Ἰκάριός με πατὴρ χηρήϊα λέκτρα κελεύων
 Ἐκλιπέειν, μακρὴν μέμφεται ἀμβολίην.
 Μεμφέσθω· τεή εἰμι· τεήν δέ με χρὴ καλέεσθαι.
 αἰὲν Ὀδυσσῆος Πηνελόπη ἔσομαι.
 Κεῖνος δ' εὐσεβίῃ τ' αἰδότησί θ' ἱκεσίησι
 κάμπτετ' ἐμῇσι γέρων, οὗ θ' ὑφίησι κράτους.
 Δουλιχιεῖς, Σάμιοί θ', οὓς τ' αἰπὴ φῦσε Ζάκυνθος,
 μνηστήρων ὅδε μοι λάγνος ἐπόρνυτ' ὄχλος·
 ὅσπερ ἀκωλύτως κατὰ δώματα σείῃ ἀνάσσει,

- 90 ἡδὲ σπλάγχχ' ἐμέθεν, σὸν κατέδει βίοτον.
 Πείσανδρον τί λέγω, Πόλυβόντε, Μεδοντά τ' ἀπηνῆ
 Εὐρυμάχου τ' ἀκρατεῖς Ἀντινόου τε χέρας,
 ἄλλους θ' οὓς ἀπεὼν πάντας φέρβεις κτεάτεσσι
 σοῖσι, τά θ' αἵματι σῶ κτήσαο, φίλτατ' ἄνερ;
 Πρὸς δ' ἄρα τοῖς Ἰρός τε, νομεύς τε Μελάνθιος αἰγῶν
 πῆμά σοι ἡδ' αἷσχος γίγνεται ὑστάτιον.
 Τρεῖς ἔνθ' ἀπτόλεμοι μένομεν· παράκοιτις ἀφαυρή,
 Λαέρτης τε γέρων, Τηλέμαχος τε πάϊς.
 Τὸν δ' ὅσονού μ' ἄφελον πρῶην ἐνέδρης, ὅτε, πάντων
 100 πόλλ' ἀεκαζομένων, ἐς Πύλον ἔτ' ἵμεν.
 Τοῦτο θεοὶ μοι δοῖεν, ἵν', ἥ μερόπων πέλετ' αἴσα,
 κείνος ἐμοὶ κατέλῃ σοὶ τε νέκυι βλέφαρα.
 Τοῦτ' ἄρα καὶ βουφορβὸς ἀράται μαῖά τε γρηῒς,
 πιστὸς ὁμοῦ τε φύλαξ ἡμετέρου συφεοῦ.
 Ἄλλ' οὐ Λαέρτης, ὃς νῦν ἐς ὄπλ' ἐστὶν ἀχρήεις,
 κραίνειν ἐν δητοῖς σκῆπτρά τ' ἔχειν δύναται.
 Τηλέμαχος ζῶει· μέτρον δὲ τάχ' ἔξεται ἥβης.
 Ἄλλὰ πατρὸς φρουροῦ νῦν πάϊς ὦν χατέει.
 Οὐδ' αὖ ἐγὼ δύναμαι μεγάρων ἐχθροὺς ἀπελάσσαι,
 110 ἀλλὰ σὺ οἰκείοις βωμὸς ἰδ' ὄρμος ἵκοις!
 ἔστι σοι ἡδ' εἴη υἱὸς φίλος, ὃν ῥα διδάξαι
 παῖδ' ἔτ' ἐόντ' ἐχρῆν τεχνοσύνας πατρίους.
 Μνῆσαι Λαέρτου, ὅφρα συγκλείσῃς ἔθεν ὅσσε·
 μοίρης γάρ τ' ἀνέχει ἡμᾶρ ὃ γ' ὑστάτιον.
 Ἦπου ἐγών, ἥ κούρη ἀπορρυμένου σέθεν ἔσκον,
 γρηῒς, ἐπεὶ κ' ἔλθῃς, αὐτίκα δόξω ἔμεν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ Α'. ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΩΝ Π. ΟΒΙΔΙΟΥ ΗΡΩΙΔΩΝ.

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη τοῦ Ὀβιδίου εὑρηται ἐμμέτρως εἰς τὸ ἐλληνικὸν ἰδίωμα μεθρηνηνευμένη ὑπὸ Καρόλου Ὑτενοβίου, Βέλγου τοῦ γένους κατὰ τὸν 15^{ον} αἰῶνα ἀκμάσαντος, ἱκανὰ δὲ καὶ ἄλλα ἐλληνιστὶ ποιήσαντος καὶ μεθερμηνεύσαντος. (ἴδε Ὀβιδ. ἐκδ. *Burmanni* τόμ. α'. 13). Ἐγὼ δ' ἐπεβαλόμην μετενεγκεῖν αὐτὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα φωνήν, οὐπω τὸ τοῦ Ὑτενοβίου ἔργον ἰδὼν.

Ἰστέον δ' ὅτι οὐκ ὀλίγα ἢ ἐπιστολὴ ἔχει τὰ ἄπορα ἢ ἀδόκιμα, δι' ἃ καὶ ὑπὸ τινων νεωτέρων νοθεύεται· ἀλλὰ τούτοις αὐτὸς οὐ συντίθεμαι, λίαν φιλαιτίως αὐτοὺς ἐκεῖνα ὁρῶν ἐξετάζοντας καὶ δριμύτερον ἢ δικαιοτέρον κρίνοντας. Ρητέον δέ μοι βραχέ' ἅττα περὶ τοῦ πράγματος.

Εἴ τις τὰ τοῦ κειμένου τῶν ἀρχαίων συγγραφέων καὶ ποιητῶν ἀμαρτήματα ἐξετάσειεν, εὔροι ἂν αὐτὰ ἐκ διττῆς πηγῆς ἀπορρέοντα· τὰ μὲν γὰρ ἀντιγραφῶν ἐστὶ παροράματα, γράμματα παραπλήσια τὸ σχῆμα πολλαχοῦ συγγεόντων ἀλλήλοις, ἢ ἀρχαίους τινὰς γραμμάτων τύπους καὶ συντομογραφικά, ὡς εἰπεῖν, σημεῖα προανοούντων, ἢ ἡμαρτημένως ἀλλήλοις τὰ γράμματα ἢ τὰς συλλαβὰς συναπτόντων, ἢ ἀπὸ λέξεως εἰς λέξιν ὁμοίαν μεταπηδόντων καὶ ὑπερβαίνόντων τὰ μεταξύ, ἥτι παρὰ λειμνόμενον ἔπειτα τροστιθέντων ἐν οὐ προσήκοντι τόπῳ; Πάντα ταῦτα τὰ ἀμαρτήματα ἐκ πλάνης τινὸς περὶ τὸ σχῆμα καὶ τὴν θέσιν τῶν γραμμάτων τικτόμενα φαίνεται. Τὰ δ' οὐ τοιαύτην ἔχει τὴν ἀρχὴν καὶ αἰτίαν, μεταβολαὶ δὲ τοῦ κειμένου εἰσὶ, παρὰ λείψεις τινές, παρεγγραφαὶ καὶ προσθήκαι πρὸς διασάφησιν σκοτεινῶν τινων χωρίων ἐν τοῖς μεσοστιχίοις ἢ ἐπὶ τοῦ ἀγράφου κρασπέδου τῶν φύλλων ὑπὸ τῶν ἀναγνωστῶν προσγραφεῖσαι, εἴτα δ' ἀμαθία ἀντιγραφῶν ἢ ἀμελεία ἐκδοτῶν εἰς αὐτὸ παρεισαχθεῖται τὸ κείμενον· Τούτοις προστεθείσθωσαν, καὶ τινες τοῦ κειμένου νοθεύσεις. ἢ ὀνθυλεύσεις πεποιημέναι ἐπίτηδες.

Οἱ ἀπὸ τῆς ἀναγεννήσεως τῶν γραμμάτων κριτικοὶ περὶ τὴν διόρθωσιν τοῦ πρώτου τῶν ἀμαρτημάτων εἰδους ἀσχοληθέντες οὐ πάνυ τι τοῖς ἐκ τῆς δευτέρας πηγῆς ἀπορρέουσι προσέσχον τὸν νοῦν. Οἱ δὲ καθ' ἡμᾶς καὶ τούτοις ἐριστάναι τὴν διάνοικιν ἤρξαντο,

πάντα τὰ κακῶς ἔχοντα τοῦ καίμενου πειρώμενοι ἐξιάσασθαι καί, εἴτι αὐτῷ ἀλλότριον, ἐκτεμεῖν, χρώμενοι κανόνι τῷ λόγῳ, καθ' ὃν νόθον καὶ παρέγγραπτον καὶ ἀποβλητέον κρίνεται πᾶν ὅ,τι νοῦν οὐκ ἔχει ἢ ἄλογόν ἐστίν ἢ ἀπροσφυές ἢ ἀπίθανον καὶ τῇ ἀληθείᾳ ἀπάδει. Οἶμαι δ' οὐ παντάπασιν ὁρθῶς ἔχειν τὸν εἰρημένον κανόνα, ἀλλ' ὅροις τισὶ περιλαμβανόμενον. Εἰκὸς γὰρ καὶ τοὺς πάλαι ποιητάς τε καὶ συγγραφεῖς, ἀνθρώπους γε ὄντας ὁμοίως ἡμῖν ἀσθενεῖς, μὴ παντάπασι καθαρῶς ἀμαρτημάτων περὶ τὰ πράγματα, ἀλλὰ πολλὰ μὲν καὶ αὐτοὺς ἀγνοῆσαι, ἔσθ' ὧν δὲ μνήμης ἀσθενεῖς ἐπ' ἐλαθέσθαι, ἄλλα δ' ἀκροθιγῶς ἐπιδραμεῖν ἢ ἀμελέστερον ἐρευνῆσαι τε καὶ συνθεῖναι, ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ τὰ ἀπίθανα καὶ ἀδύνατα ἡγήσασθαι ἀληθῆ. Διὸ οὐκ ἂν εὐλόγως τις ἰσχυρίσαιτο πᾶν τοῦ καίμενου νενοθεῦσθαι ἢ παρεγγεγράφθαι χωρίον, ἐν ᾧ τι τῶν εἰρημένων ἀμαρτημάτων εὐρίσκεται.

Ἀλλ' ὁ ἑναγχος (αὐξήθ'. ἐν Λειψία) τὰ τοῦ Ὁρατίου κριτικῶς διαττήσας καὶ ἐκδούς Κ. Λήρσιος. ἀνὴρ τᾷλλά τε σοφὸς καὶ τῶν ἑλληνικῶν καὶ ῥωμαϊκῶν γραμμάτων ἐγκρατέστατος, ἐν σελίδι CCXXXV κ. ε. τῶν κριτικῶν ἑαυτοῦ προσημερίωσεων τὴν α. τῶν Ὁβιδίου Ἡρώιδων ἐπιστολὴν ἐν πολλοῖς νοθεύει καὶ πολλοὺς αὐτῆς στίχους ὡς παρεγγράπτους ἐξοβελίζει, τῷ εἰρημένῳ κριτικῷ κανόνι, ὡς ἔμοιγε δοκεῖ, καταχρώμενος. Συγγνώτω μοι ὁ σοφὸς ἀνὴρ εἰ θαρρῶ ἐνταῦθα ὑπεναντίαν αὐτῷ ἀποφήνασθαι γνώμην, εὐλαδέστερον δεῖν εἶναι οἰόμενος τὸν περὶ γνησιότητος ἢ νοθείας τῶν ἀρχαίων συγγραμμάτων καὶ ποιημάτων κρίνοντα.

Πρῶτον μὲν οὖν ὁ Λήρσιος νοθείας ἢ παρεγγραφῆς καὶ ὀνθυλεύσεως ἡγεῖται τεκμήριον τὸ μόνον τῶν ἐκ Δουλιχίου καὶ Σάμης καὶ Ζακύνθου μνηστήρων μνεῖαν ἐν τῇ ἐπιστολῇ ποιεῖσθαι τὴν Πηνελόπην (στ. 87), μηδαμῶς δὲ τῶν ἐξ Ἰθάκης. Ἐγὼ δὲ παντάπασιν ἀσθενῇ τὸν λόγον τοῦτον νομίζω. Τί γὰρ ἔδει τὴν Ἡρώϊδα, τὰς ἄλλας ὀνομάσασαν νήσους, ἐξ ὧν αὐτῇ μνηστήρες παραγεγέννητο, καὶ αὐτὴν τὴν Ἰθάκην προσθεῖναι ὀνομασί, ἐξ ἧς δὴ Ἀντίνοον καὶ Εὐρύμαχον καὶ ἄλλους ἐξῆς μνημονεύει γνωρίμους τῷ Ὀδυσσεῖ; Ἄρ' οὐχ ἱκανὰ ἦν τὰ τῶν ἰθακησίων τούτων ὀνόματα πρὸς τὸ δηλῶσαι τῷ ἀπόντι βασιλεῖ τῆς Ἰθάκης ὅτι καὶ ταύτης πολλοὶ τὴν γαμετὴν ἐμνηστεύοντο καὶ τὸν οἶκον κατέτρυχον; Σκόπει δ' ὡς καὶ ἡ ἐπιστελλούσα οὐκ ἀναγκαῖον ἡγεῖται τοὺς μνηστήρας μνημονεύσαι πάντας, ἀλλὰ τάδε φησί.

Quid tibi Pisandrum, Polybumque, Medontaque dirum
Eurymachique avidas Antinoique manus
atque alios referam? (στ. 91—93).

Ἐπειτα κάκεῖνο κατὰ τὸν Αἰρσίον τὴν ἐπιστολὴν οὐ κατὰ πάντα τὰ μέρη γνησίαν οὖσαν ἐλέγχει, ὅτι Μένδων ὁ κῆρυξ ὁ τῷ οἴκῳ τοῦ Ὀδυσσεὺς εὐνούστατος τοῖς τούτῳ δυσμενῶς διακειμένοις μνηστῆρσι συγκαταλέγεται ἐν αὐτῇ (στ. 91) καὶ *dirus* προσαγορεύεται. Ἀλλ' εὐλόγως ἂν τις τοῦτο, ὥσπερ ἤδη ἀνδράσι σοφοῖς σεσημείωται, μνημονικὸν θεῖν τοῦ Ὀβιδίου ἀμάρτημα, ἀντὶ τοῦ *Ἀμφιμέδοντα Μένδοντα* γράψαντος. Καὶ ἀλλαχοῦ δὲ τοιαῦτα ἐξ εὐπετείας πλημμελῶν εὔρηται ὁ Ὀβίδιος. (ἴδε σημ. εἰς στ. 155 καὶ εἰς στ. 581 τῆς ἐμῆς μεταφράσεως τοῦ ἀ. βιβλ. τῶν Μεταμορφώσεων· ἔτι σημ. εἰς στ. 296—297 τοῦ β'. βιβλίου). Τοιοῦτό ἐστὶ καὶ τὸ περὶ Ἀντιλόχου ἐν στ. 15 ἀναγιγνωσκόμενον, ὃνπερ Ὀμηρος (Ὀδ. δ. στ. 188) οὐχ ὑφ' ἔκτορος, ὥσπερ ἐν τῇ ἐπιστολῇ κεῖται, ἀλλ' ὑπὸ Μένμονος τεθνάναι φησὶν· ἡ γὰρ μνημονικὸν καὶ τοῦτο θετόν τοῦ Ὀβιδίου ἀμάρτημα, ἡ τῶν ἀντιγραφῶν τινὸς παρόραμα, ἀντὶ Ἀμφιμάχου (ἰλ. γ. στ. 185) ἢ Ἀγχιάλου (ἰλ. ε. στ. 609) Ἀντίλοχον γράψαντος.

Κάκεῖνα δὲ τῆς ἐπιστολῆς ὁ σοφὸς Αἰρσίος ἀλλήλοις ἀπωδᾶ εἶναι οἶεται καὶ παραποίησιν ἢ παρεγγραφὴν ἐμφαίνειν· ἡ γὰρ Πηνελόπη ἐν μὲν στ. 15—22 ἔνια τῶν ἐν τῷ τρωϊκῷ πολέμῳ συμβεβηκότων διεξείσιν, ὥσπερ ἐκ φήμης, ἔτι διαμένοντος τοῦ πολέμου, ἡ παρὰ τῶν ἐκάστοτε ἐκείθεν ἐπανιόντων οἴκαδε πυθομένη αὐτά. Εἴτα δ' ἡ αὐτὴ ἐν στ. 37—38 πάντα φησὶ μαθεῖν παρὰ Νέστορος διὰ τοῦ υἱοῦ Τηλεμάχου ἐκ Πύλου ἀναστρέψαντος οἴκαδε. Ἀλλ' ἔγωγ' οὐδὲ τούτοις ἀντίφασιν τινα ἐνορῶ. Τί γὰρ ἔχει παράλογον τὸ ὑποθέσθαι τὴν Πηνελόπην ἔνια μὲν τῶν ἐν τῷ πολέμῳ γενομένων πρότερον ἤδη, ἕως οἱ Ἕλληνες τοῖς Τρωσὶν ἐπολέμουν, ἐκ φήμης ἢ δι' ἀγγέλων ἀκοῦσαι καὶ ὑπὸ τῶν ἐκάστοτε ἀγγελιομένων δεινῶν ὑπὲρ τοῦ φιλτάτου ἀνδρὸς εἰς δέος καθίστασθαι, σύμπαντα δὲ τὰ τοῦ πολέμου μετὰ τὸ τέλος αὐτοῦ παρὰ Νέστορος διὰ Τηλεμάχου πυθέσθαι;

Παράλογον ἔτι καὶ ὑποπτον τῷ σοφῷ Αἰρσίῳ δοκεῖ τὸ λέγειν τὴν Πηνελόπην, ὥς ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπὼν τρέφει τοὺς μνηστῆρας τοῖς ἑαυτοῦ κτήμασιν, ἃ τῷ ἰδίῳ ἐκτέησατο αἵματι. Πῶς τοῦτο; ἐρωτᾷ. Ἀλλ' οὐ χαλεπὸν πρὸς τὸ ἐρώτημα ἀποκρίνασθαι· δῆλον γὰρ ὅτι οἱ ἥρωες τὸ πάλαι, ὥσπερ δὴ καὶ οἱ Γερμανοὶ ἱππόται κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα, ῥαδίως πρὸς ληστείαν ἐτρέποντο καὶ ὅπλοις ἐπιόντες τὴν ἀλλοτρίαν ἐλπίζοντο χώραν· (ἴδε Θουκ. ἀ. 5.) ὥστ' οὐδὲν ἂν εἴη ἄτοπον ὑποθέσθαι πολλὰ τῶν ἑαυτῷ ὑπαρχόντων τὸν Ὀδυσσεῶς ὅπλοις καὶ αἵματι κτήσασθαι. Πικιστὰ δ' ἂν ἡμῖν εἴη τοῦτο παράδοξον, εἶγε μνησθείμεν ὅτι Ὀμηρος (Ὀδ. φ. στ. 16 κ. ἐ.) τὸν Ὀδυσ-

σέα ποιεῖ τοῖς Μεσσηνίοις ἐπιστρατεύοντα, ἵνα τριακόσια πρόβατα ὑπὸ τούτων λαφυραγωγηθέντα τοῖς ἰθακησίοις ἀνακομισθῇται.

Καὶ ἄλλην ἀντίφασιν ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἀνευρίσκει ὁ Λήρσιος. Ὁ γὰρ Τηλέμαχος ἐν μὲν στίχῳ 37 εἰς ζήτησιν τοῦ Ὀδυσσεῶς πεμφθῆναι λέγεται· ἐν δὲ στίχῳ 100 πάντων ἀκόντων εἰς Πύλον ἀπελθεῖν πρὸς τὸν Νέστορα. Ἀλλ' ἔμοιγε οὐδὲ ταῦτα ἀντικεῖσθαι ἀλλήλοις δοκεῖ· τὴν μὲν γὰρ πέμψιν τοῦ Τηλεμάχου εἰς τὴν Ἀθηνᾶν ἀνενεκτέον, ἥ δὲ (Ὀδ. α. στ. 99) τάδε φησὶ τῷ Διῖ.

Πέμψω δ' ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον ἡμαθόεντα
νόστον πευσόμενον πατρὸς φίλου, ἣν που ἀκούσῃ.

Τὸ δ' ἀκόντων πάντων ἀποδημῆσαι αὐτὸν περὶ τῶν φίλων καὶ οἰκείων νοεῖσθω, ὑπὲρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ δεδιότων. Τῇ ἐρμηνείᾳ ταύτῃ ἔοικεν ὑπεναντιοῦσθαι τὰ ἐν στίχ. 63 καὶ 65. *Nos Pylon misimus Misimus et Sparten*· ἀλλ' ἀληθῶς οὐκ ἀντίκειται· ἄλλην γὰρ τινα πολλῶ προτέραν ταῦτα δοκεῖ μοι ἐμφαίνειν εἰς Πύλον καὶ Σπάρτην ἀποστολὴν· οὐδ' εἰκὸς τὴν Πηνελόπην ἔτη τοσαῦτα μετὰ τὸν νόστον τῶν τῆς Τροίας πορθητῶν ἐν ἀπραγμοσύνῃ διαγαγεῖν, μηδὲνα δὲ τῶν οἰκείων πρὸς γε τοὺς ἐκ γειτόνων οἰκοῦντας πέμψαι περὶ τοῦ Ὀδυσσεῶς πευσόμενον.

Τὸ δὲ δίστιχον 107—108 τὸ μεταξὺ τοῦ ἐν στίχῳ 105 *neque* καὶ τοῦ ἐν στίχῳ 109 *nec* κείμενον ἐν παρενθέσει ἀναγνωστέον. Δοκεῖ γὰρ μοι ἀπόκρισις κατὰ πρόληψιν εἶναι πρὸς τοιάνδε τινα ἔνστασιν. *Τίς ἄν ἐκ τοῦ γήρωος τοῦ Λαέρτου τῷ Ὀδυσσεῶς οἴκῳ γένοιτο βλάβη; ἄρ' οὐ πάρεστιν ὁ Τηλέμαχος ἀντ' αὐτοῦ τὸ βασιλικὸν σκῆπτρον κατέχειν δυνάμενος;*

Καὶ τοὺς στίχους δὲ 113 καὶ 114 ἀποδοκιμάζει ὁ Λήρσιος· δοκιμασθέντες γὰρ οὗτοι, φησὶν, εἰς συμπέρασμα ἄτοπον ἄγουσιν, ὅτι προσῆκε τῷ Ὀδυσσεὶ τῆς τοῦ πατρὸς προνοουμένῳ ζωῆς τὸν νόστον αἰεὶ ὑπερτίθεσθαι, ἵνα μακρότερον οἱ ὁ γέρων βιῶν χρόνον. Ἀστέιον πάνυ καὶ εὐφρὲς μοι δοκεῖ τὸ συμπέρασμα, οὐ μὲν τοι καὶ ἀναγκαῖον. Ὁ γὰρ πόθος τοῦ ἐπανιδεῖν τοὺς φίλτάτους μέγα μὲν τι συμβάλλεται εἰς διατήρησιν τῆς τοῦ ποθοῦντος ζωῆς· ἀλλ' ἡ δύναμις αὐτοῦ οὐχ οἷα ἐστὶν ἐν πᾶσι πάντως καὶ ἐπὶ μήκιστον τῆς ζωῆς τείνειν τὸ νῆμα. Τί δ' ἔπεται; Πᾶν τοῦναντίον ἢ ὁ Λήρσιος συμπεραίνει· ὅτι προσῆκε, φημί, τῷ Ὀδυσσεὶ τὴν οἶκαδε ἐπάνοδον ἐπισπεῦσαι, ἵν' ἔμπνουν ἔτι τὸν φίλτατον καταλάβοι πατέρα.

Τὸ τελευταῖον τῆς ἐπιστολῆς δίστιχον ὑπὸ πάντων ὁμολογεῖται τῷ τῆς Πηνελόπης ᾗθει ἀπάδειν· διὸ καὶ ὑπὸ πολλῶν νοθεύεται· ἀλλ' ἔγωγε τῷ τῆς διανοίας τοῦ ἡμετέρου ποιητοῦ εὐπετέες ἐννοῶν, καὶ τοῖς ἐπικοῖς ποιήμασι πολλάκις ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ εἰς τὸ ταπεινὸν καὶ χαμαίζηλον καὶ ἀπὸ τοῦ σοβαροῦ εἰς τὸ γελοῖον ἐξολισθαίνοντος (ἴδε Quintil. Inst. X. I. 83. ἔτι καὶ τὸν ἐμὸν πρόλογον εἰς τὰς Ὀιδίου Μεταμορφώσεις) ἀποδοκιμάζω μὲν τὸ χωρίον καὶ τῇ Πηνελόπῃ ἀπρεπὲς ἀποφαίνομαι, ἀλλὰ νόθον αὐτὸ καὶ τῆς τοῦ Ὀιδίου διανοίας ἀλλότριον οὐκ ἂν εἵποιμι εἶναι. Θαυμάζω δέ, ὅτι οἱ νεώτεροι τῶν κριτικῶν οἱ μόνον τὸ ἔλλογον ἡγούμενοι γνήσιον κατὰ τῆς γνησιότητος τῆς προκειμένης ἐπιστολῆς οὐκ ἐκεῖνο μᾶλλον προβάλλονται, ὅτι ἀπίθανον ὅλως καὶ ἄλογόν ἐστι τοιαύτην ἐπιστολὴν ὑπὸ Πηνελόπης γραφῆναι. Ποῦ γὰρ καὶ διὰ τίνος εἶχεν ἡ ἡρώϊς τῷ ἀνδρὶ ἐπιστεῖλαι, ὅλως ἀγνοοῦσα εἰ ἔτι ἐν τοῖς ζῶσιν ἐστὶν ἐκεῖνος καὶ ὅπου μένει; Τίνι δὲ καὶ ποῦ ἀποπλέοντι ἐξ Ἰθάκης ἔδει αὐτὴν τὰ γράμματα παραδοῦναι;

B'.

4). οὐ Πρίαμος τόσου ἦν ἄξιος, οὐδ' Ἴλιον, ὥστε σε τῆς πατρίδος καὶ τοῦ οἴκου ἀπεῖναι τοσοῦτον χρόνον.

5). Δικαίως ταῦτα ἡ Πηνελόπη καταρᾶται τῷ Πάριδι.

15). Περί Ἀρτιλόχου ἴδε τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα.

17). Μενοιτιάδην, τὸν τοῦ Μενοιτίου υἱὸν Πάτροκλον, ὃς ἀλλότρια ἐνδυσάμενος ὅπλα τὰ τοῦ Ἀχιλλέως, (τοῦτο γὰρ τὸ δολίοις σημαίνει ἐνταῦθα) καὶ μαχόμενος τοῖς Τρωσὶν ἀπέθανεν ὑφ' Ἑκτορος.

19). Λυκίην λόγῃν λέγει τὴν τοῦ Σαρπηδόνης βασιλέως τῆς Λυκίας, ὃς τὸν Τληπόλεμον ἔκτεινεν (Ἰλ. ε. 658). ἦν δὲ Τληπόλεμος Ἡρακλέους ἐξ Ἀστυόχης υἱός. (ἴδε περὶ αὐτοῦ Ἰλ. ε'. στ. 653 κ. ε.).

25). Ἀργεῖοι νόστησαν ἄγοί· ἦτοι ὁ Νέστωρ, ὁ Ἀγαμέμνων καὶ ὁ Μελέλαος, ὧν ἡ ἐπάνοδος μεῖζον τῇ Πηνελόπῃ ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς ἐνεργάσατο δέος, μετὰ δεκαετίαν ἤδη ἀπὸ τῆς πτώσεως τῆς Τρωάδος οὐπω οἴκαδε ἐπανήκοντος.

27). Νύμφαι δῶρα φέρουσι. Νύμφας ἐνίοτε ὁ ἡμέτερος καλεῖ ποιητῆς τὰς εὐγενεῖς τοῦ ἡρωϊκοῦ αἰῶνος νεάνιδας, τὰς τε ἀγάμους ἔτι καὶ τὰς ἀνδρὶ συνοικούσας. Νοεῖσθωσαν τοίνυν ἐνταῦθα αἱ τῶν ἐλλήνων ἡγεμόνων καὶ ἀρίστων γυναῖκες, ὧν τῇ εὐτυχίᾳ τὴν ἑαυτῆς δυστυχίαν προσφυῶς παραβάλλει ἡ Πηνελόπη.

29). Τῆς γραφῆς *trepidantque puellae* προήρηται νῦν τὴν *trepidaeque puellae*.

32). *σημαίνει τ' οἶνω Πέργαμα* κτλ. Ἔθος ἦν τοῖς Ἕλλησι καὶ Ῥωμαίοις μετὰ τὸν δεῖπνον πλήρεις οἶνου κρατῆρας φέρειν καὶ τούτου πίνοντας ἐπιχεῖν τῇ τραπέζῃ καὶ πολλὰ ἀστειοῦρῆμονοῦντας καὶ παίζοντας πλείστον τῆς νυκτὸς ἀγρυπνεῖν. Τὸ ἔθος τοῦτο μνημονεύουσα ἐνταῦθα ἡ Πηνελόπη προστίθισιν, ὅτι οἱ τοῦ τρωϊκοῦ μετεσχηκότες πολέμου τῷ τῇ τραπέζῃ ἐπικεχυμένῳ οἶνῳ τοὺς τόπους παρεσχημίζουν, ἐνθα τι αὐτοῖς ἐπέπρακτο λόγου ἄξιον. Τοιοῦτό τι καὶ παρὰ Τιβούλλῳ (βιβλ. α. Eleg. XI. 31) ἀναγιγνώσκεται

Ut mihi potanti possit sua dicere facta
miles, et in mensa pingere castra mero.

33). *Ἐρθα ῥέει Σιμόεις* κτλ. Ὁμοίως καὶ Οὐίργιλιος (Ain. 6'. 29).

Hic Dolopum manus: hic saevus tendebat Achilles.
Classibus hic locus; hic acies certare solebant.

36). *Ἐπτυρεν ἔρθ' ἵπποι Ἐκτορος ἄμφι νέκυνι*. Πεσόντος τοῦ Ἐκτορος πανταχόθεν πρὸς αὐτὸν συνέδραμον οἱ Ἕλληνες, τὸν φοβερώτατον τῶν πολεμίων ἐγγύθεν ὀφόμενοι.

Οὐδ' ἄρα οἷ τις ἀνουτητί γε παρέστη,
ὥς φησιν Ὅμηρος (Il. χ. στ. 371). Οὐκουν θαυμαστὸν εἰ τὸ οὕτω διεσπαραγμένον τοῦ Ἐκτορος πτώμα οἱ τοῦ Ἀχιλλέως ἵπποι ἐν τῇ προσελάσει ἐγγύθεν ἰδόντες ἐπτύρησαν.

38). Ἐγραψα βάρτι μεθερμηνεύων τὸ ἐν τῷ κειμένῳ *misso* = πεμφθέντι, ᾧ προσυπακουστέον α *Minerva*. Οὐ γὰρ ἡ Πηνελόπη εἰς Πύλον ἀπέστειλε τὸν Τηλέμαχον, ἀλλ' αὐτόν, τῆς μητρὸς ἀγνοούσης, ἀπελθεῖν ἐκεῖσε εἴρηκεν Ὅμηρος (Ὀδ. 6'. στ. 373). Οὕτως αἵρεται ἡ ἀντίφασις, ἣν τινες τῶν κριτικῶν ἐνταῦθα εὐρίσκουσι.

39). Ὁ μὲν Ῥῆσος βασιλεὺς ἦν Θράκης· σύμμαχος δὲ παραγεγόμενος τοῖς Τρωσί, τῇ πρώτῃ νυκτὶ ἐν τῇ ἑαυτοῦ σκηνῇ κεκμηκῶς καὶ καθεύδων ὑπὸ Διομήδους ἀνῆρέθη (ἴδε Ὀμ. Κ. στ. 495). Ὁ δὲ Δόλων, Τρῶς τὸ γένος κατὰσκοπος ἐπὶ τὰς ναῦς τῶν Ἑλλήνων πεμφθεὶς καὶ καθ' ὁδὸν ζωγρηθεὶς ὑπ' Ὀδυσσεῶς ἐσφάγη (ἴδε Ὀμ. Κ. στ. 314—457).

40). Ἀπάτην ἐνταῦθα νοητέον τὴν τοῦ Ὀδυσσεῶς ἐπίνοιαν· μικρὸν γὰρ οὗτος τῆς ὁδοῦ μετὰ τοῦ Διομήδους ἐβουλεύσατο ἀποστῆναι καὶ κατακλιθῆναι ἐν τοῖς νεκροῖς, ἕως ὃ Δόλων τὸν τόπον ἐκεῖνον παραδράμοι εὐθὺ τῶν νεῶν κατατείνων· εἶτα δ' ἀναστὰς

σὺν τῷ Διομήδει πρὸς τὰς ναῦς διῶξαι καὶ ζωγρῆσαι τὸν Δόλωνα· ὃ δὴ καὶ ἐγένετο· (ἴδε Ὁμ. Κ. στ. 340—376). Οὕτως ἐρμηνεύων τὸ καίμενον οὔτε τῆς τοῦ σοφοῦ Βρεττανοῦ Οὐακκέρου διορθώσεως *ille vigil* (ἀντὶ τοῦ *ille dolo*), οὔτε τῆς τοῦ Μεδεμβαχίου *loco* (ἀντὶ *dolo*) δεῖσθαι τὸ χωρίον ἡγοῦμαι.

46). Ἰσμαρίοις ἵπποις, τοῖς τοῦ θρακὸς Ῥήσσου. Ἰσματος γὰρ ὅρος καὶ πόλις Θράκης ἐστί· *φιλίη* δὲ στρατιὴ τὸ τῶν Ἑλλήνων στρατόπεδον λέγεται.

68). *Nῦν δ' εὐχὰς προτέρας αὐτῇ ἐγὼ στυγέω*· τὰς εὐχὰς βούλεται λέγειν ἢ Πηνελόπη, ἧς αὐτῇ πρότερον ἠύχετο, αἰτουμένη παρὰ τῶν θεῶν τὴν Τροίαν ἀλῶναι· δοκεῖ γὰρ αὐτῇ νῦν κρεῖττον ἂν εἶναι, εἰ τὰ τῆς Τροίας τεῖχη ἔτι ἐσώζετο· ἥδει γὰρ ἂν ὅπου μάχεται ὁ ἀνὴρ κτλ.

75). *ἐν ὑμῖν*, τοῖς ἀνδράσι δηλονότι· ἀστάθειαν ἐνταῦθα ἢ Πηνελόπη ἐγκαλεῖν βούλεται τοῖς ἀνδράσιν.

76). *ἅλλοδαπῆς τῇλέσ' ἔρως κατέχῃ*. Οὐ πάνυ δικαία ἢ τῆς Πηνελόπης αὕτη φαίνεται ὑποψία· κατέσχον μὲν γὰρ ἢ Κίρκη καὶ ἢ Καλυψὼ παρ' ἑαυταῖς χρόνον μακρὸν τὸν Ὀδυσσεά, ἀλλ' ἄκοντά γε καὶ τῆς εἰς οἶκον ἐπανόδου αἰεὶ ἐφιέμενον.

86). *οὐθ' ὑφίησι κράτους*, ἥτοι ὑποχαλᾷ τι τῆς πατρικῆς ἐξουσίας.

88). Ὅχλος οἱ μνηστῆρες διὰ τὸ πλῆθος λέγονται· πεντήκοντα γὰρ καὶ δύο ἐκ Δουλιχίου, εἴκοσι καὶ τέσσαρας ἐκ Σάμης, εἴκοσιν ἐκ Ζακύνθου, ἐκ δ' Ἰθάκης δώδεκα ἀριθμεῖ ὁ Τηλέμαχος παρ' Ὀμήρῳ (Ὀδ. Π. στ. 247).

90). *Ἡ δὲ σπλάγχχ' ἐμέθευ* κτλ. Σπλάγχχνα ἑαυτῆς καλεῖ ἢ Πηνελόπη τὰ τοῦ Ὀδυσσεως κτήματα, φίλτατα αὐτῇ ὄντα, ἅτε ὄντα ἐκείνου.

91). *Πείσανδρον τί λέγω* κτλ. Ὅτι οὐ προσηκόντως ἐνταῦθα τοῖς δυσμενέσι μνηστῆρσιν ὁ Μένων ἐγκατείλεκται, οὔτε δικαίως ἀπηνῆς ὀνομάζεται, ἱκανὰ εἴρηται ἀνωτέρω. Σημ. Α'.

93). *ἀεικῶς*· οὐ γὰρ εἰκὸς τὸν Ὀδυσσεά τῆς πατρίδος ἀπειναι, τοὺς δὲ μνηστῆρας τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ καταθοινᾶν, ἐν ἄλλοτρίῳ οἴκῳ ἀτάσθαλα πράσσοντας.

99). *Ὁ σογρὸν ἄφελον* οἱ μνηστῆρες· ἐβουλεύσαντο γὰρ κτεῖναι τὸν Τηλέμαχον οἴκαδε ἐπανιόντα καὶ ἐνήδρευσαν αὐτῷ (ἴδε Ὁμ. Ὀδ. δ. στ. 669 κ. ἐ καὶ 842 κ. ἐ.).

103). Μεθηρμήνευσα τὸ χωρίον ἀποδεξάμενος τὴν γραφὴν *hoc faciunt*. Ἕτεροι δὲ *huc faciunt* γράφουσι· σημαίνει δὲ τοῦτο τὰ ἡμέτερα αἰροῦνται· ἡμῖν συμπράσσουσιν, ὥσπερ

καὶ παρὰ Κικέρωνι (ad Atticum VII ep. 3). *Omnes damnatos, omnes ignominia adfectos, omnes damnatione ignominiaque dignos illuc facere* (id est ad partes Caesaris confugere). Εἴτις ταύτην τὴν γραφὴν προαιρεῖται, μεταγραφέτω τὸν στίχον ὧδε.

Καὶ βουφορβός μοι φρονέει φίλα μαῖᾶ τε γρῆϋς.

Π. ΟΒΙΔΙΟΥ ΗΡΩΙΔΩΝ. ΕΠΙΣΤΟΛΗ Ζ'.

ΔΙΔΩ ΑΙΝΕΙΑ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

ΤΗΣ Τροίας ἄρδην ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀνατραπείσης, τοὺς ἐφεστίους θεοὺς τῶν φλογῶν ὁ Αἰνείας ἐκώσας, ναυσὶν εἴκοσιν εἰς ζήτησιν ἄλλης χώρας ἀπέπλευσε. Χειμασθεὶς δὲ παρὰ τὸν πλοῦν εἰς Λιβύην ὑπ' ἐξωστῶν ἀνέμων παρεξηνέχθη, ἔνθα ἡ Διδῶ ἐν τῷ τότε χρόνῳ τὴν Καρχηδόνα ἔκτιζεν. Ἀρίστης δ' ὑποδοχῆς μετὰ τῶν ἐταίρων παρὰ τῆς βασιλίδος τυχὼν καὶ ἐπεικῶς φιληθεὶς, πάνυ οἰκείως αὐτῇ ἐχρήσατο. Ἐπειδὴ δ' ἔπειτα κελεύσει θεῶν εἰς Ἰταλίαν ἐβουλεύετο ἀπελθεῖν, ἔνθα εἴμαρτο αὐτῷ μετὰ τῶν συμφυγᾶδων οἰκῆσαι καὶ βασιλεῦσαι, τὴν τοῦ ἐρωμένου βουλὴν ἡ Διδῶ αἰσθομένη τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ τοῦ ἀπόπλου αὐτὸν ἀποκωλύσαι πειρᾶται καὶ προλέγει αὐτόχειρ θανεῖσθαι, εἰ μὴδὲν αἰδεήσεις δυνήσονται καὶ τὰ δάκρυα. Τοιαύτη μὲν ἡ τῆς ἐπιστολῆς ὑπόθεσις. Ἰστέον δ' ὅτι τὰ περὶ τῆς ἀφίξεως τοῦ Αἰνείου εἰς Καρχηδόνα καὶ περὶ τοῦ ἔρωτος τῆς Διδούς πρὸς αὐτὸν καὶ τῆς αὐτοχειρίας μῦθος ἐστὶν ὑπὸ Οὐῖργιλίου πλασθεὶς. Ἐλίσσα δὲ πρότερον κατὰ τὸν Σερούιον (εἰς βιβλ. ἀ. Αἰνείαδος) ἡ Διδῶ ἐκαλεῖτο· μετὰ δὲ τὴν τελευταίαν Διδῶ ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων διὰ τὸ ἀνδρεῖον ἦθος μετωνομάσθη· δύναται γὰρ ἐν τῇ φοίνικι φωνῇ τοῦνομα ἶσον τῷ ἑλληνικῷ ἀντιάνειρα. Περὶ δὲ τοῦ πλάσματος τοῦ Οὐῖργιλίου ἴδε καὶ τὸ καλὸν ἐν τῇ τοῦ Πλανούδου Ἀνθολογίᾳ (βιβλ. δ'. 151) ἐπίγραμμα εἰς εἰκόνα Διδούς, ἀρχόμενον ὧδε

Ἀρχέτυπον Διδούς ἔρικυδέος, ᾧ ξένη, λεύσσεις.

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΤΗΣ Ζ'. ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΤΩΝ Π. ΟΒΙΔΙΟΥ ΗΡΩΙΔΩΝ.

ΔΙΑΩ ΑΙΝΕΙΑΙ.

- Της, ὅτε μιν καλέει Μοῖρ' ἀργὸς κύκνος αἰεῖδει
Μαιάνδρου παρ' ὕδωρ κείμενος ἐν βοτάνης.
Οὐ σε προσεννέπω, ὅττι λιτῆς σ' ἐπιγνάμψαι ἔολπα·
οἷδ' οὐ σὺν βουλῇ δρῶσα θεοῖο τόδε·
ἀλλ' ἐπεὶ ὤλεσ' ἐμὰς εὐεργεσίας τ', ἀρετὴν τε,
αἰδῶ τ', οὐ βαρὺ μοι γίγνεται ὀλέσαι ἔπη.
Ἦ ῥα δέδοκται ἔμεν· Διδῶ δὲ σὺ τλήμονα λείπεις.
λαίφεα δὲ πνοιῇ πίστιν ὁμοῦ τε φέρει.
ἦ ῥα δέδοκται σοι σὺν νήεσσ' ὄρκια λῦσαι,
10 χώρην τ' οὐ γνωτὴν ἐλθέμεν Ἰταλίην·
Οὐδ' ἀλέγεις καινῆς Καρχηδόνας, οὐδ' ἄρα τειχῶν
αὐξομένων, ἀρχῆς θ', ἣν νέον ὥπασά σοι.
Ὅσο' ἔρρεκται ἔἰς καὶ ρεκτέα ἄλλα διώκεις·
ἄλλην δ' ἐξ ἄλλης δίξεις αἶαν ἰών.
Κῆν δέ τινα χθὸν' ἔκη, τίς σοι κατέχειν μιν ὀπάσσει;
τίς δώσει κεκτῆσθ' ἀλλοδαποῖσι γύας;
Ἄλλου δεῖ σοι ἔρωτος, ἰδ' ἄλλης αὖ πάλι Διδουῖς,
καὶ δόμεναι πίστιν ψευδέα χρή σε πάλιν·
ὦ! πότε δωμήσεις Καρχηδόνην εἵκελον ἄστει
20 καὶ σὸν λαὸν ἄκρης ὄψαι ἐκ πόλιος;
Εἰ δ' εὖ σοι ἀποδαίη, ἅτ' ἠϋξας πάντα γένοιτο,
ποῦ σὺ δάμαρθ' ἔξεις ἴσα φιλεῦσαν ἐμοί;
Αἰθομαι ὥς τε δαῖς κεχρισμένη ἔκτοθι θείῳ,
ὥς τε θύωμ' ἱερὸν ἐν πυρὶ βαλλόμενον.
Αἰνείας μευ αἰεὶ ὅσσοισι παρίστατ' αὐπνοῖς·

- ἐς νόον Αἰνείαν νύξ τε φάος τε φέρει·
 αὐτὰρ δ' κωφεύει πρὸς δῶρ' ἐμὰ πάντ' ἀχάριστος,
 τοῦ κ' ἐθέλοιμ' οὐ δεῖσθ', εἴ μοι ἔνεισι φρένες.
 Οὐ στυγέω μιν ἔγωγε κακοφρονέοντά περ ἔμπης·
 30 μέφομ' ἀπιστον· ἀτὰρ μεμψαμένη φιλέω.
 Φεῖσαι, Κύπρι, νουῦ· σὺ δ', Ἐρως, ἀτέραμνον ἀδελφὸν
 ἄμπλεξαι· στρατιῇ σῇ δ' ἐνάρημος ἔοι!
 ἦ γοῦν ὃν προτέρη ἐφίλησ', (οὐ γάρ μιν ἀτίζω·)
 οὗτος ἀφορμήν μοι τοῦ φιλέειν παρέχοι!
 Σφάλλομαι· οὐκ ἔτεδ' στρέφετ' ἐν φρεσὶ τοῦτο νόημα·
 οὔτι ἐῖ κεῖνος μητρὶ ἔοικε νόον.
 οὔρεα καὶ λαῖές σε καὶ αἰπεινῆς ἐπὶ πέτρης
 φυόμενοι πρῖνοι, θηρία τ' ἐξέτεκον,
 ἦ πόντος, τὸν ὀρῶν νῦν καὶ μάλα κυμαίνοντα
 40 πλεῦσαι ὅμως ἴεσαι κύμασιν ἀντίδρομος.
 Ποῖ φεύγεις; χεῖμ' εἶργει· ὄνησις χεῖμά μοι εἴη!
 αὐγασαι, ὥς κυκώων Εὐρος ὀρίνει ὕδωρ.
 Δός μ' ὀφλεῖν ἀνέμοις δ' γ' ὀφείλεις σοί κεν ἐλοίμην·
 πνεύμαθ' ὕδωρ τε πέλει σείο δικαιοτέρα.
 Οὐ τοίη σοι ἐγών, ὥστ', εἰ καὶ ἄξιός ἐσσι,
 δεῖν φεύγοντά μ' ὀλέσθ' εἰν ἀλί σ' εὐρυπόρῳ.
 Ἦ με λίην στυγέεις ἥδ' ἔμπεδον, εἴγε παρ' οὐδὲν
 κατθανέειν σὺ τίθης, ἣν με μόνον προλίπησιν.
 Πνεύματα δὴ λήξει· κοιμήσεται ὕδατα· Τρίτων
 60 κυανέοις ἵπποις λαῖτμα καθιππάσεται.
 καὶ σὺ δὴ αἶθε τρεπτὸς ὁμῶς εἴης ἀνέμοισιν·
 ἔσση δ', εἰ πρῖνου σκληρότερος μὴ ἔφως.
 Τί, σθένος εἰ μήπω ἄλως ἥδης ἀγριοέσσης;
 Πειρηθεὶς θαμάκις κύμασι πίστιν ἔχεις;
 ἦν δ' ἄρα καὶ πελάγει πιστεύσας πείσματα λύσης,
 εὐρὺς ὅμως γε πλεῖστ' ἄλγεα πόντος ἔχει.
 οὐδ' ὀνίησι πλέουσιν ἄλως πόρον ὄρκια λῦσαι·

- χῶρος γὰρ κεῖνος τίννυτ' ἀπιστοσύνην,
 ἦν τις ἔρωτα μάλιστ' ἀδικήσῃ· δὴ γὰρ Ἑρωτος
 60 μήτηρ γυμνὴ ἀλός, ὡς φάτις, ἐξανέδου·
 Δεῖδια μὴ βλάψω βλάψαντ', ὀλέσω τ' ὀλέσαντα,
 ναυηγὸς δὲ πῖη πόντιον ἐχθρὸς ὕδωρ.
 Ζῆθί μοι· ἦ μᾶλλον σ' ὀλέσω ζῶντ' ἢ ἐθανόντα.
 κρεῖσσον ἐμοῦ σε κλύειν αἴτιον οἴτου ἔμεν·
 Θὲς δὴ ὅτι κραιπνῇ (κενὴ οἴχοιθ' ἦδε κληδῶν)
 κῦρσας ἀέλλη ἄφαρ· τίς σέο φρήν ἔσεται;
 Μεμνήσῃ τότε σῆς γλώσσης, ἀχάριστ', ἐπιόρκου
 καὶ Διδούς φοιμένης ἐξαπάτη φρυγίῃ·
 στήσεται ἔνωπαδίως ἀλόχου, ἣν ἤπαφες, εἰκὼν
 70 σκυθρήτ' ἠδὲ λυτοὺς αἰμοβαφῆς πλοκάμους.
 Ὅ,ττι τόδ' ἔστ', ἐρέεις, σύγγνωθ', ὅλου ἄξιός εἰμι·
 πάντα δ' ἔσθ' ἐπὶ σὲ σκηπτὰ βέλη νομίσεις.
 Δὸς βραχύν, ὦ ξεῖνε, χρόνον ὀρμῇ σῇ τ' ἰδὲ πόντου.
 κέρδος γ' ἀμβολίης ἔσθ' ὁδοῦ ἀσφαλίη.
 Μὴ φείσῃ ἐμέθεν· φεῖσαι δ' ἄρα παιδὸς Ἰούλου·
 δὴ γὰρ ἄλλις σε καλεῖσθ' αἴτιον οἴτου ἐμοῦ.
 Ἀσκάνιος τί πάϊς; τί σε θεοὶ σίναντο πατρῷοι;
 κῦμα θεοὺς κρύψει, τοὺς πυρὸς ἐξερύσω;
 ἀλλὰ σύ γ' οὐ σφε φέρεις, οὐδ', ὡς αὐχεῖς, ἐπὶ νώτων
 80 βάστασας ἱρὰ θεῶν καὶ γενέτην, δολόφρον.
 Πάντα τάδε ψεύδῃ· οὐδ' ἥρξατο· σὴ γ' ἀπ' ἐμεῖο
 γλῶσσ' ἀπατᾶν· πρώτη δ' οὐκ ἐμοὶ ἄλγος ἔφυς.
 εἴρεαι, ἦ γενέτειρα καλοῦ πόθι μίμνει Ἰούλου;
 ἔκτατ', ἐπεὶ μούνην ὤμους ἀνὴρ λίπε μιν·
 Ταῦτα πάρος σευ ἄκουσ' ἀπαθῆς φρένα· τῷ φλέγε νῦν με
 ἔνδικ' ἐλάσσον' ἐμῆς πείσομαι ἀμπλακίης.
 Οἶδα σάφ' ὅττι δίκην ἔργων τίνεις ἀθεμίστων·
 ἐβδόματόν σ' ἤλαυν' ἀγ' χθόνα χειρ' ἰδ' ἄλλα.
 Κύμασί σ' ἐξωσθέντα βεβαίω δέχνυμ' ἐν ὄρμῳ·

90

οὔνομα δ' ὥς ἔκλυον, σκῆπτρ' ἐμὰ ὥπασά σοι·
 Αἶθε δὲ σοὶ γ' ἔστερξα χαρισσαμένη τάδε μοῦνα,
 μηδ' ὄλεσσα κλέος σοὶ παραλεξαμένη!

Ἦμαρ ἐκεῖνόν μ' ἄσας, ὅτ' ἐπιβρίσας μέλας αἴφνης
 ὄμβρος ὑπ' αἰπὺ ὁμοῦ ἤλασεν ἄμμε γλάφυ.

Φωνῆς ἤκουσ'· ὠίσθην νύμφας ὀλολύξαι·
 σήμεναν δ' ἄρ' ἐμὸν μόρσιμον Εὐμενίδες.

Ὡ αἰδοῖ χρανθεῖσα, δίκας πρᾶξόν με Σιχαίῳ.
 πρὸς τὸν γ' αἰσχύνης δύσμορος εἶμι πλῆη.

Λατίνῳ εἰν ἱερῷ μοι ἀνίδρυται ἔνθα Σιχαῖος,

100

ἔστεπται δὲ κλάδοις ἀργυφεοῖς τ' ἐρίοις.

Κεῖθεν ἐγὼν ἔκλυον φωνῆς τετράκις με καλεύσης·
 λεπτὸν ἀφείς ὃ φθέγμ' ὡς ἐλθέ, Ἐλίσσασα,, φάτο.

Οὐ δηθύνω· ἔρχομ' ὀφειλομένη σοι ἄκοιτις,
 ὀκνεῦσ' αἰδοῖ ὅμως πρῆξις εἶνεκ' ἐμῆς.

Ἀμπλακίην μοι ἄφες· παρά μ' ἦπαφεν ἄξιος ἀνὴρ,
 καὶ μ' ὃ γ' ἀφαιρεῖται μέμψιν ὑπερβασίης.

Ἀθανάτῃ γενέτειρα, πατὴρ πρέσβυς, φίλον ἄχθος
 υἱί, δόσαν πιστοῦ ἐλπίδα μοι πόσις.

Εἴ γ' ἀλιτέσθαι ἐμελλον, ἀμεμφῆς αἰτίη ἐστίν·

110

ἦν πίστιν προσθῆς, οὐ μετάνοι' ἔπεται.

Πρὸς βωμοῖς ἔνδον κτάμενος πόσις ἥριπεν ἱροῖς·
 τόσσης δ' ἔσχε κάσις μισθὸν ἀλιτροσύνης.

Κάλλιπον ἐξόριος σποδιὴν πάτρην τε συνεύνου·
 λυγρὰ κέλευθα δ' ἔβην ἔχθει ἐλαυνομένη·

Κέλσα παρ' ἀγνώτοισι φυγοῦσα κάσιν τε καὶ οἶδμα,
 ἀκτὴν τ' ἐπριάμην, ἦν σοι, ἄπιστ', ἔπορον,

ἐνθ' ἄρα ἄστν τ' ἰδρῦσα καὶ εὐρέα τείχε' ἔδειμα,

120

ἀγχοῦροις Λιβύων ἐχθόμενα πόλισιν.

ᾧδε ἄρης ἄρῃα γυναικὶ ξείνῃ ἐπῶρσαν·

ἄρτι δὴ ἤρτυον ὅπλ' ἡδὲ πύλας πόλιος.

Πολλοὶ με μνώνονθ', οἳ μ' ἀγρόμενοι μέμφοντο

- οὐκ οφείων προέτις' ἀλλότριον θάλαμον.
 Τίπτε με συνδήσας ὀκνέεις παραδοῦναι Ἰάρβα;
 Παρσχοίην κε πρόφρων ἐς τεὸν ἔργμα χέρας.
 Καὶ κάσις ἔστι μοι, οὗ δὴ χεὶρ ῥανθεῖσα συνεύνου
 αἵματι ῥανθείη κ' αὖ πάλιν ἡμετέρῳ.
 Μὴ σὺ θεοὺς λέγε, μήθ' ἃ γ' ἀφάσσω ἱρὰ μαιίνεις·
 130 οὐποτε χεὶρ ἀσεβῆς εὖ σέβει ἀθανάτους.
 Εἰ σὺ θεῶν μέλλες λάτρις ἔμμεν πῦρ προφυγόντων,
 νῦν σφε μεταγνώμη πῦρ προφυγόντας ἔχει.
 Καλλεΐψεις τάχ', ἄθεσμε, καὶ ἔγκυον ἐνθάδε Διδῶ,
 μοῖρά τε σῆς σαρκὸς λήσει ἐν ἡμετέρῃ.
 πότμῳ γειναμένης προσθήσεις τλήμονα παῖδα,
 καὶ ἔτ' ἀγεννήτῳ αἴτιος οἴτου ἔση.
 Μητρὶ ἐῖ μέλεος σύμφθίσειτ' Ἰούλου ἀδελφός,
 καὶ τίσις ἀμφοτέρους ἀρπάσει ἄμμε μία —
 Ἀλλὰ θεὸς κέλεται νεῖσθαι — αἰθ' εἰρξέ σ' ἰκέσθαι!
 140 μηδ' αἴης Τεῦχροι τῆς Τυρίων ἐπέδαν!
 Ἦ σε θεοῦ του ἄγοντος ἐλαύνει ὧδ' ὑπ' ἀήταις
 καὶ δολιχὸν τρίβεις ἐν πελάγεσσι χρόνον.
 Μόχθῳ ἴσως τόσσῳ ἐς Πέργαμα χρῆν σ' ἀναπλώειν,
 εἰ τάδ' ἔπλ' οἶα πρὶν Ἑκτορος ἐν βίῳ τῳ.
 Οὐ πάτριον Σιμόεντ', ἀλλ' ὕδατα Θύμβριδος ἔρχη·
 ἦν δ' ἄρ' ἴκηαι, ὅπου ἴεσαι, ἐχθρὸς ἔση.
 Κρυπτομένην, νῆάς τε τεὰς φεύγουσαν ἀφίξῃ
 οὐ πρότερον γαῖαν, πρὶν κέ σε γῆράς ἔλῃ.
 Μᾶλλον ἀλητὺν ἔα καὶ λαοὺς τοὺς δε δέδεξο
 150 προῖκα, κασιγνήτου τ' ὄλβον, ὃν ἐνθ' ἄγαγον.
 Ἴλιον ἐς τυρίην μᾶλλον μετένεικε πόλῃα,
 ἦν βασιλείον ἔχοις, σκῆπτρα νέμων ἱερά.
 Εἰ πολέμου ἔρασαι, τυτθὸς δέ σοι ἄχθεται Ἴουλος
 ὥς μὴ ἔχων ὀπόθεν τῇδε θρίαμβον ἄγῃ,
 ὅφρα παρῇ οἱ πάντα, παρέξομεν, ὧ πολεμήσει.

εἰρήνης δὲ νόμους ἄστῳ τόδ' ὅπλα τ' ἔχει.

Ἀλλὰ σὺ πρὸς μητρὸς πρὸς σοῖό θ' ὁμαίμου δῖστῶν,
πρὸς θ' ἱερῶν Τροίης συμφυγάδων τε θεῶν,

(ὥς σόοι εἶεν ὅσοι γ' ἐκ σῆς γενεῆς σοι ἔπονται,

160 σῆς δ' ἄρης λήξας τέρμα γένοιτο δύης!

ὥς τεὸς Ἀσκάnios βιότου πλήσει· ἐνιαυτοὺς

καὶ μαλακὴν εὐνὴν Ἀγχίσου ὅστέ· ἔχοι! ,

φεῖσαι ἐμοῦ, λίτομαι, ὃς δὴ σοι παραδίδοτ', οἴκου.

Ἐν τίνι φῆς μ' ἀλιτεῖν, πλήν ὅτι γ' ἡρασάμην;

Οὐ φθιάς τελέθω, οὐ γείνατό μ' ἄστῳ Μυκηνῶν·

οὐ πόσις, οὐ γενέτης ἀντίος ἤλυθέ σοι.

Ξεινοδόκον με κάλει, εἴ σοι φέρω αἴσχος ὄμμενος·

ἦν τεῇ ἢ Διδῶ, στέρξει ὃ βούλει ἔμεν.

Οἶδμ' εὖ γινώσκω, ὃ πρὸς ἀκτῇ ῥήγνυται Ἄφρων·

170 σὺν καιρῷ πλωτὸν γίγνεται ἡδ' ἄπλοον.

Εὐτ' ἔσεται εὐπλοίη, πετάσεις τότε κάρβασ' ἀήταις·

νῦν δ' ἐκβλητὸν ἔχει φυκία κοῦφ' ἄκατον.

Δός μοι καιρὸν τηρῆσαι· σόος οἶδμα περήσεις·

οὐ τότε· ἔασω ἐγὼ σ' οὐδ' ἐθέλοντα μένειν.

Καὶ ἔταροι ποθέουσ' ἀνάπνευσιν· νηυσὶ δὲ σῆσι

δεῖ ἀρτυνομένης παυριδίοιο χρόνου.

Ἄντ' εὐεργεσιῶν, καὶ πόρσιον εἴτι παρέξω,

ἀντὶ γάμων αἰτῶ νῦν ὀλίγον σε χρόνον·

Σὺν πόντῳ καὶ ἔρως πρηύνεται· αὐτὰρ ὀτλεύειν

180 σὺν χρόνῳ εὐψύχως λυγρὰ διδάσχομ' ἔθει.

Εἶδὲ μὴ, ἀλλ' ἔξω τόλμην ἐκχεῦαι αὐτμήν·

νηλὴς οὐκ ἐπ' ἐμοὶ δηρὸν ἔμεν δύνασαι.

Αἶθε μευ εἰχόν' ἔλευσσεσ ὁποῖα γ' ἐστὶ γραφούσης·

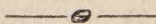
φάσγανον ἐν κόλπῳ τρώϊον ἐνθάδ' ἔχω,

καδδὲ παρειάων ἐπὶ γυμνὸν λείβεται ὄπλον

δάκρυ', ὃ καὶ δεύσει αἶμ' ἐμὸν ἐκ δακρύων.

Ὡς ἐμῇ αἵσῃ ἄρηρε τεὸν τόδε δῶρον ἀτερπές!

- οὐ πολλῇ τεύξεις τύμβον ἐμὸν δαπάνη.
οὐδ' ἄρα νῦν πρῶτον στέρνον τρωθήσεται ἐμεῖο.
190 χῶρη ἥδ' αἰνοῦ τραύματ' ἔρωτος ἔχει.
Ἄννα χάσις, χάσις Ἄννα, ἐμὴν σὺ δὴ οὐ πάνυ ἄτην
εἰδυῖ, οἷσε νέκυι λοίσθιά μοι κτέρεα.
μηδὲ πυρὶ σμυχθείσῃ ἐπίγραφ'. Ἐλίσσα Σιχαίου.
ἀλλ' ἔστω ἐπ' ἐμοῦ γράμμα τάφοιο τόδε.
“Οἷτου ἀφορμὴν Αἰνείας πόρεν ἡδὲ μάχαιραν
χειρὶ δ' ἐῖ Διδῶ κάθθανε χρησαμένη,”

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ Ζ'. ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΩΝ Π. ΟΒΙΔΙΟΥ ΗΡΩΙΔΩΝ.

Καὶ ταύτην τὴν ἐπιστολὴν νόθον ἡγεῖται ὁ Ἀήρσιος, εἰκάζων τοῦτο ἐξ ὧν ὁ Ὀβίδιος ἀλλαχοῦ τῶν ἑαυτοῦ ποιημάτων (amor. lib. II. eleg. 18. vers. 21—26) φησίν, ἐχόντων ὧδε.

aut, quod Penelopes verbis reddatur Ulixi
scribimus, aut lacrimas, Phylli relictas, tuas :
quod Paris et Macareus et quod male gratus Iason
Hippolytique parens Hippolytusque legant :
quod tenens strictum Dido miserabilis ensem
dicat, et aeoliae Lesbis amica lyrae.

δῆλον γὰρ ὅτι τούτοις ἐπιστολάς τινας τῶν Ἡρωίδων πεποιημένας αὐτῷ περιφραστικῶς σημαίνειν βούλεται ὁ Ὀβίδιος, ἐν αἷς καὶ ἐπιστολῇ τῆς Διδῶς. Ἐπειδὴ δὲ τὴν τῆς Διδῶς ὁ ποιητὴς περιφραστικῶς σημαίνει τοῖς δε τοῖς ῥήμασι,

quod tenens strictum Dido miserabilis ensem
dicat.

συμπεραίνει ὁ Ἀήρσιος ὅτι αὕτη οὐχ ἡ νῦν σωζομένη Ζ'. τῶν Ἡρωίδων ἐπιστολή, ἀλλ' ἐτέρα τίς ἐστίν εἰς ἡμᾶς οὐ περισθεῖσα, ἣν περ ἡ Διδῶ παρ' αὐτὴν τὴν αὐτοχειρίαν (strictum tenens ensem) ὑποτίθεται γράψασα. Ἐν δὲ τῇ νῦν σωζομένη παρῶν ἔτι σημαίνεται ὁ Αἰνείας, ὃν ἡ Διδῶ δεομένη τε καὶ τοὺς κατὰ θάλασσαν κινδύνους καὶ τὰς ἄλλας τοῦ πράγματος δυσχερείας ὑποτυποῦσα τοῦ ἀπόπλου ἀποκωλύσαι πειρᾶται. Συλλογίσαιτο δ' ἄν τις ἐκ τούτων εἰκότως πολὺ πρὸ τῆς αὐτοχειρίας τὴν εἰρημένην γραφῆναι ἐπιστολήν. Τοιαῦτα μὲν, καθόλου εἰπεῖν, τὰ τὸν σοφὸν Ἀήρσιον ἀναπείσαντα οὐ γνησίαν εἶναι τὴν Ζ'. τῶν Ἡρωίδων ἐπιστολήν.

Ἀλλ' ἔμοιγε τὰ ῥήματα ἐκεῖνα τοῦ Ὀβιδίου, ἃ ἐν τῇ εἰρημένη Ἐλεγεῖα ἀναγινώσκειται, πᾶν τούναντίον τὴν τῆς Ζ'. ἐπιστολῆς γνησιότητα δοκεῖ μαρτυρεῖν· οὐδὲ πρὸς τὰ τῆς ἐπιστολῆς ἀντιφάσκει, πλὴν εἰμὴ τις τὴν ἀντίφασιν εἴποι ἐν τούτῳ κεῖσθαι, ὅτι ἡ μὲν ἐπιστολή ἐν τῷ κόλπῳ, ἡ δὲ Ἐλεγεῖα ἐν τῇ χειρὶ ἐσπασμένον τὸ ξίφος ἐμφαίνει ἔχουσαν τὴν Διδῶ. Ἀλλ' αἱ δύο αὗται ἐννοιαὶ τὸ ἐν κόλπῳ ἐπ' αὐτοχειρίᾳ ἔχειν τὸ ξίφος καὶ τὸ ἐσπασμένον αὐτὸ κατέχειν ἐν τῇ χειρὶ οὕτως ὁμορροῦ-

σιν ἀλλήλαις, ὥστε ῥαδίᾳ ἢ τῆς ἐτέρας ἀντὶ τῆς ἐτέρας ἐν τῷ λόγῳ μετάληψις. Ἐπειτα δὲ τί ἄτοπον ὑποθέσθαι, ὅτι ὁ Ὀβίδιος τὴν Ἐλεγείαν γράφων καὶ τῆς ζ'. ἐπιστολῆς μνεῖαν ποιούμενος ἐν αὐτῇ, τὴν μὲν ὑπόθεσιν ταύτης καθόλου εἶχεν ἐν νῷ, τῆς δὲ λέξεως, ἣ ἐκέχρητο, οὐκέτι ἐμέμνητο ἐκ πολλοῦ αὐτὴν οὐκ ἀνεγνωκώς; ἢ ἔδει ἄρα τὸν ποιητὴν, ὅπποτε τι περὶ τῶν πρότερον αὐτῷ πεποιημένων πρόθοιτο γράφειν, πρὸ ὀφθαλμῶν ταῦτα ἔχειν αἰεὶ καὶ ἀναγιγνώσκειν, ὥστε μὴδ' ἐν τοῖς ἐλαχίστοις, μὴδ' ἐν τοῖς ἀδιαφόροις διαφέρειν τὰ ὕστερον γραφόμενα τῶν προτέρων;

Καὶ ἄλλα δὲ τῆς ζ'. ἐπιστολῆς ἀπὸ δὲ ἀλλήλοις ἢ τῷ ὄλῳ, ἢ ἀπίθανα καὶ διὰ τοῦτο ὀβελιστέα τῷ Ληρσίῳ δοκεῖ, ἐν οἷς τακτέον τὸ πρῶτον δίστιχον· οὐ γὰρ εἰκός, φησί, τὴν Διδῶ, αὐτίκα θανεῖσθαι μέλλουσιν, ἀκαίροις τοῦ λόγου χρῆσθαι κοσμήμασι τῷ ᾠδικῷ κύκλῳ ἐν τῷ θνήσκειν ἑαυτὴν παραβάλλουσιν. Ἐγὼ δ' ὁμολογῶ μὲν τὸν Ὀβίδιον ἐν τούτῳ οὐ τηρῆσαι τὸ πιθανόν, οὐ μέντοι γε διὰ τοῦτο νενοθεῦσθαι ἂν εἴποιμι τὴν ἐπιστολήν. Ἰσμεν γὰρ καὶ τοὺς ἀρίστους καὶ ἀκριβεστάτους τῶν ποιητῶν ἔσθ' ὅτε περὶ τὴν πιθανότητα πλημμελοῦντας· ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο τὰ ποιήματα αὐτῶν νόθα κρινόμεθα ὀβελίζεται· δῆλον γάρ, ὡς κατ' ἄλλους μὲν κανόνας ἢ περὶ τῆς γνησιότητος κρίσις, κατ' ἄλλους δ' ἢ τεχνολογικὴ τῶν ποιημάτων ἐξέτασις γίγνεται· ὥστ' οὐτ' ἂν πάντα τὰ τεχνολογικῶς ἁμεμπτα εἶη γνήσια, οὔτε τὰ γνήσια πάντα τεχνολογικῶς ἐξεταζόμενα ἐν πᾶσιν ἀνεπίληπτα δεικνύται. Συγγνώτω κἀνταῦθα ὁ σοφὸς Λήρσιος ὑπεναντίαν αὐτῷ ἀποφήνασθαι γνώμην τολμῶντί μοι.

1—2). Κοινὴ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐκράτει δόξα τὸν κύκνον ᾠδικὸν εἶναι καὶ μικρὸν πρὸ τῆς τελευτῆς θρηνώδες τι καὶ ἀψίθυμον ἄδειν· ἀλλ' οἱ συνήθεις ἡμῖν κύκνοι οὐ φαίνονται τοῦτο ποιοῦντες. Οἱ δὲ νεώτεροι τῶν περὶ τὴν φυσικὴν ἱστορίαν ἀσχολουμένων ἐν ταῖς ὑπαρχταῖς χώραις εἰδός τι κύκνου δικαιοῦσθαι φασιν, ὃν *μουσικὸν* καλοῦσι· τούτων γὰρ τῶν κύκνων πολλοὶ ὁμοῦ εἰς ὕψος αἱρόμενοι καὶ πετόμενοι θρηνώδη τινὰ ἤχον παρέχουσιν οἷον πόρρωθεν ἀκουομένων σαλπίγγων.

4). *Θεὸν* τὸν ἔρωτα λέγει ἐνταῦθα, ὃν ἑαυτῇ οὐκ εὐμενῶς ἔχοντα ἢ Διδῶ εἰδυῖα, ὅμως γ' ἐπιστέλλει τῷ Αἰνείᾳ, τὰ μὲν μεμφομένη, τὰ δὲ δεομένη.

10). Ὁμοίως καὶ Οὐίργιλιος Αἰν. δ'. 311.

... quid sinon arma aliena, domosque
ignotas peteres!

21). Προήρημαι τὴν γραφὴν *omnia ut eveniant*. Ἐπειδὴ δὲ δυ-

νατὸν τὸ μύριον *ul* ὡς *τελικὸν* ἢ *ὑποθετικὸν* ἐνταῦθα ἐκδέξασθαι, δυνατὸν καὶ τὸν στίχον διττῶς μεθερμηνεύσαι.

α'. ὑποθετικῶς, ὥς μοι γέγραπται ἤδη.

β'. τελικῶς ὧδε·

ὄφρα δέ γ' εὔ ἀποβήη, ἅ τ' ἠϋξασθαι πάντα γένηται,

23—24). Ἀπάδει ταῦτα τῷ τῆς Διδούης ἥθει, οὐ μὴν τῷ ἔθει τοῦ Ὀβιδίου· πολλὰ γὰρ τοιαῦτα (ὡς καὶ ἐν ταῖς εἰς τὴν α'. ἐπιστολὴν σημειώσεσιν ἡμῖν εἴρηται) ἐξ εὐπετείας ὁ Ὀβίδιος εὔρηται πλημμελῶν καὶ τὰς ψυχικὰς ἐαυτοῦ διαθέσεις ἢ τὰ διανοήματα τοῖς τῶν προσώπων συγγέων, ἃ φεγγόμενα εἰσάγει ἐν τοῖς ποιήμασι.

25). Παράβαλε τὸ τοῦ Οὐίργιλίου·

... illum absens absentem auditque viditque.

31—32). Τὴν Κύπριν ἐπικαλεῖται ἡ Διδὼ ἅτε θεὰν οὔσαν τοῦ γάμου· ἐαυτὴν δὲ τῆς Κύπριδος *νυόν* ὀνομάζει ὡς γαμετὴν τοῦ Αἰνείου, δὲ Ἀγχίσου καὶ Ἀφροδίτης ἦν υἱός. Δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ ἁτέρας *μυρον* τοῦ Ἔρωτος ἀδελφὸν τὸν Αἰνείαν καλεῖ.—*Στρατιῇ σῇ δ' ἐνάριθμος ἔοι!* γένοιτο τῶν ἐρώντων!

33). *Τοῦτο νόημα*· ἡ ἐλπίς τοῦ ἀποστῆναι τὸν Αἰνείαν τοῦ ἀπόπλου καὶ καινοῦ ἔρωτος ἀφορμὴν τῇ Διδοῖ παρασχεῖν.

37—38). Παραπλήσια ταῦτα τοῖς τοῦ Οὐίργιλίου (Aen. iv. 366—367).

... sed duris genuit te cautibus horrens
Caucasus, Hyrcanaeque admorunt ubera tigres.

43—46). Οὐ τοσούτου, φησὶν, ἐγὼ ἀξία, εἰμί, ὥστε σε ἀπολέσθαι φεύγοντα ἐπὶ τῶν κυμάτων! Τοιοῦτος ὁ ἔρωσ· ὅτε μὲν γὰρ ἐπιτείνει, ὅτε δὲ ἀνίησιν, ὥσπερ ἐνταῦθα, τῆς ὀργῆς τὸν κόλλοπα· ἡ γὰρ τοῦ ἐν θαλάσῃ ἀπολλυμένου Αἰνείου εἰκὼν ταραχὴν καὶ φόβον τῇ τῆς ἐρώσεως ψυχῇ ἐνεργάζεται· διὸ ἀπὸ τῶν καταμύψεων εἰς δεήσεις τρέπεται αὕτη, τῶν ἐν χειμῶνι κινδύνων τῆς θαλάττης ὑπομιμνήσκουσα τὸν ἐρώμενον.

54). Μεθερμήνευσα τὸν στίχον κατὰ τὴν παρὰ Βουρμάννοφ γραφὴν·

expertae toties tam male credis acquae?

Εἰσὶ δ' οἱ τὸν στίχον ἄνευ ἐρωτηματικοῦ ὧδε γραπτέον εἶναι φασιν·

expertae toties te male credis acquae·

κατὰ δὲ ταύτην τὴν γραφὴν μεταποιητέος ἂν εἴη ὧδε.

πειρηθεὶς δέ, κακῶς νῦν σὺ πέποιθας ἀλί.

61). Συχνότατη παρ' Ὀβιδίῳ ἡ χρῆσις κενῶν ἀντιθέσεων, αἱ δὴ, ὥσπερ παίγνια, οὐκ ὀλίγον τὴν τῆς ποιήσεως δύναμιν φθείρουσι.

64). Μεθρημένην καὶ ἐνταῦθα κατὰ τὴν γραφὴν *ferere*. Τῷ δὲ πρὸ τοῦ *ferere* τὸ *ferare* προαιρουμένῳ ἔξεστι τὸν στίχον ὧδε μεταποιῆσαι·

μᾶλλον ἔμοῖο κλύοις αἴτιος οὔτου ἔμεν.

65). Βουλομένη ἡ Διδῶ τὸν Αἰνεῖαν μεταπεῖσαι μὴ ἀπᾶραι τῆς Καρχηδόνας, φαντασίαν αὐτῷ τῶν θυελλῶν καὶ τῶν ἐν θαλάττῃ κινδύνων παρέχει. *Κλεηδῶν* δὲ πᾶσα φωνὴ λέγεται προσημασίας τινὸς ἐπιδεκτική, ἣν ἡ Διδῶ ἀποδιοπομπεῖται ἐνταῦθα, ἐν παρενθέσει ἐπάγουσα·

κενὴ οὔχοιθ' ἥδε κλεηδῶν!

Δύναται δὲ τοῦτο ἶσον τῷ καθ' ἡμᾶς· ὃ μὴ γένοιτο!

69—70). Παράβαλε τὸ τοῦ Οὐίργιλίου (*Aen. IV. 386*).

omnibus umbra locis adero; dabis, improbe, poenas.

71). Ὁ νοῦς· ὅ,τι ἂν ᾗ τὸ κακὸν τοῦτο τὸ εἰς τιμωρίαν μοι ἐπαγόμενον, ὅλου ἀξίός εἰμι· ἀλλὰ σύγγνωτέ μοι θεοί.

79—82). Οὐκ ἀληθῶς εὐσεβῆ εἶναι τὸν Αἰνεῖαν φησὶν ἡ Διδῶ, ἀλλὰ ψεύδεσθαι. Πῶς γὰρ ἂν εἰς θεοὺς καὶ γεννήτορα εὐσεβοῖη ὅστις ἄπιστον ἑαυτὸν τοῖς φίλοις παρέχει καὶ τοῖς εὐεργέταις ἀγνώμονα;

83). Τοῦ καλοῦ Ἰούλου μήτηρ ἡ Κρέουσά ἐστιν ἡ Πριάμου καὶ Ἑκάτης θυγάτηρ, Αἰνεῖου δὲ γυνή, ἡ τῆς Τροίας ἀλόουσης καὶ τοῦ Αἰνεῖου νυκτὸς μετὰ τῶν οἰκείων διὰ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν πολεμίων ἐκ τῆς πόλεως φεύγοντος, τῷ ἀνδρὶ ἐπομένῃ, ἀδελφον ὅπως ἐν τῷ σκότει ἀπολειφθεῖσα ἀπώλετο. Ὑποπτον δὲ τὸν θάνατον αὐτῆς παρίστησιν ἡ Διδῶ καὶ τινα τούτου αἰτίαν ἀνάψαι βούλεται τῷ Αἰνεῖα, ὃς ἀσαφῶς πως τὰ κατ' αὐτὴν διηγεῖται ἐν Αἰνεΐαδι στ. 739.

substitit, erravitne via, seu lassa resedit, incertum; nec post oculis est reddita nostris.

Φασὶ δὲ τινες τὴν Κρέουσαν ἐκ συνθήκης πρὸς τοὺς Ἕλληνας ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Αἰνεῖου ἀναιρεθῆναι, ἵνα μηδεὶς τῶν ἐκ τοῦ Πριάμου ζῶν ὑπολειφθεῖ. Ἔοικε δὲ καὶ Πausanias ἐν τοῖς Φωκικοῖς τῷ Οὐίργιλίῳ ἀκολουθεῖν ἐν οἷς φησιν «ἐπὶ τῇ Κρεούσῃ λέγουσιν, ὡς ἡ θεῶν μήτηρ καὶ ἡ Ἀφροδίτη ἀπὸ δουλείας Ἑλλήνων αὐτὴν ἐρύσατο.

85—86). Μεθρημένηταί μοι τὸ δίστιχον κατὰ τὴν τοῦ Βουρμάννου διόρθωσιν ἔχουσιν ὧδε·

Haec mihi narraras; nec me movere; merentem ure! minor culpa poena futura mea est.

Βούλεται δὲ λέγειν ἡ Διδῶ· ἔδει με ἐξ αὐτῆς τῆς περὶ Κρεούσης

διηγέσεώς σου τὴν ἀπιστίαν σου συμβαλέσθαι· ἀλλ' ἔγωγε ἐν ἡρεμίας ψυχῆς ἤκουσα τὴν διήγησιν. Διὸ δικαίως με νῦν δεινῶ ἔρωτι φλέγε· τιμωρία γὰρ τοῦτό μοι ἐλάσσων τοῦ ἀμαρτήματος ἔσται.

87). Προτιμότερα μοι ἔδοξεν ἢ τοῦ χειρογράφου τοῦ Μουρετίου γραφὴ ἔχουσα ὧδε·

nec mihi mens dubia est quin te tua crimina damnent.

93—94). Παράβαλε τὸ τοῦ Οὐῆργιλίου (Aen. IV. 165 κ. ἐ.).

Speluncam Dido dux et trojanus eamdem
deveniunt: prima tellus et prônubâ Iuno
dant signum; fulsere ignes et conscius aether
connubii, summoque ulularunt vertice nymphae.
Ille dies primus lethi primusque malorum
causa fuit.

96). Ὁ Βουρμάννος εἰκάζει ἀντὶ τοῦ *fatis* γραπτέον εἶναι *thalamis*. Κατὰ ταύτην οὖν τὴν γραφὴν μεθερμηνευτέον τὸν στίχον ὧδε·

σήμηναν δ' ἄρ' ἔμοῦς Εὐμενίδες θαλάμους·

97). *Σιχαίῳ*. ἦτοι ὑπὲρ τοῦ Σιχαίου ἀδικηθέντος ὑπ' ἐμοῦ· ἢ γὰρ δοτικὴ χαριστικὴ ἐστὶν ἐνταῦθα.

98). Προστίθεται τῷ Ἕϊνσίῳ ἀναγιγνώσκοντι *ad quem* ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς χειρογράφοις *ad quas*.

99 κ. ἐ.). Μίμησις ταῦτα τῶν τοῦ Οὐῆργιλίου (ἴδε Aen. IV. 457 κ. ἐ.).

106). Ὁ νοῦς· ἔλαττον ἐκεῖνος καὶ συγγνωστότερον τοῦμὸν πλημμέλημα ἀποδείκνυσι.

107—108). Ὑπεραπολογεῖται ἐχυτῆς ἡ Διδῶ παραδηλοῦσα τὰ αἵτια, δι' ἃ κουφότερον αὐτῆς γίγνεται τὸ ἀμάρτημα. Τὸ μὲν γὰρ γένος τοῦ Αἰνείου ἐκ τῆς θεᾶς Ἀφροδίτης τεχθέντος ἀληθοῦς ἔρωτος ἐλπίδα ἐνεποίει αὐτῇ· ἡ δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς ὁσιότης πίστεως προσδοκίαν· ἡ δὲ πρὸς τὸν γηραιὸν πατέρα στοργὴ καὶ εὐσέβεια γνῶμην δικαίαν ἐτεκμηρίου αὐτῇ καὶ εὐστάθειαν.

110). *Ἦν πίστιν προσθῆς*. ἦν προσθῆς ὅτι ὁ Αἰνείας πίστιν μοι ὑποσχόμενος οὐκ ἐτήρησεν, εὐρήσεις ὅτι τὸ πραχθὲν ὑπ' ἐμοῦ οὐκ ἔστιν ἀμάρτημα ἐπάγον μετάνοιαν.

113). *πόσις*. ὁ τῆς Διδούς ἀνὴρ Σιχαῖος.

114). *κάσις*. ὁ τῆς Διδούς ἀδελφὸς Πυγμαλίων. Μισθὸν δὲ νόει ἐνταῦθα τὸν ὑπὸ τούτου ἀρπαγέντα τοῦ Σιχαίου πλοῦτον.

118). *ἀκτὴν τ' ἐπριάμην*. Οἱ τὴν Καρχηδόνα ὑπὸ Διδούς ἐκτίσθαι γράψαντες (Ἀππιανὸς ἐν τοῖς Καρχηδονικοῖς, Εὐστάθιος εἰς Διονύσιον τὸν περιηγητὴν, Ἡρωδιανὸς ἐν βιβλ. ἐ. καὶ Τίτος Λί-

Εἰς ἐν βιβλ. ἀ. κεφ. 54) συμφώνως ἱστοροῦσι τὴν Διδῶ παρὰ Ἰάρβαν βασιλέως Γαιτούλων γῆς μέρος ἐπὶ τῆς παραλίας πρίασθαι, ὃ δὴ ἀπὸ τοῦ γενομένου Βύρσαν κληθῆναι. Συνθέμενοι γὰρ οἱ περὶ τὴν Διδῶ πρὸς Ἰάρβαν ἀντὶ χρημάτων τοσοῦτον κτήσασθαι γῆς, ὅσον ἂν ταύρου δορὰ περιλάβοι, περιτεμόντες ταύρειον δέρμα εἰς ἱμάντα στενότατον καὶ τοῦτον περιτείναντες ἐπὶ τοῦ ἐδάφους χῶρον ἱκανὸν εἰς τὸ κτίσαι ἀκρόπολιν περιέλαβον καὶ ταύτην *Βύρσαν* ὠνόμασαν.

139). *ἀλλὰ θεὸς κέλεται ρεῖσθαι*. Εἰρωνικῶς μνημονεύει ἐνταῦθα ἡ Διδῶ τὴν τοῦ Αἰνείου *ὑποφοράν*, ἣ ἐπάγει τὴν *ἀρθυποφοράν*.

141). *Ἦσε θεοῦ του ἄγοντος* κτλ. Εἰρωνικῶς καὶ ταῦτα λέγεται ὑπὸ τῆς Διδῶς· οὐ γὰρ πιθανὸν τὸν ὑπὸ θεοῦ τινος ἀγόμενον τοσαῦτα καὶ τοσοῦτον χρόνον πάσχειν ἐπὶ τῆς θαλάττης.

145). *Θύβριδος*. τοῦ Τιβέρεως ποταμοῦ τοῦ τὴν Ῥώμην παραρρέοντος· ὁ αὐτὸς γὰρ κατὰ τὸν Σερούϊον (εἰς βιβλ. δ'. Αἰνειάδος) *in sacris Tiberinus, in coenolexia, Tiberis in proë-matis, Tibris vocatur*.

150). *κασιγνήτου*· τοῦ Πυγμαλίωνος. Κέχρηται δὲ τῷ προσηγορικῷ ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ κειμένῳ κυρίου ὀνόματος.

177). Μεθερμηνευταί μοι ὁ στίχος κατὰ τὴν τοῦ Οὐοσσιανοῦ κώδικος γραφὴν, ἣν ὁ Βουρμάννος δοκιμᾷζει ἔχουσιν ὧδε·

Pro meritis et si qua tibi praebebimus ultra

179—180). Προήρημαι τὴν ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Βουρμάννου γραφὴν ἔχουσιν ὧδε·

*Dum freta mitescunt, et amor, dum tempore et usu
fortiter edisco tristia posse pati.*

ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα ἀρχαιότερα γραφὴ ὧδε·

*Dum freta mitescunt, et amor dum temperat usum,
fortiter ediscar ti.*

Κατὰ δὲ τὴν γραφὴν ταύτην μεθερμηνευθεῖη ἂν τὸ δίστιχον ὧδε·

Ὅφρ' οἶδμα πρῆνεν, ἔρως τε μαλάσσεται ἔνδον,
ὁτ' εὐεῖν κρατερῶς λυγρὰ δαήσομ' ἔθει.

184). *φάσγαρον τρώϊον*· τὸ ὑπ' Αἰνείου δῶρον προσενηχθὲν τῇ Διδῶ.

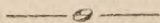
188). Κατὰ τὸν Βουρμάννον τὸ τοῦ κειμένου *instruis* οὐ σημαίνει *τεύχεις* ἢ *τεύξεις*, ἀλλὰ *κοσμεῖς* ἢ *κοσμήσεις*· κόσμον δὲ τοῦ τῆς Διδῶς τάφου νοητέον ἐνταῦθα τὸ τρώϊον ξίφος. Εὐχερὲς δὲ ἡ κατὰ τὴν τὴν σημασίαν μεταβολὴ τοῦ στίχου· γραπτέον γάρ·

παύρη κοσμήσεις τύμβον ἑμὸν δαπάνη.

193). Ἔθος ἦν τοῖς Ῥωμαίοις ἐπὶ τῶν τάφων τῶν γυναικῶν μόνον τὸ τοῦ ἀνδρὸς προστιθέναι ὄνομα· διὸ παρὰ Λουκανῷ (Farsal. 6'. 343).

... Liceat tumulo scripsisse; Catonis
Marcia.

Ἡ δὲ Διδώ, ἅτε τῷ θανόντι ἀνδρὶ οὐ πιστὴ διὰ τέλους μείνασα, κελεύει τὴν ἀδελφὴν μὴ ἐπιγράψαι τῷ τάφῳ αὐτῆς Ἑλίσσα Σιχαίου, ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τέλους τῆς ἐπιστολῆς δίστιχον.

Π. ΟΥΙΡΓΙΛΙΟΥ ΜΑΡΩΝΟΣ
ΒΟΥΚΟΛΙΚΑ ΤΙΝΑ ΕΙΔΥΛΛΙΑ

ΜΕΤΕΝΗΝΕΓΜΕΝΑ ΕΜΜΕΤΡΩΣ
ΕΙΣ ΔΩΡΙΚΗΝ ΔΙΑΛΕΚΤΟΝ*.

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ Ε'. — ΔΑΦΝΙΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Μωϋσος καὶ Μενάλκας ποιμένες, ὁ μὲν αὐλεῖν, ὁ δὲ ᾄδειν ἄριστος, συνελθόντες, ἐπὶ τὸ ἄσαι ἀλλήλους παρακαλοῦσι καπὶ τούτῳ δὴ εἰς τὸ ἐγγὺς ἄντρον εἰσίασι. Πρότερος οὖν ὁ Μόψος τὸν τοῦ Δάφνιδος ἀποδύρεται θάνατον· εἶτα δὲ Μενάλκας ὥσπερ ἀποθεωθέντα ὑμνεῖ τὸν Δάφνιν. Τέλος δ' ἀλλήλους τῆς ᾠδῆς ἐπαινέσαντες καὶ δῶρα παρασχόντες ἀλλήλοις ἀπαλλάσσονται. Ἐν τούτῳ τῷ εἰδυλλίῳ, ὥσπερ δὴ καὶ ἐν ἄλλοις, ἀλληγορίαν τινὰ οἱ ἐρμηνευταὶ ἐνορῶσι· καὶ οἱ μὲν τὸν τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος θάνατον καὶ τὴν αὐτοῦ ἀποθέωσιν ἐνταῦθα φασὶ τὸν Οὐίργιλιον ὑπαινίττεσθαι, οἱ δὲ Φλάκκον τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφόν, ἄλλοι δ' ἄλλους, οὐ πάνυ πιθανὰ ἔμοιγε φάσκοντες· ἐλάχιστα γὰρ ἂν τις τῶν ἐνταῦθα περὶ Δάφνιδος λεγομένων ἀλληγορικῶς ἐρμηνεύσειεν, εἰς τὸν Καίσαρα ἀναφέρων· φαίνεται δὲ μᾶλλον ὁ ποιητὴς τό, τε πρῶτον καὶ τὸ δέκατον ἔννατον τῶν τοῦ Θεοκρίτου εἰδυλλίων ἀπομιμήσασθαι βουληθεῖς.

* ΣΗΜ. Τὰ δωρικῇ διαλέκτῳ ἐν τῇ βίβλῳ ταύτῃ συντεταγμένα, συντέτακται κατὰ τὸ τοῦ Θεοκρίτου ἰδίωμα.

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΤΟΥ Ε'. ΕΙΔΥΛΛΙΟΥ Π. ΟΥΙΡΓΙΛΙΟΥ ΜΑΡΩΝΟΣ.

ΜΕΝΑΛΚΑΣ ΚΑΙ ΜΟΥΣΟΣ.

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

Τίπτ' οὐ, Μόψε, ἐπεὶ γὰρ συνήνηθρες ἰδρίες ἄμφω
ἐμπνεῖν μὲν τὸ δόναξιν, ἐγὼ δ' ἔπε' ἀδὲ' αἰίδεν,
ἐσδόμεθ' ἐν πτελέαις καὶ ἀμμίκτοις καρύαισι;

ΜΟΥΣΟΣ.

Πρεσβυτέρω τοι ἐόντι πιθέσθαι χρή με, Μενάλκα,
αἴ τ' ἄρ' ὑπὸ σκιῇ εὐτρέπτω ζεφυρίτισιν αὔραις,
αἴ τ' ἄρα λῆς ἄντρον δύμεναι· ἴδε, ὡς τόδ' ἀραιούς
ἀμφὶ περὶ σπεῖρος ἀγριάς διεχέυατο βότρυς.

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

Μῶνος ἐν ἀμετέροις κ' ἐρίσειέ τοι ὥρεσ' Ἀμύντας;

ΜΟΥΣΟΣ.

Πῶς οὔχ; ὅς περ καὶ Φοῖβος κ' ἐριδαίνοι αἰοιδάν;

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

- 10 Ἄρχεο πρῶτος, Μόψ', εἰ ἔρωτας Φίλλυδος εἰπῆν,
Ἦ ἀρετάς Ἄλκωνος ἔχεις, ἥ νείκεα Κόδρου.
Ἄρχεο· φερβομένας δὲ φυλαξεῖ Τίτυρος αἶγας.

ΜΟΥΣΟΣ.

Μᾶλλον αἰετῷ τῆνα, τὰ περ φηγῷ ἐπὶ χλωρῷ

Φλοιῷ ἀμοιβηδὸν πρῶαν ἐνέγραψα μελίσδων.
 τύνη ἔπειτα κέλευε μέλος μοι ἐρίσδεν Ἀμύνταν.

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

Εὐκαμπῆς ἐλίκη ὅσω ἥσων ἔπλετ' ἐλαίας
 ὅσσω ἐρυθροχρόω νῆρις χθαμαλὰ ῥοδεῶνος,
 τόσσω μοι δοκέει ἥσων τευ ἤμεν Ἀμύντας.

ΜΟΥΣΟΣ.

- Ἄλλ' ὦ παῖ, παῦσαι· καλὸν ἡνίδ' ὑπήνθομες ἄντρον.
 20 » Νύμφαι ἀποιχόμενον μὲρ αἰνῷ Δάφνιν ἔκλαιον.
 » μάρτυρές ἐστ' ὕμεις, καρύαι καὶ νάματα, νύμφαις.
 » εὖτ' οἴκτιστον ἐῷ δέμας υἱὸς ἀμφιχυθεῖσα
 » νηλειεῖς τε θεῶς καὶ τεῖρεα μέμφετο μάτηρ,
 » οὔτις πασσαμένως ποίας βόας ἄμασι τήνοις
 » ψυχρὸν ἐπὶ ῥέεθρον, Δάφνι, ἄγαγεν· οὐ βοτὸν ἄλλο
 » ἐκ ποταμοῦ πῖεν τετράπουν, οὐθ' ἄφατο χόρτω.
 » Δάφνι, τεὸν πότμον στοναχῆσαι φαντὶ λέοντας
 » ἄφρως καὶ δρυμοὶ καὶ ὠρεα ἀγρίοντα.
 » Δάφνις καὶ τίγρεις ὑπάγεν ζεύγλα ἐδίδαξεν
 30 » ἀρμενίας, καὶ ἄγεν θιάσως φιλοπαίγμονι Βάκχω,
 » καὶ μαλακοῖς φύλλοις εὐκαμπέα δούρατα κοσμήν.
 » ὥς κόσμος δένδροις ἔπλετ' οἶναρα, οἶνάσι βότρυς,
 » ταῦρος βωκολίοις καὶ ἀρούραις πίσσιν ὄμπναι,
 » τῶς τὸ τεοῖς κόσμος· τῷ ῥ' ἐξότε εἶλέ τυ Μοῖρα,
 » καὶ αὐτὰ Κυβέλα καὶ Ἀπόλλων κάλλιπον ἀγρώς.
 » Ὡλακες, αἷς κριθὰν πιστεύσαμες εὐφύε' ἄμεις,
 » αἶραν, ἀχρῆεν φῖτυ, βρόμον τ' ἀνιείσιν ἄκαρπον.
 » ἀνθ' ἀπαλῷ ἱῷ ἢ ναρκίσσω πυρφυρέοιο
 » ἐκφύεται σκόλυμος καὶ ἀκανθώδης παλίουρος.
 40 » ῥαίνετε γὰρ φύλλοις, σκιεροῖσι πυκάζετε παγὰν
 » δένδρεσιν, ὦ νομέες. Δάφνις ταῦθ' ἐρδεν ἀνώγει.

» τεύξατε καὶ τύμβον, τύμβω δ' ἐπίθεσθε τόδ' ἄσμα.
 » Δάφνις ὅδ' ὦν ὕλαις, κλυτὸς ἔνθεν μέχρι καὶ ἄστρον,
 » καλὸν πῶϋ νέμων, καλλίων αὐτὸς ὀπωπᾶν.

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

᾿Ωδᾶ, ποιμᾶν θεῖε, δοκεῖ τεᾶ ἄμμι γε τοία,
 οἷος ὑπερκόπῃ ἐν ποίᾳ ὕπνος, οἷον ἐν αἴθει
 ἔντ' ἀκέσασθαι δίψος ἀναβλύσδοντι ῥέεθρῳ.
 ἦ δὴ ὁμῶς δόνακάς τε διδασκάλῳ ἰσοφαρίσδεις
 καὶ φωνάν, παῖ ὄλβι' ἐσῇ δὴ δεύτερος αὐτῷ.
 50 ἄμμες δ' ἀμὰ μέλη τάδ' ὅπωςδὴ τοι κατ' ἀμοιβὰν
 μέλψομες, ἡδὲ τεὸν Δάφνιν ἐς πόλον ὑψόσ' ἀρεῦμες.
 αἶρομες ὕψι Δάφνιν· Δάφνις φιλέεσκε καὶ ἄμμι.

ΜΟΥΣΟΣ.

Ἦ κεν ἔοι δῶρον τῷ δ' ἀμῖν ἄλλο τι μέσδον ;
 χῶ πάϊς ἄξιος ἔπλετ' αἰοιδᾶς, καὶ τὸ μέλισμα
 ἔνδικα δὴ Στιμίκων τοῦτ' ἤνεσεν ἄμμι πάροιθε.

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

» Στιλπνὸς ἀήθε' ἄνω θαυμαίνει βηλὸν Ὀλύμπῳ
 » καὶ ῥ' ὑπὸ ποσσὶν ὀρῇ νεφέλας καὶ τείρεα Δάφνις.
 » τοῦνεκ' εὐφροσύνα δρυμῶς ἔχει ἡδὲ τ' ἀρούρας,
 » Πᾶνά τε καὶ νομέας, δρυάδας τ' εἰν ὥρεσι κώρας.
 60 » Οὐ μάλοισι δόλον μέδεται λύκος, οὐκ ἐλάφοισι
 » δίκτυα· εἰράναν ἐσθλὸς φιλεῖ ἐν χθονὶ Δάφνις.
 » γαθοσύνα καὶ ὥρε' ἐς ἀστέρας ὑψόσ' ἀεῖρει
 » γᾶρυν, νῦν δὴ ἄκαρπα· μέλος καὶ πέτραι ἰεῖσι
 » καὶ δενδρῶνες· νῦν τῆνος θεὸς ἐντι, Μενάλκα.
 » πρᾶϋς, Δάφνι, τεοῖς ἀγαθός τ' ἔσο· τέσσαρες ἡνὶ
 » βωμοὶ τᾶδε· τεῖν δὴ δύο, ὁμῶς δὲ θύεν δύο Βάκχῳ.
 » διπλόα τοι στασῶ νέφ' ἀφρίζοντα γάλακτι

- » ἀμφιετὶ σκύφρα, κρατῆρας δ' αὖ δὴ ἐλαίῳ.
 » θοῖναν δὲ πρᾶτον βάκχῳ πολλῶ ἱλαρύνων,
 70 » χείματος ἄγχι πυρός, ἐν δὲ σκιᾷ, εἰ θέρος ἐντί,
 » ἐγγεύω κυλίκεσσ' οἶνον νέον ἤνυτε νέκταρ.
 » Δαμοίτας δ' ἄσει καὶ λύκτιος ἀδύ μοι Αἴγων·
 » ἀλλομένους Σατύρους μιμήσεται Ἀλφειόβοις.
 » ταῦτ' ἔσεται τοι αἰεὶ, καὶ ὅκ' ἂν τελέωμες ἑορτὰν
 » νύμφαις, καὶ ὅκ' ἀγρῶς ἀγνίσδωμες μετὰ χεῖμα.
 » Ὅφρα κάπρος φιλέει δασέ' ὥρεα καὶ ὕδατ' ἰχθύς,
 » ὅφρα μέλισσα θύμον, τέττιξ δ' αὖ βόσκεται ἔρσαν,
 » τόφρα τεδὸν μενέει κῦδος κλειῖός τε καὶ αἶνος.
 » ὥς τε γεηπόνοι ἀμφιετὶ Βάκχῳ τελέοντι.
 80 » εὐχὰς καὶ Διοῖ, τῶς εὐχὰς καὶ τὸ ἀφεξείς.

ΜΟΥΣΟΣ.

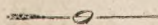
Τοίᾳς ἀντ' ὥδ' αἷ τί ἐγὼ τοι δῶρον ὀπάσσω;
 οὔτε γὰρ ὀρτυμένῳ με Νότῳ τόσον ἐνδοθὶ ροῖζος
 τέρπει, οὔτ' ἀκτὰν δονέον βαρὺ κῦμα θαλάσσης,
 οὔτ' ἄρα πετράεντα δι' ἄγχεα ρεῖθρα ῥέοντα.

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

Εὐθραύστῳ τυ πάρος τούτῳ δωρήσομαι αὐλῶ.
 οὗτος ἄεισε· “Καλῶ Κορύδων ἐπεμαίνεται Ἀλέξει·,,
 οὗτος καὶ τῇν' ἄμμι· Τίνος βοτά; ἢ Μελιβοίῳ;

ΜΟΥΣΟΣ.

- Καὶ τὸ γέρας λαβέ τάνδε καλαύροπα, τάνμε θάμ' αἰτῶν
 οὐ λάβεν Ἀντιγένης (ἑρατὸς μὲν ἔπλετο τῆμος)
 90 ὅζοις τ' ἰσοφύεσσι καλὰν χαλκῶ τε, Μενάλκα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ Ε'. ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ Ρ. ΟΥΙΡΓΙΛΙΟΥ ΜΑΡΩΝΟΣ.

Στίχ. 2). *Δόνα* ἔ μετωνυμικῶς λέγεται ὁ αὐλός.

3). *Coruli* αἱ καλούμεναι ποντικαὶ ἢ ἡρακλεωτικαὶ καρύαι, ἤτοι αἱ καθ' ἡμᾶς λεπτοκαρύαι. Κέχρημαι δ' ἐνταῦθα τῷ τοῦ γένους ὀνόματι, τῇ τοῦ εἰδικοῦ χρήσει οὐκ ἐνδιδόντος τοῦ μέτρου.

5). *Εὐτρεπτος ταῖς τοῦ Ζεφύρου αὔραις σκια* νοεῖσθω ἢ μὴ σταθερά, ἀλλ' αἰετρεπομένη ὑπὸ τοῦ προσπνέοντος Ζεφύρου καὶ τὰ τῶν δένδρων σείοντος φύλλα.

7). *ἀγριας* ἢ αὐτὴ καὶ ἀγριάμπελος, περικαλύπτουσα τὸ σπήλαιον ἔξωθεν. Ὁ δ' Ὀμηρος οὐκ ἀγριάδι, ἀλλ' ἡμερίδι τὸ τῆς Καλυψοῦς σπήλαιον περιεκαλυμμένον ἐποίησεν.

Ἡ δ' αὐτοῦ τετάνυστο περὶ σπείους γλαφυροῖο
Ἡμερίς ἠβώωσα· τεθήλει δὲ σταφυλῇσι.

9). Ταῦτα ὁ Μόψος οὐ μετριοφροσύνη ἔοικε λέγειν, ὥσπερ συνειδὼς ἑαυτῷ τὴν μουσικὴν τέχνην τοῦ Ἀμύντου ἐλαττουμένῳ, ἀλλὰ μᾶλλον εἰρωνικῶς, καταφρονῶν δηλονότι καὶ θρασύτητα ἐκείνου κατηγορῶν, ὃς πρὸς τοὺς κρείσσονας καὶ πρὸς αὐτὸν Ἀπόλλωνα ἐρίζειν ἐτόλμα.

10—11). Οὐτε τοῦνομα *Φυλλίς* ἐνταῦθα τὴν Δημοφῶντος ἐρασθεῖσαν βασιλίδα τῆς Θωάκης δηλοῖ, οὐτε τὸ *Κόδρος* τὸν τελευταῖον τῶν Ἀθηῶν βασιλέα· ἀλλὰ κοινὰ ταῦτα ποιμένων ἐστὶ τῷ ποιητῇ ὀνόματα, οἷον καὶ τὸ *Ἀλκων*. Τοὺς δὲ τῆς Φυλλίδος ἔρωτας καὶ τὰς τοῦ Ἀλκωνος χάριτας καὶ τὰς τοῦ Κόδρου πρὸς ἄλλον τινὰ τῶν ποιμένων ἐπὶ μουσικῇ τέχνῃ ἐρίδας ὑποθέσεις βουκολικῶν ἀσμάτων γενέσθαι ὑποληπτέον.

12). *Τίτυρος*, ὄνομα ποιμενίσκου θεράποντος.

14). *Ἀμοιβηδὸν ἐνέγραψα μελίσδων*. Τοῦτο δηλοῖ ὅτι ἀμοιβηδὸν ὁ Μόψος ἤδεν ἕκαστον στίχον καὶ αὐτίκα τῷ φλοιῷ αὐτὸν ἐνεχάραττε.

15). Ταῦτα μετὰ χλεύης λέγεται περὶ τοῦ Ἀμύντου.

17). Ἡ ἐν τῷ κειμένῳ *Saliunca* ἄγνωστός ἐστι βοτάνη, ἴσως νάρδος ἢ κελτική· διὸ μεθερμηνεύων τοῦνομα κέχρηται τῷ *ῥῆρις*, ἅτε ὡσαύτως νάρδου εἶδος σημαίνοντι.

20). Μυθικὸν ὁ Δάφνης ἔοικεν εἶναι πρόσωπον. Μυθολογοῦσι δ' αὐτὸν ἐν τοῖς κατὰ τὴν Σικελίαν Ἠράκλειος ὄρεσι γεννηθῆναι, Ἐρ-

μοῦ καὶ Νύμφης υἱόν· τραφέντα δ' ὑπὸ Νυμφῶν πολλὰς μὲν κτή-
σασθαι βοῶν ἀγέλας καὶ διὰ τὴν τούτων ἐπιμέλειαν βουκόλον κλη-
θῆναι, φύσεως δὲ πρὸς μουσικὴν διαφόρου τυχόντα εὐρετὴν τοῦ
βουκολικοῦ ποιήματος καὶ μέλους γενέσθαι· ὕστερον δὲ ζηλοτυπία
μᾶς τῶν Νυμφῶν, ἐρασθείσης αὐτοῦ, τῆς ὀράσεως στερηθῆναι. (ἴδε
Διόδ. βιβλ. δ'. 84).

23). Μέμφεται ἡ τοῦ Δάφνιδος μήτηρ τοὺς θεοὺς καὶ τὰ ἄστρα,
ὡς αἵτια τῆς προώρου τοῦ υἱοῦ τελετῆς.

24). Παράβαλε τὰ τοῦ Μόσχου εἰδ. γ'. 23, 24.

᾿Ωρεα δ' ἐστὶν ἄφωνα καὶ αἱ βόες αἰ ποτὶ ταύροις
Πλασδόμεναι γοᾶντι καὶ οὐκ ἐθέλοντι νέμεσθαι.

27, 28). Οἱ δρυμοί, φησί, καὶ τὰ ὄρη μαρτυροῦσιν, ὅτι τὸν
τοῦ Δάφνιδος θάνατον καὶ οἱ λέοντες ἐθρήνησαν· οὕτω καὶ Θεό-
κριτος α'. 72.

Τῆνον χῶκ δρυμοῖο λέων ἀνέκλαυσε θανόντα.

29). Ἐξαίρων τὸν Δάφνιν ὁ ποιητὴς ἓνα αὐτὸν τῶν τοῦ Βάκχου
ποιεῖ ὁπαδῶν. Ὁ δὲ στίχος 31 περίφρασις τοῦ θύρσου ἐστί.

32—33). Μίμησις ταῦτα Θεοκρίτου· εἰδ. ἡ. 79—80.

40, 41). Ἐγγὺς πηγῆς τινος ὁ τάφος τοῦ Δάφνιδος τίθεται, οὗ
εἰς τιμὴν καλοῦνται οἱ ποιμένες τὸ πέριξ ἔδαφος φύλλοις καταρῥᾶ-
ναι καὶ τὴν πηγὴν δένδροις κατασκιᾶσαι.

43, 44). Τὸ δίστιχον τοῦτο παρακαλοῦνται οἱ ποιμένες τῷ τοῦ
ἀφηρωσθέντος Δάφνιδος ἐπιγράψαι τάφῳ.

45—47). Παράβαλε Θεόκρ. ἡ. 82—83.

51). *Δάφνιν ἐς πόλον ὑψόσ' ἄρεῦμες*· ἦτοι ὥσπερ ἥρωα
ἢ θεὸν εἰς οὐρανὸν μεταστάντα ὑμνήσομεν.

56—80). Ἐν τούτοις ὁ Δάφνης ὡς ἀποτεθεωμένος ἤδη ὑμνεῖται·
τοιαῦτα δὲ περὶ αὐτοῦ λέγεται, οἷα εἰς τιμὴν θεῶν ἐν ἔθει ἦν λέ-
γεσθαι καὶ παρὰ τούτων τοὺς ἀνθρώπους αἰτεῖσθαι.

60, 61). Παράβαλε Θεόκρ. κδ'. 84, 85.

63). *Ὅρη ἄκαρτα* (montes intonsi) τὰ μὴ χειρόμενα, τὰ
δένδροις κομῶντα.

64). *Νῦν τῆρος θεός ἐστι, Μενάλκα*. Τῶν πετρῶν καὶ
τῶν δενδρώνων ἀκούειν δοκεῖ ὁ Μενάλκας, ταῦτα τὰ ῥήματα ἐκ-
φωνούντων.

67, 68). Ὑποτυποῦνται ἐνταῦθα αἱ τῷ Δάφνιδι προσενηκτέαι λοι-
βαί. Παράβαλε Θεόκρ. ε'. 53, 54.

69—73). Μίμησις ταῦτα τῶν τοῦ Θεοκρίτου· ζ'. 63 κ. ε'.

71). Ὁ ποιητὴς μνημονεύει ἐνταῦθα οἶνον *ἄριούσιον* ἐξ
Ἀριουσίας χώρας τῆς νήσου Χίου· ἀλλὰ τὸ ἐπίθετον παρελεί-

φθῇ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ μεθερμηνείᾳ διὰ τὴν τοῦ μέτρου βραχύτητα.

72). *Λύκτιος* ἐκ τῆς ἐν Κρήτῃ πόλεως Λύκτου.

74, 75). Δύο ἐνταῦθα ἐπισημότεραι μνημονεύονται ἀγροτικαὶ ἐορταί· ἡ μὲν τῶν Νυμφῶν, ἥς ὁ χρόνος ἀδελγὸς ἡμῖν, ἡ δὲ τῆς τῶν ἀγρῶν ἀγνίσεως, ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔαρος γιγνομένη ἐν Ῥώμῃ. Σημειωτέον δέ, ὅτι τὸ ὄκα εὔρηται παρὰ Θεοκρίτῳ δίχρονον ἔχον τὴν λήγουσαν· βραχεῖαν μὲν ἐν εἰδυλ. α. 87 καὶ δ'. 21 μακράν δὲ ἐν εἰδυλ. ἡ. 86.

83—87). Ὁ Μενάλκας πρότερος δωρεῖται τῷ Μόψῳ αὐλὸν καυλοῦ κωνείου πεποιημένον· ἐπαινεῖ δὲ τοῦτον (τὸν αὐλὸν) ὡς ἄσαντα πρότερον δύο ἄλλα βουκολικὰ εἰδύλλια, τὰ β' καὶ γ'. Οὐῖργιλίου, ὃν τὴν ἀρχὴν παρατίθεται.

Π. ΟΥΙΡΓΙΛΙΟΥ ΜΑΡΩΝΟΣ

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ Ζ'. ΜΕΛΙΒΟΙΟΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

ΜΕΛΙΒΟΙΟΣ ποιμήν διηγείται, ὡς τράγον ἀποπλανηθέντα τοῦ ποιμνίου ζητῶν Κορύδωνι αἰγονόμῳ καὶ Θύρσιδι ποιμένι ἐνέτυχε μέλλουσιν ἀλλήλοις ἐρίσειν περὶ ὠδῆς. Δάφνιδος δὲ παρακαλοῦντος, ὃς κριτῆς τῆς ἔριδος ἤρητο, παρακαθέζετο καὶ αὐτὸς τῶν ἀσομένων ἀκροατῆς. Ὁ μὲν οὖν Κορύδων πρωτολογίαν, ὁ δὲ Θύρσις δευτερολογίαν ἐν ἀμοιβαίῳ ᾄσματι ἀνεδέξατο εἰς τετραστιχίας διηρημένῳ, ἐν ᾧ ὁ δευτερολογῶν ὅμοιά τινα ἢ ἐναντία τῷ πρωτολογοῦντι ἐπάγει. Μιμήσασθαι δ' ἐν τῷ εἰδυλλίῳ τούτῳ ἠβουλήθη ὁ Μάρων τὸ ζ'. τοῦ Θεοκρίτου· ὥστε οὐδεμίαν περιέχει ἀλληγορίαν, ὡς ὑπενόησαν οἱ ἐρμηνευταί.

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΤΟΥ Ζ'. ΕΙΔΥΛΛΙΟΥ Π. ΟΥΙΡΓΙΛΙΟΥ ΜΑΡΩΝΟΣ.

ΜΕΛΙΒΟΙΟΣ, ΚΟΡΥΔΩΝ, ΘΥΡΣΙΣ.

ΜΕΛΙΒΟΙΟΣ.

Δάφνις ὑπὸ ψιθύρῳ, τύχα ἐνθῶν, ἔζετο πρίνω·
σὺν δ' ἄρ' ἐκεῖ Κορύδων καὶ Θύρσις ποίμνι' ἔλασσαν·
Θύρσις ὅτις, Κορύδων σπαργώσας οὔθατα αἶγας,
ἄμφω δὴ νεότατος ἐν ἀκμᾷ, Ἀρκάδες ἄμφω,
εἰδὸθ' ὁμῶς αὐλῆν καὶ ἀμοιβαῖ' αἰείδεν ἐτοίμῳ.
Τηνεὶ δ' ὄφρ' ἀπαλῶν αἶθρον μύρτων ἀπάλαλκον,
πλάγχθη ἐμῶν αἰγᾶν ἀνὴρ τράγος· ἀλλ' ἶδον αἶφνης
Δάφνιν· ὃ δ', ὥς μ' αὖ κεῖθι νόησεν, ἔειπ'· ἐνὶ καιρῷ
ἐνθ' ἦκεις, Μελίβοιε· τράγος σόος ἦδ' ἔριφοί τοι.

- 10 Εἰδ' ἄρα τοι σχολά ἐντι, ὑπὸ σκιᾷ ἐνθ' ἀνάπαυσαι.
Ἐνθάδε πτόμενοι μόσχοι ἥξοντι δι' ἀγρῶν·
ἐνθάδε δὴ χλοερός δονάκεσσ' ἀπαλοῖς στέφει ὄχθας
Μίγκιος, ἐκ δ' ἱερᾶς σμᾶνος δρυὸς ἀδέα βομβεῖ.
Τί χρῆν δρᾶν; οὐκ ἦν Ἀλκίππα οὐδ' ἄρα Φυλλίς·
ἀ δ' ἔρις ἥς μεγάλα τῷ Θύρσιδι καὶ Κορύδωνι.
Παίγνια μὰν τήνων τῶν σπουδαίων προέκρινα.
Ἄρξαντ' ὧν ἐπέεσσιν ἀμοιβαίοισιν ἐρίσδεν
ἄμφω· ἀμοιβαῖά σφι κέλευον Μοῖσαι αἰείδεν,
20 ὧν ῥα τὰ μὲν Κορύδων, τὰ δ' ἀμείβετο Θύρσις ἐφεξῆς.

ΚΟΡΥΔΩΝ

Νύμφαι ἄμμι φίλαι Λειβηθρίδες ἢ μοι ἀοιδάν,
οἶαν Κόδρω ἐμῷ δωρήσατε, (ἄγχιμα Φοῖβω

τῆνος ἔπεσιν ἔχει) ἢ, εἰ πάντ' οὐ δύναται πᾶς,
ἐξ ἱερᾶς πίτυος κρεμασῶ λιγὺν ἐνθάδε αὐλόν.

ΘΥΡΣΙΣ

Ποιμένες, ὧδε νέορτον ἀοιδὸν στέψατε κισσῶ,
Ἀρκάδες, ὄφρ' ὀλοῶ ῥαγέῃ φθόνῳ ἔγκατα Κόδρω·
αἱ κε δ' ὅ μ' αἰνήσῃ ὑπὲρ αἶσαν, ἐρέψατε κρᾶτα
νάρδῳ, ὄφρα κακὰ μὴ βλάβῃ γλῶσσ' ὑποφάταν.

ΚΟΡΥΔΩΝ

Τοῦτ' ἀνέθηκε Μίκων λασίῳ κάρη, Ἄρτεμι, κάπρω
30 μικχός τοι, ἐλάφῳ τε κέρα πολυόζα ταχείας.
αἶκε τὸ δ' εὖ χωρῇ, λευκοῖο λίθῳ μετόπισθε
στασῇ, ἐρυθρῶς ἐς κνάμαν φορέοισα κοθόρνως.

ΘΥΡΣΙΣ.

Ἦ ρ' ἀπόχρη κατ' ἔτος γλάγεος δῖνός τυ, Πρίαπε,
φαιστά τε ταῦτα δέχεσθ', ὄρχοιο τὺ οὔρε πενιχρῶ.
ἴδρυσαι, ὡς ἐνέην, λίθινος νῦν· ἀλλὰ γ' ἔπειτα,
ἦν πληθύνῃ πῶϋ γενέθλα, χρύσεος ἔσση.

ΚΟΡΥΔΩΝ.

Νηρηῖς Γαλάτεια, ὕβλας θύμῳ ἀδυτέρα μοι,
φαιδροτέρα κύκνων, κισσῶ καλλίων λευκῶ·
άνικα τοὶ βόες ἐκ φορβᾶς νίσσονται· ἐς αὔλιν
40 ἔμπαλιν, εἰ Κορύδων τοι μέμβλεται, ἴκεο τηνεί.

ΘΥΡΣΙΣ.

Εἶην δὴ βοτανᾶν σαρδῶων πικρότερός τοι,
μυρταλίδος δὲ τραχύτερος, φύκευς δὲ χερείων,
εἰ μή μοι τόδ' ἔτευς δοκέει δολιχώτερον ἄμαρ.
στείχετε νῦν, μόσχοι, πάλιν οἴκαδε, εἴ γέ τις αἰδώς.

ΚΟΡΥΔΩΝ.

Ἦ μνιαιαὶ πηγαί, μαλακωτέρα, ὧ πρόα, ὕπνω,
καὶ σκιᾶ ἀνδράχνα ὑπ' ἀραιᾶ ταῦτ' ἐρέφοισα·
καῦμα βοτοῖσι θέρευσ ἀπαμύνετε· ἦνθ' ἀλεεινὰ
ῶρα· ὀφθαλμοὶ δ' οἶνας σπαργῶντι γλυκείας.

ΘΥΡΣΙΣ.

Ἦδ' εἰσὶν δαίδες καὶ ἐστία· ὧδε δὲ πλεῖστον
50 πῦρ· σταθμοὶ δὲ θυρᾶν μεμέλανται λιγνύϊ πυκνᾶ.
τόσσον δὲ ψυχρῷ ἀλεγίζομες ὧδε βορῆος,
ὅσσον περ ποίμνας λύκος, χειμάρροος ὀχθᾶν.

ΚΟΡΥΔΩΝ.

Ἰστανθ' ὧδε κέδροι σὺν φριξαῖς καστανέαισι.
καλὰ δ' ὑπὸ σφετέρῳ κέχυτ' αὐτόθι δένδρεϊ μᾶλα.
νῦν δὴ πάντα γελαῖ· ἄλλ' αἶ' ποκα καλὸς Ἀλεξίς
ῶρεα ταῦτα λίποι, καίκεν ῥέεθρ' αὔα γένοιτο.

ΘΥΡΣΙΣ.

Τέρσεται ἄγρός, βοτάναι θνάσκονθ' ὑπὸ καύματι τόσσῳ·
Βάχχος φυλλοκόμῳς κλίτεσσιν ἀναίνεται οἶνας.
Φυλλίς δ' αἶκα μόλῃ, θαλήσει πᾶν νέμος ἄμμι,
60 τερπνῷ δ' αὔτε Ζεὺς πουλὺς καταθήσεται ἐν ὄμβρῳ.

ΚΟΡΥΔΩΝ.

Αἴγειρος φίλα ἔντ' Ἀλκείδα, οἶνας Ἰάκχῳ,
ἀ δάφνα Φοῖβῳ, μύρτος καλᾶ Κυθερείᾳ,
Φυλλίδι δ' αὔ καρύαι. Ὀφρα δ' αἶ τήνᾳ πεφίλανται,
οὐ μύρτος καρύας νικαξεῖ οὐδ' ἄρα δάφνα.

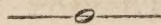
ΘΥΡΣΙΣ.

Εἰν ὕλαισι πρέπει μελία, πίτυς αὐτ' ἐνὶ κάποις,

πάρ ποταμοῖς λεύκα, πεύκα δ' ἄρ' ἐπ' ὥρεσιν αἰποῖς·
 ἦν δὲ θάμ', ὧ Λυκίδα καλέ, φοιτῆς ὀφόμενός με,
 ἅ πίτυς ἐν κάποις, μελία δέ τοι εἴξει ἐν ὕλαις.

ΜΕΛΙΒΟΙΟΣ.

Ταῦτ' ἔτι μένναμαι, Θύρσιν δὲ μάταν ἐρίσαντα·
 70 ἐκ τήνῳ δὲ λέγεν Κορύδων Κορύδων ἔθος ἄμμι.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ Ζ'. ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ Π. ΟΥΙΡΓΙΛΙΟΥ ΜΑΡΩΝΟΣ.

στ. 1). *ψιθύρω πρίνω*. Πρίνω, οὗ τὰ φύλλα ἡρέμα ὑπ' αὐ-
ρας σειόμενα ψιθυρίζει. πρβλ. Θεόκρ. εἰδυλ. σ'. στ. 1 κ. ε.

5). *Ἐτοίμω ἀεΐδεν ἀμοιβαῖα*· παρσκευασμένοι, δι' ἀσκή-
σεως εἰς τὸ ἐν ᾧδῇ ἀλλήλους ἀμείβεσθαι.

6). *αἰθρορ ἀπαλῶν μύρτων ἀπάλαλκον*. Ἐν τῇ βο-
ρείᾳ Ἰταλίᾳ ὑποτίθεται συνελθεῖν τοὺς ποιμένους, ὅπου, ἥρος ἀρχο-
μένου, ἱκανὸν ἔτι ψυχὸς ἐστίν, ἀφ' οὗ τὰ ἀπαλά τῶν φυτῶν φυ-
λάσσεται, ἀχύρῳ καὶ φυλλάσι περιβαλλόμενα.

7). *Τῶν αἰγῶν ἀνδρα* καλεῖ τὸν τράγον κατὰ μίμησιν
Θεοκρίτου (εἰδυλ. ή. 49).

9). *Τράγος σόος ἡδ' ἔριφοί τοι*. Ταῦτα λέγει ὁ Δάφνις
τῷ Μελίβοϊ, εὐρών αὐτὸς ἤδη τὸν ἀποπλανηθέντα τράγον μετὰ
τῶν ἐρίφων καὶ σώσας αὐτούς.

13). *Μίγκιος*· ποταμὸς ἐγγὺς τῆς Μαντούας ῥέων. *Ἰερά*
δὲ καλεῖται ἡ δρῦς διὰ τὸ ὁμογενὲς πρὸς τὴν ἐν Δωδώνῃ.

14—16). *Ἀποθήλους* καλῶ τοὺς ἀμνούς ἐκείνους, οἱ περ
ἱκανῶς αὐξηθέντες οὐκέτι χρῆζουσι τῆς ἀπὸ τοῦ μητρικοῦ γάλακτος
τροφῆς καὶ διὰ τοῦτο τῶν μητέρων χωρίζονται. Βούλεται δ' ἐν-
ταῦθα ὁ Μελίβοιος λέγειν, ὅτι ἦν μὲν αὐτῷ ἔργα οἰκεῖα, σπουδῆς
πολλῆς ἄξια, οἷον δὴ τὸ τοὺς ἀποθήλους ἀμνούς τῶν μητέρων ἀπο-
κλεῖσαι ἐν μάνδρᾳ ἰδίᾳ· πλείονος δὲ λόγου ἄξια ἔδοξεν ἡ Θύρσιδος
καὶ Κορύδωνος ᾧδikh πρὸς ἀλλήλους ἔρις, ἥ παρεῖναι προεΐλετο.

20). Ἴδε τὸ ὄνομα καὶ παρὰ Θεοκρ. ἐν εἰδυλ. δ'.

21). *Νύμφαι Λειβηθρίδες*. Οὕτω καλοῦνται ἐνταῦθα α
Μοῦσαι ἀπὸ Λειβήθρου, πηγῆς καὶ ἀντροῦ ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος. Δυ-
νατὸν δ' ὑποθέσθαι καὶ ὅτι ἀντὶ τῶν Μουσῶν τὰς τοῦ Λειβήθρου
θεάς ὁ Κορύδων ἐπικαλεῖται.

22). *Κόδρος*· ποιμένος ὄνομα.—*Ἀρχίμα Φοίβῳ τῆρος*
ἔπεσσιν ἔχει. Ὁ Κόδρος τοῖς ἄλλοις αἰοιδοῖς παραξεταζόμενος
πλησιέστατον τῷ Ἀπόλλωνι τόπον κατέχων εὐρίσκεται.

24). Ὁ νοῦς τῆς τετραστιχίας ἐστίν ὅδε· ἡ δότε μοι, φησὶν ὁ
Κορύδων τὰς Μούσας ἐπικαλούμενος, τέχνην ᾧδικὴν τῇ τοῦ Κό-
δρου ἴσῃν, ἡ τοῦ ἄδειν παντελῶς ἀποστήσομαι, τῆς ἱερᾶς (τῇ Κυ-
βέλῃ) πίτυος τὸν αὐλὸν ἐξαρθήσας.

25). Ἐαυτὸν ὁ Θύρσις ἐπαινῶν νέον καλεῖ ἀοιδόν.

27). *Εἰ δ' ὁ μιν αἰροίη ὑπὲρ αἴσαρ.* Φθονερὸν ὁ Θύρσις οἶεται εἶναι τὸν Κόδρον καὶ διὰ τοῦτο ἐθέλειν ἴσως ἐπαινεῖν ἑαυτὸν ὑπὲρ τὸ προσῆκον, ἵνα τῷ ὑπερμέτρῳ ἐπαίνῳ καὶ τῶν ἄλλων διεγείρῃ τὸν φθόνον. Προτρέπει οὖν τοὺς ποιμένας νάρδῳ στέφαι τὴν ἑαυτοῦ κεφαλὴν ἀποτρεπτικῇ οὔσῃ τοῦ φθόνου. Δύο δ' ὑπὸ τοῦ Διοσκορίδου διακρίνεται νάρδου εἶδη· ἡ *κελτικὴ* καλουμένη νάρδος, ἡ θαμνίσκος ἐστὶν ἐν ταῖς κατὰ Λιγυρίαν Ἄλπεσι καὶ ἔτι ἐν Ἰστρίᾳ φύόμενος, καὶ ἡ *ὀρεινὴ* ἢ *θυλακίτις*, ἡ καὶ *ρηρίς* κέκληται, ἐν Κιλικίᾳ καὶ Συρίᾳ φυομένη, φύλλα δὲ καὶ καυλοὺς ἥρυγγίῳ ὅμοια ἔχουσα.

28). *ὑποφάταρ.* Ὁ ὑποφότης τοῦ ἀοιδοῦ ἐστὶ καθυπέρτερος, ὡς ἐστὶ γινῶναι ἐκ τῶν ἐν τῇ τετραστιχίᾳ ταύτῃ.

29—32). Τὰ ἀμοιβαῖα καλούμενα ἄσματα ἀσυνάρτητα συνήθως ἐστὶ καὶ ἀσυναφῆ, ἀλλοτρίαν ἀλλήλων ἔχοντα ἔννοιαν· μόνη δὲ συνάπτει αὐτὰ ἀλλήλοις ὁμοιότης τις ἐννοίας ἢ ἀντιθέσεις.

— ἡ *ρ* δὲ τὸ δ' εὖ *χωρῇ*· οὕτω μοι δέδοκται τὸ ἐν τῷ κειμένῳ *si proprium hoc fuerit* μετενεγκεῖν διὰ τὸ πολλαπλῇ αὐτὸ ἐπιδέχεσθαι σημασίαν, ὥσπερ δὴ καὶ τὸ κείμενον· ἐστὶ γὰρ τὴν ἐν τῷ κειμένῳ ἀντωνυμίαν *hoc* εἰς τὴν εὐτυχίῃ τοῦ Μίκωνος θήραν, ἢ εἰς τὸ τοῦ Κορύδωνος ποιμνιον, ἢ εἰς τὴν ᾧδὴν ἀνενεγκεῖν, ἣν οὗτος τὰς Λειβηθρίδας αἰτεῖται θεάς. Κατὰ μὲν οὖν τὴν πρώτην τῆς ἀντωνυμίας *hoc* ἐκδοχὴν, ἡ ὑποθετικὴ πρότασις· ἡ *ρ* τὸ δ' εὖ *χωρῇ* ἴσον δύναται τῇ ἡ *ρ* ἢ θήρα τοῦ Μίκωνος καὶ ἐν τῷ μέλλοντι εὐτυχῆς ἢ· κατὰ δὲ τὴν δευτέραν, ἡ *ρ* τοῦ μὲν ποιμνιον καὶ ἐν τῷ μέλλοντι εὐθηνῇ· κατὰ δὲ τὴν τρίτην, ἡ *ρ* δὲ ἡ ᾧδὴ μοι κατ' εὐχὴν γένηται. κτλ. Τὸ δὲ *στασῇ* (στ. 32) σημαίνει *ιδρυθῆσῃ* ὑπ' ἐμοῦ. πρβλ. τὸ τοῦ Πλάτωνος (Φαιδρ. σελ. 215) *σφυρήλατος ἐν Ὀλυμπίᾳ στάθῃτι*.

37). *Νηρηΐς Γαλάτεια.* Τὴν θαλασσίαν νύμφην Γαλάτειαν τὴν Νηρέως καὶ Δωρίδος θυγατέρα, ἧς ὁ Πολύφημος ἠράσθη, ὡς ἰδίαν ἑαυτοῦ ἐρωμένην ὁ Κορύδων καλεῖ. Μιμεῖται δὲ κἀνταῦθα ὁ ποιητὴς τὸν Θεόκριτον (εἰδύλ. ιά. στ. 19 κ. ἐ.)—*Υβλα* δὲ ὄρος ἐστὶ Σικελίας, ἧς καὶ πόλεις τρεῖς τοῦνομα τοῦτο ἔφερον.

38). *Λευκὸς κισσὸς* εἶδός ἐστὶ κισσοῦ, ἀντιτιθέμενον πρὸς τὸν μέλανα.

41). *Σαρδῶας βοτάνας* νόει εἶδός τι βατραχίου ἢ αἰγολέθρου τὴν γεῦσιν δριμύτατον, δηλητηριῶδες, σπασμοὺς ἐμποιοῦν τῷ τοῦ γευσαμένου προσώπῳ· ὅθεν καὶ ὁ παροιμιώδης γέλως *σαρδῶριος*.

42). *Μυρταλὶς* (*ruscus*) ἡ αὐτὴ καὶ *μυρρίνῃ ἀκανθα*, θάμνος ἀκανθώδης ἐστί.

44). *Εἴγρετις αἰδώς*. Χαριεντίζεται ὁ Θύρσις αἰδῶ τοῖς μόσχοις, ὥσπερ δὴ τοῖς ἀνθρώποις, ὑποτιθεῖς καὶ διὰ τοῦτο κελεύων αὐτοὺς μὴ ἀναισχυντεῖν πολὺν ἤδη χόρτον ἐδηδοκότας, ἀλλ' ἀπὸ τῆς νομῆς οἴκαδε ἀναστρέψαι.

45). *Πόα μαλακωτέρα ὕπνω*. Πρβλ. τὸ τοῦ Θεοκρίτου (εἰδύλ. ε. 51)· εἴρια ὕπνω μαλακώτερα.

46). *Ταῦτα*, τὰς πηγὰς καὶ τὴν πόαν.

52). Τὸ ἐν τῷ κειμένῳ *numerum* σημαίνει κυρίως ἡριθμημέρον ποίμνιον.

45—52). Σημειωτέον ὅτι ἐν μὲν τῇ τετραστιχίᾳ 45—48 τὴν τῶν πηγῶν καὶ τῆς σκιάς ἐν θέρει τερπνότητα ἐπαινεῖ ὁ Κορύδων, ἐν δὲ τῇ ἐπομένῃ τετραστιχίᾳ 49—52 τὴν ἐν χειμῶνι ἐκ τῆς θερμότητος τοῦ πυρὸς ἡδονὴν ἐξαίρει τῷ λόγῳ ὁ Θύρσις.

53). *Φριξαὶ* λέγονται αἱ καστανέαι διὰ τὸν ἀκανθώδη καὶ ἐχίνοειδῆ αὐτῶν καρπὸν.

60). *Ζεὺς* σημαίνει ἐνταῦθα τὸν ἀέρα, ὃν ὁ ποιητὴς ἐπὶ τῆς γῆς καταβαίνειν φησὶ γιγνόμενον ὑετόν.

65). *Πίτυς* ἡ ἡμερος ἢ κηπαία.

70). ἐκ τήνῃ δὲ λέγειν *Κορύδωρ Κορύδωρ* κτλ. ἐξ ἐκείνου, φησί, τοῦ χρόνου κλεινός μοι ὁ Κορύδων καὶ τῶν ποιμένων ἐν ᾧδῃ ἕξοχος γέγονε· ταυτόσημον μὲν, ἀλλὰ πολλῷ χαριέστερον τὸ τοῦ Θεοκρίτου (εἰδ. ἡ. 92).

κῆκ τούτῳ Δάφνις παρὰ ποιμέσι πρῶτος ἔγεντο.

Π. ΟΥΙΡΓΓΙΛΙΟΥ ΜΑΡΩΝΟΣ

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ Η΄. ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΡΙΑ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Διο ποιμένων ἄσματα, τὸ μὲν ἐκ τοῦ γ', τὸ δ' ἐκ τοῦ β'. Εἰδυλλίου τοῦ Θεοκρίτου ἀπομιμητάμενος διεξέρχεται ἐνταῦθα ὁ ποιητής, ὥσπερ αὐτὸς τῶν ἀδόντων ἀκροασάμενος (στ. 1—5 καὶ 62—63). Καὶ ἐν μὲν τῷ τοῦ Δάμωνος ἄσματι (17—61) ἡ βαρεῖα ὀδύνη ποιμένος τινὸς ἐκδηλοῦται, οὗ κόρη τις Νῆσα τὸ ὄνομα τὸν ἀντεραστὴν Μόψον προείλετο. Ἐν δὲ τῷ τοῦ Ἀλφεισιβοίου (στ. 64 ἕως τέλους) γυνή τις τὸν ἑαυτῆς ἐραστὴν Δάφνιν, ὑφ' οὗ ὤετο ἐγκαταλεῖσθαι, ἐπωδαῖς καὶ φαρμακείαις ἀνακαλεῖται. Τῶν εἰρημένων ἁσμάτων ἐκάτερον ἀνθυπόστατόν ἐστιν, οὐδὲ πρὸς τὸ ἕτερον ἄλλω τινὶ συνῆπται δεσμῷ, πλὴν ὅτι ἀμφοτέρω ὑπὸ ποιμένων ἄδεται, οἳ περ ἐρίζειν πρὸς ἀλλήλους εἰκόασιν. Ἐπιγέγραπται δὲ τὸ εἰδυλλίον Ἀσινίῳ Πολλίῳ (στ. 6—13) ἔτει 714 ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης στρατηγοῦντι ἐν Ἰλλυρίᾳ, ὃς ἐν τῷ τότε πεζῇ τὴν Ἰστροίαν διώδευεν ἢ τὴν Ἰλλυρίαν παρέπλει, ἵνα εἰς Παρθινούς σὺν τῷ στρατῷ ἀφίκηται οὗ Πόρρω Δυρράχίου παρὰ τὰ τῆς Μακεδονίας ὄρια ἰδρυμένους. Ἐπειδὴ δ' ἐν μὲν στίχῳ 3 λυγκῶν μνεῖα γίγνεται, ἐν δὲ στ. 21 αὐλοῦ, καὶ λύγκας μὲν οὐδέποτε ἐν Ἰταλίᾳ γενέσθαι μαρτυρεῖ Πλίνιος (βιβλ. 28,8) αὐλῷ δὲ οὐδέποτε φασὶ χρήσθαι πάλαι τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ ποιμένας, ἐν ἀλλοδαπῇ εἰκάζεται τὴν ποιμενικὴν ταύτην σκηνὴν τεθεῖσθαι ὑπὸ τοῦ Μάρωνος, πιθανῶς δ' ἐν Θεσσαλίᾳ, ἣ δὴ μάλιστα ἀρμόζει ἢ τοῦ Ἑσπέρου ἐν στ. 30 ἀπὸ τῆς Οὔτης ἀνατολῇ καὶ τὰ μαγικὰ ἔθιμα.

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΤΟΥ Η'. ΕΙΔΥΛΛΙΟΥ Π. ΟΥΙΡΓΙΛΙΟΥ ΜΑΡΩΝΟΣ.

ΑΣΙΝΙΩ ΠΟΛΛΙΩΝΙ.

- Μοῖσαν βωτήρων, Δάμωνος ἰδ' Ἀλφεισιβοίῳ,
 τὼς θαμάκις βοτανᾶν ἐπιλήσμων θαύμασε πόρτις,
 τῶν τ' ἔκθαμβοι λύγκες αἰδοσύνα ποταμοί τε,
 τρέψαντες τηνεὶ σφέτερον ῥόον, οἶμον ἐπέσχον,
 5 Δάμωνος Μοῖσαν μυθήσομ' ἰδ' Ἀλφεισιβοίῳ.
 Τύνη δ', εἴτ' ἄγχουρα Τιμάυω παίπαλα βαίνεις,
 εἴθ' ἄλδς Ἰλλυρίδος παρελᾶς ἄκρα, ἧ ῥά ποτ' ἄμαρ
 ἔσσεθ' ὅτ' ἔργα τεοῦς κύδιστα δυνάσομ' αἰῖσαι;
 ἧ διαφημίζαι μοι ἔπη τεὰ πᾶσαν ἄν' αἶαν
 10 ἐξέσεται, Σοφοκλείῳ ἐπάξια μῶνα κοθόρνω;
 Ἐκ τεοῦ ἀρχά, ἐς τέ δ' ὁμῶς πέρας· ἄν λίτομαί τυ,
 δέξαι αἰοιδάν· δὸς δὲ περὶ κροτάφως τοι ἀνέρπεν
 κισσὸν τόνδε δάφνας νικαίας ἐν κλαδέεσσιν.
 Νυκτὸς ἀπ' οὐρανόθεν ψυχρὰ σκιά ἄρτι βεβάκει,
 15 ἀνίχ' ἑρσάεσσ' ἀδίστα πῶεσι ποία.
 Τοῖα δ' ἑρειδόμενος ἐπ' ἐλαίᾳ ἔννεπε Δάμων·
 Ὅρνυσο, καὶ ἀδὺ προθέων ἄγε, Φωσφόρε, ἄμαρ.
 αὐτὰρ ἐγὼ Νίσας ἀπατηθεὶς ψευδεὶ ἔρωτι
 δύρομαι, ἧδὲ θεῶς, τὼς περ τε μάταν ἐθέμεσθα
 20 μάρτυρας, ὑστάτιον νῦν θνάσκων ὧδε ποταυδῷ.
 Ἀρχεο Μαιναλίας σὺν ἐμοί, φίλε αὐλέ, αἰοιδᾶς.
 Μαίναλον αὐδᾶέν τε νέμος πίτυάς τε λιγείας
 αἶες ἔχει, καὶ ἔρωτας ἀμορβῶν αἶες ἀκούει,
 Πᾶνά τε, ὃς καλάμοισιν ἐχρήσατο πρᾶτος αἰείδων·
 25 Ἀρχεο Μαιναλίας σὺν ἐμοί, φίλε αὐλέ, αἰοιδᾶς.

Μόψω Νῖσα σύνεισι· τί νῦν ἀνάελπτον ἐρασταίς ;
 Γρυψὶ ζευχθήσονθ' ἵπποι, αἰῶνι δ' ἐν ἄλλῳ
 σὺν κυσὶ δορκαλίδες ζυνὰν θησεῦνται ἄμυστιν.
 Τέμνε νέας δαΐδας· ἅ νύμφα, Μόψ'. ἄγεταιί τοι.

30 Χεῦον ἄνερ, κάρυ' ἀμφίς· ὑπέρτειλ', Ἐσπερος Οἴτας.

Ἄρχεο Μαιναλίας σὺν ἐμοί, φίλε αὐλέ, ἀοιδᾶς.
 Ὡς καλῶ ἔξευξαι τὸ πόσει, ἅ πάντας ἀτίσδεις,
 καὶ φρεσσὶ στυγέεις αὐλὸν τ' ἐμὸν ἡδὲ καὶ αἶγας,
 καὶ ὄφρυν λασίαν πώγωνά τε μακρὸν ἔνερθεν,

35 οὐδέ τιν' ἀθανάτων βροτέων κάδεσθαι δέεις.

Ἄρχεο Μαιναλίας σὺν ἐμοί, φίλε αὐλέ, ἀοιδᾶς.
 Τυτθάν σ' ἀμετέρῳ σὺν ματρί ποκ' εἶδον ἐν ὄρχῳ
 ἐνδρόσα μᾶλα δρέποισαν· ἐγὼ δ' ὁδὸν ἀγεμόνευον.

Πρὸς δεκάτῳ δ' ἄρ' ἔτος βιότῳ τόκα δεύτερον ἄγον,
 40 μάρπτειν τ' εὐθλάστως τόκ' ἀπ' οὔδεος ἔσθενον ὄζως·
 χ' ὥς ἴδον, ὥς ὀλόμαν, ὥς μευ φρένας εἶλεν ἀλατὺς !

Ἄρχεο Μαιναλίας σὺν ἐμοί, φίλε αὐλέ, ἀοιδᾶς.
 Νῦν ἔγνων τὸν ἔρωτα· πέτραις μιν ἐνὶ στυφελαῖσιν
 ἢ Τμάρος ἢ Ῥοδόπα ἢ ἐσχάτιοι Γαράμαντες,
 45 ἀλλότριον γενέθλας παῖδ' ἀμετέρας ἐλόχευσαν.

Ἄρχεο Μαιναλίας σὺν ἐμοί, φίλε αὐλέ, ἀοιδᾶς.
 Ὡμὸς ἔρως ἐδίδαξε μιαίνειν ματέρα παίδων
 αἵματι χέρρας· καὶ τὸ ἀπηνῆς ἐπλεο μᾶτερ.

Ἄ μᾶτρη νηλῆς ; ἢ ἀλιτρὸς μᾶλλον ὁ κῶρος ;
 50 Ναί, ἀλιτρὸς τῆνος, τύ τε νηλῆς ἐπλεο, μᾶτερ.

Ἄρχεο Μαιναλίας σὺν ἐμοί, φίλε αὐλέ, ἀοιδᾶς.
 Αὐτόθε νῦν φεύγοι λύκος ἀμνῶς· μᾶλα φέροειν
 χρύσεια ταὶ δρύες· ἅ κλήθρα νάρκισσον ἀνείη·
 ἰδρῶεν δ' ἤλεκτρ' ἀπὸ φλοιῶ πῖα μυρῖκαι.

55 κύκνῳ ἐρίσδοι σκώψ. ἔοι Ὀρφεὺς Τίτυρος ἄμμιν,
 Ὀρφεὺς εἰν ὕλαις, μετὰ δελφίνεσσιν Ἀρίων.

Ἄρχεο Μαιναλίας σὺν ἐμοί, φίλε αὐλέ, ἀοιδᾶς.

Πόντος πάντα γένοιτο μέσος νῦν· χαίρετε, ὕλαι.

Ὁρεος ἐκ σκοπιᾶς αἰπᾶς ἐς κύμαθ' ἄλεϋμαι.

60 Ὑστάτιον θνάσκοντος ἐμὸν τόδε λάξεο δῶρον.

Λῆξον Μαιναλίας, λῆξον νῦν, αὐλέ, ἀοιδᾶς.

Τόσσ' εἶπε Δάμων· ἃ δ' ἀμείψαθ' οἱ Ἀλφεισίβοιος,
εἶπατε, Πιερίδες· οὐ πάντες πάντα δύνανται.

ΑΛΦΕΣΙΒΟΙΟΣ.

Ἄντλει ὕδωρ· μαλακᾷ στέφε ταινία ἐνθάδε βωμόν.

65 αἶθε δὲ καὶ βοτάνας εὐόδμως καὶ θύος ἄρσεν,

ὥς μαγικοῖς ἱεροῖσι νόον πειράσομαι ἀνδρὸς

ἐκπληῆξαι. οὐδὲν νῦν λείπεται ἢ ἐπαοιδά.

Ἐλκετ' ἀπὲκ πόλιος Δάφνιν οἴκαδε, ἔλκετ', ἀοιδαί.

Ὁδαί, ναί, κατάγοντι καὶ ἐκ πόλῳ ἄμμι Σελάναν.

70 ὦδαῖς καὶ Κίρκα Ὀδυσῆος ἔτρεψεν ἐταίρως.

κῆν λειμῶσιν ὄφιν ψυχρὸς χροά ῥήγνυται ὦδαῖς·

Ἐλκετ' ἀπὲκ πόλιος Δάφνιν οἴκαδε, ἔλκετ', ἀοιδαί.

Ἀμφὶ τεῖν πρᾶτον τάδε τριπλόα νήμαθ' ἐλίσσω

τρίχροα, καὶ τρὶς ἄγω περὶ βωμόν κυκλόσε τόνδε

75 εἰκόνα· ἃ θεὸς ἄδεν' ἐπ' ἀρτίῳ οὐποκ' ἀριθμῷ.

Ἐλκετ' ἀπὲκ πόλιος Δάφνιν οἴκαδε, ἔλκετ', ἀοιδαί.

Δεῦρ' ἄγε δεσμῶς τρεῖς, Ἀμαρυλλί, τρίχροας ἄπτε·

ἄπτ', Ἀμαρυλλί, λέγοισα· τὰ Κύπριδος ἄμματα ἄπτω.

Ἐλκετ' ἀπὲκ πόλιος Δάφνιν οἴκαδε, ἔλκετ', ἀοιδαί.

80 ὥς πυρὶ τῷ αὐτῷ πηλὸς μὲν πάγνυται οὗτος,

τάκεθ' ὅμως καρὸς, τὼς κάμῳ Δάφνις ἔρωτι.

Οὐλὰς πάσσε καὶ αἶθε δάφνας λακεράς ὑπὸ πίσσα.

Δάφνις ἐμ' αἶθει· ἐγὼ δ' αὖ τάνδ' ἐπὶ Δάφνιδι δάφναν.

Ἐλκετ' ἀπὲκ πόλιος Δάφνιν οἴκαδε, ἔλκετ', ἀοιδαί.

85 Τοῖος ἔρωις Δάφνιν, οἶος, ὅκ' ἄλσεσιν ἐν βαθέεσσι

κῆν βάσσαις μόσχον διζημένα ἔκκοπος ἃ βοῦς

κλίνθη ἐπὶ χλωρῷ φλόῳ ἡλεὰ ἄγχι ρέεθρῳ,

οὐδ' ἄρ' ἐπερχομένας μέμναιται νυκτὸς ἀπενθῆν,
τοῖος ἔρως κατέχοι· μηδ' ἄρ μελέτω μοι ἀρῆξαι.

90 Ἔλκετ' ἀπὲκ πόλιος Δάφνιν οἴκαδε, ἔλκετ', αἰοδαί.

Εἴματα ταῦτα πάρος τῆνός μοι ὅπασσεν ἄπιστος,
ἀδὺ ἔθεν πίστωμα· τὰ δὴ φλιᾶ ὑπὸ τήνῃ
πιστεύω τίν, γαῖα· τὰδ' ἔγγυα Δάφνιδός ἐντι.

Ἔλκετ' ἀπὲκ πόλιος Δάφνιν οἴκαδε, ἔλκετ', αἰοδαί.

95 Τὰς βοτάνας μοι τάςδ' ἰδὲ φάρμακα ταῦτ' ἀπὸ Πόντω

Μοῖρις ἔδωκ' αὐτός· φύεται δὴ πόλλ' ἐπὶ Πόντῳ.

Τοῖς θάμ' ἰδὼν Μοῖριν λύκος ὥς γένετ' ἡδ' ἔδυ ὕλας.

τοῖς θαμὰ καὶ ψυχὰς ἰδὼν ἐκ τάφῳ ὥς ἀνέγροντο,

ὄμπνας θ' ὥς μετένεχθεν ἐς ἄλλας εἶδον ἀρούρας.

100 Ἔλκετ' ἀπὲκ πόλιος Δάφνιν οἴκαδε, ἔλκετ', αἰοδαί.

Τὰν σποδόν, ὦ Ἀμαρυλλί, θύρασδε φέροισ' ὑπὲρ ὤμων
ἐς ποταμὸν ρίψον, μηδὲ βλέψῃς σὺ ὀπίσσω.

Δάφνιδα τοῖσιν ἔπειμ' ὥδ' ἂν τε θεῶν τ' ἀλογεῦντα.

Ἔλκετ' ἀπὲκ πόλιος Δάφνιν οἴκαδε, ἔλκετ', αἰοδαί.

105 Ἦνι μεταξὺ φλόγας σποδὸς ἐξανέηκε τρομώδεις

αὐτομάτα, θυμέλαν μαρψάσας· αἴσιον εἶη.

Ἐντί τι, ὥς ὀφ'· καὶ ὕλαξ ὕλαίε ἐπὶ φλιᾶ.

Ἥ ῥά τι πιστόν; Ἥ ὅστις ἐρᾷ, φρασὶ πλάσσετ' ὀνείρως;

Ἴσχετε· ἐκ πόλιος Δάφνις ἔρχεται· ἴσχετε· αἰοδάν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ Η'. ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ Π. ΟΥΙΡΓΙΛΙΟΥ ΜΑΡΩΝΟΣ.

στ. 1—4). Τὴν ὑπερφυῆ δύναμιν τῆς τῶν ποιμένων ὥδης δη-
λῶσαι θέλων ὁ ποιητής, ἐπάγεσθαι ταύτην φησὶ καὶ τὰ κτήνη καὶ
τὰ θηρία καὶ αὐτὰ τὰ ἄψυχα ὄντα.

6—13). Κελεύσει τοῦ Πολλίωνος (ἴδε στ. 11—12) τὸ βουκο-
λικὸν τοῦτο ἄσμα ὁ ποιητής συνταξάμενος προσάγει αὐτῷ καὶ
μείζω ἄλλα ὑπισχνεῖται πονήματα, ἐν οἷς τὰ μεγάλα αὐτοῦ πο-
λεμικὰ κατορθώματα (στ. 8) καὶ τὰς ἐξαιρέτους τραγωδίας (στ.
9) ἐξυμνῆσαι προτίθεται.

— Τὰ ἀπὸ τῶν λέξεων ἡ ποτε ἐν στ. 7 ἕως τῆς λέξεως πέ-
ρας ἐν στ. 11 ἐν παρενθέσει ἀναγνωστέον.

6). *Τίμανος*· ὅρος ἐπὶ τοῖς ὁρίοις τῆς Καρνικῆς μεταξὺ Ἀκυη-
λίας καὶ Τεργέστης κείμενον.

10). *Σοφοκλείῳ ἐπάξια μῶρα κοθόρνῳ*. Τὰς τοῦ Πολ-
λίωνος τραγωδίας ὁ ποιητής ἐπαινῶν τῶν σοφοκλείων ἐφαμίλλους
αὐτὰς ἀποφαίνεται εἶναι.

19—20). Ὁ νοῦς ἐστὶν ὅδε. Τοὺς θεοὺς, οὓς ἐγὼ τε καὶ ἡ Νῆσα
τοῦ πιστοῦ πρὸς ἀλλήλους ἔρωτος ἐθέμεθα μάρτυρας, τελευταῖον
νῦν ἐπικαλοῦμαι.

21). *Μαίραλον* ὅρος τῆς Ἀρκαδίας ἐστὶ· διὸ *Μαιραλία*
ἄοιδῃ σημαίνει συνεκδοχικῶς τὴν ἀρκαδικήν· αὕτη δὲ μετω-
νυμικῶς ἀντὶ τῆς ποιμενικῆς τέθεται.

22). *αὐδαῖν ῥέμος*, ἅτε ταῖς τῶν ποιμένων ὥδαῖς ἀντη-
χοῦν. δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ αἱ πίτυες *λίγραι* λέγονται ἢ διότι
ἦχον παρέχουσιν ὑπ' ἀνέμων σειόμεναι.

24). *ὅς καλάμοισιν ἐχρήσατο* κ. ἐ. ἀκριβέστερον ἂν τις
τὸ χωρίον μεθερμηνεύσειεν ὧδε· ὅς οὐκ εἶασε τοὺς καλάμους ἀχρή-
στους μένειν, ἀλλ' ἐχρήσατο αὐτοῖς κατασκευάσας αὐλοὺς.

26). *σύνρεισι*· γάμῳ συνέρχεται.

30). *χεῦε κάρνα*. Καὶ νῦν ἔτι παρ' Ἑλλήσι νομίζεται κάρνα
ποντικὰ καὶ ἄλλ' ἅττα τρωγάλια ἐν τῇ τοῦ γάμου τελετῇ κατα-
χεῖν τῶν παρόντων. — *Ἴ πέρτειλ' Ἔσπερος Οἶτας* (κατὰ
λέξιν *καταλέλοιπέ σοι τὴν Οἶτην ὁ Ἔσπερος*). Ἀλλὰ τί βούλε-
ται ἐνταῦθα ἡ Οἶτη; Παλαιὰ τις ἔοικεν εἶναι ἡ ῥῆσις, ἢ ποιητής
τις ἀρχαῖος, ἴσως τοὺς τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος γάμους ἄδων,

ἐν Φθίᾳ ἐχρήσατο, καὶ ἐκεῖνου παραδοθῆναι τοῖς ἔπειτα. Συμπεραίνεται δ' ἐκ τῆς ῥήσεως ὅτι ἐσπέρας παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσιν, ὥσπερ δὴ καὶ νῦν παρ' ἡμῖν, τοὺς γάμους τελεῖσθαι εἴθιστο.

32). Ὡς καλῶ ἔζευξαι πόσει! εἰρωνικῶς τοῦτο εἴρηται.

37—38). Πρβλ. Θεοκρ. εἰδύλ. ια'. 25—27.

41). Πρβλ. Θεοκρ. εἰδ. β'. 82.

43). Πρβλ. Θεοκρ. εἰδ. γ'. 15.

44). Τμάρως ὄρος Ἡπείρου, ὑφ' ᾧ ἡ Δωδώνη. Ροδόπη δὲ ὄρος Θράκης. Γαράμαρτες δὲ λαὸς Ἀφρικῆς τὰ ὑπὲρ τὴν Γαίτουλίαν νεμόμενος.

47—50). Τὰ περὶ Ἰάσονος καὶ Μηδείας καὶ τῆς ὑπὸ ταύτης τῶν ἰδίων τέκνων ἀναίρέσεως ὑπεμφαίνει ἐνταῦθα ὁ Δάμων.

52—56). Καὶ ταῦτα εἴληπται ἐκ τοῦ Θεοκρίτου εἰδύλ. α'. στ. 132—136. Οὐδὲν τῶν παρὰ φύσιν εἶναι φησιν, ὃ νῦν ἀπίστευτον ἂν δόξειε καὶ γενέσθαι ἀδύνατον· καὶ αὐτὸς ὁ ἀφῆς καὶ τὴν Μουσικὴν ἀπαίδευτος Τίτυρος Ὀρφεὺς ἂν εἴη ἡμῖν ὁ μέγα τὸ πάλαι κλέος τῇ λύρᾳ κτησάμενος.

59). Ὡρεος ἐκ Σκοπιᾶς. Τὴν τῆς Λευκάδος Πέτραν, ἣν τὸ τῆς Σαπφούς πάθος δυσώνυμον τοῖς ἀνθρώποις ἐποίησεν, ἔοικεν ἐν νῶ ἔχειν ἐνταῦθα ὁ Δάμων.

60). Δῶρον· τὸ ἄσμα.

64 κ. ε.). Τὸ τοῦ Ἀλφειβοῖου ἄσμα κατὰ τὸ β'. τοῦ Θεοκρίτου εἰδύλλιον ὑποτετύπεται, ὃ Φαρμακεύτρια ἐπιγέγραπται. Διατίθησι δὲ ἡ τοῦ Δάφνιδος ἐράστρια τὰ τῆς μαγικῆς τελετῆς κελεύουσα καθαρτήριον ὕδωρ ἀντλῆσαι καὶ τὸν βωμὸν μαλακῇ ἐρίου ταινίᾳ στέψαι κ. τ. ε.

65). Αἱ ἐν τῷ λατινικῷ κειμένῳ *Verbenae* βοτάναι εἰσὶν ἐν ἱεροῖς τόποις φυόμεναι, κατὰ τινας ἡ σιδηρῆτις—ἄρσεν δὲ θύος λέγεται ὁ καθαρὸς καὶ δακρύου πεπηγότος σχῆμα ἔχων λιβανωτός.

66). μαγικοῖς ἱεροῖς· μαγικαῖς τελεταῖς.

80—81). Ὑποληπτέον τῇ διανοίᾳ τὴν φαρμακεύτριαν δύο τοῦ Δάφνιδος εἰκόνας, τὴν μὲν πηλοῦ, τὴν δὲ κηροῦ πεπλασμένην, τῷ πυρὶ προσάγειν.

82). ὑπὸ πίσση, κεχρισμένης πίσση.

83). ἐπὶ Δάφνιδι· ἐπὶ τῷ φλεχθῆναι ὁμοίως τὸν Δάφνιν ὑπ' ἔρωτος· ἢ ἐπὶ τῇ εἰκόνι τοῦ Δάφνιδος.

96). Πόντῳ κατὰ σενεκδοχὴν εἴρηται ἀντὶ τῆς Κολχίδος. Περιώνυμα δ' ἦν ταύτης τὰ φάρμακα, οἷς ἡ Μῆδεια ἐχρήσατο.

101—102). Παράβαλε τὰ τοῦ Θεοκρίτου εἰδύλ. κδ'. στ. 91—92.

ΟΡΑΤΙΟΥ ΦΛΑΚΚΟΥ
ΩΔΗ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΚΗ
ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΑΡΧΗΣ
ΕΝ ΜΕΤΡῳ ΣΑΠΦΙΚῳ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΚΗ πανήγυρις ὑπὲρ διαμονῆς καὶ ἐπιδό-
σεως τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς κατὰ χρησμούς Σιβυλλείους
ἰδρυθεῖσα ἐν Ῥώμῃ δι' ἐτῶν ἑκατὸν καὶ δέκα ἀνεκυκλεῖτο·
ἐτελοῦντο δ' ἐν αὐτῇ ἀγῶνες· καὶ χοροὶ δύο, ὁ μὲν παίδων,
ὁ δὲ παρθένων, τοὺς τῆς πόλεως προστατοῦντας θεούς,
Ἀπόλλωνα καὶ Ἀρτεμιν, ἀμοιβαίᾳ εἰώθεσαν ᾠδῇ ἀνυμνεῖν.
Τῆς εἰρημένης οὖν ἑορτῆς μελλούσης ἔτει ψλζ'. τελεσθήσε-
σθαι καὶ ἐγγὺς ἤδη οὔσης, κελεύσει Αὐγούστου, ὥς φησι Σουε-
τώνιος, τὴν ᾠδὴν ταύτην συνετάξατο ὁ Ὁράτιος. Ἔτι δὲ
καὶ τὸν νόμον αὐτῆς ἐδίδαξε, τοῦ χοροῦ διδάσκαλος καταστάς.

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΤΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΚΗΣ ΩΔΗΣ ΟΡΑΤΙΟΥ ΦΛΑΚΚΟΥ.

- 1 Φοῖβε καὶ ὑλᾶν μεδέοισα Φοῖβα,
λαμπρὸν ἀγλάϊσμα πόλῳ, σεβιστοὶ
αἰές, ἄμμ' ὀπάσδεθ' ἅ λισσόμεσθα
τᾷδ' ἐν ἑορτᾷ,
- 2 εὖτ' ἄνωγε θέσφατ', ἔπη Σιβύλλας
παῖδας ἀγνώως σὺν λογάδεσσι χώραις
εὐμενέσσιν ἐπταλόφῳ θεοῖσιν
ὕμνον αἰίδεν.
- 3 Φοῖβ', ὄχῳ λαμπρῷ φάος ὕψι φαίνων
καὶ πάλι κρύπτων, προῖων δέ θ' ὁ πρὶν
καὶ νέος, μὴ δὴ ποκ' ἰδοῖς τὸ Ῥώμας
ἄλλοτι μέσδον.
- 4 Ὠρίως τὸ δ' αὖτε τόκως διδοῖσα
ματέρας σάω, πολὺῦμν' Ἐλευθοῖ,
εἴτε Λουκίνα κλύεν ἄδιόν τοι,
εἴτε Λοχεΐα.
- 5 Ναί, θεά, δίδου γενέθλαν· Πατρῶν δέ
καινὰ δόγματ' ἀμφὶ γάμοιο κωρᾶν
καὶ νόμον γαμήλιον ἐμπεδοίης
εὐγονον ἄμμιν,
- 6 ὄφρ' ἐτῶν δέκ' ἡδ' ἑκατὸν καθεστῶς
κύκλος ἔνθ' ἄγῃσιν ἑσαῦθις ὦδᾶς
ἡδ' ἀέθλως ἅματ' ἐπὶ τρί' ἐξῆς
τρεῖς τ' ἐπὶ νύκτας.

- 7 Αἶ δ' αἰίδετ' ἀτρεκέ' ἄμμι, Μοῖσαι,
ὥς τέτακταί τ' ἡδ' ἐπὶ γᾶς τελεῖται
πάντα, πρόσθεσθε προτέροισιν ἐσλοῖς
μόρσιμ' ὁμοῖα.
- 8 Γαῖα καρπῶς πώεά τε τρέφοισα
στέμμ' ἄγοι Διοῖ σταχύων θερείων.
Λαῖα δ' αὖ ὕδωρ ὑγιεννὸν αὔξει
καὶ Διὸς αὔραι.
- 9 Πραῦς, εὐμενής τε βέλεμνα κρύπτων,
κλυθι παίδων λισσομένων, Ἄπολλον.
Ἀστέρων τὸ δ' αὖ δίκερως ἀνασσα,
κέκλυθι κωρᾶν.
- 10 Ἔργον εἰ Ῥώμα γέγον' ὑμὸν ἄδε,
εἴγε Τυρσηνὰς στόλος ἔκετ' ἀκτὰς
τρώϊος πρᾶν, οἷς κεκέλευστο οἶκον
ἄστὺ τ' ἀμεῖψαι.
- 11 Οἷς διὰ φλογῶν πόλιος κέλευθον
θῆκεν Αἰνέας παναπάμον' ἀγνός,
ἐξαλύξαις οἶτον, ἵν' ἐσλὰ λοιποῖς
πλείον' ὀπάσση,
- 12 δὴ νέοις, θεοί, δότ' ἀμεμφές ἦθος,
πραῦθύμοις δ' ἀσυχίαν γέρουσι,
πᾶσι Ῥωμαίοις δ' ἄφενος, γένος τε,
πάντα τε κόσμον.
- 13 Γοῦνος Ἀγχίσα Παφίας τε, τίων
ὑμμε βουσὶν ἀργυφέοις ἀνάσσοι,
ἐν μάχαις δεινὸς μάλα κειμένους δὲ
ἥπιος αἰές!

14 Γᾶ τε κῆν πόντῳ βριαράν χέρ' ἤδη
Μῆδος· ἦδ' Ἀλβας πελέκεις δεδοίκη·
καὶ Σκύθης οἱ γαυριῶν πάροιθε
πείθετ' ἰδ' Ἰνδός.

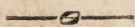
15 Πίστις, Εἰράνα τ' ἐπάνεισ' ἰδ' Αἰδώς
ἅ πάρος, Τιμὰ τ', Ἀρετά τ' ἀκηδής·
τᾶς δ' Ἀμαλθείας κέρας αὔθις ἐσλῶν
μεστὸν ὁράται.

16 Λαμπρότοξος μαντιπόλος τε Φοῖβος,
φίντατος κώραις ἐλικωνίδεσσι
καὶ τέχνα ῥωννύς ἱερᾷ νόσοισι
γυῖα μογεῦντα,

17 εἰ Παλάτιον ποθορῇ τόδ' εὐφρων,
εἰς νέον Ῥώμαν Λατίον τε κύκλον
εἰρύοιτ' ἐτῶν, βίον ἄμμιν αἰῆς
κρέσσον' ὀπάσδων·

18 Ἄ δ' ἄρ' Αὐεντῖνον ἔχει σὺν ἄλσει
Ἀλγίδω θεά, ἀνέρων ἐνηῆς
πεντεκαίδεκα κλυέτω λιτάων
ἡδέ τε παίδων.

19 ταῦτ' ἀκοῦσαι Ζᾶνα θεῶς τε πάντας
ἐλπίδ' οἷκαδ' ἀδυτάταν κομίσδω,
αἰνέειν χορὸς δεδαῶς Ἀπόλλων'
ἡδέ τε Φοίβαν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΚΗΝ ΩΔΗΝ ΟΡΑΤΙΟΥ ΦΛΑΚΚΟΥ.

στ. 5). **Επη Σιβύλλας*. Τοὺς σιβυλλεῖους χρησμούς βού-
λεται λέγειν ὁ ποιητής, καθ' οὗς ἡ ἐκατονταετηρική ἐορτὴ ιδρύθη
καὶ τὰ κατ' αὐτὴν διεκοσμεῖτο.

6). *Λογάδας κώρας*. Τὰς παρθένους, ἐξ ὧν ὁ χορός, ἐκλε-
κτὰς ἔδει εἶναι, ἀμφιθαλεῖς τε πάσας καὶ εὖ γένους ἡκούσας. Ταῦτό
δὲ καὶ περὶ τοῦ χοροῦ τῶν ἀρρένων παιδῶν ῥητέον.

13—16). Τὸ ῥωμαϊκὸν ὄνομα *Lucina* ἴσον δύναται τῷ ἑλλη-
νικῷ *Λοχεία*· ἀμφοτέρω δὲ καλεῖ τὴν Ἄρτεμιν ὁ χορός.

19). *γαμήλιος νόμος* νοεῖσθω ἐνταῦθα ὁ *Ἰούλιος νόμος*
(*Lex julia*), ὃν Ἰούλιος Καῖσαρ περὶ τῆς τῶν τάξεων ἐπιγαμίας ἔθηκε.

25—26). Οὕτως ἐξεδεξάμην τὸ χωρίον Φριδερίκῳ τῷ Δοιριγγίῳ
ἐπόμενος.

29—30). *Γαῖα καρπῶς* κτλ. Ἡ Γῆ τέθεται ἐνταῦθα κατὰ
μετωνυμίαν ἀντὶ τῶν κατοίκων αὐτῆς. Εἴθιστο γὰρ τοῖς πάλαι,
ἐπ' εὐφορίᾳ εὐφραينوμένους, στεφάνους σταχύων χαριστήρια προσά-
γειν τῇ Δήμητρι.

35). *δίκερως* λέγεται ἡ σελήνη ἀπὸ τοῦ σχήματος, ὅπερ ἐν
τῷ πρώτῳ ἀπὸ ἑνὸς καὶ νέας δεχημέρῳ φαίνεται ἔχουσα. Τοιαύτη
δ' εἰκονίζεται καὶ ἐν τοῖς νομίσμασι τοῖς εἰς μνήμην τῆς ἐκατον-
ταετηρικῆς ἐορτῆς χαραχθεῖσιν ἐν Ῥώμῃ.

42). *οἷς κεκέλευστο* χρησμῷ τοῦ Ἀπόλλωνος· (ἴδε Οὐῖργ.
Αἰν. γ'. 94 κ. ἐ.).

49). *Γοῦνος Ἀρχία Παφίας τε*· νοεῖται ἐνταῦθα οὐχ
ὁ Αἰνείας, ἀλλ' ὁ ἀπὸ τούτου ἔλκων τὸ γένος Αὐγουστος, ὃν εὐ-
χεται ὁ ποιητής τῶν Ῥωμαίων ἀνάσσειν.

50). *βουσίη ἀργυφείοις*. Ἔδει κατὰ τοὺς σιβυλλεῖους χρη-
σμούς ἐν τῇ ἐκατονταετηρίδι ἐορτῇ βοὺς λευκοὺς Ἀπόλλωνι καὶ Ἀρ-
τέμιδι θύειν.

51—52). *χειμέριοις*, τοῖς νενικημένοις. Τοῦτο κατὰ τὸν Οὐῖρ-
γίλιον (Αἰν. ζ'. 854) προεῖπε τῷ Αἰνείᾳ ὁ Ἀγχίστης μέλλειν ποιεῖν
τοὺς Ῥωμαίους·

parcere subjectis et debellare superbos.

54). **Ἀλβας πελέκεις*. Οὗτοι τῆς ὑπερτάτης ἀρχῆς σύμβο-
λον ἦσαν, ᾧ πρότερον μὲν ἐν Ἀλβᾷ ἐχρῶντο οἱ τὸ ὑπέρτατον

κράτος ἔχοντες, εἶτα δὲ οἱ Ῥωμαῖοι ἐξ ἐκείνων τὸ ἔθος παραλαβόντες.

58). Ἀρετὰ ἀκηδής. Παθητικῶς ἐκδεκτέον τὸ ἐπίθετον ἀκηδής, ἥτοι ἐπὶ τῆς σημασίας *ἡμελημένη*, ἧς οὐδείς κήδεται.

61—72). Ἐκάτερος χορὸς Ἀπόλλωνι καὶ Ἀρτέμιδι εὐχεται τὸν τῶν Ῥωμαίων δῆμον σώζειν καὶ ὄλβον παρέχειν αὐτῷ ἐν τῷ μέλῳ.

61—64). Προσφωνεῖται ὑπὸ τοῦ χοροῦ πρότερος ὁ Ἀπόλλων, ὡς τοξότης καὶ μάντις καὶ Μουσαγέτης καὶ ἰατρός.

65). *Εἰ Παλάτιον ποθορῇ εὐφρων*· ἥτοι εἰ εὐμενῶς προσβλέπει τὸ Παλάτιον, ὅθεν αἱ δεήσεις αὐτῷ ὑπὸ τοῦ χοροῦ ἀνεπέμποντο.

70—71). *Πεντεκαίδεκα ἀνέρων*. Τοσούτοις ἀνδράσιν ἀνετίθειτο ἐν Ῥώμῃ ἡ τῶν Σιδυλλείων τήρησις, καὶ τῶν ἐκατονταετηρικῶν ἀγώνων ἐπιμέλεια.

73—76). Ἐπειδὴ ἕκαστος ὁ χορὸς ἐκ διαδοχῆς τὰ ἀμφοβαῖα ᾗσεν, ἀπέρχεται τοῦ ναοῦ· ἐν δὲ τῷ ἀπέρχεσθαι ἀμφοτέροι ὁμοῦ ἄδουσι τὴν τελευταίαν στροφὴν.

ΟΙ ΘΕΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΟΙΗΜΑ ΣΧΙΛΛΕΡΟΥ

*Μετερεχθὲν εἰς τὴν ἑλληρικὴν γλῶσσαν καὶ προσερεχθὲν
τῇ σκιᾷ τοῦ ποιητοῦ κατὰ τὴν ἑκατονταετηρίδα αὐτοῦ
ἐορτὴν τὴν ἐν ἔτει αῶξ' ἐν Γερμανίᾳ τελεθεῖσαν.*

- 1 "Ὅτ' ἐκράτεις σὺ τοῦ καλοῦ Κόσμου πάρος,
τῇ δ' ἡδονῇ ῥυτῇρι χρωμένη μόνῳ
ἦγες παλαιὰ φύλα καὶ τρισόλβια,
ὦ μυθόπλαστε κάλλιμ' ἀρχαία φύτλη,
χῶτε πρὶν ὑμῶν ἡ καλὴ διέπρεπε,
θεοί, λατρεία σὺν καλοῖς θρησκειύμασιν,
ἔδη τ' ἐκοσμεῖτ', ὠμαθουσία, τὰ σά,
ὡς εἶχεν ἄλλως τὰπὶ γῆς τότ' ἢ τανῦν!
- 2 "Ἐκρυπτε γὰρ κάλυμμα τάληθές τότε
καλῶς, βροτείας πλάσμα θελξίνουν φρενός.
Ζωῆς ἅπασ' ἦν ἡ κτίσις πεπλησμένη,
τὰ νῦν δ' ἀναίσθητ' εἶχεν αἰσθησιν βίου.
Τὴν δ' εὐγένειαν τῇ φύσει μείζω νέμων
ὁ νοῦς βροτοῖς νιν ἐξέφαινε φιλτέραν.
"Ἰχνη δ' ἐώρων ἢ σκιὰν θεοῦ τιнос
ἐν πᾶσιν ὄψεις ἰδρίες μυστηρίου.
- 3 "Ὅπου σοφοὶ νῦν οἱ φύσιν κατειδότες
φασὶ στρέφεσθαι σφαῖρον ἄψυχον πυρός,
χρυσοῦν ὁ Φοῖβος ἄρμα τέθριππον τότε
ἦλαυνε σεμνῶς ἀστιβοῦς δι' αἰθέρος.
"Ὀρη πάλαι τάδ' ἦν Ὀρειάδων πλέα.
Δένδρῳ δ' ἐνφύκει παντὶ νύμφη τις Δρυάς,
ἐξ ὕδριων δ' ἐβλυζε Ναϊδῶν καλῶν

Ῥεΐθρων διαυγές νᾶμ' ἀφρῶδες ἐκρέον.

- 4 Ἐθελ' ἐβοηθὼν ἡ δάφνη κείνη τινὰ
καλοῦσα. Σιγᾷ Τανταλὶς τῇ δ' ἐν πέτρᾳ.
Οὗτος γόους Σύριγγος ἐξηγεῖ δόναξ.
Ἄλσος δ' ὀδυρμούς τοὺς Φιλομήλας ἐκθροεῖ.
Ῥύαξ ἐκεῖνος δακρύων λοιβὰς ἔχει
Δηοῦς στενούσης Περσέφασσαν τὴν κόρην.
Ἐκ γηλόφου δέ γ' ἡ Κυθήρη τοῦ πέλας
μάτην ἐφώνει, φεῦ, Ἄδωνιν τὸν φίλον.

- 5 Γένει βροτῶν ἔθ' οἱ θεοὶ συνήεσαν,
ὑπερνεφῇ λείποντες οὐρανοῦ δόμον·
ὥς ἂν δὲ Πύρρᾶς εὐφυῇ κόρην ἔλῃ,
καλαύροφ' εἴλετ' ἐν χεροῖν Λητοῦς γόνος.
Βροτῶν ὁμοῦ, θεῶν τε χηρῶν γένος
ἔρως συνῆπτε συγγένειαν εἰς μίαν·
θνητοὶ δὲ σὺν θ' ἤρωσι καμβρότοις θεοῖς
Πάφου τ' ἔτιον κάμαθοῦντος τὴν θεάν.

- 6 Θυώδεσι κλίνουσα πρὸς βωμοῖς γόνυ
θερμῶς προσηύχεθ' ἡ καλὴ θεηπόλος·
λιτὰς ἔπεμπε λαθρίας τῇ Κύπριδι,
εὐχὰς τε Χάριτι τῇ πανιμέρῳ θεᾷ.
Πόθος μεγάλφρων τοῦ σθένειν κἂν τοῖς ἄνω
ἔδειξεν αὐτῇ τὴν ἰσάξιον θεοῖς
τάξιν φυλάσσειν καὶ μίτραν θελκτῆριον
ἱεράν, ἔλοῦσαν κάστραπηδόλον Δία.

- 7 Θεῖον τὸ πῦρ ἦν ἀφθιτον τὸ Πινδάρου
σεμνοῖς ἐν ὕμνοις δωρίῳ ῥυθμῷ ῥέον,
τὸ πρὶν φλέγον φόρμιγγα τὴν Ἀρίονος
καὶ ζωοποιοῦν τὸν λίθον τοῦ Φειδίου.
Κρείττους φύσεις ὄψεις τε καλλίους πάλαι
τὸ σφῶν ἐδήλουν ἐξ ὑπερτέρων γένος.
Ἐξ οὐρανοῦ δ' ἐς τήνδε φοιτῶντες χθόνα

εὑρισκον ἄλλον οὐρανὸν θεοὶ κάτω.

8 Ὡς δὴ παρ' εὐνου καγαθοῦ θεοῦ τινος

δώρημα πᾶν φύσεος ἦν τιμιώτερον.

Καλῆς ὑφ' ἀψιδ' Ἰρίδος πρὶν καλλίων

ἄρουρ' ἔθαλλε μαργάρων πεπλησμένη.

Ἐφαινε δ' ὄρθρον ἀγλαώτερον τότε

Ἐως ροδόχρουν ἡμφιεσμένη πέπλον.

Ἴει δὲ σύριγξ ἥδιον πολλῷ μέλος

ἐν χερσὶ Πανὸς τοῦ θεοῦ τῶν ποιμένων.

9 Φαιδρᾶς λατρείας τῆς τότε ἦν πόρρω, θεοί,

Σκυθρωπὸν ὄμμα κάποχὴ τερπνῶν βίου.

Πᾶσι προσῆκεν ὀλβίους βιοῦν τότε·

ὕμῃν γὰρ ἦν πᾶς ὀλβιος πρὸς αἵματος.

Μόνον τὸ κάλλος πᾶσιν ἦν σεπτὸν πάλαι.

αἰσχρὰν δὲ καὶ θεός τις οὔτιν' ἐν βίῳ

ἠγεῖθ' ἑαυτῷ τέρψιν, ἦν περ αἰδόφρων

Μοῦσα προηγόρευε καὶ θεὰ Χάρις.

10 Δόμοις ἀνάκτων ἴσ' ἐμάρμαιρον νεώ.

Ἴσθμοῦ δ' ἐρταῖς ἐν πολυστέπτοις θαμὰ

ὕμᾶς ἐκύδαιν' ἄθλος ἡρώων κλυτός,

πρὸς τέρμα τ' ἐκρόαινον οἱ πῶλοι δρόμου.

Πέριξ δὲ βωμοῦ τοῦ πυριφλεγοῦς χοροὶ

τότ' εὐπλεκεῖς ἔρρυθμον εἴλισσον πόδα.

Νίκης δ' ἐκόσμουν εὐθαλεῖς κλάδοι κάρα

ὕμῶν, κόμην τ' εὖοσμον εὐανθῇ στέφῃ.

11 Εὐασμα θύρσους χερσὶ σείοντος στρατοῦ

ζεῦγός τε πάρδων, ἔλκον ἀγλαὰν δίφρον,

ἠγγελλε τερψίθυμον Εὐῖον μέγαν.

Μεθυσφαλῆς δ' ἠγεῖτο Φαῦνος σὺν φίλῳ

σατύρῳ, σαβαὶ δ' ἥλλοντο Μαινάδες κύκλῳ,

ὧν οἱ χοροὶ τὸν θεῖον οἶνον ἡυλόγουν·

αἰθὰς δ' ἂν εἶδες πανδόκου παρηίδας

- φαιδρῶς καλοῦντος ἐς πόσιν τὰς θυιάδας.
- 12 Δεινὸν τότε οὐδὲν τῇ κλίνῃ παράστατο
φάντασμα τοῦ θνήσκοντος· ἀλλὰ λισσθίαν
πνοὴν φίλημ' ἂν χειλέων ἐξείλετο,
καὶ δᾶδα δαίμων ἔσβες' ἂν κλίνας κάτω.
Κὰν νερτέροις Θέμιστος ἀκριβῆ ζυγὸν
θνητῆς κατεῖχε θνητὸς ἔγγονος τότε.
Θρηῆνος δ' αἰδοῦ θρακὸς ἀψικάρδιος
καὶ τὰς Ἑρινῦς ἦγεν εἰς οἶκτον θεάς.
- 13 Εὐφρων ὁ νεκρὸς τὰς ἄνω τέρψεις πάλιν
εὔρισκε νέρθεν, ἡλύσιον ἥκων πέδον.
Ἐρως σύνευνον πιστὸς εὔρισκ' αὖ πάλιν
διφερηλάτης ἤλαυνεν ἡθάδα δρόμον·
εἰωθότ' ἦδε καὶ κάτω Λίνος μέλη·
Ἄλκηστιν ἀγκὰς εἶχεν Ἀδμητος πάλιν·
φίλον δ' ἐπέγνων κεῖθ' Ὀρέστης ἐντυχών·
ιοὺς δ' ἀνεῦρε καὶ Φιλοκτήτης πικρούς.
- 14 Τοὺς τὰγαθὸν πονοῦντας ἐρῶνῶν γέρα
μείζω τόθ', ὥστε δύσπονον τελεῖν δρόμον·
οἱ γὰρ κράτιστα δρῶντες ἔργ' ἐν τῷ βίῳ
ὑπερνεφεῖς ἤροντο πρὸς θεοὺς ἄνω.
Σιγῇ κατήνουν οἱ θεοὶ τῷ νερτέρῳ
θεῶ, θέλοντι τοὺς νεκροὺς ἄγειν πάλιν.
Ὀλυμπόθεν δὲ τοῖς πλέουσιν εὐμενῆς
ἔφαινε ναύταις ἡ Διοσκούρων δυάς.
- 15 Κάλλιστε Κόσμε! ποῦ ποτ' εἶ; παλίντροπος
ἔλθ' αὐθις ἡμῖν, ἡδὺ τῆς φύσεως ἔαρ.
Ἦπου σὸν ἶχνος ἐν μόνοις τῶν ἀσμάτων
τοῖς μυθοπλάστοις χωρίοις νῦν σώζεται.
Πένθος νεκρὸν νῦν τὸν ἀγρὸν σύμπαντ' ἔχει.
Ὀφθαλμὸς οὐμὸς οὐδέν' εἰσορᾷ θεόν.
Ἐξ εἰκόνος δὲ τῆς πάλαι ζωθαλμίου,

φεῦ, οὐδὲν ἡμῖν ἢ σκιά νῦν λείπεται.

- 16 Ἐκεῖνα τ' ἄνθη πάντ' ἀπερρύθη χαμαί,
 ψυχραῖς ἀπαυανθέντα βορρείαις πνοαῖς.
 Γένος δ' ὀλέσθαι τῶν θεῶν ἐκεῖν' ἔδει,
 ἵν' εἰς ἀπάντων κερδάνη θεῶν μόνος.
 Σκοπῶν κατηφῆς τὴν ἑναστρον ἄντυγα,
 ὁρᾷν ἐν αὐτῇ σ' οὐκ ἔχω, Φοίβη θεά.
 Καλῶν σ' ἐν ὕλαις ποντίοις τ' ἐν κύμασιν,
 Ἥχῳ μόνην, φεῦ, ἐξ ἐρημίας κλύω.

- 17 Χαρᾶς ἄγευστος, ἥς βροτοῖς ἔστ' αἰτία,
 ὑφ' ἥς ἄθελκτος οὔσα καλλονῆς ἀεί,
 πνεῦμ' ἄγνοοῦσα δ', ᾧ τὸ πᾶν ἰθύνεται,
 εὐποτμος οὐ ποτ' ἐξ ἐμῆς εὐποτμίας,
 τὴν τοῦ κτίτου δ' ἄρ' οὐδ' αὖ' εἰδοῦ' ἀξίαν,
 ἄψυχον ὡς σήμαντρον ὠρογνώμονος,
 τῷ τοῦ βάρους ἅπαντα πειθαρχεῖ νόμῳ
 ἢ νῦν πνοῆς ἅμοιρος ἔκθεος¹ Φύσις.

- 18 Ἴν' ἐξαναστῇ καινόμορφος αὖριον,
 αὐτὴ τὸν αὐτῆς σήμερον τεύχει τάφον.
 Μῆνες δ' ἐλίσσοντ' ἐξελίσσονταί τ' ἀεὶ
 ταῦτοῦ πῖ νήτρου τοῦδ' ἀειστρεφοῦς πόλου
 Εἰς τὴν ἀοιδῶν οἱ θεοὶ χώραν πάλιν
 ᾧχοντο, Κόσμῳ τῷδ' ἅτ' οὐκ ὀνήσιμοι,
 ὅς περ θεῶν ρυτῆρος οὐ προσδεῖτ' ἔτι,
 ἀλλ' ἐξ ἑαυτοῦ σώζετ' αἰωρούμενος.

- 19 Ὡχοντο κεῖνοι· σὺν δ' ἀπῆνεγκαν καλὰ
 χυψηλὰ τὰ πρὶν πάντα· πᾶν μὲν ἐν φύσει
 ἄνθισμα χροιάς, πάντα δὲ ζωῆς τόνον,
 λιπόντες ἡμῖν μῦθον ἄψυχον μόνον.
 Χρόνου φυγόντες τὴν αἰίδιον ροήν,

¹ Ἐκθεος φύσις· ἐστερημένη θεῶν.

ἐνευδιῶσ' ὑπερθε Πίνδου δειράδων·
 ἅ γάρ τ' ἐν ὠδαῖς ζῆν αἰεὶ μέλλει βροτῶν,
 δέον βίον ταῦτ' ἐκλιπεῖν τὸν ἐνθάδε.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΑΣΜΑΤΟΣ

ΟΥ Π ΑΡΧΗ

(Μάννα μὲ τοὺς ἐννέα σου υἱούς).

- Υἱὼν σὺ μήτηρ τρίς τριῶν κεκλημένη
 μιᾶς τε παιδὸς φιλτάτης, ὡς ἀξία
 πολλῶν πέφηνας δακρύων ἐν μητράσιν!
 Οὐχ ἡλίου σὴν ὄμμα παμφαές ποτε
 5 χόρην ἐσεῖδεν, ἀλλ' ὑφ' ἐσπέρου καλῶ
 ἄστρον τ' ἔλouses ἀκόμιζές νιν φάει,
 πλέκουσα χρυσοῦς ἐν δόμοισι βοστρύχους.
 Πόρρωθεν ἦκον ἐκ Βαβυλῶνος γάμον
 τὸ πρὶν ἐκείνης μνώμενοι· παῖδες μὲν οὖν
 10 ὀκτώ σ' ἀδελφὴν ἐς ξένην οὐκ ἡξίου
 ἐκδόσθ'. ὁ δ' ἦθελ' ἐννατος Γεώργιος,
 ἐκδου, λέγων, ὦ μήτερ, ἐς γθόνα ξένην,
 ἐκδου Μαρῖναν, ὡς ἐν ἀλλοδημία
 ὁμοῦ στέγην τε καὶ παραψυχὴν ἔχω.
 15 Ἢ δ' ἀντέλεξε “ νουνεχῆς μὲν, ὦ τέκνον,
 » αἰεὶ δοκεῖς μοι· τοῦτο δ' οὐκ ἐχεφρόνως
 » σῆς ἀμφ' ἀδελφῆς τοῦπος εἴρηκας γάμου·
 » ἦν γὰρ νόσος τις, ἥ τὸ τοῦ βίου τέλος
 » ἔλθῃ ποτ', ἥ λύπη τις ἥ δὴ χαρμονή,
 20 » τίς παῖδά μοι πόρρωθεν ᾧδ' ἄξει πάλιν;

- Ὁ δὲ προθύμως μητρὶ τοῦθ' ὑπέσχετο,
 τὸν παντάνακτα Χριστὸν ἔγγυον λόγου,
 ἁγίους δὲ πάντας μάρτυρας τούτου τιθεῖς,
 εἴτις γένοιτο τῆς θυγατρὸς ἐν βίῳ
 25 χρεῖα, ξένηθεν αὐτὸς ἄξιον νιν πάλιν.
 Ἐκδημον οὖν ἐγήμαθ' ἡ κόρη γάμον.
 Ἔτους δ' ἔπειτ' ἐλθόντος ἐχθίστου χρόνῳ
 μηνὸς τ' ὀλέθρου, παῖδας εἶλεν ἐννέα
 λοιμὸς πανώλης κάξερήμωσεν δόμον.
 30 Ἐμεινε δ' ἡ πρεσβῦτις, ὥσπερ ἐν γύα
 καλάμη καρεῖσα φύλλα καὶ στάχυν μένει.
 Ταφαῖς ἐπ' ὀκτῶ δυστάλαιν' ἐκόπτετο·
 λίθον δ' ἀνεῖχε τυμβίαν ἐπ' ἐννάτῃ,
 θροοῦσα τοῖα· “Δεῦρ' ἀνάστα μοι, τέκνον·
 35 » χρήζω Μαρίνης τῆς ἐμῆς, Γεώργιε·
 » σὺ γάρ θ' ὑπέσχου καὶ παρέσχες μοι πρόφρων
 » ἀνακτα Χριστὸν ἔγγυον τοῦ σοῦ λόγου
 » ἁγίους δὲ πάντας μάρτυρας πιστοὺς αἰεὶ
 » ξένηθεν ἄξιον αὐτὸς αὐθις παῖδ' ἐμήν,
 40 » εἴτις γ' ἐκείνης μητέρ' εἰσέλθοι πόθος. „
 Τοιῷ δ' ὀδυρμῷ μητρὸς ἐκ τάφου νέκυς
 τάχιστ' ἐγερθεῖς, ὥσπερ ἵππῳ μὲν νέφει
 ἐχρήσατ', ἄστροις δ' ὡς φαειναῖς ἡνίαις·
 μῆνην δ' ἔχων ὀμηλυν, ὠρμήθη κάσιν
 45 πόρρωθεν ἄζων μητρὶ δυστέκνω πάλιν.
 Πόλλ' οὖν ὑπερπτάς ὡς τάχιστ' ὄρη χθονός,
 εἰς δῶμ' ἀδελφῆς φιλτάτης ἀφίκετο.
 Τὴν δ' εὖρ' ὑπ' αὐγαῖς εὐθετίζουσαν κόμην
 λαμπρᾶς σελήνης δώματος καλοῦ πάρος,
 50 καὶ νιν προσειπὼν τηλόθεν τοῖ' ἐθρόει·
 » Δεῦρ', ὦ Μαρίνα· μάμμα γὰρ χρήζει σέθεν·
 » ἡ δ' εἶπεν· οἴμοι· τοῦ χάριν πρὸς μητέρα,

- » ἀδελφὲ φίλταθ', ὦδ' ὀψέ μ' ἔλθων καλεῖς;
 » Εἰ μὲν πατρῷος οἶκος εὖ ἔχει, φάθι,
 55 » χρυσοῦν ἔν' ἔλθω κόσμον ἡμφιεσμένη·
 » εἰδ' αὖ κακῶς, ἄκοσμος ὦδ' ἐλεύσομαι·
 πρὸς ταῦτ' ἐκεῖνος· “ὥς ἔχεις, ὀδοιπόρει·”,
 Τοῖν δ' οὖν ἰόντοιν ἀτραπὸν τὴν οἴκαδε,
 ὄρνιθες ἐφθέγγοντο τοιάδ' ἄσματα·
 60 τίς νεκρὸν εἶδ' ἄγοντα καλλίστην κόρην;
 Συνῆχ' ἐκεῖνη καὶ κασιγνήτῳ λέγει·
 τάδ' οὐκ ἀκούεις φθέγματ' ὀρνίθων, κάσι,
 οἱ φασὶ νεκρὸν παγκάλην κόρην ἄγειν;
 Ὅ δ' εἶπεν· ὄρνεις εἰσὶν ἄδοντες μάτην.
 65 Ἐπεὶ δ' ὀδίτα προὔβάτην πορρώτέρω,
 ὄρνιθες αὐτοῖς τοιάδ' αὖ ἦδον πάλιν·
 τί τοῦθ' ὀρώμεν, ζῶσι συνδρόμους νεκρούς;
 Πάλιν δ' ἐκεῖνη τῷ κασιγνήτῳ λέγει·
 ὦδὴν νέαν τήνδ' οὐ κλύεις τῶν ὀρνέων;
 70 ζωοῖς λεγόντων συμπορεύεσθαι νεκρούς;
 Ὅ δ' αὖ μάται' ἔφησε τοὺς ὄρνεις θροεῖν·
 Τρίτον τότε' ἠὔδα τῷ κασιγνήτῳ κόρη·
 δέδοιχ', ὅτι πνεῖς θυμιάματος, κάσι.
 Ὅ δ' ἀντέφησε· χθές γάρ ἐς τὸν Προδρόμου
 75 ἔλθόντα ναόν, ὥς ἔθος, πρὸς ἔσπερα
 λιβάνῳ μ' ἐθυμίασε παμπόλλῳ θύτης.
 Ἰοῦσι δ' αὐτοῖς τὴν ἐδὸν πορρώτέρω
 ὄρνιθες ἄλλοι σύνθροοι μέλος τόδε
 ἦδον· μέγ' ἡμῖν, πανσθενὲς φαίνεις Θεέ,
 80 τὸ θαῦμα, ἄγοντα παγκάλην κόρην νέκυν.
 Ἦλγησεν, ὥς ἤκουσε καὶ τοῦθ' ἡ κόρη,
 κἀνήρετο, φθέγμ' ἔκλυες τὸ δ' αὖ, κάσι;
 Ποῦ σοι κόμη τ' ἔρρει τε καὶ μύσταξ δασύς;
 Ὅ δ' εἶπεν· ἐγγὺς τοῦ θανεῖν κακὴ νόσος

- 85 » συσχοῦσα πρώην μ' ἤγαγ' ἡδ' ἐθειράδος
 » ξανθῆς ἀπεψίλωσε μύστακος θ' ὁμοῦ.
 Ἐπεὶ δὲ μητρὸς οἶκον εἰσαφικέτην,
 θύραν μὲν εὖρον εὖ ἐπεζυγωμένην,
 θυρίδας δὲ πάσας ἔμπλεως ἀραχνίων.
- 90 Παλίμβιος δ' ἀράσσων νυκτὸς ἐν ζόφῳ
 θύρετρ' ὁ νεκρὸς ᾧδ' ἐφώνει μητέρα.
 » Ἄνοιγε, μήτερ· δεῦρ' ἄνοιγε· σὴν κόρην
 » ἄγω Μαρῖναν, ὡς ὑπεσχόμην ποτέ.
 Ἡ δ' ἔνδοθεν πρεσβῦτις ἀντέφη τάδε·
- 95 » Εἰ γ' εἰ Χάρων, ἄπελθε τοῦ γ' ἐμοῦ δόμου·
 » οὐ γὰρ τέκν' ἄλλ' ἔχω σοι· πάνθ' ἐλών ἔδης.
 » ἐμὴ δ' ἄπεστιν ἐν ξένη χώρα κόρη.
 » Ἄνοιγε, μήτερ· υἱὸς αὐτηῦδα πάλιν·
 » ἄνοιγε, μήτερ· εἰμὶ σὸς Γεώργιος,
- 100 » ὅς σοι Θεὸν παρέστησ' ἐγγυον λόγου
 » ἀγίους τε πάντας μάρτυρας πιστοὺς αἰεί,
 » ἀφορβὸν ἄξιον ἐκ ξένης τὴν παῖδά σοι,
 » εἴ σοι γένοιτο συμφορά τις ἐν βίῳ,
 » ἢ χαρμονή τις καὶ σ' ἔλοι παιδὸς πόθος.
- 105 » Ἡδ' ἔνδοθεν κλύουσα ταῦτα τὴν θύραν
 ὥρμησ' ἀνοῖξαι· πρὶν δὲ βῆμ' ἔξω δόμου
 θεῖναι γεραιὸν προὔλιφ' ἢ ψυχὴν δέμας.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ἈΣΜΑΤΟΣ

ΟΥ Η ΑΡΧΗ

(Μάννα, σοῦ λέγω, δὲν ἔμπορῶ τοὺς Τούρκους νὰ δουλεύω.)

Μῆτερ ἐμὴ τριφίλητ', ὠμόφροσιν οὐκέτι Τούρκοις
δουλεύειν δύναμαι· τέτρυταί μοι κέαρ ἐνδον.

Τῷ ῥα λαβὼν ἐν χερσὶν ἐμὸν τάχα πυρβόλον ὄπλον,
ζωσάμενος τ' ἄορ, ληϊστῆς ἡγεμονεύσω,
καὶ ὀρέων οἰκήσω ἐν ἄγχεσιν ὑψικαρήνων,
ἐνθα δρύεσσι θ' ὁμιλήσω καὶ θήρεσιν ὕλης,
καὶ χιόν' ἔξω χλαῖναν ἰδ' εὐδήσω ἐπὶ πέτρης,
ληϊστῶν δ' ἄρ παισὶ μετέσσομαι ἤματα πάντα.

Μαμμίδιον, μὴ κλαῖε· ἀπέρχομαι· εὖχεο, μῆτερ,

10 πλείστους δυσμενέων με κατακτάμεν ὀξεί χαλκῷ·

ἐν δ' αὐλῇ ῥοδέην τε δῖανθόν¹ θ' ἡδὺ πνέοντα

χείρεσι σῆσι φύτευσον ἰδ' ἐνδυκέως ἀτίταλλε,
ἀμφοτέρ' ἀρδεύουσα φυτοτρόφῳ ὕδατι πηγῆς.

Ὅρρ' οὖν θάλλει ταῦτα καὶ ἀνθοφορεῖ παρὰ δῶμα,

υἱὸς σός, μῆτερ, ζῶει καὶ μάρναται ἐχθροῖς·

ἦν δέ ποτ' ἄμμι πικρὸν καὶ μόρσιμον ἤμαρ ἵκηται,

ὀξύ δ' ἐκεῖνα μαρανθῇ ἰδ' ἀνθεα χεύῃ ἔραζε,

βλήμενον ἴσθι τόθ' υἱά, καὶ εἴματα πένθιμα ἔσσαι.

Δώδεκ' ἔβησαν ἔτη καὶ τρεῖς ἐπὶ δώδεκα μῆνες,

¹ Ἡ λέξις δῖανθος οὐχ εὔρηται παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ἀλλὰ τῶν νεωτέρων ἐστὶ φυτολόγων, τὸ γένος τῶν καρυοφύλλων σημαίνουσα. Τέθειται δ' ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ ἰδίως παρ' ἡμῖν καλουμένου καρυοφύλλου καὶ χυδαῖκώτερον γαροφάλλου, ὅπερ διὰ τὸ εὐχρουν καὶ ἡδύπνουν τῶν ἀνθῶν αἱ φιλόκαλοι γυναῖκες ἐπιμελῶς ἐν ταῖς οἰκίαις φυτοκομοῦσιν. Ἐσχημάτισται δὲ ἡ λέξις κατὰ τὸ ἐν τοῖς λεξικοῖς εὐρισκόμενον πολύανθος = πολυανθήs.

20 τόφρα δ' ἔθαλλε ροδῇ καὶ ἡδὺ ἔπνιε διάνθος.
Εἶτα ποτ' εἶαρος ὥρη, ὅτ' ὠρνυτο φωσφόρος ἡώς,
χθών δὲ πόλος τ' ἐγέλα, ὀρνίθων τ' ἔθνε αἶδεν,
ἄφνω ὑπερθ' ἤστραψε καὶ ἔκτυπεν ἐν νεφέεσσι
δεινόν, σὺν δ' ἐκάλυψε πυκνὸς γνόφος αἶαν ἅπασαν.
Ἐστονάχησε ροδῇ καὶ δάκρυ' ἔηκε διάνθος.
ἄμφω δ' ἐξεμαράνθη ἰδ' ἄνθεα χεῦεν ἔραζε.
σὺν δ' ἄρα τοῖς μήτηρ δειλὴ χαμαὶ ἤριπεν ἄπνους.

30 τόπος δ' ἐβλάβε δὸν καὶ ἴσον ἐπὶ τὸν
 ἔτις ποτ' ἐλάττω δὸν, ὅς ἐστιν ἐπὶ τὸν
 χθονὶ δὲ τὸν δὲ τὸν δὲ τὸν δὲ τὸν δὲ
 ἄνθρωπος δὲ τὸν δὲ τὸν δὲ τὸν δὲ τὸν δὲ
 δὲ τὸν δὲ τὸν δὲ τὸν δὲ τὸν δὲ τὸν δὲ
 ἔτις ποτ' ἐλάττω δὸν, ὅς ἐστιν ἐπὶ τὸν
 χθονὶ δὲ τὸν δὲ τὸν δὲ τὸν δὲ τὸν δὲ
 ἄνθρωπος δὲ τὸν δὲ τὸν δὲ τὸν δὲ τὸν δὲ
 δὲ τὸν δὲ τὸν δὲ τὸν δὲ τὸν δὲ τὸν δὲ

ΩΔΑΙ

ΚΑΙ ΠΟΙΚΙΛΑ ἈΛΛΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ.

Ω Δ Η

ΕΝ ΜΕΤΡῳ ΣΑΠΦΙΚῳ ΔΙΑΛΕΚΤῳ ΔΕ ΔΩΡΙΚῃ

εἰς τὴν ἡμιπεντηκονταετηρίδα ἑορτὴν τῶν ἀποβατηρίων τοῦ
πρώην βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Ὁθωνος, ποιηθεῖσα ἐν-
τολῇ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου καὶ προσενεχθεῖσα
τῷ Βασιλεῖ ἐξ ὀνόματος τοῦ συλλόγου τῶν καθηγη-
τῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῇ κέ'. Ἰανουαρίου ἔτει αῳη'.

Ἀλλὰ παλαιὰ γὰρ εὐδαι
χάρις, ἀμνάμονες δὲ βροτοί·

ΠΙΝΔ. ΙΣΘΜ. Ζ'.

Ἑλλάδ' ἀκτὶς γαθοσύνας ἐπ' αἶαν
κίνδοναται πᾶσαν, λιγυρὰ δὲ μολπὰ
Ἄργεος καθ' ἵπποδότῳ κλεεννὰν
ἄόν' ὄρωρεν·
ἐνθα γ' ἐκ Νείλῳ ρέέθρων πάροιθε
κέλσεν εὐσέλμῳ πολύφλοισβον οἶδμα
ναῖ Βαλίδας Δαναὸς περάσας
οἷς σὺν ἔταισι.

Καί ῥ' ἰδρεῖαν Ἰναχίδαις ἔνεικε
Χέμμιδος πολισσονόμῳς τε θεσμῳς.
πολλὰ δ' ἀγνώτας βιόχρηστα λαῶς
ἔργα δίδαξε.

Τί χρέος νῦν τοσσατίαν ἀγείρει
κεῖθι, πληθὺν Ἑλλάδος ἐξ ἀπάσας
ἐκκρίτων ἀνδρῶν; τί δέ τέ σφι γᾶθος
ῆτορ ὀρίνει;

Ἦνι Ναυπλίας ἀπ' ἄκρας ἐρίπνας
βρυχίαν χαλκόστομος ὄλμος ἀχῶ
τῇλ' ἑορτᾶς δαμοτελοῦς ἴησιν
ἀγγελιῶτιν.

Ἦνι νηρίθμων σελάγισμα πυρσῶν
 ἄμ πόλιν τειχήρεα Ναυπλίοιο
 Ἑλλάδι φράσδει πολύευκτον ἥκειν
 πάντεσιν ἄμαρ·

πεντάκις γὰρ πέντε τέλεσσε γαῖα
 παμπραῆς πόλῳ περὶ ὄμμα κύκλῳς,
 ἐξότε σκαπτοῦχος Ὀθων ἔκελσε
 ναυπλία ἄκτᾱ,

ὄζος ἦς εὐκλεῆος γενέθλας
 τᾶς Βιτλεσδάχων, μεγάλ' ἅ τ' ἔρεξε,
 νῦν τε λαοῖς Βαυαρίας μεναίχμαίς
 πᾶσιν ἀνάσσει.

Τίς πόκ' ἐντ' ἀνάκοος εὐρυτίμῳ
 Λουδοβίκῳ, τὸν ῥ' ἐλικωνία τε
 κοσμέει δάφνα, βασιλήϊόν τε
 στέμμα κάρανον;

Τῷ ῥ' Ὀθων ἐκφῶς ναέταις νέοισιν
 Ἑλλάδος νέος Δαναὸς φαάνθη,
 Ἰνάχῳ ῥοὰς Πέλοπός τε νᾶσον
 τηλόθεν ἐλθῶν.

Καὶ γὰρ εἰράναν ὑπ' Ἀρηϊ πολλὰ
 τλᾶσιν Ἑλλάνεσσι δίκαν τ' ἐνεικεν
 ὀρθίαν, ἐλευθερίας ἐραννᾶς
 βάθρον ἄσειστον.

Λῦσε δ' ἔμφυλον πιτυτᾶτι νεῖκος,
 ἄγριον δάκος, κραδίαν κατέσθον
 δαρὸν Ἑλλάδος, φιλότατ' Ἀχαιῶν
 φρασὶ φυτεύσας.

Τεῦ, ἀναξ, ἑκατι καθ' Ἑλλάδ' αὖθις
 ἐκ τέφρας παντᾶ πόλιες φύονται,
 καί τε Διοῦς δῶρα γύας καλύπτει,
 χρύσεια λαῖα·

Τεῦ ἕκατι γλαυκοχρόφ κομῶντι
κοιλάδες καὶ κλίτεια γᾶς ἐλαία,
εὐφρονος δέ τ' ἀμφιτέθαλεν ἔρνος
εὐδοτου Βάκχω.

Τεῦ ἕκατι δ' αὖθις ἄν' ἄλσέ ἀχῶ
ποιμένων αὐλὸς προχέει λιγεῖαν·
αἰπόλος δέ τ' Ἀρκαδίας ἄν' ὥρη
Πανὶ χορεύει·

Τεῦ ἕκατι ναυσὶ τόσαισιν οἶδμα
τέμνετ' Αἰγαῖον τανυσιπτέροισιν,
ὅσσα κύκνων οὐ ποκ' ἐπλευσεν ἔθνη
ῥεῦμα Καίστρω·
ἀλλὰ καὶ κώρας Διός, αἶ τ' αὐτὰν
βαρβάρων ἀτυζόμεναι ῥέεθρον
Ἴπποκράνας κάλλιπον, Ἑλλάδ' ἐς γᾶν
ἄγαγες αὖθις·

Παλλάδος δ' ἐν ἄστεϊ πουλυκλείτῳ
ἀγλαὸν σφι δείμασιν ναόν, ἔνθα
προσπόλως θεῶν πολέας κάλεσσας
ἦδ' ὀαριστάς.

Χαῖρ', ἄναξ Ὀθων· τόδε δέχνυσ' εὐφρων
προσπόλων ναῶ ἔπος ἐξ ἀπάντων,
ἐκ φρενὸς πιστᾶς προῖόν, τεόν τε
θῶκον ἱκᾶνον.

Χαῖρ', ἄναξ Ὀθων, σὺν ὁμοθρόνῳ τε
ζᾷθι δαρὸν Ἀμαλία τρισέπτῳ,
σκαῖπτον αἰγλαῖεν σθεναραῖσιν αἰῆς
χεῖρεσι νωμῶν.

Ω Δ Η

εἰς τὴν ἡμιπεντηκονταετηρίδα ἑορτὴν τῶν γάμων τοῦ
 πρόφην βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Ὁθωνος καὶ τῆς
 βασιμισσης Ἀμαλίας τῇ α' Νοεμβρίου αὐξά.

Ἐποικήθη ἐν διαλέκτῳ Πινδαρικῇ κατὰ τὰ μέτρα τῆς Η τῶν Ὀλυμ-
 πιονικῶν Πινδάρου¹ ἐντολῇ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου.

Σ τ ρ ο φ ῆ α'.

Ἀγρόταν Δίρκας ποτὶ νάμασι καὶ Κάδμου πύλαις
 στυφλὰν ὀρύσσοντα χθόνα πρὶν ποτε φαντὶ
 ἔγκασιν γὰς δηθάκι κευθομέναν φόρμιγγ' εὐπακτον ἀνευρεῖν,
 τὰν ἐλελιζομέναν αὖραις ὕπο,
 χειρὶ περ ἀθιγέα
 βροτέα, θαῦμ' ἐννέπειν,
 ἀδὲ' ἐξαχεῖν μέλη·

Ἀ ν τ ι σ τ ρ ο φ ῆ α'.

Φρασσὶ δ' ἄμφ' εὐρήματι κείνος ἐγάθησεν λίαν,
 θαεῖτό τ' ὀφθαλμοῖς κτέανον θεοτευχές,
 τῷ τ' ἐν ἀνθρώποισιν ἐέλπετ', αἰοιδᾶς τερψινόου περ αἰδρις

¹ Περί τῶν μέτρων τῆς Η τῶν Ὀλυμπιονικῶν Πινδάρου ᾧδῆς
 καὶ καθόλου περὶ τῶν Πινδαρικῶν μέτρων ἴδε Βοίχχιον.

Σημειωτέον δ' ἐνταῦθα ὅτι ὁ τὴν νεωτέραν μετρικὴν θεωρίαν
 τοῦ Βεστεφαλίου ἐν τοῖς κυριωτέροις ἀποδεχόμενος Ἑβρίκος Σμίδιος
 ἐν τῷ μετρικῷ αὐτοῦ πονήματι τῷ ἐπιγεγραμμένῳ *Eurythmie*
in den Chorgesängen der Griechen δακτυλοεπιτριτικὴν
 ὑπολαμβάνει καὶ ὀνομάζει τὴν μορφήν τοῦ ῥυθμοῦ τῆς εἰρημένης
 τοῦ Πινδάρου ᾧδῆς· τὰς γὰρ στροφάς καὶ ἀντιστροφάς καὶ τὰς ἐπω-
 δούς αὐτῆς ἐκ δακτύλων συνεστάναι φησὶν, ὧν ἡ μακρὰ συλλαβὴ
 οὕτω βραχύνεται, ὥστε ἄρρητος γίνεται· διὰ δὲ τοῦτο ὁ μὲν
 δάκτυλος τροχαίου, ἡ δὲ δακτυλικὴ διποδία — — — δευτέρου ἐπι-
 τρίτου λαμβάνει μορφήν· ὅθεν τὸ εἰρημένον τοῦ ῥυθμοῦ ὀνομα.

πάμπαν ἑών, ἄπονον δρέφειν κλέος,
καὶ παρὰ χρυσοθρόνων
γέρας ἔξειν εὐμαρὲς
εὐρυτίμων κοιράνων.

Ἐπωδὸς α΄.

Ἄλλ' Ἑλλάς ὄτλον μέγαν εἶχ' ἐκ βαρβάρων,
ἄχθος ἐπαυχένιον ζεύγλας ὀχέοισ' ἀμάχου.
Πάντοθε δὲ στοναχαὶ τ' ὠρνυντ' αἰεὶ
καὶ γόοι· οὐδὲ μέλισμα
ἄρμενον ἀδυθρόου φόρμιγγος ἦν τότε· τοιγὰρ
ὄρνις ἀπ' αἰθέρος ἀΐξαις Διὸς εὐπτερος ἦδ' ἐξαρπάσαις
κεῖνο Μοισᾶν ὄπλον αὐτόθροον
πόλονδ' ἀναπτὰς ὤχετο.

Στροφὴ β΄.

Νῦν δέ, δουλείας ὄθ' ὑπὲξ ἀλεγεινῆς εἴρεται
παίδων ἑὼν ἀλκᾷ μεγαλῶνυμος Ἑλλάς,
δέρκεται δ' ἐλευθερίας φάος ἡμερτόν, βασιληΐδ' ὑπ' ἀρχᾷ
ἔμπεδον ὄλβον ἔχοισ' ἔξω κακῶν,
τίς ποτ' ἐκεῖνο πάλιν
κτέαρ οἷσι μοι θεῶν
αἰετῶν ἀδύθροον;

Ἀντιστροφὴ β΄.

Τερψιθύμου γὰρ χατέω μελιφώνων ὄργανου
Μοισᾶν ἐκείνου, τοῦ κεν ἐς εὐφρονα ρυθμὸν
ὕμνον ἐντεínaμι πρέποντα πάτρας σεμνοῖς βασιλεῦσιν, ἐπέισφι
πενταετηρίδα πέμπταν ἐκ γάμων
αἰὲν ἐλίσσομένα
περὶ παγὰν φέγγεος
ἄφθιτον γὰρ πάμβοτος

Ἐπωδὸς β΄.

ἔξάνυσε σάμερον· ἄγναν δ' Ἑλλάδος
ἐνναέταισιν ἐορτὰν χαρμοσύναν τ' ἄγαγε.

Τίς κε χρόνος φρενὸς ἐξέλοιτ' ἐμᾶς
 ἄματος ἀγλαοκώμου
 μνᾶσιν, ὅτ' εὐκτιμένῳ γᾶς Χαυκίδος ἐν πτολιέθρῳ
 ἱμέρῳ ΑΜΑΛΙΑΣ ἀλοὺς χαριτώπιδος ἀρχὸς Ἑλλάδος,
 ὀλβίου γῆμεν ΟΘΩΝ ἑρατὰν
 θύγατρα Χαύκων κράντορος;

Στ ρ ο φ ῆ γ'.

Πλῆτο μὲν σεμνὸς δόμος ἰθυδία Χαύκων ἀγοῦ
 παῶν τε καὶ ξείνων, οἱ ἐς εὐφρονα πολλοὶ
 ἤλυθον γάμου τελετάν· περὶ δὲ στείνοντο πόλῃος ἀγυιαί
 ὄχλῳ ἀπειρεσίῳ ἀστῶν θ' ὁμοῦ
 ἤδὲ περικτιόνων·
 στεφάνους δ' εὐώπιδες
 παρθένοι νύμφα καλᾶ.

Ἀ ν τ ι σ τ ρ ο φ ῆ γ'.

νυμφίῳ τ' εἶρον θαλερῷ· μελικόμποις δ' Ἑσπερον
 μολπαῖς κίκλησκον χρύσειον Ἀφρογενείας
 ἐλθέμεν τάχ' ἀστέρα σὺν προπόλῳ τιμᾶντι θεᾶς Ὑμεναίῳ,
 Ἑσπερος ἦλθ' ἐπακούσαις παρθένων.
 ἦλθε καὶ ἱμερόεις
 Ὑμέναιος δᾶδ' ἔχων
 χειρί, τρίλλιστος θεός.

Ἐ π ω δ ὅ ς γ'.

Τοῦδ' αἰψ' ἱερᾶς ἀπὸ δαδὸς λαμπάδες
 ἄφθην ἀπειρέσιαι· πᾶς δ' ὑπερεφῆς ἀπλέτῳ
 φωτὶ δόμος κατελάμφθη κοιράνου·
 γαθοσύνα δὲ πρόσωπα
 στράψε γάμῳ παρεόντων, ἔξοχα δ' ὦν γάμος ἔσκε.
 Τουτάκι καὶ πόλου ὦϊχθεν πύλαι, ἅς περ ἀκοιμάτου κόρας
 φρουρέει βλέμμα λυκαονίδος,
 φίλον πλεόντεσσιν φάος.

Στροφὴ δ'.

Οἷον οἰχθοισᾶν σέλας ἐξεχύθη τῆμος πολᾶν¹
χαλκηλάτων! ὥς δ' ἔφλεγεν ἄσπετος αἶγλα
ἄντυγ' αἰπεινὰν πόλου! Αὐτίκ' ἔπειτ' Ἄρκτου μέγ' Ὀδίνος
[ἀνάσσω]

ὦφθη ὀμευνίδι σὺν Φρίγγῃ θεᾷ
χρυσοφαοῦς ἔποχος
νεφέλας· στᾶσεν δ' ἄγων
ὄκχον ὦντα παρ ῥόον.

Ἀντιστροφὴ δ'.

Τῷ δ' ἅμ' ἄλλοι Τευτονίας θεοὶ ἔσποντ' ἐς γάμον,
τίοντες Ἑλλάνων ἀγανόφρον' ἄνακτα,
κράντορός τε Χαυκίδος ἀγλαὸν οἶκον καὶ πολυγαθέ' ἐορτάν!
Οὐδὲ μόναι παρέσαν κεῖνοι θεοί!
ἦλθε καὶ ἀδουλύρας
νεφέλας πτηνᾶς ἔπι
Φοῖβος, εὐμόλπων ἄγων

Ἐπὶ δὲ δ'.

Μοισᾶν χορὸν ἄλσεος ἐκ Παρνασίου.
Ἄνικα δ' ἄρ χειρὶ νύμφας νυμφίου ἀρχιούτας
χεῖρα συνέρσε, γαμήλιον Διὸς
μέλψαν ἄεισμα θύγατρες,
Πηλέος οἷον ὕφηναν πρὶν γάμῳ ἐν πολυύμνῳ.
Ἀμφοτέρων μὲν ἄεισαν ἀγλαὸν αἶμα, φυάν τε καὶ νόον·
ἐν δὲ θώκῃ δολιχόν σφι βίον
σὺν ὀλβῳ εὐξανθ' Ἑλλάδος.

Στροφὴ ε'.

Ἴρόν, ὦ Μοῖσαι, προλιποῖται ὁμοῦ καὶ νῦν ὕδωρ
παρνασίδος κράνας, πόλιν ἔλθετ' Ἀθάνας,

¹ Τὸ χωρίον αἰνίττεται τὸ βόρειον σέλας, ὅπερ μικρὸν μετὰ τὸν γάμον λαμπρὸν ἐφάνη ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῶν Χαυκῶν.

ὄφρ' ἑορτὰν Ἑλλάδος ἀγλαΐσῃτ' εὐαλδέσιν ἄνθεσιν ὕμνων·
 πῶς γὰρ ἐμόν κε πρέπον πανδαμίῳ
 ἅματι τῷδε μέλος
 ἀναμείλψειε στόμα;
 Κέρδιον σιγὰν ἔχειν.

Ἀντιστροφὴ έ.

Ἔλθετε, θνατοῖσι καθαγεμόνες παντερπέων
 θείων ἀοιδᾶν, ὧ θεαὶ ἀγλαόδωροι·
 δωμάτων δ' ὑπερθεν ἀνακτορέων στήσασαι ὑπόπτερον ἄρμα,
 εὐλογίας ψακάσι ζευγος κλυτὸν
 θώκου ἐφεζόμενον
 βασιλείου ραίνετε,
 κοινὸν Ἑλλάνων σέβας.

Ἐπὶ δὸς έ.

Ὑμμες, θεαί, ἐννέπεθ', ὡς ἐνδαμίοις
 νείκεσι σειομένην γᾶν Ἑλλάδ' ἔπαυσεν ἄναξ,
 ἄσυχίαν ἀγαγὼν φιλόπτολιν·
 ὡς Θέμιν εἶσε Δίκαν τε,
 ὡς τε καλοὺς μάλα ναοὺς ὕμιν ἐδείματο παντᾶ·

Ἀλλὰ καὶ εὐγμα τρίς Ἑλλάνων ἐπαύσατε πάγκοινον
 [τόδε·

ΔΑΡΟΝ ΑἰΩΝΑ ΣΥΝ ΑΜΑΛΙΑ:

NEMOIT' ANAΞ ΟΛΒΟΝ Τ' ΟΘΩΝ!

Ω Δ Η

εἰς τὴν ἡμιπεντηκορταετηρίδα ἑορτὴν τοῦ ἐν Ἀθήναις Ὁθω-
ρείου Πανεπιστημίου ποιηθεῖσα διαλέκτῳ Περδαρικῇ
κατὰ τὰ μέτρα τῆς Ἰνσι. Πυθιονικῶν¹ ἐντολῇ τοῦ Πρυ-
τάνεως καὶ τῆς Συγκλήτου ἔτει αὐξβ'.

Σ τ ρ ο φ ῆ α.

Ὁλβιος τὸν ἄνακτος
μελίφθογγοι θύγατρες φίλησαν Κρονίδα παγκρατοῦς,
γλυκὺν δὲ φρενῶν ἔπορον καρπὸν σὺν αἰοιδᾷ.
ὃ γάρ τ' ἐν πολυγαθέεσσιν ἑορταῖς λιγύθορον ἐκ χειλέων ἰεῖς
μέλος κηλέει νόον φιλόμολπον ἀνδρῶν,
σοφίας τε κράτιστον ἄρνυτ' ἐν βίῳ γέρας.

Ἀ ν τ ι σ τ ρ ο φ ῆ α.

Εἴ τις δ' ἀργικεραύνου
κόραιοι μηδ' ἀμ' ἀδῶν ἀνάσσαις ἀγαναῖς ἀδέων
βροτοῖς μελέων, λαλαγεῖν ἄκομψ' ἀπὸ γλώσσας
θρασείας ἐθέλοι, νευρᾶν τε λιγειαῖν λύρας ἀτέχνῳ θιγγάνειν
[χερί,

γέλωτ' ἐνδίκως ὅγε ψογεράν τ' ὄρινεν
ἰαχὰν ἄν' ὅμιλον, αὐτὸν δ' ἔσχ' ἀγρυξία.

Ἐ π ω δ ὸ ς α.

Ἐμοὶ δ' ἄπορ' ὅτι χρή δρᾶν ἑορτίῳ
ἅματι τῷδε·

Δέδοιχ' ὁμῶς γὰρ ἀτέχνου τε μελικτᾷ τύχαν

¹ Καθ' Ἑρρίκον τὸν Σμίδιον λογασιδικός ἐστιν ὁ ρυθμός
τῆς Ἰνσι τῶν Πυθιονικῶν Πινδάρου ᾠδῆς. Γίγνεται δὲ τοιοῦτος ὁ δα-
κτυλικὸς ρυθμός, τῆς μακρᾶς τοῦ δακτύλου συλλαβῆς βραχυνομέ-
νης εἰς ἄρρητον καὶ διὰ τοῦτο τοῦ δακτύλου μορφήν τροχαίου
λαμβάνοντος.

καὶ μέμψιν ἔμπαλι ῥαθυμιάς,
 ἀμνάμονος φιλίας ἐφετμᾶς
 τεῶς, Ἀσώπι', ἐσλὲ σοφῶν πρόεδρ' Ἑλλάδος.

Στ ρ ο φ ῆ β'.

Ἀλλὰ μοι πρυτανῆϊ
 πιθέσθ' ἄμεινον ἔοικε· μείων δ' ἐπιμομφὰ βροτοῖς,
 εἴ τις ποτ' ἐναίσιμα ῥέζων ἔκτοθι βάλλοι
 σκοποῦ παρ νόον· Ἀνδρῶν ὧν ἐν ὁμίλῳ σοφῶν ἄγε δῆ, Ουμέ,
 [σάμερον,

ὅθ' ὥρᾱν πατὴρ χρόνος μεγάλην ἐορτὰν
 ἀκαδημαῖκοις ἔφανε δργεῶνεσι

Ἀντιστροφὴ β'.

γαῦρον εὐφρονα τεῖνον.
 Διὸς βαρυσφαράγου δὲ πάμπρωτον ἄεισον κόραν
 δορυσσόον, ἅτ' Ἀκαδάμου πρὶν ποτ' ἐν ὄρχῳ
 ἔρανονοῖς ἐπὶ Κηφισσοῦ ῥεέθροις, ἂν ἴκοισ' εὐπυργὸν ὀλυμπόθεν
 ἔδραν, σπέρμ' ἔχευεν ἐκ χειρὸς ἀμβρότιο
 σοφίας, κομίσαισα καλλίσταν βροτοῖς δόσιν.

Ἐπωδὸς β'.

Ἀντειλεν ἐκείνου δ' ἐκ σπέρματος ἔς θ' ὑγρὰν
 αἰθέρ' ἀνᾶξε,

δίοις ὑπ' ἀνδράσι καπευθὲν ἄμυμον φυτόν.

Τοῦ φυλλὰς ἀμβροσίαν ἔλκετο

ἐξ οὐρανοῦ δρόσον· εὐθερον δὲ

ἀδυθρόοισιν ἐνδιον ἔπλετ' ὀρνίχεσιν.

Στ ρ ο φ ῆ γ'.

Ἐσπειρεν μὲν ἐκεῖνο

πολισσοῦχος θυγάτηρ φύτευμ' οὐρανόπεμπτον Διός.

γόνος δ' ἀτίταλεν Ἀρίστωνος μεγακυδής,

φέριστος σοφίας μυστᾶν· χάριτες τὸν ἔθρεψαν ἰῶ παῖδ' ἀμεμφεῖ

μελισσᾶν ἐν εὐνόμοισι πάροισ' Ἀθάναισιν,

ἔν' ἐπιχονίοις ὄρουσ' ὑπέρφατον σέλας.

Ἀντιστροφὴ γ'.

Ἀνδρῶν τίς κεν ἀριθμὸν
 ἐρευνάσειεν, ὅσοι ῥα καρπῶν ἐπάσαντ' ἀγλαῶν
 φυτοῦ φρενοτερπέος; ἴσα κάγιαλῆτιν
 ἀριθμεῖν ἐθέλειν ψάμμον. Μελιχρᾶς δ' ὅς τ' ἐγεύσατ' ὀπώρας,
 [ἀπ' ἀχλύος

ἐς αἶθραν τάχιστ' ἔβα, βρότε' ἡδὲ θεῖα
 σαφέ' ὀξυτέrais ὀρῶν ἀκμαῖσιν ὀμμάτων.

Ἐπὶ δὲ γ'.

Οὐ μέντ' Ἀκαδάμοιο κεῖνο θεόσπορον
 ἔστεφε μοῦνον

δένδρον ἐπήρατον ὄρχον· σφριγανᾶς γὰρ συχνοὶ
 ρίζας ἀνέδραμον ὅζοι τάχα,

τῶν ἀγχόροισι πρόφρων ἐπ' ὄχθαις
 Ἰλισσῖαις Ἀριστοτέλης ἐμόσχευσ' ἑλὼν

Στροφὴ δ'.

τὸν κράτιστον ἀπάντων.

Φύτευθεν ἄλλοθι δ' ἄλλοι ἀμφ' ἄστου κλυτὸν Παλλάδος
 παλαιγενέεσσιν Ἐρεχθεΐδαις μέγ' ὄνειαρ.

Βροτῶν ἀλλὰ τύχα τρεπτὰ πέλετ' αἰεὶ· κυλινδομέναις δ' ἀμέ-
 [ραις χρόνος

παλαιὸν παρεῖλεν ὄλβον, ἔνειμε δ' ἄλλοις·
 πολίων δέ τε τὰς μὲν ὀρθοῖ, τῶν δ' ἔλυσ' ἀκμάν.

Ἀντιστροφὴ δ'.

Τοίαν καὶ μεγαλάνωρ

θρασύφρονος λάχεν Θησέως δύσφατον αἶσαν πόλις·

λάβρον γὰρ ἀμαιμακέτων ὀρινθὲν ἀητᾶν

χθὸν' ἐς Ἑλλάδα πρηστήρων τε μένος πάντα Κεκροπιδᾶν
 [τὸν παλαίφατον

αἵττωσε κόσμον, ὥλεσέ τ' αὐτόπρεμνα
 σοφίας φασισμβρότου φιλύματ' ἀγλαά·

Ἐπὶ δὲ δ'.

Γυμναὶ δ' ὑπάκουσαν κηφισίδες ὄχθαι
ἀλίου αὐγαῖς

Ἰλίσσιαί τε θερείαις· ἀπὸ δ' ἑπτα δρόσος
χλωρά· ἀηδονίδες δ' ἔκλιπον
χῶρον, τὸν αἶψα κατέσχε σιγά,
Μοισᾶν τ' ἀπεστύγῃσε φιλησίμολπος χορός.

Στροφὴ ἑ.

Δαρὸν λαμπάδα Φοῖβος
φασφόρον περὶ γαῖαν ἵπποισιν ἐλίσσων θοοῖς
ἐπ' ἄμασιν ἄματ', ἔτη δ' ἔτελλ' ἐπ' ἔτεσσιν
Ἀθανᾶν ναέταις· ἀλλ' οὐκέτι θεύδωρον ἔρνος ἐπ' ὀφρύσιν
[ἀγχίμων

ρέεθρων πόλῃος ἀνθαλεν, οὐδ' αἰοιδᾶν
πυκινῶν ἀπὸ φυλλάδων ἔλειβε δαυλιάς

Ἀντιστροφὴ ἑ.

ποικιλόθροος ὄρνις·

Μόνον δὲ κεῖθί τις αἶ' ἐλθὼν βαρυγυίων πεδᾶν
χαμαὶ ποσὶν ἐλκομενᾶν ψόφον, πυκινόν τε
στόνον τλαιπαθέος λαοῦ κρατεραῖς βαρβάρων ὑπ' ἀνάγκαισιν
[αὐχένα

ἔχοντος. Σὸν ἀλλά, μάτερ ἐρίκλυθ' Ἑλλάς,
γένος οὐκ ἔπλε μόρσιμον λυγραῖσιν εἰσαεῖ

Ἐπὶ δὲ δ'.

ἄταισι παλαίειν, οὔτ' ἄρ τόδ' ἐπώνυμον
Παλλάδος ἄστῃ

τατᾶσθ' ἀεξινόου τ' ἰδοσύνας ἀδέων

καρπῶν αἰεί, μελικόμπιοίτε

Μοισᾶν ἰοπλοκάμων αἰοιδᾶς·

οὐ δαίμονος τόσον σθένε μᾶνις Ἑλλάνεσι.

Στροφὴ ζ'.

Τοῦνεχ' ὑψικέραυτος

μελαγχίμου πάλιν πρευμενῆς ὤρσε τόδ' ἐξ εὐφρόνας
 ἐλευθερίας φάος ἄμμι· Κεκροπιδᾶν δὲ
 κλεεννᾶ χθονί, μακρᾶς ἐξερύσαις νιν δύας, νεοθαλῶν διδοῖ
 [καλῶν

καθήκοντα κόσμον. Ἦνι πόλις μὲν ἱρὰ
 κυαναιγίδος αὖθις ὀρθωθείσα παρθένου
 Ἀντιστροφῇ ζ'.

πραϋθύμου ὑπ' ἀρχᾶ
 Ὅθωνος, ἰθυδίκᾳ μέδοντος, πολίων Ἑλλάδος
 τέτακται ἀναστέμεν· ἐκ δ' ἔφυσεν ἄρουρα
 νέορτον σοφίας δένδρον τόδε πρυμνοῖς ὑπαὶ Λυκαβηττοῦ σφυ-
 [ροῖς, ὅθι

χθονὸς σπέρμ' ἀΐδνὸν ἐγκασιν ἐγκέκρυπτο
 δολιχὸν χρόνον, ἐκ θεοσπόρου πεσὸν φυτοῦ.
 Ἐπωδὸς ζ'.

Πέντ' ἄνυσαν ἤδη χοροῖς κυκλίοις ἐτῶν
 πεντάδας ὦραι,
 ἐξ οὗ περ ἄμμι καλὸν δένδρεον ἐκ γᾶς φυὲν
 θάλλει κρέοντος ἐπαρδεύσεσιν,
 αὖθις πολέσι φίλα ποτανοῖς,
 τῶν ταρφέες νέων αἰόντι γᾶρυν χοροὶ
 Στροφῇ ζ'.

τάνδ' ἱκνεύμενοι ἔδραν.

Κόμαν τῷ δὴ κλαδέεσσιν ἀνδησάμενοι σάμερον
 νεαλθέος εὐφρονες ἐκ δένδρου, ἄγεθ', ἀγνάν
 ἑορτὰν τελέσωμεν τάνδ', ἔταροι, τέθμιον μελιφώνων Διὸς
 [χορᾶν,

θεμιστοῦχον ὑμνέοντες Ὅθωνα, πάτρας
 ἀγανόφρον' ἀνακτα καὶ ἀνασσαν εὐχαριν.

Ἀντιστροφῇ ζ'.

Οἶνας δ' εὐπετάλοιο

δεπάστροις ἄμβροτον ἐγχέαντες γάνος, εὐάνορι

πίωμεν ἐπευχόμενοι πόλῃ τέ τ᾽ ἄδε
 πάτρα τ' ὄλβον ἀένναον. Θέμις ἐνδαμίου νιν ἄτερ δῆριος θεᾶ
 ἔσαι ἐν νέμοι πολισσός! οὐκ ἄπιστον
 νόον, οὐ δόλον, οὐ βίαν στέργοις' ἀθέσμιον.

Ἐπὶ δὲ ζ'.

Θάλλοι δὲ βαθύρριζον ἰδμοσύνας αἰεὶ
 ἐνθάδε δένδρον
 αὐχμῶ τ' ἄπημον, ὀλοιῶ τ' ἀσινὲς χεῖματι!
 τοῦ ῥ' αἰθ' ἐπ' αἴοσιν Βοσπόρου
 εἴη τάχ' ἄμμι καλὸν φυτεῦσαι
 πτόρθον, πότμου προάγγελον Ἑλλάδι κρέσσονος! ¹

¹ Τὴν ἡμιπεντηκονταετηρίδα τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου ἑορτὴν, ἣν τῇ εἰκοστῇ τοῦ μηνὸς Μαΐου τοῦ αὐξῶν ἔτους τελεσθῆ-
 ναι ἔδει, ταραχαὶ τινες ὑπὸ τῶν καινῶν αἰεὶ πραγμάτων ὀρεγομέ-
 νων παρασκευασθεῖσαι τῇ πόλει καὶ χειμῶνα μεῖζω προμηνύουσαι
 διεκώλυσεν. Νῦν δὲ καὶ ταύτην, ὡς τότε συνετάχθη, τοῖς ἐμοῖς ἄλ-
 λοις ποιηματίοις συνεκδοῦναι δεῖν ἔγνωκα, τῶν συγκαθηγητῶν τοῖς
 νεωτέροις εὐχόμενος τὴν γοῦν πεντηκονταετηρίδα ἑορτὴν ἐν εἰρήνῃ
 καὶ βεβαιοτέρᾳ τοῦ γένους ἡμῶν εὐημερίᾳ τελέσαι, μεμνημένοις
 καὶ ἡμῶν τῶν πολλὰ μὲν ἐν τῷ μεγάλῳ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ
 γένους ἀγωνι ὑποστάντων, κατὰ δύναμιν δὲ καὶ ἐν τῷ ἀπ' αἰῶνων
 κεχερσωμένῳ τῆς ἐπιστήμης ἀγρῷ πονησάντων. Ἐμοιγε γὰρ τό τε
 ἡλικίας ἥδη οὕτως ἔχειν καὶ τὸ πολλὰς μὲν κακουχίας τὸ σῶμα,
 πολλὰς δὲ καὶ τὸ πνεῦμα λύπαις πιέζεσθαι οὐδεμίαν ὑπολείπει
 ἐλπίδα, ὅτι τοῖς τὴν πεντηκονταετηρίδα ἑορτάσουσι συμπαρέσομαι
 καὶ πνευματικὴν εὐωχίαν συνευωχήσομαι.

ΓΑΜΗΛΙΟΣ ΩΔΗ

εἰς τοὺς γάμους τοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Γεωργίου τοῦ α'. καὶ τῆς μεγάλης τῆς Ῥωσσίας Δουκίσσης Ὁλγας.

Ὡς τ' ἀέλλας ὀρνυμένας σὺν ὀμβρῶν
πτῆξ' ὑπὸ δρυὸς πετάλοισιν ὄρνις,
οὐδ' ἐῶν ἔτ' ἐκ στομάτων μελιχρὰν
γάρυν ἱητι,

τῶς ἐμὰ Μοῖσ', ἐξότεο χθόν' αἶφνας
Ἑλλάδ' αἰνὸν χειῖμα κατέσχε πᾶσαν,
κίμβας, ὀξεί κραδίας θ' ὑπ' ἄλγει
χείλε' ἔμυσεν.

Ὡς δ' ἄρ', αἰθέρος γελάσαντος αὖτις,
εἰσιδὼν Φοῖβω χαρίεσσαν αἶγλαν,
σεῖσ' ὑγρὰν ὄρνις πτέρυγ' ἥδ' ἔχευεν
ἠθάδ' ἀοιδάν,

τῶς ὀμιχλόεν μετὰ χειῖμ' ἰδοῖσα
φέγγος ἄμ' πᾶσαν διαφαῦσκον αὖτις
Ἑλλάδ', ἔστ' εὐφρονα Μοῖσ' ἐμὰ νῦν
ᾔσσαν ἱᾶλαι.

Παλλάδος γὰρ ἰκόμενος πόλῃα
χρῦσεον Γεώργιος ἀρχὸς ἄμδς
σκᾶπτὸν ἀμφέμαρψ', ὀλεσίπτολιν τε
δῆριν ἔλυσε.

Καὶ Δίκαν ἄμμ' ὀρθόπολιν κόμισσε
τὰν πάρος σὺν ἀσυχίᾳ ποθεινᾷ,
κεχλαδῶς ἄδᾳ πυκιναιῖς θ' ὁμιλίᾳς
φρασσά τε θαλῶς.

Εἶτα δ' ἡμέρων βασιλῆϊδ' ἄμμιν
 ἐν γάμῳ σεμνῷ γενεὰν φυτεῦσαι,
 τῇλ' ἔβα Νεύαν Βορέως ὀπισθεν
 εὐρυρέοντα.

Ἔνθ' ἄρ' ἀσκειῖται θέμις ὀρθόβουλος.
 χεῖρι δ' αὐτάρχῳ πολύγλωσσ' ἀρίφρων
 φῦλ' Ἀλέξανδρος διέπει, νέμων σφιν
 ὄλβια πάντα.

Ἔνθ' ἀφνειοῖς ἐν μεγάροις ξενισθεῖς
 ἥϋς Ἑλλάδος προπάροιθ' ἀνάκτωρ,
 ἔδρακ' Ὀλγας χρυσοπέπλω ἀνάσσας
 εἶδος ἀγητόν,
 τᾶς περ ἡμεροὶ γλεφάροις ἐφίζον
 πάντες, ἀκτὶς ἱεμένα δ' ἀπ' ὄσσοιν
 δῦ ἔσω κώρῳ κραδίαν, πόθον τε
 τερπνὸν ὄρινε.

Τῷ ῥ' ὄγ' ὑψόσ' ὀππατ' ἀναυδος ἀνσχῶν
 εὖξαθ' οἱ τοίαν ἄλοχον γενέσθαι,
 κάλλιμόντε καὶ πραπίδεςσι πασᾶν
 ἔξοχον ἀλλᾶν.

Οὐδὲ τάνδ' ἐτώσιον εὖξατ' εὐχάν·
 κρᾶνε γὰρ μέγας Θεός οἱ μενοινάν,
 Παρθένῳ πόθον φρασὶν ἐμφυτεύσας
 αὐτίχ' ὁμοῖον.

Οὐδὲ Κωνσταντῖνος ἀνάνατ', ἥϋς
 λαγέτας, πατὴρ μεγάλθυμος Ὀλγας,
 γαμβρόν οἱ κληθῆμεν ἀγαυὸν αἶας
 Ἑλλάδος ἀρχόν.

Καὶ Ἀλεξάνδρῳ δ' ὁ μάλ' ἀδύς ὦφθη,
 καρτεραιχιμᾶν εὐρυάνακτι Ῥώσσω,
 καρπὸν ἀμφαίνων φρενὸς ἡδὲ δῖον
 αἶμα λελογχῶς.

Ἄγνός ὢν ἐπεὶ τόθ' ¹ ἔρως ἄνακτα
 τεθμίῳ γάμῳ θαλερᾷ συνάπτει
 σάμερον κώρᾳ, πτερόεντα δίφρον
 ἔντυε, Μοῖσα.

Τὸν δ' ἄρ' ἀμβᾶσ', αἰθερίῳ δι' οἴμῳ,
 Παλλάδος κλεινὸν προλιποῖσα δᾶμον,
 αἶψ' ὑπ' Ἀρκτως εὐρυμέδοντος ἄστυ
 τῇλ' ἴθι Πέτρῳ.

Πάρ ῥόον Νεύας μέσον κατ' ἄστυ
 ναὸν αἰπύδματον ὀρής ἐς ὑγρὸν
 αἰθέρ' ἀνθρώσκοντ', ὀρόφῳ φέροντα
 σταυρὸν ἐπ' ἄκρῳ;

Ἴστατ' ἐν τήνῳ Θεὸν εὐρυχώρῳ
 λαὸς ἱρῶ ποικιλόθρους λιταίνων.
 Ξανθὰ δ' ἱρήες λιβάνῳ φλέγοντι
 δάκρυα σεμνοί.

Ἦνιδ' εὐόδμων πυκινὸν ποτ' ἄστρα
 σὺν λιταῖς νέφος θυέων αἴσσει,
 τειρέων θ' ὑπερθε Θεῷ μεγίστῳ
 θῶκον ἱκάνει.

Ἦνι χρυσεῖς στεφάνοισι κρᾶτα
 νυμφίῳ νύμφας τ' ἐρέφων, Θεὸν σφι
 μακρὸν αἰῶν' ἀρχιθύτας ὀπάσσαι
 λίσσεται ἰδ' ὄλβον.

Καὶ τὸ δὴ τηνεὶ παμένα, φίλυμνε
 Μοῖσ' ἐμά, μύρτω τε ῥόδων τ' ἱὼν τε
 στέμμι' ἀκηράτων ἱερῷ κόμισσον
 ἐξ Ἑλικῶνος.

Νυμφίῳ δὲ τοῦτ' ἐρατᾶς τε νύμφας
 ἀμφίθες ξανθαῖς κορυφαῖς ἐθείραις.

¹ Τόθ' ἐκ τοῦ τόθι κατ' ἐκθλιψιν.

ῥαῖνε δέ σφ' αἰθαλέεσσιν ὕμνων,
 πότνι', ἰώτοις.

Αὐτὰρ ὕμμες, ὦ θεράποντες ἄγνᾶν
 πουλυύμνω Μναμοσύνας θυγατρῶν,
 οἵτε ναῶ σφ' ἐν μεγάλῳ Ἀθανᾶν
 ἄμφιπολεῖτε,
 δεῦτε νῦν ὑπαὶ Λυκαβηττὸν αἰπὺν
 εὐφρονες μάλ' ἀγρόμενοι, χέρας τε
 πάντες ἀμπιτνάντες ἐς ἄστρο, τοιάνδ'
 ἀπύετ' εὐχάν.

Παντρόφω γὰρ χρυσοφαοῦς πόλῳ τε
 παγκρατὲς μέδων, προφρόνως λιτάων
 κέκλυθ' ἀμῶν ἐκ κραδίας ἀπάντων
 λισσομένων τυ.

Εὐμενὴς δὲ συζυγία τρισέπτῳ
 συγγάμων ἔοις, δολιχὸν διδούς σφιν
 ὄλβιόν τ' αἰῶν' ἐν ἀνακτόροισι
 χρυσεοτεύκτοις.

Εὐγονον δὲ τόνδε γάμον σφι θείης,
 ὄφρα ῥίζας ἐκ μεγάλας γενέθλα
 φῦσα, πάντων εὐκλεέως Ἀχαιῶν
 αἰὲς ἀνάσσει.

ΩΔΗ ΓΕΝΕΘΛΙΟΣ

εἰς τὴν αἰσίαν γέννησιν τοῦ ἀρακτος Κωνσταντίνου
 διαδόχου τοῦ Βασιλικῆς τῆς Ἑλλάδος θρόνου,
 ποιηθεῖσα ἐξ ὀνόματος τοῦ συλλόγου τῶν καθηγητῶν
 τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀκαδημίας ἔτει αὐξή Ἰουλίου καΐ.

Τοῦ κώδωνος ἄκουσ' αἰπυδομήτου ἀπὸ νηοῦ
 θειοτόκου κούρης εὐάγγελον ἦχον ἰέντος·
 τοῦ κώδωνος ἄκουσα, κλυτῶν ναέταισιν Ἀθηνῶν
 Ὀλγας χρυσοθρόνοιο τρισέπτου τ' ἄμμιν Ἀνάσσης
 ὠδῖνα πρώτην πολυγηθέα μηνύοντος.
 Πᾶς δὲ κατ' ἄστν φρένας κεχαρημένος ἔνδοθι λαός,
 ἱρόν ἰὼν οἶκον θεῶ εὐχεται ὑψιμέδοντι
 εὐτοκίην δῦσαι χρυσοστεφάνῳ Βασιλεῖῃ
 πέμψαντ' Εἰλείθυιαν ἄρωγὸν ἐν ὠδίνεσσιν,

10 ἥ ῥα τελειογόνοισιν ἐλαφρὴν θῆκε λοχείην
 καρπὸν μητρῶτου ῥεῖ' ἐκ κόλπου ἐρύουσα.

Ἀλλὰ τίς αὖ οὗτος πυριπνειόντων βρόμος ὀλμων
 ἐκ στυφελοῦ πάγου νυμφῶν ἐμῶ οὐαθ' ἱκάνει;
 τίς δὲ πυλῶν προπάροιθεν ἀνακτορέου μεγάροιο
 ἐκ στομάτων ἰαχὴ νηρίθμων ὄρνυται αἰφνης;
 Χαῖρε, φίλη πάτρη· Ἑλλήνων, χαίρετε, παῖδες·
 μακρὸν παμμεδέων κραίνει νῦν ἄμμιν ἐέλδωρ·
 χαίρετε, ὅττι ἀναξ ἄμμιν νέος ἐκκλελόχευται,
 ἀρχῆς κληρονόμος βασιληίδος ἐλλάδι φύτλη,

20 βάθρον ἐλευθερίας τε δίκης θ' ὁμοῦ ἀστυνόμοιο.
 Τοῦνεκα καὶ Μουσῶν ὁσίων ἄμμες θεράποντες,
 ἄνθεα λεξάμενοι καθαρὸν παρὰ νᾶμ' Ἀγανίππης
 καὶ μετὰ χερσὶ καλὴν φόρμιγγ' εὐκρεκτον ἔχοντες,
 ἔλθωμεν θηητὸν ἀνάκτορον, ἔνθα γε πρῶτον

νῦν πάϊς ἀρτίτοκος ζωθαλπέ' ἀφύσσει αὐτμήν,
 κείμενος ἐν λίκνῳ παρὰ μητέρι μελιχομειδεῖ
 καὶ τήθῃ σεμνῇ καὶ γηθοσύνῳ γενετῆρι.

Δεῦτ' ἄγετ' ἄμμι πύλας ὑψηρεφούς μεγάρου
 οἰγνυτε χαλκείας, πυλαωροί, καὶ προσιόντας

30 Μουσῶν μυστιπόλους εἰσω δέχνυσθε τάχιστα.

Ἦκομεν ἀρτιγενεῖ γενεθλήϊον ὕμνον ἄνακτι
 οἶσοντες καὶ στέμμ' εὐανθέμου ἐξ Ἑλικῶνος.

Ἦκομεν εὐξόμενοι δολιχὸν βίον ἡδ' ὑγίειαν
 αὐτῷ τ' ἡδὲ τοκεῦσι καὶ ἄφθιτον ὄλβον ἐσαιέν.

Παῖδά τις ἀμφιπόλων ἐκ χρυσεύου λίκνου ἐλοῦσα
 δεῖξάτω ἐλδομένοις, μοιρηγενέ' ἄμμιν ἄνακτα.

Δείξατε πολυύλλιστον ἐπειγομένοισιν ἰδέσθαι

Κωνσταντῖνον ἅπασι, Γεωργίῳ ὃν θ' ὑπ' ἀγαυῷ

Ὅλγα ἀριστογένεθλος ἐνὶ μεγάρουις τέτοκ' ἄμμι.

40 Χαίροις, Κωνσταντῖνε, φίλον θάλος, ἀγλαόγυιε·

ζῶοις, Κωνσταντῖνε, πανελλήγεσσι γλύκιστον

οὔνομα, μιμνήσκον χριστῶνυμα φύλα κατ' ἡὺ
 τοῦ προπάροισ' ὄλβου καὶ κάρτεος ἡδ' εὐκλείης·

ἧ δὴ Χριστιανῶν πολύτλητος πάντοθι λαὸς
 δάκρυ παρειᾶων ἀπομόρζεταί οὔνομ' ἀκούσας

κύδιστον, γλυκερήν οἱ ἐνὶ φρεσὶν ἐλπιδ' ἐγεῖρον·

ἀλλὰ καὶ εὐῶμος παρὰ Νεῦα εὐρυρεέθρῳ

Ῥώσσων εὐρυάνακτος Ἀλεξάνδρου μεγαθύμου

οἶκος ἐπ' ἀγγελίῃ κεχαρήσεται, ἔξοχα δ' ἡὺς

50 Κωνσταντῖνος ἀναξ, Ὅλγας γενέτης ἐρικυδής.

Ὅλβιε παῖ, θήλαζε γάλα γλυκὺ αἰὲν ἄδακρυς·

αὔρας δ' ἡδυπνόους εἰς αἰὲν ἄνουσος ἀφύσσων

καλὸς ἀέξεο, χάρμα μεγασθενεῖ τε τοκῇ·

μητέρι τ' αἰδοίῃ καὶ ἀχαίδι φύτλῃ ἀπάσῃ.

Ὡς ῥόδον ἀλδῆσκόις ἐνὶ κήπῳ ἐρσήεντι·

ἀλδῆσκόις ὥς κέδρος ἐπ' οὔρεσιν ὑψικαρήνοις·

ὄζυ δ' ἀνηθήσαις θάλλων φυῇ ἔξοχα πάντων,
 ῥώμη τ' ἀγλαίῃ τε καὶ εὐσυνέτοις πραπίδεςσιν.

Ἡῤῥατό κε πλέονα νεογιλῶ τῇδε ἀνακτι

- 60 φόρμιγξ ἡμετέρη, τεῦχος Μουσῶν λιγυηχές,
 καὶ κεν πολλὰ πάτρη ἀπεφοίβασεν αἴσι' ὀπίσσω·
 ἀλλ' ἀπονίσσεσθ' ὦρη, ὄφρα πετρὸν ἡδὺς ἐρείσας
 ὕπνος ἐπὶ βλεφάροις ἡμαρ θείῃ οἱ ἄλυτον·
 ὕπνος ἀεξίτροφος πέλεται βρέφες' ἀρτιγενέθλοις.

Δὴ ἔμεν εὐχόμενοι φίλα θυμῷ ὕμμι, τοκῆες,
 πάντ', εὐηπελίην τ' ἡδ' εὐτεκνίην πολύευκτον.

Ζώοις, ὀλβιόμοιρε Γεώργιε, σὺν παρακοίτι

Ὀλγα ἀριστονόφ, παναχαιῶν ἴφι ἀνάσσω.

Ὑμμι δ' ὀπηδοίῃ μετὰ κύδεος ἔμπεδος ὄλβος,

- 70 χρυσέφ τ' αἰὲν ἔποιτ' ἐπὶ θώκῳ τέκνα τέκνοισι.

σημ. στ. 56). Ὁ στίχος οὗτος εἶχε πρότερον ὧδε·

ἀλδήσκοις ὡς βλωθρῇ ἰδ' ὑψίκομος κυπάρισσος·

Ὁμοίωσιν τοιαύτην ἴδε καὶ παρὰ Θεοκρ. εἰδυλ. νή. στ. 30.

ΩΔΑΡΙΑ ΑΝΑΚΡΕΟΝΤΕΙΑ

Α.

Ἐμόγησα πόλλ' Ὀμήρου
ἀναγινώσκων τὰ ῥαπτὰ
ἔπε'· εἶτα μείζον' ἔσχον
πόνον ἐγκύπτων Πλάτωνος
θαμὰ δυσκρίτοισι δέλτοις.
Σὺ δὲ μυστήρια διφῶν
Φύσιος φίλων ἄριστε,
προπέτασμ' Ἰσιδος εἰκοῦς
παρελεῖν ἄκραντα πειρᾷ
ἔσαιέτ' ἄδερκτον ὄψιν
κατιδεῖν θεᾶς βροτός περ.
Τί τοσαῦτα δεῖ πονοῦντας
σκοτοδιναῖαν, ἑταῖρε,
βιότου δὲ τερπνὰ φεύγειν;
Ἄγε δὴ ῥόδοις μέτωπον
πυκάσαντες εὐπνόοισιν
ἀναμέλπωμεν Λυαῖον
γάνος ἀμπέλου σκύφοισι
θάμ' ἀμυστίζοντες ἡδύ.
Πολὺ κρεῖσσόν ἐστιν οἶνον
πλατάνοις ὑπ' εὐσκίοισι
κυαθίζειν σὺν ἐταίροις
πολυανθέμῳ τ' ἐν ἄλλει
σὺν ἀβραῖς κόραις ἀθύρειν
ἀμέριμνον, ἢ σκοτοῦσθαι
ἀνελίσσοντά με βίβλους.¹

¹ Εὐρίσκονται ἔν τισι τῶν ἀνακρεοντείων καὶ δύο πρῶται τῶν
στίχων βραχεῖαι συλλαβαὶ εἰς μίαν μακράν ἡνωμέναι.

B.

Στέφας ῥόδοις μέτωπον
 χέρας ὀπλίσας τε μεστῶ
 οἴνου σκύφει φιλοίστρω
 σπένδω θεῶ Λυαίῳ.
 Τὴν βάρβιτον δὲ χερσὶ
 λαβὼν ἐμῆς ἐταίρης
 τὴν καλλονὴν αἰεῖδω.
 Θέλεις ἀναπλάσω σοι
 εἶδος καλῆς κορίσκης;
 Φυῆς μὲν οἱ τὸ μέτρον
 μέσον πέφυχ', ὁ δὲ χρῶς
 ἔκλευκος ὥστε λύγδου.
 Τύπος δὲ τοῦ προσώπου
 καὶ ῥυθμός οἱ τραχήλου
 καὶ στέρνον εἰσὶν οἷα
 ἀγάλματος Κυθήρης.
 "Ομηρος δ' εἶπεν ἄν μιν
 ὄφεις ἰδὼν βοῶπιν,
 αἷς ἐλλοχῶν ἵησιν
 πικροὺς Ἔρωσ δῖστούς.
 Κοραλλίου δὲ λεπτὰ
 τετύχθ' ἔοικε χεῖλη,
 πειθοῦς ἅ τ' ἐστὶν ἔδρη.
 Τὰ δ' ἄλλ' ἐμῆς ἐταίρης
 ἄρρητ' ἔἴην ἄμεινον·
 οὐ γὰρ θέμις βεβήλοις
 μυστήρι' ἐκκαλύπτειν.

Γ.

Μὴ συκής κράδην μοι
 μὴ μηλέην, ἐταῖρε,

μηδ' εὐθαλεῖς ἐλαίης
 ὄζους φύτευε γλαυκῆς.
 Τίς δὴ κράνων ὄων τε,
 τίς δ' αὖ ῥόας χάρις μοι,
 τίς τέρψις ἐστὶν ὄγχνης;
 Πτόρθους φυτηκόμει μοι
 εὐβότρυας Λυαίου.

Σὺν παρθένοις γὰρ ἄβραϊς
 χαίρω βότρυς πεπείρους
 τρυγῶν τε κάποθλίβων
 γάνος φρενὸς βροτείης·
 τούτου σπάσας δ' ἄμυστιν
 σὺν τοῖς ἐμοῖς ἐταίροις
 βίου σοβῶ μερίμνας,
 χθονὸς θ' ὑπερθ' ἐς οἴκους
 δοκῶ θεῶν πέτεσθαι.

Δ.

Ἄλλοις ὅπλων ἀρέσκει
 κλαγγὴ μάχης τ' ἐν ἀκμῇ
 δεινὸν βρέμουσα σάλπιγξ·
 στόνος δ' ἀποπνεόντων
 ψυχὴν ἐφ' αἰμοφύρτου
 πέδου φρένα σφι τέρπει.
 Ἐμοὶ δὲ ταῦτα τερπνὰ
 οὔτ' ἐστί, μηδὲ τ' εἶη.
 Εὐφραίνομαι δ' ἀκούων
 πληρουμένης κυλίνης
 Βάκχου τὸν ἡδὺν ἦχον,
 λύρην τε τὴν λιγύθρουν
 χρέκων φίλων μετ' ἄλλων.
 ἐν μυρσίναισι δ' εὔδειν

θέλω πέλας διαυγοῦς
 ῥεΐθρου μέλη τανύσας.

Ε.

Φερανθὲς ἤκεν ἄρτι
 ἔαρ, φύσις δὲ πᾶσα
 ὕπνου λυθεῖσα μακροῦ
 ἐγείρεται νέοργος.
 Θάλλει μὲν αὖθις ὕλη
 καινῇ φόβῃ κομῶσα·
 νόμῳ δ' Ἐρωτος εἶχει
 μέλη τ' Ἐρωτος ἄδει
 πτηνῶν γένη πρὸς αὔρας.
 Οὐ τὴν Πρόκνην ἀκούεις
 ἠδεῖαν ἐκχέουσαν
 ἐν μυρσίναισι γῆρυν;
 οὐ κωτίλην ἀκούεις
 χελιδόνα θροοῦσαν
 τὴν Τηρέως πρὶν ὕβριν;
 Οὐκ αἰολόστομ' ἄλλα
 πετεινά, κόσμον ὕλης,
 κλύεις ἰέντα τραυλὰ
 μέλη κλάδων ἀπ' ἄκρων;
 Τί οὐχ, ἐταῖρε, χῆμεῖς
 ὑπ' εὐσκίου κλάδοισι
 δρυὸς κατακλιθέντες
 Ἐρωτα μελπόμεσθα
 πάντων θεῶν κράτιστον,
 καὶ σπένδομεν Λυαίῳ
 οἴνου πλέοις δεπάστροις
 λύνοντι τὰς μερίμνας;

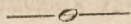
Γ.

Κάλλους με γῆρας ἔλθὼν
 σθένους τ' ἄμερσε γυίων
 τάχους τε τοῦ πάροιθε.
 Πόθον δέ μ' οὐκ ἀφείλεν
 εὐώπιδος κορίσκης,
 οὐκ εὐτοῦ μερίμνας
 πάσας σοβοῦντος οἴνω.
 Ἕδιστόν ἐστ' ἀθύρειν
 σὺν παιδί μοι τερεΐνῃ·
 ἡδεῖς δ' ἔτ' εἰσὶ κῶμοι
 θοῖναι τε καὶ χορεῖαι
 σὺν τοῖς φίλοις ἐταίροις.
 Ἔς τ' ἄν με Μοῖρα φέγγος
 ὁρᾷν ἔᾳ τὸ Φοίβου,
 οὐ παύσομαι φιληδῶν
 Ἔρωτι καὶ Λυαίῳ.

Ζ.

Λευρόν, φίλῃ χελιδών,
 οἶμον πτέρυξι κούφαις
 ψαίρουσα ποῖ πορεύῃ,
 στέγην ἐμὴν λιποῦσα;
 Εὖσοι γένοιτ' ἰούσῃ·
 νέωτα δ' αὖθις ἔλθοις
 νεοττιήν τ' ἐν οἴκῳ
 ἐμῷ πάλιν δομήσαις.
 Εἰ δὲ ξεναγέτου τις
 χάρις παρὰ ξένοισι,
 μέμνησ', ὅταν τὸ Νείλου
 ἵκη κλυτὸν ῥέεθρον,
 ἐμῷ πόσει τάδ' εἰπεῖν

καλῶ Φιλιστίωνι.
 Τί δὴ χρόνον τοσοῦτον
 ἔκδημος ἥς ὀμεύνου
 μένει τέκνου τε πόρρῳ;
 Πῶς οὐ πάτρης πόθος μιν
 οὐδ' ἐστίης πόθ' αἰρεῖ;
 λελησμένος δ' ἄρ' ἡμῶν
 ἐπὶ ξένης ἀλᾶται;
 Γένοιο πρὸς πόσιν μοι
 μάρτυς στεναγμάτων τε
 καὶ δακρύων, χελιδών·
 νεοτιῆς δ' ἐκεῖνον
 δίδαξον ὄρνις ἄνδρα
 κήδεσθ' αἰεὶ γλυκεῖης.
 Ὅταν δὲ χειῖμα λήξῃ,
 γένοιο πομπὸς αὐτῷ
 νοστοῦντι τόν δ' ἐς οἶκον.¹

¹ Τὸ Α'. τῶν ἀνακρεοντείων ἀνάγεται εἰς τὸ εἶδος ἐκεῖνο, οὗ ὁ ρυθμὸς ἐστὶν Ἰωνικὸς ἀπ' ἐλάσσονος· καὶ συνηθέστερος μὲν ὁ ἀνακλώμενος — — — | — — — —, σπανιώτερος δὲ ὁ πολυσχημάτιστος — — — | — — — — καὶ ὁ καθαρὸς — — — | — — — —. Τὰ δὲ λοιπὰ ἑπτὰ ἀνακρεόντεια ἡμιᾶμβυιά ἐστι.

ΠΟΙΗΜΑ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΝ
ΕΙΣ Ν. ΒΥΡΩΝΑ.¹

Τελευτήσαντα ἐν Μεσολογγίῳ ἔτει αωκδ'. μηνὶ Ἀπριλίῳ.

Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι,
πένθιμά θ' ἐσσάμεναι καὶ πένθιμον ὅσσαν ἰεῖσαι·
κάτθανε γὰρ Βύρων δαριστῶν φέρτατος ὕμμι·
κλεινὸς Βύρων ὦλετ' ἀοιδοπόλων ὃχ' ἄριστος,
Βρεττανίης εὖχος, Ὀμοτίμων εὐγενὲς αἷμα,
πιστὸς τληπαθέος φίλος Ἑλλάδος ἥδ' ἐπαρωγός.

Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι.
Ὅν πάρος οὐρανίης ἐθρέψατε παῖδ' ἔτ' ἐέρσης
ἐνδυκέως, οἶμόν τ' ἐδιδάξατε καινὸν ἀοιδῆς,
10 οὐκέτ' ἐνὶ ζωῆς Βύρων πέλετ', οὐκέτι μολπῇ
τέρπει ἐπιχονίους· πεπέδηταί οἱ ὀξεί πότμῳ
γλῶσσα, καὶ οἱ σιγῇ ψυχροῖς ἐπὶ χεῖλεσιν ἵζει.

Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι.
Βύρωνος σιγᾷ καπυρὸν στόμα· τοῦ δὲ μέλισμα
ὑστάτιον, τῷ θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινεν
Ἑλλήνων σφετέρης περὶ πάτρης ἱφι μάχεσθαι,
Ἀλμήεσσι βράχεσσ' ἐπινήχεται εἰσέτ' Ἑλαίου²,
εἰσέθ' ὑπὸ κνημοῖς Ἀρακύνθου παιπαλόνεντος
ὠκυρόου τ' Εὐήνου ἀκούεται ἀμφὶ ῥέεθρα.

¹ Τὸ ποίημα τοῦτο ἐποιήθη μικρὸν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀοιδίου Ν. Βύρωνος· ἔπειτα δὲ ἐπεξεργασθὲν μετεποιεῖται ἐν πολλοῖς.

² Ἑλαῖος, πόλις Αἰτωλίας ἀρχαία μνημονευομένη παρὰ Πωλυβίῳ βιβλ. 4, 65. Ἐκεῖτο δὲ πιθανῶς ὅπου νῦν τὸ Μεσολόγγιον, ἀνθ' οὗ ἐκλαμβάνεται ἐνταῦθα. Ἴδε *Forbiger alle geographie III Band*, 901. Ἡ δὲ φράσις ὁμοία ἐστὶ τῇ τοῦ Θεοφράστου εἰδ. κγ'. 181. παιδὸς ἐπεπλήχεται φωνά.

20 Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι.
 Λυγρὸς ἔχει Βύρωνα κλυτὸν μῶρος· ἐν δ' ἄρ' Ἐλαίφ
 ἀκτῆς παρ' τενάγεσσ' Αἰτωλίδος ἄλγχι λαὸς
 καὶ στρατὸς Ἑλλήνων ἄμοτον μέγαν ἄνδρ' ἀνακλαίει,
 ὃν νόστος ἀργαλήν βιότοιο δάμασσεν ἐν ἀκμῇ.
 Ἦνι κατηφίῳν περιίσταται οἶκον ὄμιλος
 σύμπας οἰχομένου, ποθέων ἐρικυδέα φῶτα,
 ὅς τ' αἰνῶς σφιν ἄρῃ δυσηχέει τειρομένοισι
 τηλόθεν ἦλθε πρόφρων ἐπαμύντωρ νηὶ ταχεῖῃ.

Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι.
 30 Καὶ πάρος ἡμετέρην, Βύρων, πατρίδ' ἤλυθες αἴαν,
 ὀφόμενος μεγάλων πατέρων τέκνα, οἱ σοφίης τε
 ἡγεμόνες μερόπεσιν ἐλευθερίας τ' ἐγένοντο.
 Ἦλυθες· ἀλλὰ βαρὺν τῆμος φέρον υἱες Ἀχαιῶν
 κλοιὸν ἐπαυχένιον, ἐν δὲ ζυῖ δ' ἤματα πάντα
 δείλαιοι ζώεσκον, ἀτσοθάλῳ ἔθνεϊ Τούρκων
 δουλεύοντες ἀνάγκῃ, ἀμήχανον ὄτλον ἔχοντες.
 Τῷ σφιν ἀναλκείην ὠνείδισας, ἄθλιον ἔλκειν
 βουλομένοις μᾶλλον βίον ἢ πότμον εὐκλέ' ἐπισπεῖν.

Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι.
 40 Δριμὺ τόδ' ἐκ σέθεν Ἑλλήνων ἔπλε παισὶν ὄνειδος.
 Καὶ σὺ μὲν, ὦ Βύρων, ἔλιπες πάλιν Ἑλλάδος οὐδας
 ὄψιμον οἰκτίζων ἀνδρῶν γένος, οὓς πατρίς ἦδε
 φῦσε πάλαι σοφίῃ τε καὶ ἡνορέῃ περικλειτούς.
 Ἑλληνας δ' αἰδῶς δύνε φρένας, οὐδ' ἔτι δηρὸν
 δουλοσύνη ἐδόκει σφιν ἀνασχετὴ· ἀλλὰ τάχ' ἀλκῆς
 μνησάμενοι πατέρων Τούρκοις τολύπευον ὄλεθρον.

Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι.
 Ἐξαπίνης ἰαχὴ πολεμήτιος ὥρτ' ἀνὰ πᾶσαν
 Ἑλλάδα γαῖαν ἄρῃς ἔριν δεινὴν συναγόντων.
 50 Δεσμὰ διαβόρηξαντες Ἀχαιῶν υἱες ἀεικῇ,
 αἵψα μάλ' ἐκ σμινυῶν ὅπλ' ἀρήϊα τεύξαν ἰδ' ὕννων.

Σταυροῦ δ' ἀμπετάσαντες ἐς αὔρας σῆμ' ἱεροῖο
 ἠδὲ Φεραίου ἰέντες αἰδοῦ θούριδα μολπῆν,
 ὀθμανοῖς ἐπόρουσαν, ἐλευθερίην ἐρατεινὴν
 ἴφι μάλ' ἀρνύμενοι αἰμορρόαντοισ ἐν ἀέθλοις.

Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι.
 Ἀλβίονα πνοιαί ἐς ὀμιχλήεσσαν ἔνεικαν
 τηλὸς ἐνυάλιον μέλος Ἑλλήνων, ὃ ῥ' ἀκούσας
 θάμβησεν Βύρων· οὐ γὰρ γένος ἔλπετο δοῦλον,
 60 δηρὸν ὑπὸ ζεύγλῃ μογέον χρόνον, ὧδε μάλ' ὧκα
 αὐχέν' ὑπεξερύσσεσθαι, ἀποβῶρήξειν τε λέπαδνα,
 λᾶξ δ' ἐπιβὰν κτενέειν ὑπὸ ποσσὶν κέντορας ὠμούς·
 θυμοδακῶν δ' ἐπέων ἐμνήσατο, τοῖσιν Ἀχαιῶν
 πρῶην ἤκαχεν υἱᾶς ἀεικέα πήματ' ἔχοντας.
 Μνήσατο· καὶ ἔγνω ἅψ Ἑλλάδα γαῖαν ἰκέσθαι,
 λαοῖς μαρναμένοισιν ἐλευθερίης τε ποθεινῆς,
 παίδων τ' ἠδ' ἀλόχων πέρι προφρονέως ἐπαρήξων.

Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι.
 Δέξατο κυδάλιμον πολεμόκλονος Ἑλλὰς αἰοιδὸν
 70 ἔμπαλιν ἰκόμενον· δέξασθε δέ, καὶ Διὸς ὕμμες
 κοῦραι Κασταλίδες, δάφνης τε κλάδους ἐριθηλοῦς
 δρέψασαι ξείνου ξανθὰς ἐστέψατ' ἐθείρας.
 Δέξατο καὶ ὀπλόδουπος Ἑλαίου ἐν πτολιέθρῳ
 Ἑλλήνων στρατιῇ φίλον ἀνέρα καὶ ἐπίκουρον,
 πουλὺ πλέον χαίρουσα μετὰ φρεσὶν ἢ τὸ παλαιὸν
 χαῖρ' ἐπὶ Τυρταίῳ Σπάρτης γένος ἐγγεσήμερον,
 πυθόχρηστος ὅτε σφ' ἀγὸς ἤλυθεν ἔνθεα μέλπων.

Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι.
 Οὐ μείον Βύρων ἐγεγήθειεν, Ἑλλάδα πᾶσαν
 80 Στίλβουσιν λεύσσων ὅπλοις καὶ πάντοθ' ἀκούων
 θούριον ἠϊθέων μεμαώτων ἴφι μάχεσθαι·
 ἀνδρῶν δ' οἱ δέατ' αὖθις ὄρᾱν γένος ἐξ αἰῶος
 ἄλκιμον ἐγρόμενον, τό τ' ἐπὶ Ξάνθοιο ῥοῇσιν,

- ἢ ἐν Θερμοπύλῃς, ἢ ἐν πεδίῳ Μαραθῶνος,
 ἢ πόρῳ ἐν κλεινῷ Σαλαμῖνος βαρβαρικοῖσι
 στίφεισι μαρνάμενον πάρος ἄφθιτον ἦρατο κῦδος.
 Τῷ ῥα μετ' ἀγρομένοις ἐν Ἑλαίῳ ἀνδράσι Βύρων
 στὰς τότε ἔϋπτολέμοισιν ἐὼν πάλι λάζετο μῦθον,
 τῷ σφιν ἀναλκείην ὠνείδισεν· ἡγορέην δὲ
 90 αἰνήσας σφετέρην καθυπέσχετο συνθανέειν σφι,
 πάτρην ῥυομένοις ἐπαμύνων πρόφρονι θυμῷ.

Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι.
 Αἶ, αἶ! ἀλλ' οὐ δηρὸν ἐπηύρετο τῆς δ' ἐπαρωγῆς
 Ἑλλάς δυστλήμων· ταχὺ γὰρ Βύρωνα δυσαλθῆς
 ἡπίαλος κατέμαρψε καὶ οἱ γυῖ' ἀγλαὰ λῦσεν.
 Οὐκ ἐμάραινε τέχνης παιωνίδος ἄλθεα φλογμόν·
 οὐ χραῖσμον νοσέοντι λιταὶ τόσαι εὐχομένοιο
 λαοῦ ὑψιμέδονθ' ὑγίειάν οἱ αὖθις ὀπάσσαι·
 νοῦσος πάνθ' ἀλίωσε καὶ αἰῶνος γλυκεροῖο

- 100 Μουσάων θεράποντα φέριστον ἄμερσεν ἀοιδόν.
 ὦ στυγερῆς αἵσης! ὦ πῆματος ἀλγινόεντος!
 Τὸ ξυνὸν νήσου λαοὺς κίχε ποντομεδούσης
 Ἀλβίονος, ναέτας τε πολυστόνου Ἑλλάδος αἵης.

Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι.
 Εἰνάλιναι νύμφαι, γλαυκοῦ κόραι ὑγροκέλευθαι
 Νηρέος, αἶ Τρίτωσιν ὀχούμεναι ὠκυπόροισι
 λαιψηραὶ πλατὺ χεῦμα καθιππάζεσθε θαλάσσης,
 ἐσπερίην νῦν ὦκα δι' οἴδατος ἔλθετε νῆσον,
 ἄσπετον ἔνθ' ὕδωρ ποταμὸς μέγας εἰς ἄλλα βάλλει.
 110 Νύμφης δ' ἐκόμεναι μηνύσατε Ταμεσίδεσσιν,
 ἡματος ὅττι φάος Βύρων λίπε τηλόθι πάτρης,
 οὐ τ' ἄρ' ἔτι σφείων θέλξει φρένας ἡδὺ αἰείδων.
 Καὶ Τρίτωσι δ' ἄνωχθε κόχλῳ μέλος ἐμβυκανῆσαι
 πένθιμον, ὠκυάλαις σημαῖνον νηυσὶν ἀπάντη,
 ἥσιν ἐπὶ Βρετανῶν περᾶ ἔθνεα μυρία πόντον,

Ὅττι πάτρης σφι μέγ' εὖχος ἐρίκλυτος ὤλετ' αἰιδός.

Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι κλαίετε Μοῦσαι.

Ἵμμες δ' ὄβριμοι ἄνδρες, ὅσοι πτολίεθρον Ἑλαίου
κλεινὸν ἐρυόμενοι πάτρης μεγάλης προμάχεσθε.

- 120 Δεῦτε τάφον Βύρωνος ὀρύξατε μουσοπόλοιο
Βοζάριος Μάρκοιο πέλας τάφου ἀλκιμάχοιο·
καὶ νέκυν ἐγκατάθεσθε χορηφορέοντες ἀπ' ὅσων
δάκρυα θερμὰ φίλω. Παρακείσθω κύδεϊ κῦδος.
Κῦδει ἀπ' ἡγορέης, φρενοτερποῦς κῦδος αἰιδῆς.
Γλαυκῆς δ' ἄμφι τάφον φιτύσατε κύκλω ἐλαίης
πτόρθους καὶ δάφνης Ἑλικωνίου, ἔνθα λιγεῖται
φυλλάσιν ἐνδιάουσαι ἀηδονίδες μινυρῆσι
μολπῆς ἐσσομένοις αἰεὶ ἀνδράσι σημανέουσι
Βύρωνος μεγάλου, λιγυμόλπου τύμβον ἀηδοῦς.

- 130 Κλαυθμοῦ Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιῖσι λήγετε Μοῦσαι.
Ἔσσεται ἡμαρ, ὅθ' ἀγνὸν ἐλευθερίας ἐπὶ πᾶσαν
γαῖαν ἐπαντεῖλαν φάος ἐλλάδα λευγαλέοιο
κυάνεον κεδάσει πολέμου νέφος, ἥδ' ἔλκευ γλυκείης
Εἰρήνης οἷσει καὶ Εὐνομίης καλὰ δῶρα.
Δὴ τότε Ἀχαιῶν υἱὲς Ἀχαιῖάδες τ' ἐπέτειοι
ἐρχόμενοι Βύρωος ἐπ' ἡρίον ὕδατι φαιδρῶ
Κασταλίας ῥανέουσι νεκροῦ κόνιν, ἥδ' ἔκλαδοισι
δάφνης ἐξ ἱερῆς στήλην στέψουσιν αἰιδοῦ.

ΕΛΕΓΕΙΑ

*Εἰς τὸν ἀδελφὸν Ῥήγιον, πεντηκόνταρχον τοῦ ἱεροῦ λόχου
πεσόντα ἐν τῇ κατὰ τὸ Δραγασσάριον τῆς Δακτίας
μάχῃ ἐν ἔτει αὐτά. Ἰουνίου ζ'.*

Carminē fit vivax virtus, expersque sepulcri
Notitiā serae posteritatis habet.

Ovid. epist. ex Ponto.

- Πῶς κεν ἐγὼν ἀγαθοῖο κασιγνήτοιο λαθοίμην
Ῥηγίου, ἀμφὶ πάτρης ἱφὶ δαίκταμένου;
Τίς κεν ὁμοτροφίης καὶ ὁμηθείης κατὰ δῶμα
πατρῶον μνήμην ἐξαφέλοιτο χρόνος;
Ὅφρα μευ ἐν στήθεσσι βιοσσόος ὄρνυτ' αὐτμή,
οὔποτ', ἀδελφέ, σέθεν, λήσομαι οὐδ' ἐθέλων·
σοὶ γὰρ ὁμόγνητος, σοὶ ὁμέστιος ἦδ' ὁμόσιτος,
σοί τε συνεψιῶν ἐν μεγάροισι πατρός,
ἦνυσ' ἐμοῦ βιότου πολυτλήμονος ἥματα πρῶτα,
10 τῶν μνηστis καὶ νῦν ἦτορ λαίνει ἐμόν.
Μνήσομ' αἰὲ στοργῆς τε τεῆς καὶ ἥθεος ἐσθλοῦ·
μνήσομαι ἀγλαΐης καὶ πινυτοφροσύνης.
Ἐξοχα δ' ἀλκῆς τ' ἠδὲ πότμου μεμνήσομαι αἰὲν
κυδροῦ, τῷ κρατερῶς κῦρσας ἐνὶ προμάχοις.
Εὖτε μέγαν ποταμοῖο παρὰ ῥόον Ἱεράσιοιο
κερχναλέῃ σάλπιγξ δεινὸν ἔκλαγξεν ἄρη,
ἦβην δὲ ξυνάγειρ' ἐλληνίδα πάντοθεν ὦκα
φωνῇ Ἀλεξάνδρου δύσπονον εἰς ἄεθλον,
τῆμος ἐῖ πῖσυνος κάσις ἀλκῇ ὀξύς ἀμύντωρ
20 κοινῆς χριστιανῶν ἔσσυτ' ἐλευθερίης,
πεντήκονθ' ἅμ' ἄγων μένεα πνείνοντας ἐταίρους,
αἰζηοὺς πάντας, ἥλικας, εὐγενέτας,

- τῶν ἐπὶ τὰ Ζαγορὴν πατρίδ' ἠϋχεον αἰπήεσαν
 Πηλίου ἐν κνημοῖς, ἡμετέρην πατρίδα.
 Τοῖς ἄμ' Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντους κατένωπα
 ἐλθὼν τοῖα κάσις φθέγγατ' ἀπὸ στόματος.
 Χαῖρ', ἀνδρῶν μέγ' ἄριστε, πάτρης δουερῆς ἐπαμύντορ,
 ἄλγε' ὑποτλάσης πόλλ' ὑπὸ δεσποσύνη·
 » χαῖρε, καὶ ἄμμι νέοις περ ὁπάοσιν ὀδριμοθύμου
 30 Ἄρεος ἐς λυγρὰς ἡγεμόνευε μάχας.
 » Οὐ πάρος ἀνδροφόνον ἐδάημεν χερσὶ σίδηρον
 νωμᾶν, οὐδὲ δύεσθ' αἱματόεντα μύθον·
 » ἀλλὰ βίβλους πτυκτάς τ' ἀνελίσσειν, ἥδ' ἐπὶ χάρτου
 αὐδήεντα γράφειν σήματ' ἐπιστάμεθα.
 » Ἑμπης δ' ἐν στήθεσσι μάχης τ' ἀδαήμοσιν ἄμμι
 θυμὸς μαιμάσσει βῆμεν ἐπ' ἀντιπάλους
 » καὶ σφεας τίσασθαι δηναίης ἐς πατρίδ' αἶαν
 ὕβριος, ἥδ' ἐς ἔδη θεῶ' ἀλιτημοσύνης.
 » Βαρβάρου οὐ δέδιμεν πληθὺν στρατοῦ, οὐλογὰδ' ἵππον,
 40 οὐδ' ἄρα πυροβόλων εὐρυχαδῇ στόματα·
 » ἦνι δ' ὕφ' ἡγεσίῃ πάντες τεῇ εἰμεν ἐτοῖμοι
 ἐν κρατερῷ πολέμῳ πότμῳ ὑπαντιάσαι.
 » Τίς μερόπεσσι βίου δουληΐου ἔπλετ' ὄνησις;
 Τεθναίῃ, δὴν χρὴ ζῆν ὑπὸ δεσποσύνη.
 Τοῖα κάσις, προσέφη. Ὑψηλάντης δ' ἐγεγῆθαι,
 ἄνδρας τ' εἰσορόων, ἄρτι' ἔπη τ' αἴων·
 χειρὶ δ' ἐμόν δειδίσκετ' ἀδελφεὸν ἔκ τ' ἐρέεινεν
 οὔνομα καὶ πάτρην εἶό τε καὶ ἐτάρων·
 ἦνεσε δὲ γνώμην φιλοπάτριδα, καὶ ἐπ' ἐπρότισας
 50 πεντηχόνταρχον θῆχ' ἱεροῖο λόχου,
 στίφρος ἀτρέστου, τὸ παλαιφάτῳ ἴσον ἀρέσθαι
 κείνῳ Θηβαίων κλεῖτος ἔμελλε λόχῳ.
 Ταῦτα σύ μοι μήνυσας, ἀδελφεὲ Ῥήγιε, δέλτῳ,
 καὶ με προσεφθέγξω γράμμασιν ὑστάτιον·

ὕστατίον με τότε προσφέγξαι καὶ μελεδώνην
οἴκου ἐπέσκηψας γειναμένης τε φίλης,
ἢ θ' ἐὼν οὐκέτ' ἔμελλεν ὑπότροπον υἱὸν ιδέσθαι
ξείνηθεν πατρὸς δώματ' ἰόντα πάλιν.

Φεῦ! ὅσσοις κείνην τότ' ἀπ' ὅσσοιν δάκρυσι δέλτον

60 δεῦσα, κασιγνήτου σήματα δεξαμένην.

Ὅσσάκι δ' οὔνομ' ἔκυσσ' ἐπὶ χάρτη χεῖλε' ἐρείδων
καὶ στέρνων στοναχὰς ἐξανειὶς μυχάτων!

Ἐνδοθὶ γὰρ θυμὸς προτιόσσετο πότμον ἀδελφοῦ
ὥκυν ἐν ὑσμίνῃ τηλόθι ἧς πατρίδος.

Μητρὶ δ' ἀνειρομένη με θάμ' υἱέος ἀμφ' ἀπεόντος
δέλτοιο πτυκτῆς κεῦσα τότ' ἀγγελίην,

μὴ φρένα θ' οἱ πτοιήσω ἰδ' ἄσπετα δάκρυ' ὀρίνω,
μνησαμένη αἴσης ἱεμένων ἐς ἄρη.

Αἰθιόπων ἤδη πουλυψαμάθου ἀπὸ γαίης

70 χρυσαυγὲς τρέψας ἄρμα πάλιν Φαέθων,
ἰσοτόμον κύκλον πόλου ἔκετο, ἔνθα περ ἴσα
ἥματα νυξὶ πέλει πᾶσιν ἐπιχθονίοις.

Ἄνθεα δὲ πνοιῇσιν ὑπαὶ λιαρῆς ἀνέτελλεν
ἄδδην γαῖα πιούσ' ἐκ νεφέων νοτίδα,

καὶ λόχμησι δρόσου κεκορημένη ἐν σκιερῇσιν
ἦειδε γλυκερὸν δαυλιάς ὄρνις ἔαρ.

Δὴ τότε δεσποσύνης ἀπεσεῖσατο δύσλοφον ἄχθος
Ἑλλάς καὶ δεινῶν ἤψατο πᾶσ' ἀέθλων.

Δὴ τότ' ἂν Ἑλλάδα πᾶσαν ἀοιδοπόλοιο Φεραίου

80 θούριον ὥρτο μέλος καὶ ἰαχὴ πολέμου.

Οὔρεα δ' ἐσμαράγησεν ὑπ' ἡχῇ θεσπεσίῃφι
καὶ κλαγγῇ τευχέων ὀρνυμένων ἐς ἄρη.

Δὴ τότε σῆς μ' ἐπέλησεν ἐφετμῆς, ὦ κάσι, φωνὴ
πάτρης, ἀθλοσύνην δύσπονον ἀραμένης.

Οὐκέτι δ' ἐμνήσθην πατρῷου ἡδέος οἴκου,
οὐ μητρὸς κεδνῆς, ἣ τέκε μ' ἡδ' ἔτραφεν,

- οὐδὲ κασιγνήτων τε κασιγνητῶν τε τερεινῶν,
οἱ πατρί μ' ἴσα πατρός τῖον ἐνὶ μεγάροις.
Ἀλλὰ με θυμὸς ὄτρυνεν ἀρήϊα τεύχε' ἐλέσθαι,
90 Τούρκοις θ' ὑβριστῆς βῆμεν ἐναντίβιον.
Τῷ ῥα τριηκοσίοισι σὺν αἰζηοῖς ζαγοραίοις
ἐσπόμενος θείῳ¹ βῆν μέγαν εἰς ἄεθλον.
Εἰς ἄεθλον ἔκιον, σωτῆρι θεῷ πολιούχῳ
εὐξάμενος νίκην ἄμμι κλέος τ' ὀπάσαι,
δυσμενέων τ' ἀνδρῶν τίσασθ' ἀθεμίστια ἔργα,
τοῖς ὑπο δὴν λαὸς τρύχετο Θεσσαλίας.
Ἀλλ' οὐχ ὑψικέραυνος ἐμῶν ἐπάκουσε λιτάων,
οὐδὲ μεθ' ἡμείων ὄβριμος ἔστη ἄρης·
Τούρκων γὰρ θρασέων λάβρος στρατός, ἡύτε πόντου
100 θρηϊκίοις ἀνέμοις κύματ' ὀρινόμενα,
Μαγνήτων στίφεσσιν ἐπέσσυτο· τοὶ δ' ὀλίγοι περ
μνησάμενοι ἀλκῆς ἔσταν ἐναντίβιον,
οὐ μάλα δὴν· εἶξαν γὰρ ἐν ὑσμίνῃ πλεόνεσσι
παῦροι, καὶ ὅπλοις χείροσι μαρνάμενοι.
Αἶμα δὲ τῆμος ἔδευσε πολὺ χθόνα καὶ αἰδῆλῳ
πολλαὶ πηλιάδες κῶμαι ὄλοντο πυρί.
Πολλαὶ δ' αὖ κοῦραὶ τ' ἀταλαί, πολλαὶ τε γυναῖκες
σεμναὶ δουλοσύνη ἔμπεσον ἀργαλή.
Ὡς τόθ' ὑπερφιάλων μοι ἀθρεῦντι σχέτλια ἔργα
110 ἐκθρωσκε στηθέων παλλομένη κραδίη!
Πολλάκις ὠρμήθην μέσσον δητῶν ἐς ὄμιλον
ιθύσας θανέειν, μήδ' ὀράαν ἔθ' ὕβριν.
Ἀλλ' οὐ μοι πολλοὶ θέλον ἐς μύθον ἄνδρες ἔπεσθαι,
ὥστε τι καὶ ρέξαι μ' ἐν δαὶ λευγαλή.
Ἐς ζοφερόν δ' αἰδὴν τί κε τις μηδὲν μέγα δράσας

¹ Ταγὸς τῶν ἐκ Ζαγοράς στρατευσαμένων καὶ βουλευτῆς ἡρέθη Ἰωάννης Φιλίππου Συμβανίκου, πρὸς μητρός θεῖος τοῦ τὰ Ἐλεγεῖα ποιήσαντος.

βαίη, καὶ θείη τοῖσι τεκοῦσι γόον;

Τοῖα τόθ' ὤρμαινον φρεσὶν ἔνδοθι διχθὰ μενοινῶν·

ἐντολῆς δὲ τεῆς μνησάμενος προτέρης

ἄψ ἤϊξα δόμονδε πατρώϊον, ὅφρ' ἀποτῆλε

120 θεῖω κινδύνων μητέρα καὶ κάσιας.

Αὐτὰρ ἐπεὶ χρεῖος κατὰ μοῖραν τοῦτ' ἐτελέσθη,

βῆν ἵμεν αὖ ἀνδρῶν ἐς στονέοντα μόθον,

παυροτέρους μὲν ἄγων, ἰωχμοῦ δ' ἰδμονας αἰνοῦ,

οὐδὲ φόνου στυγερὴν ὄψιν ἀτυζομένους.

Καὶ σὺ δὲ τοῖς ἅμ' ἔπευ, ἐτάρων μοι φίλτατ' Ἀμούζα,

ἄλκιμον ἦτορ ἔχων, πιστὸν αἰεὶ τε νόον.

Σὺν δ' ἔθελες θανέειν μοι, ἐλεύθερον ἦμαρ ἐραννῇ

πορσύνων πάτρην καὶ γενεῇ ὀπίσω.

Ἄλλὰ φόβῳ κρυόεντι φρένας δεδονημένοι ἔνδον

130 Μάγνητες, σταδίην φύλοπιν οὐκέτ' ἔτλαν.

οἱ μὲν γὰρ κοίλας δύσαν οὖρεος εἰνοσιφύλλου

βήσας, αἰμοχαρεῖς χεῖρας ἀλευόμενοι.

οἱ δ' ἄρ' ἀπογνόντες σωτήριον ἦμαρ ἰδέσθαι

αὐχέν' ἐν ἀχθηρεῖ ζεύγλῃ ἔθεντο πάλιν.

οἱ δὲ κατασχόντες Τισαίου πρῶνα τρίκραIRON,

ἡμύνονθ' ὅπλοις δυσμενέα στρατιήν.

Τοῖσιν ἐγὼν ἐπίκουρος ἔβην δολέεσσαν ἀλύξας

εἰνοδίην ἀνδρῶν ἄρκυν ἀλιτρονόων.

Τούρκων δ' ἔνθεν ὄμιλος ἀπωσθεὶς ἀγριοθύμων,

140 Παιπαλόεντι ῥίῳ οὐκέτ' ἐπόρθαι ἔτλη.

Ἄλλὰ πόλεις κώμας τ' ἐνιπρήσας ἢ ἀλαπάξας,

καὶ χθόνα φοινίξας αἵματόεντι βρότῳ,

πολλὴν ληϊδ' ἄγων κνημοὺς λίπε Πηλίου αὖθις,

καπνῷ τυφομένους αἰθομένων πολίων.

Ἄρμα θοὸν Φοῖβος κατ' ἀπείριτον αἰθέρ' ἐλίσσων

λείοντα φλογερὸν θῆρα πόλοιο χίχεν.

Ὄχετο δ' ἐκ γαίης πολυανθέμου εἵαρος ὥρη,

- ἤκέ τε βεβριθὸς νῦν σταχύεσσι θέρος,
 εὔτε πάτρης ἡμῖν ἐπὶ λυγροῖς ἀχνυμένοισι
 150 πῆμασι θυμῆρης ἤλυθεν ἀγγελίη·
 κλεινὴν γάρ Πέλοπος Δημήτριος ἔκετο νῆσον
 Ὑψηλαντείδης ταγὸς εὐπτόλεμος,
 συμφύλοις μεμαῶς ἐπαρηγέμεν, οἳ τ' ἀνὰ πᾶσαν
 Ἑλλάδ' ἐλευθερίας ἀμφεμάχοντο φίλης.
 Τοῖ δ' ἀμφ' ἡγεμονῇ μινεπτολέμῳ κεχάροντο,
 καὶ πίμπλαντο φρένας θαρσαλέοιο μένευς.
 Κλητοὶ δ' ἐκ πάσης πολέες ἔβαν Ἑλλάδος ἄνδρες
 τῆμος ἐς Ἀρκαδίας οὔρεα πουλυβότου,
 ἡγεμόνι ζυνῆς ἐντευζόμενοι περὶ πάτρης,
 160 ἢ τ' αἰνῶς πολέμῳ τεύρετο λευγαλέῳ.
 Καὶ αὐτὸς δ' ὦκα προλιπὼν τότε Πηλίου ἀκτάς,
 πόλλ' ἐν ὁδῷ ὑποτλάς ἄλγεα κεῖσ' ἰκόμην·
 καὶ σέ γάρ ὀφθαλμοῖσιν ἐώλπειν, φίλτατ' ἀδελφέ,
 ὄψεσθ' εὐπτολέμῳ κείθι παρ' ἡγεμόνι,
 καὶ στόμα σὸν κύσειν περὶ αὐχένα πήχε' ἐλίξας,
 καὶ θ' ἔψεσθαί σοι πανταχῇ εἰς ἀέθλους.
 Ὡς μοι ὀρειβατέοντι δι' αἵπεια καὶ διὰ βήσσας
 Ἀρκαδίας τότε κῆρ πάλλετο γηθόμενον!
 Ὡς δ' ἄρα Τριχορύφου τρηχὺν τότε κνημὸν ἀνέρπων,
 170 ἢ στρατὸς ἐσκήνου κλεινῷ ὑφ' ἡγεμόνι,
 Πάπταινον κύκλῳ καθ' ὀμιλὸν σ' εἵπου ἰδοίμι,
 ἐν πολλοῖσι φυὴν ἐκπρεπὲ' ἡδὲ δέμας!
 Ἀλλὰ μάτην δίνευον ἀνὰ στρατὸν ὄμμαθ' ἀπάντη·
 σὴν γὰρ ἔην κορυφὴν οὐδαμοῦ εἰσιδέειν.
 Οὐδ' ἀμφὶ κλισίῃ τέτμον σ' ἡγήτορος, ἐνθ' οἱ ἄριστοι
 πωλέσκοντ' ἀνδρῶν ἡδ' ἐτάρων λογάδες.
 Αὐτῆμαρ μενεχάρμη ἀγῶ στρατοῦ ἐνθα προσῆλθον
 Ὑψηλαντείδη, ὃς βραχὺς ἐπλε δέμας,
 ἀλλὰ μέγ' ἐν στήθεσσι δ' ἀτρεμεὲς ἦτορ ἔεργε,

- 180 νωλεμέως φλεγυρῶ ζεῖον ἔρωτι πάτρης.
 Μαγνήτων δ' ἡγγειλ' οἱ πῆματα δεινὰ παθόντων
 εἶνεκ' ἐλευθερίας βαρβάρου ἐξ ἄρεος,
 καὶ μιν ἀμυνέμεναι λιτάνευσ' ἐπίκουρον ἐκείνοις
 πέμψαντα στρατιὴν τηλεβόλοις σὺν ὅπλοις.
 Προφρονέως δ' ἄρ' ἐκεῖνος ὑπέσχετο ἄμμιν ἀρῆξειν,
 εὐρὺ ἐπὴν τεῖχος τὸ Τριπόλῃος ἔλοι.
 "Ἐλπετο γὰρ τότε πουλὺν ἐν Ἴσθμῳ λαὸν ἀγείρας
 συμπάσης δηϊούς Ἑλλάδος ἐξελάσαι.
 Τῷ ῥ' ἔγνω μῖμνεν τόθι δέγμενος ὀππὸθ' ἀλφῇ
 190 χερσὶν ὕψ' Ἑλλήνων τειχιόεσσα πόλις.
 Πολλάκις ἔνθα μένων ἰωχμὸν ἔδυν στονόεντα
 ἀνδρῶν, καὶ κρυερῆς ἀντεβόλησα μάχης.
 Οὐδὲ γὰρ ἡελίος ποτ' ἐδύσετο, πρὶν δὴ Ἀχαιοὺς
 Τούρκοις συμβαλέειν αἱματόεσσαν ἔριν
 σφῆς ἀμφὶ ψυχῆς τε φίλων τ' ἀλόχων τεκέων τε,
 δυσπονέος νίκης ἡδυτάτων ἀέθλων.
 "Ἐνθα ποτὲ κλισίῃνδε μάχης ἐκ δυσκελάδοιο
 ἄψ ἀνιῶν τρηχὺν Τρικορύφοιο πόδα,
 ἡίθεον κοῦρον ἐνὶ τεύχεσιν εἰσενόησα
 200 ἐντροπαλιζόμενον καὶ μ' ὀρόωντα θαμά.
 αἰψα δ' ὄγ' ἄσσον ἰὼν πάτρην μ' ἐρέειν· ἰδ' ἀκούσας
 ἡδὺ τι με βλεφάροις εἴσιδεν ἡδ' ἔφατο·
 οὐκ ἔτεδὸν φίλον ἔνθα Φίλιππον δέρκομ' ἑταῖρον,
 Τῷ πάτρην ξυνὴν παιδοσύνην τ' ἔλαχον;
 Τοῖ' ἐνιδῶν εἰπόντι, Γεώργιον αὐτίκ' ἐπέγνων.
 Συμποιτητὴν πρὶν, τὸν Γαλάτην ἐπὶ κλῆν.
 Δειρὴν δ' ἀμφιχυθεὶς καὶ χεῖλεσι χεῖλεα μίξας,
 Τρίς μιν ἔκυσσ', ἀταλῆς ἡλικίης ἔταρον,
 καὶ προσέφη·ν· πόθεν, ὦ φίλ', ἐς οὔρεα παιπαλόεντα
 210 ἵκευ Ἀρκαδίας; Τίς δὲ χρεῶ σ' ἄγαγεν;
 » "Ἡδεα γὰρ τ' ἀπόδημον ἐόντα σε καὶ τ' ἐπὶ πόντου

ἀκταῖς εὐξείνου ζῶντα κατ' ἐμπορίην·

» Τῷ ῥ' οὐκ ὠϊόμην σε μετὰ στρατῷ ἐνθάδ' ἰδέσθαι
ἀνδροφόν' ἀμφ' ὧμοις τεύχε' ἔχοντ' Ἄρεος.

Δεξιτερῆς δέ με κεῖνος ἐλὼν πέλας εἶς' ἐπὶ πέτρῃ
καί μοι ἔκασθ' ἐξῆς ἔννεπ' ἀνειρομένῳ.

ἔννεπεν, ὥς λαὸν χριστώνυμον ἐξερύσασθαι

Τούρκων ἀργαλέης δεσποσύνης ποθέων

220 σοί, κάσι, σὺν πολέεσσιν ἅμ' ἔσπετο ἡθίοισιν
ἐς πόλεμον, πιαρὴν δ' αἴαν ἵκεσθε Δάκων.

Ἐννεπεν, ὥς ὑμέας ὑπεδέξατο κύδιμος ἀρχός,
καὶ ἱερῷ τίσας ἐγκατέταξε λόχῳ·

ἔννεπεν ἐλλήνων φιλαέθλων θούριδά τ' ἀλκὴν
πάντοθεν ἀγρομένων πιστὸν αἰεὶ τε νόον·

εἶπε δολοφροσύνην Βλαδιμηρέσκου κακοπίστου
καὶ Σάββα, κάκ' ἀγῶ μησαμένων σφετέρῳ.

Ἐννεπε δ' ἀτρεμίην τε μένος θ' ἱεροῦ λόχοιο,
αἰῖδιον βιοτῆς κλεῖος ἀμειψαμένου.

Τοῦτ' ἔπος ἐποίησεν ἑμοῖς ἐν στήθεσι θυμόν,
καί, εἵ μοι ζώεις, ἄνδρ' ἐρέεινα φίλον.

» Ζώει. κεῖνος ἔφησε, τεὸς κάσις· οὐ γὰρ ἔοικε
τεθνάμεναί με λέγειν τὸν πρὸ πάτρης φθίμενον·

» Ζώει ἐνὶ μακάρεσσι μακάρτατος, οὐνεκα λαοῖς
ἔπλετ' ἐλευθερίας πιστὸς ἀεθλοφόρος.

» Ζώει ἐνὶ στομάτεσσιν ἑῶν ἐτάρων περιόντων,
οἷτ' ἀγάσαντ' ἀρετῆς κεῖνον ἰδ' ἡγορήης.

» Ὡς γὰρ ἐν ὑσμίνῃ πουλὺν φόνον εἰσενόησεν
Ἑλλήνων στρατιῆς, ἥτ' ὀλίγῃ πολέσιν

240 » μαρναμένην δηῖοισιν ἐτείρετο, χάζετο δ' ἤδη,
τοῖ' ἐπιθαρσύνων φθέγξαθ' ἐοὺς ἐτάρους.

» Ἄνέρες ἔστε, φίλοι· μὴ δὴ γένος αἰσχύνωμεν,
φειδόμενοι ψυχέων, ἀλλὰ πάτρης ἐρατῆς

» ἐνθάδ' ἀμυνόμενοι προθάνωμεν· δὴ γὰρ ἄμεινον

- θνήσκειν ἢ ἐ βίον δούλιον αἰὲν ἄγειν·
 » ὥς εἰπὼν ὥτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἐταίρων.
 Ἔς δηϊούς δὲ μέσους εἵκελος ἀστεροπῇ
 » ἔμπεσε σὺν παύροισιν, ἐπιστροφάδην τ' ἐδάϊζεν,
 ὄφρ' ἔθανεν καὐτὸς συχνὰ μάλ' οὐτάμενος.
 Λυγρῇ ἐπ' ἀγγελίῃ τῇδ', ὧ κάσι, σοῖο φόνοιο
 250 πόλλ' ἄμβλυσαν ἐμῶν δάκρυ' ἀπὸ βλεφάρων.
 Ἄνδρὸς δ' αἵψα φίλου καὶ ὁμίλου νόσφι λιασθείς,
 κλαῖον ἀδελφείου πότμον ἐπιστενάχων.
 Ἦ δὴν Τρικροῦφου κατ' ἐναύλους οἶος ἀπ' ἄλλων
 πλαζόμενος, σόν, ὅμαιμ', οὐνομ' ἀποιχομένου
 ἤπυον αἰάζων· ἤχῳ μούνη δ' ἀπὸ πετρῶν,
 ἀντίφθογγον ἴει καὶ γοερὴν μοι ὄπα.
 Μυρομένῳ μοι ἔδῃ γλυκερὸν φάος ἡελίοιο,
 εὖ τε δὴ ἐμνήσθην ἅψ ἱμεν ἐς κλισίην.
 Τὴν δ' οὖν ἀκροκνεφῆς ἰκόμην πάλιν, ἔνθα γε σίτου
 260 ἀδδηκῶς καμάτῳ τυτθὸν ὅσον πασάμην·
 ἐτραπόμην δ' ἐς ὕπνον λαθιπήμονα, δῶρον ἀρητὸν
 ἐκ θεοῦ ἀνθρώποις θυμὸν ἀκηχεμένους.
 Ὡς δ' ἄρ' ἐμῷ πτερύγεσσι κελαιναῖς ὅσσ' ἐκάλυψεν
 ὕπνος, καὶ δνοφερὸν κῶμ' ἐπέδησε μέλη,
 ἐννύχιος κνώσσοντι παρέστη μοι ἐν δνειρῷ
 Ῥήγιος ἡνορέῃ τ' ἀγλαίῃ τε πρέπων,
 σταυρὸν ἐπὶ στέρνῳ παγχρύσειον, ἐν δ' ἄρα χειρὶ
 δάφνης ὄζον ἔχων, κόσμον ἀεθλοφόρων.
 Ἦδὺ δ' ἀπὸ βλεφάρων με δεδορκῶς, μείλιχον αὐδὴν
 270 ἤκεν ἀπὸ γλώσσης τοῖά τέ μοι προσέφη.
 Εὐκτὸν ἔην γε λίην μοι, ἀδελφεέ, πατρός ἐς οἶκον
 νοστήσαντι πάλιν φοινίου ἐκ πολέμου
 μητρὸς δεξιτερὴν καὶ ὁμαίμων χεῖλεα κῦσαι,
 ῥέξαι θ' ἱρὰ θεῶ ῥύσια πανσθενεί.
 Ἄλλ' οὐμοὶ κρηῆναι ἐπεύαδεν ὑψιμέδοντι.

τοῦτ' ἔλδωρ, λυγρῇ δ' ἐν δαί τῇλε πάτρης
τέρμ' ἔλαχον βιότου προμαχίζων δυσμενέεσσι
χριστιανῶν γλυκερῆς εἵνεκ' ἐλευθερίας.

Ἄλλὰ σὺ μή τι λίην ἐμόν, ὦ κάσι, μύρεο πότμον.

280 Μῆ δῆτ'· οὐ δακρύων ἄξιός εἰμι θανών.

» Οὐκέτι γὰρ δοῦλος κεκλήσομαι· οὐκέτι Τούρκων
ὄψομ' ἀτασθαλίας, οὐδὲ πάτρης δόυνας.

» Σῶμα μὲν ἀκτερέϊστον ἐπὶ χθονὸς ἐκπρολέλοιπα
τῇλε, Δραγασσανίου κείμενον ἐν πεδίῳ·

» ἐνθ' ἄρ' ἐμόν θήρεσσιν ἔλωρ δέμας ἔσσεται ὠμοῖς,
ὅστέα δ' αὖ πύσει ὑγρὸν αἶεις ἄνεμος.

» Αὐτὸς δ' ἐς μακάρων πεδί' ἤλυθον, ἐνθα σὺν ἄλλοις
ἀθλοφόροις ἀέθλων ἡδὺ λέλογχα γέρας.

Μῆ μ' οὖν κλαῖε, Φίλιππε· πατρῷον ἄμφεπε δ' οἶκον,

290 μητρὸς τ' ἡδ' ἀπαλῶν κηδόμενος κασίων.

» Αὐτὰρ ἐπεὶ κεν πάτρη ἐλεύθερον ἡμαρ ἰδῆται,
λήθῃ μὴ δοίης οὔνομ' ὀλέσθ' ἐμέθεν·

» ἀλλὰ Σαωτῆρος περὶ νηῶ κίονα βαιὴν
στῆσαι, μνῆμα τεοῦ Ῥηγίου ἐξοπίσω.

Ὡς ἄρα φωνήσαντα φίλον κάσιν ἀμφοτέρησιν
ἔθυσ' ἀμφιβαλεῖν χερσὶν ὀρεζάμενος.

Ἄλλὰ μάτην· εἴθαρ γὰρ ἀπέπτατο νύκτερος ὄψις,
σὺν δὲ καὶ ὕπνος ἐμῶν ἔσσυτ' ἀπὸ βλεφάρων.

Αὐδὴ ἀνεγρομένῳ μοι ἔναυλος ἔτ' ἔπλεν ἀδελφοῦ,

300 Ῥεῦσάν τ' ἐξ ὄσσων αὐτόματ' αὖ δάκρυα.

Ἄλλ' ἐμόν οὐκ ἄλγος θυμὸν τόσον, ὥς τὸ πάροιθεν,
ἀμφὶ κασιγνήτου δάπτε καλῶ θανάτῳ·

καὶ γὰρ ἐν ἑλπωρῇ θαμινῆς παραμύθιον ἦεν
ὄψιος ἐννυχίου προσφιλέος κάσιος.

Ἥ θαμά, Ῥήγι', ἔπειτα δι' ὀρφναίης σε καθ' ὕπνον
ἔδρακον αὖ νυκτός, φθέγμα τ' ἄκουσα τεόν·

οὔτω δ' οὐ ποτ' ὀπωπά σ' ἐναργέα, ὥς ὅτ' Ἀχαιῶν

- ἐν συνόδῳ δαίμων ἔχθιμος ὥρσεν ἔριν,
 σὺν δ' Ἑλληνας ἔηκεν ἐριζέμεν Ἑλλήνεσσιν,
 310 ὄρκους ἡδὲ δίκην μηκέτ' ὀπιζομένους,
 σφᾶς τ' ὥτρυνε γένος δίχα τέμνειν, ἀλλοδαποῖσιν
 ἔνδαπίοις τ' ἴσῃν αἴσαν ἀναινομένοις.
 Ἀσχαλόων γὰρ ἐμὸν τότε ἔβην πάλιν ἐκ συνόδοιο
 οἶκον, ἰδ' ἐκλίνθην δαιτύος ἀψάμενος.
 Ἐν δ' ὕπνῳ πτολίεθρον Ἀθηναίης ἐδόκησα
 ἐκπρολιπών, Δακίης αὐτίκα πυροφόρα
 ἐλθέμεναι πεδί', ἐνθ' ἱερὸς λόχος ἀντία Τούρκων
 Μαρνάμενος κυδρὸν πότμον ἐπέσπε πάρος.
 Κεῖσ' ἐλθὼν ἔστην ἡδ' ἄθρεον εὐκλέα χῶρον,
 320 καὶ τρεῖς αὔσα κάσιν Ῥήγιον ἐκκαλέων.
 Σμερδαλέον δ' αἰφνης μυκήσατο σειομένη χθών
 νειόθεν ἐκ θεμέθλων, τηλεθόωσά τ' ἄφαρ
 ἔκπαγλον ροίζησ' ὕλη κύκλῳ· ὑπόθι δ' αἰθῆρ
 ἔκτυπε δινηθεῖς αἰθαλόεντι βέλει.
 Ἐπτηξ' ἡδὲ κύκλῳ παπτήνας ἔδρακον οὐδας
 πυκνὰ διῆστάμενον, σὺν δέ τ' ἐγειρομένους
 ἄνδρας ὑπὲκ γαίης τευχήρεας, οἷς ἐνάρημος
 ἐσθλὸς ἀδελφεὶδς Ῥήγιος οὐμὸς ἔην.
 Πάντες ἔσαν λύθρῳ πεφορυγμένοι, εἰσέτι πᾶσι
 330 φοίνιον αἶμ' ἐλκέων κήκιεν ἐκ βαθέων.
 Ἐγὼ δ' αἰψά με κεῖνος, ἔειπέ τε· ὦ φίλ' ὁμαιμον,
 τίπτ' ἄρ' Ἀθηναίης ἀγλαὸν ἄστυ λιπών,
 ἀλκῆς θ' ἡμετέρης ἐπιμάρτυρα πὰρ ῥόον Ἰστρου
 τόνδ' ἴξαι χῶρον καὶ τάφον ἡμέτερον;
 Οὐ μὲν ἔνθα θνήσκοντες πρὶν ἔσεσθ' ἐφάμεσθα
 ἡμαρ, ὅθ' Ἑλλήνων κοινῇ ἐνὶ ξυνόδῳ
 Ἑλλάδι θέσθ' οὐρόν τις τλήσεται Ὀθρυν ἰδ' Ὀλπην,
 Βαιὴν κάρτα τιθεὶς τὴν πατρίδ' ἐκ μεγάλης.
 Οὐ Πέλοπος μούνη γε παλαιγόνου ἀμφιρῦτη χθών,

- 340 οὐ κεχροπὶς χώρη καὶ πέδον ἄόνιον,
οὐ Λοκρίς, οὐκ Εὐβοία βοτοῖς φίλη, οὐκ ἐριβῶλαξ
Φθίη, ἀρηϊφίλων τ' οὔρεα Δωριέων,
οὐ Φωκίς στυφελή, οὐκ Αἰτωλῶν κλυτὸν οὔδας,
οὐδ' αὖ Ἀκαρνάνων γαῖα σιδηροφόρων,
οὐχ ἄλὸς αἰγαίης περίκλυστοι κύμασι νῆσοι,
οὐ ταῦτ' ἔσθ' Ἑλλάς, τῆς προμαχεσσάμεθα.
Πουλὸ προσωτέρω ἄμμι τεθείσθων πατρίδος αἵης
τέρμονες, ὅφρ' Ἑλλάς πανταχῇ ἄμμιν ἔη,
ὅπου φθογγὴ ἀκούετ' ἀχαιϊάς, ἥ νόος ἀνδρῶν
- 350 ἐλληγνίζει· ἐπεὶ καὶ τόδ' ἄλις δύναται.
"Ὡς εἰπὼν σίγησε κάσις, ἐπὶ δ' ἱάχον ἄλλοι·
ἔμπαλι δὲ χθὸν' ἔδου στῖφος ἅπαν νεκύων.
Αὐτὸς δ' ἐξ ὕπνου ἐγρόμην πάλι καὶ τὸν ὄνειρον
θαύμαζον καθ' ὕπαρ φρεσὶν ἀνασκοπέων·
Χαῖρέ μοι, ὦ κάσι, καὶ νυχίοις θαμινῶς ἐν ὀνείροις
ἔρχεό μοι, λωφῶν τοῦδ' ἄχεος κραδίην.
"Ἐρχεο· μή με λίπης, ἔς τ' ἂν πλήσας βιότοιο
μέτρα, μόνην βῆω σὴν μάλα γηθόμενος.
Τόφρα δ' ἔγωγε τῆς μεμνημένος αἰὲν ἐφετμῆς,
- 560 λῆσθιν σεῖο πάτρην οὐ περιόφοι' ἔχειν.
Ἄλλὰ στήλην μὲν σοι ἀνιδρύσω περὶ νηῶ
ρύστου ἐπουρανίου σήματος ἄγχι πατρός,
εὖτ' ἂν ἐλευθερίης ἐρατὸν φάος εἰνοσιφύλλου
Πηλίου ἀντείλῃ δενδροκόμοις ναέταις·
νῦν δέ σοι ἐξ ἐμέθεν μνημῆϊον εἰσαεὶ ἔστω
ἡβαιὸν ῥαπτῶν τοῦτο πόνημ' ἐπέων.
Ἄνδρὸς γάρ τ' ἀρετὴν θῆκ' αἰεΐζων ἀοιδή,
Καί μιν ἀρίγνωτον τεῦξεν ἐπερχομένοις.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

πρὸς τὸν ἀδελφὸν Δημήτριον τὸν ἐπικαλούμενον Γυαλάρ
ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς μητρός, ἔτει αὐγ'.

» . . . Est quaedam flere voluptas:
Expletur lacrimis egeriturque dolor.
Ovid. Trist. lib. 1,3.

- Φίλτατέ μοι κασίων Δημήτριε, ἥ μάλα λυγρὴν
ἐξ ἐμέθεν ταύτην πεύσεαι ἀγγελίην.
Μήτηρ, ἥθ' ἡμέας τέκε καὶ ἀτίτηλ' ἐπέχουσα
μαζόν, τόνδ' αἰῶν' ἔκλιπεν οἰχομένη.
Ἐκλιπε τόνδ' αἰῶνα καὶ ἡματος οὐκέτι κείνη
δέρεται ὀφθαλμοῖς ἡδὺ βροτοῖσι φάος.
Ἐκφυγε μὲν ζωὴ φαιδρῆς τὸ πάροιθεν ὀπωπῆς,
Ἦν ἴδομεν πρώτην ἐς βίον ἐρχόμενοι·
ὄμματα δ' οἱ βλεφάροισιν ἐς αἶν συγκεκάλυπται,
10 πολλάκι δακρύσαντ' ἄλγεσιν ἡμετέροις,
πολλάκι τ' ἀστράψανθ' ὑπὸ γήθει, ὅπποτε δαίμων
ἄμμιν ἐπιπνεῖσκ' οὖριος ἐν βιότῳ.
Χεῖλεα δ' αὐτε μέμυκε, τὰ πολλάκις ἄμμε φίλησε,
τάρπε τε μελιχίοις ἄμμι λόγοισι νόον.
Οὐκέτι βῆμ' αἴω μητρὸς κατὰ δώματ' ἰούσης,
οὔτε κελευούσης τοῖς θεράπουσιν ὅπα.
Ἐξέπτῃ σεμνῇ κείνης σκιῇ, ἔνθα λιποῦσα
οἶόν μ' ἐν μελάθρῳ δάκρυσι λειβόμενον.
Καὶ σοὶ δῆ, τριπόθητε, κατ' ὅσων δάκρυα πολλὰ
20 αἰδοίης ρεύσει μητέρος ἀμφὶ μόρῳ.
Ἄλλ' οὐ τόσσον τῇλ' ἀπεόντα σ' ὀίμαι ἄλγος
ἔξειν θυμῷ, ὅσον τὸν παρεόντ' ἔμ' ἔχει.
Θνήσκουσαν γὰρ ἐμοῖς ἴδον ὀφθαλμοῖσιν ἐκείνην,

- τῆς περ ἔμοιγ' ἐπὶ γῆς φίλτερον οὐδὲν ἔην.
 Ὁμισύ μου τέθνηκε θανούσης μητέρος ἐσθλῆς,
 ἥ δὴ μοι γλυκεροῦ αἰτίη ἔπλε βίου.
 Οὐδ' ἄρ' ἔθ' ἡδὺ μένειν μοι ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ,
 εἰμὴ γ' εἵνεκα σεῦ, ὦ τριφίλητε κάσι.
 Πολλάκις ἡμετέρῃ σέθεν ἐμνήσθη νοσέουσα
 30 ἔνδακρυς μήτηρ καὶ σ' ἐπόθησ' ἰδέειν.
 Πολλάκι μ' ἀμφὶ σέθεν μύχιον στενάχουσ' ἐρέεινεν,
 υἷα περιπτύξαι χερσὶ λιλαιομένη,
 καὶ πύματον κῦσαι καὶ ζῆθί σοι ὕστατον εἰπεῖν,
 ὀλβί' ἐπευξαμένη πάντα σοι ἐν βιότῳ.
 Ἄλλ' ἔφθισε δέμας νοῦσος κακὴ ὥκα γεραιὸν
 πρὶν σοι μηνῦσαι γειναμένης με πόθον.
 Νῦξ πέμπτη νοσεούσῃ ἐπήλυθε, τήν οἱ ἔσεσθαι
 ἰητροὶ ζωῆς ἱστατὴν ἔφασαν.
 καὶ τότε μιν λεχέεσσι παρήμενος ἀμφεπονεύμην
 40 Σὺν κασίεσσι, πικρῷ δαμναμένην πάθει.
 Νυστάξας δ' ἔβριξ' ἐπὶ θώκῳ, τυτθὸν ἐρέϊσας
 χειρὶ κάρη, κραδίην ἔνδοθεν ἀχνύμενος.
 Ἦνίκα δ' ὀρθροβόας τὸ πρῶτον ἄεισεν ἀλέκτωρ
 Ἦὼ μηνύων ἄρμα τιτυσκομένην,
 αὐδὴν μητρὸς ἄκουσα καὶ ὄρθιος αὐτίκ' ἀνέστην,
 καὶ παλάμην ἰσχων δεξιτερὴν παλάμη,
 ὅττεο χρητίζοι μιν ἀλυκταίνων ἐρέεινον.
 Ἦδ' ἄρα μοι βληχρῇ φωνῇ ἔειπε τάδε.
 Ἐγγύθι μοι βιότου πέλεται τέλος, ὦ φίλε τέκνον,
 οὐδ' ἔτ' ἐγὼν αἰγλήν ὄψομαι ἡελίου,
 οὔτε μοι ἡελίῳ ἴσ' ἡδέα φάεα τέκνων.
 Εἴμι δὲ πρὸς πλάστην καὶ πατέρ' οὐράνιον,
 ὅς τέ μοι ἰλήκοι πάνταρχος ἀναξ, ἅτάρ ὕμμι
 ὀλβια πάντα πόροι σὺν δολιχῷ βιότῳ·
 τοσσόνδ' αὐδῆσασα χέρ' αἰτήσαντι φιλῆσαι

- δεξιτερὴν μοι δῶκ', ἐς δὲ πόλον φάεα
 σθεννύμεν' ὑψόσ' ἄειρε καὶ οὐρανίῳ παρέδωκε
 πατρὶ πνεῦμ' ἄγνόν τοῦδε λυθὲν βίότου.
 Εὐθὺς ἔπειτ' ἄρρητος ἐπ' ὠχρὴν ὧπα γαλήνη
 65 ἐξεχύθη νεκρῆς καὶ χάρις ἀμβροσίη.
 Ἦδὺ δ' ἄρ' οἱ μείδημ' ἐπὶ χεῖλεσιν ἔζετ' ἀναύδοις,
 οἶον λευσσούσης νῦν ἔδος εὐσεβέων.
 Τρὶς τότε' ἔκυσσα πάλιν χέρα μητέρος ἡδὲ μέτωπον
 ῥυσὸν γεισθαρεῖ γήραϊ καὶ ὀδύνῃς.
 Πνεῦμα δ' ἀφιπτάμενον τοῦ σκήνεος ἑλλιτάνευσα
 Μὴ λήθης πιέειν οἷς ἐπὶ παισὶ πόμα,
 ἀλλ' ὑπὲρ ἡμείων θεῶ εὐχεσθ' ἡδὲ παρεῖναι
 ἄγγελον ἐν βίῳτῳ ἅμμιν ἀλεξίκακον.
 Τί πλέον ἀμφὶ πότμῳ μητρὸς λέγω; ἐκτερέϊξα,
 70 ὥς θέμις ἐστί, νέκυν καὶ νόμιμα φθιμένων
 πάντα πρόφρων ἐτέλεσσα· τάφῳ δ' ἄρα σῆμ' ἐπέθηκα,
 φράζον κεκλιμένης οὔνομα καὶ γενέθλην.
 Ἦματι δ' ὀγδοάτῳ πάλι μητέρος ἡρίον ἐλθὼν,
 ἄνθος ἀναβλαστὸν χώματος ἠὺγασάμην.
 Καινὴν δ' ἐκ νέκυος ζωὴν προσέειπα φανεῖσαν,
 ἀθανάτου ψυχῆς σύμβολον ἡμετέρης.
 Καὶ θαλέθον δρέψας ἔρσης τέκος ἡελίου τε,
 ἔστεψ' εὐσεβέως εἰκόνα γειναμένης,
 80 τὴν ὀρόων δοκέω αὐτὴν ἔτι μητέρα λεύσσειν,
 οὐδ' ἀπαμερθῆναι δαίμονος οἰκοσίου.

ΑΝΑΧΩΡΗΣΙΣ

Donec eris felix, multos numerabis amicos
tempora si fuerint nubila, solus eris.

Ovid. Trist. a. 9.

- Χαῖρε, πόλις Θησῆος, ἀνάκτορα, χαίρετ', ἀγητά,
ῥῆμαί τ' εὐρεῖται καὶ δόμοι ὑψόροφοι,
καὶ ἀγοραὶ θορύβου ἀνάπλεοι, ἀπλέτω ὄχλῳ
στεινόμεναι, χλιδή τ' ἀστυκὴ ἡδ' ἀβρότης.
5 Χαίρετε, καὶ ἔδραι βουλευφόροι· ἔρρετε δ' αὖτε
δεινὰ ἐριθεῖαί τ', οὐλόμεναί τ' ἔριδες.
Οὐδέν μοι χρυσοῖο καὶ ἀργύρου ἔπλετο ἦδος·
τιμῶν ἡδ' ἀρχῶν οὐκέτ' ἐπιστρέφομαι.
Σὺν τούτοις σχολιῶν ἀγχίστροφον ἐρρέτω ἦθος
10 ἀνδρῶν, ἐξαπάται τ' ἡδὲ δολοπλοκίαι,
καὶ διχόμυθος γλῶσσα καὶ ἐν στέρνοις ἀχάριστος
φρήν, καὶ ἀπιστίη, καὶ κακοφραδοσύνη,
χείλεά τε ψεύδορκα, χέρες τε φιλόκλοποι ἀνδρῶν,
ἡθέων τε θράσος καὶ ἀσιφροσύνη.
15 Πηλίου εἴμι πάλιν καταειμένου οὖρεος ὕλη
κνημοὺς εὐύδρους καὶ σκιόεντα νάπη,
ἐνθ' ἄρ'· ὑπὲκ λαγόνων μητρὸς πάρος ἐς φάος ἐλθὼν
εὐκχηλος βιότου πρῶτα διήνυσ' ἔτη.
Κεῖθι δ' ἐρημοφίλης καὶ ἀγεΐτων ζήσομ' ὀπίσσω,
20 ἀγροῦ θυμαρῇ βαιοῦ ἔχων μελέτην.
Κεῖθι σάλον βιότου πολυκύμονος ἐχθρὸν ἀλύξας,
νῆνεμον ἐκ ῥοθίων δύσομαι ἐς λιμένα.
Οἰκίδιον κεῖθι στέρξω βραχύ, ἄλκαρ ἀητῶν
ψυχρῶν καὶ ὄμβρων καὶ θερινῆς ἀλέης.
25 Κεῖθι φυτηκομένων παμμήτορα γῆν θεραπεύσω
τὴν καὶ μισθοδότιν πᾶσι δικαιοσύνην.

- Κεῖθι μοι ἀνδράχνην καὶ ἄνηθον κῆπος ἐπ' ἡμαρ
 δαῖτα λιτὴν ὀπάσει καὶ χλοερούς κυάμους,
 στυτλά τε καὶ λαθύρους, καυλοὺς κράμβης κινάρας τε
 30 καὶ λαχάνων ἄλλων καὶ χεδρόπων γενεήν.
 Δένδρεα δ' αὐτόθι μοι παντοίην οἶσει ὀπώρην,
 παντοίην μῆλων ἀκροδρύων τ' ἰδέην·
 αὐτὰρ ἔριστάφυλοι πολυγλεύκους βότρυας ὄρχοι
 οἴσουσ' ἡμερίδων, δῶρα θεοῦ βρομίου,
 35 τῶν καὶ ἀποθλίψας λαρὸν μέθυ λυσιμέριμον
 ἔξω γυιάρκες τοῦτ' ἄκος ἐν καμάτῳ·
 καὶ γάλα δ' ἐξ οἴων ἡδ' αἰγῶν λευκὸν ἀμέλξω,
 τυρόν τ' ἐκ ταλάρων ἀρτιπαγῇ ἔδομαι·
 καὶ σίμβλων ξανθὸν βλίξω μέλι κηριοπληθῶν,
 40 ἡδὺ μελισσάων ἔργον ἀριστοπόνων·
 πρὸς δ' ἄρ' ἀλεκτορίδων, χηνῶν τέ μοι ἡδέ τε νησῶν
 δώσει ὀρνιθῶν ὥα μεθημέριος.
 Πρὸς ταῦτ' οὔτις μοι θαλιῶν πόθος οὔδε τραπεζῶν,
 τῇσιν ἐνευπαθέει Παλλάδος ἥδε πόλις.
 45 Εἴμι δὴ ἔνθα θύμος καὶ ὀρίγανον ἡδ' ὑάκινθος,
 νάρκισσός τ' ἀνθεῖ καὶ Ἴα κυάνεα·
 ἔνθα καλὸν θάλλει μελίλωτον καὶ ἀνεμώνη,
 χρύσεαί τ' ἀνθεμίδες καὶ ῥόδον ἡδύπνοον,
 καὶ λευκανθῆς μύρτος ἰδ' εὐερνῆς ῥοδοδάφνη,
 50 ἐρσήεσσά τ' ἴρις λειρίά τ' ἀργύρεα·
 ἔνθα μέλος κίχλαι κόρυδοί τε τραυλὸν ἰεῖσι
 καὶ λαλαγεῦσι λιγὺ ξουθαὶ ἀηδονίδες·
 ἔνθα θύμου φύλλοισιν ἐν εὐόδομοισι μέλισσαι
 βομβεῦσαι μυζῶσ' ἡδὺ φυτοῖο μέλι·
 55 ἔνθ' ἀπὸ δρυμῶνων προσφθέγγεται αἰολόφωνα
 ὀρνυμένην Ἥῳ στρουθί' ἀπειρέσια·
 ἔνθ' ἄρα καὶ Ζεφύρου πνοιῆς ἦκα ψιθυρίζει
 ὑφιλόφων μελιῶν καστανεῶν τε φόβη.

- Πολλὰ τόθι βλύζει ἐνὶ βήσσης νάματα νυμφῶν
 60 νηϊάδων, ἄρδοντ' ἄλσε' ἀμαδρυάδων,
 ὠροτρόφου Φοίβου ἄδυτ' ἀκτίνεσσι θερείης,
 θεῖον Πηλῆος πρίν ποτ' ἰδόντα γάμον.
 Ὡς ἡδὺ ψυχρῇ παρὰ πίδακι δεῖπνον ἐκεῖθι
 ἐντύνεσθ', ἥχῳ τερπόμενον ρεέθρου,
 65 ἢ μετ' ἄρκιον ἔργον ὑπὸ σκιῇ ἔνδιον εὐδειν
 αὐτοῦ ἐπὶ χλοερῇ κεκλιμένον στιβάδι.
 Κεῖθι τιθηνεύοντι φυτῶν γενεὴν εὐκαρπον
 εὐδία παμμεδέων ἡματὰ μοι παρέχοι!
 τερπόμενον δὲ μάλιστά μ' ἀεξινόοις μελέτῃσι
 70 μοιριδίου θανάτου νήγρετος ὕπνος ἔλοι!
 χεῖρες δ' αὖτε φίλαι παρὰ πατρί με τυμβεύσειαν,
 προσθέμεναι τόδε μοι γράμμ' ἐπιτυμβίδιον.
 » Πατρίς γὰρ κέκευθε φίλῃ φίλον ἔνθα Φίλιππον,
 Μουσῶν καὶ σεμνῆς λάτριν ἐλευθερίας,
 » ἐχθήραντ' ἀκόλαστον ὀχλοκρατίην καὶ ἄπιστον
 76 ἦθος ἐν ἀνθρώποις ἡδὲ δολοφροσύνην.¹

¹ Τὸ ποίημα τοῦτο συνετάχθη μικρὸν μετὰ τὴν κατὰ τοῦ ἀγα-
 thoῦ βασιλείως Ὀθωνος ἀνταρσίαν καὶ τὴν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἀπέλευσιν
 αὐτοῦ· ὅτε δὴ ὁ συνταξάμενος ἐν δεινῇ ἀναρχίᾳ τὴν Πατρίδα ὁρῶν
 λύπη κατεσχέθη βαρεῖα καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος αὐτῆς δυσελπιστῶν,
 ὑπὲρ ἧς ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας προθύμως ἀγωνισάμενος πρὸς πολλοὺς
 μὲν κινδύνους ἐπάλαισε, δυσχερῇ δὲ πλεῖστα ὑπήνεγκεν, εἰς Πή-
 λιον ἐπανελθεῖν κακεῖ τῆς πολιτικῆς τύρβης πόρρῳ καταβιῶναι διε-
 νοήθη. Τῆς γὰρ τερπνῆς ἐκείνης χώρας, ἐν ᾗ ἔφυ τε καὶ ἀπαιδεύθη,
 καὶ τοῦ ἀθῶου ἐν αὐτῇ βίου μνησθεὶς πάνυ δυσφόρως εἶχε πρὸς τὰ
 ἐν Ἀθῆναις τότε ὁρώμενά τε καὶ ἀκουόμενα καὶ ὡς οἶόν τε πόρρῳ
 τῆς λυπηρᾶς ἐκείνης θέας καὶ ἀκροάσεως ἀποστῆναι ἐπόθησε.

ΕΛΕΓΕΙΑ

εἰς τὸν αἰετῆστον βασιλέα τῆς Ἑλλάδος Ὁθωνα τὸν α.
ἐπὶ τῇ ἀγγελλῇ τῆς τελευτῆς αὐτοῦ.

- Ἑλλάδα τειρομένην δηρὸν χρόνον ἐξ ἀθεμίστων
καὶ χαλκήσιν πέδῃς γυῖα βαρυνομένην
Ὑψιμέδων ὁρώων ἐλέησε· μένος δ' ἄρα πᾶσιν
Ἑλλησιν θάρσος τ' ἔμβαλε φρεσὶ μέγα.
Οἱ δ' ἀλκῆς πατέρων τῆς τε προπάροιθ' εὐκλείης
μνησάμενοι, δεινὸν πάντες ἄεθλον ἔδυν
εἶνεκ' ἐλευθερίας πολυηράτου. Οὐδ' ἄρα λαοὶ
ἠκήδησάν σφειν ἄλλοι ὀρινομένων,
ἀλλὰ σφι προφρόνως ἐπάμυνον κῆδε' ἔχουσι
10 πρὸς δηίων ἀνδρῶν ἐν σμυγερωῖ πολέμῳ.
Πολλοὺς μὲν Δαναοῖσιν ἀλίβροχος ἦκ' ἐπικούρους
Βρεττανίη, πολλοὺς δ' εὐσταχυς Αὔσονίη.
Πολλοὺς Τευτονίη ἀνδρῶν γενέτειρ' ἐρικυδῶν,
πολλοὺς δ' αὖ Γαλατῶν πατρὶς ἀρηϊφίλων.
Πάντων δ' Εὐρώπης ἐκ σκηπτούχων βασιλῆων
μοῦνον ἓν Ἑλλήνων οἶκτος ἔλ' ἀχνομένων·
κλεινὸν Λουδοβίκον Βιτλεσθαχίδην, μεγαθύμων
μύναρχον Βοίων, Τευτονίης στέφανον.
Δισσὸν δ' γὰρ φορέων περισέμνω ἀμφὶ μετώπῳ
20 στέμμα, τὸ μὲν χρύσειον, σύμβολον οἶο κράτους,
Δάφνης δ' αὖ ἕτερον παρνησίδος οἶά τε μύστης
Μουσῶν, Κασταλίδης γευόμενος λιβάδων,
πολλάκις ἐν παλάμῃσι κρέων φόρμιγγα λιγεῖαν
ῥεῖδ' Ἑλλήνων αἵματόεντ' ἄεθλον.
Καὶ ῥ' ὅτε μὲν κλήζε μαχητῶν ἄλκιμα ἔργα,
ἔσσοι ἐν ὕσμινῃ κλειῖος ἄροντο μέγα,

- ἦ μένος ἐν στέρνοις σφιν ἐπώτρυν' ὄφρα μάχονται
 νωλεμέως, ἄτης πατρίδα ρυόμενοι·
 ἄλλοτε δ' αὖ λαοῦ κατοδύρετο πῆματα λυγρὰ
 30 δηθὰ μάλ' ἀργαλέῳ τρυχομένου πολέμῳ,
 καὶ θεὸν ὑψίθρονον νίκης λιτάνευε βραβῆα
 Ἑλλήνεσσι κράτος μαρναμένοις ὀπάσαι.
 Ἦ θαμάκις κανθῶν θαλερὸν δάκρυ φασὶν ἄνακτος
 οἰκῆς θέραπές τ' εἰσιδέειν προρέον,
 ἐππότη' Ἀρηϊ πύθοιτο πιεζομένην βροτολοιγῷ
 Ἑλλάδα καὶ πτολίεθρ' ἐξαλαπαζόμενα.
 Πολλάκι δ' ἐκ στέρνων μυχίων στένεν, ὅππότε πνοῇ
 κεῖσε φέροι στοναχὰς λαοῦ ἀπολλυμένου.
 Τυτθὸς δ' αὖ θάμ' Ὀθων, φίλος υἱὸς Λουδοβίκου,
 40 πατὴρ ἀριπρεπέος γούνας' ἐφεζόμενος,
 ἡδὺ μέλισμα κλύων συνεγήθεε γηθομένῳ οἷ,
 σὺν δ' ἄχυντ' ἄχθυμένῳ δάκρυ ὁμοργνύμενος.
 Καί ποθ' ἐοῦ γενέτου περιπλέξας αὐχένι χεῖρας,
 » Ἀππα φίλ', εἶπε, τί δὴ τόσση ἔχει σ' ἀνίη
 » Ἑλλάδος εἵνεκα τληπαθέος, τὴν ὀδριμόθυμος
 » δηρὸν Ἀρης τεῖρει καὶ ἀνέρας ὀλέκει;
 » Αἶθε μοι ἀδρότερόν τε δέμας καὶ ἔμπεδος ἦεν
 » ἐν γυίοισι βίη· τεύχεα γάρ χ' ἐλόμην
 » σὺν πολλοῖς Βοϊῶν μενεχαρμῶν καὶ κ' ἐπίκουρος
 50 » Ἑλλήνεσσι πρόφρων δυσμαχέουσιν ἔδην.
 » Νῦν δέ μοι ἐν μελέεσσ' ἀπαλοῖς σθένος ἐστὶν ἀφαιρόν,
 » οὐδ' ἄρα πῶ νωμᾶν ἄορ ἔχω παλάμη.
 » Ἀλλὰ σὺ δὴ Κάρολον πάτρων ἐμὸν ἦ Εἰδέκην
 » πέμψον ἀρήξοντας σὺν στρατιῇ μεγάλη.
 » Τοὺς γὰρ ἰδὼν κεν Ἀρης λήξειε φόνων ἀέκων περ
 » ἡδὲ γένοιτο κακῶν Χριστιανοῖς ἄνεσις.
 Τοῦ ἀπαλῆς παλάμησιν ἐὼν πατέρ' ἤκα καταψῶν
 ἔκφατο πρὴς Ὀθων, καὶ οἱ ἴαινε φρένα

- αἶσιμα παῖς βάζων. Ἐἰδέκκην δ' αἶψα καλέσσας
 60 σὺν πολέεσσιν ἄναξ εὐπτολέμοις ἐτάροις
 ἐσσυμένως ἐκέλευε πιεζομένοις ἐπικούρους
 τῇλ' Ἑλλησιν ἶμεν, χρήσιμα πάντ' ὀπάσας.
 Οἱ μὲν δὴ Βοῶων εὐναιόμενον λίπον ἄστν
 κοιράνου ἐντολήν πειθόμενοι σφετέρου,
 καὶ δολιχὴν ἀνύσαντες ἐπὶ τραφερῆς τε κέλευθον
 καὶ ὑγρῆς, ἀκτὴν ἤλυθον ἀργολίδα.
 Τοὺς δ' ἄρ' ἰδὼν θάρσθησε ταλάφρων λαὸς Ἀχαιῶν
 καὶ κυδρὸν Βοῶων ἤνεσεν ἡγεμόνα.
 Ἦδεε δ' ὑψιμέδοντι θεῷ χάριν, ὅς περ ἔθηκεν
 70 εὐμενέ' οἱ σεπτοῦ Λουδοβίκοιο νόον,
 ἐκ δ' ὄρφνης πυκινῆς φάος Ἑλλάδι πάσῃ ἔφηνε
 καὶ τέκμωρ ἐγγὺς δῶκεν ἰδεῖν πολέμου.
 Μέμνημ', οἷα χέρας πρὸς ἀπείριτον αἰθέρα τείνων
 ἤϋχετο λαὸς ἅπας πατρὶ ἐπουρανίῳ.
 » Δὸς, φάτο, παμμεδέων, δὸς ἀεικέα λοιγὸν ἀλύξαι,
 » ἡμερτῆς τε τυχεῖν ἄμμιν ἐλευθερίας.
 » Δὸς δὲ Βιτλεσθαχίδος τινὰ φύτλης Ἑλλάδος ἄρξαι
 » αὐτὸν καὶ παῖδας καὶ γενεὴν ὀπίσω.
 » Τίς γάρ χ' Ἑλλήνων λαὸν πέρι κῆρι φιλήσαι
 80 » τόσσον, ὅσον δῖον Λουδοβίκοιο γένος;
 » Τίς δέ κε κοσμήσειε πόλιν πλέον, ἢ πολιήταις
 » παντοίης κρεῖσσον δεῖγμα γένοιτ' ἀρετῆς;
 Τοῖα τότε ἐν συνόδῳ βουλευφόροι ἀνέρες ἠϋδων
 καὶ λαὸς σύμπας Ἑλλάδος εὐχόμενος.
 Τῶν δὲ τὰ μὲν κέκρανται, ἀτάρ τιν' ἔθηκεν ἄκραντα
 ὄχλου τ' ἀφραδίῃ τοῖο τ' ἀγῶν κακότης.
 Ἑλλάς μὲν δολιχῆς ἐκ δουλοσύνης ἐσαώθη
 καὶ φάος ἡμερτῆς ἔδρακ' ἐλευθερίας·
 εἶλετο δ' ἐσθλὸν Ὅθων' ἐπὶ λαοῖς οἷσιν ἀνάσσειν
 90 ἥπιον, ἰθεῖαν πᾶσι νέμοντα δίκην,

- ὅς πόλιος ἴζων ἐπὶ πρύμνῃ ἡνιόχευεν
 ὄμμασ' ἀκοιμήτοις εὖ καὶ ἐπισταμένως.
 Ἀλλὰ κακὴ δαίμων εὐηπελίην ἐμέγηρεν
 Ἑλλήνων κείνην καὶ παράειρε φρένας·
 καινὰ δ' ἐπὶ προτέροισιν ἐπήλυθεν ἄλγεα πάτρῃ
 τῶν μὲν ἀτασθαλίῃ, τῶν δ' ἀσειφροσύνῃ.
 Λαὸς μὲν ῥ' ὅδ' ἔτ' ἐστὶ σαόφρων, τῶν προεχῶν δὲ
 οἱ πλέονες πολλὴν τετράφατ' ἐς κακίην,
 οἳ τε δολορῥαφέοντες ἐνὶ φρεσὶν οὔτε ἀνακτι,
 100 οὔτε ποτ' ἀλλήλοισι πιστὸν ἔχουσι νόον.
 Ἀλλ' ἰδίοις αἰεὶ ἐπὶ κέρδεσι πάντα κυκῶντες
 πορσύνουσι πόλει πῆματα λευγαλέα.
 Τῷ ῥ' αἰνῶς δεῖδω περὶ ταύτης μὴ πάλι θείῃ
 αὐχέν' ἐνὶ ζεύγλῃ καὶ μάλ' ἀναινομένη.
 Τίπτε χαλιφρονέοντες ἀναίτιον ἐσθλὸν ἀνσκη
 ὦσατ' ἀπὲκ θώκου, νήπιοι, οὐ νέμεσιν,
 οὔτε θεοῦ ἀλέγοντες ὅπιν φρεσὶν, ὅςτ' ἀχαρίστους
 ψευδόρκους τ' ἄνδρας τίννυται ἐξοπίσω;
 Τίπτε δ' αὖ ἀτρεμέειν πατρίδ' ὑμὴν οὔποτ' ἔατε,
 110 ἀλλὰ διχαστασίας μητιάσθε νόῳ;
 Τρεῖς ἐτέων δεκάδας χθονὸς Ἑλλάδος ἡπιόθυμος
 ἥρξεν Ὀθων νωμῶν σκῆπτρον ἀνακτόριον·
 λαὸν δ' ὥστε πατὴρ ἀγαθὰ φρονέων φιλέεσκεν,
 ἥδὲ θετῇ πάτρῃ πάντ' ἀνέθηκε βίον.
 Ὅρθριος ἐξ εὐνῆριν ἀνιστάμενος μέχρι μέσσης
 νυκτὸς ὑπὲρ πόλιος νωλεμέως ἐμόγει.
 Τῇ μὲν ἐσθλοὺς ἄνδρας, ἅτιζε δ' ἄρ' αἰσυλοεργούς,
 χρυσοῦ δ' ἢ γ' ἀρετὴν πρόσθεν ἰδὲ κτεάνων.
 Αἰεὶ δευομένοισι πρόφρων ἐπάρηγεν, ἔαυτὸν
 120 τοῖς προσνισσομένοις μειλίχιον παρέχων.
 Ἑλλάδος οὔποτ' ἔδευσ' ἀσεβησάντων εἰς ἀνακτα
 αἷμα πέδον· πρῆυς τοῦτ' ἀνένευεν Ὀθων.

Αἰεὶ οἱ φυλακὴ καὶ κῦδος μέμβλετο λαοῦ
 Ἑλλάδος· αἰεὶ δ' αὖ μέμβλετ' ἐλευθερίῃ
 ἀνδρῶν συμφύλων, οἳ τ' ἐκ μυχίων στενάχιζον,
 δεσμῶ ἀεικελίῳ δηθὰ μάλ' ἰσχύμενοι.
 Εὐνοίης τόσσης τί δὴ ἀντέδομεν βασιλῆϊ
 Ἑλλάδος αἰδοίῳ πατρί τε Λουδοβίκῳ;
 Τὸν μὲν ἀπηλάσαμεν χθονὸς Ἑλλάδος ἀφραδίῃσι·
 130 σὺν πολυτιμῇτῳ συνθρόνῳ Ἀμαλίῃ,
 Λουδοβίκου δὲ λύρην, ὃς δὴ μέγαν ἄμμιν ἄεθλον
 ἦεισ', ἀνοσίῃς χερσὶ συνεθλάσαμεν.
 Τῷ ῥ' ἐκ κείνου Μοῦσα νεμεσσήσασα φιλέλλην
 σίγησ', οὐδ' ὥς πρὶν ἄμμι φίλα φρονέει.
 Αἱ δ' ἐλικωνιάδες Ζηνὸς κοῦραι ἀκάχηνται
 θυμῷ, ἀμερθεῖσαι κηδεμόνος πρόφρονος,
 ὃς σφιν εὐδμήτους κατ' ἀχαιίδα ἵδρυσε γαῖαν
 ναούς, ἰδοσύνης θ' ἄδρὸν ἔχευε φάος.
 » Αἶ, αἶ· νῦν δ' ἄρ' ἄνακτι σὺν ἡπίῳ οἴχεται ἐσθλὰ
 140 πάνθ', Ἑλλάς στυγνὸν δ' ἀμφιδέδουκε νέφος.
 Ἦνι διηέριος μέλας ἔρχεται ὄρνις ἐρέσσω
 ταρσούς, κεκληγὼς ὄξυν ἰεῖς τε γόνυ.
 δὴ πτέρυγας χαλάσας ἐπὶ κροσσῶν Ἀκροπόλῃος
 μηνύει λυγρὴν τηλόθεν ἀγγελίην.
 Κλαίετε, Κεκροπίης πολιῆται· κλαίετε γαίης
 ἀτθίδος ἐνναέται καὶ μύχιον στένετε·
 τέθνηκεν γὰρ ἄναξ ἀγανόφρων, οἴχετ' ἐνῆης
 Ἑλλάδος ἀρχὸς Ὅθων, ὃς τόσον ὕμῃ ἐφίλει.
 Οὐδ' ὅγ' ἐν ὕστατῇ βίου ὥρῃ θυμὸν ἀίσθων
 ὕμῶν οὐδὲ φίλης Ἑλλάδος ἐκλάθετο·
 λίσσετο δ' ὕψιμέδοντ' αἶθρην ποιῆσαι Ἀχαιοῖς
 καὶ ψυχὴν ἀπέπνευσ' Ἑλλάδ' ἀνὰ στόμ' ἔχων.

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ

ΘΥΡΣΙΣ ΚΑΙ ΛΥΚΙΔΑΣ

ΘΥΡΣΙΣ

Αἶποκα Πήλιον ἦνθες ἐπηράτω εἶαρος ὥρα,
εἰπέ μοι, ὦ Λυκίδα, οὐ θαύμασας αἰπὺ κατ' ὥρος
ἄγχεα, καὶ βάσσας, καὶ νυμφᾶν καλὰ ρέεθρα,
καὶ αὖραν δροσόεσσαν εὐπνοον, ἅ τ' ἀπὸ φύλλων
καστανεᾶν ψιθυρᾶν ἢ φηγῶν ὑψικαρήνων
ἐρχομένα τέρπει μερόπων ἐν στάθεσι θυμόν;
Ἦ κούφα βιοτὰ τηνεὶ πέλετ' ἀνθρώποισι·
καὶ κε φυὰν θνατὰν τηνεὶ λελάθοιο λελογχώς.

ΛΥΚΙΔΑΣ

10 Φαῖς ἔτ' ἐὼν μένναμ' ἐν ἑορτᾷ Ζανὸς ἀκραίῳ
δάσχιον ἐνθὼν ὥρος, ὅκα ζεφύρῳ ὑπ' αὐτμᾷ
δένδρεα πάντα φύει πετάλων νεοθαλέα κόσμον.
Μένναμ', οἷον ἄειδ' ἀπὸ λοχμᾶν ἢ δ' ἀπὸ δένδρων
ἔθνε' ὀρειπολέοντ' ὀρνίχων ποικιλοτραύλων·
οἷον ὕδωρ καθαρῶν παντᾶ κελάρυζε ρεέθρων,
ὥς δ' ἐγέλων λειμῶνες ἐν ἄνθεσιν εἰαρινοῖσιν
ἄδύ πνειόντεσσι καὶ ἱκμαλέα ἐνὶ ποίᾳ.
οἷον δ' αἰγινόμοι μέλος αὐλῶν ἐξ εὐτρήτων
ἔεσαν, ἐσδόμενοι σκιεροῖς ὑπὸ δένδρεσιν ὕλας,
ἶχνια ποιμενίδων χοροήθων ῥυθμίζοντες.

20 Καλόν, Θύρσι, τὸ ὥρος, ἐν ᾧ ποκα Πηλέα φαντὶ
καλᾷς Νηρείδος θείας εὐνᾶς ἐπιβῆμεν,
σὺν δὲ θεοῖς Μώσας πολυδειράδος ἐξ Οὐλύμπῳ
ἐς γάμον ἱκομένης ὑμέναιον σεμνὸν ἀεῖσαι.
Ἄλλὰ τί Πηλίῳ ἐνθ' ἐμνήσαο, φίλταθ' ἑταῖρε;
τίπτε δ' ὑπ' ὀφρύσιν ὧδ' ἀχλύει τοι δάκρυσιν ὄμμα;
Ἦπου λαθριδίῳ κέαρ ἐνδοθεὶ τάκεαι ἄλγει.
ἐξαύδα· κοινωθὲν ἄχος κουφίσδεται ἄμμι.

ΘΥΡΣΙΣ

- Πῶς κεν ἔγωγε πάτρας τριφιλάτῳ φρεσσὶ λαθοίμαν,
 ἔνθα περ ἀελίῳ σέλας ἔδρακον ἀδὺ τὸ πρῶτον,
 30 καὶ γάλα ματρῳίῳ ποππύσδων ἔσπασα μασδῶ,
 καὶ σὺν ὀμαλίκεσι τροχὸν ἤλασα παῖς ἐν ἄλῳ,
 καὶ ἄρπαστὸν ἔηκα, καὶ ἄστραγάλοισιν ἐτέρφθην,
 καὶ ἄσκησα πάλαν, πυγμάν, δρόμον ἄλμα τε μεῖραξ,
 καὶ καινῷ με πόθῳ γλυκύπικρον τουτάκι κέντρον
 νύξε, καὶ ἐκνίσθην ἱμερτᾶς παιδὸς ἔρωτι;
 Τῆνος ἔρωσ, Λυκίδα, πόλλ' ἀδέα, πλεῦνα δὲ θυμῷ
 πόρσυν' ἄλγε' ἐμίν· τῷ δὴ τάδε δάκρυ' ἀπ' ὄσσων
 ἀμβλύζει μοι νῦν μεμναμένῳ, οἷα πέπονθα.

ΛΥΚΙΔΑΣ

- Μακρός, Θύρσι, βέβακ' ἤδη χρόνος, ἐξότε νᾶσον
 40 τάνδ' ἦνθες καὶ μᾶλα νομεύεις ἄργυφα Βάττω.
 Πολλάκις ἐνδιάοντες ὑπ' ὀξυκόμοις πιτύεσσι
 φαιδρῷ παρ' ῥεέθρῳ δηρίσαμες ἀλλάλοισιν
 αὐλῷ ἢ σύριγγι μελισδόμενοι, νομίας τε
 ἐξ ἄντρων νύμφας αὐλωνιάδας καλέοντες·
 αἱ δ' ὑποκρυπτόμεναι θάμνοισιν ἐπέκλυον ὠδᾶς.
 Ἄλλὰ ποκ' οὐκ ἐρέεινα τεὸν γένος, οὔτε ποκ' αἴσαν,
 ἅτις πρᾶν τυ κόμισσ' ὑπὲρ οἴδμ' ἄλὸς ἐνθάδε, Θύρσι.
 Νῦν δ' ἄγε μοι τάδ' ἐνισπε· πόθος γὰρ ἔχει με πυθέσθαι.

ΘΥΡΣΙΣ

- Κῶμα τις βαιὰ κέκλιτ' εἰνοσιφύλλῳ ἐπ' ἀκτᾶ
 50 Πηλίῳ, οἰνόφυτος καὶ εὖβοτος, ἂν καλέοντι
 Ἴπνοὺς, ἔνθα πάρος Ξέρξα ῥιπαῖσιν ἀελλᾶν
 φαντὶ ποτὶ σπιλάδεσσ' ἐαγείσας νᾶας ὀλέσθαι.
 Τήνας πρᾶν με φίλα μᾶττηρ τέκεν ἀγχόθι κώμας
 πατρὶ ἐμῷ Φόρβῳ εὐναθεῖσ' ἐν φιλότατι
 αἰγινόμῳ, θυγάτηρ πουλυρρήνοιο Λυκῶπα,
 Ἀλκίππα δεδαυῖα γυναικῶν κάλλιμα ἔργα.

- Τηνεὶ ἐν αἰπολίῳ ἐτράφην παῖς καὶ μέτρον ἄβας
 ὠρεὸς ἐν λασίαις ἰκόμαν βάσσαις, πατρὸς αἶγας
 ἦδ' ἐρίφως φέρβων καὶ δίστοῖς θῆρας ἐναίρων,
 60 πτῶκας καὶ κεμάδας, καὶ δόρκας, ἥδ' ἐσάγρως,
 παντοίοις τε πόνοισι νεαλδέα γυῖα κρατύνων.
 Εὖτ' ὦν πρῶτος ἱούλος ὑπὸ κροτάφοις ἀνέφυ μοι,
 ἀγχιγυῶν πολέες θύγατρας θέλον ἐγγυᾶν μοι,
 πατρὶ ποτερχόμενοι καὶ ματέρι πολλὰ διδόντες.
 Οὐ μὰν ἔνδον ἔπειθον ἐμόν γ' ἐν στάθεσι θυμὸν
 σεμνῶν ἐννεσίαι γενετήρων, ἀλλ' ἐδόκει μοι
 κρέσσον ἀνὰ δρυμῶς ἐφέπεν καὶ ἀν' ὦρεα νύμφας,
 μερμηρᾶν τ' ἀπάνευθε παραὶ ῥεέθροισιν ἰαύεν,
 ἥ' ἐβῶς αἶεν βρεφῶν κλαυθμῷ τε καθ' ὕπνον.

ΛΥΚΙΑΔΑΣ

- 70 Ἦτὺ λίαν τις ἔπλευ φυγοδέμνιος· αὐτὰρ ἔγωγε
 ἀνδρῶν ἄζυγίαν οὐκ ἤνησ' οὔτ' ἄρα κωρᾶν.
 Ἄλλ' ἄγε νῦν αὖδα· πῶς δὴ τὺ ἔρωτος ἔπειτα
 ἔμπεσες ἀμφιβολαῖς; πῶς δ' ἰὼς οὐκ ἀλέεινας,
 τοῖσι δὴ, ὥσπερ ἔφας, πόλλ' ἄλγεα θυμῷ ὑπέτλας;

ΘΥΡΣΙΣ

- Οὐ βραχύς ἐστιν ὁ μῦθος· ὅμως ἐθέλοντ' ἐρέω τοι.
 Σεμνὰν Ζανὸς ἀκραίῳ ἑορτὰν κυκλάδες ὦραι
 ἄγαγον αἰτίδαι δολιχεγγέσι Μαγνήτεσσιν.
 ἀνίκα δὲ κροκόπεπλος ἀπὲξ ἀλὸς αὖγασεν ἁῶς
 ἄματος εὐτέρῳ, ἐπὶ προῶν ὠρεὸς ἄκρον
 80 πάντοθε Μαγνήτων περιγαθέες ἠπείγοντο
 λαοὶ σύν τ' ἀλόχοισι καὶ υἷεσιν ἥδ' ἐκορίσκαις·
 ἄνδρες μὲν Κρονίδα ἱερῇ' ἄγοντες ἀνακτι
 μάλα τε καὶ ἐρίφως, βῶς τ' ἐλάφως τε ταχείας,
 θήλειαι δὲ ῥόδων στεφάνως ἱρίδων τε φέροισαι,
 καὶ δάφνας ὄζως καὶ γλαυκᾶς ἔρνε' ἐλαίας,
 εὐδομον θυμέλας κόσμον· περὶ δ' ἄχεεν αὐλὸς

- ἄδυμελὴς τε λύρα, διὰ τ' αἰθέρα χεύετ' αἰοιδά.
 Ἄνικα δὲ Ζανὸς μεγαλυνύμῳ ἔχγεσι κούφοις
 αἰπὺν ναὸν ἔκοντο περικλυτόν, ἔνθεν ὁρᾶται
 90 Θεσσαλίας πεδῖον βαθυλήϊον ἠδὲ θαλάσσας
 χεῦμα ποτ' Ἀόα τ' ἠδὲ Νότον, ἰάχησαν ἅπαντες·
 ναὸν δ' εἴσω βάντες εὐπλεκέσι στεφάνοισι
 Ζανὸς ἐρισμαράγῳ θαητὸν ἄγαλμ' ἐπύκασσαν,
 ἀμφιπεριστάντες τ' ἀνέμελπον παντοδυνάσταν.
 Εἶτα μέγαν στέφαντες ἐν αὐλᾷ βωμὸν ἔρεζον
 ἱρὰ θεῶν ὑπάτω, κυκλωσάμενοί τε χόρευον.
 Ἐξαπίνης τότε ὄφιν οὐνοφερᾶς ἐξείρπυσε χεῖρās,
 θερμανθεὶς θυμέλας πολλῶ πυρί· ἐκ στόματος δὲ
 σμερδνὸν συρίσδων πάντας κύκλῳ ἐπτοίησεν.
 100 Εἵθαρ δὲ σπείραισι δρυὸς περὶ πρέμνον ἐλιχθεὶς
 καὶ δειρὰν μάρψας ῥαδινᾶς κώρας περὶ βωμῶ
 ἱσταμένηας ἐπέδασε βρόχῳ ποτὶ δένδρῳ ἀφύκτῳ,
 δερκόμενός τε φόνον τήνας ἀτένιζεν ἐς ὦπα.
 Ἀπαῖς δ' ὠχροτέρα τάρβει γένετ' αὐτίκα θάψῳ,
 οὐδὲ πελιδνὰ φόβῳ κινῆσαι χεῖλε' ἐθάρσει·
 δάκρυε δ' ἅ τλάμων παπταίνοισ', εἵπου ἴδοιτο
 ὃν πατέρα Γλαύκων' ἠὲ μναστῆρα Κόμαιθον,
 ἠὲ τινα γυναικῶν κεῖσ' ἀγρομένων ἐς ἑορτάν,
 ὅς κε μιν ἐκ θανάτῳ ῥύσαιτο δράκοντα κατακτάς.
 110 Ἄλλ' οὐ μιν γενέτωρ οὔτε μναστὴρ παρεόντες,
 οὔτ' ἄλλος τις ἔτλα κώρᾳ κακὸν οἶτον ἀμῦναι,
 ἀλλ' ἔχε πάντας δεῖος ἀκήριον εἰσπορόωντας
 θηρὸς ἐνὶ γναθμοῖσιν ὀδόντων πρίονας ὀξεῖς.
 Παρθένῳ οὖνομ' ἔην Πολυδώρα, τᾶς δὲ τοκῆς
 ἀφνειοί τε κλυτοί τε παρ' ὀχθαῖς ναῖον Ἀναύρῳ.
 Τήναν οὖν θανάτῳ ὦκτειρ' ὀρόων ἐν ὄνυξι·
 χερσὶ δὲ πτόξον ἔμαρψα, τιτυσκόμενός τε καράνῳ
 ἐρπετῷ ὥστευσαν βέλος δὲ πᾶγχ' ἐπτατο λήγξαν·

- καὶ κεφαλὰν τήνω ποτὶ φητρῷ παῖρε τορῆσαν·
 120 αὐτίκα δ' αἶξαις δειρὰν τάμον ὀξείῃ χαλκῷ
 θηρός, παρθενικὰν τ' ἀπ' ὀλοιοῦ δεσμῷ ἔλυσα.
 Λαὸς ἅπας γάθησ' ἰαχήσας τᾶδ' ἐπὶ νίκῃ,
 πάντοθέ τ' ἠνθοβόλει με καὶ ἦνεε καρτερόν ἔργον·
 Κώρας δ' ὅμμ' ἱλαρύνθη, ἑμὰν δ' εἰς ὦπα βλέποισα,
 ἀδὲ προσγελάοισ' εὐγνωμοσύναν ἀνέφαινε·
 αὐτίκα δὲ στεφάνῳ, τὸν δρέψαισ' εἶχ' ἐνὶ χερσὶ,
 στέψεν ἑμῶς κροτάφῳ καὶ ἐπηύξατο πάντα μοι ὄλβον,
 ῥύστα ἀναπτομένα προφρόνως χάριν εἶνεκ' ἄρωγᾶς.

ΛΥΚΙΔΑΣ

- Μέσδων μοι δοκέεις καὶ φίλτερος, ὦ φίλε Θύρσι,
 130 ἢ ἐπάροιθ' ἤμεν, ἄεθλον καλὸν ὧδε τελέσσαις.
 Ἄλλὰ τί δὴ δεδάκρυσαι ἰδὲ στόνον ἐκ μυχάτοιο
 στέρνω ἀνεῖς σιγᾶς; ἄγε πάντα μοι ἔννεπε μῦθον.

ΘΥΡΣΙΣ

- Ἦμάρ μοι, Λυκίδα, πολλῶν τῇν' ἀρχὰ ἔγεντο
 ἀλγέων· ἐξ ἑλέω μοι ἔφυ πόθος ἐν φρεσὶ παιδὸς
 σεμνᾶς, ἃν αἰνὸν καθελὼν δάκος ἐξεσάωσα.
 Τᾶ δ' αὖ ἔρωτα χάρις τέκε καὶ ἑμὸν ἄλκιμον ἔργον,
 οὐδ' ἔτι μναστῆρι προσμειδιᾶν θέλε κῶρα,
 οὐδὲ φρένας προσέχεν καὶ περ θώπτοντί μιν ἔμπας·
 ἀλλὰ λίαν μιν ἄτιζεν, ὅτ' οὐκ ἔτλα οἱ ἀμῦναι
 140 ἰσχομένα σπείραισιν ἀμαιμακέτοιο πέλωρος.
 Αὐτὰρ δὲ με φθονέων καὶ ἀναίτιον αἰτιάατο,
 καὶ στυγέεσκε φιλεῦντα καὶ ἐκ πότμῳ ἐρύσαντι
 παρθένον οἱ μναστὰν μητίσατο φρεσσὶν ὄλεθρον.
 Λῆξεν ἑορτά· Μαγνήτων δ' ἄψ οἴκαδε λαὸς
 ἦε κιδνάμενος· μᾶλλον δὲ μοι ἅ Πολυδῶρα
 ὦπασ' ἀποστείχοισ', ἔθεν εὐνοίας βραχὺ τέκμωρ.
 Καὶ κώρας δὲ τοκῆς, ἔμοι γε φίλα φρονέοντες,
 δῶρ' ἀγαπαζόμενοι ἐδίδουν καλὰ καὶ μ' ἐκέλευον

- ἐς σφέτερον θαμάκις φοιτῇν οἶκον ξενίας τε
 150 τερψίφρονος γεύεσθ', ὥσπερ νόμος ἐντὶ φίλοισι.
 Τοῖς δ' ἄρ' ἐγὼ πρόφρων ὑπακούσαις εὐνοέουσι
 πολλάκις ἐξ Ἴπνων φαιδρὸν ῥόον ἦνθον Ἀναύρω,
 ξεινίσθην τ' ἐνὶ οἴκῳ εὐπλοκάμῳ Πολυδώρας.
 Τὰν δὲ φρασὶν ποθέοντ' ἄλοχον θέσθαι ποθέοισαν
 δειναί με μναστῆρος ἔθεν κατέρυκον ἀπειλαί,
 ὅς τέ με σὺν κῶρα κτενέειν γενετῆρί τ' ἀπείλει,
 πλούτῳ πατρὸς ἐοῖο πεποιθὼς ἡδὲ γενέθλα
 καὶ πλήθει παῶν, τὸ δ' ἐμὸν γένος οὐκ ἀλεγίζων.
 Ἀῆξε θέρος σταχύεσσι γύας στέφον, ὥχετ' ὀπώρα.
 160 φύλλων δ' αὖ ἀπέβαλλ' ὑπ' ἀήταις δένδρεα κόσμον
 καὶ οἶκον δ' ἐμὸν αἶσα φίλῳ τότε ἄμερσε τοκῆος,
 νούσῳ ὑπ' ἀργαλέᾳ φθιμένῳ καὶ γήραϊ λυγρῷ.
 Ἔς θήραν ποτ' ἔβαν ἡδ' ἀκρόνυχος πάλιν ἦνθον
 ἀδδηκῶς καμάτῳ· δόρπον δ' ἐλόμαν ἐν ἐπαύλῳ
 λιτόν, καὶ ἐν ἐμῷ κλινθεὶς οἴκῳ κατέδαρθον.
 Ἐννύχιός μοι κεῖθι κακῶν ἐξάγγελος ὄψις
 ὑπνώνοντι παρέστα· εἴσατο γὰρ Πολυδώρα
 λυσιέθειρα ἐὼν κλαίειν πατέρ' ἀμφοτέραισι
 χερσὶ κόμαν τίλλουσα, ἰδὲ κικλήσκεν θαμάκις με.
 170 Αὐτίκ' ἀφυπνίσθην· δεινὸν κύνες ὠρύοντο·
 ἅ δὲ γλαυῆ γοερὸν τέγεος καθύπερθ' ὀλόλυζεν.
 ἐξ εὐνᾶς δ' ἐγρόμαν μέγ' ἀνοιμῶξαις ἰδὲ χερσὶν
 ἐμμαπέως τανάηκες ἔλον ξίφος ἡδ' ἐπικαμπές
 τόξον, ἐμῶς θ' ἐτάρως καλέσαις σὺν τοῖς Ἰαωλκὸν
 ἵμεναι ὠρμάθην, μέσσον δ' ἐπεὶ ἰκόμεθ' οἶμον,
 ἐνθεν ἔην ὀράαν πάτραν ἐρατᾶς Πολυδώρας,
 πρηθόμενον ἰδόμαν ἔκαθεν τῆνο πτολίεθρον,
 τοῖο φλόγες σφυγεραὶ καπνός τ' ἀποθρῶσκεν ἀπάντη.
 Ὅφρα δὲ μερμήριζον ἢ ὄχθας ἰθὺ Ἀναύρω
 180 βαίην ἐσσυμένως καὶ τισαίμην κακὰ ἔργα,

- ἥ πάρος ἀμφὶ φίλας παιδὸς πατρός τε πυθοίμαν,
 ἄγγελος ἔκετό μοι θεράπων Γλαύκωνος Ἐχέτλος,
 ὃν Πολυδώρα ἔηκ' ἀθεμίστια ἔργα Κομαίθω
 ἀγγελέοντα τάχιστα καὶ οἴκῳ κήδεα λυγρὰ
 Αὐτίκ' ἰδὼν δ' ὃ μ' ἔειπ' ἄγε, φέρτατε Θύρσι, καλεῖ σε
 Γλαύκωνος θυγάτηρ, σέο χρηῖζοις' ἐπαρωγᾶς·
 τᾶς γενέταν μὲν ἔπεφνε λοχησάμενος σὺν ἐταίροις,
 οἶκον δ' ἄρτι Κόμαιιθος ἐνέπρησ' αἰσυλοεργός,
 θυμῷ σφιν κοτέων ὅτι περ ἔο σέ προέτισαν.
- 190 Ἄ δ' ἀθεμίστως χεῖρας ἀλύξαις, ὥρεος αἶπη
 βαίνει ἀλукταίνουσα καὶ ὑλᾶν κεύθεα δύνει·
 δάκρυα δ' αὖθι χέει ποτιδεγμένα, ἱππόθ' ἴκοιο.
 Τόσσα ἔειπεν Ἐχέτλος· ἐγὼ δ' ἄφαρ ἔνθεν ἀνέστην
 καὶ τήνῃ σὺν ἑμοῖσιν ἅμ' ἐσπόμενος ἐτάροισι,
 Πηλὶφ ἄγκε' ἔβαν, ὅθι δὴ τέτμον Πολυδώραν
 ἐν ξυλόχῳ κακὸν οἶτον ὀδυρομέναν γενέταο.
 Αἶ, αἶ· ὅσπον ἔην προτέρας θαλερᾶς Πολυδώρας
 ἀλλοία! ὥς δ' οἱ σὰρξ ἔφθιτο χρώς τ' ἐμαράνθη!
 Ἴθυσ' οὖν περιφύς μιν ἀπ' ὅσσοιν δάκρυ' ὁμόρξαι,
- 200 καὶ ἀλιτροφροσύναν τίσασθ' ὤμοσσα Κομαίθω·
 τᾶς δ' αἰεὶ μᾶλλον πενθῆν ὀροθύνετο θυμός.
 Ὅρρ' ἐν τοῖς δ' ἡμες, πέλας αἰφνας δοῦπος ἀκούσθη
 ἀνδρῶν σπερχομένων διὰ τ' αἶπεα καὶ διὰ βήσας·
 καὶ αὐδὰ δ' ἀκούσθη ὑπερφιάλοιο Κομαίθω
 δίξησθαι φυγὰδ' οἷσι κελευτιόωντος ὁπαδοῖς·
 καὶ ἃ μὲν τάρβησεν· ἐγὼ δ' ἄορ ἐν χερὶ πάλλων
 ἀντίος οἱ αἶξα καὶ οἱ στέρνον διέπειρα
 τοῖ' ἐπαυτήσας· ἔρρ' εἰς αἶδαο, κάκιστε,
 ὃς ρύσασθ' οὐ τλᾶς μναστὰν πάρος ἐκ θανάτοιο,
- 210 ἔτλας νῦν ἐκυρὸν καὶ πάνθ' ἔο οἶκον ὀλέσσαι,
 κώρα θ' ἀγνωτάτα μέγα πένθος θεῖναι ὀπίσσω·
 εἶτα δὲ τήνῃ ἔτας σὺν ἑμοῖς σέυην ἐκέδασσα.

Εὖτε δὲ ταῦτ' ἀνύσας ποτὶ κώραν ἦιον αὖθις,
 ἄδε μοι ἀντάσαισα καλὸν θάλος ὥπασε δάφνας·
 χειρὸς δ' ἀφαμένα μύχιον στόνον ἐκπροέηκε
 στέρνων, τοῖά τ' ἔφα· χάριν οἶδά τοι, ἄλκιμε Θύρσι,
 δισσάν· τὰν μὲν ὅτι ψυχάν μοι ῥύσαι, δεινὸν
 κτείναις ἴφι δάκος· τὰν δ' αὖ ὅτι τίσσαι πατρός
 δακρυόεντα φόνον διολέσσαις ἄρτι φονῇα·

220 ἀλλ' οὐκ ἀσφαλές ἐντ' ἐνὶ Πηλίῳ ἄμμ' ἔτι μίμνεν,
 αἶψα δὲ χρὴ κίνδυνον ἀλύξαι ἐπ' οἴδματι πόντῳ
 τηλόσε πλώοντας· γενέτας γάρ τ' ἐντὶ Κομαίθῳ
 πλούτῳ τε κρατέων καὶ ὅπλοις, πολέες δ' ἄρ' ἔασι
 παοὶ τε, γνωτοὶ τε καὶ ἐγγεσίμωροι ἑταῖροι,
 οἳ τε κεν οὐκ ἄτιπον κτάμενον φίλον αὖθι λίποιεν.
 Αὐτὰρ ἐμοὶ σὺ πατὴρ καὶ ὁμαίμων· σοὶ δ' ἄρα πρόφρων
 ἔψομαι, ἧ κεν ἄγῃς· σὺ δέ μοι βίῳ ἔσσειαι ἄδος·
 ἀλλ' ἴομες πρὶν καὶ λοίσθῳ κακῷ ἐνθάδε κῆρσαι.
 Τοῖα παραιφαμένῃ κατένευσα καὶ ὥρεος αἶψα

230 αἶψα σὺν κώρῃ τε λιπὼν καὶ ἐμοῖς ἐτάροισιν
 οἴκαδ' ὑπετραπόμαν, ὅθι ματρὸς χεῖρα γεραῖαν
 κῦσα· θοῶ δ' ἐπιθὰς σκάφος τάχα σὺν Πολυδῶρᾳ
 δακρυόεις γαῖαν πατρίδ' ἐκλιπον· αἶψα δ' ἐρετμοῖς
 ἐνθεν ἐπειγόμενοι ἐπενισσόμεθ' ἀλμυρὸν ὕδωρ.

Ἀκτὰν μὲν πρῶτον παρεμετρέομες μάγνησαν
 εἰλατίναισι πλάταισιν ὑπ' οὐρανῷ εὐδιόωντι·
 αὐτὰρ ἐπεὶ Σκιάθῳ σκάφος ἔγναμψ' ἐξεχέ' ἄκραν,
 ἐς νᾶσον δὲ πλέοντες Ἀβαντίδα μέσσον ὁδοῖο
 ἰκόμεθ', ἐξαπίνης βαρυαχῆς ὥρτο κατὰ ἦξ.

240 Πόντος ὀρίνθη, ὕπερθ' ἀχλύσας ἔβρεμεν αἰθέρ·
 παντᾶ δ' ἄφρεεν οἶδμα κυκώμενον· ὥρεσι δ' ἴσα
 κύματα κορθύετο ζαχρηέος Εὐρώ αὐτμᾶ,
 πάντοθέ τ' ὀρνύμενα σκάφος ἡπείλει καταδῦσαι.
 Αὐτὰρ παρθενικὰ φρένας ἔμφοβος, ἥδὲ παρειὰς

δεξιτερᾷ παλάμα ὑπερείδοισ', ἔνδακρυς ἦστο.

Τᾷ δὲ παρεσδόμενος χερὶ χεῖρ' ἔχον, ἡδ' ἀγανοῖς μιν
θάρουνον μύθοισι· θεῶς δ' ἐλιταίνομες ἄμφω
κύμαθ' ἀλὸς στορέσαι καὶ ὑπὲκ κακῷ ἄμμε σαῶσαι.

Ποντογενεῖ δὲ μάλιστα γαμοστόλῳ ηὐχόμεθ' ἄμφω

- 250 Κύπριδι, ματρὶ Ἑρωτος, ὃς ἀδέϊ ἄμμε συνᾶψε
δεσμῷ, ἀμφοτέροισιν ὀλέθριον ἅμαρ ἀλαλκῆν.

Λαίλαπος ἀλλ' ἔμπας μένος ἄσχετον οὐχ ὑπέληγε,
θυε δ' αἰεὶ μᾶλλον, ποτὶ χέρσον τ' ὠθεε κύμβαν.

Κίνδυνον τόσσον Πολυδώρα τῆμος ἰδοῖσα,

οἰκτρὸν ἀνοιμῶξαισα τάδ' ἔκφατο· φίλτατε Θύρσι,
οὐκέτι δὴν τρόπισ ἅδ' ἐπινήζεται οἶδμα θαλάσσης·
αἶψα δέ μιν πόντοιο καλύψει κύμα κελαινόν,
ἢ ποτὶ σπιλάδεσσιν ἀπλάτοις ραίσει ἀράξαν.

Ἦ δὴ ἐγὼ δειλὰ καταδύσομαι ἐς βυθὸν ἄλμας·

- 260 Θύρσι, σὺ δὲ ζώης μάλα δαρὸν καὶ Πολυδώρας
οἰχομένας μεμνησ'· δέμας δ' ἄρα μὴ μευ ἐάσης
ἰχθύσι σαρκοβόροισι γενέσθαι κύρμα θανοίσας·
ἀλλ' ἀλὸς ἐξερύσαις μ' ἐπὶ ῥηγμῖνι κτερέϊζον
καὶ θαμὰ φοιτῶν σπένδε γάλα γλυκὺ δάκρυσι μίσγων·
σπένδε γάλα φθιμένα καὶ δάκρυα λειῖθ' ἐπὶ τύμβῳ.

Κώρα τόσσα εἶπεν· ἀπαυτίκα δ' ὀρφνὸς ἀήτας

λάβρος ἐπαΐξας μ' ἀπαμείψασθαί μιν ἔρुξε,
πρὸς δὲ πέτραις ὥσαις ἄκατον κούφαν συνέαξε.

Σπερχνὸν ἐμῶν αἶφνας ἀπὸ χειρῶν ἥρπασε κύμα

- 270 παῖδα φίλαν, ἐμὲ δ' αὖτ' ἔξέβρασ' ἀπήμον' ἐπ' ἀκτάν.
Αἶψ' ἐγρόμαν χαμάθεν, κατὰ δ' ἄονα πάντοσε βαίνων
δύσμορον αὐτεὺν Πολυδώραν· ἀλλὰ μάταν μιν
διζήμαν ἡδ' οὖνομ' ἐφώνεον· οὐαθ' ἔκανε
μοῦνος ἐμὰ ρόχθος βαρυαχέος ἀγχόθι πόντῳ.
Δὴ τρί' ἄπαστος, αὐπνος ἐπ' ἀκτᾶς ἅματα μίμων
μάστευον παντᾶ, εἶπου νέκυν ἢ δὴ ἔμπνουν

- παῖδ' ἐρατῶπιν ἴδοιμ'. ὅτε δὲ τριτάταν ἐπὶ γαίᾳ
 Φοῖβος νύκτ' ἐτάνυσσε ῥόον δὺς ὠκεανοῖο,
 νήδυμος εἰλέ μ' ὕπνος κεκμηῖότα· ἐν δ' ἄρ' ὀνείρω
 280 ὦφθη μοι Πολυδῶρα ἀδρόχροος, ἀγλαόμορφος,
 κύκλῳ Νηρείδεσσι περίστατος ὑγροκελεύθοις.
 Τοῖα δέ μοι προσέφα· χαῖρ', ὦ φίλε, μηδέ τι λίαν
 μύρεό μ' οἰχομέναν· οὐ τέθνακ', ἀλλὰ με νύμφαι
 Νηρείδες σπήλυγξιν ἐν ἐμβυθίαισι θαλάσσας
 δεξάμεναι φιλέοντι καὶ εὖφρονες ἀμφιέποντι,
 θνατάν μ' ἀθανάτῳ θεῖσαι θεαὶ ἔμμορον αἴσας.
 Εἰ δὲ χάρις τις ἐμεῦ παρὰ σοὶ μένει οἰχομένας περ,
 εἰναλίων τέ σ' ἔχει νυμφᾶν σέβας ἀγλαομόρφων,
 ἀντ' ἐπιτυμβιδίων λοιβῶν γάλα καὶ μέλι χλωρὸν
 290 μίσγων, ἄμμι κόμισθε θεοῖς τ' ἐπὶ κύμασι χεῦε.
 Νηρείδας δὲ κίκλησκε τεάν τε φίλαν Πολυδῶραν·
 τᾶς λοιβᾶς γεύσασθ' ἀναδύσας πυθμένος ἄλμας.
 Οὐδέποτ', ὦ Λυκίδα, τήνας ἐπιλήσομ' ἐφετμᾶς
 ἡμερτᾶς κώρας, οὐδ' αἰὼν ἀλγεσίθυμον
 τραῦμ' ἰάσεται ἔρωτος, ὃς ὀξεί μ' ἤλασ' οἰστῶ.

ΛΥΚΙΔΑΣ

- Καὶ λίαν τις ἔειπεν ἑοικότα μῦθον αἰδός,
 τέρπεσθαι φρεσὶν ἄνδρα μετ' ἄλγεσιν, ὅς κε πάθῃσι
 πολλὰ μάλ' ἐν βίῳ τῷ· τὸ δ' ἐτήτυμόν ἐστιν ὁμοίως,
 ἄλγεα πολλὰ τλάντα σοφώτερον ἐν μερόπεσσι
 300 πεπνυμένοις δοκέειν, πάντων τε μάλιστα τίεσθαι.
 Τῷ νῦν, φίλτατε Θύρσι, πολὺ πλέον ἢ τὸ πάροιθεν
 ἐκ θυμῷ φιλέωσε, φιλάσω τ' ἄχρι τελευτᾶς,
 ἴσον ἀδελφειοῖσιν ἐμοῖσι τίων ὁμοτίθοις.
 Καὶ ἀγνᾶ δ' ἐθέλω συσπένδεν τοι Πολυδῶρα
 πυκνάκις, ὕδροχαρέσσι τ' ἐπ' ἄονι Νηρείδεσσιν,
 αἱ ῥα φίλαν τοι παῖδα θεᾶν ὁμόοικον ἔθηκαν.

ΠΟΙΗΜΑΤΙΑ

εἰς κλεινά τινα ἐν τῇ ρωμαϊκῇ ἱστορίᾳ ὀνόματα
καὶ ἔτι εἰς οἰκείους τινας καὶ φίλους.

A. Εἰς τὸν ρωμαῖον Μάρκον Κούρτιον.

Δεινῷ ὑπὸ τριόδοντι πάρος θεοῦ ἐννοσιγαίου
γαῖα μέση Ῥώμης εἰν ἀγορῇ ἔχανεν.

Εὐρύς ἔην ῥωχμὸς καὶ ἀπύθμενος, ὃν χοῖ πολλῶ
οὐ σθένε συγχῶσαι λαὸς ἀρητίφίλος.

Τῷ ῥ' ὁ θεῶν ἔδδεις' αἰνὸν χόλον οὐραنيῶνων,
θειοπρόπους τ' ἐρέειν' εὐσεβέεσσι φρεσίν,
ὅττευ οἱ ἀθάνατοι ἐπιμεμφόμενοι κεχόλωντο.

Οἱ δὲ θεοὺς λήξειν οὐ πρὶν ἔφαντο χόλου,
πρὶν σφι πόλις κτεάνων ἀποκρίνασαν τὸ ἄριστον
εἰς χαῖνον γαίης κεῖνο βαλεῖν βέρεθρον.

Τοῖς δὲ διασκοπέουσι, τί ἐν πόλει εἴη ἄριστον
ἀλκίφρων ἀνστὰς Κούρτιος εἶπε τάδε.

Ῥώμῃ εὐπτολέμῳ τί κεν εἴη φέρτερον ἀνδρὸς
αἰχμητοῦ; καὶ ἐμοὶ ἔργα μέμηλ' Ἄρεος.

Πολλάκις ἐν προμάχοισιν ἐπ' ἀσπίδος ἀσπίδ' ἐρείσας
ἀμφὶ πάτρης ἔτλην πότμῳ ὑπαντιάσαι·

καὶ νῦν δ' ἡδὺ πρόφρων κε λίποιμι σέλας Φαέθοντος,
ὄφρα πάτρηφι θεοὺς ἐξιλάσωμ' ἐρατῇ.

Ἐννεπε· καὶ ἵπποιο τάχιστ' ἐπιβάς πανοπλίτης,

Ῥωμαίου λαοῦ παντὸς ἀγαζομένου,

ἄτρομος ἐς βαθέην αἴζας ἤλατο ῥωχμὴν,

τῆς συνεκληίσθη εὐρυχαδὲς στόμ' ἄφαρ.

B. εἰς Λουκρητίαν Κολλατίνην.

Εἰ καὶ Ταρκυνίου Λουκρητὴν ὕβριν ἀλαλκεῖν

οὐκ ἔσχυσ' αἰνῶς σῶμα βιησαμένου,

ἀλλ' οἱ ἄχραντον ἔμεινε καὶ εὐαγές, ὥς τὸ πάροιθε,
 στίλβον ἀειλαμπεῖ πνεῦμα σαοφροσύνη·
 χρανθὲν δ' ἄρ' μενέαινε λιπεῖν δέμας ὅττι τάχιστα
 καὶ βῆναι μακάρων ἱμερόεντα δόμον.
 Τῷ ῥ', ὥς ὀφθαλμοῖσι φίλον πόσιν ἡδὲ τοκῆα
 ἔδρακ', ἀεικείην ἦν ἀποδυραμένη,
 Ταρκυνίων οἶκοιο κατεύξατο λυγρὸν ὄλεθρον,
 οὐδ' αὐτῶν γαμίων φεισαμένου λεχέων.
 Ὅξυ δ' ἐρυσσαμένη ξίφος ἤλασε μαρμαρέοιο
 αἶψα διὰ στέρνου, καὶ φάος ἐξέλιπε.
 Καὶ τῆς μὲν ῥωμαῖος ἐτίσατο, θυμὸν ὀρινθείς,
 λαὸς ἀεικείην αὐτίκα καὶ θάνατον,
 Ταρκυνίων πάντα στυφελίξας ἐκ βασιλείων
 θώκων καὶ χώρης οἶλον ὑπερφίαλον.
 Αὐτὴ δὲ ζῶει Λουκρητίη ἡδὲ τ' ἀνάσσει
 συμπάντων κραδίης, οἷς ἀρετὴ μέλειται.
 Ζῶει καὶ φθιμένη, αἰδοῖ καὶ λήματι θυμοῦ
 κλειῖος ἐν ἀνθρώποις ἀφθιτον εὐρομένη.

Γ. εἰς Κούριον Δεσπότην ὕπατον.

Κούριον εὐπολέμου Ῥώμης ὕπατον τὸ πάροιθε
 Σαμνιτῶν πρέσβεις ἦλθον ὑπὲρ σφετέρης
 πάτρης ἀντιάσοντες, ἐπήρατα δῶρα φέροντες,
 πολλῶ μιν πείσειν χρυσῷ διόμενοι.
 Γογγυλίδας δ' ἔφοντα παρ' ἐστίη μιν ἔτετμον,
 στάν θ' ἀπλότῃτ' ἀνδρὸς τόσσου ἀγασσάμενοι.
 Ὡς δ' ἄρ' ὁ χρεῖος ὁδοῦ καὶ δώρων ἔγνω ἐκείνων,
 ἔννεπε μειδήσας· ἦ μάλα τηρῶσιν
 ἤλθεθ' ὁδόν, ξεῖνοι, καὶ ἐτώσιον ἄχθος ἄρασθε.
 Εἴπατε Σαμνίταις ἔμπαλιν ἰκόμενοι,
 ὥς οὐ τοι χρυσοῦ ἐπιδεύεται, ὃς δεδάηκεν
 ἔψων κήπου ἐοῦ γογγύλι' ἐσθιέμεν.

Δ. εἰς Μάρκον Ὁράτιον.

Ἄλβης Κουρατίοισιν ἐπὶ τρισὶ πᾶσα σάλευεν
 ἑλπίς, ἀτὰρ Ῥώμης τρισσὶν ἐρ' Ὁρατίοις¹.
 πιστὰ γὰρ ἀμφοτέροισιν ἐτέτμηθ' ὄρκια λαοῖς,
 ὀπποτέροις κείνων Ζεὺς ὀπάσειε κράτος,
 τῶν πόλιν αἰὲν ἔπειτ' ἐβελήμονος ἡγεμονεύσειν
 τῆς ἐτέρης, λυγροῦ παυσαμένης πολέμου.
 Οἳ δ' ἐπεὶ οὖν ἐκάτερθε κορυσσάμενοι κατὰ μέσσον
 Χῶρον ἔβαν δεινὸν τεύχεσι λαμπόμενοι,
 Ὁρατίων τε τριάς καὶ Κουρατίων μενεχαρμῶν,
 ἔσσυντ', ἀλλήλοις μαιόμενοι θάνατον.
 Σὺν δ' ἔβαλον ῥινούς τε καὶ ἔγχεα ὀξυόεντα·
 δοῦπος δὲ στοναχὴ τ' ὤρνυτο θεινομένων.
 Δεινὴ δ' ἀμφοτέρων λαῶν τόθι γίγνεται αὐτῇ,
 ἥσσαν δειδιότων, ἢ κράτος ἐλπομένων.
 Ἄλβη μὲν πρῶτον νίκης ἔρρεψε τάλαντον,
 τῶν δὺω Ὁρατίων εἰν ἀέθλῳ κταμένων.
 Αὐτὰρ ἔπειτα τρίτος κέρδεσσι νόου τε καὶ ἀλκῇ
 Μάρκος συμμίζας, τρεῖς πέφνε Κουρατίους,
 καὶ πολίων νεῖκος κατέπαυσε· κλυτῇ δ' ἄρα Ῥώμῃ,
 πάτρῃ ἑῇ, Ἄλβης ὥπασεν ἡγεσίην.
 Αὐτίκα Ῥωμαίων στρατὸς εὐρύς ἐπίαχε νίκη,
 ἔργον κυδαίνων ὄβριμον Ὁρατίου·
 καὶ στεφάνοις Ἄλβης νικήτορα πάντοθ' ἔβαλλε

¹ Χάριν τοῦ μέτρου ἐμήκυνα τὴν ἀρχουσάν τῶν κυρίων ὀνομάτων *Κοράτιος* καὶ *Ὁράτιος*· τούτου δὲ καὶ τὴν ἐπομένην μακρὰν ἐβράχυνα, ποιητικῇ ἀδείᾳ χρησάμενος, ὥσπερ καὶ ἀλλαχοῦ. Σημειωτέον δ' ὅτι παρὰ Πλουτάρχῳ εὑρεταὶ τὸ ὄνομα Ὁράτιος τῷ ὡ γεγραμμένον (Ποπλικ. § 12, 14, 15.) Ὁμοίος μῦθος ἀναγινώσκεται παρὰ Πλουτάρχῳ (Συναγωγὴ ἱστορικῇ παραλλήλων Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων 16) καθ' ὃν τρεῖς υἱοὶ Δημοστράτου πρὸς τρεῖς Ῥηζιμάχου ἐμονομάχησαν.

καὶ παιᾶνας ἔμελπ' ἡδ' ἀλάλαζε μέγα.

Διηθέντων δ' ὃ φέρων ἕναρ' ὤμοις ἔστιχε γαῦρος
ἐν μέσσοισιν ὅπλοις, ἔμπαλιν οἴκαδ' ἰών.

Αὐτὰρ ἐπεὶ πόλιος πέλας ἔκετο, ἐνθ' οἱ ἀπῆντα
ἐκχύμενος πυλέων λαὸς ἀπειρέσιος,

ἦλθε κασιγνήτη οἱ ἐναντίον εἰσέτ' ἄνυμφος,
μνηστὴ ἑνὸς τρισσῶν Κουρατίων κταμένων.

Ἦ ῥ' ὥς οὗ μνηστῆρος ἐσέδρακεν αἰμοφόρουκτα
σκῦλ', δλόλυξε μέγα στήθεα κοπτομένη·

μούνη δ' ἐν κοινῷ στένε χάρματι, ὃν γοῶσα
μνήστορ', ἀδελφειοῦ χειρὶ δαμέντα νέον.

Τὸν δὲ φρένας τότ' ἔδου δεινὸς χόλος· ἦ δέ τ' ἀδελφῇ
ἄγριον ἐμβλέψας, τοῖ' ἔφατ' ἐκ στόματος.

Τίπτε, κυνῶπι, δόμον πατρὸς καὶ ἔργα λιποῦσα
θηλειῶν, ἀνδρῶν ἤλυθες ἐνθάδ' ὄχλον;

Τίπτε δ' ἄρ' ἐν λαοῖς ὀλοφύρη γηθομένοισι
μούνῃ, οὐδὲ φίλης εὐπραγίῃ πατρίδος

οὔτε κασιγνήτου χαίρεις ἐρικυδέϊ νίκη,
λοιγὸν ἀλύξαντος δῆρι ἐν ἀργαλήῃ;

Εἰδ' ἄρα σ' οἰμωγῆς τ' ἰδὲ πένθεος ἡμερος εἶλε,
τίπτ' οὐ σῶν κασίων οἶτον ἀποκταμένων

ἀμφὶ πάτρης τριφιλήτου ὀδύρεαι, ὥς ἐπέοικεν
εὐσεβέος Ῥώμης παρθένω εὐσεβέϊ;

Ἐκφυλον σὺ γένος καὶ Ὀρατίων μύσος οἴκου,
ἔρρ' ἐς ὑποχθονίων ἡρόεντα δόμον.

Ἐρρε δὴ εἰς αἰδῶν, ἐνθα μνηστῆρα κιχήσεις,
ὃν περ ὑπὲρ πάτριν καὶ κάσιαν φιλέεις.

Ἐννεπε· καὶ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
ἦπαρ ἀδελφειῆς αἵψα τέτρηνε μέσον.

Ἦ δὲ ποδῶν προπάροιθεν ἐπ' οὐδεὸς ἐξετανύσθη.

Ψυχὴ δ' ἐκ καλῶν ἔπτατ' ἄφαρ ῥεβένω.

Ε. εἰς τὸν φιλέλληνα Κοθηγητὴν Φριδερίκον τὸν Θήρσιον,
 ὅτε τῷ τοῦ Σωτῆρος παρασῆμῳ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως
 τῆς Ἑλλάδος ἐκοσμήθη· ἐν Μοραχίῳ αὐλῇ.

Ἀντὶ τεῆς φιλίας πρὸς δύσμορον Ἑλλάδα φύτλην
 δηρὸν καμφοεῖσαν δεσποσύνῳ κράτει,
 ἀντὶ φιλοξενίης ἀγανόφρονος, ἥτ' ἀνέωξεν
 Ἑλλήνεσσι τεοῦ πᾶσι δόμοιο πύλας,
 ἀντὶ πόνων πλείστων, οὓς πρόφρονι θυμῷ ὑπέτλης
 αἰὲν τληπαθέος λαοῦ ὑπερδικέων,
 ἀνθ' ὧν τ' οὐποτ' ἔληξας Ἀχαιῶν ἔνθ' ἀποδῆμους
 εὖ ρέζων παῖδας, Θήρσιε, μουσποβόλους.

Ἑλλάς μὲν σ' ἐνέκρινεν ἐοὺς πάρος ἐς πολιήτας,
 υἷά τ' ἀνεῖπε φίλον κοινῇ ἐνὶ ξυνόδῳ.
 Νῦν δ' αὖ ἀναξ ἀρετὴν τίω· σέθεν Ἑλλάδος ἡύς,
 τῷ προστερνιδίῳ σήματί σ' ἠγλαΐσε.

Βαῖά τάδ' ἡμετέρου εὐγνώμονός ἐστι νόοιο
 δείγματα καὶ βροτέῳ συμφινύθοντα βίῳ.
 Ἄλλ' ἔς τ' ἂν γε δίκη κατ' ἀχαιίδα γαῖαν ἀνάσση
 καὶ χάριτος ζῶη μνηστis ὀφειλομένης,
 ἔς τ' ἂν ἔρως ἀρετῆς Ἑλλήνων ἦτορ ὀρίνη,
 Θήρσιε, σὸν κλειὸς ζήσεται ἐν εὐλογίῃς

Γ. εἰς τὸν κλεινὸν ἐν φιλολόγοις Φριδερίκον Ἰακώφιον.

Εὐαγεῖ κραδίην φλεχθεῖς, Ἰακώψι ἄριστε,
 Περιδῶν Μουσῶν αὖσονίδων τε πόθῳ,
 ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ὀαριστῆς τῶνδ' ἀνεδείχθης
 κλεινός, ἰδ' ἐν βιότῳ πιστότατος θεράπων.

Πολλὰ δὲ μοχθήσας προσιτάς τὰς Ζηνὸς ἔθηκας
 κούρας εὐγενέσιν Τευτονίης ναέταις.

Ῥηϊδίῃ σεῦ ἔκρητι τέτυκται πᾶσιν ἐς ἄκρην
 Παρνασοῖο τρίβοις, δύσβατος οὖσα πάρος.

Πλεῖστοι δ', οὐχ ὁράας; κούφῳ ποδὶ νῦν ἀνιόντες

Κασταλῆς ῥεέθρων ἐμφορέονται ἄδην,
Μούσας θ' ὑμνεῖουσι καλῇ ὀπί ἀγλαοδώρους,
κόσμον, τερπωλὴν ἥδ' ὄφελος βίотου.

Χαίροις, ὦ πολιή τε καὶ αἰεὶ μοι περὶ πάντων
αἰδοίῃ κεφαλῇ, τήν περ ἀειθαλέσιν
ἐξ ἱερῆς δάφνης ἀνέδησαν στέμμασι Μοῦσαι.

Βαῖὸν ἐμῆς δέξαι δεῖγμα τόδ' εὐσεβίης.

Ἐν Γόθα τῆς Σαξονίας τῇ 13 Ἀπριλίου αὐλῇ.

*Z. εἰς τὸν φίλον Ἰαννοῦλιον τὸν περὶ τε τοὺς νόμους καὶ
τὴν ἱατρικὴν ὁμοίως σπουδάζοντα, ὅτε ἐστεμμένος τῷ
τοῦ διδάκτορος τῆς ἱατρικῆς στέμματι ἐπαγγέλλεται ἐξ Ἑῖ-
δελβέργης εἰς Μονάχιον τῆς Βαυαρίας.*

Τίς ποθ' ὅδ' ὀφθαλμοῖς ἀναφαίνεται ἡμετέροισιν
ἄνδρετος ἀνθοπλόκῳ τὴν κεφαλὴν στεφάνῳ;

Τίς δ' ἄρ' ἐδαιδαλέοισιν ἐκόσμησ' ἀνθεσιν ὧδε,
παντοίων κήπων πόλλ' ἀπολεξάμενος;

Γιγνώσκω σ', ἐτάρων ἥδιστέ μοι ἴσα θ' ὁμαίμοις
τίμι' Ἰαννούλῃ, φέρτατε μουσοπόλῳ.

Γιγνώσκω σε, φίλος, καὶ ῥ' ἄμφω πήγχει τείνας
ἦνι τεῆς δειρῆς ἐμπεφυῶς ἔχομαι.

Ἦ δὴ Παιήων θεὸς ὑψόθεν ἀγλαέθειρος
στέψε σε παμφανόων καὶ θέμις ἀθανάτη·

εὐπατέρεια θέμις, πολυάστρου πρέσβα θυγατρῶν

Οὐρανοῦ, ἥ γαίης ἥδε πόλου κρατεῖ.

Χαίροις, ὦ φιλότῃς· κατὰ δ' αἶσαν ἰδοῖς γενέτειραν
αἶψα μάλ' αἰδοίην, καὶ πατρός οἶκον ὅλον!

Οἶκον ἰδοῖς πατρός! τεὰ δ' ἔχγε' ἔνθεν ἐς ἄστυ
ἰθύνει κλυτὸν Παλλάδος ὑψιμέδων!

Κεῖθι περιπλόμενόν σε κιχήσομαι εἰς ἐνιαυτόν,
καὶ φιλίας αὔρας ζήσομ' ἀφυσσόμενος.

Ἐν Μοναχίῳ τῆς Βαυαρίας ἔτει αὐλῇ.

τῶν
Η. εἰς τὸν ἐξάδελγον

Φίλιππον Ἰωάννου Συμβατικοῦ

Αἶμ' ὁμὸν ἄμμιν ἔην ἡδ' οὖνομα, χρηστὲ Φίλιππε,
 ἡλικίῃ τ' ἴση, φρὴν θ' ὁμῇ ἀμφοτέροις.
 Ξυνὰ δὲ καὶ παίδεσσι διδάγματα παίγνιά τ' ἄμμι,
 καὶ ἡβῶσιν ἔσαν ξυνοὶ ἔπειτα πόθοι·
 πολλὰκι πηλιάδων σκιεροῖς ὑπὸ δένδρεσι βησῶν
 ἐζόμενοι βουλὰς ἐν φρεσὶν ἐστρέφομεν,
 οἷας βουλευεῖν ἔθος ἀνδράσιν, ὅππότε' ἰούλων
 ἄνθος ἐπὶ γναθμοῖς ὦριον ἐκφύεται·
 πολλὰκι δυστήνου δ' ἀνεκλαύσαμεν ἄλγεα πάτρης,
 αἰνῶς βαρβαρικῇ μάστιγι θεινομένης·
 ἡμετέρῳ δὲ γένει ἡττησάμεθ' Ὑψιμέδοντα
 δουλοσύνης ταχινὴν ἐκλυσιν ἀργαλέης.
 Ἀλλὰ γένος μὲν ἄναξ πανυπέρτατος ἐξεσάωσεν
 ἀλγέων, καὶ ἡμὰρ φῆγεν ἐλευθερίας.
 Τύνη δ' οὐτόδ' ὅπως ἐφ' Ἑλλάδι φέγγος ἀνίσχον
 ἱμερτόν, γνωτῶν φίλτατε καὶ ἐτάρων.
 Ἀλλὰ πρόμοιρος ἄφνω σε τοκῆων τηλόθι πότμος
 εἶλε παρειάων ἄρτι δασυνομένων.
 Αὐτὸς δ' ἐνθα λέλειμμαι ἐπὶ χθονί, πολλ' ἐνὶ θυμῷ
 αἰεὶ κήδε' ἔχων, σὸν τε κάρη ποθέων,
 καὶ ποθέων πηροῦς καὶ ὁμήλικας ἡδ' ὁμοδέλφους,
 οὓς ἀπάμερσε φάους μοῖρ' ὁλοῇ θανάτου,
 τοὺς μὲν που χαλεπῇσιν ὑπαὶ νούσοισι δαμέντας,
 τοὺς δ' αὖ ὑπὲρ πάτρης ἐν πολέμῳ φθιμένους.
 Αἰῶνος τί ποτ' ἐστὶ καὶ ὀλβίου ἀνδράσιν ἥδος,
 εἴ τιν' ἔρημον ἔθηχ' ὧν φιλέεσκε τύχη;
 Χαῖρέ μοι, ἐσθλὲ Φίλιππε, καὶ ἐξ ἐμέθεν τόδε δέξαι
 μνημ' ὀλίγον στοργῆς εἰς ἀίδαοδόμοις.

Εἰς τὴν κατὰ τὸ ἔτος αὐξάνουσα γενομένην ἀνακάλυψιν τῶν
λειψάνων τοῦ ἐν Ἀθήναις διονυσιακοῦ θεάτρου.

Εὖτε Θάλεια πάλαι καὶ Μελομένη λίπον ἄστου
Τριτοῦς, δονεῖα φθέγματ' ἀτυζόμεναι,
κισσοχαροῦς σίγησε Διωνύσοιο τάχιστα
τερψίφων ὀκρίδας, πολυύθροος τὸ πάρος·
τόν δ' ἄρα πούλυν χροὺν ἐπιχεύαντες κατέθαψαν
θελξινόων Μουσῶν νήϊδες οἷα νέκυν.

Ἐκτοτε χιλιάκις λοξὸν δρόμον ἤνυσεν ἄρμα
ἡλίου· ἀλλ' ὀκρίβαντ' οὐκ ἶδεν ἥελιος.

Νῦν δ' ὅθ' ὑφ' ἡγεσίῃ ἀγανόφρονος Ἑλλάς Ὀθωνος
τῇδε παλιννόστους ἔδρακ' Ὀλυμπιάδας,
ἡνὶ φόωςδε λογεῖον ἐρίκλυτον ἤλυθεν αὔθις
ληναίοιο θεοῦ καὶ κυκλόεσσαί· ἔδραι.

Ἐνθάδ' Ἀριστοφάνευσ ἄσβεστον ὄρινε γέλωτα
Μοῦσ' ἱλαρὴ ναέταις Κεκροπίης τὸ πάλαι,
δημοκόπου παίζουσα θράσος καὶ ὕλαγμα Κλέωνος,
ἥ κόμπων πούλυν Λαμάχου ὀπλομανοῦς,
ἥ Στρεψιάδαο δυσυπνοῦντος μελεδῶνας,
ἥ πλόον εἰς αἶδεω θυρσοφόροιο θεοῦ.

Ἐνθάδ' αὖ Εὐφορίωνος εὖς γόνος, ὀργιοφάντης
Μελομένης, τέκτων ὑψιλόφων ἐπέων,

Ἰαπετιονίδου πόλλ' ἄλγεα καὶ φρέν' ἀτειρῇ,
ταγούς τ' ἀργείων ἐπτά, καθ' ἐπταπύλων

Θηβῶν ὀρνύντας δεινὴν πολέμοιο θύελλαν,
Φάνταζ' ὀφθαλμοῖς λαοῦ ὀμηγερέος.

Ἐνθάδε καὶ Σοφοκλῆς ἀλαοῦ πάθε' Οἰδιπόδαο
καὶ Τελαμωνιάδου δ' αὐτοφόνον μανίην,

εὐσεβίην τε παρῆχε θεήμονι πληθού κεδνῆς

Ἀντιογόνης ὀράαν θέσμι' ὀπιζομένης.

Ἐνθάδε καὶ Μῆδει', Εὐριπίδου ἐς βίον αὔθις

Φοιτῶσ' εὐτεχνίῃ, πρίν ποτ' ἐπαιδοφόνει·
καὶ Ἑκάβῃ κούρην ὀλοφύρετο, τήν περ Ἀχαιοὶ
Αἰακίδεω τύμβῳ θύσαν ἐφ' ὕψιπέδῳ.
Ἦ που καὶ ὀπίσω νεοθηλῆς Ἑλλάδι βλάστη
ποιητῶν, χῶρον τόνδε θάμ' ἐρχομένη,
θεσπέσιον Μούσης ἀρχαίης πνεῦμ' ἐσαφύξει,
λάεσιν εἰσέτι νῦν τοῖςδ' ἐπινηχόμενον,

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΙΔΕΙΚΤΙΚΑ

εἰς τὴν ἀεροστατικὴν σφαῖραν.

Α.

Πολλάκι μῦθον ἄκουσα τὸν Ἰκάρου, ὃν πετερυγέσσι
τυκτῆσι πτάσθαι φασὶ διηέριον.
Ἀλλὰ τόδ' ὠϊόμην κενεὴν φάτιν ἔμμεν ἀοιδῶν,
ποικίλ' ἐνὶ φρεσσί ψεύδεα πλασσομένων.
Νῦν δ' ἄρα πῶς κε τέρας φαίῃ τις ἄπιστον ἐκεῖνο,
κοῦφον τόνδ' ὀρόων ἡερόπλαγκτον ὄχον,
ἡέρος ἔμπλειον διὰ τ' ἡέρος οὐχ ἓνα μοῦνον,
ἀλλ' ἄμυδις πολλοὺς ὕψι φέροντ' ἀνέρας;
Ἦνίδ' ὑπὲρ νεφέων θρασυμήχανος ἦρθη ὄμιλος,
καὶ τάχ' ἐλίξοπόροις τείρεσι προσπελάσει.

Β.

Χάλκεον Ὠράτιος¹ φάτο κεῖνον στήθεος ἐντὸς
σχεῖν κέαρ, ὃς πρῶτος θραυλῶ ἐνὶ σκάφεϊ
κυματόεντος ἔτλη πόντου μέγα λαῖτμα περῆσαι,
οὐ δῆριν τρέσσας ἀντιβίων ἀνέμων.
Εἰδ' ἴδε κουφοτέρας αὖρης νέας ἡερονηχεῖς,
ῥῆσιν ἐπιχθόνιοι καινὸν ὑπὲρ νεφέων

¹ Διὰ τὸ μέτρον ἐμήκυνα μὲν τὴν ἀρχουσαν, ἐβράχυνα δὲ τὴν
δευτέραν συλλαβήν· ἴδε καὶ σελ 580.

εὔρον νῦν οἶμον, τάχ' ἔφη κ' ἀδαμάντινον ἦτορ
 ἐν στέρνοις ναύτας τούσδε νέους ἐχέμεν.
 "Ατρομοι, οὐχ ὁράας; βαθὺν ἡέρα ναυστολέουσι,
 λεπτοῦφεϊ σφαίρῳ γῆθεν ἀειρόμενοι.

Γ.

Οὔρε' ἐπ' ἀλλήλοις τὸ πάλαι νήσασα γιγάντων
 ἔκπαγλος γενεή, στεῦτο θεῶν μεγάλων
 πέργαμον ἀμβῆναι· τοὺς δ' ἀκαμάτοις βελέεσσι
 ῥαῖσαν ἐπορнуμένους ἄφθιτοι οὐρανίδαί·
 ἀλλὰ πόλοιο φύλατσε πλέον νῦν ἀστερόεσσαν
 ἄκρην, Ζεῦ· θρασὺ γὰρ νῦν πάλι γηγενέων
 ἡνίδε φουσητῇ ἐπαίρεται ὑψόσε φύλον·
 σφαίρῃ, ἀναπλείει τ' ἡέρ' ἀπειρέσιον·
 ἡνίδε καὶ σῶ ὄπλῳ παραπλήσια χεῖρεσι νωμᾶ
 ὅπλα, πύλαις τε πέλας χρίμπτεται οὐρανίαις.

Εἰς τοὺς ἀτμόπλους

Α.

Θαῦμα τόδ' ὀφθαλμοῖσιν ὁρώμεθα, νῆα πελώρην
 λαίφεος ἡδ' ἐρετμῶν ποντοπορεῦσαν ἄτερ.
 Ἥ ῥα Τυφάον' ἔχει κύτος ἔνδοθι πουλυκάρηνον,
 Ταρτάρου ἡδ' αἴης υἱέ' ἀμαιμάκετον;
 Δὴ γὰρ καπνὸν τόσσον ἐρεύγεται, ὅσσον ἐκείνου
 ἵπος ἀπειρεσίῃ, Σικανίης μέγ' ὄρος·
 σμερνὸν δ' ἐξάνησιν ἀπ' αὐλοῦ μηκεδανοῦ
 σύριγμ', ὅσσον ὄφεις ἐξ ἑκατὸν στομάτων·
 πῶς τέρατος τοίου ἐπιβῆω; νῆα πέφρικα
 ἴσα καὶ ἀφριόεν κῦμ' ἄλὸς ἀτρυγέτου.

Β.

Μηκέτ' ἀητάων ταμίαν λιτανεύετε, ναῦται,
 οὔρον ἀπὸ σπείους ἔχμενον ὕμμ' ἵεσαι,
 Αἰόλον ἵπποτάδην· ἀλινηγέσιν οὐκέτι χρειώ

νηυσὶ λίνων λευκῶν, οὐκ ἔρετμῶν πλατέων.
 Ἦνιδ' ὃν Ἠφαίστῳ γλαυκὴ φιλότῃτι μιγείσα
 υἱ' Ἀμφιτρίτῃ γείναθ' ὑπερμενέα,
 τούτῳ νῦν ἐπὶ πόντον ἐπέτραπε νῆας ἐλαύνειν
 μήτηρ, νηοπόρους ῥυομένη καμάτων.
 Ἦ ῥ' ἀπέλεθρον ἔχει τὸ τέρας σθένος, ἐς πλεόν' αἰὲν
 χῶρον ἐπεκτείνειν ὃν δέμας ἰέμενον.

Εἰς τὸν ἡλεκτρικὸν Τηλεγράφον.

A.

Οὐνομ' ἀπ' ἡλέκτρου τις ἔχουσα, τεράστιος ὁρμήν,
 ἐνδέδουκεν πᾶσαν τήνδε φύσιν δύναμις·
 δαίμων δὴ τις ἄοπτος, ὁρατὰ δὲ πᾶσι τελεῦσα
 ἔργα, σοφοῖς ἀσόφοις τ' ἀνδράσι θαῦμα μέγα.
 Ἦδ' ὅπλον αἰθαλόεν τεύχει Διός· ἦδε χάλαζαν
 πρηστήρων τε μένος τίκτει ἀμαιμαχέτων·
 ἦδε καὶ ἀνθρώποις νῦν γίγνεται εὐρεσιτέχνους
 Ἴριδος Ἑρμείῳ τ' ἄγγελος ὠκυτέρῃ.
 Ἦνὶ σιδηρεῖῃ ἐπὶ μέρμιθ' ὀξὺ θέουσα
 ὥστε νόημα, φέρει πανταχοῦ ἀγγελίας.

B.

Ἦ σὺ λήην τὸ πάροιθεν ἐχώσαο, παντοκράτορ Ζεῦ,
 εὖτ' ἀπ' Ὀλύμπου πῦρ Ἰαπετιονίδης
 ποικιλόβουλος ἔκλεψε καὶ ἀνδράσιν ὥπασε δῶρον·
 τῷ μιν ἀνήρτησας καυκασίῳ πάγου.
 Ἀλλὰ τί νῦν δράσεις θνητῶν γένος, οἷτ' ἀσεβοῦσι
 πολλῷ μείζονα, σὴν οὐκ ἀλέγοντες ὅπιν;
 Ἦνιδ' ὑπερφίαλοι φύσιος διφήτορες ἄνδρες
 ἄφραστόν τινα πρὶν δαίμον' ἀνεῦρον ἄφνω,
 τῷ ῥ' οἷ γ' ἄστεροπῆς καὶ βροντῆς τέκτονι χρῶνται,
 ἴσοι Σαλμωνεῖ κείνῳ ἀτασθαλίην.
 Ἀλλὰ καὶ ὀξύτερόν μιν ἔχουσ' αἰεὶ ἀγγελιώτην
 ἢ σὺ σὸν Ἑρμείαν Ἴριδά τ' ἰσάνεμον.

Εἰς Ὀλκάδα πρωτόπλου.

» Λευκοθέη δέσποινα καὶ εἰναλίιο θύγατρος
 Νηρῆος, λίτομαι, σώζετε πρωτόπλου
 σέλμα τόδ' ἀσκηθὲς διαπρῆσσον πόντιον οἶδμα,
 εἶργετέ τ' ἄγρι' ἔθεν κύματ' ἀελλότροφα.
 Πέμπετε δ' οὔρον αἰὲ ναυσίδρομον, ὅφρα τάχιστα
 ἄπτηται τραφερῆς ὑγρὰ κέλευθ' ἀνύσαν.
 Ναυκλήρῳ δὲ φίλῳ Διονυσίῳ ἐξ ἀρότοιο
 ἀτρυγέτου πελάγευς πουλὺς ἄμητος ἔοι.

Εἰς κύνα Μενέδημον.

Σῆμα τόδ' ἔστ' ὀλίγον στικτοῦ κυνός, ὃν κεν ἰδὼν τις
 φαίη ἀληθὲς ἔμεν δόγμα τὸ Πυθαγόρου.
 Τοῖος γὰρ σκύλακος νόος ἔπλετο, οἷος ἔνεστιν
 ἐκ θεοῦ ἀθανάτου τοῖσι λαχοῦσι λόγον.
 Οὐρῇ μὲν δὴ ἐν καὶ οὔασι σαίνειν ἄνακτα,
 γλώσση δ' αὖ χεῖρας λειῖχε φίλα φρονέων·
 καὶ κώλοις ἀγάπαζε, καὶ αὐτοῦ δῶξ συνίει,
 αὐδὴν καὶ κανθῶν βλέμμ' ἀπολαμπόμενον.
 Τῷ μιν ἀποφθίμενον κῆρ ἀχνύμενος Μενέδημος
 ἐνθάδ' ὑπὸ πτελέῃ ἐγκατέθηκε τάφῳ.

Ἑρωτικόν.

Ἀγρόθεν οἶκαδ' ἰὼν ποτε τοῦνδιον εἰνὶ θερείῃ,
 ἥνικα τεττίγων ἔθνε' ἐπ' ἀκρεμόνων
 βαβράζει φαέθοντος ὀρινόμεν' ἀκτίνεσσι,
 ψυχρινὴν ἰκόμην πίδακα πιόμενος.
 Καλλίστην δ' ἔκικον τότε κούρην ὑδρεύουσαν,
 εἰδὸς τ' ἠδὲ φυὴν εἵκελον Ὑδριάδι.
 Τήν δ' ἄρ' ὕδωρ ἤτησ'· ἥ δ' αὐτέ μ' ἰδοῦσα παρειάς
 ἦκ' ἐπεφοινίχθη, καὶ ἅμα νεκτάρων

μειδῆσασα, χέρας λύγδω μοι ἔτεινεν ὁμοίας
 πηγαίου τε πρόφρων δῶκε γάνους πιέμεν.
 Ὅφρα δ' ἐγὼ χεῖλεσσιν ὕδωρ ἐξ ἄγχεος ἔσπων
 εἰς ὧπ' ἄντα καλῆς παρθενικῆς ὁρόων,
 τόφρ' ἔθεν ἐξ ὅσων ὅσοις πῦρ εἶλκον ἔρωτος,
 καὶ ψυχρὸν πίνων ἔζεον ἔνδον ὅλος.
 Καὶ νῦν δ' ἐκ κείνου πόματος φλέγομ'. οὐδ' ἔτι πίδαξ
 ἢ ποταμὸς σβέσσαι φλογμὸν ἐμὸν δύναται.

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ.

Α.

εἰς τὴν ἡμιπερτεχορταετηρίδα ἐορτὴν τῆς εἰς τὸν Β. θρόνον
 ἀναβάσεως τοῦ πρὶν Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Ὁθωνος
 ἐπιγράμματα τεθέντα ἐπὶ τῆς ἀψίδος καὶ ἀλλαγῆς τῆς
 πόλεως Ἀθηνῶν, τῇ κέ. Ἰανουαρίου αἰωνή.

α. εἰς πάντας τοὺς Ἑλληνας.

Πεντάκι πέντε κύκλους περὶ ἥλιον ἤνυσε γαῖα,
 ἐξ οὗ ἄναξ ἀκτὴν ἤλυθεν ἀργολίδα,
 ἡπιόθυμος Ὁθων, εἰρήνην σωσίπολιν τε
 Ἑλλήνεσσι δίκην, ἁρμονίην τε φέρων.
 Τῷ ῥα τόδ' Ἑλληνες τελέουσιν ἐόρτιον ἡμᾶρ
 πάντες, πᾶν ἀγαθὸν κοιράνω εὐχόμενοι.

β. εἰς τοὺς θαρόντας ἀγωνιστάς.

Τῇδ' ἀεθλευσάντων περὶ πάτρης ἀμφιποτᾶται
 εἶδωλ' αἰχμητῶν τῶν πρὶν ἀποφθιμένων,
 σὺν δέ θ' ἐορτάζει πολιήταις εὐλογέοντα
 Σέ, Κράντορ, καὶ σὴν σύνθρονον Ἀμαλίην.
 Χαῖρ', ὃς ἐλευθερίην, ὑπὲρ ἧς κεῖνοι μαχέσαντο,
 ἔμπεδον εἰρήνην ζευξας ἰδ' εὐνομίην.

γ. εἰς τὸν Πατριάρχην καὶ τὸν ἱερόν κληρον.

Ἦν πατριάρχου ἔδευσε καὶ ἄλλων ἀρχιερέων
αἷμ' ἀγνὸν καὶνὴν Ἑλλάδι πορφυρίδα,
τὴν σὺ λαχὼν φορέειν, Βιτλεσβαχίδῃ, θεράποντας
καὶ κληρὸν Χριστοῦ εὐσεβεῖ ἀμφιέποις.

δ. εἰς τοὺς ἐπὶ τούτῳ ἀποσταλέντας

Πρέσβεις τῶν Βασιλέων.

Ἀγγελοι εἰρήνης εὐρυσθενέων παρ' ἀνάκτων
ἡδὲ φιλοφροσύνης Ἑλλάδος ἡγεμόνι,
χαίρετε καὶ ὑμεῖς· καὶ τιμὴν τήνδε δέχυνσθε
Ἑλλάδος ἐκ πάσης, ὡς ἐπέοικε φίλοις.

ε. εἰς τὴν θύραν τοῦ Παρεπιστημίου.

Ζῆθι, ἄναξ τρισέβαστε, σὺν Ἀμαλίῃ Βασιλίσσῃ,
ζῆθι, Βιτλεσβαχίων εὐκλεές ἔρνος Ὅθων.
Μούσας ἡδόμελεῖς καὶ ὃν ἰδρύσας ἐνθάδε Μούσαις
νάον, σὺ σκήπτρῳ χρυσέῳ ἀμφιέπων.

ζ. εἰς τὴν πύλιν τῆς Ναυπλίας.

Ζῆθι, Ὅθων τρισέβαστε, σὺν Ἀμαλίῃ πυκμιηδεῖ·
ζῆτ' ἄμφω πολλὰς εἰς ἐτέων δεκάδας!
Ἀρχαίου Δαναοῦ παῖδες Δαναῶ νέφ' εὐχὴν
τοίην σοι, Βασιλεῦ, ἐκ κραδίας φέρομεν.
Ἀκτῇ γὰρ κέλσας πάρος Ἀργεὸς ἵπποβότοιο,
ἤγαγες εἰρήνην ἅμμι καὶ εὐνομίην.

B.

εἰς τὸν ἐν ρέα Σπάρτῃ ἀνεγεροθέντα ναὸν τοῦ Σωτῆρος.

Τόνδε Θεῷ σωτῆρι παλιγκτίτου ἰδρύσαντο
Σπάρτας ἐνναέται ναὸν ἀριπρεπέα,

δουλοσύνας ῥυσθέντες ἀεικέος ἦδ' ὑπ' Ὀθωνι
οἰκεῦντες πάτραν ἔμπαλιν αὐτόνομον.

Ἔτερον.

Σκαπτοφοροῦντος Ὀθωνος ἄν' Ἑλλάδα κυδαλίμοιο,
Βαιὰν Εὐρώτα παρ ῥόον αὔθι πόλιν
Ὀφίγονον Σπάρτας γένος ὥκισεν, ἐξυπαλύξαν
δουλοσύναν στυγεράν βαρβαρικόν τ' ἄρεα.
Τὸν δὲ Θεῶ ῥυσίῳ περικαλλέα δέιματο ναὸν
ᾧ δαπάνῃ Δανιὴλ φαίδιμος ἀρχιθύτας.

Γ.

εἰς τὴν παρὰ τῇ Χρυσοσπηλαιωτίσῃ Κρήνῃ.

Πρώτου κοιρανέοντος ἄν' Ἑλλάδα γαῖαν Ὀθωνος,
κρήνῃν τήνδ' ἱεροῦ Θειοτόκοιο δόμου
εὐσεβέες δέιμαντο προσίκτορες, ὅφρ' ἀπὸ κρουνοῦ
χρηίζουσιν ὕδωρ ἡδύποτον προχέῃ¹

Δ.

Ἐπίγραμμα χαραχθὲν ἔτει αἰωνή ἐπὶ τοῦ θεμελίου λίθου
τῆς ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ Βαρῶνος Σίμωνος Σίνα
οἰκοδομηθείσης Ἀκαδημίας.

Σκηπτοφοροῦντος Ὀθωνος ἐν Ἑλλάδι καὶ παρεόντος
ἐνθάδε σὺν σεπτῇ συνθρόνῳ Ἀμαλίῃ,
τοῦτ' ἀκαδημίας παλινδρύτοιο θέμεθλον
πρόφρων ἢ δαπάνῃ εἷσε Σίμων ὁ Σίνας,
Πρεσβευτῆς παρ' ἀναξί κεκλημένος εὐρυμέδουσι
Γερμανίης, κοσμῶν Ἑλλάδ' ἐὴν πατρίδα.

¹ Ὁ δ'. στίχος μεταβληθεὶς ἐχαραχθη οὕτως·
Καρφαλέης δίψης πᾶσιν ἄκος προχέῃ.

Ε.

*Εἰς τὸν ἐν Λορδίνῳ ὑπὸ τῶν ἀνατολικῶν Χριστιανῶν
ἀναγερόμεντα καὶ τοῦ Σωτῆρος.*

Πάτρια θεσμὰ σέβουσα παροικίῃ εἷσατο Γραικῶν
νηὸν τόνδε θεῷ, ῥύστη ἀγασθενεῖ,
σεπτῆς Βικτορίας ἀγανόφρονος εὐρυανάσσης
σκηπτρον νωμώσης Βρεττανίης μεγάλης.
ἄλλο.

Σεπτῆς Βικτορίας ἀλικριεύσης Βασιλίσσης
ἡνία νωμώσης Βρεττανίης μεγάλης,
τόνδε παροικίῃ Ἑλλήνων θεῷ εἷσατο ῥύστη
νηόν, ἑὼν πατέρων θεσμὰ σεβαζομένη.
ἄλλο.

Σεπτῆς Βικτορίας αἰτὺν θρόνον ἡνιοχεύσης
Ἀλβίου ἀμφιρύτου, τόν δε θεῷ ῥυσίῳ
Ἑλλήνων ἀνέγειρε παροικίῃ ἀγλαότευκτον
νηόν, τέθμι' ἑὼν ἄζομένη πατέρων.
ἄλλο.

Σεπτῆς Βικτορίας Βρετανῶν μέγαν ἰθυνούσης
λαόν, ἰδ' ἄλλ' ἀνδρῶν φύλα πολυσπερέα,
τόν δε θεῷ σωτῆρι παροικίῃ εἷσατο Γραικῶν
νηόν, θεσμοσύνας ἄζομένη πατρίους.
ἄλλο.

Σεπτῆς Βικτορίας ἀλιερκῶν κοιρανεύσης
Βρεττανίης νήσων, ῥύστη ἐπουρανίῳ
τόν δε παροικίῃ Ἑλλήνων δωμήσατο νηόν,
θεσμοῖς τοῖς πατρίοις πιστὸν ἔχουσα νόον.

ΣΗΜ. Ἐν τῷ Χρόνῳ, ἐφημερίδι ἀγγλικῇ (ἔτει αὐτῷ Ἰαν. ιζ') φι-
λολόγος τις Ἀγγλος κρίνων τὸ ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ ναοῦ χαραχθὲν
ἐπίγραμμα, ἀπεδοκίμασε τὴν συστολὴν τοῦ ω τῆς δευτέρας συλ-
λαβῆς τοῦ ὀνόματος Βικτωρία. Τοῖς λόγοις οὖν, οἷς τότε ὑπὲρ τῆς

ἡμετέρας ἐχρησάμεθα γνώμης ἀπολογούμενοι, προσθετέον νῦν ἡμῖν
δοκεῖ τὸ ἐν τῷ Β' τόμῳ τῆς Ἀνθολογίας 711 ἐπίγραμμα ἔχον ὧδε·

Αὐτὴν γραμματικὴν ὁ ζωγράφος ἤθελε γράφαι·
Βίκτορα δὲ γράφας, τὸν σκοπόν, εἶπεν, ἔχω.

Εἰ γὰρ ἐξῆν τῷ ἐπιγραμματογράφῳ Βίκτορα γράφειν τῷ ο,
πῶς οὐκ ἐξέστι καὶ ἡμῖν Βικτορίαν ὁμοίως γράφειν;

Z.

Εἰς τὸν ἐν Οὐῖνδοβόρῃ ναὸν τῶν ὀρθοδόξων.

Οἶκον ἀεξήσας ἱερήων, χαλκοβόαν τε
δειμάμενος πύργον, νηὸν ἐπηγλαΐσειν
οἷσι Σίμων ὁ Σίνας ἀναλώμασι· τῷ οἱ ὀπάζοις
μισθόν, ἀναρχε Τριάς, ἄξιον εὐσεβίης.

ἄλλο.

Νηροπόλων ἐπαεξήσας δόμον, ὑψιπαγῇ τε
δειμάμενος πύργον, πανσθενέος Τριάδος
οἷσι Σίμων ὁ Σίνας κόσμησ' ἀναλώμασι νηόν·
ἀλλ', ὑπέρυμνε Τριάς, πάντα οἱ ἐσθλὰ νέμοις.

ἄλλο.

Θυοπόλων Τριάδος δόμον ἀγλαὸν ὑψιμεδούσης
πύργον θ' ὑψιπαγῇ τόνδε Σίμων ὁ Σίνας
δειμάμενος, νηῷ ἱερῷ νέον ὥπασε κόσμον·
Τῷ οἱ ἐσθλὰ, Τριάς ὀλβιόδωρε, δίδου.

H.

*Εἰς τὸ θυσιαστήριον τοῦ ἐπὶ τοῦ Πηλίου ὄρους ναυδίου
τοῦ προφήτου Ἡλίου.*

Βωμοῦ φέροντες τοῦδ' ἐπ' ἀχράντου, οὕται,
τῷ παντάνακτι προσφορὰν ἀναίματον,
εὐχεσθε ναοῦ τοῦδε τῷ δομήτορι
σύμπαντί τ' οἴκῳ Κασσαβεττεῖῳ θεὸν
ὄλβου δοτῆρα πρευμενῇ τ' αἰεὶ πέλειν.

ἕτερον.

Ἀγνὴν ἐφ' ἀγνοῦ τοῦδε βωμοῦ προσφέρων

τῷ παντάναχτι προσφοράν, θυηπόλε,
 εὐχου παρασχεῖν ψυχικὴν σωτηρίαν
 αὐτῷ τε σηκοῦ τοῦδε τῷ δομήτορι,
 τοκεῦσί τ' οἴκῳ τ' εὐσεβεῖ Κασσαβέτου.

Θ.

*Εἰς τὴν ἁγίαν Τράπεζαν τοῦ ἐν Κισσῷ τοῦ Πηλίου ὄρους
 ναοῦ τῆς ἁγίας Μαρίνης ἔτει αὐξ' δ'.*

Εὐτέρπη σοι τοῦτον, Ἀλεξάνδροιο σάοφρων
 χήρη Κασσαβέτου, βωμὸν ἔτευξ' ἱερὸν,
 ᾧ μάρτυς Χριστοῦ Μαρίνη. Τῷ λιτάνευε
 Ὑψιμέδοντ' αὐτῇ τ' ὄλβι' αἰεὶ διδόναι
 Κασσαβέτου τ' οἴκῳ· ψυχὴν δὲ θανόντος ἀκοίτου
 τάξαι οἱ ἐς μακάρων ὕψι χοροστασίην.

Ι.

*Εἰς τὴν ἐν Ζαγοράᾳ δαπάνη Εὐφροσύνης Δ. Κασσαβέτου
 ἀνακαινισθεῖσαν κρήνην.*

Καλλίναον κρήνην ὀχετόν τ' ἀνεκαίνισε μακρόν,
 πάτρη συλλέκτρου ἦρα φέρουσα φίλου,
 χήρη Κασσαβέτου Δημητρίου, εὐπατέρεια
 Εὐφροσύνη, κούρη κεδνὴ Ἰωνίδεω.
 Τοῦνεκεν ὕψιμέδοντα λίτεσθ', ὅσοι ἔνθ' ἀρύεσθε
 λαρὴν νυμφάων νηϊάδων λιβάδα,
 ὄφρα δομητεῖρη καὶ οἴκῳ Κασσαβετείῳ
 ἔντε βίῳ καὶ ἔπειτ' ὄλβια πάντα διδῶ.

Κ.

*Εἰς τὴν ἐν Καίρῳ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Ἀβετῶν
 κτισθεῖσαν ἐλληνικὴν σχολήν.*

Νειλορρύτου πρὶν ἐκ χθονὸς διδάγματα
 βιωφελῇ Κέκρωψ τε καὶ Βήλου γόνος

ἤνεγκαν ἀγροίκουσι λαοῖς Ἑλλάδος.
 Δυάς δ' ἀδελφῶν ἐνθάδ' Ἀβετῶν πάλιν
 ἐξ Ἑλλάδος νῦν τὴν ἐπιστήμην ἄγειν
 ποθοῦσα Μούσαις τόνδ' ἀνίδρυσεν δόμον.

ἕτερον.

Νειλορρύτου τῆςδ' ἐκ χθονὸς μαθήσεως
 κατηύγασε πρὶν τὴν ὑφήλιον σέλας,
 ἄλλ' ὑστέροισι, φεῦ, ἀπεσβέσθη χρόνοις,
 πυκνὸς τ' ἐπέσχε πᾶσαν Αἴγυπτον γνόφος.
 Νῦν δ' αὖ ἀδελφῶν Ἀβετῶν δυάς πάλιν
 ἐξ Ἑλλάδος φῶς τῆς ἐπιστήμης ἄγειν
 θέλουσα, Μούσαις τόνδε ταῖς ἑλληνίσιν
 ναὸν ἐδείματ' ἀγλαὸν Νείλου πέλας.

Λ.

Ἐπιγραφαὶ εἰς τὴν πεντηκονταετηρίδα ἑορτὴν
 τῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους αὐτονομίας.

εἰς τὸν βασιλικὸν οἶκον.

Ζῆθι, Γεώργι' ἀναξ, σὺν σεπτῇ ἄμμιν ἀνάσση
 Ὅλγα καὶ τρισσῶν ἀγλαίῃ τεκέων.

εἰς τοὺς βασιλεῖς τοὺς τρεῖς μεγάλους
 προστάτας τῆς Ἑλλάδος.

Βρεττανίης βασιλῆα Γεώργιον εὐρυμέδοντα
 καὶ Κάρολον Γαλατῶν ἀρχὸν ἀρητίλων
 Νικόλεών τ' ἐν τοῖς Ῥώσσων μεγάλθυμον ἄνακτα
 ἢ Ἑλλάς σωθεῖς εἰσαεὶ εὐλογεῖ.

εἰς τὸν βασιλεῖα τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκον τὸν α'.

Πεντηκονταετηρίδ' ἑορτὴν Ἑλλάς ἄγουσα
 πῶς κεν Λουδοβίκου λῆσθιν ἄνακτος ἔχου;
 Κεῖνος ἐν ἡγεμόνεσσι πιεζομένην ἐλέησεν

Ἑλλάδα πρώτηστος καὶ οἱ ἄμυνε πρόφρων.
Κεῖνος ἄεθλον ἄεισε Πανελλήνων ἀνέρας τε
ὑμνήσε, κρατερῶς μαρναμένους πρὸ πάτρης.

εἰς τὸν Πατριάρχην Γρηγόριον

Ποιμένα Γρηγόριος μιμησάμενος Πατριάρχης
τὸν καλόν, ψυχὴν θῆχ' ὑπὲρ ὧν ὅτων.
καί ῥ' αὐτὸς μὲν ἔλωρ θηρῶν γένετ'· ἀλλὰ τὸ Χριστοῦ
πῶς λύκων ὤμων ῥύσθη ὑπέξ ὀνύχων.

*εἰς τοὺς συνοδικοὺς ἀρχιερεῖς τοὺς φορευθέντας
ὑπὸ τῶν Ὁθωμανῶν.*

Γρηγορίου σύεδροι Πατριάρχου, οὓς ὁμὸς ἔσχε
ζῆλος ὑπὲρ ποιμένης καὶ ὁμὸς εἶλε μόρος.
σήμερον οὐρανόθεν καταβάντες τοῦτο σὺν ἡμῖν
πάνδημον τελέοιτ' ἡμαρ ἐλευθερίας.

εἰς τοὺς αὐτοὺς ἕτερον.

Γρηγορίου σύεδροι πατριάρχου ἀρχιερεῖς,
οἱ δὴ ὑπὲρ Χριστοῦ κύρσαθ' ὁμῶς θανάτῳ,
δεῦτε καταπτάντες ἐξ αἰθέρος ἐνθάδ' ἅμ' ἡμῖν
λαμπρὸν ἐλευθερίας ἡμαρ ἐορτάσατε.

εἰς Γερμανὸν τῶν Πατρῶν ἀρχιεπίσκοπον.

Γερμανῶ ἀρχιύτῃ Πατρῶν ζέσεν ἔνδοθι θυμὸς
ἐξ ἀσεβῶν Χριστοῦ κληρὸν ὑβριζόμενον
καὶ πάτρην ὀρόωντι· τῷ ἱερὸν ὄπλον ἀείρας
σταυρόν, Χριστιανοὺς ὦρσ' ἐπὶ δυσμενέας.

εἰς τὸν αὐτὸν ἕτερον.

Καίσαρος εἶμα πάροιθ' Ἀντώνιος αἰμοφόρυκτον
Ῥωμαίοις δεῖξας ἐξορόθυνε φρένας.

Πατρῶν δ' ἀρχιερεὺς ἐν Ἀχαιοῖς σταυρὸν ἀείρας
Γερμανὸς αἰγλήεντ' ἐς μέγαν ὦρσ' ἄεθλον.

εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Οὐγγροβλαχίας Ἰγνάτιον.

Ἰδριος οὐποτ' ἄνευθε νόου ἀτρεκῆς μερόπεσσι
γίγνεται ἐλευθερίῃ· τοῦνεκεν Ἰγνάτιος,
ἀρχιερεὺς περίσεμνος, ἐλεύθερον ἡμᾶρ Ἀχαιοῖς
πορσύνων, ἰδρίης πρόδρομον ἤγε φάος.

εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ φιλέλληνας.

Ὅμμα φιλελλήνων ὅσσοι ἔτι λεύσσετε Φοίβου
ἡδ' ὅσσοι μακάρων ἔνθεν ἔβητε δόμους,
χαίρετε! δὴ ζῶει κατ' ἀχαιῖδα γαῖαν ἑσσιᾶν
ἄφθιτος ὑμετέρης μνημοσύνη χάριτος.
Χαίρετε! δουλοσύνης Ἑλλάς φίλη ἄμμι λυθεῖσα,
ἡμᾶρ ἐορτάζει νῦν τόδ' ἐλευθερίας.

εἰς Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην τὸν πρωταγωνιστὴν.

Ἑλλάδος οὐκ ἦναιχ' Ὑψηλάντης μεγαθαρσῆς
ἄλγεα πόλλ' ὁρώων· μησάμενος δὲ μέγα
ἔργον, σὺν παύροις ῥέεθρ' ἱεράσιοιο πέρησεν
εἰς τ' ἐρατὴν ἐκάλεσσ' ἔθνε' ἐλευθερίην·
οὐδ' ἄρα μάψ' ἐκάλεσσεν ἀρήϊα δ' ὀξὺ Ἀχαιοὶ
τεύχεα λαζόμενοι δουλοσύνης ἔλυθεν.

εἰς τὴν Ἀκαδημίαν.

Μοῦσαι ἐλευθερίας συνόμιλοι, αἱ τ' ἀπόδημοι
ἐπλάζοντο χρόνον μακρὸν ἐπ' ἀλλοτρίης,
ἔμπαλι νοστήσασαι ἐς Ἑλλάδα πλουυπόθητον
δῶρ' αὖ Ἑλλήνων παισὶ νέμουσι φίλα.

εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος.

Πεντήκοντ' ἀνύσαντες ἔτη βίου αὐτονομίῳ

εὐξώμεσθα πάτρην ἔμπεδον ἄμμιν αἰεὶ
 ἴστασθ', ὀλβήεσσαν, ἐρισθενέ', ἀγλαότιμον,
 εὖ ἰθυνομένην σκήπτρῳ ἀνακτορέῳ.

*εἰς τὸν παρὰ τοῖς προθύροις τῆς Ἀκαδημίας ἰδρυμένον
 ἀνδριάντα τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου.*

» Εὐσεβίην σπείρων πατρίους τε λόγους ἱεράρχης
 Γρηγόριος Χριστῷ πάτρη ἐῆ τ' ἐβίω·
 κάτθανε δ', ὡς ἐβίω, μιμητῆς Χριστοῦ ἀνακτος,
 ψυχὴν δούς προφρόνως λύτρον ὑπὲρ πολλῶν.
 Τοῦδ' ἄρα Μουσάων νηοῦ πάρος ἵδρυται εἰκὼν
 ἥδ', ἐνιεῖσα νόου ζῆλον ἐοῦ προπόλοις.

εἰς τὸν αὐτόν.

Εἰκὼν ἦδε κλυτοῦ πατριάρχου Γρηγορίου
 νηοῦ πρόσθε πυλῶν ἵδρυτ' Ὀλυμπιάδων,
 μηνύουσα νέοις ὅτ' ἐτήτυμον οὐποθ' ἐλέσθαι
 εὐσεβίης ἀπάτερθ' ἔστι βροτοῖς σοφίην.

εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ α. διαδόχου τοῦ ἐλληνικοῦ θρόνου.

Κωνσταντῖνος ἀναξ κατὰ πνεῦμ' ἱερῷ ἐνὶ τῷδε
 παιδρυνθεὶς λοετῆρι ἀνακτ' ἐνεδύσατο Χριστόν.

ΠΑΡΑΙΝΕΤΙΚΑ.¹

- » Ἦγοῦ σεαυτῷ τοὺς παραινούντας φίλους.
- » Νεκρὸν νόμιζε τὸν φίλων τητῶμενον.
- » Μὴ χρυσὸν ἡγοῦ πᾶνθ' ὅσα στίλβονθ' ὄρας.
- » Ὅρμᾶς χαλίνου καὶ παθῶν αἰεὶ κράτει·

¹ Πολλὰ τῶν παραινετικῶν, τῶν γνωμικῶν, τῶν παροιμιῶν
 κτλ. ἐξηλληνίσταί μοι ἐκ τῶν παρὰ Λέσσιγγι.

χρήσῃ γὰρ αὐτοῖς δεσπόταις ἡττώμενος.

» Ἀκλῆτος οἶκον μήποτ' εἰς ἀλλότριον
σύμβουλος ἔλθῃς· μηδ' ἐρεῦνα τῶν πέλας

τάποκρυφ'· ἕξεις πράγματ' ἐκ τούτων αἰεί.

» Ὀμνύντα πολλὰ φεῦγε· τοῖς συχνοῖσι γὰρ
ὄρκοις ἔπεσθ' εἴωθεν ἢ ψευδορκία.

» Σιγῇ σὺ πρῶτος κεῖθ' ἃ πρὸς πάντων θέλεις
σιγαῶσθ'· ὃ γάρ τ' ἄμειψεν ἔρκος χειλέων
οὐκ ἂν κατάσχοις, ἀλλὰ κίδναται πέριξ.

» Τὰ πρὶν φρενούτω καὶ διδασκέτω σ' ἃ χρή·
τοῖς δ' αὖ παροῦσιν ἐμφρόνως σοι χρηστέον·
τὸ πρὶν κύει γὰρ καὶ τὸ νῦν τοῦπαιτ' αἰεί.

» Φίλον σεαυτῷ μήποτ' ἄνδρα θῆς λάλον·
δεινὴ γάρ ἐστιν ἢ φλυαρία νόσος,
ἣν οὐκ ἂν ἰάσαιτο φαρμάκων σθένος.

Κἂν οὖν τύχῃ τις τοὺς τρόπους χρηστὸς γεγώς,
ὥστ' ἄνδρ' ἐταῖρον μὴ τι δρᾶν κακὸν θέλῃν,
ὅμως γένοιτ' ἂν καὶ ἄκοντός σοι βλάβῃ.

» Μὴ λοιδοροὺς σὺ καὶ κακηγόρους θέλε
ἴσοις ἀμείβεσθ'· ὥς γὰρ ἀνθρακες δρυὸς
βάλλουσι πλείω φέψαλον φουσώμενοι,
οὕτω θρασυστομοῦσι κακεῖνοι πλέω,
ὅταν σφιν ἀντίφθογγον οἶγῃ τις στόμα.

ΓΝΩΜΙΚΑ.

» Ἦσων μὲν ἐστὶ σώματος ῥώμῃ γυνή,
ἦσων θ' ὁμοίως ἀρσένων εὐβουλία·
ὑπερτέρα δ' ὅμως γε θηλείας χάρις
στέφουσα, χειρῶν καὶ φρενῶν νικᾷ σθένος.

» Κακὸν γεραιτέροισι δυσπειθεῖν νέους,
τοὺς ἀγνοοῦντας τὸν βίον τοῖς εἰδόσιν.

» Ὅρθῳς ἔχειν ἡγούμεθ', εἴ τίς ποι θέλοι
 ἔλθειν, ὁδηγῶ χρῆσθ' αἰεὶ τῷ τὴν ὁδὸν
 πρὶν γνόντι πείρα· τὴν δὲ τοῦ βίου τρίβον
 βαίνοντες, οὐδὲν δεῖσθ' ὅλως νομίζομεν,
 ὥστ' εὐοδοῦσθαι, τῶν γένει πρεσβυτέρων.

» Μικρὸν πέφυκε κάσθενές σῖτος φυτόν·
 μακρᾶς δὲ πολλῶ χρησιμώτερον ὀρυός·
 ὁ μὲν γὰρ ἄνδρας, εὐγενεστάτην φύσιν
 τρέφει, πολιτικοῦ τε γίγνεται αἷτιος
 βίου βροτοῖσιν· ἡδ' ὑσὶν φορβὴν φέρει.

» Οὐκ ἂν ποτ' ἐν τοῖς ζῶσιν εἰκότως ἐγὼ
 θείην τὸν ὑπνοῦντ'· οὐ γὰρ αἴσθησιν βίου
 ἔχει, φυτοῖσι δ' ἐμφερῇ ζωὴν ἄγει.

» Χρηστὸς πεφυκώς, καὶ ἀποτμος ὦν τύχη,
 οὐκ ἂν γένοιτο παντελῶς τις ἄθλιος·
 εἰκὸς γὰρ αὐτόν, εὐτυχοῦσι γοῦν φίλοις
 συνευτυχεῖν, κείνοισι συμπαθοῦντ' αἰεὶ.

ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ.

» Ἐκ γῆς θάλασσαν ἡδὺ πᾶσιν ἐσθ' ὄραν.

» Φίλου πρὸς ἀνδρός ἐστι νουθετεῖν φίλον.

» Καὶ ὄρνις ἀρθῇ πρὸς νέφη κοῦφος πτεροῖς,
 ὅμως ταπεινῆς ἐκ χθονὸς χρήζει τροφῆς.

» Ἀτρεπτον οὐδὲν τῶν ἐπὶ χθονὸς μένει·
 ἐξ αἰθρίας γὰρ ὕσεν, εἴτα δ' ἐκ νεφῶν
 πάλιν βροτοῖς ἔλαμψεν ἡλίου σέλας.

» Οὐκ ἔστ' ἀληθὴς, ἀλλὰ κίβδηλος φίλος
 ὁ μὴ ἔξαμαρτάνοντα νουθετῶν φίλον.

» Πταίειν σε γλώσση χειρόν ἐστιν ἢ ποσί·

» Ἐργῶδες οὐδὲν τῷ θεωμένῳ δοκεῖ.

» Εἶην παραβλῶψ μᾶλλον ἢ πηρὸς κόρας.

- » Ἄμεινον εἶναί μ' ἰλλὸν ἢ τυφλὸν κόρας.
 » Οὐδὲν μέγ' αὔξειτ' ἐν χύτρᾳ δένδρον ποτέ.
 » Πονηρὸν ὄζει χῶδίκαιος ἐν βροτοῖς
 ἔπαινος, ὄνπερ εἰς ἑαυτὸν τις λέγει.
 » Θεὸν μὲν οὐδεὶς λανθάνει ψευδοῇ λέγων·
 θνητοὺς δέ, καὶν λάθῃ τις, οὐ λήσει γ' αἰεί.
 » Πένητος ἀνδρὸς μήποτ' οἶκον ἀθρόος,
 ὦ πλοῦτ', ἐσέλθῃς· ὡς ὑπὸ στιλβηδόνος
 τῆς σῆς ἐκεῖνος τοῦ φρονεῖν ἐκστήσεται.
 » Ῥηίδιον μὲν ἔπος, χαλεπὸν δ' ἄρα γίγνεται ἔργον.
 » Ὅς τις ὑπὲρ πόντον πλώει, χθόνα, οὐ φρέν' ἀμείβει.
 » Δάκρυσι κληρονόμος φρενὸς ἐνδοθι χάρμα καλύπτει.
 » Οὐδεὶς ἐστ' ἐπὶ γῆς νηὸς θεοῦ, ἐνθα πονηρῶ
 μὴ βραχὺ ἔστηκεν δαίμονι βωμίδιον.
 » Πίδακος ἐκ καθαρῆς καθαρὸν αἰεὶ ἔβλυσε νᾶμα·
 εἰ δέ τιν' ἐκ στόματος ἔπε' ἔκλυες αἰσχρὰ ἰέντα,
 ἴσθι οἱ ἔνδον ἐὼν παντὸς ῥύπου ἔμπλεον ἦτορ.
 » Καὶν χρυσότευκτον βάτραχος θάσση θρόνον,
 ἐς βορβορῶδες τέλμ' ἀφάλλεται πάλιν.
 » Οὐ πᾶσα κακκάζουσα καὶ φθόγγον μέγαν
 ἄλεκτρυὼν ἰεῖσα φαίνεται ἀτρεκῶς
 ὦν τεκοῦσα· πολλάκις γάρ δὴ μάτην
 βοᾷ· κενῆς δ' ἔξεισιν οὐδὲν νηδύος.
 » Φόβῳ μελισσῶν οὐ μέλι βλύσω γλυκύ.
 » Κούφη πέφυκε νηδὺς ἐμπεπλησμένη·
 ἢ δ' αὖ κενή, βαρεῖα κἀργώδης φέρειν.
 » Γλυκὺς μελίσσης ἐσθ' ὁ χυμός, ἀλλὰ γε
 πικρὸν τὸ κέντρον καὶ λίαν ἐπώδυνον.
 » Μακρᾷ τόδ' ἔξοιδ' ἐν βίῳ πείρα μαθῶν·
 ὅσῳ τίς ἐστιν ἐνδεέστερος φρενῶν,
 τόσῳ γε μαῖλλον οἴεται πάντων βροτῶν
 ὑπερφέρειν γνώμη τε καὶ νόου σθένει.

ΜΥΘΟΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ.

Α.

Λόχμης ἀηδῶν ἐν κλάδοισι συσχίου
 μέλος θάμ' ἤδε ποιμένων κηλοῦν φρένας·
 ἐκ τῶν πέλας δὲ τελμάτων οἱ βάτραχοι
 ὥς ἐξ ἀμίλλης ἀντεκραύγαζον μέγα.
 Κεῖνη μὲν οὖν ἐπαύσαθ'· οἱ δὲ ποιμένες
 ἐπυνθάνοντο, τοῦ χάριν σιγὴν ἔχοι.
 Ἦδ' αὖ δέρην σείσασα τοῖςδ' ἠμείψατο.
 Τίς γὰρ βοώντων βατράχων ἐγγὺς τόσων
 μιᾶς ἀκούσεται ἄσθενοῦς ἀηδόνας;

Β.

Ὅρνις Διὸς πάρεδρος οἰκοῦσαν πάλαι
 ὄρνιν Ἀθηναῖς οὐρανοῦ δόμους ὄρων,
 οὐκ ἤξιον νιν προσβλέπειν· ἡδ' αὖ τόσῃ
 δεινῶς ὕβριν φέρουσα τοῖ' ἔφη ποτέ.
 Τί δὴ σὺ φυσᾶς, λῶστέ, καὶ φρονεῖς μέγα;
 Οὐκ ἐν δόμοις σύνοικός εἰμί σοι θεῶν;
 Ναί, ἀντέλεξ' ἐκεῖνος· ἀλλ' οὐκ ἐννοεῖς
 ἐν τοῦθ'· ὅτι πτέρυξιν ὧδ' ἀνεπτάμην
 ἔγωγ' ἐμαῖς· σὲ δ' ἐνθ' ἀνήγαγ' ἡ θεά.

Γ.

Λαμπυρίς ἐν λειμῶνι δι' ὄρνυς νυκτὸς ἀμαυρὸν
 φέγγος ἰεῖσα θέρευς, κυδιόωσα μέγα,
 ἡὔδα τοῖ' ὀρόωσ' εἰς οὐρανὸν ἀστερόεντα.
 Χαίρειτ', ἀδελφοί μοι, ἀστέρες ὑψίπολοι·
 ἡνίδ' ὁμοίην ὑμῖν λέλογχα φύσιν, σέλας ἐνδόν
 τίχτους' εἰσαεὶ καὶ προχέουσ' ἐπὶ γῆς·
 ἀλλ' ἄγεθ', ὑψηλῶ πορσύνετε καὶ ἐμοὶ εὐρην
 ἐν πόλῳ, ὅφρ' ἀστήρ φαίνω ἐν ὑμῖν νέρος.

ΠΟΙΚΙΛΙΑ.

A. εἰς οἶνον.

Ἀπ' ἰχθύων μάθοις ἄν, ὧ βέλτισθ', ὅτι
τίθησι τοὺς πίνοντας ἀφθόγγους ὕδωρ·
οἶνος δὲ πάντας ἔμπαλιν λαλιστατάτους
ποιεῖν πέφυκεν, ὥσπερ ἐν πότοις ὄρα·
πάρεστιν, ἔνθ' ἐγείρετ' ἄσβεστος βοή.
οἱ μὲν γὰρ ἄδουσ', ἐς κυλίχνην ἔμπλεων
οἴνου βλέποντες· οἱ δ' ἐρίζουσ' εὖστροφον
δινοῦντες αἰὲ γλῶτταν· οἱ δὲ φληνάφους
κρουνηδὸν ἐκχέουσιν οἰγνύντες στόμα.

B. ὁμοιογ.

Ἦκιστ' ἐπαινῶ Πίνδαρον πάντων ὕδωρ
ἄριστον εἰπόντ'· οὐ γὰρ αἰνετὸν πέλει
ὅ γ' ἐξερμοιοῖ τοὺς βροτοὺς τοῖς ἰχθύσι,
ποιοῦν ἀφώνους· ἀλλὰ πολλῶ μοι δοκεῖ
τὸν οἶνον εἶναι κρεῖττον ἀνθρώποις πόμα.
Πατὴρ γὰρ ἡμῖν γίγνεθ' οὗτος ἀσμάτων
λόγων τε τερπνῶν σκωμμάτων τ' ἐν τῷ πότῳ.

Γ. εἰς γυναῖκα.

Ἐσθλὴν γυναῖκα, φασίν, οὐδ' ἐν χιλίαις
ἀνὴρ δύναιτ' ἂν ἐσθλὸς εὐρέσθαι μίαν.
Θαυμαστόν ἐστι τοῦτο· θαῦμ' ἔγωγ' ὅμως
μεῖζον νομίζω μήποτ' ἔμφρον' ἀνδρ' ἔχειν
αὐτῷ γυναικὸς ἀρμόσαι τρόπους μιᾶς.

Δ. μετάφρασις τοῦ εἰς ὀνείρους ἐπιγράμματος Κλαυδιαροῦ.

Ἦνίκα θηρητὴρ κεκμηκότα γυῖ' ἀναπαύει
λέκτριος, εἰς ὕλας πλάζεται εἴς νόος.

Ἄρματα ἡνιόχοισιν ἐνύπνια καὶ περίθρεκτον
ἵπποις τέρμα· δίκαι δ' ἀνδρὶ θεμιστοπόλῳ.

ἑτέρα τοῦ αὐτοῦ.

Ἦνίκα θηρητὴρ ἀμπαύει γυῖ' ἐπὶ κοίτης
εὐδων, εἰς ξυλόχους ἔμπαλιν εἰσι νόος.

Ἴπποι ἀρμελάτῃσιν ὄνειροι καὶ περὶ τέρμα
κάμπττον ὄχημα, δίκαι δ' ἀνδρὶ θεμιστοπόλῳ.

Ε. παραμυθητικὸν εἰς μητέρα τοῦ νιού στερηθεῖσαν.

Τί χρή σε θρηνεῖν κάποδύρεσθαι νέκυν;

Μάτην, τάλαινα, πρὸς τάφῳ παιδὸς γόνυ
κάμψασα νεκρῶν ἐκ πυλῶν ἄδου καλεῖς.

Θνητῶν γὰρ οὐδέν' οὐδέπω τά δάκρυα
πάλιν τόδ' ἐς φῶς ἤγαγ' ἐκ τῶν νερτέρων.

Οὕτως ἀνοικτος, τῶν βροτῶν ἄρχει νόμος,
ὃν οὔτ' ὀδυρμοῖς, οὔτ' ἂν οἰμωγαῖς, γύναι,
ἐπικλάσειας, οὔτ' ὀλόπτουσα τρίχας.

ἀποκρίσις.

Κάτοιδα ταῦτα κοῦ διδασκάλου μαθεῖν

χρήζω παρ' ἄλλου· τίς ποτ' ἀγνοεῖ νόμον

τόνδ' ἔμπεδον μένοντα τῇ βροτῶν φύσει;

ὅμως δ' ἀνάγκη τὸν παθόντ' ἐπώδυνα

ἀλγεῖν τε θυμῷ καὶ στένειν· ἡ γὰρ φύσις

ἔθηχ' ὁμοίως τόνδ' ἀκίνητον νόμον.

Ἐὰ με τοίνυν παῖδ' ὀδύρεσθαι φίλον,

ὅς ὀρφανὸν μοι γῆρας οἴχεται λιπῶν.

Ψυχῆς γὰρ ἄλγος δάκρυσιν κουφίζεται.

Γ. εἰς γέροντα.

Κάγώ ποτ' ἐν νέοισιν ἐξηταζόμενῳ

κάλλει προσώπου καὶ μελῶν εὐρυθμία
 πρέπων, ὑπερφέρωντε τῶν ὀμηλίκων
 κράτει τε χειρῶν καὶ σθένει τοῦ σώματος·
 ταχεῖς δ' ἐνώμων δορκάδος δίκην πόδας,
 ἄσσων δρείας καὶ δι' ὑπτίας ἴσα.
 Νῦν δ' οἴχεθ' ἥβης ἄνθος ἢ τ' εὐρωστία
 ἔρρει· σκελῶν δέ μ' ἐκλέλοιπ' ἐλαφρία.
 Στείχω δ' ἐρείδων ἀσθενὲς βάκτρῳ δέμας
 ρικνός, λιπόθριξ, νωδός, ἀμβλωπὴς κβρας,
 λημῶν, κεκυφώς, κωφὰ βαμβαίνων ἔπη.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΚΟΠΤΙΚΑ.

Εἰς φλύαρον.

Πολλήν σοι, Θεόδωρ', ἴδμεν χάριν, οὐνεκα δαῖτα
 ἡδίστην ἡμῖν κᾶφθονον ἡυτρέπισας.
 Ἀλλὰ τί δή, βέλτιστε, λάλλον στόμα συγκατέκλινας
 ἄμμι τὸ τοῦ μωροῦ κεῖνο φλυαρογράφου;
 Χυμὸν γάρ τ' ὄψων τε ποτῶν θ' ἅμα δαιτυμόνεσσιν
 ἢ κεῖνου ἔφθειρ' ἐκ στομάτων ἀμάρη.
 Καὶ δὴ ῥ' ὀππὸς' ἔβρω γραστρός κ' ἀνένεικεν ἕκαστος
 ἡδέ τ' ἀπήλυθ' ἔχων γαστέρα κεινοτέρην,
 εἰ μὴ πώματι κεῖνος ὑπερμέτρῳ οἰνοβαρείων
 κοιμήθη, δῶκεν δ' ἄμμ' ἀνάπνευσιν ὕπνος.

Εἰς παράσιτον.

Ὅρρα μὲν ἔξε χύτρη ὑπὲρ πυρὸς εἶν ἐμῷ οἴκῳ,
 ἔζη καὶ φιλή πρός με Λεοντιάδου.
 Ἐξ οὗ δ' αὖ πενίη με πιέζει, ἐν δὲ λέβητι
 οὐ κρέα, οὐκ ἔχθους ἔψεται, οὐ χέδροπα,
 ἔσβεσται πάμπαν ψευδὴς φιλότης· ὃ δ' ὀρῶν με
 οὐ μέμνητ'· αἶρει δ' ὄμμα παρερχόμενος.

Εἰς πλοῖον ὑπέραντλον.

Δισσός, θαῦμ' ἐνέπειν, σῇ ἐφ' ὀλκάδι γίγνεται ἄμμιν
 ὁ πλόος, οὐχ ἀπλοῦς, ὡς ἔθος εἰν ἐτέρης·
 τῇ γὰρ ὅλη σύμπαντες ἀλὸς διαπρήσσομεν οἶδμα
 νῆϊ, κύτους δ' ἐντὸς πλοῦν ἴδιον πλέομεν·
 ἔνθ' ἄρ' ὁμῶς πόντου κυμαίνει νήχυτον ὕδωρ,
 πρυμνόθε δ' ἐς πρόωρην κάμπαλι νηχόμεθα.
 Καί ποτε, Ναυσίκλειθ', ἀλιεύομεν ἔνδοθι γάστρης
 παντοῖ' ὀστρείων φῦλα καὶ ἰχθυοδίων.
 Ἀλλὰ σὺ μὴ διὰ ταῦτα τριπλοῦν μισθὸν θέλε πρᾶσσειν·
 τοὺς δύο δισσοῦ πλοῦ, τὸν δ' ἄρ' ἄγρης τρίτατον.

Εἰς στέγην μὴ στέγουσαν.

Πρώτ' εὖρου ἀέντος, ἀθέσφατον ὑψόθεν ὕδωρ
 ἑρρύη ἐκ νεφέων, εἴτα διηθρίασεν·
 ἀλλ' ἐν ἐμῷ οἴκῳ γε, καὶ οὐρανοῦ εὐδιόωντος,
 ὕει ἔτ' ἡδ' ὕσει φάεα δῶδεχ' ὅλα.
 Πάντα δέ μοι ὕδατος γέγονε πλέα, οὐδέ μοι εὐνή
 ἄβροχος ἐν θαλάμοις εἰς ὕπνον ἔστιν ἔτι.
 Τοῖόν μοι τὸ τέγος τέκτων ἐπέθηκε Λυκάμβας,
 ὅς περ ἀποφθίμενος κύρμα γένοιτο λύκοις.

Εἰς μάρτιν ἔρωτος.

Ξανθῷ μευ ἔραται γλυκυδερκής· τοῦ δ' ἄρ' ἔρωτος
 νημερτὲς τέκμων ἡδὲ βέβαιον ἔχω.
 Χθὲς γὰρ ἐμεῦ λαύρην πέλας ἰλυέεσαν ἰόντος
 καὶ κατολισθόντος, κείνη ἀπαὶ θυρίδος
 οἴκου ἰδοῦσ' ἐγέλασσε· φίλ' Εὐτύχι', οὐ δοκέω σοι
 ὀξύς κουράων μάγντις ἔρωτος ἔμεν;

Εἰς γυναῖκα δύσκολον.

Δυστραπέλου Χαρίτων χαλεπῆς τ' ἀλόχοιο τυχήσας,

πρηὺς αἰεὶ κείνης δυσκολίην ἔφερεν.
 Ἦ δ' ἄρ' ἐπεὶ ποταμὸν πλήθοντ' ὄμβρῳ περόωσα,
 συρεῖσ' ἐν δίνης ὤλετο τοῦ ρεέθρου,
 πυθόμενος κείνός γ' ἐπὶ τὸν χῶρον σὺν ἐταίροις
 ἤλυθεν ἐσσυμένως ἡδ' ἐκέλευ' ἄλοχον
 νεκρὴν δίζησθαι τοῦ ρεύματος ἀντί' ἰόντας,
 μηδὲ τὸ θαυμάζειν· οὐδὲ γὰρ ἐν βίῳ
 ἀνθρώποις κείνην ἄλλοισιν ὁμοίᾳ ρέζειν,
 ἀλλ' αἰεὶ πάντεσσ' ἀντικέλευθον ἵμεν.

*Εἰς ἀδόλεσχον, παρτὶ μὲν ἀπόρρητόν τι παρακατατιθέμενον,
 αὐτὸν δ' οὐδέποτε τοῦτο φυλάσσοντα.*

Παντὶ Διοκλῆς οἶδεν ἀπόρρητόν τι πιφαύσκειν,
 παντὶ θ' ἐῆς κεύθειν τοῦτο φρεσὶν κέλεται.
 Αὐτίκα δ' αὖ ἄλλους τὸ ἀπόκρυφον ἐξαγορεύει,
 οἷς ἐντέλλεθ' ὁμῶς μηδενὶ τοῦτο φράσαι.
 Πᾶσι δ' ἐπισκῆπτων σιγᾶν αἰεὶ, οὔποτε σιγᾶν
 αὐτὸς ἔχει, νούσῳ φληναφίης δ' ἔχεται.

Εἰς παραβλῶπα.

Ὅππόθ' ὄραν μ' ἐθέλεις, οὐκ ὀμμασιν εὐθὺ βλέπεις με,
 ὅππότε δ' εὐθὺ βλέπεις, οὐχ ὄραν μ' ἐθέλεις.

Εἰς πρεσβύτεν φέρουσαν γενάκην.

Πολλοὶ Νέαιράν φασὶ τὴν αὐτῆς κόμην
 βαφῇ μελαίνειν· ἀλλὰ τοῦτο δὴ σαφῶς
 ψεῦδος λέλεκται· τὴν κόμην γὰρ οἶδ' ὅτι
 φύσει μέλαιναν ἢ Νέαιρ' ὠνήσατο.

Εἰς ὑπνώδη.

Ἐπὶ χθονὸς δις εἴκοσ' εἶδεν ἡλίου
 κύκλους Ἀλεξίς· ἀλλὰ πέντ' ἔτῃ μόνα

ἔζησε. — Πῶς φής; οὐ συνῆκα τὸν λόγον. —
Τὸ πλεῖστον ἡδ' ἐκεῖνος οὐκ ἔζη βίου.

Εἰς ἀλαζονεύμενον ἐπ' εὐγενείᾳ.

Ἄνῃρ ἀλαζῶν γραμμάτων διδασκάλῳ
δεινὴν καταστάς εἰς ἔριν τὸ δυσγενὲς
ὠνείδισ' αὐτῷ, πατρὸς ἐκφῦναι λέγων
αὐτὸν συβώτου. Τῷ δ' ἐκεῖνος ἀντέφη·
Σὺ δ', ὦ φίλ', ἴσθι τῷ θεῷ πολλὴν χάριν
τοῦ μὴ συβώτου καὐτὸς ἐκφῦναι πατρός·
τοῦ γὰρ συβωπεῖν οὐδὲν ἂν καὶ νῦν σ' ἔτι,
ὦ λῶστ', ἀπήλλαξ', ὥς ὁ σὸς πείθει τρόπος.

Εἰς δειλὸν πολεμιστήν.

Ὅππόθ' ὑπὲρ κρατὸς λεύσσω λόφον Οἰνοπίωνος
δεινὸν νευστάζοντ' ἀργυρέης κόρυθος
καὶ οἱ ἄορ τανύηκες ἀπ' ὀσφύος οὐδεὶ κῦρον,
αὐτὸν Ἄρην δοκέω καρτερόχειρ' ὀράαν.
Εἰδὲ βοή ποτ' ἔροιτο ἢ ἀγγελίῃ τις ἵκοιτο
ἐσσυμένων δηῶν, ἄγχι παριστάμενος
γνοίης κεν πολύπορδον ἐόντα μιν οὐ πολίπορθον·
χροιὴ δ' οἱ πύξου γίγνεται ὠχροτέρη.

ΜΑΚΡΟΤΕΡΑ ΤΙΝΑ ΣΚΩΠΤΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΙΑ.

A. Εἰς αὐτογέμιστον ὄπλον.

Εἴξατ' ἀρήϊα καινὰ Βορούσσων πυρβόλα τεύχη,
καὶ ὄλμοι Γαλατῶν εἴξατε χαλκόχυτοι·
οἱ ῥ', ὀπλοδούπου Ἄρῃος ἐν ἀνδράσιν ὀρτυμένοιο,
ἐκπαγλον μύκημ' ἐκ στομάτων ἴετε.
Ἦνι γὰρ Ἀρσενίῳ φύσις ὥπασεν ὄπλον ἀτειρές,
τῷ ῥ' ὁ γε Σαλμωνεὺς δείκνυται ἄμμι νέος,

Ζηνὸς ἐριβρεμέτου μιμεύμενος ἡεροδινῇ
 δοῦπον, αἰὶ θνητῶν ἀμφιδονοῦντα φρένας.
 ὦ θαῦμ! οὐποθ' ὄπλον κενεὸν μένει Ἀρσενίῳ,
 οὐδ' ἄρα χρηίζει πυρσοτόκου κονίης·
 ἀλλ' αἰὶ αὐτογέμιστον ἰδ' εὐτρεπὲς ἐξαφίησι
 τρύματος ὀδμηροῦ σμερδαλέον πάταγον.
 αἰεὶ δ' εὐστοχέον μέσσην κατὰ ῥίνα τιτρώσκει
 πάντας, τρωθέντας τ' αἶψα τρέπει φύγαδε.

B. Εἰς λιμοκόλακα, μετὰ Χριστὸν προφητεύοντα.

- » Ἦλυθε νηστευτοῦ βουλιμιάων ποτ' ἐς οἶκον
 δαιτὺν ἐπὶ ξηρὴν Ἴρος ὁ λιμοκόλαξ.
- » Ἐνθ' ἄρ' ἐὴν κυάμων μεστῶσας γαστέρα μάργην
 Κάδδραθεν ἐκ δόρπου, γυῖα χαμαὶ τανύσας.
- » Χέδροπα δ' ἐν χολάδεσσιν ἐκορκορύγησε ταχέντα
 πνεύματά τ' ὠρίνθη γαστέρος οἰδαλέης.
- » Σὺν δ' ἄλληλ' ὠθεῦντα διηυλώνιζεν ἀτειρεῖ
 μυκηθμῷ, ῥαγάδος σπερχόμεν' ἐκ λασίης.
- » Λιμοκόλαξ δ' ἐμπλειος αὐτμῆς τῆς βαρυόδμου,
 ἄνθορεν ἐξ ὕπνου δεινὸν ἰλιγιάων.
- » Πνεῦμα δ' οἷσάμενος Πυθοῦς σπάσαι ἱρῷ ἐν ἄντρῳ,
 ἐκ λαιμῶν φθογγὴν ἤρυγε χρησμολόγον.
- » Ἡ δ' ἐπλεν ἡλεμάτη, οἶην δὴ φασὶν ἰάλλειν
 θειοπρόπους γενετῆς ὀφιτέρους Μεσίου.

Γ. Εἰς τοὺς λαυριωρύχους

Ὅμοια τοῖς νῦν λαυριωρύχοις πάλαι
 λέγουσι δῆμον τὸν Κεχηναίων παθεῖν·
 φήμη γὰρ αἴφνης ἔκετ' ἄστυ Παλλάδος
 ἐξερπύσαι γῆς χρῆμα μυρμῆκων πολὺ
 κνημὸν παρ' αὐτὸν τῆς ὑμηττίας πέτρας,
 χρυσωρυχούντων ἐκ χθονὸς πλοῦτον μέγαν.

Ὅπλ' οὖν ἐλόντες καὶ τροφήν ἐφ' ἡμέρας^{διότι πόρον}
 τρεῖς, ἐστράτευσαν ἐντόμων ἐπὶ στρατόν.^{δοῦπον}
 Καὶ τὸν μὲν οὐδάμ' εὗρον· ἀλλήλους δ' ἄρα^{ἰσθ' Ω'}
 κενοὶ παλινδρομοῦντες ἔσχωπτον τάδε^{χ' ὅσο}
 θροοῦντες· ἦ σὺ ληήσεσθ' ὥου δορὶ^{ἀλλ'}
 λόγχῃ τε χρυσὸν καὶ σὸν ἐμπλήσειν δόμον;
 ἀλλ' ἥστόχησας καὶ πάλιν πένης ἔση.
 Τί δὴ κομίζεις τῆς δ' ἀπ' ἐξόδου φίλῃ
 γυναικὶ δῶρον ἢ τέκνοισιν οἴκαδε;
 πήραν ὁμοίως σὴν κενὴν καὶ γαστέρα.

ΕΠΙΤΥΜΒΙΑ.

Nos quoque floruimus, sed flos erat ille cadueus.

Ovid. trist. lib. 5. El. 8.

Εἰς τὸν ἀείμνηστον Μάρκον Βόζαρι.

Βοζάρεως ἔδε τύμβος· ὃ δ' οὐ θάνεν· αἶδιος γὰρ
Ζῶει, ὃς πρὸ πάτρης ὤλετο μαρνάμενος.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Βοζάρεως ὁ τάφος· τὸν δ' οὐ λίθος ἤδε καλύπτει·
Ἑλλήνων ἦτορ καὶ στόμ' ἐκεῖνον ἔχει.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Πατρίς ἀρηίφιλον τῷδ' ἔπλετο Σύλιον ἀνδρί,
Μάρκος δὲ κληῖσις Βοζαρικῆς γενεῆς.
Ἀλλὶ μὲν ἀγνάμπτω ἀεθλεύσας ἀντία Τούρκων,
κρηπιδ' Ἑλλήνων στήσεν ἐλευθερίας·
Γαῦρον δ' Ἰλλυριῶν στρατὸν ὕστατον ἱφι δαμάσσας,
κεῖται τῇδε, λαχὼν πότμον ἐνὶ προμάχοις.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Τάνδε τεῆς ἀρετᾶς θαυμάζων, Βόζαρι, ἔργα
στάλαν εἰσατ' Ὀθων Ἑλλάδος ἥης ἀναξ.
οὔνεκ' ἐπ' ἀντιπάλους μενεχαρμᾶν ἀγεμονεύων
Ἑλλάνων, λαοὺς εἵρυσας ἐξ ὀλέθρου·
ἄσπετα δὲ θραύσας θάμ' ἀλιτρῶν ἔθνεα Τούρκων
σὺν παύροισι, θάνες μαρνάμενος πρὸ πάτρας.
Χαῖρε τὴν κῆν αἶδαο! σὸα τοι, Βόζαρι, αἰέν,
Ἑλλὰς ἀνακτορέαν πορφυρίδ' ἐσσάμενα.

Εἰς τὸν ἀείμνηστον Γεώργιον Καραϊσκάκη.

Ἐνθα μεγακλῆος Καραΐσκου γαῖα καλύπτει
 λαθίπονον κονίην· πνεῦμα δ' ἄρ' ἀθάνατον
 πνεύμασιν ἡρώων συνόμιλον δώματα ναίει
 αἰθέρια, πρὸ πάτρας ἐν προμάχοις καταμένου.
 Ἄλλὰ προσερχόμενος τῇδε, ξένε, ἄζεο χῶρον·
 μηδ' ἐπιβαίῃ πούς ἐνθάδε δουλοφρόνων.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Δίστομον ἤδ' Ἀράχωδαν, Ἀθηνῶν θ' ἱερὸν οὔδας,
 κεῖν' ἐπιτύμβι' ἐμοὶ λαμπρὰ χάρασσε, φίλε·
 βαρβαρικοῦ δ' ἐν τοῖσι φόνον στρατοῦ, ἡδὲ φάλαγγας
 χερσὶν ὑφ' Ἑλλήνων πρόχην δαΐζομένας.
 Εἶδ' ἐπέοικε, κλυτῆς καὶ αὐτόν με πρὸ πόλης
 θνήσκοντ' ἄμφ' ἐτάροις ὀλλυμένοισι γράφε.
 Αἶ, αἶ· σὺν δ' ἄρ' ἐμοὶ περίφαντα τροπήϊα κεῖνα
 ἡμύοντ', ἰδ' ἄρην ἀντιμεθιστάμενον.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Τοῦτό σοι υἱες ἔχευαν Ἀχαιῶν, ὦ Καραΐσκε,
 ἥριον, εὐκλεέως ἄμφι πάτρης καταμένον·
 τύνη γὰρ κρατερῶν ἡγησάμενος ἐν ἀέθλοις
 αἰζηῶν, πάτρην εἵρυσας ἐξ ὀλέθρου·
 πολλὰς δ' εἰς αἶδεω προῖάψας βαρβαροφώνων
 εἶλας δυσμενέων, Παλλάδος ἄμφι πόλει
 μαρνάμενος πύματον θάνες· Οὐ τόδ' ἄχος σοι ἐτύχθη,
 ἀλλ' ὃ λίπες προθανῶν ἡμιτελῇ ἄεθλον.

Εἰς τὸν αἰοδιμον Ναύαρχον τῆς Ἑλλάδος

Ἀνδρέαν τὸν Μιαούλην.

Ἄγχι Θεμιστοκλέους Μιαούλης ὁ κρατερόφρων

ναυμάχος, εὔδει τῇδ' ὕπνον ὀφειλόμενον.

ἄλλο.

Δουλοσύνην τὸ πάροιθε Θεμιστοκλέης ἀπάλαλκεν

ῆς πυκινῆς πραπίδεςσ' Ἑλλάδος αὐτονόμου·

Ἀλλὰ μενεπτόλεμος δεσποζομένην Μιαούλης

νῦν αὖ Ἑλλάδ' ἐῖ ῥύσατο καρτερίῃ·

τῷ ῥ' ἀμφοῖν φωτοῖν ἀλιγείτονας ἐνθάδε τύμβους

συμφύλων χεῖρες χεῦαν ἐπ' ἡῖόνι.

Κείνου μὲν Σαλαμῖς ἐρέει κλέος ἀντιπεραίῃ,

τοῦ δ' ἄλως Αἰγαίης οἶδμά τε καὶ σπιλάδες.

ἄλλο.

Ἦρέμα ποντιάδες κρατεροῦ προσπνείετε τύμβω

αὔραι ναυάρχου· πνείετε ἦκα, φίλαι·

καί τ' ἄνθεα ἀτιτάλλετ' εὐχροα, κόσμον ἀναύδου

σήματος, οὗ κνώσσει πατρίδος ὁ πρόμαχος.

Μάνθανε δ' ὃς παράγεις τὴν στήλην, ὡς Μιαούλην

ἄζονται πνοιαί καὶ νέκυν ἀλιτύποι.

ἕτερον.

Ποντοπόρον βιοτὰν ἀλιδινεῖς τ' ἄνυσ' ἀέθλους,

ἴφι πάτρας σεμνᾶς ἀμφιμαχεσσάμενος.

Πολλὰ μὲν Ἑλλάνων ναυαρχῶν στίφεια ναῶν

αὐτανδρ' ἀντιπάλων ὤλεσ' ἀλιπλανέων.

Πολλὰ δ' ἄρ' ἐν πελάγεσσι τροπήϊα ἡμιφλεγέσσι

ναῶν βαρβαρικῶν στᾶσα ποτ' ἐν δρυόχοις.

Τοῦνεκα μοιριδίῳ πότμῳ φάος ἐνθα λιπόντα

τύμβευσάν μ' ἀγχοῦ πόντου ἐριδρεμέος·

καὶ νέκui ἀφριόεντος ἐμὶν πέλας ἀδύς ἀκούειν

κύματος ὁ φλοῖσθος, ναυσιβατῶν τε θρόος·

Εἰς τὸν ἀείμνηστον Ἀρθιμὸν τὸν Γαζῆν.

Κειράμεναι πλοκάμους, ἐπὶ τύμβω δακρυχέουσι

τῷδ' ἀγαναὶ Ζηνὸς Μνημοσύνης τε κόραι.

Καὶ γεραρὸν Γαζῆν σφέτερον ποθέουσ' ὀαριστήν,
ὃν μοῖρ' ἀστεμφῆς ἤγαγεν εἰς αἶδεω.

Αἶ, αἶ! οὐδ' ἀρετῆς ἔο φείσατο πούλυφάτοιο,
οὐ σοφίης μεγάλης, οὐ πινυτοφροσύνης.

Ἦδε βροτῶν αἶσα· ξυνὸν τέλος ἄμμε λέλογχε·
τῶν ἀγαθῶν μούνη δ' ἡ φάτις αἰδίοις.

*Εἰς Ἀριστοφάνην Χωματιαρὸν Ἀθηναῖον, οὗ τὸ μνημεῖον
ἀποθανόντος ἐν Μοραχίῳ ἀνήγειρεται ἡ χήρα
Βασιλὶς τῆς Βαυαρίας Καρολίνα.*

Σῆμα τόδε φθιμένῳ μοι ἀνέστησ' ἡ Καρολίνης
Βασιλίδος σεπτῆς ἄπλετος εὐσεβίη.

Εἰμὶ δ' Ἀριστοφάνης ἐπὶ κλησὶν Χωματιανός,
πατρίδ' Ἀθηναῖος, Πιερίδων ἐπέτης.

Ἡδῶντά μ' ἔλε φθόβη αἰνή· δύσμορε μήτηρ!
Οὐ με παλίννοστον δέξειαι ἐν μεγάροις.

Ἄλλοτε εἰς τὸν αὐτόν.

Λαμπάδα τὴν Φαέθοντος ἐν ἀτθίδι πρῶτον ἰδόντα
γαίῃ, κὰν κλεινῇ Βαυαρίῃ πύματον,
ἐσθλὸν Ἀριστοφάνην ἐπὶ κλησὶν Χωματιανόν,
μνήστορα Μουσάων, σῆμα κέχανδε τόδε.

Τῆς ἥδης αἰδῆς οὐ φείσατο· φροῦδα βέβηκε
πάντα· λόγοι, μελέται, ἐλπίδες εὐπτέρυγοι.

Ἄ πολιὴ μήτηρ, βαρυπενθής· ἡ μάλα λυγρὴν
υἱὸς ἀποιχομένου πεύσεαι ἀγγελίην.

Εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ἀποθανόντα ἐν Ζαγορᾷ ἔτει αἰς.

Βάθρον Ἰωάννης Ζαγορῆς ἔπλε πατρίδος αἵης
Ῥηγιάδης, πάσης θ' Αἰμονίης στέφανος.

Πολλάκι γὰρ προστάς πόλιος κακὰ πόλλ' ἀπάλαλκεν
ἢ πινυτοφροσύνη δεσποσύνου κράτεος.

Πολλοὺς δ' εὐθυδικῶν ἀλιτρῶν ἐσάωσ' ἀπὸ χειρῶν,
ἀθανάτου λάτρης πιστὸς ἐὼν Θέμιδος.

Τῷ μιν ἀποιχόμενον σύμπας ὀλοφύρατο λαὸς

Μάγνης, πενθηρὸν δ' ἀμφεβάλοντο νέφος
κῶμαι πηλιάδες, γοερὸν τ' ὤμωξαν ἅπασαι.

Αἶ, αἶ! Ἰωάννης ὤλετο ῥηγιάδης·
ὤλετ' ἀκιδνοτέρων ἐπιτάρροθος αἰὲν ἀταρβής.

᾽Ωλετο χραισμήτωρ τειρομένων πενίη.

Ἄλλοτερον εἰς τὸν αὐτόν.

Ἐνθάδ' Ἰωάννας χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτει

Ῥηγιάδου Ζαγορῆς εὐπατρίδαο δέμας,
ὃν μόρος ἀπροΐδης μεσονυκτίῃ εἴλεν ἐν ὥρῃ
καὶ στοναχῶν αἴφνης πληῆσεν ἅπαντα δόμον.

Πένθος δ' εὐρὺ πένησιν, ἐῆς τ' ἀρετῆς πολιήταις
καὶ πινυτοφροσύνης δεινὸν ἔθηκε πόθον.

Εἰς Μάρθωρ Ῥιζάρη.

Ῥιζάραο κόνιν Ματθαίου κεκροπὶς αἶα
ἐνθα κομισθεῖσαν σαρματίηθεν ἔχει.

Ἡπείρου κραναῆς ἀποβλαστῶν κάλλιπεν οἶκον
πατρῶν, φεύγων δουλοσύνην στυγερήν.

Σαρματίης δ' ἐν ὄροιςιν ὑπαρκτίου ὄλβον ἀχραιφνῇ
κτησάμενος, πάτρης χρήσατ' ἐπ' ὠφελίῃ.

Ὅμοιον εἰς Γεώργιον Ῥιζάρη.

Ῥιζάρης ἐνταῦθα Γεώργιος ὧ παριαύει¹

αὐτοκασιγνήτῳ ὕπνον ὀφειλόμενον.

Τοῦ δὴ ἐπικραίνων φρεσὶ πιστοτάτησιν ἐφετιμάς,

¹ Ταυτόσημον τῷ παρυσποῦν, ὡς εὔρηται παρὰ Κοτίντῳ (τὰ μεθ' ὅμ. βιβλ. 1. στ. 128).

ὃν πάσαντ' ὄλβον κοινὸν ἀπ' ἐμπορίας,
τούτῳ φυταλιῇν ιδρύσατο μελλιερώην
τῇδε, δόμα κλήρῳ τίμιον εὐσεβέων.

*Εἰς τὸν Εὐβοίας Νεόφυτον, Πρόεδρον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἑλλάδος.*

Σταυρὸν δεξιτερῇφιν ἀπρόσμαχον ὄπλον αἰείρας
ἤγαγεν Ἑλλήνων στίφε' ἐπ' ἀντιπάλους,
καὶ σφιν ἐνὶ στέρνοις μένος ἔμβαλεν ἴφι μάχεσθαι
ἀμφ' ἱερῶν ἐδέων, ἀμφὶ πάτρης τε φίλης,
Νειόφυτος θεόφρων, ἱεράρχης πρόσθε Καρύστου,
εἷτ' αὖ Εὐβοίης, καὶ Συνόδου πρόεδρος.
Ζήλω γάρ θ' ὁσίῳ, Μακαβαίοις ἡύτ' ἐκείνοις,
ἔξεσέν οἱ θεσμῶν θυμὸς ὑπὲρ πατρίων,
βάρβαρον εἰσαθρέοντι καθυβρίζοντα τύραννον
καὶ Χριστοῦ νομίμων καὶ βροτῆς θεμιδος.
Λυγρῇ δ' ὀφὲ δαμεῖς νούσῳ λίπεν ἐνθάδε σῶμα,
αἰθέριός τ' ἀμπτὰς χῶρον ἔβη μακάρων.

*Εἰς φιλέλληνα Φράγκιον Ἀπνεύον Ἀστιγγα,
ταφέντα ἐν Πόρῳ.*

Ἀπνεύου Ἀστιγγος ἔχει δέμας ἐνθάδε γαῖα,
ἔρνεος εὐγενέος Βρεττανίης μεγάλης.
Εἰδ' αὐτὸν δίζηται, ἐνὶ στήθεσσιν Ἀχαιῶν
δῆεις μιν πάντων, φῶτα μενεπτόλεμον.
Νηὶ γὰρ ὃ σφι πρόφρων ἀτμηλάτῳ ἦλθ' ἐπίκουρος
τηλόθε, μαρναμένοις εἵνεκ' ἐλευθερίας.
πολλὰς δ' ἀντιπάλων μαλερῷ πυρὶ νῆας ὀλέσσας,
ἐν σμυγερῷ πολέμῳ κυδρῷ ἔκυρσε μῶρῳ.

*Εἰς τὸν φιλέλληνα Κάρολον Λενορμάντην.
Γαλατίν Καρόλοιο Λενορμάντου ἐπὶ κλήσιν.*

κλεινὴ πατρίς ἔχει σῶμα καταφθιμένου,
 Μουσάων θεράποντος ἀρίφρονος, οὗ κλέος εὐρύ
 πᾶσαν ἀν' Εὐρώπην ἔπλετ' ἐπ' ἰδοσύνη.
 Ἄτθις δὲ κραδίην ἐνὶ κόλποις ἐνθάδε γαῖα
 κεύθει, τὴν ἐφίλησ' ἐν βίῳ ἴσα πάτρῃ.

ἕτερον.

Καὶ σὺ φάος Κάρολε, γλυκερὸν λίπες ἡλίοιο,
 υἱὲ Λενορμάντου Πιερίδων πρόπολε.
 Καὶ σὺ φάος λίπες· αἱ δὲ τεαὶ ζώουσιν ἐσαιὲν
 δέλτοι, εὐρείης μάρτυρες ἰδοσύνης.
 Καὶ σὸν μὲν φθιμένοιο παλίμπλουν δέξατο σῶμα
 εὐάνδρος Γαλατῶν γαῖα μενεπολέμων·
 ἦτορ δ' ἄτθις ἔχει χθὼν ἐνθάδε, τὴν περ ἐκείνῃ,
 ὄφρ' ἔπλες ἐν ζωῷς, τίς ὁμῶς πατρίδι.

Εἰς Ἀγλαΐαν Θεοδωρίδα συγγραΐαν.

Πτηνὴ εἰαρινοῖο καλοῦ ῥόδου ἡύτ' ἐέρση
 ψυχὴ Ἀγλαΐης ἔπτατ' ἀπὲκ ρεθέων.
 Κούρης δ' ὠχρῆσαν τέρεν αὐτίκα σῶμ' ἐμαράνθη,
 εἰσέτι καὶ θανάτου καλὸν ἐν ἀγκαλίσι.
 Πρεσβυγενεῖς δ' ὥμωξαν ἅπαν ἀνὰ δῶμα τοκῆς,
 καὶ Σμύρνης στοναχὴν πᾶσ' ἀνέηκε πόλις·
 Ἀγλαΐη γὰρ ἦν γενετῆρων ἡδὲ πόληος
 πάσης ἀγλαΐη εἶδεῖ καὶ πραπίσι.

Εἰς Πολυξένην Ἀλεξάνδρου Βυζαντίαν.

Ἐνθα Πολυξένην τερενόχρουν ἀμφικαλύπτει
 νούτω ἀποφθιμένην θρηϊκίῃ κονίῃ·
 κούρην δωδεκέτιν, χαρίτων θάλος ἡδὲ τοκῶν
 χαρμωσύνην, πάσης κόσμον ὁμηλικίης.
 Τὴν δ' ἄρ' Ἀλέξανδρός τε πατήρ, Χαρίκλειά τε μήτηρ
 αἶν' ὀλοφυράμενοι, μνηῆμ' ἐπέθεντο τόδε.

Εἰς τὴν αὐτήν.

Κάλλιμος ἐν κούρησι Πολυξείνῃ πιτυτὴ τε
 ἔπλετο, γειναμένοις τ' ἀγλαίῃ βιότου.
 Τὴν δ' ἀπέχειρ' αἴφνης, τέρεν ὡς ῥόδον ἰς ἀνέμοιο,
 δωδεκέτιν νοῦσος καὶ προΐαψε τάφῳ.
 Πατρὶ δ' Ἀλεξάνδρῳ καὶ μητέρι ἧ Χαρικλείῃ
 πόρσυνε στοναχὰς καὶ δάκρυ' ἐξοπίσω.

Εἰς τὴν αὐτήν.

Ἄνθος δεξαμένη τερενόχρουν σοῖς ἐνὶ κόλποις
 ἔνθα Πολυξείνην, ἄνθεα, γαῖα φύοις.
 Ἄνθεα καλὰ φύοις, παραμύθια βαιὰ τοκήων,
 πατὴρ δ' Ἀλεξάνδρου καὶ Χαρικλοῦς ἀχέων.
 Οἱ γὰρ ἐκεῖν' ἄρδοντες ἐπ' ἡματι δάκρυσι θερμοῖς,
 δόξουσι σφετέρην ἀμφιέπειν θύγατρα.

Ἐπιτύμβια εἰς τὸν διδάσκαλον Γ. Γεννάδιον.

Ἐνθάδε κεύθει γαῖα Γεώργιον, Ἱεροφάντην
 Μουσάων κλεινόν, Γεννάδιον δ' ἐπὶ κλῆν.
 Ἡπείριοιο γόνον, φάος Ἑλλάδος, ὃ σβέσεν αἶ! αἶ!
 Ἀργαλέης νούσου πνεῦμ' ἐπιβρίσαν ἄφαρ.
 Καὶ δόμον οἱ χήρωσεν, ἀν' Ἑλλάδα δ' εὐρὺ ὄρινε
 πένθος, ἀμερθεῖσαν τοῖο διδασκαλίας.

ἕτερον.

Χεῖλεα Γενναδίοιο, τὰ πεντήκοντ' ἐν ἔτεσσι
 προὔχεεν ἡϊθέοις νᾶμα δημοσύνης,
 ῥιγεδανῇ νούσῳ πελιωθέντα ζυνέμυσσε,
 φεῦ! ἄπνουν δὲ κόνις τῇ δ' ἐκάλυψε δέμας.
 Πενθεῖ μὲν πατρίς Ἡπειρος, πενθεῖ δέ μιν Ἑλλάς
 πᾶσα θανόντα, κόραι θ' αἱ ἐλικωνιάδες.

Ἐν δὲ δόμῳ χήρη καὶ τέκνα δυσάμμορα πενθεῖ,
τοῖσι πόθον καὶ ἄχος κάλλιπεν οἰχόμενος.

Εἰς Εὐστράτιον Ῥάλλην χῖον, ἀποθανόντα ἐν Τεργέστῃ.

Πάτρην ἥ μιν ἔφυσε, λιπὼν Χίον οἰκτρὰ παθοῦσαν,
Τεργέστην πάτρην εἴλετο τήνδε νέην

Εὐστράτιος Ῥάλλης, Θεοδώρου υἱὸς ἀμύμων,
αὐτάρκη στέρξας ἐμπορικὸν βίον.

Πιστὸς ἔην, φιλόπατρις, ἰδὲ πρόφρων ὁμοφύλων
χραιομήτωρ, τηρῶν θεσμὰ φιλοξενίης.

Τῷ δ' ἄρ' ἀδελφείοι βαρυαλγεῖς καὶ παράκοιτις
πενθαλέῃ τεῦξαν σῆμα τόδε φθιμένῳ.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Θερμὰ χοηφορέουσα δάμαρ δάκρυ' ἡδ' ὁμόδελφοι
σῆμα τόδ' ἐστήσαντ' Εὐστρατίῳ φθιμένῳ,

Ῥάλλῃ ἐπὶ κλην, Θεοδώρου γόνῳ, ᾧ Χίου ἄστῳ
πρώτῃ, Τεργέστῃ δ' αἰρετῇ ἔπλε πάτρη.

Ἔντιμ' ἐμπορίας ἔργ' ἀσκήσας, ἐπάρηγε
συμφύλοις προφρόνως, πᾶσί τε πιστὸς ἔην.

Ἐν δ' ἐπὶ τεσσαράκοντ' ἀνύσας ἔτε' ἤμαρ ἔπλησεν
οὗ βιότου, ὀκτὼ τέκνα λιπὼν ὀπίσω.

*Εἰς Λαυρέντιον Πέτρου Σκαρμαγκᾶν, ἀποθανόντα
ἐν Πειραιεῖ αἰωμῷ.*

Πουλυθρόου βιότοιο καὶ ἐμπορίας μελεδώνων
ἐν γαίῃ ἄμπαυμ' εὖρατο κεχροπίδι

ἐνθάδ' ἀριστόνοος Λαυρέντιος ὁ Σκαρμαγκᾶς,
χῖος, ἐτῶν δεκάδας τέσσαρας ἐξανύσας.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἦδε λίθος κεύθει Λαυρέντιον, ὃς Σκαρμαγκᾶς

πατρός ἔφυ Πέτρου, πατρίδα δ' ἔσχε Χίον.
Κεδόν ἐν ἐμπορίῃ ἀνύσας βίον ἔφθιτο νούσῳ
Λυγρῇ, πᾶσι λιπὼν εἶο ποθὴν ὀπίσω.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Γείνατο μὲν Χίος, ἀτθίς ἔχει δ' αὖ γαῖα δαμέντα
τηξιμελεῖ νούσῳ μέσση ἐν ἡλικίῃ
υἷα Πέτρου πινυτὸν Λαυρέντιον, ᾧ Σκαραμαγκᾶς
Ἔπλετ' ἐπωνυμίῃ, μέμβλετο δ' ἐμπορίῃ.
Πολλὰ μὲν ἄστε' ἶδε, πλείστοισι δ' ἄρ' ὠμίλησεν
ἀνδράσι, τοῖσι πόθον νῦν λίπεν οἰχόμενος.

*Εἰς Ἀδριανὴν θυγατέρα Καρδιανοῦ Ῥώμα, σύζυγον δὲ Νικο-
λάου Χαζοπούλου, τελευτήσασαν ἐν Αθήναις ἔτει αὐτῷ.*

Ῥίζης εὐγενέος θάλος ἀγλαὸν ἐνθάδε γαῖα
Κεκροπὶς Ἀδριανὴν κεύθει ἀποφθιμένην.
Καρδιανοῦ Ῥώμαο φίλην θύγατρ' ἡδὲ σύνευνον
κεδὴν Νικόλεω, Χαζοπόλου ἐπὶ κλινῇ.
Εἰκοσέτιν μιν ἀνείλε μογοστόκος Εἰλείθουια,
μητέρα πρωτολεχῇ σὺν βρέφει ἀρτιγόνῳ.
Τῇ δὲ πόσις στήλην βαρυπενθής τῇδ' ἀνέγειρε,
ψυχρῷ ἐπισπείσας δάκρυα θερμὰ τάφῳ.

Εἰς τὴν αὐτήν.

Ἄνθος δεξαμένη σοῖς ἐν κόλποις ἀπόθριστον,
κάλλιμαν Ἀδριανὴν, ἄνθεα, γαῖα, φύοις,
ἀσθέστοιο πόθοιο παρήγορα, τὸν λίπε πότμος
πατρὶ ἔης κούρης, ἀνέρι δ' ἥς ἀλόχου.
Ἵμμες δ' ἀτθίδες αὔραι, ἅ τ' ἡρίον ἐξανατέλλει
ἀγνὰ φυτά, ζωῆς σύμβολ' ἔθ' ἀγνοτέρης,
ἡρέμα προσπνείουσαι ἀτάλλετε, ἦρα φέρουσαι
Ῥώμα τῷ γενέτῃ Χαζοπόλῳ τε πόσει.

Εἰς τὸν σοφὸν Καθηγητὴν Ὁδοφρῆδον Μύλλερον.

Πτόρθον Σιλεσίης Ὁδοφρῆδον Μύλλερον αἶα
 Ἐνθάδ' ἔχει, λάτριν κλεινὸν Ὀλυμπιάδων.
 Ἀρχαίης σοφίης ὑποφήτορα, μορσίμῳ αἶση
 κύρσαντ' εὐάνδρῳ Παλλάδος εἰνὶ πόλει.
 Τὸν δ' Ἀκαδημίης νεοθηλέος οἱ θιασῶται
 ἔνθ' Ἀκαδημίης ἄγχι παλαιγενέος
 θυμὸν ἀκηχέμενοι κτερέϊζαν, καὶ τόδε σῆμα
 ἐστήσαντο, χάριν λισθοτάτην φθιμένῳ.

Ἄλλο εἰς τὸν αὐτόν.

Δεινὸς Πιερίδων ἔρος εἶλέ σε παῖδ' ἔτ' ἑόντα,
 Μύλλερε, καὶ ζῆλος σὴν ἀνέφλεξε φρένα
 ἀνδρῶν, οὓς τὸ πάλαι σεμνὸν πέδον ἡνθοκόμησεν
 Ἑλλάδος, ὧν τε πάτρην ζῶν ἐπόθησας ἰδεῖν.
 Ἀλλὰ νόσος σ' ἐδάμασσεν ἐν ἄστει Παλλάδος ἱρῷ
 καί σ' Ἀκαδημίης ἄγχι παλαιγενέος
 μουσοπόλος θιάσος Ἀκαδημίης νεοθηλοῦς
 τάρχυσεν, θαλερὸν δάκρυ χοηφορέων.
 Κεῖσθαι δ' ὧδε κόνις, κονίη μιχθεῖς ἀριστήμων
 ἀνδρῶν θεσπεσίῃ, τῶν κλέος ἀθάνατον.

Ἄλλο.

Τέχνης καὶ σοφίης Ἑλληνίδος ἔσχε σε μύστην,
 Μύλλερε, Τευτονίη, πατρίς ἀγακλυμένη.
 Ἑλλάς δ' ἐξ ἀέθλων σωτήριον ἡμαρ ἰδοῦσα
 ἐν κόλποις ζεῖνον δέξατό σ' ἀσπάσιον.
 Ἀλλὰ δαμεῖς νούσῳ ψαφαρὴν ἐπιέσσαο γαῖαν
 τῇ δ' Ἀκαδημίης ἄγχι παλαιγενέος.
 Ἦχι πρόφρων θιάσος Ἀκαδημίης νεοθηλοῦς
 σῆμα τόδ' εἶσε γέρας λίσθιον οἰχομένῳ.

ἄλλο.

Εὖχος Τευτονίης πολυῖδμονος ἐνθ' Ὀδοφρῆδον

Μύλλερων ἀτθίς ἔχει γαῖα καταφθίμενον,

Ἑλλήνων σοφίης ὑποφήτορα, ἵστορα τέχνης

τῆς πάλαι, οὗ τ' εὐρὺ κλειῖος ἐπ' ἰδμοσύνη.

Τρεῖς ἐπὶ τεσσαράκοντα βίου πλήσας ἐνιαυτοὺς

λοίσθιον εἶδε φάος Παλλάδος εἰνὶ πόλει.

οἱ δὲ παλιγγενέος Ἀκαδημίας θιασῶται.

δεῖμαντο ξείνῳ σῆμα τόδ' οἰχομένῳ.

Σημ. Περὶ τῆς μηχανύσεως τοῦ ἰῶτα ἐν τῇ λέξει Ἀκαδημία ἴδε
Passow Lehre vom Zeitmafs, Taf 6.

Εἰς τὸν διδάσκαλον Γρηγόριον Κωνσταντᾶν

τὸν ἐκ Μηλιῶν τοῦ Πηλίου Ὄρους.

Ἐνθάδε Γρηγορίοιο δέμας κατὰ γαῖα καλύπτει,

Κωνσταντᾶ ἐπὶ κλην πατρίδα Μηλιέως,

Βήματος δς θ' ἱεροῖο διήκονος ἔπλετο σεμνός,

αἰδοῖός τε λίην Πιερίδων θεράπων.

ἐς δ' Ἑλικῶν ἄκρον πολλοῖς ὁδὸν ἡγεμονεύσας,

μακροῦ τιμήεις ἔκετο τέρμα βίου.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Σοὶ τόδ' εὐφρονέων ἐστήσατο σῆμα θανόντι

δῆμος ὁ Μηλιέων, φέρτατε Γρηγόριε.

Σῆσι γὰρ ἐννεσίης ἐπιδήμια νείκεα λύσας

ἐν πόλει ἱμερτὴν ἤγαγες ἀρμονίην.

Πολλὰ δὲ μάχθησας, σοφίην ἀρετὴν τε διδάσκων

υἱέας Ἑλλήνων γῆρας ἐς ἀκρότατον.

Ἦ κε τάχ' ἰδμοσύνην σοὶ τις ἐρίσειε καὶ ἄλλος;

οὐδεὶς δ' οὔτ' ἀρετὴν οὔτ' ἄρ' ἔρωτα πάτρης.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Γρηγορίοιο κόνιν Κωνσταντᾶ ἦδε καλύπτει

στήλῃ, πνεῦμα δ' ἔθεν χῶρος ἔχει μακάρων.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἐνθάδε Γρηγορίου σποδιὴν πατρώϊον οὔδας
κεύθει Κωνσταντᾶ, Πιερίδων ἐπέτου,
ὄργια δς πολέας Μουσάων ἱρὰ μύσας
ἦν βιοτὴν ἀρετῆς πᾶσι παρέσχε τύπον.

Εἰς τὸν Μιτυλήνης Πορφύριον.

Ἀμφιρύτης Λέσβοιο κλυτὸν γόνον ἐνθάδε γαῖα
γῆραϊ γυιοτακεῖ κεύθει ἀποθίμενον.
πρὴν Πορφύριον, Μιτυλήνης ἀρχιερεῖα,
Σερρῶων δὲ πάρος θεόφρον' ἀρχιθύτην.
Οὐκ αὐτὸν χθὼν Πορφύριον, κονίην δ' ἔο κεύθει.
πνεῦμα γὰρ ἐξέπτη δώματ' ἐς οὐράνια.

Ἄλλου εἰς τὸν αὐτόν.

Λέσβω ἐν ἀμφιρύτῃ πνοιὴν ἠφύσσατο πρώτην,
αὐτόθι τε πνοιὴν ὑστατίνην ἔλιπε,
Πορφύριος τὸ πάρος Σερρῶων, εἴτ' αὖ Μιτυλήνης
πάτρης εὐκτιμένης ἀρχιθύτης θεόφρων.
Εὐσεβέως ποιμένης χριστωνύμου ἡγεμονεύσας,
οὐδὸν τ' ἠπεδανοῦ γήραος ἰκόμενος,
ἐνθάδε γαιοτρεφὲς ἀπεδύσσατο σῶμα καὶ αὐτὸς
κοῦφος ἀνηέρθη δώματ' ἐς οὐράνια.

*Εἰς τὸν στρατηγὸν Γεώργιον τὸν Βαλτινόν,
Σύμβουλον τοῦ Κράτους.*

Τὸν ἐν μάχαις κράτιστον ἐν βουλῇ θ' ἅμα
ἢ πλάξ καλύπτει Βαλτινὸν Γεώργιον,
δς ἐμπεδορκῶν Ἑλλάδος τῷ κοιράνῳ
διήνυσ' ἀγνὸν ἐκ φρενῶν ἀγνῶν βίον.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ὁ τύμβος οὗτος Βαλτινοῦ Γεωργίου
κόνιν κέκυθε, καρτεροῦ μὲν ἐν μάχαις,
βουλὴν δ' ἀρίστου, τῷ δ' ἀνακτι πατρίδος
Φήναντος ἐμπέδορκον εἰσαεὶ νόον.

Εἰς Ζωήν, κόρην τοῦ στρατηγοῦ Χρήστου Ζαβέλα.

Ζωῆς δις ἐπτὰ τῆςδε μετρήσας' ἔτη
ζωὴν ἀπέπτῃν εἰς ἄληκτον ἐκ χθονός
Ζωή, πατὴρς γεγῶσα Χρήστου Ζαβέλα.
Ζωῆς δὲ μοῖραν εὐχομαί σοι μεῖζονα.

Εἰς Ἑλένην, σύζυγον τοῦ Ναυάρχου Γ. Σαχίνου.

Ὡδὲ φίλῃν κτερέϊξε Γεώργιος ἦν παράκοιτιν
αἰδοίῃν Ἑλένην ναυσιμάχος Σαχίνης,
ἀμφιρύτης Ὑδρέης σεμνὸν γένος, ἣ λίπεν ἡμᾶρ,
ἔξ ἀνύσας' ἐτέων ἐν βίῳ ἐννεάδας.

Εἰς τὴν αὐτὴν ἕτερον.

Ἐνθ' Ἑλένην κεύθει σεμνὴν Σαχίνας δάμαρτα
ναυάρχου κεκροπὶς γαῖα καταφθιμένην.
Ναυσικλύτου Ὑδρέης ἐσθλὸν γόνον, ἦν μόρος εἶλε
τετράδα πρὸς δεκάσιν πέντ' ἀνύσασαν ἐτῶν.

*Εἰς τὸν ἀδελφὸν Εὐστάθιον, ἀποθανόντα
ἐν Πεπαρήθῳ ἔτει αἰωκδ'.*

Πάτρη μοι Ζαγορὴ πολυδένδρεος ἔπλετο κώμη
Πηλίου ἐν σκιεραῖς πουλυῦδροις τε νάπαις·
αὐτὰρ Ἰωάννης, Ζαγορῆς τιμάσχος, ἔσκεν
αἰδοῖος γενέτωρ, ρηγιάδης γενεήν.
Οὔνομα δ' Εὐστάθιος. Μούσας δ' ἀρετὴν τε ποθήσας,

οὐ δολιχὴν μοῖραν τοῦδ' ἔλαχον βίотου.
 Ἀλλά με νοῦσος ἄμερσε φάους φθινὰς ἐν Πεπαρήθῳ,
 ἄλγος ἀδελφειοῖς μητρί τε θεῖσα φίλῃ·
 οἱ μ' ἐνθα κτερέϊζαν ἐπὶ ξείνης στενάχοντες
 εἰκοσέτη. Σὺ δὲ δὴν, ὦ ξέν', ὄναιο βίου!

Εἰς τὸν αὐτόν.

Τὸν νέον ἡλικίῃ, ἀλλὰ φρεσὶ πρεσβυγένεθλον,
 τὸν κούρησι φίλον ταῖς ἐλικωνιάσι,
 τὸν φιλοτεχνότατον καὶ ἴδμονα τεχνοσυνάων
 παντοίων, κατέχει τύμβος ὅδε φθίμενον,
 υἱὸν Ἰωάννου Ζαγοραίου ῥηγιάδαο
 Εὐστάθιον, ἡδὺν πάσῃ ὁμηλικίῃ,
 Κῆδιστον δὲ τοκεῦσιν ἐοῖς καὶ ὁμαίμοσι πᾶσι,
 τοῖς βαρύτλητον ἄχος κάλλιπεν οἰχόμενος.

*Εἰς τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν Γεώργιον, τελευτήσαντα
 ἐν Πεπαρήθῳ ἔτει αῶλγ'.*

Αὐχεῖτω τις ἔπειθ' ἢ ἐπ' ἀκμῇ τοῦτο δεδορκῶς
 ἥριον αἰζηοῦ νοῦσῳ ἀποφθιμένου.
 Τρὶς δέκατον βιότοιο Γεώργιος ἦγ' ἐνιαυτόν,
 ἥς Ἰωάννου ῥηγιάδαο πάϊς.
 Ἡθέους δ' ἀλκῇ τε καὶ εἰδεῖ καίνυτο πάντας,
 μάρνατό τε πρὸ πάτρης, ἦτορ ἀταρβὲς ἔχων.
 Ἦδη δ' ἡμερόεντ' ἐκάλει Ὑμέναιον· ὁ δ' ὀξύς,
 ἄκκλητός περ ἐὼν, ἤλυθεν Ὀμοχάρων·
 καὶ γλυκεροῦ μιν ἄμερσε φάους, καὶ μητέρι κεδνῇ
 ἡδὲ κασιγνήτοις κήδεα λυγρὰ πόρε.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Πολλάκις ἠντίασας κρατερῆσιν ἐν ὕσμίνῃσιν
 εὐτόλμως θανάτῳ μαρνόμενος πρὸ πάτρης·

Ἄλλ' ὃ τεῆς ἡῶς τε, Γεώργιε, φείσατ' ἰδ' ἀλκῆς,
 τῇ μετὰ πᾶσιν ὁμῶς ἔπρεπες ἡϊθέοις.
 Αἶ, αἶ! νῦν δὲ θάνες νούσω δμηθεὶς ἀδοκήτῳ
 ἐν δόμῳ, ἡδ' οἰκτρῇ δάκρυα μητρὶ πόρες.
 Δάκρυα πικρὰ πόρες, ὅτε δάκρυα χεῦε μελιχρά,
 υἷα δεξαμένη σῶν πάλιν ἐκ πολέμου.

Εἰς Ἀριφίλην Πασπαλλίδος βυζαντίαν

Σῆμα τόδ' Ἀριφίλης Πασπαλλίδος, ἦν ὑμεναῖον
 ὦριον ἑξαπίνης λυγρὸς ἔμαρψε μόρος.
 Κουριδίων δὲ ῥόδων οὐ φείσατο, ἀλλ' ἀποκείρας
 ἄλγεος ὀξύτατου κέντρα τοκεῦσι λίπεν.

Εἰς τὴν αὐτήν.

Ἀριφίλης κονίην τερενοχρόου ἐνθάδε γαῖα
 Πασπάλλεω κούρης κεῖθι ἀποφθιμένης,
 ἦν ἐπινυμφιδίοις ὑμεναίοις ὦριον ἦδη
 νηλῆς ἀμφὶ γόοις νυφοκόμῃσ' αἶδης.
 Ἄλλ' ἀδινῶν δακρύων βαρυπενθεῖς σγέσθε τοκῆες·
 ψυχὴ γὰρ κείνης ἐς πόλον ἔπτат' ἄνω.

Εἰς Φωτεινὴν σύζυγον Ἡλίου Παππαλιοπούλου.

Ἐνθάδ' ἀποφθιμένην Φωτεινὴν Ἡλιοπούλου
 Ἡλίεω σεμνὴν γαῖα κέκευθ' ἄλοχον,
 Νικόλεω Γαιηζῇ ἀρίφρονος Ἀμφιστῆρος
 τηλυγέτην κούρην, λαμπομένην χάρισι.
 Φθῖσε δέ μιν δεινὴ φιλοτεκνίη αἰνοτόκειαν,
 ἦδη ἐπ' εἰκοστῇ πρῶτον ἄγουσαν ἔτος.

Εἰς τὴν αὐτήν.

Ἡλιοπούλου ὁμευνον ἀριπρεπέως σελαγεῦσαν
 Φωτεινὴν ὅλαν σθέσσαν ἄημι' αἶδου.

Τέφρην δὲ ψυχρὴν λίπεν ἐνθάδε, τῆς ἐπὶ θερμὰ
δάκρυα χεῦε πόσις πατρὶ σὺν αἰνομόρῳ.

Εἰς τὸν διδάσκαλον Νεόφυτον τὸν Δούκα.

Μουσῶν μυστιπόλος γεγαῶς περίσεμν' ἐμύησεν
υἱέας Ἑλλήνων ὄργια Πιερίδων
Νειόφυτος Δούκας, κλεινὸς γόνος Ἡπείροιο,
οὗ σοφίην δέλτοι μαρτυρέουσι τόσαι.
ἄγνωτάτου δ' ἀνύσας δόλιχον βίου ἐκ χθονὸς ἤρθη,
ἐνθάδε γηραιὸν σῶμ' ἀποδυσάμενος.

*Εἰς Ἀντώνιον Μιχαήλου Ἀντωνόπουλον, θαρόντα
καὶ ταφέντα ἐν Τεργέστη.*

Ἀρκαδίης βλάστημ' Ἀντώνιον ἐνθάδε γαῖα
κεῖθει, ἐτῶν ἀνύσανθ' ἑπτὰ ὅλας δεκάδας,
υἱὸν ἀριστόνοον Μιχαήλου, ᾧ τ' ἐπὶ κλησὶς
ἦν Ἀντωνόπολος, μέμβλετο δ' ἐμπορίῃ.
Ἐν δολιχῷ βίῳ τῳ πόλλ' εὖφρων ἐσθλὰ τελέσσας,
νῦν ἀπέχει γέρα ἧς ἐκ θεοῦ εὐσεβείης.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἀρκαδίης ὑπ' ὄρεσφ' ἶδε πρῶτον λαμπάδα Φοίβου,
κεῖται δ' ἐνθα θανῶν καρνικῇ εἰνὶ πόλει,
εὐσεβόφρων πινυτός τ' Ἀντώνιος, ὃς Μιχαήλου
φῦς πατρός, ἐμπορίας ἔργα μετῆλθ' ὀσίης.
Πᾶσι βιοὺς αἰδοῖς, ἐοῖσι φίλοισι ποθεινὸς
ᾧχετο καὶ πάτρῃ θρέπτρ' ἀπέδωκε καλά.

Εἰς τὸν γενναῖον ναυμάχον Λάζαρον τὸν Πηνόζην.

Τὸν μέγα ποντοπόρῳ τέχνῃ κλέος Ἑλλάδ' ἀν' αἶαν
κτησάμενον, μεγάλων γευσάμενόν τ' ἀέθλων,
Λάζαρον ἐνθα τάφος Πηνόζην ἀμφικαλύπτει,

μοίραρχον στρατιῆς ναυμάχου εὐπόλεμον.
 Ὑδρὲν ἀμφιρύτη μιν ἐγείνατο, ἐν δ' ἄρ' ἀβληχρῶ
 εὐτεκνον γήρα μοῖρα κίχεν θανάτου.

Εἰς Φωτεινὴν, σύζυγον Θεολόγου Σχινᾶ.

Αἴγλην ἡελίου ὑπὸ κνημοῖς πρῶτον ἰδοῦσα
 Ὅσσης, ἐν δ' ἄσται Τριτογενοῦς πύματον,
 Φωτεινὴ Σχινέα παράκοιτις Θεολόγοιο,
 νούσῳ ὑπ' ὀξύβελει τήν δ' ὑπέδου κονίην.
 Τρεῖς ἐτέων ἀνύσασα δυωδεκάδας ἐπὶ γαίης,
 τρεῖς μετὰ παῖδας ἅπαις ἤλυθεν εἰς αἶδην,
 δάκρυ' ἑοῖς τοκέεσσι λιποῦσα πρεσβυγενέθλοισι,
 δυσπενθεῖ τε πόσει δριμὺ πόθοιο βέλος.

ἕτερον εἰς τὴν αὐτήν.

Ἀκτῖνας Φαέθοντος ἐν ἄγκεσι πρῶτον ἰδοῦσαν
 Ὅσσης, ἐν δὲ πόλει Παλλάδος ὑστάτιον
 Φωτεινὴν Σχινέα παράκοιτιν ὅδ' ἔλλαχε τύμβος,
 εἰς αἶδην τέκνοις τρισσὶν ἐπισπομένην.
 ἀσπαστὴν τοκέεσσι φίλην γεγαυῖαν ἀκοίτη
 Θεολόγῳ, πινυτὴν τ' ἔξοχα θηλυτέρων.
 Τῷ ῥα πατὴρ μήτηρ τ' ἀδινὸν γούωσι θανοῦσαν,
 καὶ πόσις ἐκ μυχάτων πυκνὸν ἐπιστενάχει.

Εἰς τὴν ἑαυτοῦ μητέρα Σοφίαν.

Ἐν Ζαγορῇ ζαθέη τὸ πρῶτον ἐσέδρακεν αὐγάς
 ἡματος, ἐν δὲ πόλει Παλλάδος ὑστάτιον,
 κούρη Συμβανίκοιο Φιλίππου καὶ παράκοιτις
 κεδνὴ Ἰωάννου Ῥηγιάδου Σοφίη.
 Ἐσθλὴ καὶ περίφρων καὶ εὐσεβέεσσι πρέπουσα
 ἦθεσι, καὶ μήτηρ εὔσα λίην φιλόπαις.
 Τῷ καὶ ἀποφθιμένη ἀβληχρῶ γήραϊ πᾶσι

θῆκεν ἄχος γνωτοῖς, υἷάσι δ' ἔζοχ' ἑοῖς.
 Οἱ θαλερὰ σπείσαντες ἐπ' ὄρφνοῦ δάκρυα τύμβου
 μητρός, μνημεῖον τήν δ' ἐπέθεντο λίθον.

Εἰς Στυλιανὸν Πέρογλον ἱατρὸν καὶ πρόξενον ἐν Κρήτῃ.

Ὅς πολέας τέχνη ἀκεσιμβρότῳ ἐξεσάωσε
 νούσων, ἀργαλέῃ νούσῳ ἄλους ἐδάμῃ·
 καὶ νέκυς ἐνθάδ' ἔδ' οὐ κόνιν ἀτθίδα, πᾶσι ποθεινός,
 ἔζοχα δ' ἦ χήρη καὶ τεκέεσσι φίλοις,
 Στυλιανὸς Πέρογλος, Σμύρνης γόνος ἠπιόθυμος,
 πρόξενος Ἑλλήνων Κρήτῃ ἐν ἀμφιρύτῃ.
 Τήνδε γάρ οἱ τιμὴν Βασιλεὺς πόρεν Ἑλλάδος ἥϋς,
 αἰνήσας ἀρετὴν καὶ πινυτοφροσύνην.

Εἰς τὸν ἀείμνηστον Καθηγητὴν Γεώργιον Μαυροκορδάτον.

Ἔφυσε μὲν Βύζαντος ἡ κλεινὴ πόλις,
 Ἀτθίς δ' ἔχει χθῶν ἐνθάδε στυγνῇ νόσῳ
 Γεώργιον δαμέντα Μαυροκορδάτον,
 Μουσῶν τε μύστην καὶ νόμων διδάσκαλον.
 Ὀκτῶ βιώσας εὐσεβῶς ἔδ' ἐπτάδας
 ἐτῶν, διδάξας τ' εἰκάδ' εὐκλεῶς ὄλην,
 ἤμειψε τὸ ζῆν, ἡλίου λιπὼν σέλας,
 καὶ πνεῦμ' ἀπώχετ' ἐς μονὰς τρισολβίους,
 πρὸς μὲν δάμαρτος καὶ τέκνων πενθούμενος,
 πρὸς δ' αὖ μαθητῶν καὶ φίλων ποθούμενος.

Εἰς τοὺς ἐν Μεσολογγίῳ πεσόντας.

Ψυχὰς παρθεμένοισι Μεσολογγίου ἀμφ' ἐρικυδοῦς
 ἔντε μόθῳ πρὸ πάτρας τέρμα λαχοῦσι βίου
 Ἑλλάδις ἀρχὸς Ὀθων ἐστάσατο τοῦτ' ἀρίδην
 σᾶν, ἀρετᾶς φθιμένων κόσμον ὀφειλόμενον.

ἕτερον.

Ἄνδρες ἀρηίθοροι, Μεσολογγίου οἱ πτολίεθρον
 φοινιχθὲν λύθρῳ ξυνὸν ἔθεσθε τάφον,
 χαίρετε· τοῦτ' ὕμιν σωτήριον ἅμαρ ἰδοῦσα
 πάτρα φθέγγετ' ἔπος καὶ βασιλευομένα.
 Χαίρετε· τοῦτ' αὐδῶσιν ἐλεύθεροι υἱες Ἀχαιῶν,
 ὑμὰ τε θαμβαλέοι μυθολογεῦσι κλέα.
 Χαίρετε· τοῦτ' αὖ ὕμμε ποτεννέπει Ἑλλάδος ἀρχός,
 ὀρθώσας ἀρετᾶ σᾶμα τόδ' ὑμετέρᾳ.

ἕτερον.

Βάρβαρος ἀνὶκ' ἄρης περιέβρεμεν Ἑλλάδα γαῖαν,
 ἄσπετ' ἐπισσεύων ἔθνεα δυσμενέων,
 στήθεσιν ἀτρέστοις Μεσολογγίου οἶδε πόλῃα
 θρίγκωσαν, σφετέρᾳ γ' ἀνορέᾳ πίσυνοι.
 Τειρόμενοι λιμοῦ δ' ἅμα καὶ πολέμου κακότατι,
 οὐκ εἴξαν· πάτραν ρυόμενοι δ' ἔθανον.
 Τῷ σφιν Ὀθων ἔστησεν ἐύθρονος ἐνθάδε σᾶμα,
 ἀγνάμπτου ἀλκᾶς ἔργματ' ἀγασσάμενος.

Εἰς τὸν ἀειμνηστὸν Ἀνδρέαν τὸν Μεταξᾶν.

Μοῖραν βίου πλήσαντα κλεινὸν Ἀνδρέαν
 κεύθει Μεταξᾶν ἐνθάδ' αἰγῆτις κόνις,
 τιμῆντα νήσου τῆς Κεφαλλήνων γόνον.
 Πᾶσαν δὲ φοιτᾶ γῆν ἀν' Ἑλλάδα κλέος
 ἀλκῆς τ' ἀθραύστου, φράδμονός τ' ἀνδρὸς νόου,
 ὃς ἐν μάχαις τ' ἄριστος ἐν βουλῇ θ' ἅμα
 γεγώς, ὑπέστη πολλὰ κᾶρ' ῥέξε, χθόνα
 λύων πατρώαν βαρβάρου τυραννίδος.

ἕτερον.

Ἄπνουν καλύπτει τύμβος οὗτος Ἀνδρέαν

κλεινὸν Μεταξᾶν, εὐγενῇ πτόρθον Σάμης.
 Ἀλκὴν μὲν ἀνδρὸς ἐν μάχαισί τ' ἄτρομον
 ἦτορ Λαλαῖον πᾶσι μηνύει πέδον,
 φοινιχθὲν ἐχθρῶν βαρβάρων πολλῷ φόνῳ.
 Φρένας δ' ἄν' ἔγνωσ καὶ λόγου μέγα σθένος,
 βουλευφόροισιν ἐν συνεδρίοις παρών.
 Τοιγάρ νιν Ἑλλάς πᾶσ' ἐπένθησεν νέκυν,
 καὶ πᾶσα τάνδρὸς εὐσεβῇ μνήμην ἔχει·

*Εἰς τὴν ἐαυτοῦ πατραδέλφην Κυριακὴν
 τελευτήσασαν ἔτει αὐχρ'.*

Καὶ χθονὸς ὄφρ' ἔστειβε κόνιν ποσίν, ἐς πόλον ὕψι
 Κυριακὴν σαόφρων ἀγνὸν ἔρειδε νόον,
 καὶ βίον ἐν μερόπεσσιν ἰσαγγέλων ἦνυε, πλάστην
 εὐχαῖς νηστείῃ τ' αἰὲν ἀρεσκομένη.
 Γῆραϊ δ' ἠπεδανῶ βιότοιο δρόμον τελέσασα
 δηναιοῦ ἐπὶ γῆς οὐρανὸν εἰσανέβη,
 ἐνθ' ὁσίων θιάσοις ἐναρίθμιος ὕμνον ἀνακτι
 ἀγνοῦ ἀπὸ στόματος μέλπει ἐπουρανίῳ.
 Σῶμα δ' ἔχει τύμβος θειόφρονος, ὃν τε Φίλιππος
 τεύξεν ἀνεψιός, μνημ' ὀλίγον φθιμένης.

Εἰς κεροτάφιον τοῦ ἀδελφοῦ Πηγίου ἐν Ζαγορά.

Οὔνομα μοῦνον ἔχει τύμβος· τὸ δὲ σῶμα καλύπτει
 τηλόθι γαῖα Δάκων Πηγίου εὐγενέος.
 Ἰροῦ γάρ τε λόχοιο πρέπων πάρος ἐν λογάδεσσιν
 ἄγχι Δραγασσανίου κυδρὸν ἐπέσπε μόρον,
 μαρνάμενος Τούρκοισιν ὑπὲρ λαῶν ὁμοπίστων,
 δουλοσύνη στυγερῇ δηθάκι τειρομένων.
 Τὴν δ' ἄρ' ἐπὶ φθιμένῳ κάσις εἶσατο τοῖο Φίλιππος
 στήλην, ἧς στοργῆς δεῖγμα καὶ εὐσεβείης.

Εἰς Στέφανον Νικολάου τελευταῖα ἐν Ἀθήναις.

Πατρί ἐϋ Στεφάνω τόδε θήκατο σῆμα θανόντι
 Νικόλεως, στοργῆς μνῆμα καὶ εὐσεβείης.
 Αἰμονίης δ' ὁ νέκυς γόνος ἔπλετο, πρῶτον ἐν Ὀσση
 ἀκτῖνας δερχθεὶς τὰς φαethοντιάδας.
 Ἐχθαίρων δὲ βίον δουλήϊον ὥπλισε χεῖρας
 φύλοπιν εἰς αἰνὴν εἶνεκ' ἐλευθερίας·
 πολλὰ δ' ἄρ' ἀμφὶ πάτρης ὑποτλάς νέος, ἐνθ' ἀνάπαυλαν
 ἐν γήρᾳ πολλῶν εὔρε πόνων βίотου.

Εἰς Νικόλαον τὸν Μεταξᾶν.

Ὅθρυος ἐν βήσσης φάος ἔδρακεν ἡελίοιο
 πρῶτιστ', ἐν Σύρῳ δ' ἀμφιρύτῃ πύματον,
 πρῆς Νικόλεως ὁ Μεταξᾶς, ὅς τε δικαίῃ
 χρώμενος ἐμπορῇ μέτριον ἔσχε βίον.
 Πόλλ' ὅσι' ἔργ' ἐτέλεσσε, πρόφρων τ' ἐπάρηγε πένησιν,
 εὐσεβόφρων τε λήην καὶ φιλόπατρις ἐών.
 Νούσῳ δ' οἱ φθιμένῳ λυγρῇ τάφον υἱὸς Ἀχιλλεύς
 δείματο τόνδε; χάριν λαισθοτάτην γενέτη.

Εἰς Δημήτριον Δρίζην.

Οὔνομα τῷδε νέκυι Δημήτριος· ἔσκε δὲ πατρός
 Δρίζας, στρατιῆς Θεσσαλίδος λοχαγοῦ.
 Καὐτός δ' ἔργα δαεὶς πολεμῆϊα ἔλδετο καινὸν
 δῦναι ὑπὲρ κοινῆς ἅθλον ἐλευθερίας.
 Ἄλλ' ἐφθη μιν ἐλοῦσα νόσος φθινάς· οἱ δὲ τοκῆες
 μυρόμενοι θῆκαν μνῆμα τόδε φθιμένῳ.

Εἰς τὸν διδάσκαλον Νικόλαον Κασσαβέτην

τὸν Ζαγοραῖον.

Τόνδ' ἔρχεσθε τάφον, παῖδες φίλοι, ὅσσοι ἀμεμφεῖς

μνᾶσθε Διὸς μεγάλου Μνημοσύνης τε κόρας·
 τόνδ' ἔρχεσθε τάφον καὶ τε στέφετ' εἰαρινοῖσιν
 ἄνθεσιν· ἐντὸς γὰρ Νικόλεων κατέχει,
 Κασσαβέτην ἐπίκλην, ὃς πολλοὺς ζῶν ἐδίδαξεν
 Ἑλλήνων τε λόγους καὶ πάτριον σοφίην.
 Ἡμετέρης δ' εὖχος Ζαγορῆς ἔπλε, τὴν ἀνέδειξε
 πηγὴν ἰδμοσύνης Θεσσαλίας ναέταις.

Εἰς τὸν ἀείμνηστον διδάσκαλον Ἰωάννην τὸν Χουνῆν.

Λύχον Ἰωάννης τηλαυγέα πρὶν ποθ' ὁ Χουνῆς
 ἰδμοσύνης ἄψας ἐν Ζαγορῇ ζαθέη,
 Πηλίου ἐνναέταις ἄδρὸν σέλας ἀμφὶς ἔχευεν,
 αἰψά τ' αἰδρείης ἀχλὺν ἀπεσκέδασεν.
 Εὐσεβίην ἐδίδαξ' ὑποδείγματι ὧς πολιήτας
 καὶ πατρίου σοφίης πλοῦτον ἔφηνε νέοις.
 Τῷ μιν ἀποφθίμενον Ζαγοραῖοι πάντες ἔλλαυσαν,
 κωμάτων δ' ἦδη πηλιάδων ποθέει.

Εἰς τὸν διδάσκαλον Εὐστράτιον τὸν Πετρίδην.

Φωστήρ ὧς ἀνόρουσε Κυδωνιῶν περικλειτῇ
 ἐν πόλει εὐσεβόφρων Εὐστράτιος Πετρίδης.
 Ἀμφὶ δ' ἄρ' ἰδμοσύνης περιχεύας ἡμερόεσσαν
 αἰγλήν, ἐν νήσῳ Τήνῳ ὑπὸ χθόν' ἔδου.

*Εἰς τὸν ἐν Παρισίοις θανόντα, ἐν δὲ Λορδινῷ ταφέντα
 Δημήτριον Ἰωάννου Κασσαβέτην.*

Ἐνθάδε Κασσαβέτην Δημήτριον ἀμφικαλύπτει
 Βρεττανίς αἶα, γόνον Πηλιάδος Ζαγορῆς,
 τίμιον εἶν ἐπέταις κερδωίου Ἑρμείας,
 προσφιλέα γνωτοῖς, πᾶσιν ὁμῶς ἀγαθόν·
 τὸν ῥα κατ' ἐμπορίην μερόπων πόλλ' ἄσπε' ἰδόντα
 νοῦστος Λουτεκίῃ φθίσεν ἐν εὐρυχώρῳ.

Χήρη δ' ἔνθα νέκυν ἀρίδακρυς παρ τεκέεσσι
 ταρχύσασα τρισὶ προφθιμένοις γενέτου,
 νηπιάχῳ Ἑλένῃ, Κωνσταντίνῳ τε νεαλδεῖ
 καὶ ἅμ' Ἰωάννῃ, στήσατο σῆμα τόδε.

Εἰς Μαρίας σύζυγον Ἰωάννου Κασσαβέτου Ζαγοράται,
τελευτήσασαν ἐν Σύρῳ.

Τῇ δε λιποῦσα δέμας σεμνὴ Μαρίη παράκοιτις
 Κασσαβέτου, χώρην ἔπτατ' ἐς αἰθερίην.
 Οἰμῶζει δὲ σύνευνος ἐνὶ μεγάροις ἀπολειφθεὶς
 μῦθος Ἰωάννης, σύμβιον ἦν ποθέων.
 Χῆραι δ' ὀρφανικοὶ τε πένητές τε στοναχεῦσι,
 τοῖς κείνη πρόφρων ἤρκεε δευομένοις.
 Καὶ Χριστοῦ δὲ θύται Χριστοῦ λάτριν εὐλογέουσιν,
 ἥ δώροις ναοὺς τίεν αἰεὶ ὁσίοις.

Εἰς Ἀλέξανδρον Ἰωάννου Κασσαβέτην ἀποθανόντα
καὶ ταφέντα ἐν Λονδίῳ.

Ἐνθάδε Ταμέσιος πέλας ὄχθης εὐρυρέοντος
 τῇλε φίλης πάτρης κεῖται ἀποφθίμενος
 ἐσθλὸς Ἀλέξανδρος, κερδωίου Ἑρμοῦ ὁπάων,
 ἦρς Ἰωάννου Κασσαβέτου πάϊς.

Χήρη δ' ἄρ θαλερὴ σὺν τέκνοις ὀρφανικοῖσιν,
 Εὐτέρπη, δεινῷ τείρετ' ἄχει κραδίην·
 πάτρη δὲ Ζαγορὴ ὑπὸ Πηλίῳ εἰνοσιφύλλῳ
 ἀνδρὸς πτωχοτρόφου πένθος ἄληκτον ἔχει.

Ἄλλοι.

Εἵτις ναυσικάτης παγασσιδὸς ἐνθάδ' ἀπ' ἀκτῆς
 ἰκόμενος οἰχνεῖς τοῦδε τάφοιο πέλας,
 στῆθι, τεῶ τ' ἐπίχευον ἀπὸ βλεφάρων πολιότη
 βαιὴν ἔνθα χοὴν τῇλε πάτρης φθιμένῳ.

Εἰμὶ δ' Ἀλέξανδρος ζαγορῆθεν Κασσαδέταο
 υἱὸς Ἰωάννου, σπέρματος εὐγενέος.
 Πλείστους εὖ ῥέξας ὁμοδήμων, πλεῖστα τ' ὀνήσας
 γειναμένην, κεῖμαι μοιριδίῳ θανάτῳ
 Ταμέσιος ποταμοῖο παρ' ὄχθης· ἀλλὰ σὺ χαῖρε
 καὶ παρ' ἐμοῦ χαίρειν φράζε φίλῃ πατρίδι,
 ἧς καλὰ παῖς προλιπὼν πάρος ἄλσεα, οὐκέτ' ἔμελλον
 νοστήσας ὄψεσθ', οὐ ῥέεθρ' ὕδριάδων.

*Εἰς τὸν ἀείμνηστον ἱατρὸν καὶ καθηγητὴν
 Νικόλαον τὸν Κωστῆν (αὐξά).*

Κλεινὸν ἐν ἱητῆρσι, τετιμένον ἐν βασιλείοις
 Νικόλεων Κωστῆν ἥδε κέκευθε κόνις,
 ὃς πολέας τέχνης παιωνίδος ἐξεδίδαξε
 τέθμια, καὶ πολλοὺς ῥύσαθ' ὑπὲκ θανάτου.
 Ἐμπης δ' ἐξαπίνης αὐτὸν θανάτοιο μέλαινα
 κῆρ ἔλεν, οὐ τόσσης φεισαμένη σοφίης·
 οἰχόμενον δ' οἶκός μιν ὀδύρεται ἡδ' ἅμα δῆμος
 πᾶς, ἀλκτῆρα νόσων κόνιν αἶ, αἶ, ὀλέσας·

Εἰς τὴν προθαροῦσαν μητέρα αὐτοῦ Κυριακώ.

Κυριακοῦς κόνιν αἰδοίης Κωστῆ ὁμεύνου
 ἐνθάδ' ἔχει τύμβος, νούσῳ ἀποφθιμένης·
 ἱρῇ ἐνὶ Ζαγορῇ ζωθαλπέα πρῶτον αὐτμήν,
 ἔσπασεν ἐν δὲ πόλει Κεκροπὶν πύματον.
 Κεδνὴ ἔην ἄλοχος, μήτηρ ἐσθλή, πολιῆτις
 χρηστὴ καὶ Χριστοῦ λάτρις ἐν εὐσεβίῃ.
 Τῷ μιν ἀποικομένην ποθέουσι φίλοι, ποθέει δὲ
 υἱὸς ἔθεν πάντων ἑξοχα Νικόλεως.

Εἰς τὸν ἀντιστρατήγον Γαρδικιώτην Γρίβαρ.

Τὸν θάμ' ἀριστεύσαντ' ἐν ἰωκῆς, τὸν θαμὰ Τούρκων

σὺν χερὶ παυροτέρῃ στίφε' ἐνηράμενον,
 λυγρὴ νοῦσος φθίσεν Ἀλέξιον, υἱὰ Γρίβαο,
 κλεινὸν Ἀκαρνάνων ταγὸν ἀρηϊφίλων,
 πιστὸν ὁπάον' ἀνακτος ἐπὶ κλῆν Γαρδικιώτην,
 τὸν καὶ ἐῆς αἶνον κτησάμενον πραπίσι.
 Τῷ μιν ἀποφθίμενον πόλις ἐκτέρισ' ἐνθάδε πᾶσα,
 καὶ οἱ πενθαλὲς σῆμα τόδ' εἶσε δάμαρ.

Ἔτερον.

Τύμβος Ἀλεξίου ὅστέ' ὅδ' ἔλλαχε Γαρδικιώτου,
 πατρίδ' Ἀκαρνᾶνος, Γριβάδεω τὸ γένος.
 Ὃς Θυάμοιο τράφεις ἐπὶ κνημοῖς παιπαλόεντος,
 παῖς ἔτ' ἐὼν αἰδοῖτο ἄρεος ἔργ' ἐδάη.
 ἄρτι δ' ἄρ' ἠβώων μέγαν Ἑλλήνεσσι σὺν ἄλλοις
 ἄθλον ἐλευθερίας θυμῷ ἀτρέστω ἔδω.
 Οἶδε μὲν εἶο μένος Μεσολόγγιον ἠδ' Ἀράχωδα,
 οἶδε δὲ Μουνυχίης ποντοβρόχοιο πάγος·
 πιστὸν δ' οἶδε νόον καὶ ἀμύμονα μῆτιν ἀνάκτωρ,
 τοῦ περ ὑπασπιστὴρ ἐμπεδόφρων ἐπλετο.
 Τῷ μιν ἀποφθίμενον πόλις ἐκτέρισ', ἐνθα τροπαῖον
 στήσε πάρος, Τούρκων ἀντὶ μαρνάμενος.
 Χήρῃ δ' ἀμφιδρυφῆς ἐρικλαύτοις σὺν τεκέεσσι,
 δάκρυσι λειδομένη, σῆμα τόδ' εἶσε νέκυι.

Εἰς τὸν ἀντιστράτηγον Ἐδουάρδον Ρεῖνέκκην.

Ἐνθάδ' Ἐδουάρδον Ρεῖνέκκην ἀτλὺς ἄρουρα,
 ἔρνος Γερμανίης ἡϋγενὲς κατέχει·
 ὅς τ' Ἀρεος θεράπων γεγαῶς δοιοὺς ἀέθλευσεν
 εὐτόλμως ἀέθλους εἵνεκ' ἐλευθερίας·
 πρῶτον ὑπὲρ πάτρης, τὴν πρὶν Γαλατῶν θρασυχάρμης
 τεῖρεν ἀγός, σεύων κῦμ' ὀλοὸν πολέμου.
 τόνδ' αὖ ἔπειθ' Ἑλλησιν ἀρήγων, εὖτ' ἐμάχοντο
 δουλοσύνης στυγερῆς Ἑλλάδα ρυόμενοι.

Ὅκτῳ δὲ πρὸς πεντήκοντ' ἀνύσας ἐνιαυτοῦς
 νούσῳ ὑπ' ἀργαλήϊ μοῖραν ἔπλησε βίου.

Εἰς τὸν καθηγητὴν Περικλέα Ἀργυροπούλου.

Τήνδε Περικλῆϊ στήλην ἔθετ' Ἀργυροπούλῳ
 πενθαλήη χήρῃ σὺν τεκέεσσι φίλοις.
 Οὐ μούνον δ' οἶκος φθιμένου τάφον ἐνθάδ' ἔδευσε
 δάκρυσιν, ἀλλὰ πόλις πᾶς ἀνέκλαυσε νέκυν,
 εὐγενέα πτόρθον Βυζαντίου, ἱστορα θεσμῶν,
 καὶ σεμνὸν θεράποντ' ἀστυνόμου Θέμιδος,
 δεινὸν δ' ἐν συνόδῳ βουλευγόρον, ὅς περ ἰάλλειν
 ἐκ στόματος πυκνὰς ἦδε' ἐπῶν νιφάδας.

Ἄλλῳ εἰς τὸν αὐτόν.

Σὸν πότμον στονόεντα, Περικλέες Ἀργυρόπουλε,
 κλαῦς Ἀκαδημίης σύλλογος ἡμετέρης,
 κλαῦσε δ' ὅμιλος ἅπας βουλευφόρος, ὥτ' ἐνάρριθμος
 ἔπλεο, φραδομοσύνη τ' εὐεπίη τε πρέπων.
 Τριτοῦς δ' ἐστονάχησε πόλις σύμπασα ποθεῦσα
 σὴν ἀρετήν, ἣν, φεῦ, τῇδ' ἐκάλυψε τάφος.
 Οὐκ ἐκάλυψε τάφος· τῆς γὰρ κλέος ἐν πολιήταις
 παρμύμνει πάντεσσ'. οὔ ποτ' ἀπολλύμενον.

Εἰς Μιχαὴλ Τοσίτζαν.

Αἰπαινὸν Πίνδον προλιπών, πατρώϊον οὔρος,
 ἧ πινυτῆτι κλέος κτήσατο καὶ ἄφενος,
 ἧς Ἀναστασίῳ γόνος Μιχαὴλ ὁ Τοσίτζας,
 ἐμπορικῶν γαίης νειλορύτου πρύτανις.
 Ἑλλάδα δ' εὖ ρέξας καὶ πόλλ' ὅσι' ἔργα τελέσσας
 εἰν ἄσται Τριτοῦς κῦρσε τέλει βιότου.
 Ἐνθ' ὀλοφυραμένη μιν ὁμευνέτις ἡ βαρυπενθής
 ἐκτερέϊξ' Ἑλένη, σῆμά τ' ἔτευξε τόδε,

Ἄλλοτε καὶ ἑτέρωθεν ἔρχομαι ὅς σε ὥταΟ
 Σὺν μὲν γαῖα κέχανδε δέμας, Μιχαῖλε Τοσίζα,
 ἐνθάδ' ἐς εὐσεβέων χῶρον ἀποπταμένου.
 Οὐνομα δὲ ζῶει κληϊζόμενον μετὰ πᾶσι,
 τοῖς ἔγνωστ' ἀρετῇ καὶ περίνοια σέθεν.
 Ζῶει μὲν Πίνδον κατ' ἀγάννιφον, ἦχι τὸ πρῶτον
 αἶγλην ἐν Μεσόβῳ τὴν Φαέθοντος ἴδες.
 Ζῶει δ' ἐν χώρῃ νειλορρύτιω, ἐνθα περ ὄλβον
 κτήσας καὶ τιμὴν ἐμπορίῃ ὀσίῃ.
 πᾶσαν δὲ ζῶει χθὸν' ἀν' Ἑλλάδα, τὴν εὖ ἔρεξας,
 συμφύλων κοινὴν μητέρα φρεσσί τίων.
 Ζῶει δ' αὖτε ποθὴ σέθεν ἐν κραδίῃ ἀλόχοιο
 σῆς Ἑλένης, ἣ τοῦθ' εἶσατο σῆμα πόσει.

Εἰς Μανουήλιν Πρασσακάκην.

Σῆμα τόδ' εὐσεβέως σφετέρῳ στήσαντο τοκῆϊ
 τέκνα Μανουήλιν, Πρασσακάκῃ ἐπίκλιν,
 ὅς τ' ἐνενηκοστὸν βίотου πλήσας ἐνιαυτὸν
 ἀγνοῦ, ἐκοιμήθη μόρσιμον ἄμμιν ὕπνον.

Ἄλλοτε καὶ ἑτέρωθεν ἔρχομαι ὅς σε ὥταΟ

Ἄγνοῦ καὶ δολιχοῦ τέρμ' ἰκόμενον βιότοιο
 καὶ ἤδη πλήσαντ' ἐννεάκις δέκ' ἔτη
 ἐνθάδε γαῖα κάλυψε Μανουήλιν, πολιίτην
 τιμήντα Χίου Πρασσακάκην ἐπίκλιν.
 Τὸν δ' ἄρ' ἀποιχόμενον πατέρ' ἐσθλὸν τέκν' ἐγέρηραν
 εὐσεβέα· στήλῃ τῇδ' ἐπιτυμβιδίῃ.

Εἰς τὸ κοινοτάφιον, ἐν ᾧ κελεύσει τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος
 τὰ ἀνάμικτα καὶ ἀδιάγνωστα ὅσα τῶν ἐν τῷ πολέμῳ
 περὶ τὰς Ἀθήνας πεσόστων χριστιανῶν καὶ ὀθωμανῶν
 ἔδει συλλεγέντα πανταχόθεν ταφῆναι.

Παλλάδος ἀμφὶ πόλιν δαΐκταμένων ὅδε τύμβος

Χριστιανῶν Τούρκων τ' ὁστέ' ὁμοῦ συνέχει.
 Τὰ σποράδην ἄκριτα χθονὸς ἀτθίδος ἐν γυάλοισι
 κείμεν' ἀεικελίως Ἑλλάδος ἀρχὸς Ὀθων
 συλλέξαι τ' ἐκέλευσ', ὑπὸ γαίῃ τ' ἐνθα καλύψαι,
 ἔργον μησάμενος τοῦτο βροτοῖς ὄσιον.
 Οὐ γὰρ ὄρους ἐπέοικεν ὑπερβαίνειν βιότοιο
 δῆριν, καὶ θνητοὺς ἄμβροτον ἔχθος ἔχειν.
 τυμβεύειν δὲ νέκυς πάτριον πέλει Ἑλλήνεσσι,
 τέθμι' αἰὲ βροτέης ἀζομένοις γενεῆς.
 ἔτει αἰωνή.

Εἰς Πέτρον Παρταζῆν Ἀθηναῖον.

Πέτρος Ἀθηναῖος Πανταζώης ἐπὶ κλησιν,
 ἀγκλινθεὶς εὐδὲι νήγρετον ἐνθάδ' ὕπνον.
 θεσμοσυνῶν ἴστωρ Θέμιδος θεράπων πολισούχου,
 δηρὸν νωμῆσας ἴσα τάλαντα δίκης.
 Χήρη δ' αἰνοπαθεῖ καὶ ὁμαίμοσι παιδί τε τυτθῷ
 πένθος ἀκοίμητον κάλλιπεν ἐξοπίσω.

Ἔτερον.

Πέτρον Ἀθηναῖον, Πανταζώην ἐπὶ κλησιν,
 ἐνθάδε κεκλιμένον μόρσιμος ὕπνος ἔχει.
 ἰθύνοον Θέμιδος λάτριν, καὶ ἴστορα θεσμῶν,
 Δηρὸν νωμῆσαντ' ἴσα τάλαντα δίκης.
 Χήρην δ' αἰνοπαθῇ καὶ ὁμαίμονας υἱά τε τυτθὸν
 ὅξυ ἀκοιμήτου κέντρον ἔδου ὁδύνης.

Εἰς Πλάτωνα Πιτάκην.

ὦκλύμορον κτερεῖξαν ἀγάστονοι ἐνθα τοκῆες
 ἤθεσιν ἠδὲ λόγοις υἱά διαπρεπέα,
 ἀστυόχου Θέμιδος πιστὸν θεράποντα Πλάτωνα,
 ἔρνος Κεχροπίης, τὸν Πιτάκην ἐπὶ κλην.

Τοῦ δ' ἄρα καὶ φθιμένου ἀγαθὴ φάτις ἐν πολλήταις
ζώει, τοῖσι τάλαντ' ἴσα τίταινε Δίκης·

Εἰς Ἀμβρόσιον Σκαραμαγκᾶν

Ἀμβροσίοιο δέμας Σκαραμαγκᾶ γαῖα καλύπτει
ἐνθάδε τρηχείης εὐπατρίδαο Χίου.

Ὅς περ πόλλ' ἐμόγησεν ἐλευθερίην ἐρατεινὴν
πορσύνων πάτρη, πᾶσι δ' ἔην φιλόφρων.

Τέκνα δὲ δακρυχέοντα τοκῇ φίλῳ ἐπέθεντο
τόνδε λίθον, στοργῆς μνηῖμα καὶ εὐσεβίης.

*Εἰς Θεόκλητον τὸν Φαρμακίδην γραμματεῖα
τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος (αὐξ).*

Ἰρῆς Θεόκλητος ἐν Ἑλλήνεσσιν ἅπασιν
ἄκρα φέρων σοφίης Φαρμακίδης ἐπὶ κλην,
πόλλ' ὑπὲρ εὐσεβέων πάτρης τε φίλης ἀεθλεύσας,
γῆραί καὶ νούσῳ τῇδε δαμείς ἐτάφη.

Φθέγμα δ' ἔο ζώει ἐνὶ δέλτοις εἰσέτι δριμύ,
τῷ ῥ' ἀπατήλι' αἰεὶ ρεῖ' ἀπέλεγχεν ἔπη.

Μισοψευδῆς γὰρ λήν ἔπλεν οὐδέ ποτ' ἦδη,
ἄλλα νόῳ κεύθειν, ἄλλα δ' ἀνὰ στόμ' ἔχειν.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Πευκεδανὴν Θεόκλητος ἐς ἀνέρας εἶχε πονηροὺς
δριμεῖάν τε λήν γλῶσσαν ὁ Φαρμακίδης.

Εἰς δ' ἐσθλοὺς ἡδύς τ' ἰδὲ μείλιχος ἔμπαλιν ἔσκεν,
ἀρχῶν προφρονέως τοῖς ἐπιδευομένοις.

Τοῦνεκα καὶ φθιμένου ἀψίνθιον ἐνθ' ἀνέτειλε
τύμβος, ὁμοῦ τε θύμου φῖτυ μελισσόδοτον.

Εἰς Κορυδιὸν κόρην Λαζάρου Κουντουριώτου.

Λαζάρου ἐνθα τάφος μεγακλῆος Κουντουριώτου

κούρην τηλυγέτην Κονδυλῶ ἐντὸς ἔχει·
 σεμνήν, πεπνυμένην, ὑμεναίου εἰσέτ' ἄγευστον,
 παντοίης ἀρετῆς ἀνθεα δρεψαμένην.
 Τῷ μιν ἀποιχομένην πατρώϊος οἶκος ἔκλαυσε,
 πένθησάν θ' Ὑδρέης ναυσικλυτῆς νάεται.

Ἔτερον.

Δέμας κέκευθε Κονδυλοῦς τόδ' ἡρίον,
 Κουντωριώτου Λαζάρου σεμνῆς κόρης.
 Ἡ φύσα πατρὸς εὐσεβοῦς μητρὸς θ' ἅμα,
 ἐσθλοῖς ἐνέπρεπ' ἐν νεάνισι τρόποις.
 Ὅρον λαχοῦσα δ' ἐκ θεοῦ βραχὺν βίου,
 ἔνθεν δικαίων εἰς μονὰς ἀπέπτατο.

*Εἰς Ματθαῖον Σκυλίτην χῖον, τελευτήσαστα
 ἐν Φλωρεντία ἔτει αἰωνστ'.*

Ματθαῖον κατέχει λυγρὸς τάφος ἐνθάδε χῖον,
 Σκυλίτην ἐπὶ κλῆν, κλεινὸν ἐν ἐμπορίῃ.
 Ὅς περ ἐπιφροσύνην προπόλοις μετὰ πᾶσι κέκαστο
 Ἑρμοῦ κερδῶου καὶ τε δικαιοσύνη.
 Νῦν δ' ἀνύων βιότου ἐνιαυτὸν τεσσαρακοστόν,
 πότμον ἀναπλήσας, χῶρον ἔβη μακάρων.

*Εἰς τὰ τέσσαρα τέκνα Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου,
 τῇ αὐτῇ ἐν Βαυαρίᾳ θαρόντα καὶ ταφέντα.*

Ξυνὸς καλύπτει τετράριθμ' οὗτος τάφος
 νόσφ' ἀμύντα τέκνα Μαυροκορδάτου,
 οἷς Νικόλαος, Ἑλπινίκη καὶ Κίμων
 ἦν ᾧσιν κληῖσις, ὑστάτη δ' Ἀμαλία.
 πρῶτος εἶλε πάντ' ἐπισκήψας μόρος,
 λιπὼν τοκεῦσιν ἄλγος οὐκ ἰάσιμον.

Ἐτέρων! ἤντη γαυλῆντ' ἠνέουκ
 Ὅμῃ πρὶν ἔσχε τήνδε παίδων τετράδα
 γαστήρ, ὁμὸς δὲ νῦν ἔχει πάλιν τάφος·
 ἅ θ', ὥσπερ ἄνθη δυσθέροις λιβὸς πνοαῖς,
 ἥμους' ἀπαυανθέντα λοιγία νόσω.
 Σὺν δυστόνῳ δὲ μητρὶ Μαυροκορδάτος
 πατὴρ στερηθεὶς ἐλπίδων τόσων στένει.

*Εἰς Παρασκευὴν Καστρισίου ῥοδίαρ, τελευτήσασαν
 ἐν Ἀθήναις.*

Καστρισιόιο θύγατρα Παρασκευὴν χαρίεσσαν,
 ἄλλο ῥόδον Παφίης, νῆτος ἔφυσε Ῥόδος.
 Ἡδύπνοον δ' ἔδρεψεν ἐν ἀγνωτάτῳ ὑμεναίῳ
 Κούπας ἱητὴρ παρθενικὴν κάλυκα.
 Αἶ, αἶ! νῦν δὲ πάτρης τε πατρός θ' ἐκάς ἡδὲ τέκνοιο
 ἔνθ' ὀλοῇ φθιμένην νούσῳ ἔχει κονίη.

Εἰς Δημήτριον Βελισσάριον Λέσβιον.

Ἀσκήσας ἀρετὴν ἢ δ' εὐσεβίην ἐπὶ γαίῃ
 δώματ' ἔβης μακαρῶν, ἐσθλὲ Βελισσάρει.
 Πότμον δ' ἐν μεγάροισι τέον κεδνὴ ἀνακλαίει
 χήρῃ καὶ ἐπτάς πεπνυμένων τεκέων.
 Καὶ πάτρη δέ σε Λέσθος ὀδύρεται, ἥς ἔπλες εὖχος,
 εὐξεινοὶ τ' ἀκτῆς βοσπορίας ναέται.
 Ἐνθ' ἀνύσας ἀγνοῦ βιότου μέτρα, πᾶσι ποθεινὸς
 ὄχεο· σῆμα δὲ τοῦτ' ἐξ ἀλόχοιο λάχες.

*Εἰς Μαργαρίτην Δημητρίου τὸν ἐκ Τυρράβου
 καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Δημήτριον, τελευτήσαντας
 καὶ συνταφέντας ἐν Αἰγύπτῳ.*

Ὅμοις παρ' ὄχθαις ὧδε ταῖς νειλωῖσι
 τάφος πατρὸς κέκυθε καὶ φύντος κόνιν.

Ἦν πατρὶ κλῆσις Μαργαρίτης, Τυρνάβου
 γόνω πολίχνης θετταλῶν εὐπίδακος.
 Δημήτριος δὲ παῖς ὁ τοῦδ' ἐκλήξετο,
 αὐχῶν Ἀλεξάνδρειαν εὐκλεᾶ πάτραν.
 Ἐκ δ' ἐμπορείας σχόντες ἄμφω τὸν βίον,
 ἐνθὲνδ' ἀπῆλθον εἰς χορὸν τῶν εὐσεβῶν
 οἴκῳ ποθεινοὶ καὶ συνήθεσι σφίσι.

Ἔτερον εἰς Στυλιανὸν Μαργαρίτου.

Νόσφ φθινώδει συντακέντα μ' ἐνθάδε
 Στυλιανὸν υἱὸν Μαργαρίτου πρὸς ῥοαῖς
 Νείλου καλύπτει γῇ προώριον νέκυν.
 Ἐξ ἐμπορείας τὸν βίον ποιούμενος
 ἐσθλὴν πρὸ χρυσοῦ δόξαν εἰλόμην ἀεῖ,
 ἔδυν θ' ὑπὸ χθὸν' ἐν βροτοῖσι τίμιος.
 Φίλῃ δὲ μήτηρ καὶ κασίγνητος λίθον
 ἔθεντο τήνδε, μνηῆμα τοῖς ἔπειτ' ἐμόν.

*Εἰς τοὺς γονεῖς τοῦ καθηγητοῦ Νικολάου Σαριπόλου,
 τελευτήσαντας καὶ ταφέντας ἐν Κύπρῳ.*

Πατρί τ' Ἰωάννῃ Χρυσήϊδι σὺν θ' ἅμα μητρὶ
 σῆμα τόδε φθιμένοις εἶσατο Νικόλεως,
 Σαρίπολος ἐπίκλην, ἐξ εὐσεβέος φρενὸς οἴσι
 βαίην ἀντιδιδούς τήνδε τοκεῦσι χάριν.
 Οὗτοι γὰρ κτεάνων ὀλίγην περ μοῖραν ἔχοντες
 φείσαντ' οὐδ' ὀλίγον· προφρονέως δὲ μάλα
 παιδὶ φίλῳ χρυσοῦ ἀντωνήσαντο ποθεινὴν
 Ἰδμοσύνην, κτῆσιν πουλὺ βεβαιότερην.

Εἰς τὸν καθηγητὴν Ἰωάννην Βενθύλον.

Ἐνθάδ' Ἰωάννην ἐπίκλησιν Βενθύλον αἶα
 κεῖθι, ἡδυεπῶν Πιερίδων θέραπα,

Σμύρνης ἀφνειῆς ἐσθλὸν γόνον· ὅς τε διδάξας
 Ἑλλήνων παῖδας δηθὰ λόγους πατέρων
 πεντηκονταέτης νόσφ' ἔφθιτο· σῆμα δὲ χήρη
 Εὐφροσύνη τόδ' ἔθηκ' ἀνδρὶ χάριν πυμάτην.

Εἰς Νικόλαιον Κρεῖζώτην στρατηγόν.

Εὐβοέων τὸ πάροιθ' ἡγεύμενος ἐν δαῖ λυγρῇ
 πολλάκις Ὀθμανοὺς τρέψατο Νικόλεως,
 Κρεῖζώτης ἐπὶ κλην, λοιγοῦ τ' ἐρρύσατο λαοὺς
 αἰνῶς βαρβαρικῶ τειρομένους ἄρει.
 Πατρὶς νῦν δ' ἐκέλευθε φίλῃ φίλον ἐνθάδε γαῖα,
 μόρσιμον ἐν γήρᾳ δεξάμενον θάνατον.
 Καὶ τόνδ' οἱ τύμβον Δημήτριος υἱὸς ἔτευξε,
 πατρὸς ἀριστομάχου μνήμ' ἐπιγιγνομένοις.

Εἰς Κυριακὸν Κουμπάσην.

Γήραϊ τηξιμελεῖ δεδμημένου ἐνθάδε γαῖα
 κεῖθι Κυριακοῦ Κουμπάρεω κονίην,
 ἀνδρὸς εὐκτεάνοιο, Μεσημβρίῃ ᾧ ἔπλε πάτρη
 Πόντῳ ἐπ' εὐζείνῳ, καὶ βίος ἐμπορίῃ.
 Εἰς θεὸν ἦν ὅσιος, κεδνὸς πόσις, οἷς τεκέεσσιν
 ἐσθλός, ἐς ἀνθρώπους πάντας ὁμῶς εὐφρων.
 Ἐννέα δὲ πλήσας ἐτέων δεκάδας, βιότοιο
 Γήνιου ἐξελύθη, βῆ τε δόμους μακάρων.

Εἰς Σκαρλάτον Παπαρρόηόπουλον.

Ἡ Βύζαντος ἔθρεψε κλυτὴ πόλις, αὐτὰρ Ὀδησσοῦ
 Ποντοβρόχου κεῖθι γαῖα καταφθίμενον
 Σκαρλάτον ἐσθλόν, ἐοῖσι ποθεύμενον ἔξοχ' ὁμαίμιας
 μητρί τε δυσπενθεῖ, τοῖσι θανὼν λίπ' ἄχος·
 ἦν γὰρ κάρτα φιλόστοργος καὶ κήδετο οἴκου
 πατρώου, πατρὸς τάξιν ἐν αὐτῷ ἔχων.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἐν πόλει ἐπταλόφῳ εὐηγενέος ἀπὸ ρίζης
φύς, ἐπόθησ' ἀρετὴν στεργομένην ὀλίγοις,
Παπαρῶρηγοπόλου γόνος ἐσθλὸς Σκαρλάτος, οἴκου
πατρῶου προστάς ἀντὶ πατρός καταμένου.
Νῦν δ' ἐτέων ἀνύων δεκάδ' ἔκτην ἔκλιπε γαῖαν,
ᾧχετό τ' ἐς μακάρων ὕψι χοροστασίην.

Εἰς Ἰωάννην Δαμιανὸν ὑδραῖον.

Ἐνθάδ' Ἰωάννην κρύπτει κόνις ἀτθίδος αἴης
Δαμιανόν, βλάστημ' ἀμφιρύτης Ὑδρέης,
Θεσμῶν ἀστυνόμων ἐπιύστορα καὶ δικολέκτην
δεινόν, ἐν ἡλικίῃ μέσση ἀποφθίμενον·
τοῦ δ' ἐπὶ τύμβῳ ἔθηκε λίθον τήνδ' ἡ ἀρίδακρος
χῆρη, μνημεῖον βαιὸν ἀποιχομένου.

Εἰς Ἰωάννην Οἰκονόμου Γερουσιαστήν.

Ἐνθάδ' Ἰωάννου κεῦθει δέμας Οἰκονόμοιο,
Χαλκιδέως γενεήν, γαῖα καταφθιμένου.
Ὅς πρὶν ἐνὶ πτολέμῳ, ἐνὶ βουλῇ δ' εἴτα γερόντων
Πάτρην καὶ βασιλεῖ πιστὸν ἔφηνε νόον.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἐνθάδ' Ἰωάνναο δέμας κατὰ γαῖα καλύπτει,
Οἰκονόμου ἐπὶ κλην, Χαλκιδέως δὲ πάτρην·
ὃς πτολέμῳ μεγάλη τ' ἐναρίθμιος ἔπλετο βουλῇ,
ἐν πολιήταις δ' οἷς τίμιος ἔνθεν ἔβη.

Εἰς τὸν Γυμνασιάρχην Νικόλαον Χορτάκη.

Πάτραν μὲν ἔσχε Νικόλαος Χορτάκης
Σμύρναν· τάρῃ δ' εἴληχε Τρίτους ἐν πόλει.

Μουσῶν ἔρωτι παῖς ἔθ' ἡμερτῶν ἀλούς,
 αἶε σφιν ὤφθη πιστὸς ἐν βίῳ λάτρης·
 τῶν δ' Ἴπποκρήνης ναμάτων πλείστους νέους
 γεύσας, δικαίων εἰς μονὰς ἀπέπτατο,
 πένθος μὲν οἴκῳ καὶ μαθηταῖσιν φίλοις,
 τοῖς δ' αὖ πολίταις μνήστιν εὖφημον λιπών.

Ἔτερον.

Ἐνθάδε Νικόλεων τὸν Χορτάκην ἐπὶ κλησιν
 Σμύρνης τῇλε πάτρης δέξατο γαῖα νέκυν,
 Πιερίδων μύστην, παιήρονος ἰδμονα θεσμῶν,
 συμφύλοις σοφίης δὴν μεταδόντα νέοις.
 Τῷ καὶ ἀποιχομένου ἐσθλὴ φάτις ἐν πολιήταις
 μίμνει, καὶ ἀρετῆς ἥς πόθος ἐξοπίσω.

Ἐπιτύμβιον εἰς Ὀδυσσεά Ἀνδρούσσου.

Ἐνθάδ' Ὀδυσσεὺς κρατερόφρονος ὁστέα γαῖα
 κεύθει, Ἀνδρούσσου υἱὸς ἀρηϊφίλου·
 Τοῦ κεν ἐνὶ προμάχοισι πάτρης κλέος ἔξοχον ἦεν,
 εἰ φιλοπρωτείῃ μὴ μιν ἄασε φρένας.
 Ἀλλὰ καὶ ὥς τίουσιν ἐλευθερίας ἀεθλητήν,
 Ἐλλήνες, στρατιὴν τρεψάμενον Βριόνου.

Εἰς τὸν στρατηγὸν Χριστοφόρον Πεῤῥαιβόν.

Α.

Ἐν πέδῳ Αἰμονίης Τιταρησίου ἄγχι ῥοάων,
 μήτηρ Πεῤῥαιβὸν γείνατο Χριστοφόρον,
 φέρτατον ἐν βουλῇσιν, ἐνὶ πτολέμοισιν ἄριστον,
 σεμνὸν μυστοδότην ἄμμιν ἐλευθερίας·
 ἧ θάμ' ὅγ' ἐς δηΐτους ἡγησάμενος μενεχαρμῶν
 Ἐλλήνων, δάφνη στέφαθ' ἑοὺς κροτάφους.
 Νῦν δὲ δαμείς λυγρῷ ὑπὸ γήραϊ τῇδε τέθαιπται,
 ἧ σῆμ' εἰ βαιὸν θῆκε σὺν υἱὶ δάμαρ.

Φαιδροῖς παρ' ῥεέθροις Τιταρησίου, ἐν προμολῇσιν Α'
 Οὐλύμπου, μήτηρ παῖδ' ἐλόχευσε φίλη
 Χριστοφόρον Πεῤῥαιβόν, ἐλευθερίας ὑποφήτην
 ἥδε τ' ἀθλητὴν Ἑλλάδος ἀλκίφρονα.
 Οὗτος ἐτῶν ἔπλησ' ἑκατοντάδα, πολλάκι πότμου
 ἄτρομος ἀντιάσας ἐν προμάχοισι πάτρης.
 Ἔμπης ὑσμίνης οὐ κάθθανεν ἐν στροφάλιγγιν,
 εὖτ' ἄγεν Ἑλλήνων στίφε' ἐπ' ἀντιπάλους.
 Ἄλλ' εὐναῖος ἔπειτ' ἀμενηνῷ γήρα ἀπέσθη
 πρὸς πόλιος δ' αἶνον καὶ τάρον ἐνθ' ἔλαχε.
 Τὸν μόθον, αἰζηοί, μὴ δείδετε· ἦνι γάρ ἀνδρῶν
 ὀβριμόθυμος Ἄρης φεῖδεται ἀλκιμάχων.

Γ.

Ἐνθαδ' ἐλευθερίας ὑποφήτορά τ' ἡδὲ φεραίου
 Ῥηγίου ἢ κονίη πιστὸν ὁπάον' ἔχει.
 Χριστοφόρον Πεῤῥαιβόν, ἀγὸν μεγάλθυμον Ἀχαιῶν,
 πολλάκι βαρβαρικὰ στίφεα τρεψάμενον,
 ἐν βουλῇσιν ὁμῶς καὶ ἐν ὑσμίνῃσιν ἄριστον,
 εὖορκον βασιλεῖ, πειθόμενόν τε νόμοις.
 Τοῖος ἐὼν ὑπόδειγμ' ἐσθλοῦ γένετ' ἀνδρὸς ἅπασι·
 τῷ ῥ' ἀγαθὴ μνηστis καὶ φθιμένοιο μένει.

Δ.

Δεινὸς ἐλευθερίας πόθος εἶλέ με, εὖτε Φεραίου
 ἔνθε' ἀοιδοπόλου παῖς ἔκλυον μέλεα.
 Μύστης δ' οἱ γενόμεν καὶ ἐταῖρος πιστός, ὀρίνων
 θυμὸν συμφύλων κύδιμον εἰς ἄεθλον,
 Χριστοφόρος Πεῤῥαιβὸς ὑπὸ κνημοῖσιν Ὀλύμπου
 πνοιὴν τὴν πρώτην σπασσάμενος βίотου.
 Εὖτε δὲ δουλοσύνης ἑῤῥήξε πέδας πολὺτλητος
 Ἑλλάς, καὶ ἱαχὴν θούριον ἤκεν Ἄρης,
 ἐς μόθον Ἑλλήνων ἡγεύμενος ὀκρυόεντα,

στίφεσι δυσμενέων αἰπὺν ὕφην' ὄλεθρον.
 Ἄλλὰ πόνους δηθηέντ' ἰδὲ γήραϊ νῦν μ' ὑπὸ γαίῃ
 ἐνθάδε κεκλιμένον νήγρετος ὕπνος ἔχει.

Ε.

Ζήλω ἐλευθερίας πεπυρωμένος ἐνδοθι θυμὸν
 παιδόθεν ἀμφὶ φίλῃ πόλλ' ἐμόγησα πάτρῃ,
 βαρβαρικῆς πάντεσσι τυραννίδος ἔχθος Ἀχαιοῖς
 ἐνσπείρων, βίотου τ' αὐτονόμοιο πόθον.

Πολλάκι δ' ἐν προμάχοις ἀεθλεύων βάρβαρά φῦλα
 σεῦα, καὶ Ἑλλήνων λοιγὸν ἄμυνα γένει.

Νῦν δ' ἀπλέτω καμάτῳ καὶ γήραϊ γυῖα βαρυνθείς,
 κλίνθην τῇδ' ὕπνῳ λυσιπόνῳ κάτοχος.

Ἦν δέ ποθ' Αἰμονίης ἐπ' ὄρεσφιν ἢ Ἰπείροις
 σάλπιγξ ἠχήσῃ δεινὸν ἐνυάλιον,
 αὐτίκ' ἐγὼν ὕπνον τ' ἀποσείσομαι, αἰψά τ' ἐκείσε
 καὶ σκιῇ αἰζηοῖς ἔφομ' ἀρηϊφίλοις.

Εἰς τὸν Πρεσβύτερον Κωνσταντῖνον Οἰκονόμον.

τὸν ἐξ Οἰκονόμων.

Ὅν ποτ' Ὀλυμπιάδες μέλιτι τράφον ἠδὲ παῖδα,
 τεχθέντ' Οὐλύμπου παρ' ποδὶ πρυμνίφου,
 καὶ στέψαν σοφίης ἀμαράντοις ἄνθεσι κράτα,

Κωνσταντῖνον χθὼν ἐνθ' ἔχει Οἰκονόμον.
 εὐσεβίης κήρυκ' ἐριχηέα, Ἑλλάδος εὖχος,
 καὶ κλήρου Χριστοῦ κόσμον ἀριπρεπέα.

Τοῦ ῥ' ὅσσόν μεν ἔην ἐκ γαίης γαίῃ ἐμίχθη,
 πνεῦμα δ' ἀνιέρθη δώματ' ἐς οὐράνια.

Ἄλλο εἰς τὸν αὐτόν.

Ἐνθάδε Κωνσταντῖνον Ὀλυμπιάδων θεράποντά
 κλεινὸν Μουσάων, Οἰκονόμον δ' ἐπίκλην,
 γήρα ἀποφθίμενον βληχρῶ κόνις ἀμφικαλύπτει.

ἀτίθης πάτρης τηλόθι Θεσσαλίας.
 σιγαῖ δ' οἱ μελίγηρυ πάρος στόμα, τοῦ ῥ' ἄπο θείης
 ἔρρεεν ἰδμοσύνης φθέγμα καὶ εὐσεβίης.
 ἀλλὰ μέγα φθέγγονται ἔθεν βίβλοι, αἱ ῥα τιθεῖσιν
 ἀθάνατον ἀνδρὸς κλεῖος ἀριστονόου.

Ἄλλο εἰς τὸν αὐτόν.

Δοιοὺς εἰσοράας παρὰ τύμβῳ Οἰκονόμοιο
 τῷ δ' ἱερῷ πτόρθους, ὧ ξέν', αἰθαλέας·
 τὸν μὲν μουσοφιλοῦς δάφνης κλυτοῦ ἐξ Ἑλικῶνος,
 τὸν δ' αὖ φοίνικος γῆς Ἱεροσσολύμων.
 Κεῖνον μὲν καθαρῆς ἤρδευσεν ὕδωρ Ἀγανίππης,
 τὸν δ' αὖ Ἰορδάνου νᾶμ' ἱεροῦ ρέεθρου.
 Μηνύει δὲ τάδ' ὅτι νέκυς Χριστοῦ τε ἄνακτος
 ἱεῖς καὶ Μουσῶν ἔπλ' Ἑλικωνιάδων.

Εἰς τὸν ναύαρχον Γεώργιον Σαχίνην.

Δηρὸν ἐπιπλείοντ' ἀνεμότροφα κύματα πόντου
 οὐ πόντοιο κλύδων ὦλεσ' ἀελλομάχον·
 οὐδ' αὖ βαρβαρικῆς περὶ πάτρης ναυμαχέοντα
 νήεσσι κρατερῶς βάρβαρος εἶλεν ἄρης.
 Ὅφ' ἐδ' ἐπὶ τραφερῆς ὁλοῇ νοῦσος συνέτηξε
 ναύαρχον Σαχίνην, θρέμμα κλυτῆς Ὑδρέης.
 Εὐ δὲ παθεῦσα πάτρη ἐο τύμβευς' ἐνθάδε σῶμα,
 ἀντ' ἀέθλων μεγάλων τοῦτο ποροῦσα γέρας.
 Αὐτὰρ τόνδε λίθον Δημήτριος υἱὸς ἔθηκε,
 πατρὸς ἐοῦ βαιὸν μνήμ' ἐπιγιγνομένοις.

Ἄλλο.

Γαῖ' ὀλίγη μεγάλοιο Γεωργίου ἐνθάδε σῶμα
 κεῖθι ναυάρχου τοῦ Σαχίνου ἐπίκλην.
 Ὅς πλείστ' εἰναλίοισι καμῶν πρὸ πάτρης ἐν ἀέθλοις
 κλεῖος ἀγήραντον κτήσατ' ἐπ' ἡνωρέῃ.

τιμῆς δ' αἰδοίοιο λαχὼν παρ' Ὀθωνος, ἀνακτι
 ἐν βιότῳ πιστὴν αἰὲν ἔφηνε φρένα.
 Τῷ καὶ ἀπαιχομένου ἀγαθὴ μένει ἀνδρὸς ὀπίσσω
 μνηστis ἐν ἀνθρώποις καὶ πόθος ἦ πατρίδι.

Ἀλλο.

Νηὸς ἀροτρεύων στεῖρην πλατὺ χεῦμα θαλάσσης
 ἄρκιον ἐκτῆσω δρηστοσύνη βίοτον.
 Ἐκ τ' ἀνδρῶν ἀγαθὴν δόξαν φρενὸς εἵνεκεν ἐσθλῆς
 ἥδ' ἐ δικαιοσύνης, εὐθυεπὲς Σαχίνη.
 Βαρβαρικῆσι δ' ἔπειτ' αἰγαίῳ ἐπ' οἴδματι νηυσὶ
 μαρνάμενος κοινῆς εἵνεκ' ἐλευθερίας
 ἄφθιτον ἦρας κῦδος ἐν ἀνδράσι ναυσιμάχοισιν
 Ἑλλάδος, Ὀθμανῶν ὕβριν ἀποσκηδάσας.
 Ὑστάτιον δ' ἄρ' Ὀθωνος ἀγαυοῦ πιστὸς ὀπάων
 κληθεῖς, εὖορκον φῆνας ἀνακτι νόον.
 Τῷ σεῦ ἀπαιχομένοιο καθ' Ἑλλάδα πᾶσαν ὀρίνθη
 Πένθος, ἀμερθεῖσαν σῶν ἀρετῶν μεγάλων.

Ἀλλο.

Μὴ ἐπιτυμιδίδῃ τεκμαίρεο πέτρη, ὀδίτα,
 ἄνδρα τὸν ἐν τύμβῳ· ἔστι γὰρ ἥδ' ὀλίγη,
 ἀλλὰ δέμας μεγάλῳ πάτρης προμάχοιο καλύπτει,
 τοῦ Σαχίνα, γόνου ναυσικλυτῆς Ὑδρέης.
 ὅς κατὰ δυσμενέων θάμ' ἀεθλεύσας ἐνὶ πόντῳ
 πολλάκι νικαίῃ δάφνῃ ἔρεψε κάρη.
 κληθεῖς δ' εἶτ' αὖ Ὀθωνος ἐνθῆρος ἀρχοῦ ὀπάων,
 ὅρκῳ ἄει ἐνέμειν' ἔμπεδος ἐν βιότῳ.

Εἰς τὸν ναύαρχον Ἀντώνιον τὸν Κριεζῆν.

Αἰγιῆς κονίη Ἀντώνιον ἐνθα Κριεζῆν,
 ναύαρχον κλεινόν, θρέμμ' Ὑδρέης κατέχει.
 Εἰ δ' ἐθέλεις, ξένε, ἔργα δαήμεναι, ὅσσ' ἐτέλεσσε,
 δουλοσύνης στυγερῆς Ἑλλάδα ρυόμενος.

Αἰγαίου σπιλαῖδας Πελοποννήσου τ' ἐρέεινε
 ἡϊόνας, Κρήτης τ', ἀντιπόρου τ' Ἀσίδης·
 κεῖναι γάρ μιν ἴδον βαιῆς ἐπὶ σέλματι νηὸς
 πολλάκις Ὀθμανῶν νηυσὶν ἐπορνύμενον,
 ναύτας δ' ἐς κρατερὴν ἐπιθαρσύνοντα κέλευσμά
 φύλοπιν, ἥδ' ἐτρέποντ' ἀντιπάλους φύγαδε.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Γαῖα μέλαινα κέχανδ' Ἀντώνιον ἔνθα Κριεζῆν,
 ἀμφιρύτης Ὑδρέης βλαστὸν ἀριπρεπέα,
 ἄτρεστον συνάεθλον ἀριστομάχου Μιαούλου,
 νικαίης δάφνης εἰν ἀέθλοις μέτοχον.
 Οὐ γὰρ δ' σεῦ ἀπάνευθε τροπήϊα τόσσα, Κριεζῆ,
 οἶδματ' ἐπ' Αἰγαίῳ στῆσε κατ' ἀντιπάλων,
 βαρβαρικῶν γαῦρα στυφελίξας στίφεια νηῶν,
 καὶ πόντον πλήσας πολλάκι ναυαγίων.
 Τῷ δὴ καὶ ἀρετῆς ἴσον κλέος ἤραο κείνῳ,
 καὶ ἴσον πενθεῖ σ' Ἑλλάς ἀποιχόμενον.

*Εἰς τὸν ἐν Μοραχίῳ τῆς Βαυαρίας τάφον τοῦ βασιλέως
 τῆς Ἑλλάδος Ὀθωνος.*

Τριτοῦς ἄστυ λιπὼν Βοίῳ πόλιν ἐνθάδ' ἱκάνω,
 δάφνης χειρὶ φέρων ὄζον ἀειθαλέος,
 ὃν Κηφισοῦ ἔδρεψ' ἀκαλαρρέϊταιο παρ' ὄχθης,
 ὅφρ' ἱερὸν στέψω σὸν τάφον ἐνθάδ', Ὀθων.
 Ἀλλά σε λίσσομαι, ἄναξ, βαιὸν παρὰ σοῦ θεράποντος
 τηλόθεν ἱκομένου τοῦτο δέδεξο γέρας.
 καὶ βλεφάρων δὲ χοὴν ἀπ' ἐμῶν τάδε δάκρυα δέξο
 σῆς ἀγανοφροσύνης οὔποτε λησομένου.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Μὴ βλεφάροις προσίτω τις ἀτέγκτοις σήματι τῷδε
 Ἑλλήν, ἐνθ' ἐλθὼν εὐρυρέοντ' Ἰσάρα·
 θερμὰ δὲ δάκρυ' Ὀθωνι, πολυστόνῳ Ἑλλάδος ἀρχῷ,

σπεισάτω, οὐ κονίην ἤδε λίθος κατέχει.
 Καὶ λυγρὴν δὲ πάτρης ἀνακλαυσάτω αἶσαν, ἀνακτος
 ἐσθλοῦ ἀμερθείσης ἀφραδίῃ ὀλίγων.
 Πάντα γάρ οἱ ἐπιδούς οὗτος βίον, οὐ μεθέηκεν
 ἐς τέλος ἰθύνων λαὸν ἐπισταμένως.
 Ὅμματα δ' οὐ κοίμα καινὴν πόλιν ἡνιοχεύων,
 ἦπιος ἦν δὲ λίην πᾶσιν εὐφρονέων.

*Εἰς Ῥήγιον τὸν Φεραῖον πρωτομάγιστρον
 τῆς τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους ἐλευθερίας.*

Ἰστρου παρ ῥεέθροισι Φεραῖον Ῥήγιον ἔνθα
 βαιὴ γαῖα κέκευθ' Ἑλλάδος υἷα μέγαν
 κήρυχ' Ἑλλήνεσσιν ἐλευθερίας ἐριτηχῇ,
 ἐμπνεύσαντα μένος πᾶσιν ὑπὲρ πατρίδος.
 Τὸν μὲν Χριστιανοὶ Τούρκους κτεῖναι παρέδωκαν
 αἰσχυρῶς, οὐδὲ Θεοῦ μῆνιν ὀπιζόμενοι·
 ἀλλ' ὁσίου κείνου γ' ἐξ αἵματος ὕστερον αὐτίς
 πάτρης τιμωροὶ μυριοὶ ἐξέφυσαν,
 οἵτε μιν ἐρρύσαντο τυραννίδος ἐγρεμάχοισιν
 ἄσμασι τοῖς κείνου θυμὸν ἐρινόμενοι.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Εἰ σύγ' ἀφ' Ἑλλάδος ἐνθάδ' ὀδίτης εὐρυρέεθρον
 τῇλ' ἤκεις Ἰστρον Παννονίης πρὸς ὄροις,
 τυτθὸν ἐπισχὼν νέρθε Φεραίου κέκλυθι φωνήν
 Ῥηγίου, οὐ τ' ὅσῃ τῇδε κέκευθε κόνις.
 Χριστιανῶν χεῖρές μ', ὦ αἰσχεος, οὐκ ἀδικεῦντα,
 ἀλλὰ λύσιν δεινῶν πατρίδι μνηδόμενον,
 Ὀθμανοῖς παρέδωκαν ἀμειλίχτοισι τυράννοις,
 οἱ πέφνον μ' ἰδὲ σῶμ' ἐνθ' ὑπὸ γῆν ἔβαλον.
 Ἄλλ' ἐμὴ ἐγρέμαχος σὺν ἐμοὶ οὐκ ὦλετ' αἰοιδῇ,
 ἐν φρεσὶ δ' Ἑλλήνων θούριον ὥρσε μένος.

οἱ κατ' ἀχαιίδα γαῖαν ἀρήϊα τεύχε' ἐλόντες
εἴρυσαν ἐκ στυγερῆς πατρίδα δουλοσύνης.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἐν πέδῳ Αἰμονίης Χαλκωδονίου ὑπὸ κνημῶν
ἀκτῖνα πρῶτον τὴν Φαέθοντος ἴδον.

Σχέτλια δ' ἐν νεότητι τυράννων νηλεοθύμων
ἔργα καὶ Ἑλλήνων ἄλγεα πόλλ' ὁρώων,
οὐ χάδον ἐν στήθεσσι τόσῃν ὕβριν, ἀλλ' ἀθεμίστων
τίσασθ' Ὀθμανῶν ὦμος' ἀτασθαλίην.

Χερσί δ' ἐλὼν κίθαριν μέλος ἦεις, ᾧ ῥ' ὁμόδουλα
ὤρμησ' ἱμερτὴν φυλ' ἐς ἐλευθερίην.
ἀλλ' ὑπὸ Χριστιανῶν προδοθεὶς, φεῦ, Ἴστρου ἐπ' ὄχθῃ
κεῖμαι, ὑπ' Ὀθμανῶν ὠμοφρόνων κτάμενος.

*Εἰς τὸν πρὸ τοῦ Παρεπιστημίου ἐν Ἀθήναις ἰδρυθέντα
ἀνδριάρτα αὐτοῦ.*

Σπέρματ' ἐλευθερίας ὁ Φεραῖος σπεῖρεν αἰοιδός·
καὶ ὁ μὲν ὦλετο, φεῦ· σπέρμα δ' ἔβλαστε μέγα.

*Εἰς τὸν ἀείμνηστον Ἀλέξανδρον Μαυροκορδάτον
τελευτήσαντα ἔτει αὐξέ. μηρὶ Ἰουλίῳ.*

Ἀθίς κέκευθεν ὧδ' Ἀλέξανδρον κόνις
ἄριστον ἐν βουλαῖσι Μαυροκορδάτον,
προστάντα πάσης Ἑλλάδος πρὶν καὶ κάρα
στεφθέντα δόξης χρυσοδαιδάλῳ στέφει.
πονουμένην γὰρ βαρβάρῳ πάτραι ἄρει
εὐτολμία τ' ἔσωσε καὶ φρενῶν κράτει.
τοὶ γὰρ λιπόντα φέγγος ἡλίου νόσῳ
πενθεῖ μιν Ἑλλὰς πᾶσα κἀποδύρεται.

Ἄλλο.

Κλεινοῦ κέκευθεν ἐνθ' Ἀλεξάνδρον κόνιν

ἦ χθών, ἐπὶ κλην Μαυροκορδάτου, ξένη
 ὅς εὐγενοῦς φῦς ἐν πόλει Βυζαντίδι
 ῥίζης, τυραννίδ' ἐστύγησε βάρβαρον.
 Δράσας δὲ πολλὰ χυποτλάς καθ' Ἑλλάδα
 τόλμα τε θυμοῦ καὶ φρενῶν εὐβουλίᾳ
 σωτῆρ πέφηνεν ἐκ κακῶν τῇ πατρίδι.
 Θανόντι δ' υἱεῖς μνημ' ἀνέστησαν τόδε
 σὺν μητρί, θερμὰς δακρύων δόντες χροάς.

Ἄλλο.

Ἄλλος τις ἀλκῆς οὐνεκ' αἰνεῖσθω βροτῶν
 ἔργων τε χειρὸς ἐν μάχαισιν ὁβρίμου.
 γνῶμην δ' ἄρ' οὐδεὶς τῷδ' ἰσόρροπος νέκει
 ἦν καὶ τὰ κεδνὰ τῆς φρενὸς βουλευματα.
 Θακῶν γὰρ ἀνὴρ Ἑλλάδος πρύμνης ἔπι,
 ὅπλων νιν ἡνίκ' εἶχε βαρβάρων κλύδων,
 οἶακα νωμῶν, ὄρμον εἰς εὐήνεμον
 Ἑλληνας ἦγαγ' ἐκ πολυφλοίσβου σάλου.
 Τοιγὰρ καθ' Ἑλλάδ' ἄφθιτον μένει κλέος
 καὶ φῶς λιπόντος Μαυροκορδάτου τόδε.

Εἰς Ἀθανάσιον Μιαοῦλην.

Πατὴρ ἀγακλυμένοιο μένεπτολέμου Μιαούλου
 ἐν νήσῳ γεγαῶς ἀμφιρύτῃ Ὑδρέῃ
 Ἰθμοσύνην ἐπόθησ' Ἀθανάσιος ἐξέτι παιδός,
 ἱμερτῶν Μουσῶν δῶρον ἀεξίνουσιν.
 Ἰχνια δ' αὖ μεγάλου βαίνων πατὴρ οὐποτ' ἔλῃξεν
 πιστὸν ἔχων πάτρη καὶ βασιλῆϊ νόον.
 Τῷ καὶ ὑποδρήσων πόλλ' ἄρτια ἔργ' ἐτέλεσσαν,
 Ἑλλάδος ἐνναέταις εὐνομίην παρέχων.
 Νούσῳ δ' ἀργαλή μούραν πλήσας βίότοιο,
 ἐνθάδ' ἔδου χθόνα, θεὸς πένθος ἄπασι φίλοις.

Ἔτερον.

Παῖς ἔτι πάντ' ἐδάη ποσοῦ εἶδεα καὶ πάθε' αὐτοῦ,
 σύν τε νόμους πάντας τῆς μεγάλης Φύσιος,
 ὅζος ἀριστάθλου Μιαούλου, ναυσικλυτῆς δὲ
 νήσου θρέμμ' Ὑδρέης, οὔνομ' Ἀθανάσιος.
 Καὶ νέας ἰθύνειν ἐπὶ κυμαίνοντ' ἐδιδάχθη
 πόντῳ καὶ διέπειν φύλοπιν ἐν ῥοθίοις.
 Ἔγνων καὶ πόλιος νωμᾶν οἴηκας, ἄνακτι
 πειθόμενος, πάτρῃ τ' ἐσθλὰ φίλῃ φρονέων.
 Πολλὰ δ' ὑπὲρ ταύτης μοχθήσας, πολλὰ τε ῥέξας,
 ἐνθάδε νῦν κεῖται μοιριδίῳ θανάτῳ.

Εἰς Ἰωάννην Δήμου ἐκ Μηλιῶν τοῦ Πηλίου ὄρους.

Πρὴν Ἰωάννην, πουλυφραδέ' υἱέα Δήμου,
 Μηλιά, κρατερὸν μνήστορ' ἐλευθερίας,
 ἐνθάδ' ἀποκτείναντες ἐπ' ἀτραποῦ αἰμοφόρουκτον
 ῥίψαν ἐρημαίης ἄνδρες ἀλιτρόνοοι,
 οὔτε δίκην μερόπων, οὔτ' οὐρανίοιο ἄνακτος
 δέξαντες θυμῷ ὑστερόποινον ὄπιν.
 Οὐδ' ἄρ' ἐφείσατ' Ἀρης πάτρης γλυκερῆς προμαχεῶντος,
 τοῦτον συμφύλων πέφνε κακοφραδίῃ.
 Ἀλλὰ κακῶς ἀπόλιντο κακοὶ τάχα καὶ βαρυπενθοῦς
 τίσειαν χήρης δάκρυα καὶ τεκέων.

Εἰς τὸν αὐτὸν ἕτερον.

Πατρίδ' Ἰωάννης μεμαῶς ῥύσασθ' ἀλεγεινῆς
 δουλοσύνης, υἱὸς Δήμου ἀριστόνοος,
 λαὸν ἐλευθερίας ἐπὶ δύσπονον ὤρσεν ἄεθλον
 μάγνητ', Ὀθμανοῖς τ' ἔσσυτ' ἐναντίδιον.
 Δευηθεὶς δὲ τύχης, οὐκ ἀλκῆς, ἔλλαχε πότμον
 ἀνδρῶν ἐξ ἰδίων, ἐνθάδ' ἀποκτάμενος.

Αἶ, αἶ· τὸν μεγάλθυμον ἀλιτροὶ τίπτ' ἀεθλητὴν
καὶ κήρυκ' ἀδεῇ κτεínaτ' ἐλευθερίας;
Αἶψα κακοὺς κίχοι ὕμμε δίκη· στυγερῶ δ' ἀπόλοισθε
οἴτῳ, ὅσοι χεῖρας χρήνατε τῷδε φόνῳ.

Σημ. Οἱ τοῦ Ἰωάννου Δήμου φονεῖς, ὁ ἐκ Προμηρίου Σύρος καὶ οἱ περὶ αὐτόν, τῆς ἑαυτῶν ἀθεμιτουργίας δίκην τάχιστα ἔτισαν· μικρῷ γὰρ ὕστερον συλλαβούσα ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ἡ ἐν Τριχέροις ἀρχή.

Εἰς Ἰωάννην Φιλίππου Συμβαρίκου τελευτήσαντα
ἐν Σύρῳ ἔτει αῳκς.

Πατὴρ ἐφυν ἀγαθοῦ Φιλίππου Συμβαρίκοιο,
ἐν Ζαγορῇ δ' αἶγλην τὴν Φαέθοντος ἶδον,
οὐνομ' Ἰωάννης, ὃς πάτρης πολλάκι προστάς,
πολλὰ φίλοισι πρόφρων χαῖσμον ὁμοπτόλισι.
Τοῖς δ' ἀφελεῖν μετέπειτ' ἀπὸ δειρῆς δύσλοπον ἄχθος
δουλοσύνης μεμαώς, πόλλ' ἐν ὅπλοις ἔκαμον·
οὐδὲ πωθῆς ἔτυχον, πάτρης δ' ἐρατῆς ἀπεώσθην,
δυσμενέος λίην Ἀρεος ἀντιάσας.
Ἄλγεϊ δὲ πλήσας ἰδὲ νούσῳ μόρσιμον αἶσαν
ἐν Σύρῳ, λυπρὴν ἐνθάδε βῶλον ἔδυν.

Εἰς Ἰμερίαν.

Τρεῖς ἐν ἐνὶ κτερεῖζε δυσάμμορος ἡματι παῖδας
Ἰμερίη, λιμῶ πάντας ἀποφθιμένους·
Ἦνίκα δ' ἐκ τριπλόου παλίνορσος κήδεος οἶκον
ἦεν, ἑξαπίνης κύρσε νέκυι τετράτῳ,
φιλτάτῳ Ἀλκιμένει παρακοίτῃ, ὃς δεδάϊκτο
λυγρῇ ἐν ὑσμίνῃ μαρνάμενος πρὸ πάτρης.
Σμερδαλέον δ' ὦμῳξε φίλον πόσιν αἱματόφυρτον
δερχθεῖς ἐν φερέτρῳ καὶ πλατάγησε χέρας.
Νεκρὸν δ' ἀμφιχυθεῖσα λιπόπνοος αὐτίκ' ἐκλίνθη,
καὶ ὁμὸν ἔσχε τάφον, τῷ ῥ' ὁμὸν εἶχε λέχος.

Εἰς Ἀθανασίον Λιδωρίκην Γερουσιαστήν.

Σεμνῷ Ἀθανασίῳ Λιδωρίκῃ ᾧ γενετῇρι
 σῆμα τόδε φθιμένῳ στήσατο Νικόλεως,
 ὑστατίην κείνῳ τίνων χάριν, ὅς μιν ἔθρεψε
 παῖδα καὶ εὖ ἔρρεξ' ἐσθλὰ διδασκόμενος.
 Οὐδὲ φίλῃ πάτρῃ βουλευφόρου ἀνδρὸς ὀπίσσω
 λήσῃ, ὅς ἐν συνόδοις ἔπρεπε φραδοσύνη.
 Ὅφιγόνων δ' ἐρέει τις ὁρῶν τάφον· ἔστι καὶ οὗτος
 τῶν πρὶν δουλοσύνης Ἑλλάδα ῥυσαμένων.

Εἰς Δημήτριον Πετροπουλάκην Συνταγματάρχην (αὐτό).

Τοῦτο τοκῇ φίλῳ Δημητρίῳ υἱὲς ἔθεντο
 τῷ Πετροπουλάκῃ σῆμα βραχὺ φθιμένῳ.
 Πρῶτον ὄγ' ἠβητῆς τρηχεῖς κνημοὺς σὺν ἐταίροις
 ἰφθίμοις προλιπὼν Τηϋγέτου πατρίου,
 Ἑλλάδος ἀμφὶ φίλης θάμ' ἔδυ μόθον αἵματόεντα,
 δάφνης τ' εὐθαλέος στέφε κλάδοις κροτάφους.
 Εἵτα δὲ Θεσσαλίας Κρήτης τε πρόφρων ἐπαμύνας
 λαοῖς, ὅψε βίου καινὸν ἔδρεψε κλέος.
 Νούσῳ δὲ δμηθεὶς ὑπὸ γαίῃ τῇ δε τέθραπται,
 πένθος ἔῳ οἴκῳ θεὸς μέγα καὶ πατρίδι.

Εἰς Ἰωάννην Κασσαβέτην καὶ τὴν σύζυγον Μαρίαν.

Ὅστε' Ἰωάννου ἐπὶ κλησὶν Κασσαβέταο
 ῆς τ' ἀλόχου Μαρίας εἰς τάφος ἐνθάδ' ἔχει.
 Πάτρην μὲν Ζαγορὴν ἐπὶ Πηλίῳ ἔλλαχον ἄμφω,
 ἄγνοῦ δ' ἐν Σύρῳ τέρμ' ἀφίκοντο βίου,
 πᾶσι φίλοισι πόθον θέντες μέγαν ἠδὲ πένησι,
 τοῖς ἐπάρρηγον αἰὲ δευομένοις προφρόνως.
 Τῷ σφρας ὑψιμέδων βίον εἰς ἄλληκτον ἔπειτα
 ἐκ χθονὸς ἀνστήσας ὀλβια πάντ' ὀπάσαι.

Εἰς Ἀντώνιον Α. Κασσαβέτην (αῶσος).

Πάτρης φῶς Ζαγορῆς Ἀντώνιος εὐγεννὲς ἔρνος,

Κασσαβέτης ἐπίκλην, αἴρεσιν ἔσχε βίου
ἀγνὴν ἐμπορίην, ἐσθλὴν τ' ἐκτήσατο δόξαν
ἐν θνητοῖς, ἀδίκου παντὸς ἀπιστάμενος.

Νούσῳ δὲ δμηθέντα βαρύστονος ἐνθάδε χήρη
θῆχ' ὑπὸ γῆν καὶ οἱ σῆμ' ἐπέθηκε τόδε.

*Εἰς Κωνσταντῖνον Ἀσώπιον,¹ Καθηγητὴν τῆς Ἰορίου
καὶ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀκαδημίας.*

Ἀθλὺς Κωνσταντῖνον Ἀσώπιον ἐνθάδε γαῖα,

Ἡπείρου βλαστὸν κεῦθαι ἀριπρεπεία,
κύδιστον σοφίης πολυηράτου ἱεροφάντην,
παντοίης ἀρετῆς κάλλεϊ λαμπόμενον.

Ἀλλὰ δάφνης πτόρθοις ἐλικωνίδος, ὥς ἐπέοικε,
μύσται Μουσάων, τὸν τάφον οἱ στέφετε.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἄλλοι ἐλευθερίας ἐν ἀέθλοις ἀφθιτον αἰὲν
ῆραντο κλειὸς μαρνάμενοι πρὸ πάτρης·
αὐτὰρ Κωνσταντῖνος Ἀσώπιος, εὐτέκνου εὖχος

Ἡπείρου, ἀέθλου κρείσσονος ἀντιάσας,
Ἑλλάδ' αἰδρεῖης πάλιν εἵρυσεν ἐξ ἀλεγεινῆς,
μοχθήσας δολιχῶ πολλά μάλ' ἐν βίῳ τῳ.

Τῷ μιν ὀδυρομένη πόλις ἐκτέρισ' ἐνθα θανόντα
καὶ οἱ ἔρεψε δάφνη σῆμ' ἐλικωνιάδι.

¹ Τὸ ὄνομα Ἀσώπιος ἀπὸ τοῦ Ἀσώπος παραγόμενον ἔχει τὴν ἀρχουσαν μακράν· οὐδὲν ὅμως κωλύει σύνθετον αὐτὸ ἐκ τοῦ στερητικοῦ α καὶ τοῦ δωρικοῦ ῥήματος σῳπάω ὑποθέσθαι καὶ βραχύναι τὴν ἀρχουσαν.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Μοῦσαι Κωνσταντίνῳ Ἀσωπίῳ ἐγγυάλιξαν
 ἰδμοσύνης πλοῦτον παρμόνιμον βιότῳ.
 Μύθων δ' αἰμυλίην Χάριτες πόρον εὐτράπελόν τε
 ἦθος, τῷ ῥα βροτοῖς ἡδὺς ἅπασιν ἔην.
 Παντοῖαι δ' ἀρεταὶ στέφαν κάρη ἀνέρος ἐσθλοῦ
 καὶ σεμνόν μιν ὁμῶς πᾶσιν ἔθηκαν ἰδεῖν.
 Ἐμπης καὶ τοίου νηλῆς οὐ φείσατο πότμος,
 ἀλλ' ἀρετὰς τόσσας ἔνθ' ἐκάλυψε τάφος.
 Ὡ μερόπων αἴσης μάλα λυγρῆς! ὥς ταχὺ καλὰ
 οἷα ῥόδα φθινύθει πάντα μαραινόμενα!

Εἰς τὸν αὐτόν.

Κλεινὸς Κωνσταντῖνος Ἀσώπιος ἀτθίδα γαῖαν
 ἐν γήρᾳ δὺς εὐδὲι νήγρετον ἐνθάδ' ὕπνον.
 Ἡπείριοιο γόνος, Μουσῶν ὀσίων ὀαριστῆς,
 ἕξοχος ἰδμοσύνης τερψινόου ταμίας.
 Γλῶσσα δέ οἱ δέδεται, στόμα δ' αὖ κέκλειστ' ἀλύτοις
 κληῖθροις, προχέον νάματα πρὶν σοφίης.
 Τοῖο δ' ὁμιληταῖς σὺν ἀπείροσιν Ἑλλάς ἅπασα
 ἐνδίκ' ἄληκτον ἔχει πένθος ἐπὶ φθιμένῳ.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Τηλαυγῆς σοφίης φανὸς χθονὶ δηθὰ φαείνας
 Ἑλλάδι, ἐσθέσθη γήραος ἀδρανίη
 ἐσθλὸς Κωνσταντῖνος Ἀσώπιος, ἀγλαὸν ἔρνος
 Ἡπείριοιο, βιοὺς ἐννέ' ἐτῶν δεκάδας.
 Σὺν δὲ πόλει πάσῃ Ἀκαδημίας θιασῶται
 ἐνθάδ' ὀδυρόμενοι τὸν νέκυν ἐκτέρισαν.

Εἰς τὸ ἐν Πειραιεῖ κοινοτάφιον τοῦ οἴκου Λουκᾶ Ῥάλλη.

Λουκᾶς ἀμφιρύτης γέννημα Χίου, ἐπὶ κλησιν

Ῥάλλης, ἐμπορίῃ ἄρκιον ἔσχε βίον.
 δώδεκα δὲ προστάς Πειραιῆος λυκάβαντας,
 δῆμον κοσμήσας κτίσμασιν ἠγλαΐσε.
 Ζῶν δ' ἔτι οἱ τ' αὐτῷ καὶ ὁμεύνῳ καὶ τεκέεσσιν
 ἧς μνήμα στοργῆς δείματο σῆμα τόδε·
 οὓς γὰρ θεσμός ἐμιξ' ἱερὸς γάμου ἢ ὁμόν αἶμα,
 ἐν δὲ βίῳ δόμος εἰς ἔστεγε, τοὺς δ' ἔθελε
 καὶ φθιμένους εὐδὲν ἐν ὁμῷ τάφῳ, εἰσόκε σάλπιγξ
 ἀγγέλου ἀνστήσῃς ἐς βιοτὴν σφε νέην,

*Εἰς τὸ ἐν Πειραιεῖ κοινοτάμιον τοῦ οἴκου
 Αὐγούστου Κ. Ἀγέλαστου.*

Αὐγουστος Κοσμάς ἐπὶ κλην Ἀγέλαστος ἐραννῇ
 ἥελιον πρῶτιστ' ἐν Χίῳ ἠὺγάσατο.
 Πολλὰ δ' ἄρ' ἀνδρῶν ἄστε' ἐπήλυθεν, ὀλβιοδῶτιν
 τῇλε πάτρης ὁσίως ἐμπορίην μεθέπων.
 Μέτρια δ' ἀφεγέως ἐκτῆσατο, τοῖσιν ἀρήγων
 οὐποτε συμφύλοις παύσατο καὶ πατρίδι.
 Ἐν ζωῆς δ' ἔτ' ἐών, θνητῶν μεμνημένος αἵσης,
 παντὶ ἐῷ οἴκῳ εἶσατο σῆμα τόδε,
 Ἑλλάδος ἐν κόλποις μητρὸς ποθέων μετὰ πότμον
 εὐδὲν σὺν τ' ἀλόχῳ καὶ τεκέεσσι φίλοις.

Εἰς Καλλιόπην Ἀμαντίδα ἐκ Κυδωνιῶν.

Κεδνὴν Καλλιόπην Ἀμαντίδα, εἶδος ἀγητὴν
 καὶ φρένας αἰολίδων ἔξοχ' ἰοβλεφάρων,
 τηλοῦ ἐπὶ ξείνης νούσῳ φθιμένην ἀλεγεινῇ
 πᾶσα Κυδωνιέων ἐστονάχῃσε πόλις.
 Δακρυχέων δὲ πόσις Δημήτριος ἐνθ' ὑπὸ γαῖαν
 θῆκε φίλην νεκρὴν σῆματ' ἐγείρε τόδε.

Εἰς τὴν αὐτήν.

Ἐνθάδε Καλλιόπην Ἀμανίδικα γαῖα καλύπτει,

λυγρῇ ἐπ' ἄλλοτρίης νούσῳ ἀποφθιμένην,
 σύλλεκτρον κεδνὴν Δημητρίου εὐπατρίδαο
 τοῦ Ἀθανασσιάδου, ὃν μέγα πένθος ἔχει.

*Εἰς Πηνελόπην Λεγάτου, σύζυγον Εὐαγγεληνοῦ
 Π. Ἀχιλλοπούλου (αὐξέ).*

Πηνελόπη πάσῃσι μετέπρεπε θηλυτέρῃσιν
 ἦθεσι μειλίχοις καὶ πινυτοφροσύνῃ.
 ἐν δ' ἀκμῇ βιότου στυγερῇ νόσῳ εἰς αἶδαο
 στελλομένη, τοκέας καὶ πόσιν ἡδὲ τέκνα
 ὕστατιον κύσας· ἐφθέγγετο· χαίρειτ' ἐσαίεν·
 χαίρετε καὶ μνηστὶν σώζετε Πηνελόπης.
 Οἱ δέ μιν εὐρυρέοντος ἐπ' ἥρῳι δακρυχέοντες
 τάρχυσαν Νείλου, μνημᾶ τ' ἔθεντο τόδε.

*Εἰς Χριστόφορον Φιλητᾶν, Καθηγητὴν
 τῆς Ἰορίου Ἀκαδημίας (αὐξή).*

Οὗτος Χριστοφόροιο Φιλητᾶ ὁστέα κεῦθαι
 Μουσάων σεμνοῦ μυστιπόλοιο τάφος,
 ὅς τ' Ἠπειροῦ ἔφυ κλεινὸς γόνος, Αὐσονίης δὲ
 ἡμέρῳ ἰδυοσύνῃς ἄστυα πολλὰ ἶδεν.
 Εἴτ' Ἀκαδημίης δὴν προστὰς Ἰονίοιο,
 πλείστοις ἰδρεΐης ἧς μετέδωκε νέοις.
 Τῷ ῥα δαμείς νούσῳ καὶ γήραϊ Ἑλλάδι πάσῃ,
 ἔξοχ' ὁμιληταῖς, πένθος ἔθηκε φίλοις.

Εἰς Πέτρον Ἀχιλλᾶν μάγνητα

Ἀγνὸν ὄλον βίοτον σταδιεύσας Πέτρος Ἀχιλλᾶς
 ἔνθ' ὑπὸ γῆν κεῖται πατρίδ' ἀποφθίμενος·
 ἦ τ' ἀλόχῳ τέκνοις τε ποθεινὸς καὶ πολίῃταις,
 τοῖς ἀγαθῇ μνηστὶς μίμνει ἀποικομένου.

*Εἰς Θεόδωρον Μανούσῃν Ἀρεοπαγίτην καὶ καθηγητὴν
τῆς Ἀκαδημίας (αῶνῇ).*

Οὔνομα μὲν Θεόδωρον, ἔπωνυμίην δὲ Μανούσῃν,
θρέμμα Σιατίστων ἡμαθίδος πόλιος,
πολλὰ μεριμνήσαντ' ἄμφ' Ἑλλάδος, ὥς κ' ἐρύσῃται
αὐχέν' ὑπὲκ ζεύγλης, πολλὰ δ' ἔπειτα πάλιν
εἰν Ἀκαδημίῃ μοχθήσαντ', ὄφρα μύσῃ
σεμνὰ μάλ' ἡϊθέους ὄργια Πιερίδων,
ἰδοσύνῃς ταμίαν, ἀγνὸν Θέμιδος θεράποντα,
'Αρείοιο Πάγου τ' ἰθυδίκην σύνεδρον,
κεκροπὶς ἐνθάδ' ἔχει φθίμενον κόνις, ἐνθ' ὀαριστῶν
θάψῃ μιν ἡδ' ἐτάρων ἀχνύμενος θίασος.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Πάτρην μὲν Σιάτιστα, Μακεδονίης πολίεθρον
ἔλλαχε, μυστιπόλος δ' ἔπλετο Πιερίδων
τερψιφώνων Θεόδωρος, ἔπωνυμίην ὁ Μανούσῃς,
ἰδοσύνῃ τε πρέπων ἡδὲ σαοφροσύνῃ.
Δὴν ὁ δικασπολέων Πάγου Ἀρείου ἐπὶ θώκῃ
πᾶσι τίταινεν ὁμῶς ἴσα τάλαντα Δίκης.
Δὴν δ' ἄρ' ἔπειτ' ἄφ' ἔδρης Ἀκαδημίας νεοτεύκτου
χεῦ' ἐρατῆς σοφίης ἡϊθέοις λιβάδας.
Τῷ μιν πρεσβυγενῇ φθίμενον πένθησ' ὀαριστῶν
σύλλογος ἡδ' ἐτάρων, ἐνθάδε τ' ἐκτέρισεν.

Εἰς Παναγιώτην Σπηλιάδην Ἀρεοπαγίτην.

Πάτρην ἔλλαχε Πύργον ἐν Ἡλίδι πούλυβοτείρῃ,
ἀγνὸς δ' οὐρανίης ἦν Θέμιδος πρόπολος,
Σπηλιάδης γενεήν, φρένας ἐσθλὸς Παναγιώτης,
καὶ σεμνῶν Ἐφετῶν ἰθυδίκος Πρόεδρος.
Ἐν βίῳ αἰδοῖον, μετὰ πότμον δ' αὖτε ποθεινόν

πᾶσιν ἐ θῆκ' ἀρετὴ καὶ ἀγανοφροσύνη.
 Λυγρῇ δὲ φθιμένῳ νούσῳ τάφον ἐνθάδε χήρη
 τεῦξε, πόσιν γλυκερὸν πόλλ' ὀλοφυραμένη.

Εἰς Νικόλαον Φλογαίτην Πρόεδρον τῶν Ἐφεσῶν.

Νικόλεων ἐπὶ κλὴν Φλογαίτην ἐνθάδε γαῖα
 κεύθει ὑπ' ἀργαλέῃ νούσῳ ἀποφθίμενον,
 ὃς θάμ' ὑπὲρ πάτρης ἀθλεύσας ἡδέ τ' ἀμεμφῇ
 Ἑλλήνων φήνας μῆτιν ἐνὶ ξυνόδοις,
 δὴν ἴθυνεν ἔπειτα, θεμιστοπόλων προεδρεύων
 Ναυπλίῃ ἐν κλεινῇ, ὀρθὰ τάλαντα δίκης.
 Τῷ δ' ἄρ' ἅπας οἶκος τάφον ἐνθάδε χεῦε θανόντι
 καὶ οἱ μνήμ' ὀπίσω τόνδ' ἐπέθηκε λίθον.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἔντ' ἀέθλοισιν Ἀρης ἰδ' ἐν βουλῇσιν Ἀχαιῶν
 πρόσθεν ἀριστεύσας, εἴθ' ἱερῆς Θέμιδος
 δὴν ἴθυνε τάλαντα, θεμιστοπόλων προεδρεύων
 εἰν αἰπυδομήτῳ Ναυπλιέων πόλει,
 Νικόλεως ἐπὶ κλὴν Φλογαίτης, ὃς μετὰ πᾶσιν
 ἔπρεπεν εὐσεβίῃ καὶ πινυτοφροσύνῃ.
 Τῷ δ' ἄρ' ἅπας οἶκος φθιμένῳ τάφον ἐνθάδ' ἔτευξε
 καὶ τήνδ' οἱ βαιὸν μνήμ' ἐπέρεισε λίθον.

*Εἰς Ἰωάννην Ὀλύμπιον ἱατρόν, καθηγητὴν
 τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀκαδημίας (αὐξθ').*

Ἐσθλὸς Ἰωάννης ὁ Ὀλύμπιος ἐνθ' ὑπὸ γαίῃ
 κοιμᾶται κλινθεὶς ὕπνον ὀφειλόμενον.
 Τῆς ἀσκληπιαδῶν ἀκεσιμβρότου ὄργια τέχνης
 κλεινῆς Τευτονίης ἐν πολίεσσι δαεῖς,
 πολλοὺς ἐκ χειρῶν στυγνοῦ ἐσάωσε Χάρωνος,
 αὐτὸς ὅμως γ', αἶ, αἶ, οὐχ ὑπάλυξε μόρον.

ἀπροφάτῳ δὲ λιπὼν πότμῳ φάος ἡλίοιο,
 πένθος ὄρινεν ἔῳ οἴκῳ ἑοῖς θ' ἐτάροις.
 Μύσται δ', οὗς ζώων παιώνια ἔργ' ἐδίδασκεν,
 ἀχνύμενοι πάντες κλαῦσαν ἀποιχόμενον.

Εἰς Ἑλένην σύζυγον Καλλιθύρσου ἱατροῦ.

Σεμνὴν κέκευθε Καλλιθύρσου σύγγαμον
 Ἑλένην Ἀθηνῶν ἐνθάδε κλεινὸν πέδον,
 πικρᾶς λιποῦσαν, φεῦ, ὑπ' ὠδίνος βίον·
 τέρεν δ' ἅμ' αὐτῇ κέκλιται θυγάτριον,
 Θάλεια, δρεπτόν ὡς ἀγροῦ καλὸν κρίνον.
 Τλήμων δ' ὅμεινος καὶ πατήρ, τῶν φιλτάτων
 στερεῖς, ἔθηκε σῆμα τοῖν νεκροῖν τόδε,
 θερμαῖς ἀπ' ὅσσοιν τὴν κόριν τέγξας χοαῖς.

Εἰς Γεώργιον Χρυσοβέργην.

Πατρὶ Γεωργίῳ εἷσεν ἐπίκλην Χρυσοβέργην.
 τοῦτο τριάς τεκέων σῆμα βραχὺ φθιμένῳ.
 Ῥύσιον ἔσχ' ὁ νέκυς Βιθυνίδι πατρίδ' ἐπ' ἀκτῇ·
 λάτρις δ' ἐκ παιδὸς Πιερίδων γένετο.
 Παισὶ δ' ἄρ' Ἑλλήνων πολλοῖς ὁδὸν ἡγεμονεύσας
 Παρνησοῦ ἐπ' ἄκρην μοῖραν ἔπλησε βίου.

Εἰς Ἰσίδωρον Κολεάτην Ἱερέα ἀθηναῖον.

Τοῦ παντάνακτος εὐαγῆς θυηπόλος
 γεγώς ὁ σέμνός Ἰσίδωρος οὐπίκλην
 Κολεάτος, αὐτὸν παντὶ τῷ Χριστωνύμῳ
 λαῶ παρέσχεν εὐσεβοῦς βίου τύπον.
 Γῆρας προελθὼν δ' ἐς λιποσθενές, χθόνα
 λιπὼν, δικαίων ἐς δόμους ἀπέπτατο.
 Υἱεῖς δὲ νεκρὸν ἐγκαλύψαντες κόνει·
 ἔθεντο σῆμα πατρὶ φιλτάτῳ τόδε.

Εἰς Παραγιώτην Χριστόπολον δικηγόρον (αὐξβ').

Τῇ δε θανών κεκάλυπται ὑπὸ χθονὶ Παναγιώτης
 Χριστόπολος, σεμνὸς μυστιπόλος Θέμιδος.
 Ἀνδρίσσαινα φίλῃ ἔπλε οἱ πάτερ, ἔνθα γε πατὴρ
 φῦς ἀγαθοῖο, λόγους παῖς ἔτ' ἐὼν ἐδάη.
 Τεύχεσι δ' ἠβήσας χέρας ὥπλισεν ἡδ' ἐμόγησε
 δηρόν, ἐλευθερίην Ἑλλάδος ἀρνύμενος.
 Εἶτα δικηγόρων ἐπὶ κέρδεϊ οὔποτε γλῶσσαν
 δίνευσ' στρεπτήν, εὐδικίας δ' ἄνεχε.
 Τῷ μιν ἀποφθίμενον Μεσσήνιοι ἡδὲ Λάκωνες
 πένθησαν, πάντες τ' Ἀρκαδίας ναέται.

*Εἰς Χαραλάμπη Χριστόπολον Μήστορα
 τῆς δημοσίας παιδεύσεως (αὐξή').*

Ἰδμοσύνην ποθέτας ἀρετῇ τ' ἐσθλὸς Χαραλάμπης
 Χριστόπολος, πάτρης Ἀρκαδίας προλιπών
 οὔρεα πουλυδότοιο, λόγων διζήσατο πηγάς,
 ἐλθὼν δ' ἤφυσ' ἄδην θελξινόους λιβάδας.
 Δὴν δ' ἄρ' ἔπειτα πόλῃ θ' ὑποδρήσων καὶ ἀνακτι,
 πόλλ' ὤνησε φίλῃν ἥ πιτυτῇτι πάτρην.
 Τοῦνεκ' ἀποφθιμένοιο κατήφησ' ἄστῃ Ἀθηνῶν,
 ῥᾶνε δὲ λαὸς ἅπας εὐλογίῃσι τάφον.

Εἰς Κωνσταντῖνον Γεννάδιον.

Ἐνθάδε Κωνσταντῖνον ἔχει κλυτὴ αἶα Βρετανῶν,
 Γενναδίου Μουσῶν μυστιπόλοιο γόνον,
 πατρίδ' Ἀθηναῖον, κερδεμπόρου Ἑρμοῦ ὀπηδόν,
 ὀκτωκαιδεκέτη νούσῳ ἀποφθίμενον.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Νέα Γενναδίου Κωνσταντῖνον λίθος ἦδε

ἦβης εἰν ἀκμῇ κεῖθαι ἀποφθίμενον,
 ὅς τε πάτρην Τριτοῦς πόλιν ἔλλαχεν, εἴλετο δ' ἔλθων
 κλεινὴν Βρεττανίην ἐμπορικὸν βίοτον.
 Ἄλλ' ἀποτῆλε φίλης μητρός τέ μιν ἡδέ θ' ὁμαίμων
 ὀκτωκαίδεκέτη λυγρὸς ἔμαρψε μόρος.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἑλλάδος εἰ πλείεις, ξέν', ἐς ἀκτάς, πατρίδι χαίρειν
 εἰπὲ φίλῃ, ἱερῇ Τριτογενοῦς πόλει.
 Μητρὶ δ' ἐμῇ, χήρῃ βαρυπενθέϊ Γενναδίῳ,
 μὴ ἐμὸν ἀγγείλης πότμον ἐπ' ἄλλοτρίης.
 Δυστήνου φεῖσαι πρεσβυτιδος, ἢ φθιμένοιο
 Κωνσταντίνου ἐοῦ λυγρῇ ἐπ' ἀγγελίῃ
 κωκυτὸν κεν ἄληκτον ἀφείη, χερσὶν ἐθείρας
 ἀμφοτέρης πολιοῦ κρατὸς ὀλοπτομένη.

Εἰς Μαρίαν Ἀλεξάνδρου Κουμουνδούρου.

Παρθενικὴ Μαρίη, εἶδος Χαρίτεσσιν ὁμοίη,
 εὖδαι κεκλιμένη νήγρετον ἐνθάδ' ὕπνον,
 κούρη Ἀλεξάνδρου Κουμουνδούρου ἐπίκλησιν,
 παρ' ποσὶ Τηϋγέτου πρῶτον ἰδοῦσα φάος.
 Πρὸς δυσὶ δὲ δέκ' ἐτῶν γεγонуῖα κατέφθιτο λυγρῇ
 νούσῳ Ἀθηναίης εἰν ἱερῇ πόλει.
 Τὴν δὲ πατὴρ στενάχων φαφαρὴν ὑπὸ γαῖαν ἔκρυψεν
 ἐνθάδε καὶ ψυχρὸν σῆμ' ἐπέθηκε λίθον.

Εἰς τὴν αὐτήν.

Ἡὐθ' ὑπὸ πνοιῇσι λιβὸς ἤμυσε θερείης
 λείριον ὠχρῆσαν παρ' ῥέεθρῳ Παμίσου,
 οὕτως ἀργαλήν ὑπὸ νούσῳ κάλλιμος ἔνθα
 δμηθεῖσα κλίνθη παρθενικὴ Μαρίη.
 Πεννυμένη Μαρίη, Κουμουνδούρου τριφίλητος

κούρη Ἀλεξάνδρου καὶ ἀνάπαυλα βίου.
 Οὐ χορός οἱ Ὑμέναιον ἐμέλψατο παρθενικάων,
 εἰς δ' αἶδην, αἶ, αἶ, κλαῦσέ μιν οἰχομένην.
 Τῇ δ' ἐπὶ θερμὰ πατὴρ θάμ' ἀπ' ὅσσοιν δάκρυα λείδων
 μνήμα φίλης θυγατρὸς τοῦτ' ἔθετο φθιμένης.

*Εἰς τὸν διδάσκαλον Ἀναστάσιον Σακελλάριον τελευτήσαντα
 ἐν Γαλαζίῳ τῆς Δακίας (αὐξ'ς').*

Ἡπείρου ἐπ' ὄρεσφι πόλου φασσίμβροτον ὄμμα
 πρῶτον Ἀναστάσιος εἶδ' ὁ Σακελλάριος.
 Ἰδορσύνης δὲ πόθῳ φλεχθεὶς ἀγνῶ ἐμυήθη
 πρωθήβης σεμνῶν ὄργια Πιερίδων.
 Ἐξῆς δ' ὀκτῶ ἔτη πρὸς τεσσαράκοντα διδάξας
 Ἑλλήνων παιῖδας τὴν πάτριον σοφίην,
 τῇλε φίλης πάτρης φθίμενος τάφον ἔλλαχε τόνδε,
 ἕκτον ἔτος τότε ἄγων ἐβδομάτης δεκάδος.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἡπείρου κλυτὸν ἔρνος Ἀναστάσιος κεκάλυπται
 τῇδε φίλης πάτρης τῇλε Σακελλάριος,
 κουρῶν πιερίδων πολυῖδμων ἱεροφάντης,
 τῶν πλείστους ἐμύησ' ὄργια σεμνὰ νέους.
 Ἐξ δὲ πρὸς ἐξήκοντα βιούς ἔτη ἔφθιτο νούσῳ,
 μνήμην εἶο λιπῶν ἄφθιτον ἐξοπίσω.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἰστρου παρ ρεέθρῳ με φίλαι χεῖρες ἐκτερέϊξαν
 υἱά Σακελλαρίου τοῦνομ' Ἀναστάσιον,
 τῇλε θανόντα πάτρης ἐρικυδέος Ἡπείροιο,
 τῆς παιῖδας πατρίους δὴν ἐδίδαξα λόγους.
 Εἰ δ' ὁμοεθνῶν τις πρὸς ἐμὸν τόδε σῆμα πελάξεις,
 χαῖρέ τε καὶ χαίρειν εἰπὲ φίλῃ πατρίδι,

τῆς καὶ ἐν ὑστατίῃ ὥρῃ βίου ἡδύ μοι ἐστὶν
οὔνομα καὶ αὐγῆς ἡλίου ἡδύτερον.

Εἰς Δημήτριον Μαυροφρύδην Καθηγητὴν (αὐξ΄)

Ἐνθάδ' ἔχει κονίη Μεσολογγίου αἰμοφόρουκτος,
ἀνδρῶν ἀλκιμάχων κυδαλίμοιο τάφου,
χρηστὸν Καππαδόκην Δημήτριον ἀγλαοδώρων
Μουσᾶν λάτριν, Μαυροφρύδην ἐπίκλην.
Γραμματικῆς οὗτος διφήσας βένθεα πάντα
θῆκε πρόοπτα νέοις ἅ σφιν ἔην ἄδυστα.
Πολλὰ δ' ἄρ' ἀμφὶ λόγοις μοχθήσας, οἷς ὀαρισταῖς
μνηστὶν τ' ἡδὲ ποθὴν πᾶσι λίπε φθίμενος.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Γαίης Καππαδόκων Δημήτριος εὐθαλὲς ἔρνος.
ἐξ ἐσθλῶν ἐσθλός, Μαυροφρύδης ἐπίκλην,
τηλόθεν ἰκόμενος Μουσῶν πόθῳ ἀγλαοδώρων
καὶ χωλός περ ἐών, ἀρτιπόδων τάχιον
Παρνησοῦ ἀνέβη κνημὸν μέγαν, ἔνθα γ' ἄμυστιν
ἱροῦ Κασταλῆς νάματος ἐσπάσατο.
Κεῖνῳ δ' ἐνθεάσας ποτῶ ὄργια σεμνὰ μῆντε
Μουσᾶων πολλοὺς Ἑλλᾶδος ἡθέους.
Ἄλλ' ἀχμαῖον ἔτι φθινὰς εἴλέ μιν ἐξ ἀδοκῆτου
νοῦσος, ἰδ' ἡμερτοῦ, φεῦ, ἀπάμερσε φάους.
Πενθοῦντες δὲ φίλοι φθιμένῳ τάφον ἐνθάδ' ἔτευξαν,
οὐ βαιῆς βαιὸν μνημόσυνον σοφίης.

Εἰς Ἀλεξάνδρον Δαμασκητὸν Κερκυραῖον (αὐξή').

Κλεινὴ Ἀλεξάνδροιο Δαμασκηνοῦ ἐπίκλησιν
Κέρκυρ' ἔπλε πάτρη, νῆσος ἀλιστέφανος.
Εὐφυΐῃ δ' ὁ νόοιο θεμιστοσύνας τε διδαχθεῖς
παντοίους τε λόγους, εὖ συνέταξε βίον.

Καί ῥα θεμιστεύων πολιήταις αἰὲν ἐνώμα
 ἰθεῖαν πλάστιγγ' ἀστυόχοιο Δίκης.
 Βουλῆς δ' Ἴονίου προεδρεύσας ἡδὲ γερόντων
 πλεῖστ' ὤνησε φίλην ἥς ἀρετῇσι πόλιν.
 Τῷ μιν ἀποφθίμενον Κερκυραίων ὑπὸ γαῖαν
 ἐνθάδε λαὸς ἅπας θῆκε κατηφίων.

Σημ. Τὸ τελευταῖον δίστιχον γράφεται καὶ ὧδε.

Τοῦνεχ' ἔο φθιμένου Κερκυραίων ὁμοδήμων
 λαὸς ἅπας πενθῶν ἐνθάδ' ἔθηκε κόριν.

Εἰς Ἰωάννην Μαρίνον Λευκάδιον (ῥωξέ').

Ἐνθάδ' Ἰωάννου κατέχει χθὼν σῶμα Μαρίνου,
 ἔρνεος εὐθαλέος Λευκάδος ἀμφιρύτης,
 ὅς τε δικηγορέων βουλευγορέων τ' ἐφαάνθη
 ἀδικίης ἄλκαρ καὶ πρόμος ἥς πατρίδος.
 Ἄλλὰ φάους μιν ἄμερσε ταχὺς μόρος· αὐτὰρ ὅμαιμος
 σῆμα τόδ' οἱ στενάχων στήσατ' Ἀναστάσιος.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Λευκάς Ἰωάννην ἀλίκλυστος φῦσε Μαρίνον,
 σὺν Μούσῃς δ' ἀγνή παῖδ' ἀνέθρεψε Θέμις·
 τῆς πιστὸς θεράπων γεγαῶς αἰεὶ, ἰδυοσύνη τε
 ἤμυνε πλείστοις καὶ ἐπέων δυνάμει.
 Βουλῇ δ' Ἰονίῳ ἐναρίθμιος ἤρατο κλεῖος,
 Ἑλλήνων συνάγων εἰς ἐνότητα γένος.
 Εἶτα δ' ἄρ' ἐν συνόδῳ Παναχαιῶν ἥ πινυτῆτι
 τιμὴν πρὸς πάντων ἡγεμόνος τ' ἔλαχεν.
 Ἄλλὰ πρόμοιρος ἄφνω μιν ἔλεν μόρος, ἄλγος ἅπασι
 θεῖς δὲ ζῶ γνωτοῖς, ἔξοχα δ' ὧ κάσι,
 ὅς κονίην φθιμένου θαλεροῖς μάλα δάκρυσι δεύσας,
 τοῦτ' ἐπ' ἀδελφειῷ στήσατο σῆμα φίλῳ.

Εἰς Μαρῖνον Βρεττὸν Λευκάδιον.

Φῦσε κλυτὴ Κέρκυρα, τιθήνησαν δ' ἄρα Μοῦσαι,
 Θεσμούς δ' ἀστυόχους ἐξεδίδαξε Θέμις
 πᾶσι φίλα φρονέοντα Μαρῖνον, Βρεττὸν ἐπικλην,
 ὃν τίμησ' Ἑλλάς τρισσάκι προξενίη.
 Τὸν δὲ θανόντα πατὴρ παρὰ φιλτάτῃ ἔνθ' ὑπὸ γαῖαν
 μητέρι προφθιμένη θῆκε βαρυστενάχων.

Εἰς Ἰεῖκιηλ τὸν Καλύμνιον.

Γράμματα θ' Ἑλλήνων καὶ Χριστοῦ ἀγνὰ διδάξας
 Θέσμι' Ἰεῖκιηλ παῖδας ὁμοπτόλιας,
 γήραος ἡπεδανοῦ μέτρον ἰκόμενος, βιότοιο
 δεσμῶν τοῦδ' ἐλύθη καὶ πόλον εἰσανέβη.
 Ἐθλοῦ δ' ἰδμοσύνην ἀρετὴν τε Καλύμνιοι ἀνδρὸς
 Τίοντες, θῆκαν μνηῖμα τόδε φθιμένῳ.

Εἰς Νικηλαὸν Εὐδάκην Μυτόριον.

Πέτρον μὲν Εὐδάκην εὐξείνου πόντου ὀρινθὲν
 κῦμα ῥιπῆς ἀνέμων ὤλεσε ποντοπόρον·
 υἷα δὲ Νικόλεων κερδεμπόρου Ἑρμείας
 τιμήνθ' ἐπέτην τῇλε πάτρης Μυκόνου
 νοῦσος φθῖσ' ὀλοή ἐν Παρθενόπῃ πολυόλβῳ.
 Θῆκέ θ' ὀμεύνῳ ἄχος, παιδί τε τηλυγέτῳ.
 Χήρῃ δ' ὅσπερ ἔθεν Παλλῶ ὑπὲρ οἴδμ' ἀγαγοῦσα
 ἐνθάδε θακρυχέουσ' ἐγκατέθηκε τάφῳ.

Εἰς Δέσποιναν σύζυγον Βενετοκλέους Ῥοδίας.

Μίνως ἡδὲ κάσις Δημήτριος εἶσαν ἑοικὸς
 οἱ Βενετοκλεῖδαι μητῇρι σῆμα τόδε,
 οὔνομα Δεσποίνῃ, ἥ περ νέη οὐ παρακοίτου
 χηρωθεῖσα, τέκνοις πάντ' ἐπέδωκε βίον.

Γήραϊ δὲ φθιμένη πάτρῃ Ῥόδῳ ἀμφοτέροις τε
 παισὶ ποθὴν ἀρετῆς κάλλιψ' ἑῆς ὀπίσω.

*Εἰς Παραγιώτην Θεοδώρου, γεννηθέντα μὲν ἐν Πετρίῳ
 Ἀγράφῳ ἔτει αῶν', τελευτήσαντα δ' ἐν Δακίᾳ ἔτει (αὐξθ').*

Δουλοσύνην φεύγων γλυκερῆς νοσφίσσατο πάτρης
 οὔρεα Θεσσαλίας καὶ Δακίης πεδιά

ἔκετο πυροφόρου φιλόπατρις Παναγιώτης
 υἱὸς Θεοδώρου Πετριλέως περίφρων.

Προσχὼν δ' ἐμπορίῃ ὁσίως ἐκτήσατο πλοῦτον,
 τῷ ῥ' εὖ ἐήν τε πάτρην ῥέξε, θετὴν τε πόλιν.

Τοῦνεκ' ἀποιχόμενος πένθος γνωτοῖσιν ἔθηκε,
 πρὸς πάντων τ' ἀρετῆς ἀφθιτον αἶνον ἔχει.

*Εἰς Ἰωάννην Λάμπεϊν προστάτην τῆς ἐν Ἰωαννίνοις
 ἐλληρικῆς κοινότητος.*

Ἐνθάδε γαῖα κέκευθεν Ἰωάννην, ἐπὶ κλησιν

Λάμπεϊν, εὐάνδρων εὖχος Ἰωαννίνων.

ὅς τε φραδομοσύνη μετὰ συμφύλοις ἐκέκαστο
 καὶ θάρσει θυμοῦ καὶ ἐπέων δυνάμει.

πὰρ δὲ δυναστεύουσι μέγα σθένος ἥ ἐνὶ πάτρῃ
 κτησάμενος κοινῇ χρήσατ' ἐπ' ὠφελίῃ.

Τῷ μιν ἀποιχόμενον χριστῶνυμος Ἡπείριοιο
 λαὸς ἅπας ποθέει οἷά τε κηδεμόνα.

Τέχνα δὲ πένθος ἔχοντα πατὴρ μέγα βαιὸν ἔθηκαν
 σῆμα τόδε, στοργῆς μνημόσυνον σφετέρης.

Εἰς Ἰωάννην Πρωτοπάτην (αὐξζ').

Βιθυνῶν πτολίεθρον εὐκτιμένην Κίον ἔσχε

πατρίδ' Ἰωάννης Πρωτοπάτης ἐπὶ κλην.

Σμύρνης δ' αἰολίδος περιωνύμῳ εἰνὶ πόλιν
 ἄρκιον ἐμπορίῃ πασάμενος βίον,

εὖ ἔρρεξε φίλους τε καὶ Ἑλλάδα μητέρα πρόφρων,
 εἰς δέον ἀργυρίων οὐποτε φεισάμενος.
 Ἐν Σύρῳ δ' ἀλόχοιο τέκνων τε θανὼν ἀποτῆλε
 ἑξαπίνης, πένθος τοῖσιν ἔθηκε μέγα·
 οἱ δὴ τήνδε λίθον δεύσαντες δάκρυσι θερμοῖς
 ἐστήσαντο φίλῳ μνηῆμα νέκυι ὀπίσω.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἐκ νούσου χαλεπῆς διζήμενον ἔνθ' ὑγίειαν
 λυγρὸς Ἰωάννην πότμος ἔμαρψεν ἄφνω,
 Πρωτοπάτην ἐπὶ κλην, Βιθυνίδος ἀγλαὸν ἔρνος
 γαίης, καὶ Σμύρνης εἴτα κλυτῆς ναέτην.
 Τίμιον ἐμπορίῃ ἀνύσας βίον οἷσι φίλοισι
 κοινῇ θ' Ἑλλήνων πόλλ' ἐπάρηξε πάτρη.
 Τῷ μιν ἀποφθίμενον σύμπας ὠδύρατο λαός·
 οἶκος δ' οἱ στενάχων στήσατο σῆμα τόδε.

Εἰς Περικλέα Ῥοδωνύμου Τραπεζοῦντιον.

Πόλις Τραπεζοῦς τοῦ Ῥοδωνύμου πάτρα
 Περικλέους ἦν, ὅς γε σεμνὰ παιδόθεν
 Μουσῶν μνηθεὶς εὐφρόνων μυστήρια
 πολλοὺς ἐπαίδευσ' ἐν λόγοις ψυχοτρόφοις.
 Βιοφθόρῳ δὲ συντακεὶς νοσήματι
 ἐς αἰθέρ' ἔπτη σῶμα τῇδ' ἐν γῇ λιπών.

Εἰς Ἀριστοτέλην Σταματοπόπουλον Λευκάδιον.

Οὔτι Ἀριστοτέλει γένος ἔχραισμ' οὐδὲ νεοίη,
 οὐ νόου ἰδρεΐη καὶ παρ' ἀναξί χάρις·
 ἀλλ' ἐπ' εἰκοστῷ τρίτατόν μιν ἄγοντ' ἐνιαυτὸν
 ἢ κοινῇ θνητῶν ἐνθάδε μοῖρ' ἔκιχε.
 Λευκάδι δ' ἐν πάτρη καὶ οἴκῳ Σταματοπούλων,
 τοῦπερ ὅγ' ἔσκε θάλος, πένθος ὄρινε μέγα.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Πατὴρ ἐφυ Πέτρου, ἐπὶ κλησιν Σταματοπούλου,
 ἐσθλὸς Ἀριστοτέλης, Λευκάδα δ' ἔσχε πάτρην.
 Ἐκ παιδὸς δὲ λόγων κάτοχος πόθῳ ἵκετο πηγὰς
 ἰδμοσύνης καὶ ἄδην ἡδὺ πόμ' ἠφύσατο.
 Νῦν δ' ἐπ' εἰκοστῷ τρίτατόν μιν ἄγοντ' ἐνιαυτὸν
 ἀμφεκάλυψ', αἶ, αἶ, ὠκύμορον κονίη.
 Σῆμα δ' ἀποφθιμένῳ γενέτης ἔθετ' ἐνθάδε λυγρόν,
 θερμάς οἱ λοιπὰς ἐκ βλεφάρων προχέων.

Εἰς Πέτρον Σκυλίτην Ὀμηρίδην (αωοῦ').

Πέτρος Σκυλίτης εὐκλεοῦς οἴκου γόνος,
 Ὀμηρίδης δὲ μητρόθεν καλούμενος,
 Σμύρναν μὲν ἔσχε Πατρίδα κλυτὴν πόλιν,
 λόγων δ' ἐραστής καὶ νόμων ἐλευθέρων
 γεγώς, συνήθλησ' ἄθλον Ἑλλήνων μέγαν,
 δεινὴν τυραννίδ' ἐξελεῖν ὥρμημένων.
 Δήμου δὲ προστάς πόλλ' ἔτη Πειραιέων,
 πόλιν τ' ἐκόσμησ', εὖ τ' ἔδρασε δημότας.
 Θανὼν δὲ γήρα τῷδ' ἐνεύνηται τάφῳ,
 πρὸς συμπολιτῶν καὶ φίλων ποθούμενος.

Εἰς Ἰωάννην Γεωργάραν πεπαρήθιον.

Φίλοισι χρηστός, τῇ πόλει τ' ὀνήσιμος
 γεγώς, βίον λέλοιπε πρεσβύτης νόσῳ,
 ἔνθεν τ' ἀναπτὰς ἦλθ' Ἰωάννης μονὰς
 τὰς τῶν δικαίων οὐπὶ κλην Γεωργάρας.
 Νέκυν δὲ τέχνα τῷ δ' ἔθηκεν ἐν τάφῳ
 καὶ μνήμα πατρός τόνδ' ἐπήρρισαν λίθον.

Εἰς Γεώργιον Μαρτάτην.

Ἐν Ψυρίῃ μὲν ἔφυ νήσῳ κλυτῇ, ἐν δ' ἁλὶ πολλὰ

ρέξεν ὑπαὶ Κανάρη ἔργ' ἄρεος θρασέα,
 ἐξ ὀλέθρου δεινοῦ Γεώργιος ἱπὶ σαώζων
 Ἑλλάδ' ἔην πάτρην, Μανιάτης ἐπὶ κλην.
 Νούσῳ δὲ δμηθεὶς ἐνὶ γήραϊ τῇδε τέθαπται,
 οὐ τάφον ἦς ἀλκῆς ἄξιον εὐρόμενος.

Εἰς τὸν φιλέλληνα Ἀδόλφον Ἐλισσένιον.

Μούσῃ ἐμῇ φιλοθρήνῳ ὀδυρομένη ἐπὶ τύμβοις
 οὔας ὑπέσχεες πρὶν εὐμενὲς ἐν βιότῳ.¹
 Ἡ δέ σ' ἀποιχόμενον νῦν αἰάζει στενάχουσα,
 σὴν ποθέουσ' ἀρετὴν, φίλτατ' Ἐλισσένιε.
 Οὐδ' αὐτὴ μούνη σ' ὀλοφύρεται, ἀλλὰ καὶ Ἑλλάς
 σύμπασ', ἥ σ' ἔστερξ' ἴσα τέκνοισιν ἑοῖς.
 Αἶψα γὰρ παῦροι πιστὸν νόον, ὥς σύ, ἔφηναν·
 οἱ πλέονες δ' οἱ ἕας' ἐς ψόγον ὀξύτεροι.

Εἰς Θεολόγον Γενιδουναίαν.

Ἐνθάδε Θεολόγος Γενιδουναίας ἐπὶ κλησιν
 τίμιον ἤδ' ἀγνὸν κεῖτ' ἀνύσας βίον.
 Ἦν μὲν οἱ ἐμπορίῃ βίου αἵρεσις, ἀλλὰ γε φρεσὶ
 καὶ λόγοι οἱ ἐμέλονται αἰὲν ἀξίνοιο.
 Γῆν δ' ὑποδύντι νέκυι παράκοιτις σὺν τεκέεσσι
 δάκρυσι λειβομένη στήσατο σῆμα τόδε.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Ἐσθλῷ Θεολόγῳ, Γενιδουναίᾳ δ' ἐπὶ κλησιν
 σὺν τέκνοισι δάμαρ θήκατο σῆμα τόδε,
 ἐκ μυχάτων στενάχουσα φίλον πόσιν, ὃν τε πρόμοιρος
 οἴκου καὶ πηῶν νόσφισ' ἐλὼν θάνατος.

¹ Ὁ Ἐλισσένιος ἔγραψε κρίσιν τῆς πρώτης ἐκδόσεως τῶν Φιλο-
 λογικῶν Περὶ ἑρῶν.

Τὸν δ' ἄρα καὶ ἐπέται κερδωτοῦ Ἑρμείαο,
 τοῖσι μετέπρεπ' αἰεὶ, κλαῦσαν ἀποιχόμενον·
 καὶ πάτρη δὲ φίλῃ μιν ὀδύρατο, τῆς ἔπλε κόσμος,
 καὶ πτωχῶν πληθὺς, τοῖσιν ἄρηγε πρόφρων.

Εἰς τὸν καθηγητὴν Δημήτριον Δουραμάνην.

Εἶδεά τ' ἡδὲ πάθῃ Δημήτριος ἐν νεότητι
 πάντα ποσοῖο δασείς, Δουραμάνης ἐπὶ κλην,
 συμφύλων παῖδας πολέας πρόφρων ἐδίδαξε,
 τιμῆς τ' ἐκ πάντων ἔμμορ' ἐπ' ἰδοσύνη.
 Γήραϊ δὲ φθίμενον κούρη γαμβρός θ' ὑπὸ γαῖαν
 ἐνθάδ' ἔθεντο καὶ οἱ σῆμ' ἐπέθεντο τόδε.

*Εἰς Νικόλαον Σταύρακα Σάμιον θανόντα
 καὶ ταφέντα ἐν ἀλλοδαπῇ.*

Σταύρακα Νικόλεων κατέχει τάφος ἐνθάδε νούσω
 τῇλε Σάμου πάτρης, τῇλ' ἀλόχου φθίμενον,
 κεδνῆς Καλλιόπης ἡδὺν πόσιν, ἥ ῥα μένουσα
 νόστον ἔθεν, πότμου δέκτο κακαγγελίην.
 Πολλὰ δ' ὀδυραμένη κρυερὴν ἐπιθεῖναι ἀκοίτῃ
 τὴν δ' ἐκέλευσε λίθον, μνημῆμα φίλου νέκρους.

Εἰς Φίλιππον Θεοδώρου Λεονάρδου.

Θεωδώροιο γόνος Λεονάρδου τῇδε Φίλιππος
 καῖμ' ὑπὸ γῆν ἀνύσας εἴκοσι καὶ δύο ἔτη.
 Πολλὰ δ' ἐμῷ τε φίλῳ πατρὶ μητέρι τ' ἄλγεα κεδνῇ,
 πολλὰ τ' ἀδελφειῆς δάκρυ' ἔθηκ' ὀπίσω.
 Ἀλλὰ ζῆτε, τοκῆες, ἱαινόμενοι φρένα κούρης,¹
 ἅς μοῖρ' ἄντ' ἐμέθεν γηροκόμους ἔλιπε.

¹ Ὁ εἰς. στίχος εἶχε πρότερον ὧδε.

Ἀλλὰ, τοκῆες, ζῆτε καὶ θυμῷ χαίρετε κούρης.

Εἰς τὸ κοινοτάγιον τοῦ οἴκου Ἰωάννου Ψιακῆ.

Πάτρην ἀμφιρύτην Χίον ἔλλαχεν, ἐν βίῳ τῳ δὲ
 ἀγνὴν αὐτάρκη τ' ἤνεσεν ἐμπορίην,
 οὔνομ' Ἰωάννης, Ψιακῆς ἐπὶ κλην, ὃς ἄρ' αἵτης
 μνηστὶν ἔχων θνητῶν, μνημ' ἀνέγειρε τόδε
 οἷ τ' αὐτῷ καὶ οἰκείοις, ὄφρα καὶ μετὰ πότμον,
 οὓς στοργῇ συνέδησ', εἷς κατέχῃσι τάφος.

Εἰς Ἀριστόνικον Εὐβούλου.

Πρόσθεν τὰ σεμνὰ τοῦ βίου τῶν ἡδέων
 ἄγων αἰεὶ, φίλοις τε χρηστὸν καὶ πάτρα
 αὐτὸν παρέσχεν. ἐν σοφοῖς τ' ἐκτῆσατο
 κλέος μέγιστον, ἐν νέοις περ ἀνδράσι
 τελῶν, Ἀριστόνικος Εὐβούλου γένος.

Εἰς Παρωραῖαν Σπυρίδωνος Βάλβου.

Τόνδε Πανωραίη Σπυρίδωνος Βάλβου ἄκοιτις
 ἐν χθονὶ πατρῳῇ τύμβον ἔδω φθιμένη·
 καῖται δ' οἰκείοισι τετιμένη ἡδὲ πολίταις
 εἵνεχ' ἑῆς ἀρετῆς ἡδὲ σαοφροσύνης.

Εἰς Πέτρον Καμπάνην Ἀρδριον (αῶοά).

Πέτρου καλύπτει Καμπάνου χθὼν ἐνθάδε
 ὅστ' αἰ θανόντος, ὃς πατρὸς χρηστοῦ γεγὼς
 ἄλις λόγων μετέσχε, τῇ δὲ πατρίδι
 παρέσχ' ἑαυτὸν καὶ φίλοις δνήσιμον.
 Νόσω δὲ δεινῇ μοῖραν ἐκπλήσας βίου,
 ἔθηχ' ὁμείνων καὶ τέκνοισι δάκρυα.

Εἰς Ἀραστασίαν σύζυγον Ἰωάννου Μαρούσου (αῶογ').

Εἶδεῖ καὶ πρᾶπίσιν μετὰ πάσης θηλυτέρησιν

ἔπρεπ' Ἀναστασίῃ, Δουραμάνου θυγάτηρ,
 σύλλεκτρος τριφίλητος Ἰωάνναο Μανούσου,
 εὖμοιρος μὲν τὰλλ', ἀλλὰ μινυνθαδίη.
 Δὴ γὰρ ἔτ' ἀγχιστεῦσιν ἔναυλος ἦν ὑμέναιος,
 ἥνικ' ἐπὶ φθιμένη δύσθορος ὦρτο γόος.
 Νεκρὴν δὲ στενάχων ἀδινὸν πόσις ἐκτερέϊξεν
 ἐνθάδε καὶ ψυχρὸν σῆμ' ἐπέθηκε λίθον.

Εἰς ἐαυτόν.

- » Ῥηγιάδαο Φιλίππος Ἰωάννου γενέταο
 ἐκρὺς καὶ μητρὸς κεδνοτάτης Σοφίης,
- » πάτρην μὲν Ζαγορὴν ἐπὶ Πηλίου ἔλλαχε κνημοῖς,
 ἐνδελεχῇ δὲ λόγους ἔσχε βίου μελέτην.
- » Δουλοσύνην στυγέων, παναχαιῶν ἀντεβόλησε
 δυσπαλάμων ἀέθλων εἶνεκ' ἐλευθερίας.
- » Τιμηθεὶς δ' ὑπ' Ὀθωνος εὐφρονος αἰὲν ἔφηνε
 βουλῇ καὶ ἔργῳ πιστὸν ἀνακτι νόον.
- » Αἰὲν ὑπερβασίας δ' ἀλειείνων οὔτε ποθ' ὕβριν
 δεσπότηω, οὔτ' ὄχλου ἦνεσ' ἀτασθαλίην.
- » Πιερίδων δὲ νέους σέμν' ὄργια δηθὰ μυήσας,
 ἐνθάδε νῦν κεῖται μοιριδίῳ θανάτῳ.¹

Εἰς Γεώργιον Εὐθύφρονα.

Κλεινῆς Κεκροπίης κατὰ γαῖα Γεώργιον ἔνθα
 κρύπτει ἐν κόλποις ἦρι βίου φθίμενον,
 ὧ μοῖρα στυγερῇ Μουσῶν ἀπανήνατο δρέφαι
 καρποὺς ἡδίστους πολλὰ πονησαμένῳ.
 ἀλλὰ μιν ἱροῦ Παρνησοῦ ἐπ' ἄκρην ἀνιόντα,
 εἰς αἵδου προΐαψ' ἡερόεντα δόμον.

¹ Συντάσσεται πρὸ μικροῦ, ἵνα χαραχθῇ ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ συνταξάμενου μετὰ τὴν τελευταίην αὐτοῦ.

Πατρὸς δ' Εὐθύφρονος κραδίην ἔλε πένθος ἄληκτον,
υἱὸς ἑξαπίνης ἔνθεν ἀποιχομένου.

Εἰς Δάφνην Φωτίου.

Ἦλακάτην τάλαρὸν τε καὶ εὐδίνητον ἄτρακτον,
ρόμβον τ' ἥδ' ἑοὴν κερκίδα πηνοδόχον,
τῷδ' ἑγγλυπτα λίθῳ ἐπιτυμβίῳ, ὧ ξένε, λεύσσω,
γίγνωσχ' ὥς ὁ τάφος τὴν φιλέριθον ἔχει
Δάφνην· ἥ σαόφρων οὐ παίγνια θηλυτεράων
ἤνεσεν, οὔτε χλιδὴν καὶ βίου εὐπαθίην.

Εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Πατρῶν καὶ Ἡλείας

Κύριλλον τὸν Χαιρωνίδην.

Ἐνθάδε Κυρίλλου Χαιρωνίδεω ὅστέ' ἀχαιῖς
γαῖα κέκευθ' ὀλοῇ νούσῳ ἀποφθιμένου,
Πατρῶν ἀρχιερῆος ἰδ' Ἡλίδος, ὃς περὶ πάντων
ἤθεσι μειλιχίοις ἔπλε καὶ εὐσεβίῃ.
Τῷ καὶ ἀποιχομένου πόθος ἴκται λαὸν Ἀχαιῶν
Ἀγγέλου ἀτρεκίης, ποιμένος εὐαγέος.

Ἄλλοι.

Ἐκ παιδὸς πλείστην νείμας Θεῷ ὑψιμέδοντι

Κύριλλος βίότου μοῖραν ἐπιχθονίου,
ἔπρεπεν εὐσεβίῃ καὶ ἐννεΐῃ μετὰ πᾶσι,
παντοίης τ' ἀρετῆς ἔπλετο πᾶσι τύπος.

Ἐν δ' ἱερῆς δέλτοις διφήσας βένθεα θεΐης
ἀτρεκίης, ἤρθη λύχνος ἐπὶ λυχνίην.

Πατρῶν γὰρ κληθεὶς ἥδ' Ἡλείης ἱεράρχης,
ἠῦγασεν οὐράνιον Χριστιανοῖσι φάος·

αἶ, αἶ, οὐ μάλα δὴν· λυγρῇ γὰρ νούσῳ ἀπέσβη,
πηλὸν τ' ἔνθα λιπὼν ἐς πόλον ἔπτατ' ἄνω.

Εἰς Χρῆστον Παππαδάκην.

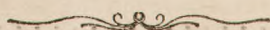
Φῦσε μὲν ἀμφιάλος Πέλοπος χθών ἡδ' ἀνέθρεψε,
νῦν δ' ἡ Ἑρεχθιδῶν ἐνθάδε νεκρὸν ἔχει
Χρῆστον Παππαδάκην, χρηστὸν μετὰ πᾶσιν ἀληθῶς
ἀνδράσι καὶ πιστὸν τοῖσι φίλοισι φίλον.
Ὡπλισε μὲν χεῖρας πρὸ πάτρης νέος, οὐδ' οἱ ἀρήγων
λῆξέ ποτ' ἐς γῆρας· δευρομένοις δ' ἐδίδου.
στέρξας δ' ἐμπορίην ἀκέραιον, καρπὸν ἀπ' αὐτῆς
οὐ πολύν, ἀλλ' ἔμπηξ ἄρκιον ἐδρέπετο.
Οὐδὲ παλαίων νούσῳ ἀπέφθιτο· ὦκα δὲ βρίξας
ἤμειψ' ἐκ βιότου τοῦδε βίον μακάρων.

ΤΕΛΟΣ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Σελίς	
Π. Κορνηλίου Τακίτου βιβλίον περὶ θέσεως, ἡθῶν καὶ λαῶν	
τῆς Γερμανίας.....	11
Σημειώσεις εἰς τὴν Τακίτου Γερμανίαν.....	83
Οὐαλλερίου Κουτούλλου ἄσμα ξδ'. ἐπιθαλάμιον Πηλέως καὶ	
Θέτιδος	147
Σημειώσεις εἰς αὐτὸ	184
Τοῦ αὐτοῦ ἄσμα ξς'. περὶ κόμης τῆς Βερνίκης.....	205
Σημειώσεις εἰς αὐτὸ.....	214
Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτύμβιον εἰς τὸν ἀδελφὸν	221
Ὄβιδίου μεταμορφώσεων βιβλίον α'.....	229
Σημειώσεις εἰς αὐτὸ.....	257
Βιβλίον β'	273
Σημειώσεις εἰς αὐτὸ.....	305
Βιβλίον γ'	315
Σημειώσεις εἰς αὐτὸ.....	345
Βιβλίον δ'	357
Σημειώσεις εἰς αὐτὸ.....	387
Βιβλίον ε'	403
Σημειώσεις εἰς αὐτὸ	430
Ὄβιδίου Ἡρώδων ἐπιστολὴ α'. Πηνελόπη Ὀδυσσεΐ.....	440
Σημειώσεις εἰς αὐτὴν.....	446
Ὄβιδίου Ἡρώδων ἐπιστολὴ ζ'. Διδὼ Αἰνεία.....	452
Σημειώσεις εἰς αὐτὴν.....	463
Οὐργιλίου Μάρωνος εἰδύλλιον ε'. Δάφνις.....	471
Τοῦ αὐτοῦ εἰδύλλιον Ζ. Μελίβοιος	477
Τοῦ αὐτοῦ εἰδύλλιον Η. Φαρμακεύτρια	487
Ὁρατίου ᾠδὴ ἑκατονταετηρικὴ	494

Σχιλλέρου οἱ θεοὶ τῆς Ἑλλάδος.....	500
Μετάφρασις δημοτικοῦ ᾠσματος (Μάννα μὲ τοὺς ἐννέα σου υἱοὺς).....	505
Μετάφρασις ἐτέρου (Μάννα σοῦ λέγω).....	509
ᾠδαὶ πέντε.....	513
ᾠδάρια ἀνακρεόντεια.....	534
Ἐπικήδειον εἰς Ν. Βύρωνα.....	540
Ἐλεγεῖα εἰς τὸν ἀδελφὸν Ῥήγιον.....	545
Ἐπιστολὴ εἰς τὸν ἀδελφὸν Δημήτριον.....	557
Ἀναχώρησις.....	560
Ἐλεγεῖα εἰς τὸν αἰμνηστον βασιλέα Ὁθωνα τὸν α΄.....	563
Εἰδύλλιον.....	568
Ποιήματα εἰς κλεινὰ τινὰ ἐν τῇ ῥωμαϊκῇ ἱστορίᾳ ὀνόματα καὶ εἰς οἰκείους τινὰς καὶ φίλους.....	578
Εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ διονυσιακοῦ θεάτρου.....	585
Ἐπιγράμματα ἐπιδεικτικὰ.....	586
Ἐπιγραφαὶ.....	590
Παραινετικὰ.....	599
Γνωμικὰ.....	600
Παροιμίαι.....	601
Μῦθοι διδακτικοὶ.....	603
Ποικίλα.....	604
Σκωπτικὰ.....	606
Ἐπιτύμβια.....	612

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ,

πάντα σχεδὸν τυπογραφικά, τὰ δὲ πλεῖστα περὶ τόνον καὶ πνεῦμα καὶ στίξιν.

Ἐν σελ. στίχῳ *

- 3, 8. εὐποιεῖσθαι γρ. εὖ πάσχειν
 6, 24. οἶμαι γρ. οἶμαι
 30, 12. πλειρουμένης γρ. πληρουμένης
 44, 19. ἔξ γρ. ἔξ. |
 54, 10. τοῖς Ῥωμαίων ἀρχῆς γρ. τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς
 59, 13. dulceaedine γρ. dulcedine
 64, 23. καὶ ἄλλων γρ. τῶν ἄλλων
 69, 14. coque γρ. eoque
 81, 26. σύβροια γρ. συβρόια
 83, 23. προσωτάτω γρ. προσωτάτω
 87, 16. Muenstet γρ. Muenster
 90, 31. csl γρ. est
 91, 15. Ὅσναδούγας γρ. Ὅσναδρούγας
 100, 3. διαπρεπῇ γρ. διαπρεπῇ—101, στ. 8. ζημία γρ. ζημία
 111, 1. μᾶλλον ἢ γρ. μᾶλλον ἢ
 112, 38. ewtendere γ. extendere
 118, 36. ἡ γρ. ἡ
 119, 3. ὄχθης γρ. ὄχθης—στ. 35. Δαναβίου γρ. Δανουβίου
 123, 3. αὐτῶν γρ. αὐτῶν
 131, 26. ἐγγυτάτω γρ. ἐγγυτάτω
 135, 16. Βυρυσθένη γρ. Βορυσθένη
 141, 1. Μιθριδάτη γρ. Μιθριδάτη
 151, 23. ὃ δ' οὖν γρ. ὃ οὖν
 152, 10. μήπω γρ. οὐπω—στ. 30. πόρρω γρ. πόρρω
 160, 38. iuencis γρ. iuencis
 161, 25. προσαυδῶ γρ. προσαυδῶ—στ. 27. εἶξεν εἶων γρ. εἶξεν εἶων
 —, 34. σφετέρω γρ. σφετέρω—στ. 37. δώματα τ' γρ. δώματά τ'
 163, 83. μετὰ τὸ νεκροῦς ἐξαλειπτέον τὸ κόμμα.
 165, 90. αὔρα γρ. αὔρα
-

* Σημειωτέον ὅτι στίχος ἐνταῦθα τὸν τῆς σελίδος σημαίνει πλὴν ἐν τοῖς ποιήμασιν, ὧν οἱ στίχοι ἐν τῷ καιρῷ τῆς σελίδος κρασπέδῳ ἡριθμημένοι ὁρῶνται· ἐν τούτοις γὰρ ὁ τοῦ ποιήματος οὐχ ὁ τῆς σελίδος στίχος σημαίνεται.

Ἐν σιλ. στίχῳ

- 166, 146. *inrare* γρ. *iurare*
 167, 134. οὕτω, δὴ γρ. οὕτω δὴ
 169, 170. ἐμέγηρεν γρ. ἐμέγηρεν
 170, 188. *nom* γρ. *non*.
 173, 219. μετὰ τὸ ἀποαίνυθ' τεθήτω κόμμα.
 —, 245. ῥίψεν ἐ αὐτὸν γρ. ῥίψεν ἔ αὐτὸν
 177, 283. εὐφορος αὔρα γρ. αὔρα καλά.
 179. Οἱ ἀριθμοὶ τῶν στίχων ἐν τῇ ἐλληνικῇ μεθερμηνείᾳ, ὅσοι οὐ συμφωνοῦσι τοῖς τοῦ κειμένου, διορθωθήτωσαν.
 183, 380. γένος γρ. γένεος.—στ. 382. τοῖα ποτ' αὐδῶσαι γρ. τοῖά ποτ' αὐδῶσαι
 187, 30. προσχῶν γρ. προσχῶν
 193, 28. ἐμπλην' γρ. ἐμπλην
 206, 1. καταστερισθῆναι γρ. καταστερισθῆναι
 207, 18. μετὰ τὴν λέξιν ἄσματος ἐξαλειπτέα ἢ στίξεις
 209, 19. τοῦτο γ' γρ. τοῦτό γ'—στ. 27. ἦ ῥ γρ. ἦ ῥ'
 217,, 3. κάρη γρ. κάρη—στ. 31. ἀπέκειρεν γρ. ἀπεκείρατο κατὰ μέσσην φωνήν· εὐρηται ὁμοῦς τὸ ῥῆμα καὶ κατ' ἐνεργητικὴν (ἴδε Ἰλ. φ. 146)
 —, 40. εὐπτέρυγον γρ. εὐπτέρυγον
 221, 23. ὦ κασι γρ. ὦ κάσι
 224, 4. μετὰ τὴν λέξιν ἐνθυμημάτων ἐξαλειπτέον τὴν στίξιν.
 234, 95. ἴδεται γρ. ἴδεται.
 238, 219. ἔλκει γρ. ἔλκετ'
 239, 235. εἴματα γρ. εἴματα
 241, 313. μετὰ τὸ Οἰταίην ἐξαλειπτέον τὴν στίξιν
 249, 557. οὐ σ' ἐχέμεν γρ. οὐ σ' ἐχέμεν
 251, 606. ὅπποι γρ. ὅππη—στ. 622. δοκήσε γρ. δόκησέ κεν
 254, 721. καὶ ῥ' αἴματι γρ. καὶ ῥ' αἴματι
 256. διορθωτέον τοὺς ἀριθμοὺς τῶν στίχων.
 262. 25. νοεῖσθω γρ. νοεῖσθω.
 263. 17. ἔνα γρ. ἔνα
 269, 10. παρ' ἄλλους γρ. παρ' ἄλλοις
 275, 13. ζώδια θ' ζώδιά θ'
 279, 121. εὐκροτάλοισι γρ. εὐκροτάλοισι
 280, 169. ὅποι γρ. ὅποι
 283, 169. Δωρίδα γρ. Δωρίδα
 284, 283. ἴδ, ἡνί, γρ. ἴδ', ἡνί
 286, 341. μετὰ τὴν λέξιν νέκυι προσθετέον μέσσην σιγμήν.
 — 342. ἡδὲ τε νυκτὸς γρ. ἡδὲ δι' ὄρφνης
 — 351. τίλλε γρ. τίλλε.—356 μετὰ τὸ μήτηρ θετέον ἐρωτηματικόν.
 288, 410. καὶ οἱ γρ. καὶ οἱ
 289, 432. ὅπποι γρ. ὅππη
 290, 469. πάξι γρ. πάξι—στ. 470 ὅσσε γρ. ὅσσε
 291, 501. ἐώκεε γρ. ἐώκεε

Ἐν σιλ. στίχῳ

- 293, 544. ἀγνώς γρ. ἀγνώς
 294, 589. εἰ ἔργματι ὄρνις ἐτύχθη· γραπτέον μᾶλλον· εἰ ὄρνις
 ἔργῳ ἐτύχθη·
 295, 627. θεσμί' γρ. θέσμι'
 297, 276. ἥρως· ἡ στίξις ἔστω ἡ τοῦ κόμματος.
 299, 731. ἐ αὐτὸν γρ. ἔ αὐτὸν—στ. 734 παρυφή τ' γρ. παρυφή τ'
 301, 784. Φθόνει γρ. Φθόνε
 302, 814. ἔζετο γρ. ἔζετο—στ. 817. πρὶν σ' γρ. πρὶν σ'
 303, 839. κα γρ. καί—στ. 844 βοσιλῆος γρ. βασιλῆος.
 — 864. σκαῖρε τ' γρ. σκαῖρέ τ'—στ. 866. ὡς δὲ οἱ γρ. ὡς δέ οἱ
 306, 19. ἀντωνομασίαν γρ. ἀντονομασίαν
 309, 6. τὴν παλαιῶν γρ. τὴν τῶν παλαιῶν—στ. 8. καλουμένη γρ. καλουμένη
 — 25. παλλομένων Ἀίδης γρ. παλλομένων· Ἀΐδης
 310, 30. ἀντωνομασία γρ. ἀντονομασία.
 313, 34. ἔδωκε θ' γρ. ἔδωκε δ'
 314, 30. ἀναφερομένη γρ. ἀναφερομένη
 317, 4. ἀρπασθεῖσαν οἱ γρ. ἀρπασθεῖσάν οἱ—στ. 18 ἰδών· γρ. ἰδών,
 318, 3 ἐναντίᾳ γρ. ἐναντία—στ. 6. Ναρκίσου γρ. Ναρκίσσου
 320, 20. εὐρυκέρωτα γρ. εὐρυκέρωτα
 323, 91. ἔγκειτο γρ. ἔγκειτο—στ. 98. ὀφθήση γρ. ὀφθήση
 — 102. γύην γρ. γυῖν·
 324, 116. σύ γ' γρ. σύ γ'.—στ. 123. ἀρεῖτ' γρ. ἀρεῖ τ'
 — 131. ἔδοξας κ' γρ. ἔδοξάς κ'
 329, 264. Ἦρη γρ. Ἥρη—στ. 269. ἐμφανές ἐστ' ἀλίτημ γρ. ἐμφανές ἐστ'
 ἀλίτημ'
 334, 425. ἐ αὐτὸν γρ. ἔ αὐτὸν
 336, 478. προλίπης γρ. προλίπης
 — 483. ἐσθ' ὑπόλευκον γρ. ἐσθ' ὑπόλευκον
 340, 608. παρθενόμορφον προσθετέον στιγμὴν τελείαν—στ. 612. ἐτάροισι τ'
 γρ. ἐτάροισί τ'
 341, 635. ὄντιν' ἰκέσθαι γρ. ὄντιν' ἰκέσθαι—στ. 648 εἰν ἐνὶ γρ. εἰν ἐνὶ
 342, 657. ἤδη ἐγὼ κλαῖον γρ. δὴν δὴ ἐγὼ κλαῖον
 — 674. ἐς τὸ γρ. ἐς τί
 344, 718. πρηϋτερόν τ' ἐπέεσσι, κτακρίνοντά θ' ἐ αὐτόν·
 360, 33. Εὐῖτ' γρ. Εὐῖ—στ. 43. ἀδελφᾶς γρ. ἀδελφαί
 — 53. ἔπαθόν γρ. ἔπαθεν
 362, 79. ἔπεσεν γρ. ἔπεσιν—στ. 7 ἀτρέκε' γρ. ἀτρεκέ'
 364, 145. ἔπεσσι' γρ. ἔπεσσι—στ. 154. ἐμεῦ γρ. ἐμεῦ
 366, 229. ὁ στίχος γραπτέος ὧδε· ὅς θ' ὁράα δὴ πάντα, δι' ὃν τ' ἄρα πάνθ'
 ὁράα χθών.
 367, 231. νῆτρον οἱ γρ. νῆτρόν οἱ
 377, 538. ἔην γρ. ἔην
 381, 645. μετὰ τὴν λέξιν δένδρεον τεθήτω κόμμα· διορθωθήτωσαν δὲ καὶ οἱ
 ἀριθμοὶ τῶν στίχων.

Εν στίχῳ

- 647. ἔερξε γρ. ἔερξε
 388, 5. αὐτοῦ γρ. αὐτοῦ.
 390, 36. εἶναι γρ. εἶναι
 391, 40. καταπίει γρ. καταπίοι
 397, 21. Ἄθηνά γρ. θεά—στ. 34 τὸ τῶν Θηβῶν γρ. τὸν τῶν Θηβῶν
 398, 25. ἄδει γρ. ἄδει
 400, 26. Σθενῶς γρ. Σθενώ.
 409, 22. ἦδ' Ἀμυκος γρ. ἰδ' Ἀμυκος
 412, 189. ῥέεθρα γρ. ῥέεθρ'—στ. 202 μετὰ τὸ ῥῆμα μετέφω, ἐξαλειπτέα ἢ στίξις.
 413, 237. μετὰ τὴν μετοχὴν ἐπαμύνων ἐξαλειπτέον τὴν στίξιν.
 414, 258. ἔλδομ' ἐκείνου γρ. ἔλδομ' ἐκεῖνο.
 — 265. ἄθρεεν γρ. ἄθρεε
 416, 320. κατεφάγλισαν γρ. κατεφάγλισεν
 — 321. γρ. τὸν στίχ. Τυφῶ δ' ἐκ νεάτων γαίης θεμέθλων προθορόντα
 417, 332. τόσ', αἶσεν' ἐξαλειπτέον τὸ κόμμα μετὰ τὴν λέξιν τόσ'
 — 4. στ. τῆς περιλήψεως. Κυανῆς γρ. Κυάνης
 419, 407. Κορίνθου προσθ. κόμμα
 423, 512. τόθι γρ. τόθι
 431, 9. ἐκθόσσειν γρ. ἐκδόσσειν
 — 18. ῥέει γρ. ῥεῖ.
 436, 30. ξενεστηκότι γρ. ξυνεστηκότι
 441, 13. χρησάμενοι, ἐξαλειπτέον τὴν στίξιν.
 — 20. οὐδεμιᾶς γρ. οὐδεμιᾶς δὲ
 442, 1. μετὰ τὴν μετοχὴν δηθύνοντι τεθῆτω κόμμα.
 444, 86. ὑφίητι γρ. ὑφίησι.
 452, 26. ἐμέθει γρ. ἐμέθεν
 455, 12. ἐχρήσατο γρ. ἐχρήσατο.
 456, 6. ὀλέσαι γρ. ὀλέσσαι.
 461, 163. παραδίδοτ' γρ. παρδίδοτ'
 464, 1. ῥαδίᾳ γρ. ῥαδίᾳ—στ. 6 ὁπότε γρ. ὁπότε—στ. 16. εἴποιμι γρ. εἴποιμι
 — 19. κρινόμεθα γρ. κρινόμενα
 463, 1. μύριον γρ. μύριον
 467, 9. prōnubā γρ. prōnuba.
 468, 30. ti γρ. etc.
 471, 11. Μενάκλας γρ. Μενάκλας—στ. 16 ἐνταῦθα φασί γρ. ἐνταῦθά φασι
 472, 9. ὅςπερ γρ. ὅςπερ
 473, 27. στοναχῆσαι φαντί γρ. στοναχῆσαι φαντι
 479, 6. ᾧδῆς γρ. ᾧδῆς.
 480, 14. μετὰ τὸν στίχον τοῦτον προσθετέον τὸν ἐν τῇ τυπώσει ἐκρουέντα 15 στίχον, ἔχοντα ᾧδε. ἢ περ ἀποκλάξει' ἀμυνῶς οἴκοι ἀποθήλως.
 482, 52. ὅσσαν πέρ τε λύκος ποίμνας, χειμάρροος ὀχθάν.
 485, 3. οἷεται γρ. οἷεται

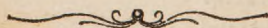
Ἐν σελ. στίχῳ

- 487, 13. ἀνθυπόστατον γρ. ἀθύπόστατον
 489, 44. ἡ Ῥοδόπα γρ. ἡ Ῥοδόπα
 490, 62. εἶπε Δάμων γρ. εἶπεν Δάμων
 491, 102. σύ γρ. τὺ
 493, 39. σενεκδοχὴν γρ. συνεκδοχὴν
 494, 14. Ὅράτιος γρ. Ὅράτιος.
 495, 7. ἐπταλόφῳ γρ. ἐπταλόφῳ
 501, στρ. δ, 3 ἐξηγεῖ γρ. ἐξηγεῖ
 502, στρ. ια, 5 κύκλω γρ. κύκλω
 504, στρ. ιζ, 1. βροτοῖς ἔστ' αἰτία γρ. βροτοῖς ἔστ' αἰτία
 507, 83. ἔβρεις γρ. ἔβρεις
 509, 18. ἴσθι γρ. ἴσθι
 510, 21. εἶτα ποτ' γρ. εἶτά ποτ'—στ. 22. ἔθνε γρ. ἔθνε'
 522, ἐπωδ. α, 4. ῥαθυμίας γρ. ῥαθυμίας
 524, στρ. ε, 3. ἔτελλ' γρ. ἔτελλ'
 532, 54. ἀχαΐδι γρ. ἀχαΐδι
 539, 12. νεοτιῆς γρ. νεοσιῆς
 540, 2. ἐσσάμεναι γρ. ἐσσάμεναι
 546, 49. καὶ ἔ γρ. καί ἔ
 547, 78. καὶ γρ. καὶ
 550, 171. κύκλω γρ. κύκλω
 551, 210. ἔκευ Ἀρκαδίας γρ. Ἀρκαδίας ἔκευ
 552, 219. ἔσπετο γρ. ἔσπετο
 555, 312. ἀναινομένοις γρ. ἀναινομένους
 556, 349. ὄπου γρ. ὄπη
 558, 38. ἵστατήν γρ. ὕστατήν
 560, 3. ἀνάπλεοι γρ. ἐνίπλεοι
 561, 27. καὶ μοι γρ. καὶ μοι
 — 39. καὶ σίμβλων ξανθὸν βλίσσω μέλι γρ. καὶ σίμβλων δὲ βλίσσω ξαν-
 θὸν μέλι. τὸ γὰρ βλίσσω δωρικόν.
 — 41. ἡδὲ τε νησσῶν γρ. ἡ γε νησσῶν
 568, 21. ἐπιβῆμεν γρ. ἐπιβῆμεν
 569, 41. ὕπ' γρ. ὕπ'
 570, 85. ἔρνε' γρ. ἔρνε'
 571, 100. ἐλιχθεῖς γρ. ἐλιχθεῖς—στ. 116 θανάτω γρ. θανάτω
 572, 121. ὀλοῖω δεσμῶ γρ. ὀλοῖω δεσμῶ
 574, 208. ἐπαυτήσας γρ. ἐπαυτήσας
 576, 267. ἐπαΐξας γρ. ἐπαΐξας
 577, 287. ἐμῶν γρ. ἐμεῦ
 — 306. φίλαν τευ γρ. φίλαν τοι
 578, 13. πόλις γρ. πόλιν
 559, 15. ἡδὲ τ' ἀνάσσει γρ. ἡδὲ ἀνάσσει
 581, 18. χαίροις γρ. χαίρεις
 584, 20. εἶλε γρ. εἶλε—στ. 23. ἡδὲ τ' ἀδελφούς γρ. ἡδ' ὁμοδέλφους

Ἐν σελ. στίχῳ

- 489, 17. δξϋ γρ. δξϋ
 592, 7. βάρβαρον ἥδ' ἄρεα γρ. βαρβαρικὸν τ' ἄρεα
 593, (ἐν τῇ σημειώσει) φιλόλογος τις γρ. φιλόλογός τις
 602, 24. βλύσω γρ. βλίσω
 606, 79. γραστρὸς γρ. γαστρὸς
 629, 5. ἀγγλιν γρ. ἀγγλιν
 636, 22. ἐνὶ Ζαγορῇ γρ. ἐνὶ Ζαγορῇ
 655, 23. ἰθμοσύνην γρ. ἰθμοσύνην
 659, 2. εὐγενεῖς, γρ. εὐγενεῖς
 —, 19. Κωνσταντῖνος γρ. Κωνσταντῖνος
 660, 14. ἐν γήρῃ γρ. γήραϊ
 661, 30. Ἀμανίδικα γρ. Ἀμανίτιδα
 663, 12. ἐτάρων γρ. ἐτάρων
 668, 4. ὄσσοιν γρ. ὄσσοιν
 670, 14. ἄλκαρ γρ. ἄλκαρ
 671, 26. μητήρι γρ. μητέρει
 672, 29. βίον γρ. βίοντον.

Εἴτινα ἄλλα παρעורатαι, διορθούτω ὁ ἀναγνώστης.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΞΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΤΩΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΑΡΕΡΓΩΝ.

ἀντίτυπα

Τὸ ἐν Ἀθήναις Ἑλληνικὸν Πανεπιστήμιον	150
Βασίλειος Ἀάκων Καθηγητής	1
Στέφανος Κουμανούδης ὁμοίως	1
Ἡ εὐγενεστάτη κυρία Εὐφροσύνη Κασσαβέτου	12
Ὁ κύριος Λουκάς Ράλλης	1
Οἱ ἀδελφοὶ Ἐμμ. καὶ Νικόλαος Χαρίλαος	2

Ἐκ τοῦ ἐν Ἀθήναις Βαρβακείου Λυκείου.

Ν. Πετρῆς Γυμνασιάρχης	1
Ν. Γ. Νικοκλῆς Καθηγητής	1
Ι. Πανταζίδης »	1
Χρ. Κακουριώτης »	1
Ι. Ἀθ. Οἰκονομίδης »	1
Παφνούτιος Βασιλειάδης Καθηγητής	1

Μαθηταὶ

Ἰωάννης Ὀριγών	1
Σωκράτης Ν. Παπαζογλους	1
Σαράφης	1
π. Ν. Δελένδας	1
Θουκυδίδης Ἀσημακόπουλος	1
Γ. Κ. Ἀλευροπώλης	1
Ἀνδρέας Θ. Ζήμης	1
Σπυρίδων Κοκκαλάκης	1
Ἀντώνιος Ζησιμόπουλος	1
Γεώργιος Βασιλειάδης Ξάνθιος	1
Νικόλαος Διανέλλου ἐκ Βόλου	1
Κωνσταντῖνος Κυρομηλῆς ἐκ Βόλου	1
Ἰωάννης Δ. Δάβανος ἐκ Βόλου	1
Ἰωάννης Ἐμμαν. Φωτιάδης	1
Δημήτριος Μαγγίνας	1
Κωνσταντῖνος Σταμπολόπουλος	1
Κ. Δ. Σαρόπουλος Θετταλομάγνης	1
Χρῆστος Π. Μαυρομαμάτης	1

Νικόλαος Δ. Μπάρακλης.....	1
Στίλπων Π. Ίωαννίδης.....	1
Ἄντ. Γεωργίου Νισύριος.....	1
Α. Δ. Γραφειάδης.....	1
Ε. Π. Βαφειαδάκης Λέσβιος.....	1

Ἐκ τοῦ α. Γυμνασίου Ἀθηνῶν οἱ Καθηγηταί.

Χ. Δραγάτης.....	1
Δ. Η. Κυριακόπουλος.....	1
Π. Κωνσταντινίδης.....	1
Κ. Δ. Μυλωνᾶς.....	1
Νικόλαος Σπ. Παπαδόπουλος.....	1

Ἐκ τοῦ β'. Γυμνασίου Ἀθηνῶν.

Δ. Γ. Πετρίδης Γυμνασιάρχης.....	1
Χαρίσιος Πούλιος Καθηγητής.....	1
Θ. Βουκύδης ».....	1
Κ. Πορφυρόπουλος ».....	1
Ἰω. Χ. Συμόπουλος ».....	1
Η. Κουπιτώρης ».....	1
Ἰω. Α. Βάθης.....	1
Ἰω. Α. Κοτζάκης.....	1
Ἰω. Α. Καισαρίδης.....	1
Χρ. Δ. Τσούντα.....	1
Ν. Περόγλους.....	1
Ἀνδρέας Μομφεράτος.....	1
Θεμιστοκλῆς Χρυσανθόπουλος.....	1
Ἀθανάσιος Ν. Παπακωνσταντίνου.....	1
Ἰλαρίων Α. Μακαρώνης.....	1

Ἐκ τοῦ Γυμνασίου Λαμίας.

Ἄγγελος Δ. Καππώτας Γυμνασιάρχης.....	1
Σπυρίδων Δ. Σμπόνιας.....	1
Γεώργιος Ρ. Ἐμμανουήλ.....	1
Παναγιώτης Οἰκονομίδης.....	1
Δημήτριος Παπατσωτίου.....	1
Δημήτριος Παπαῖ Ρίζου.....	1
Ἀντώνιος Ν. Ρένδινιώτης.....	1
Ἀριστοτέλης Δ. Ἰατροῦ.....	1
Γεώργιος Διονυσόπουλος.....	1

Σταῦρος Γ. Αμμπράκης, Ἱερεὺς.....	1
Δημήτριος Κ. Ἱερεὺς Σακελλάριος.....	1
Εὐθύμιος Α. Κούτρης δικηγόρος.....	1

Ἐκ τοῦ Γυμνασίου Χαλκίδος.

Πολ. Σπανόπουλος Γυμνασιάρχης.....	1
Ἐμμ. Καραγιαννόπουλος Καθηγητής.....	1
Γεώργιος Π. Τσαγρῆς ».....	1
Ι. Παππαθαλασσινός ».....	1

Ἐκ Ναυπλίας.

Π. Γαλανόπουλος Γυμνασιάρχης.....	1
Δ. Κ. Τσέγκος Καθηγητής.....	1
Ι. Κωτσάκης Σχολάρχης.....	1
Ι. Πολίτης δικηγόρος.....	1
Κ. Φαρμακκόπουλος δικηγόρος.....	1
Ν. Καραπάυλος δικηγόρος.....	1

Ἐκ τοῦ Γυμνασίου Τριπόλεως.

Π. Π. Κομνηνός Καθηγητής.....	1
Π. Ι. Παπαναστασίου Καθηγητής.....	1
Ἀθανάσιος Σκάγιαννης ».....	1
Γεώργ. Α. Καραμάνος ».....	1
Γ. Γαλανόπουλος Γυμνασιάρχης.....	1
Δ. Ι. Βλασσόπουλος Ἑλληνοδιδάσκαλος.....	1
Ἡλίας Ἀγγελόπουλος Σχολάρχης.....	1

Ἐκ Πύργου.

Ι. Γ. Βορτσέλας Γυμνασιάρχης.....	1
Πλούταχος Παπαϊωάννου, Καθηγητής.....	1
Α. Οἰκονόμος Καθηγητής.....	1
Ἡ Λέσχη Πύργος.....	1
Ἄνδ. Δ, Σπηλιάδης δικηγόρος.....	1
Εὐθ. Σ. Λεονάρδος ».....	1
Παναγῆς Αὐγερινός Δήμαρχος διὰ τὸ Γυμνάσιον.....	5
Κ. Δ. Δαβαρούκας.....	1
Διονύσιος Μητρόπουλος.....	1
Ε. Κρεστενίτης.....	1

Ῥοδοκανάκη υἱοὶ κ. σ.....	10
Ἰωάννης καὶ Παῦλος Σκυλίτσαι.	10
Εὐτέρπη Α. Κασσαβέτου.....	10
Ξενοφῶν Μπαλλῆς.....	10
Ἐμμ. Α. Μαυροκορδάτος.....	5
Κωνσταντῖνος Α. Ἰωνίδης.....	5
Δημ. Σ. Μπάκας.....	5
Πέτρος Π. Ῥοδοκανάκης.....	5
Ὁ. Βαλιέρης.....	5
Εὐστράτιος Ῥάλλης.....	10
Ἀδελφοὶ Σεκιάρη.....	10
Κ. Γ. Μπαλλῆς.....	4
Δ. Σ. Σεβαστόπουλος.....	2
Α. Εὐμορφόπουλος.....	3
Ἰω. Βαλέττας.....	2
Δ. Ποτοῦς.....	1
Ἀνδρέας Π. Σκαραμαγκᾶς.....	3
Α. Βερίσης.....	1
Μ. Ψαρᾶς.....	1
Μ. Φ. Πασπάτης.....	5
Γεώργιος Κεφαλάς.....	2
Π. Κ. Σκλάβος.....	2
Δ. Μ. Κατινάκης.....	1
Ἰω. Σ. Γαλάτης.....	1
Κ. Ζ. Γρυμάλδης.....	1
Ἰ. Θ. Ῥοδοκανάκης.....	4

Ἐξ Ὀδησοῦ.

Θεόδωρος Π. Ῥοδοκανάκης.....	10
Ἰωάννης Γ. Βουτσινᾶς.....	20
Γρηγόριος Μαρασλῆς.....	10
Νικόλαος Μαυροκορδάτος.....	10
Ἡ ἐν Ὀδησοῦ ἑλλην. ἐμπορικὴ Σχολή.....	10
Ἰωάννης Φ. Πασπάτης.....	6
Ἀλέξανδρος Ζαρίφης.....	6
Ἀλέξανδρος Σεβαστόπουλος.....	5
Δημήτριος Κουμπάρης.....	5
Περικλῆς Ῥοδοκανάκης.....	5
Θεμιστοκλῆς Κ. Σκλάβος.....	5
Ἀπόστολος Ν. Πιχασκευῆς.....	5

Ἀπόστολος Τσιμπόπουλος.....	5
Νικόλαος Κριωνᾶς Π. Νικολάου.....	5
Πέτρος Στ. Ράλλης.....	5
Ἀπόστολος Κριωνᾶς Π. Νικολάου.....	4
Θεόφιλος Δουλιγιέρωφ.....	4
Ἰωάννης Κοαντζάκης.....	3
Κωνσταντῖνος Δ. Ράλλης.....	3
Ἄγγελος Πεφάνης Ἱερέυς.....	3
Μιχαὴλ Νικολαΐδης.....	2
Ἀπύστολος Κριωνᾶς.....	2
Λουκᾶς Σκληρῆς.....	2
Ῥαφαὴλ Μαντζαβῖνος.....	2
Ἰωάννης Διαλεγμένος.....	2
Νικόλαος Μ. Χιονάκης.....	1
Ἰάκωβος Β. Ἀγαπητός.....	1
Ἀλέξανδρος Λάτρης.....	1
Πελοπίδας Λάτρης.....	1
Δ. Μ. Ξανθόπουλος.....	1
Χαραλάμπης Βουλόδημος.....	1
Ἀθανάσιος Πήλληκας.....	1
Ἐπαμινώνδας Κονιδάρης.....	1
Εὐστράτιος Ν. Πετροκόκκινος.....	1
Σ. Γ. Σκελλαρίου.....	1
Γεώργιος Νικολαΐδης.....	1
Ἰωάννης Κ. Παντούρης Γυμνασιάρχης.....	1
Κυριακὸς Σταμέρωφ.....	1
Σ. Ι. Κομποθέκλας.....	1

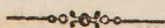
Ἐκ Σμύρνης.

Κ. Ξανθόπουλος Γυμνασιάρχης.....	1
Π. Καπλανίδης Καθηγητής.....	1
Α. Καραγιάννης.....	1
Θ. Τιμαγένης.....	1
Ι. Μάλλιος.....	1
Δημήτριος Χ. Νικολάου.....	1
Γ. Βοντζίδης.....	1
Ν. Ἀρώνης.....	1
Γ. Δ. Κανάλης.....	1
Κ. Εὐσταθόπουλος.....	1
Ἀγ. Στεφανάκης.....	1

Ε. Χαραλαμπίδης.....	1
Νικόλαος Σίμος.....	1
Μ. Γ. Παλλαμάρη.....	1
Α. Φ. Τοπάλης.....	1
Σοφοκλῆς Ι. Ἀναστασιάδης.....	1
Ἀριστοτέλης Ι. Διμπερόπουλος.....	1

Ἐκ Χίου.

Ὁ Μητροπολίτης Χίου Γρηγόριος ὁ Βυζάντιος.....	1
Γ. Σουρίας Γυμνασιάρχης.....	1
Εὐάγγελος Παπαναστασίου.....	1
Κωνσταντῖνος Ι. Πρώτος.....	1
Ἰωάννης Μ. Συριώτης.....	1
Δημήτριος Βλαστός.....	1
Στέφανος Βαφειαδάκης.....	1
Ἰω. Παντελίδης.....	1
Γεώργιος Γεωργιεφίδης.....	1
Κ. Κοσμίδης.....	1
Ν. Σακελλάριος.....	1
Ἐπαμεινώνδας Α. Καράβας.....	1
Ἀντώνιος Μ. Κουβελάς.....	1

PHILOSOPHY PART I

PHILOSOPHY PART II

PHILOSOPHY PART III

PHILOSOPHY PART IV

PHILOSOPHY PART V

PHILOSOPHY PART VI

PHILOSOPHY PART VII

PHILOSOPHY PART VIII

PHILOSOPHY PART IX

PHILOSOPHY PART X

PHILOSOPHY PART XI

PHILOSOPHY PART XII

PHILOSOPHY PART XIII

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣΦΩΝΗΤΙΚΗ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΤΩΙ ΑΔΕΛΦΩΙ

ΔΗΜΗΤΡΙΩ ΙΩΑΝΝΟΥ, ΤΩ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩ ΓΥΑΛΑΙ

Εὖ πράττειν.

ΟΥΔΕΝ τῶν ἐπὶ γῆς μετειληχότων ζωῆς καὶ αἰσθήσεως οὕτω τῆς παρὰ τῶν ὁμογενῶν ἀρωγῆς ἐπιδεῖς πέφυκεν ἐν τῷ βίῳ ὥσπερ ὁ ἄνθρωπος, ὃν πλεῖστα ἐκ βρέφους ὑπὸ τῶν ἄλλων εὖ ποιεῖσθαι καὶ ἡδέος τινὸς παρ' αὐτῶν ἀπολαύειν ἀνάγκη. Τοῦτο δὲ μέγα μὲν τι αὐτῷ εἰς διάπλασιν ἡθους καὶ χρηστότητα τρόπων συμβάλλεται, οὐκ ἔλαττον δὲ εἰς πνευματικὴν ἡδονήν, ὥς ἀπὸ πηγῆς τινος ἀενάου τῆς τοῦ καθήκοντος ἐκτελέσεως ἀπορρέουσιν· τὸ μὲν γὰρ εὖ πεπονθέναι ἢ ἀμωσγέπως ἀγαθοῦ τινος ἀπολελαυκέναι παρὰ τῶν ἄλλων ἡμέρως ἡμῶν τὴν ψυχὴν καὶ φιλοφρόνως πρὸς τε τοὺς εὖ ποιήσαντας καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους διατίθησι καὶ πρὸς φιλάνθρωπίαν ἐτοιμοτέραν παρασκευάζει· τὸ δ' αὖ ἀντευποιεῖν ἢ γοῦν εὐγνωμονεῖν τοῖς εὖ δράσασι καὶ φιланθρώπως τοῖς ἄλλοις χρῆσθαι τιμιωτέρους ἡμᾶς ἐκείνοις τε καὶ ἡμῖν αὐτοῖς ἀποδείκνυσι καὶ διὰ τοῦτο ἄρρητόν τινα ἡμῖν ἡδονὴν ἐμποιεῖ. Τοιγαροῦν ἔχαιρον αἰεὶ πατρίδος τε καὶ γονέων καὶ οἰκείων καὶ διδασκάλων καὶ πάντων, παρ' ὧν ἀγαθοῦ τινος ἀπήλαυσα, μεμνημένος καὶ τὰ ἀναφορὰν τινα πρὸς ἐκείνους ἔχοντα μελέτην ποιούμενος. Ἐκ δὲ τοιαύτης μελέτης τὰ πλεῖστα τῶν ἐν τῷ τεύχει τούτῳ πονηματίων, ἄλλα ἐν ἄλλῳ χρόνῳ, προῆλθεν· ὧν δὴ μοι τα μὲν εὐσέβεια πρὸς

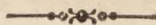
νῦν γένοι, ὅτε τὴν τοῦ κορυφαίου τῶν παρ' ἐκείνοις ποιητῶν, Φριδερίκου τοῦ Σχιλλέρου, ἑκατονταετηρίδα ἐτέλει, βουλόμενος παρασχεῖν, τὸ κάλλιστον τούτου περὶ τῶν τῆς Ἑλλάδος θεῶν ἄσμα εἰς τὴν Ἑλλάδα φωνὴν μετήνεγκα καὶ εἰς τὴν πανεθνῇ ἐκείνῃ τῶν Γερμανῶν ἑορτὴν εὐτελεῖ ἐξ Ἑλλάδος προσφορὰν διὰ τοῦ σεβασμίου μοι καὶ σοφοῦ φίλου Ζηνοβίου τοῦ Πῶπ πέμψαι ἐθάρρῃσα.

Τέλος δὲ τῷ πρόφῃν Βασιλεῖ τῆς Ἑλλάδος Ὁθωνι καὶ τῇ συνθρόνῳ αὐτοῦ Ἀμαλίας ᾧ δᾷς τινὰς ἐν ἑορταῖς δημοτελέσιν ἐποίησα, τὸ μὲν τῇ ἀκαδημαϊκῇ Συγκλήτῳ κελευούσῃ πειθόμενος, τὸ δὲ καὶ αὐτὸς χάριν τίνειν βουλόμενος τῆς ἐκείνων πρὸς ἐμὲ εὐνοίας τε καὶ εὐεργεσίας. Οὐδεὶς δ' ἂν μέμφαιτό με ἀνὴρ δίκαιος καὶ ἐπιεικής, ὅτι τὰς σεπτὰς ἐκείνας κορυφάς, ὧν τὰς μεγάλας ἀρετὰς καὶ τὴν ὑπερβάλλουσαν πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀγάπην ἐκ μακρᾶς πείρας κατέμαθον, ἔτι καὶ νῦν διὰ τιμῆς καὶ αἰδοῦς ἄγω καὶ τοῦ λοιποῦ ἄγων οὐ παύσομαι. Ἀνδρὸς γὰρ ἀγαθοῦ τὴν ἑαυτοῦ περὶ τῶν ἄλλων γνώμην μὴ πρὸς τὴν τύχην αὐτῶν μεταβάλλειν αἰεὶ, ἀλλὰ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ δικαίου ἀντέχεσθαι, καὶ τιμᾶν τοὺς ἀξίους τιμῆς, καὶ χάριτας εἰδέναι τοῖς εὐεργέταις, τὸ ἀγχίστροφον ἐκείνων καὶ ἀστάθμητον φεύγοντα, οἳ τοῖς εὐφρονοῦσιν εἰκότως γέλωτα ὀφλισκάνουσιν, αἰεὶ κατὰ τὸν Κωμικόν, ὥσπερ οἱ ἐν σκάφει τινὲ πλέοντες, πρὸς τὸν εὐπράττοντα τοῖχον ἑαυτοὺς μετακυλινδοῦντες. Οἶμαι δὲ καὶ τοὺς νῦν τοσαῦτα τοῦ πρόφῃν βασιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης μίσει ἀλόγῳ καταφευσαμένους ταχὺ μεταγνώσεσθαι, τοῦ μὲν πάθους ἀποθυμιάσαντος, τοῦ δὲ συνειδότος αὐτοὺς ἐλέγχοντος.

Τοιαύτης οὖν τῆς τοῦ βιβλίου μοι οὔσης αἰτίας τε καὶ προθέσεως, τίνι ἂν τοῦτο δικαιότερον προσεφώνησα ἢ σοὶ τῷ φιλτάτῳ μοι ἀδελφῷ, ὃν τὴν αὐτὴν μοι περὶ τῶν εἰρημένων ἔχοντα διάνοιαν ἔγνωκα; Σὺ γὰρ καὶ τὴν πατρίδα

φιλεῖς, ὡς εἰκὸς, καὶ τιμᾶς, καὶ κατὰ δύναμιν εὖ ποιεῖν προθυμῇ, καλὰ αὐτῇ θρέπτρα ἀποδιδόναι φιλοτιμούμενος, καὶ πρὸς τοὺς γονεῖς ἀεὶ γέγονας εὐσεβής, καὶ πρὸς τοὺς οἰκείους καὶ συγγενεῖς φιλόστοργος πέφηνας, κηδόμενος αὐτῶν καὶ ἐτοίμως ἐπαρκῶν δεομένοις· καὶ τοῖς εὐεργέταις εὐγνώμων ἀεὶ ἐπιδέδειξαι, ταῖς χρεαίαις αὐτῶν ἀνθυπουργεῖν προθυμούμενος, καὶ τοῖς φίλοις πιστὸν σεαυτὸν καὶ ὑπηρετικὸν παρέχεις ἐκάστοτε. Διὰ ταῦτα τὸ βιβλίον προσάγω σοι, βραχὺ δεῖγμα τῆς ἐμῆς ἀγάπης τε καὶ τιμῆς. Σὺ δ' ἡδέως αὐτὸ δέξαι καὶ εὐδαίμων ἐπὶ μήκιστον ζώῃς μοι.

Ἐγραψα ἐν Ἀθήναις τῇ α' Νοεμβρίου ἔτει αὐξδ'.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ Β' ΕΚΔΟΣΙΝ.

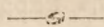
ΟΤΕ πρὸ ὀκταετίας σχεδὸν τὰ Φιλολογικὰ τάδε Πάρεργα τύποις ἔδοξέ μοι ἐκδοῦναι, ἥδιν μὲν ἐπιμελεστέρας τὸ πόνημα ἐξεργασίας δεόμενον, ὅμως γε πάθει ὀφθαλμικῷ συνεχόμενος, ἀτενέστερον ταῖς δέλτοις ἐγκύπτειν με οὐκ ἔδυντι, φόβον δέ μοι παρέχοντι μὴ τῇ συνεχεῖ τῶν ὀμμάτων ἐντάσει παντάπασι τῆς ὀφθαλμικῆς στερηθεῖν, ἡψάμην τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ, ὥσπερ εἶχε· καὶ δὴ σπεύδων πρὸς τὸ πέρας, ὡς οἶόν τε ταχέως εἰς τὸ κοινὸν τὴν βίβλον ἐξήνεγκα.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ πόνημα παρά τε τοῖς ὁμοφύλοις καὶ τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην τῶν ἐλληνίδων Μουσῶν ἐρασταῖς μείζονος ἀποδοχῆς ἢ κατὰ τὴν ἐμὴν προσδοκίαν τετύχηκεν, ὁρῶν νῦν ὀλίγιστα τῶν τευχῶν περιλελειμμένα, ἐκδοῦναι αὐτὸ τὸ δεύτερον ἔγνωκα. Καὶ δὴ παροράματά τινα διορθώσας, χωρία δέ τινα ἐπὶ τὸ κρεῖττον μεταποιήσας, πολλὰ δὲ νέα ποιήματα τοῖς προτέροις προσθεὶς καὶ τὴν ὅλην ἐπαυξήσας βίβλον, ἐν ἐκδόσει νέα προσαγαγεῖν αὐτὴν τοῖς φιλομούσοις θεάρρῃκα, τελείαν μὲν οὐ· πῶς γὰρ ἂν τις ἐν τοῖς τοιοῦτοις τοῦ τελείου ἐφίκοιτο; εὐπροσδεκτοτέραν δ', ὡς ἔμοιγε δοκεῖ, τοῖς ἐπιεικέσι τῶν φιλολόγων.

Ἐγραψα ἐν Ἀθήναις τῇ κ'. Μαρτίου ἔτει αἰωοδ'.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

Π. ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΤΑΚΙΤΟΥ.

ΠΟΥΒΑΙΟΥ¹⁾ Κορνηλίου Τακίτου τοῦ μεγάλου τῶν αὐτοκρατορικῶν χρόνων ἱστοριογράφου οὔτε τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως δῆλον, οὔτε τι περὶ τῆς πατρίδος αὐτοῦ καὶ τῶν γονέων βέβαιον ἴσμεν. Εἰκάζεται δὲ περὶ τὸ νδ' ἔτος μ. Χ. ἐν Ἰντεράμνῃ τῆς Ὀμβρικής αὐτὸν γεννηθῆναι. Ἐκ παιδὸς δὲ πρὸς λόγους ὁρμήσας, ῥητόρων τοῖς μάλιστα ἐν τῷ τότε χρόνῳ εὐδοκιμοῦσι, Μάρκῳ τε Ἀπρῳ καὶ Ἰουλίῳ τῷ Σεκούνδῳ ὠμίλησε, καὶ περὶ τοὺς νόμους ἐσπούδασεν. Ἐν δ' ἔτει οἷον τὴν ἀγαθὴν Ἰουλίῳ Ἀγρικόλῃ τοῦ τότε ὑπατεύοντος θυγατέρα ἐγγυησάμενος παρὰ τοῦ πατρὸς τῷ ἐπιόντι ἔτει εἰς οἶκον ἡγάγετο. Ἔοικε δὲ στεῖρον ἐκεῖνον αὐτῷ γενέσθαι τὸν γάμον ἢ ἄλλως ἀτυχῇ περὶ παῖδας· κατὰ γὰρ τὴν τοῦ πενθεροῦ τελευτήν, ἔτει ἕκτῳ καὶ δεκάτῳ μετὰ τὸν τῆς θυγατρὸς γάμον ἐκλιπόντος τὸν βίον, οὐδενὸς ἐγγόνου γίγνεται μνεία. Ἦψατο δὲ τῆς πολιτείας ὁ Τάκιτος, ὥς αὐτὸς ἡμῖν ἐν ταῖς ἱστορίαις (α. 1.) δεδήλωκεν, ὑπὸ Οὐεσπασιανῷ αὐτοκράτορι. Εἰς μεῖζους δ' ἐχώρησεν ἀρχὰς ὑπὸ Τίτῳ καὶ Δομετιανῷ, τὸ μὲν πρῶτον ταμίας, εἶτα δ' ἀγορανόμος ἐν

¹⁾ Πιθανώτερον δοκεῖ Πούβλιον τὸ προωνύμιον, ἥτοι τὸ πρῶτον τῶν τοῦ Τακίτου ὀνομάτων γενέσθαι, οὐ Γάϊον.

Ῥώμῃ ἀποδειχθεῖς. Καὶ εἰς Βρεττανίαν δ' ὑπ' Ἀγρικόλα ἔτει οὐ διοικητῆς ἐκπεμφθεῖς ἢ ταμίης, οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον ὑπὸ Δομετιανοῦ ἀνεκλήθη. Ἔτει δὲ πῇ διὰ τὴν ἀρετὴν ἐν Ῥώμῃ εὐδοχιμῶν ἀστυδίκης (prætor urbanus) ἡρέθη· εἴτα δ' εἰς τὴν Σύγκλητον ἐγκριθεῖς, ὑπὸ τοὺς τελευταίους χρόνους τῆς τοῦ Δομετιανοῦ δεσποτείας ὑποστέλλεσθαι ἠναγκάζετο καὶ φόβῳ φεύγειν τὴν πατρίδα. Νερούα δὲ τὴν ἀρχὴν διαδεξαμένου, μείζονι εὐπραγίᾳ ἐχρήσατο· ὑπατος γὰρ εἰς τὴν Τίτου Οὐεργινίου τοῦ Ῥούφου τάξιν τετελευτηκότος κατέστη, ὃ καὶ τὸν ἐπικήδειον ἐποιήσατο λόγον. Περὶ δὲ τῶν τελευταίων τοῦ βίου τοῦ Τακίτου ἡμερῶν, ἐν αἷς περὶ λόγους ἀσχοληθῆναι δοκεῖ, οὐδὲν σαφὲς ἡμῖν ἔγνωσται· φαίνεται δὲ καὶ μέχρι τῆς Ἀδριανοῦ εἰς τὴν ἀρχὴν καταστάσεως παρατεῖναι τὸν βίον.

Ἐν μὲν οὖν τῇ νεότητι ἀγαθὴν ὁ Τάκιτος δόξαν δικηγόρων καὶ ῥητορέων ἐκτήσατο, τὸν Κικέρωνα μάλιστα ἐν λόγοις ζηλώσας, καὶ τὸ περὶ ῥητόρων (de oratoribus) βιβλίον συνέγραψεν. Εἴθ' ὅμως ἐπὶ τὴν Ἱστορίαν ἐτράπετο, τὰ τῆς Ῥώμης μάλιστα πράγματα οἰκίαν καὶ πλείστου λόγου ἀξίαν ἔχων ὑπόθεσιν. Καὶ πρῶτον μὲν τὸν βίον Γν. Ἰουλίου Ἀγρικόλα (vitam Iulii Agricolæ) συνετάξατο, κάλλιπον τοῦτο στήσας τῷ πενθερῷ τῆς ἑαυτοῦ εὐσεβείας μνημεῖον. Εἴτα δὲ τὸ περὶ θέσεως, λαῶν καὶ ἡθῶν τῆς Γερμανίας (de situ, moribus et populis Germaniæ) ἀξιόλογον βιβλίον συνέθηκε, περὶ οὗ πλείω ἡμῖν κατωτέρω εἰρήσεται. Μετὰ δὲ ταῦτα τὰς Ἱστορίας (Historias) ἐν πλείοσι βιβλίοις ἀνέγραψεν, ἐν οἷς τὸν ἀπὸ τοῦ ξθ' ἔτους μ. Χ. μέχρι τῆς τοῦ Δομετιανοῦ τελευτῆς χρόνον περιέλαβεν. Ἄλλ' οὐχ ὅλη εἰς ἡμᾶς περιῆλθεν ἡ πραγματεία· μόνα γὰρ αὐτῆς διασώσονται τὰ τέσσαρα πρῶτα βιβλία καὶ τοῦ πέμπτου ἡ ἀρχή, τὴν Ἱστορίαν οὐχ ὅλων δύο ἐτῶν, τοῦ ξθ' καὶ τοῦ ὁ, περιέχοντα.

Τέλος δὲ τὰ Χρονικά (Annales) ἐφιλοπόνησε, τὴν τῆς Ῥώμης ἱστορίαν ἀπὸ τῆς Αὐγούστου ἀποβιώσεως μέχρι τῆς τοῦ Νέρωνος τοῖς φιλαναγνωστοῦσι παρέχοντα. Ἀλλὰ καὶ τούτων οὐκ ὀλίγα ἐν τῷ πολλῷ χρόνῳ ἀπώλετο· μόνα δ' ἡμῖν περιλέλειπται τὰ ἐξ πρώτα βιβλία, ὧν τὸ πρῶτον ἐλλιπές, καὶ ἕτερα ἐξ ἀπὸ τοῦ ἐνδεκάτου μέχρι τοῦ δεκάτου ἔκτου, οὐδὲ τούτου ὁλοσχεροῦς. Λέξει δὲ κέχρηται ὁ Τάκιτος οὐχ ὁμοίᾳ ἐν πάσαις ταῖς συγγραφαῖς, ὅμως δ' εὐτόνῳ πανταχοῦ καὶ σεμνῇ, τοῦ ὀγκώδους ὁμοίως καὶ τοῦ εὐτελοῦς ἀφειστώσῃ. Τὸ μὲν γὰρ περὶ ῥητόρων (de oratoribus) βιβλίον, ἅτε κομιδῇ νέῳ αὐτῷ συντεταγμένον, νεανικώτερον κεκαλλώπισται καὶ συνωνύμοις πεπύκασται· ἐν δὲ ταῖς ἱστορικαῖς συγγραφαῖς πάνυ σεμνὴ ἡ λέξις ἐστὶ καὶ ἀκόμψευτος, τοῦ ἥθους αὐτοῦ τὸ σπουδαῖον ἐμφαίνουσα· ἔστι δ' οὐ καὶ ἰδιόρρυθμος καὶ καινοπρεπής, τοῦ συνήθους ἐκβεβηκυῖα καὶ ποιήσεως φαντασίαν παρέχουσα. Τοιαύτη δὲ μάλιστα φαίνεται ἐν τοῖς Χρονικοῖς, ὃ δὴ κάλλιζον δοκεῖ τῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων καὶ τελειότατον. Βραχυλογίαν δ' ἐπιτηδεύων ἄνευ τοῦ ἀσαφοῦς εἰς ἐν ῥῆμα πολλάκις πρότασιν ὅλην συνάγει, καὶ πολὺν νοῦν ὀλίγοις ῥήμασιν ἐντιθεὶς πυκνὸν καὶ ἐμβριθῆ κατασκευάζει τὸν λόγον. Σώφρων δὲ μάλιστα δείκνυται περὶ τὴν τῶν σχημάτων καὶ τρόπων χρῆσιν καὶ δεινὸς βραχεῖς λόγους καὶ μονοκώλους τῷ ἐμπεριόδῳ ἐνσπεῖραι καὶ ποικίλαι τὴν φράσιν. Τῶν δὲ νεωτέρων διττόν τινα τρόπον τοῦ ἱστορίαν συγγράφειν διαστελλόντων, ὧν ὁ μὲν πραγματολογικὸς ἂν ἡμῖν καλοῖτο, αὐτὰ τὰ πράγματα πάσης παρὰ τοῦ ἱστοροῦντος κρίσεως καθαρὰ ἐκτιθέμενος, ὁ δὲ δογματικὸς, κρίσεις τινὰς τοῦ συγγράφοντος περὶ τῶν ἱστορουμένων προσώπων καὶ πραγμάτων ἐγκαταμιγνὺς τῇ συντάξει, τοῦτον μάλιστα ὁ Τάκιτος φαίνεται ἀσπάζομενος. Γνωμολογεῖ γὰρ πολλαχοῦ καὶ ἀποφθέγγεται, καὶ

ψυχολογικὰς θεωρίας ταῖς ἱστορουμέναις πράξεσι καὶ κρίσεις ἰδίας παρασυνάπτει· καὶ τὸ μὲν εὐθὺ καὶ εἰλικρινὲς τοῦ ἥθους καὶ τὸ ἀνεξάρτητον καὶ φιλελεύθερον τῆς προαιρέσεως ἐπαινεῖ, τὸ δὲ πανοῦργον καὶ ὑποκριτικὸν καὶ τὸ δουλόφρον καὶ κολακευτικὸν ψέγει καὶ πικρῶς καταμέμφεται. Δῆλος οὖν ἐστὶν ἀρετῆς ἐπαίνῳ καὶ ψόγῳ κακίας τοὺς ἐπιγιγνομένους παιδεύειν βουλόμενος· ὃ δὴ κυριώτατος, ἐμοὶ δοκεῖν, καὶ κάλλιστος τῆς Ἱστορίας ἐστὶ σκοπός.

Ἐκ πάντων τῶν τοῦ Τακίτου συγγραμμάτων τὸ περὶ Γερμανίας εἰς τὴν ἑλληνίδα φωνὴν μεθερμηνεῦσαι προήρημαι· τὸ μὲν θαυμάζων τὸ γένος καὶ τὰς ἐκ παλαιοῦ αὐτοῦ ἀγάμενος ἀρετάς, τὸ δὲ τοῖς σοφοῖς ἐκείνοις ἀνδράσιν εὐγνωμονῶν, οἷς διδασκάλοις εἰς λόγους καὶ ἐπιστήμην ἐχρησάμεν ἐν Γερμανίᾳ, καὶ ὧν φιλάνθρωπα οὐκ ὀλίγα αὐτός τε ἀπῆλαυσα καὶ πολλοὺς τῶν ὁμογενῶν ἀπολαύσαντας οἶδα. Ἀλλὰ καὶ τοῖς Ἑλλησι δῶρον τοῦτο οὐκ ἄχαρι προσάξειν φήθην· πολλοῦ γὰρ ἄξιον λόγου παρὰ τοῖς σοφοῖς κέκριται τὸ βιβλίον, εἰς δ' οἱ τὰ τῶν Γερμανῶν ἀρχαιολογοῦντες ὡς εἰς πηγὴν καθαρὰν ἀνατρέχουσιν, ὥσπερ οἱ τὰ τῶν Γάλλων εἰς τὰ τοῦ Καίσαρος ἀπομνημονεύματα. Ὅρθῶς δὲ ὁ Μοντεσκιεὺς (*Esprit des lois* L. XXX. 2) ἀποφαίνεται, ὅτι τῶν κατὰ τὸ μέσον τῆς Ἱστορίας αἰῶνα νόμων τε καὶ ἐθίμων τῶν Γάλλων καὶ Γερμανῶν αἱ πρῶται ἀρχαὶ καὶ καταβολαὶ ἐν τοῖς τοῦ Καίσαρος ἀπομνημονεύμασι καὶ τῷ περὶ Γερμανίας βιβλίῳ τοῦ Τακίτου εὐρίσκονται. Προστέθεικα δὲ τῇ μεθερμηνείᾳ καὶ σημειώσεις, τὰς πλείστας ἐθνολογικάς, ἃς ἐκ τῆς ἀρχαίας τοῦ Φορβιγέρου Γεωγραφίας καὶ τῆς τοῦ Ρουπέρτου ἐκδόσεως ἤρυσάμεν.

Π. ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΤΑΚΙΤΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ

ΠΕΡΙ ΘΕΣΕΩΣ, ΗΘΩΝ ΚΑΙ ΛΑΩΝ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΠΑΣΑ ἡ Γερμανία¹⁾ τῶν μὲν Γάλλων καὶ Ῥαιτῶν καὶ Παννόνων τοῖς ποταμοῖς Ῥήνῳ καὶ Δανουβίῳ διώρισται, τῶν δὲ Σαρματῶν καὶ Δάκων δέει τῷ ἀλλήλων ἢ ὄρεσι²⁾. τὰ δ' ἄλλα ὠκεανὸς περικλύζει, κόλπους εὐρεῖς καὶ νήσους ὑπερμεγέθεις περιλαμβάνων³⁾, ἔνθα δὴ ἔθνη τινὰ καὶ βασιλεῖς ἀρτίως ἡμῖν ὁ πόλεμος ἀνακαλύψας ἐγνώρισεν. Ὁ μὲν οὖν Ῥήνος ἐξ ἀπροσβάτου καὶ ἀποκρήμνου τινὸς κορυφῆς τῶν Ῥαιτικῶν Ἀλπεων⁴⁾ πηγάζων, μικρὸν πρὸς δυσμὰς ἀποκάμψας⁵⁾ εἰς τὸν βόρειον ἐκβάλλει ὠκεανόν. Ὁ δὲ Δανούβιος, δευράδος τινὸς τοῦ Ἀθνοβαίου ὄρους⁶⁾ ἐξαναβλύζων εὐβάτου καὶ ἡρέμα ἀνατρεχούσης, πολλοὺς τῷ ρεῖθρῳ λαοὺς ἐπελθὼν⁷⁾, τέλος εἰς πόντον ἔξ στόμασιν ἐξερεύγεται· ὁ γὰρ ἔβδομος ὁχετὸς καταδύεται εἰς τενάγη.

Β'.

Αὐτοὺς δὲ τοὺς Γερμανοὺς¹⁾ αὐθιγενεῖς φαίην ἂν εἶναι ἐλάχιστά τε πάντων ἐποίκοις καὶ ἐπήλυσιν ἐξ ἐθνῶν ἄλλων μεμίχθαι²⁾. Οὐτε γὰρ πεζῇ πάλαι, ναυσὶ δὲ μᾶλλον αἰεὶ οἱ βουλόμενοι μετανίστασθαι ἐκομίζοντο, ὅτε ἔξω ἀμέτρητος

P. CORNELII TACITI

LIBELLUS

DE SITU, MORIBUS ET POPULIS GERMANIAE.

CAPUT I.

GERMANIA omnis¹⁾ a Gallis Rætisque et Pannoniis Rheno et Danubio fluminibus, a Sarmatis Dacisque mutuo metu aut montibus²⁾ separatur. Cetera Oceanus ambit, latos sinus et insularum immensa spatia complectens³⁾, nuper cognitis quibusdam gentibus ac regionibus, quos bellum aperuit⁴⁾. Rhenus, Ræticarum Alpium⁵⁾ inaccessio ac præcipiti vertice ortus, modico flexu in Occidentem versus⁶⁾ septentrionali Oceano miscetur. Danubius molli et clementer edito montis Abnoba⁷⁾ jugo effusus, plures populos adit⁸⁾, donec in Ponticum mare sex meatibus erumpat; septimum enim os paludibus hauritur.

II.

Ipsos Germanos¹⁾ indigenas crediderim minimeque aliarum gentium adventibus et hospitibus mixtos²⁾, quia nec terra olim, sed classibus advehebantur, qui mutare sedes quærebant, et immensus ultra, utque sic dixerim adversus³⁾ Oceanus raris ab orbe nostro navibus aditur.

καὶ ὡς εἶπεῖν, ἀντίρροους³) ὠκεανὸς τοῖς παρ' ἡμῶν πλοίοις σπανιώτατα διαπλεῖται. Καὶ χωρὶς δὲ τῶν ἐκ θαλάττης οὕτω φοβεράς καὶ ἀγνώστου κινδύνων, τίς ποτ' ἂν τὴν Ἀσίαν, ἢ τὴν Ἀφρικὴν, ἢ τὴν Ἰταλίαν καταλιπὼν, τὴν Γερμανίαν οἰκῆτων ἔλθοι, φαύλην μὲν γῆν, οὐρανὸν δὲ τραχὺν ἔχουσαν, ἀχάριστον δὲ τὴν γεωργίαν καὶ ἀτερπῆ τὴν ὄψιν, πλὴν εἰ μὴ πατρίς εἴη; Φέρεται δ' ἐν ἀρχαίαις ᾠδαῖς, ὃ δὴ μόνον παρ' αὐτοῖς ἱστορίας καὶ ὥρων γένος ἐστί, Τυίσκωνα θεόν,⁴) γῆς ἔκγονον, καὶ Μάννον τὸν τούτου υἱόν, γενάρχας αὐτοῖς καὶ καταβολαῖς τοῦ φύλου γενέσθαι. Ἀπαριθμοῦσι δὲ τῷ Μάννῳ υἱοὺς τρεῖς, ἀφ' ὧν οἱ τῷ Ὠκεανῷ προσοικοῦντες Ἰγγουῖωνες, οἱ δ' ἐν μέσῳ Ἑρμίωνες, οἱ δ' ἄλλοι Ἰστούῖωνες ἐπωνυμίαν ἔσχον⁵). Εἰσὶ δ' οἱ ἀδεία, ὥσπερ ἔθος, τῇ περὶ τὰ ἀρχαῖα χρώμενοι πλείους μὲν τῷ θεῷ φῦναι υἱούς, πλείους δὲ τοῦ γένους προσηγορίας γενέσθαι δι᾽ ἄσχυρίζονται. Μάρσους, Γαμαβριουῖους, Σουήβους, Οὐανδήλους, καὶ ταῦτ' ἀληθῆ καὶ ἀρχαῖα εἶναι ὀνόματα⁶). Τὸ δ' ὄνομα Γερμανία καινουργές εἶναί φασι καὶ ἑναγχος προστεθεῖσθαι. τοὺς γὰρ πρώτους περαιωσαμένους τὸν Ῥῆνον καὶ τοὺς Γάλλους ἐξοικίσαντας νῦν μὲν Τούγγρους, τότε δὲ Γερμανοὺς ἀποκληθῆναι⁷). Οὕτω δὴ τοῦνομα τοῦ ἔθνους, οὐ τὸ τοῦ ὄλου γένους, κατὰ μικρὸν ἐκνικῆσαι. ὥστε πρῶτον μὲν παρὰ τοῖς ἄλλογενέσιν ἀπὸ τῶν νικητῶν διὰ δέος, αὐτίκα δ' ἔπειτα καὶ παρ' ἑαυτοῖς τὸ ἐξευρημένον ὄνομα Γερμανοὺς πάντας ὀνομασθῆναι⁸).

Γ'.

Μνημονεύεται δὲ καὶ Ἡρακλῆς τις γενόμενος παρ' αὐτοῖς¹), ᾧ πρώτῳ πάντων τῶν ἀλκίμων ἀνδρῶν εἰς μάχην ἰόντες παιᾶνας ᾄδουσιν. Εἰσὶ γὰρ αὐτοῖς καὶ μέλη τοιαῦτα²), ὧν τῷ ἤχῳ βαρίτῳ³) ὑπ' αὐτῶν καλουμένων τὰς ψυχὰς πρὸς ἀλκὴν ἐκθερμαίνουσι καὶ τῆς ἐπομένης μάχης τὴν τύχην αὐτῇ τεκμαίρονται τῇ ᾠδῇ. φοβοῦσι γὰρ ἢ φοβοῦνται

Quis porro, præter periculum horridi ed ignoti maris, Asia aut Africa aut Italia relictæ, Germaniam peteret, informem terris, asperam cœlo, tristem cultu aspectu-que, nisi si patria sit? Celebrant carminibus antiquis, quod unum apud illos memoriæ et annalium genus est, Tuisconem deum Terra editum, et filium Mannum, originem gentis conditoresque. Manno tres filios assignant, e quorum nominibus proximi Oceano Ingævones, medii Hermiones, ceteri Istævones vocentur⁵). Quidam autem, licentia vetustatis, plures deo ortos pluresque gentis appellationes, Marsos, Gambrivios, Suevos, Vandalos affirmant, eaque vera et antiqua nomina⁶). Ceterum Germaniæ vocabulum recens et nuper additum, quoniam, qui primi Rhenum transgressi Gallos expulerint, ut num Tungri, tunc Germani vocati sint⁷). Ita nationis nomen, non gentis, evaluisse paulatim, ut omnes primum a victore ob metum, mox a se ipsis, invento nomine Germani vocarentur⁸).

III.

fuisse apud eos et Herculem memorant, primumque omnium virorum fortium ituri in proelia canunt. Sunt illis hæc quoque carmina, quorum relatu, quem bari-um vocant, accendunt animos, futuræque pugnæ fortunam ipso cantu augurantur. Terrent enim trepidant-ve, prout sonuit acies; nec tam voces illæ, quam vir-

κατὰ τὴν τῆς στρατιᾶς αἰεὶ γενομένην βοήν· οὐδὲ φωνὴ μᾶλλον ἐκείνη, ἢ ἀρετῆς⁴) συνήχησις καὶ συναυλία νομίζεται. Ἐπιτηδεύεται δὲ μάλιστα τραχύς τις ἦχος καὶ ἀνάκλαστος θροῦς, τῶν ἀσπίδων προσαγομένων τῷ στόματι, ἐν ᾗ φωνὴ πυκνοτέρα καὶ βαρυτέρα γίγνηται τῇ ἀντιτυπία. Καὶ Ὀδυσσεὰ δέ τινες⁵) οἶονται κατὰ τὴν μακρὰν ἐκείνην καὶ μυθώδη πλάνην εἰς τὸν Ὠκεανὸν τοῦτον⁶) παρεξενεχθέντα εἰς τὴν τῆς Γερμανίας χώραν προσχεῖν, καὶ Ἀσκιπύργιον⁷), ἄχρι τοῦ νῦν ἐπὶ ταῖς ὄχθαις τοῦ Ῥήνου οἰκούμενον, ὑπ' ἐκείνου κτισθῆναί τε καὶ κληθῆναι. Ἔτι δὲ καὶ βωμὸν ὑπ' Ὀδυσσεως⁸) καθιερωμένον, ὃ τοῦ πατρὸς Λαέρτου τοῦνομα προσγέγραπται, ἐν τῷ αὐτῷ ποτε τόπῳ ἀνευρεθέντα, καὶ ἄλλα δέ τινα μνημεῖα καὶ τάφους ἑλληνικὰ φέροντα γράμματα⁹) ἐπὶ τοῖς τῆς Γερμανίας καὶ Ραιτίας ὁρίοις εἰς ἡμᾶς διαμένειν· ἃ γε οὐτ' ἀποδείξεισι βεβαιῶσαι, οὔτε μὴν ἀπελέγξαι βούλομαι· ἕκαστος δ' ἐκ τῆς ἑαυτοῦ διανοίας πιστευέτω ἢ ἀπιστεῖτω.

Δ'.

Αὐτὸς ἐκείνων τῇ γνώμῃ προστίθεμαι, οἱ τοὺς τῆς Γερμανίας λαοὺς ταῖς πρὸς ἕτερα γένη ἐπιγαμίαις ἥκιστα νενοθεῦσθαι, αὐτοφυεῖς δὲ καὶ ἄκρατον καὶ πάνθ' ἑαυτῷ ὅμοιον πεφυκέναι γένος ἡγοῦνται. Ὅθεν καὶ ἡ τῶν σωμάτων ἕξις, καὶ περ τοσοῦτοις οὔσι τὸν ἀριθμὸν, ἡ αὐτὴ πᾶσιν· ὀφθαλμοὶ χαροποὶ καὶ γλαυκοί, κόμη πυρρὰ, σώματα εὐμήκη καὶ εἰς ἔφοδον μόνον εὐτονα,¹) πρὸς δὲ πόνους καὶ ἔργα οὐ καρτερικὰ τὰ αὐτά. Δίψαν δὲ καὶ θάλλπος ἥκιστα πεφυκότες φέρειν, φύχει καὶ ἀσιτία ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἢ τῆς χώρας ἐνεισισμένοι εἰσὶ²),

Ε'.

Ἡ δὲ χώρα, εἶπου καὶ διαλλάττει τῇ ὄψει, καθόλου γεμὴν ἢ ὕλαις πέφρικεν,¹) ἢ ἔλεσι διείληπται, ὑγροτέρα μὲν πρὸς Γαλλίαν, ἀνεμωδεστέρα δὲ πρὸς Νωρικὸν οὔσα καὶ Παννο-

tutis⁴) concentus videtur. Affectatur, præcipue asperitas soni et fractum murmur, objectis ad os scutis, quo plenior et gravior vox percussu intumescat. Ceterum et Ulixem quidam opinantur, longo illo et fabuloso errore in hunc Oceanum delatum, adisse Germaniæ terras, Asciburgiumque, quod in ripa Rheni situm hodieque incolitur, ab illo constitutum nominatumque Ἀσκιπύργιον; aram quin etiam Ulixi consecratam, adiecto Laertæ patris nomine, eodem loco olim repertam, monumentaque et tumulos quosdam, Græcis literis inscriptos, in confinio Germaniæ Rætiæque adhuc exstare, quæ neque confirmare argumentis, neque refellere in animo est: ex ingenio suo quisque demat vel addat fidem.

IV.

Ipse eorum opinionibus accedo, qui Germaniæ populos nullis aliarum nationum connubiis infectos, propriam et sinceram et tantum sui similem gentem existisse arbitrantur. Unde habitus quoque corporum, quamquam in tanto hominum numero, idem omnibus, truces et cærulei oculi, rutilæ comæ, magna corpora et tantum ad impetum valida. Laboris atque operum non eadem patientia: minimeque sitim æstumque tolerare, frigora atque inedia cœlo solove assueverunt.

V.

Terra, etsi aliquanto specie differt, in universum tamen aut silvis horrida, aut paludibus fœda: humidior qua Callias, ventosior qua Noricum ac Panoniam aspi-

νίαν. Σιτηρῶν μὲν εὐφορος,²⁾ δένδρων δὲ καρπίμων οὐ δεκτική, βοσκημάτων πλουσία, ἀλλὰ τῶν πλείστων μικροφυῶν. Οὐδὲ τοῖς βουκολίοις τὸ εὐτραφὲς καὶ ὁ τοῦ μετώπου πρόσεστι κόσμος· ἀριθμῷ μᾶλλον χαίρουσι· καὶ οὗτος αὐτοῖς μόνος καὶ ἡδιστος πλοῦτός ἐστι. Χρυσὸν δὲ καὶ ἄργυρον οὐκ οἶδ' εἰ ἔλεω αὐτοῖς οἱ θεοὶ μᾶλλον ἢ χαλεπαίνοντες ἀπηνῆναντο. Ὅμως δ' οὐκ ἂν ἔγωγ' ἰσχυριταίμην μηδεμίαν τῆς γερμανικῆς χώρας διαφυῇν χρυσὸν φέρειν ἢ ἄργυρον· τίς γὰρ αὐτὴν διηρεύνησε; Περὶ δὲ κτῆσιν καὶ χρῆσιν αὐτῶν οὐχ ὁμοίως ἡμῖν ἐπτόνεται. Ἔστι γὰρ ὁρᾶν παρ' ἐκείνοις ἀργυρᾶ σκευή, ἃ τοῖς πρέσβεσιν αὐτῶν ἐδωρήθη καὶ ἡγεμόσιν, εἰς οὕτως εὐτελῇ ἦκοντα χρεῖαν, ὥσπερ τὰ ἐκ πηλοῦ πλαστουργούμενα· καὶ τοι γ' οἱ ἐγγὺς ἡμῶν οἰκοῦντες τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον ἐν τιμῇ διὰ τὴν ἐμπορίαν ἔχουσι καὶ τινας τῶν παρ' ἡμῖν νομισμάτων τύπους γινώσκουσί τε καὶ ἐκλέγονται· οἱ δὲ τὰ ἐνδότερα τῆς χώρας νεμόμενοι, ἀπλοῖκωτέροις καὶ ἀρχαῖκωτέροις ἤθεσι χρώμενοι, τὰ ἀγώγιμα διαμεΐβουσι. Νόμισμα δ' ἀποδέχονται τὸ παλαιὸν καὶ πολλοῦ σφισι γινώριμον, τὸ πριονωτὸν καὶ ἐνάρματον· καὶ τὸν ἄργυρον μᾶλλον ἢ τὸν χρυσὸν διώκουσιν, οὐ περιπαθεία τινὶ τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ὅτι εὐχερεστέρα τῶν ἀργυρῶν νομισμάτων ἡ χρήσις τοῖς σύμμικτα καὶ εὐτελῇ ἐμπολῶσιν.

Γ'.

Οὐκ εὐποροῦσι δ' οὐδὲ σιδήρου, ὥς ἐστίν ἐκ τοῦ τῶν ὀπλων¹⁾ εἶδους εἰκάσαι· πάνυ γὰρ ὀλίγοι ξίφεσι χρῶνται ἢ λόγχαις μεΐζουσιν, ἀλλὰ διβολίας τινάς, φραμέας²⁾ τῇ αὐτῶν φωνῇ καλουμένας, στενῷ καὶ βραχεῖ σιδήρῳ ἐστομωμένας διὰ χειρὸς ἔχουσιν. Οὕτω δ' ὀξεῖς καὶ εἰς χρῆσιν εἰσι δεξιοί, ὥστε τῷ αὐτῷ ὀπλῳ κατὰ τὴν αἰὶ χρεῖαν ἐκ τοῦ συνεγγυς καὶ πόρρωθεν μάχονται. Καὶ ὁ ἱππεὺς δὲ ἱκανῶς ἀσπίδι καὶ δορατίῳ ἐσκεύασται· οἱ δὲ πεζοὶ καὶ βέλη ἀφιᾶσι πλείω εἰς ἕκαστος, καὶ πορρωτάτω ἐξακοντίζουσι γυ-

cit; satis ferax, frugiferarum arborum impatiens, pecorum secunda, sed plerumque improcera. Ne armentis quidem suus honor aut gloria frontis: numero gaudent; æque solæ et gratissimæ opes sunt. Argentum et aurum propitii an irati dii negaverint, dubito. Nec tamen affirmaverim nullam Germaniæ venam argentum aurumve gignere. Quis enim scrutatus est? Possessione et usu haud perinde afficiuntur. Est videre apud illos argentea vasa, legatis et principibus eorum muneri data, non in alia vilitate, quam quæ humo finguntur; quamquam proximi ob usum commerciorum aurum et argentum in pretio habent formasque quasdam nostræ pecuniæ agnoscunt atque eligunt: interiores simplicius et antiquius permutatōne mercium utuntur. Pecuniam probant veterem et diu notam, serratos bigatosque. Argentum quoque magis quam aurum sequuntur, nulla affectione animi, sed quia numerus argenteorum facilior usui est promiscua ac vilia mercantibus.

VI.

Ne ferrum quidem superest, sicut ex genere telorum colligitur. Rari gladiis aut majoribus lanceis utuntur. Hastas, vel ipsorum vocabulo *frameas* gerunt angusto et brevi ferro, sed ita acri et ad usum habili, ut eodem telo, prout ratio poscit, vel cominus vel eminus pugnent. Et eques quidem scuto frameaque contentus est: pedites et missilia spargunt, plura singuli, atque in immensum vibrant, nudi aut sagulo leves. Nulla cultus jactatio: scuta tantum lectissimis coloribus distinguunt.

μνοί, ἢ κοῦφον ἐπιπορπώμενοι σάγον. Οὐδεμίαν κόσμον ἐπὶ
 δειξίς· μόνας τὰς ἀσπίδας ἐκπρεπέσι χρώμασι διανήθουσιν.
 Ὀλίγοι θώρακοφοροῦσιν, ὀλίγιστοι δὲ κράνεσι καὶ κυναῖς⁶⁾
 ἐσκευασμένοι εἰσιν. Οἱ δ' ἵπποι αὐτοῖς οὔτε εἶδει οὔτε ποδω-
 κείᾳ διαφέρουσιν⁷⁾. ἀλλ' οὐδὲ συχνὰς περιαγωγὰς, ὥς ἡμῖν
 ἔθος, ποιεῖσθαι διδάσκονται· ἐπ' εὐθείας δὲ ἡ καμπῇ μιᾶ
 ἄγουσιν ἐπὶ δεξιᾷ, οὕτω κυκλούμενοι, ὥστε μηδένα ὕστερον
 λείπεσθαι⁸⁾.

Καθόλου μὲν κρίνουντι τὸ πεζὸν αὐτῶν ἐπικρατέστερον,
 καὶ τούτῳ ἀναμεμιγμένοι ἵππομαχοῦσιν,⁹⁾ ἐπιτηδείας οὔσης
 πρὸς ἵππομαχίαν τῆς τῶν πεζῶν ποδωκείας, οὗς ἐξ ἀπάν-
 των τῶν νέων ἐπιλεξάμενοι προτάττειν εἰώθασι τῆς παρεμ-
 βολῆς. Ὡρισται δὲ καὶ ὁ ἀριθμὸς· ἑκατὸν γὰρ ἐξ ἐκάστου
 δήμου παραγίγνονται καὶ τοῦτ' αὐτὸ ἑκατονταδῖται¹⁰⁾ πρὸς
 τῶν οἰκείων ἀκούουσιν, ὃ πρὶν ἀριθμὸν ἐδήλου, τούτου· νῦν
 εἰς ἐπωνυμίαν καὶ τιμὴν μετενηνεγμένου. Συντάττεται δ' ἡ
 παρεμβολή κατ' ἐμβόλους· ὑποχωρῆται δ' ἐν μάχῃ, εἴ τις γε
 μέλλει μεταβαλὼν αὐτοῖς ἐγκείμεσθαι, εὐβουλίας οὐ δειλίας
 δεῖγμα ποιοῦνται. Τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, καὶ ἀκρίτου ἔτι
 τῆς μάχης οὔσης, ἀναιροῦνται. Τὴν δ' ἀσπίδα καταλιπεῖν
 αἰσχιστον αὐτοῖς δοκεῖ, οὐδὲ θέμις τῷ ἀτίμῳ ἢ ἱεροῖς πα-
 ρεῖναι, ἢ εἰς σύνοδον παρίεναι· πολλοὶ δὲ τῆς μάχης περιγε-
 νόμενοι ἀγχόνην τὴν ἀτιμίαν κατέλυσαν.

Ζ'.

Τοὺς μὲν βασιλεῖς ἀπὸ γένους, τοὺς δὲ στρατηγούς ἀπ'
 ἀρετῆς αἰροῦνται. Οὔτε δ' οἱ βασιλεῖς ἀορίστῳ καὶ ἀπολύτῳ
 τῇ ἀρχῇ χρῶνται, καὶ οἱ στρατηγοὶ παραδείγματι μᾶλλον
 ἢ δυνάμει, εἰ δξεῖς εἰσιν, εἰ περίβλεπτοι, εἰ τῆς τάξεως
 προάγουσι, θαυμαζόμενοι ἄρχουσιν. Ἄλλως δὲ οὔτε κολά-
 ζειν, οὔτε δεῖν, οὔτε μαστιγοῦν τινα ἔξεστι πλὴν εἰ μὴ τοῖς
 ἱερεῦσι· καὶ τοῦτο οὐ τιμωρίας λόγῳ, οὔτε κελεύσματι ἄρ-
 χοντος, ἀλλ' ὥσπερ προστάττοντος τοῦ θεοῦ, ὃν τοῖς πολε-

Paucis loricae: vix uni alterive cassis aut galea. Equi non forma, non velocitate conspicui sed nec variare gyros in morem nostrum docentur: in rectum aut uno flexu dextros agunt, ita coniuncto orbe, ut nemo posterior sit.

In universum aestimanti plus penes peditem roboris; eoque mixti praeliantur, apta et congruente ad equestrem pugnam velocitate peditum, quos ex omni iuventute delectos ante aciem locant. Definitur et numerus: centeni ex singulis pagis sunt, idque ipsum inter suos vocantur, et quod primo numerus fuit, iam nomen et honor est. Acies per cuneos componitur. Cedere loco, dummodo rursus intes, consilii quam formidinis arbitrantur. Corpora suorum etiam in dubiis praeliis referunt. Scutum reliquisse, praecipuum flagitium, nec aut sacris adesse aut concilium inire ignominioso fas; multique superstites bellorum infamiam laqueo finierunt.

VII.

Reges ex nobilitate, Duces ex virtute sumunt. Nec Regibus infinita aut libera potestas; et Duces exemplo potius, quam imperio, si prompti, si conspicui, si ante aciem agant, admiratione praesunt. Ceterum neque animadvertere, neque vincere, ne verberare quidem, nisi Sacerdotibus permissum: non quasi in poenam, nec Ducis iussu, sed velut Deo imperante, quem adesse bellantibus credunt; effigiesque et signa quaedam, detracta

μοῦσι παρεῖναι πιστεύουσιν. Εἰκόνας δὲ καὶ σημεῖά τινα²) τῶν ἁλσῶν ἐκκομίζοντες φέρουσιν εἰς τὴν μάχην. Ὁ δὲ πρὸς ἄλκην μάλιστα διεγείρει, οὐ γὰρ τύχη, οὐτ' αὐτόματος ἀνδρῶν συναθροισμὸς συνέστησεν ἱλὴν ἢ ἔμβολον, ἀλλ' οἴκοι καὶ συγγένειαι. Τὰ τῆς καρτερίας ἐχέγγυα κεῖται αὐτοῖς ἐγγύς, ὅθεν τῶν γαμετῶν ὁ ὀλολυγμὸς καὶ ὁ κλαυθμυρισμὸς τῶν νηπίων ἀκούεται. Οὗτοι ἐκάστῳ αἰδοιότατοι μάρτυρες, οὗτοι μέγιστοι ἐπαινέται. Πρὸς τὰς μητέρας, πρὸς τὰς συζύγους τὰ τραύματα φέρουσιν· ἐκεῖναι δ' οὐτ' ἀριθμεῖν οὔτε διασκοπεῖν τὰς πληγὰς καὶ θεραπεύειν ὀκνοῦσι· σιτία δὲ καὶ παρορμήματα τοῖς μαχομένοις παρέχουσι³).

Η'.

Μνημονεύεται παρατάξεις τινὰς ἐγκλινάσας ἤδη καὶ σφαλλομένας ἀποκατασταθῆναι πάλιν ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἐγκειμένων ταῖς παρακλήσεσι, τὰ στήθη προβαλλομένων καὶ ἐγγύς δεικνυσῶν τὴν αἰχμαλωσίαν, ἣν πολλῷ δυσφορωτέραν ἐν τοῖς θηλυγενέσι τῶν οἰκείων ἡγοῦνται¹). ὥστε πίστοτέρας παραμένειν τὰς τῶν πόλεων διανοίας, αἷς καὶ παρθένους εὐγενεῖς ἐν τοῖς ἡμέροις παρασχεῖν προσταχθεῖν. Ἐτι δὲ καὶ θεῖόν τι αὐταῖς καὶ προνοητικὸν ἐνυπάρχειν οἶονται· διὸ οὔτε τὰ βουλευμάτα αὐτῶν ἐκφραυλίζουσιν, οὔτε τὰς προφητικὰς ἀποκρίσεις ἐν ἀλογίᾳ ποιοῦνται. Εἶδομεν οὖν ἐπὶ θεοῦ Οὐεσπασιανοῦ Οὐελήδαν ὑπὸ πολλῶν καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐν μοίρᾳ ἀγομένην θεοῦ· ἀλλὰ καὶ πάλαι τὴν Αὐρινίαν καὶ ἄλλας οὐκ ὀλίγας ἐσέβοντο οὐ δῆτινι κολακείᾳ, οὐδ' ὥσπερ ἀποθεοῦντες αὐτάς.

Θ'.

Θεῶν πάντων τὸν Ἑρμῆν¹) μάλιστα θεραπεύουσιν, ᾧ ἐν ἡμέραις τακταῖς καὶ ἀνθρωποθυτεῖν²) θεμιτὸν ἡγοῦνται. Ἡρακλέα δὲ καὶ Ἀρην ἱερεῖοις οὐκ ἀπειρημένοις ἱλάσκονται³). Μοῖρα δέ τις τῶν Σουήδων καὶ Ἰσιδι θύει. Ὅθεν δ' ἡ αἰτία τῆς ὀθνεῖας ταύτης ἱερουργίας καὶ ἀρχῆς, οὐχ ἰκα-

lucis, in prælium ferunt. Quodque præcipuum fortitudinis incitamentum est, non casus nec fortuita conglobatio turmam aut cuneum facit, sed familiæ et propinquitates. et in proximo pignora, unde feminarum ululatus audiri, unde vagitus infantium. hi cuique sanctissimi testes, hi maximi laudatores. ad matres, ad coniuges vulnera ferunt; nec illæ numerare, aut exigere plagas pavent. cibosque et hortamina pugnantibus gestant.

VIII.

Memoriæ proditur, quasdam acies, inclinatas iam et labantes, a feminis restitutas constantia precum et obiectu pectorum, et monstrata comminus captivitate, quam longe impatientius feminarum suarum nomine timent, adeo ut efficacius obligentur animi civitatum, quibus inter obsides puellæ quoque nobiles imperantur. Inesse quin etiam sanctum aliquid et providum putant: nec aut consilia earum aspernantur, aut responsa negligunt. Vidimus sub divo Vespasiano Veledam diu apud plebsque Numinis loco habitam. Sed et olim Auriniam et complures alias venerati sunt, non adulatione, nec tamquam facerent Deas.

IX.

Deorum maxime Mercurium colunt, cui certis diebus humanis quoque hostiis litare fas habent. Herculem ac Martem concessis animalibus placant: pars Suevorum et Isidi sacrificat. Unde causa et origo peregrino sacro, parum comperi, nisi quod signum ipsum, in modum li-

νῶς πέπυσμαι, πλὴν ὅτι αὐτὴ ἡ εἰκὼν, τρόπον νεῶς λιθυρίδος πεποιημένη, διὰ θαλάσσης κεκομίσθαι ἐμφαίνει τὸ θρησκευμα⁴). "Αλλως δὲ τοίχοις περιλαμβάνεσθαι τοὺς θεούς, ἢ πρὸς ἀνθρωπείαν τινα ὄψιν εἰδοποιεῖσθαι, οὐ πρὸς τοῦ μεγάλειου τῶν οὐρανίων εἶναι ὑπολαμβάνουσιν. "Αλση καὶ νέμη ἀφροσιῦσι καὶ θεῶν ὀνόμασι τὸ ἀπρόσιτον ἐκεῖνο καλοῦσι καὶ ἄδυτον, ὃ νῶ μόνον ὀρῶντες σέβονται⁶).

Ι'.

Οἰωνῶν καὶ κλήρων, εἴπέρ τινες καὶ ἄλλοι, λόγον ποιοῦνται¹). Τὸ δὲ τῶν κλήρων ἔθος ἀπλοῦν. Ῥάβδον γὰρ καρπίμου δένδρου ἀποτμηθεῖσαν καταμερίζουσιν εἰς σκυτάλια (κλήρους) καὶ ταῦτα σημείοις τισὶ διακρίναντες, ἐπ' ἐσθῆτος λευκῆς σκενδαννῶσιν εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχεν²). Εἴτα, εἰ μὲν δημοσίᾳ βουλευόνται, ὁ τῆς πόλεως ἱερεὺς, εἰ δὲ ἰδίᾳ, αὐτὸς ὁ τοῦ οἴκου πατὴρ ἐπιθειάσας καὶ εἰς οὐρανὸν ἀναβλέπων τρεῖς τῶν κλήρων ἀναιρεῖται, ἓνα ἐκάστοτε, καὶ τοὺς ἀνηρημένους κατὰ τὸ προεγκεχαραγμένον σημεῖον διερμηνεύει. Εἰ μὲν οὖν τὸ πρᾶγμα ἀπείρηται, οὐδεμία ἔτι περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ γίγνεται συμβουλία· εἰδ' ἐπιτέτραπται, προσδεῖται ἔτι καὶ τῆς ἀπὸ τῶν οἰωνισμάτων πίστεως. Τοῦτο μὲν δὴ κακεῖ γνωστὸν, τὰς τῶν ὀρνίθων φθογγὰς καὶ πτήσεις ἐξερευνᾶν ἰδίον δὲ τοῦ γένους καὶ ταῖς τῶν ἵππων προαισθήσεσι καὶ προσημασίαις χρῆσθαι. Δημοσίᾳ οὖν οὗτοι ἐν ταῖς αὐταῖς νέμεσι καὶ ἄλλοις τρέφονται κατάλευκοι καὶ ἀνθρωπείου ἄθικτοι ἔργου, οἷς ὅτε ἱερεὺς καὶ ὁ βασιλεὺς, ἢ ὁ τῆς πόλεως προὔχων, τῶ ἱερῶ ὑπεξευγμένοις ἄρματι συνεπόμενοι τὸν χρώμαδον καὶ τὸ φρύαγμα σκοποῦσιν. Οὐδεμιᾶ δ' ἄλλη μαντεία μᾶλλον ἢ ταύτῃ πιστεύουσιν, οὐχ ὅτι οἱ ἐκ τοῦ ὄχλου ἄλλ' οὐδ' οἱ δυνάμει προὔχοντες καὶ οἱ ἱερατεύοντες· ἑαυτοὺς μὲν γὰρ θεράποντας τῶν θεῶν, ἐκείνους δὲ συνίστορας αὐτοῖς ὑπολαμβάνουσι. Καὶ ἄλλη δὲ τις αὐτοῖς ἐστὶ μαντικὴ ἔρευνα, ἢ

burnæ figuratum docet advectam religionem. Ceterum nec cohibere parietibus Deos, neque in ullam humani oris speciem assimilare, ex magnitudine cœlestium arbitrantur. Iucos ac nemora consecrant, Deorumque nominibus appellant secretum illud, quod sola reverentia vident.

X.

Auspicia, sortesque, ut qui maxime, observant. Sortium consuetudo simplex virgam, frugiferæ arbori decisam, in surculos amputant, eosque, notis quibusdam discretos, super candidam vestem temere ac fortuito spargunt. mox, si publice consulatur, Sacerdos civitatis, sin privatim, ipse pater familiæ, precatus Deos, cœlumque suspiciens, ter singulos tollit, sublatis secundum impressam ante notam, interpretatur. Si prohibuerunt, nulla de eadem re in eundem diem consultatio; sin permissum, auspiciorum adhuc fides exigitur. Et illud quidem etiam hic notum, avium voces volatusque interrogare: proprium gentis, equorum quoque præsagia ac monitus experiri. publice aluntur iisdem nemoribus ac lucis candidi, et nullo mortali opere contacti: quos pressos sacro curru Sacerdos, ac Rex, vel Princeps civitatis, comitantur, hinnitusque ac fremitus observant. Nec ulli auspicio maior fides, non solum apud plebem, sed apud procures, apud Sacerdotes: se enim ministros Deorum, illos conscios putant. Est et alia observatio auspiciorum, qua gravium bellorum eventus explorant. Eius gentis, cum qua bellum est, captivum, quoquo modo interceptum, cum electo popularium suorum, patriis quemque armis, commitunt victoria huius vel illius pro præiudicio accipitur.

τῶν δεινῶν πολέμων τὰς ἀποδόσεις τεκμηριοῦνται· τοῦ γὰρ ἔθνους, ᾧ πολεμοῦσιν, ἄνδρα τινὰ τρόπον ὥτινιοῦν ζωγρηθέντα καὶ τινὰ τῶν οἰκείων ἐπίλεκτον, κατὰ τὰ πάτρια ὥπλισμένον ἐκάτερον, ἀλλήλοις συμβάλλουσι, τὴν δὲ τοῦ ἐτέρου αὐτῶν νίκην οἷον πρόρρησιν τῆς τοῦ πολέμου ποιοῦνται κρίσεως.

ΙΑ΄.

Περὶ μὲν τῶν μικρῶν οἱ προὔχοντες βουλευόμενοι, περὶ δὲ τῶν μεγάλων ἅπαντες· οὕτω γεμὴν, ὥστε κακείνα, ὧν ἡ κρίσις παρὰ τοῖς πολλοῖς, ὑπὸ τῶν προύχόντων προανακρίνεται¹). Συνέρχονται δέ, εἰμὴ τι τυχαῖον καὶ αἰφνίδιον συμβαίη, ἡμέραις τακταῖς, τῆς σελήνης ἀρχομένης ἢ πλειρομένης²). εἰς γὰρ τὸ πράσσειν αἰσιωτάτην ἡγοῦνται τὴν τοιαύτην ἀρχήν³). Οὐ λογιζόμενοι δὲ τὸν τῶν ἡμερῶν, ὥσπερ ἡμεῖς, ἀλλὰ τὸν τῶν νυκτῶν ἀριθμόν. Οὕτω συντίθενται πρὸς ἀλλήλους, οὕτως ἀλλήλοις (τὴν χρημάτων ἀπότισιν) ἐπαγγέλλουσιν. Ἡ νῦξ ἔοικε τὴν ἡμέραν ἐφέλκεσθαι⁴). Ἐκ δὲ τῆς ἐλευθερίας ἄτοπόν τι συμβαίνει τόδε· οὐ γὰρ ἅμα πάντες, οὐθ' ὥς ἐτάχθησαν συνέρχονται, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπιοῦσα καὶ ἡ τρίτη τῇ τῶν συνιόντων βραδυτῇ καταναλίσκεται. Ἐπὶ οὖν δόξῃ τῷ πλήθει, καθέζονται ἔνοπλοι⁵) καὶ σιγῇ διὰ τῶν ἱερέων ἐπιτάττεται, οἷς δὴ τότε καὶ τοῦ κολάζειν ἐξουσία δέδοται. Εἴθ' ὁ βασιλεὺς, ἢ τῶν ἀρχόντων τις, ὡς ἐτυχεν ἕκαστος ἡλικία προφέρων, ἢ εὐγενεία, ἢ τῇ ἀπὸ τῶν ὅπλων δόξῃ ἢ τῇ τοῦ λέγειν δεινότητι, ἀγορεύουσι, πείσαι μᾶλλον ἐξουσίαν ἔχοντες, ἢ τοῦ κελεύειν κύριοι ὄντες. Καὶ εἰ μὲν ἀπήρесе τὸ εἰσήγημα, θορύβῳ ἀποδοκιμάζουσιν· εἰδ' ἥρесе, τὰ δοράτια ἐπὶ τούτῳ συγκρούουσι· τιμωρίας γὰρ παρ' αὐτοῖς καταινέσεως τρόπος τὸ ὅπλοις ἐπισημαίνεσθαι.

ΙΒ΄.

Ἐξέσσι δὲ καὶ κατηγορῆσαί τινος ἐν συνόδῳ καὶ εἰς ἀγῶνα περὶ ψυχῆς καταστῆσαι¹). Αἱ δὲ κολάσεις πρὸς τὰ ἄμαρ-

XI.

De minoribus rebus Principes consultant; de maioribus omnes: ita tamen, ut ea quoque, quorum penes plebem arbitrium est, apud Principes pertractentur. Coeunt, nisi quid fortuitum et subitum inciderit, certis diebus, cum aut inchoatur luna, aut impletur; nam agendis rebus hoc auspicatissimum initium credunt. Nec dierum numerum, ut nos, sed noctium computant. Sic constituunt, sic condicunt: nox ducere diem videtur. Illud ex libertate vitium, quod non simul, nec ut iussi conveniunt, sed et alter et tertius dies cunctatione coeuntium absumitur. Ut turbæ placuit, considunt armati. Silentium per Sacerdotes, quibus tum et coercenti ius est, imperatur. Mox Rex, vel Princeps, prout ætas cuique, prout nobilitas, prout decus bellorum, prout facundia est, audiuntur, auctoritate suadendi magis, quam iubendi potestate. Si displicuit sententia, fremitu aspernantur; sin placuit, frameas concutiant. Honoratissimum assensus genus est armis laudare.

XII.

Licet apud concilium accusare quoque et discrimen capitis intendere. Distinctio poenarum ex delicto pro-

τήματα τάττονται. Τοὺς μὲν γὰρ προδότας καὶ αὐτομόλους βρόχῳ ἀναρτῶσιν ἀπὸ τῶν δένδρων, τοὺς δὲ ἀνάνδρους καὶ ἀπολέμους καὶ ἡσχυμένους τὸ σῶμα ἐν τέλμασι καὶ λίμναις βυθίζουσι, γέρρα ἐπιβρίπτουντες²). Τὸ δ' ἄλλοιόν τῆς κολάσεως ἐμφαίνειν βούλεται, ὅτι τὰ μὲν κακουργήματα καταφανῆ εἶναι δεῖ κολαζόμενα, τὰ δ' αἰσχρὰ συγκαλύπτεσθαι. Ἀλλὰ καὶ τοῖς κουφοτέροις ἀμαρτήμασι σύμμετρος ἐπιτίθεται ἡ ζημία· ἵππων γὰρ καὶ βοσκημάτων ἀριθμῷ οἱ ἀλόντες ζημιοῦνται³). Καὶ μέρος μὲν τῆς ἐπιβολῆς τῷ βασιλεῖ ἢ τῷ κοινῷ, μέρος δὲ αὐτῷ τῷ ὑπὲρ οὗ ἡ δίκη ἢ τοῖς πρὸς γένους αὐτῷ ἐκτίννυται⁴). Ἐν ταῖς αὐταῖς συνόδοις ἐκλέγονται καὶ οἱ ἄρχοντες οἱ κατὰ δήμους καὶ κώμας τὰ δίκαια νέμοντες. Ἐκάστῳ δὲ τούτων ἑκατὸν ἄνδρες ἐκ τοῦ λαοῦ συνέπονται σύμβουλοί τε καὶ δυνάμειος πάροχοι.

II'.

Οὐδὲν δ' οὔτε τῶν κοινῶν οὔτε τῶν ἰδίων χρηματίζουσι, πλὴν ἢ ἐν ὅπλοις. Οὐ μέντοι ἔθος ὀπλοφορεῖν, πρὶν ἂν τιν' ἢ πόλις χρῆσθαι ὅπλοις ἄξιον ὄντα γινῇ¹). Τότε δ' ἐν αὐτῇ τῇ συνόδῳ τῶν ἀρχόντων τις, ἢ πατήρ, ἢ ἀγχιστεὺς ἀσπίδι καὶ διβολίᾳ τὸν νεανίσκον κοσμεῖ. Ταῦτ' αὐτοῖς τήβεννα²), αὕτη ἐστὶ πρώτη τοῖς νέοις τιμὴ· πρὸ τούτου δὲ τοῦ οἴκου μέρος, οὐ τῆς πόλεως εἶναι νομίζονται. Γένους δ' ἐπιφάνεια ἢ ἔργα πατέρων μέγала τὸ τοῦ ἀρχοντος ἀξίωμα καὶ νεανίσκοις ἔτι προμνηστεύεται τοῖς υἱέσιν. Οὗτοι δὲ τοῖς ἄλλοις ἐταίροις ἡνδρωμένοις ἤδη καὶ δεδοκισμασμένοις συνέπονται· οὐδ' αἰσχύνῃ ἐν τοῖς ἀκολούθοις αὐτοὺς τεταγμένους ὀρᾶσθαι³), ἀλλὰ καὶ βαθμοὶ ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ εἰσίν, ἀπὸ γνώμης ἐκείνου κρινόμενοι, ᾧ δὴ ἔπονται. Ὡσπερ δὲ τοῖς ἀκολούθοις μεγάλη πρὸς ἀλλήλους γίγνεται ἄμιλλα, τίς τὰ πρῶτα παρὰ τῷ ἡγεμόνι φέρηται, οὕτω καὶ τοῖς ἡγεμόσι, τίς πλείστους τε καὶ κρατίστους κτήσεται ἀκολούθους⁴)· τοῦτο γὰρ αὐτοῖς δόξα, τοῦτο δύναμις, μέγала

ditores el transfugas arboribus suspendunt: ignavos et imbelles et corpore infames cœno ac palude, iniecta insuper, crate, mergunt. Diversitas supplicii illuc respicit, tamquam scelera ostendi oporteat, dum puniuntur, flagitia abscondi. Sed et levioribus delictis pro modo pœna: eqnorum pecorumque numero convicti multantur: pars multæ Regi, vel civitati, pars ipsi, qui vindicatur, vel propinquis eius exsolvitur. Eliguntur in iisdem conciliis et Principes, qui iura per pagos vicosque reddunt. Centeni singulis ex plebe comites, consilium simul et auctoritas, assunt.

XIII.

Nihit autem neque publicæ neque privatæ rei nisi armati agunt. Sed arma sumere non ante cuiquam moris, quam civitas suffecturum probaverit. Tum in ipso concilio, vel Principum aliquis, vel pater, vel propinquus, scuto frameaque iuvenem ornant. hæc apud illos toga, hic primus iuventæ honor: ante hoc domus pars vindetur, mox Reipublicæ. Insignis nobilitas, aut magna patrum merita, Principis dignationem etiam adolescentulis assignant: ceteris robustioribus ac iam pridem probatis aggregantur; nec rubor, inter comites aspici. Gradus quin etiam et ipse comitatus habet, iudicio eius, quem sectantur: magnaue et comitum æmulatio, quibus primus apud Principem suum locus: et Principum, cui plurimi et acerrimi comites. Hæc dignitas, hæ vires, magno semper electorum iuvenum globo circumdari, in pace decus, in bello præsidium. Nec solum in sua gente cuique, sed apud finitimas quoque civitates id nomen,

αἰ νέων λογάδων ὁμίλῳ περιστοιχίζεσθαι, ὃ κόσμος μὲν ἐν εἰρήνῃ, ἐν δὲ πολέμῳ φρουρά. Οὐ μόνον δ' ἐν τοῖς ὁμοφύλοις ἐκάστω, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ὁμόροις δόξαν καὶ κλέος τοῦτο παρέχεται, εἴ τις ἀκολουθία ὅτι πλείστη τε καὶ κρατίστη προέχοι· πρεσβείαις τε γὰρ παρ' αὐτῶν πεμπομέναις τιμῶνται, καὶ δώροις κοσμοῦνται, καὶ πολέμους μόνῃ τῇ φήμῃ τὰ πολλὰ καταλύουσιν.

ΙΑ'.

Εἰ δ' ἐς μάχην ποτὲ παρατάξαιντο, αἰσχρὸν μὲν τῷ ἡγεμόνι ἀρετῇ ἡττώμενον φαίνεσθαι, αἰσχρὸν δὲ τοῖς ἀκολουθοῖς τῆς τοῦ ἡγεμόνος ἀρετῆς ἀπολείπεσθαι. Ἀλλὰ καὶ ἀτιμίαν διὰ παντὸς τοῦ βίου καὶ δυσφημίαν τίττει, εἰς τις τῷ ἑαυτοῦ ἡγεμόνι ἐπίβιος τῆς μάχης ἀποχωρήσειεν. Ἐκείνου προμαχεῖν, ἐκείνον τηρεῖν καὶ εἰς τὴν ἐκείνου δόξαν τὰ ἑαυτοῦ ἕκαστον ἀναφέρειν ἀνδραγαθήματα ἱερώτατον αὐτοῖς ἐστὶν ὄφλημα. Οἱ μὲν ἡγεμόνες τῆς νίκης, οἱ δ' ἀκόλουθοι τοῦ ἡγεμόνος ἔνεκα μάχονται. Εἰ δ' ἡ πόλις, ἐν ᾗ ἐγεννήθησαν, ἐν εἰρήνῃ μακρὰ καὶ ἡσυχία διαναρχᾷ, οἱ πλείστοι τῶν γνωρίμων νέων πρὸς τὰ πόλεμόν τινα τότε ἄγοντα ἔθνη αὐτόκλητοι παραγίγνονται· οὔτε γὰρ τὸ γένος ὅλως ἡσυχία χαίρει, αὐτοὶ τε ῥᾶον ἐν κινδύνοις λαμπρύνονται· οὐδ' ἂν ἄλλως τις πολυαρίθμῳ ἀκολουθία τὰ ἐπιτήδεια πορίσειεν ἢ ἀπὸ βίας τε καὶ πολέμου. Παρὰ γὰρ τῆς τοῦ ἡγεμόνος ἐλευθεριότητος τόν τε πολεμικὸν ἐκείνον ἵππον καὶ τὴν αἰμοδοφῇ καὶ νικηφόρον ἐκείνην διβολίαν δικαιοῦσι λαμβάνειν. Θοῶναι δὲ καὶ συνδείπνια ἀκατάσκευα μὲν, ἀλλ' ἀφθόνως παρεσκευασμένα, ἀντὶ μισθοῦ αὐτοῖς χορηγεῖται¹⁾. ἀφορμὴν δὲ πολυδωρίας ἐκ πολέμου κτῶνται καὶ ἀρπαγῆς²⁾. Οὐδ' ἂν αὐτοὺς οὕτω ῥαδίως πείσαις τὴν γῆν ἀροῦν ἢ τὴν τῶν καρπῶν ἀπεκδέχεσθαι ὥραν, ὥς τοὺς πολεμίους προκαλεῖσθαι εἰς μάχην καὶ τραύματα ἐν ὅπλοις ἀποκερδαίνειν. Ἀλλὰ καὶ ῥάθυμον

ea gloria est, si numero ac virtute comitatus emineat: expetuntur enim legationibus et muneribus ornantur et ipsa plerumque fama bella profligant.

XIV.

Cum ventum in aciem, turpe Principi virtute vinci, turpe comitatus virtutem Principis non adæquare. Iam vero infame in omnem vitam ac probrosum superstitem Principi suo ex acie secessisse. Illum defendere, tueri, sua quoque fortia facta gloriæ eius assignare, præcipuum sacramentum est. Principes pro victoria pugnant, comites pro principe. Si sivitas, in qua orti sunt, longa pace et otio torpeat, plerique nobilium adolescentium petunt ultro eas nationes, quæ tum bellum aliquod gerunt; quia et ingrata genti quies, et facilius inter ancipitia clarescunt, magnumque comitatum nonnisi vi belloque tueare. exigunt enim Principis sui liberalitate illum bellatorem equum, illam cruentam victricemque frameam. Nam epulæ, et, quamquam incompti, largi tamen adparatus pro stipendio cedunt. materia munificentiae per bella et raptus. Nec arare terram, aut expectare annum tam facile persuaseris, quam vocare hostes et vulnera mereri. pigrum quinimmo et iners videtur sudore acquirere, quod possis sanguine parare.

παρ' αὐτοῖς κρίνεται καὶ νωθὲς ἰδρῶτι κτᾶσθαι, ὃ ἂν τις αἵματι ἔχοι πορίζεσθαι³).

ΙΕ'.

Ὅποτε πολέμου σχολάζοιεν, βραχὺ μὲν τοῦ χρόνου ἐν θήραις, πλεῖον δ' ἐν ἀργίᾳ διάγουσιν, ὕπνω ἑαυτοὺς ἐπιδιδόντες καὶ βρώμασιν¹). Ὅσοι μὲν ἀνδρείοτατοί τε καὶ μαχιμώτατοι ἐν αὐτοῖς οὐδενὸς ἔργου ἐπιλαμβάνονται, ἀλλ' οἰκίας καὶ θεῶν ἐφροστίων καὶ ἀγρῶν ἐπιμέλεια γυναιξὶ καὶ πρεσβύταις καὶ τοῖς ἀσθενεστάτοις τῶν ἐν οἴκῳ ἐπιτέτραπται²). αὐτοὶ δ' ἄδρανοῦσι, θαυμαστὸν ὅσον διάφοροι ἑαυτῶν τὴν φύσιν δεικνύμενοι· ἐπειδὴ οἱ αὐτοὶ ἀσπάζονται τε τὴν ἀργίαν οὕτω καὶ δυσχεραίνουσιν. Ἔθος δ' ἐστὶ ταῖς πόλεσιν αὐτοκελεύστους καὶ κατ' ἄνδρα τῶν βοσκημάτων ἢ τῶν καρπῶν προσφέρειν τοῖς ἡγεμόσιν, ὃ δὴ τιμῆς χάριν γιγνόμενον καὶ ταῖς χρείαις αὐτῶν ὑπουργεῖ. Χαίρουσι δὲ μάλιστα τοῖς παρὰ τῶν ὁμορούντων ἔθνων δώροις, ἃ οὐ μόνον παρ' ἀνδρῶν τινων ἰδίᾳ, ἀλλὰ καὶ κοινῇ αὐτοῖς πέμπεται· ἵπποι λογάδες, ὅπλα εὐμεγέθη, φάλαρα καὶ στρεπτοί. Ἦδη δὲ καὶ χρήματα λαμβάνειν αὐτοὺς δεδιδάχαμεν⁴).

ΙΣ'.

Ὅτι ἄσθη τὰ τῶν Γερμανῶν οὐκ οἰκεῖ ἔθνη, ἀλλ' οὐδ' οἰκίας συνεχεῖς στέργει, ἱκανῶς ἔγνωσται¹). Χωρὶς γὰρ καὶ σποράδην οἰκοῦσιν, ὡς δὴ τινι πηγῇ, ἢ πεδίον ἢ νέμος που ἤρесе. Κώμας δ' ἰδρύουσιν οὐ κατὰ τὸ ἡμέτερον ἔθος, παραπηγνύντες τὰς οἰκοδομὰς καὶ ἀλλήλαις συνάπτοντες, ἀλλ' ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν κενῷ χώρῳ περιλαμβάνει, ἢ πυρὸς ἀλέξημα μηχανώμενος, ἢ τοῦ οἰκοδομεῖν ἀπειρία. Οὐδεμία δ' αὐτοῖς λίθων καὶ ξύλων τυκτῶν²) χρῆσις ἢ κεραμίδων· ὕλη δὲ χρῶνται ἀκατεργάστῃ, κόσμου ἀλογοῦντες καὶ τέρψεως. Μέρη τινὰ τῆς οἰκίας ἐπιμελέστερον χρίουσι πηλῷ οὕτω καθαρῷ καὶ στίλβοντι, ὥστε γραφαῖς εἰκέναι τὰ χρίσματα καὶ χρωμάτων ἐπαλοιφαῖς. Εἰώθασι δὲ καὶ σπῆ-

XV.

Quotiens bella non ineunt, uultum venatibus, plus per otium transigunt, dediti somno ciboque. Fortissimus quisque ac bellicosissimus nihil agens, delegata domus et Penatium et agrorum cura feminis senibusque et infirmissimo cuique ex familia: ipsi hebent, mira diversitate naturæ, cum iidem homines sic ament inertiam et oderint quietem. Mos est civitatibus, ultro ac viritim conferre Principibus vel armentorum, vel frugum, quod pro honore acceptum etiam necessitatibus subvenit. Gaudent præcipue finitimarum gentium donis, quæ non modo a singulis sed publice mittuntur, electi equi, magna arma, phaleræ torquesque. Iam et pecuniam accipere docuimus.

XVI.

Nullas Germanorum populis urbes habitari, satis notum est: ne pati quidem inter se iunctas sedes. Colunt discreti ac diversi, ut fons, ut campus, ut nemus placuit. Vicos locant non in nostrum morem, connexis et cohærentibus ædificiis: suam quisque domum spatio circumdat, sive adversus casus ignis remedium, sive inscitia ædificandi. Ne cæmentorum quidem apud illos aut tegularum usus: materia ad omnia utuntur informi et citra speciem aut delectationem. Quædam loca diligentius illiunt terra, ita pura ac splendente, ut picturam ac lineamenta colorum imitetur. Solent et subterraneos specus aperire, eosque multo insuper fimo onerant, suf-

λαία ὀρύττειν ὑπόγεια καὶ κόπρον αὐτοῖς πολλὴν ἐπιχεῖν, διαφυγὴν μὲν χειμῶνος, καρπῶν δὲ δοχεῖον τεχνώμενοι· κοιλώμασι γὰρ τοιούτοις τὴν δριμύτητα τοῦ ψύχους κολάζουσι, καὶ εἶποτ' ἐπέλθοι πολέμιος, τὰ μὲν προὔπτα δηροῦται, τὰ δ' ὑποκευθῇ καὶ κατορωρυγμένα ἢ παντάπασιν ἀγνοεῖται, ἢ λανθάνει δι' αὐτὸ τοῦτο, τὸ ζητεῖν αὐτὰ δεῖν.

ΙΖ'.

Ἐπίβλημα πᾶσιν ὁ σάγος πόρπη, ἣ χήτει ταύτης ἀκάνθη καθαπτόμενος· ἄλλως δὲ γυμνοὶ παρὰ τῇ ἐστίᾳ καὶ τῷ πυρὶ διημερεύουσιν. Οἱ πολυκτημονέστατοι τούτων ἐσθῆτι διαφέρουσιν, οὐκ εὐρυκόλπῳ καὶ χυτῇ, ὥσπερ οἱ Σαρμάται καὶ Πάρθοι, ἀλλὰ στενῇ καὶ τὸν τύπον ἐκάστου τῶν μελῶν ἐκφαινούσῃ. Ἀμπίσχονται δὲ καὶ θηρίων δοράς, οἱ μὲν παρὰ τῇ ὄχθῃ οἰκοῦντες ἀμελέστερον, οἱ δ' ἀπωτέρω περιεργότερον, ἅτε οὐδὲν δι' ἐμπορίας πρὸς κόσμον κομιζόμενοι²⁾. ἐκλεγόμενοι γὰρ τὰ θηρία, τὰς ἐξ αὐτῶν δοράς ποικίλλουσι, τμήματα δερμάτων τῶν ἐν τῷ ἔξῳ ὠκεανῷ καὶ τῇ ἀγνώστῳ θαλάττῃ τικτομένων ζώων σποράδην ἐνράπτοντες. Ἡ δὲ γυναικεία ἐσθῆς τῆς τῶν ἀνδρῶν οὐ διενήνοχε, πλὴν ὅτι αἱ γυναῖκες ὡς τὰ πολλὰ χιτῶνας λινοῦς περιβάλλονται, χρώματι ποικίλousai πορφυρῷ, καὶ τὰ ἄνω τῆς ἐσθῆτος οὐ χειριδοῦσιν, ἀλλὰ γυμνοὺς τοὺς βραχίονας καὶ τοὺς πῆχεις ἑῶσι· καὶ τοῦ στήθους δὲ τὰ παρὰ τοῖς βραχίοσιν ἀκάλυπτα μένει.

ΙΗ'.

Οὐ μὴν ἀλλ' ὁ γάμος ἀκριβῶς ἐκεῖ τηρεῖται καὶ οὐδὲν ἐστὶν ἐν τοῖς ἥθεσιν, ὃ ἂν μᾶλλον τις ἐπαινέσειε· σχεδὸν γὰρ μόνοι πάντων βαρβάρων μιᾷ στέργουσι γαμετῇ, πάνυ ὀλίγων ἐξαιρουμένων, οἱ οὐκ ἐς ἡδονήν, ἀλλ' ἐπιφανείας ἕνεκα παρακαλούμενοι πλείους συνάπτουσι γάμους²⁾. Προῖκα δ' οὐχ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί, ἀλλ' ὁ ἀνὴρ φέρει τῇ γυναικί. Πάρεισι δ' οἱ γονεῖς καὶ ἀγχιστεῖς καὶ τὰ δῶρα ἐξετάζουσιν, οὐχ οἷα πρὸς

fugium hiemi et receptaculum frugibus: quia rigorem frigorum eiusmodi locis molliunt: et, si quando hostis advenit, aperta populatur, abdita autem et defossa aut ignorantur, aut eo ipso fallunt, quod quærenda sunt.

XVII.

Tegumen omnibus sagum, fibula, aut, si desit, spina consertum: cetera intecti totos dies iuxta focum atque ignem agunt. Locupletissimi veste distinguuntur, non fluitante, sicut Sarmatæ ac Parthi, sed stricta et singulos artus exprimente. Gerunt et ferarum pelles, proximi ripæ negligenter, ultiores exquisitius, ut quibus nullus per commercia cultus. Eligunt feras et detracta velamina spargunt maculis pellibusque belluarum, quas exterior Oceanus atque ignotum mare gignit. Nec alius feminis quam viris habitus, nisi quod feminæ sæpius lineis amicibus velantur, eosque purpura variant, partemque vestitus superioris in manicas non extendunt, nudæ brachia ac lacertos; sed et proxima pars pectoris patet.

XVIII.

Quamquam severa illic matrimonia: nec ullam morum partem magis laudaveris. Nam prope soli barbarorum singulis uxoribus contenti sunt, exceptis admodum paucis, qui non libidine, sed ob nobilitatem, plurims nuptiis ambiuntur. Dotem non uxor marito, sed uxori maritus offert. Intersunt parentes et propinqui, ac munera non ad delicias muliebres quæsitæ, nec qui-

ἡδυπάθειαν γυναικίαν ἐστὶ χρήσιμα, οὐθ' οἷς ἂν κοσμοῖτο ἡ νεόνυμφος, ἀλλὰ βοῦς δύο καὶ ἵππον ἐγγάλινον καὶ ἀσπίδα σὺν διβολίᾳ καὶ ξίφει. Ἐπὶ τούτοις τοῖς ἔδνοις ἄγεται τὴν γυναῖκα, ἐκείνη δ' ὅπλοις τισὶ τὸν ἄνδρα ἀμείβεται. Τοῦτον δεσμὸν κράτιστον, ταῦτα μυστήρια ἱερὰ καὶ θεοὺς γαμηλίου νομίζουσιν. Ἵνα δὲ μὴ ἀλλότρια ἑαυτῆς ἡ γυνὴ τὰ πρὸς ἀλκὴν καὶ τοὺς ἐν πολέμῳ κινδύνους ἡγήται, τούτοις τοῖς ἐν ἀρχῇ τοῦ γάμου προσήμοις διδάσκεται, ὅτι πόνων καὶ κινδύνων κοινωνὸς ἦκει, ἐν τε εἰρήνῃ καὶ μάχῃ ταῦτά τῳ ἀνδρὶ ὑποστησόμενη τε καὶ τολμήσουσα· τοῦτο δὲ οἱ συζυγεῖς ἐμφαίνουσι βόες, τοῦθ' ὁ ἐσκευαμένος ἵππος, τοῦτο τὰ προσαγόμενα ὅπλα· ὅτι δεῖ αὐτὴν συμβιοῦν τε καὶ συναπόλλυσθαι, ὅτι λαμβάνει νῦν ἃ ἀθιγῇ καὶ ἄξια τοῖς παισὶ παραδοῦναι ὀφείλει, ἃ νυοὶ παραλήφονται καὶ ἀποδώσουσι τοῖς ἐγγόνοις⁴).

ΙΘ'.

Οὐκοῦν σωφροσύνη πεφρουρημέναι διάγουσιν, οὔτε θαυμάτων θελγῆτροις διαφθειρόμεναι, οὔτε συμποσίων ἐρεθισμοῖς¹). Τὰ κρύφια ἐπιστόλια ὑπ' ἀνδρῶν ὁμοίως καὶ γυναικῶν ἀγνοεῖται. Σπανιώτατα δ' ἐν οὕτω πολυαριθμῳ γένει αἱ μοιχεῖαι, ὧν ἐξ ἐτοίμου ἡ κόλασις καὶ τοῖς γαμέταις ἐρεῖται²). Τὴν γὰρ κόμην αὐτῆς ὁ ἀνὴρ ἀποκείρας ἐν ὅφει τῶν γίνεи προσηκόντων γεγυμνωμένην³) ἐξωθεῖ τῆς οἰκίας καὶ μάστιγι ἐλαύνει διὰ πάσης τῆς κώμης· οὐδενὸς γὰρ ἐλέους τιγχάνει ἡ τῆς αἰδοῦς κατακοίνωσις, οὐδ' ἂν κάλλει τις ἔτι, ἢ ἡλικία, ἢ πλούτῳ γαμέτην· εὖροιτο. Οὐδεὶς γὰρ ἐκεῖ ταῖς ιακίαις ἐπιγελαῖ, οὔτ' αἰῶνος ἔθος ἀποκαλεῖται τὸ φθεῖρην κα φθεῖρεσθαι⁴). Ἔτι δ' ἄμεινον αἱ πόλεις ἐκεῖναι διάγουσιν, ἐν αἷς παρθένοι μόνον γαμοῦνται⁵), καὶ τῶν ἅπαξ γιγνομένων ἐστὶ συνεύνου ἐλπίς καὶ ὑπόσχεσις⁶). ὥς γὰρ ἐν μόνον σῶμι καὶ ζωὴν μίαν ἔχουσιν, οὕτω καὶ ἀνδρὶ ἐνὶ μόνῳ συζεύγνυται, ἵνα πρὸς μηδὲν ἔτι σκοπῶσι, μηδέ τινος πλέον ἐπιθυμῶσιν,

bus nova nupta comatur; sed boves et frenatum equum et scutum cum framea gladioque. In hæc munera uxor accipitur, atque invicem ipsa armorum aliquid viro affert. hoc maximum vinculum, hæc arcana sacra, hos coniugales Deos arbitrantur. Ne se mulier extra virtutum cogitationes extraque bellorum casum putet, ipsis incipientis matrimonii auspiciis admonetur, venire se laborum periculorumque sociam, idem in pace, idem in prælio passuram ausuramque. Hoc iuncti boves, hoc paratus equus, hoc data arma denuntiant. Sic vivendum, sic pereundum: accipere se, quæ liberis inviolata ac digna reddat, quæ nurus accipiant, rursusque ad nepotes referant.

XIX.

Ergo septæ pudicitia agunt, nullis spectaculorum illecebris, nullis conviviorum irritationibus corruptæ: Litterarum secreta viri pariter ac feminæ ignorant. Paucissima in tam numerosa gente adulteria; quorum pœna præsens, et maritis permissa. Accisis erinibus, nudatam, coram propinquis expellit domo maritus, ac per omnem vicum verbere agit; publica enim pudicitiae nulla venia; non forma non ætate, non opibus maritum invenerit. Nemo enim illic vitia ridet nec, corrumpere et corrumpi, saeculum vocatur. Melius quidem adhuc eæ civitates, in quibus tantum virgines nubunt, et cum spe votoque uxoris semel transigitur. Sic unum accipiunt maritum quo modo unum corpus unamque vitam, ne ulla cogitatio ultro, ne longior cupiditas, ne tamquam maritum, sed tamquam matrimonium ament. Numerum liberorum finire, aut quemquam ex agnatis ne-

ὥσπερ δὴ γαμέτην μᾶλλον ἢ γάμον φιλοῦσαι. Τὸν δ' ἀριθμὸν τῶν τέκνων ὅροις περιλαβεῖν ἢ τινα τῶν ἐπιγενῶν παίδων ἀποσκευάσασθαι ἀνοσιούργημα κρίνεται παρ' αὐτοῖς⁶). καὶ μείζον ἐκεῖ τὰ χρηστὰ ἦθη, ἢ παρ' ἐτέροις οἱ ἀγαθοὶ νόμοι δύνανται.

Κ'.

Ἐν οἴκῳ παντὶ γυμνοί¹) καὶ αὐχμηροὶ εἰς οὕτως ὑπερφυῖ τρέφονται μέλη καὶ σώματα, οἷα θαυμάζομεν. Τῶν δὲ μητέρων αὐτὴ ἐκάστη θηλάζει τὰ ἑαυτῆς, οὐ θεραπεύουσιν οὔτε τροφοῖς ἐπιτρέπουσα· οὐδέ τισι κατὰ τὴν τροφήν ἡδουπαθήμασι διαγνοίης ἂν τοῦ δούλου τὸν κύριον²). Ἐν μέσῳ γὰρ τῶν αὐτῶν βοσκημάτων κάπῃ τοῦ αὐτοῦ διάγουσι χοῦ, ἕως ἂν ἡ ἡλικία τὸν ἐλεύθερον διακρίνῃ καὶ ἡ ἀρετὴ δοκιμάσῃ. Ὅψε τοῖς νέοις ἀφροδισίων ἀπτεσθαι εἰθίσται, καὶ παρὰ τοῦτο ἀνεξάντλητος ἡ ἡβὴ αὐτοῖς³). Οὐδ' αἱ παρθέναι σπεύδουσι πρὸς γάμον⁴). ἀλλὰ παραπλησία μὲν ἑκατέρων ἡ νεότης, παραπλήσιον δὲ τὸ τοῦ σώματος μέγεθος· ὅμοιοι μίγνυνται⁵) καὶ τοῖς σώμασιν εὐρωστοί, καὶ τοῖς γονεῦσι τὴν εὐρωστίαν τὰ τέκνα ἐμφέρεται. Τοῖς τῆς ἀδελφῆς υἱοῖς ἴση μοῖρα παρὰ τῷ θείῳ καὶ παρὰ τῷ πατρί⁶). εἰπὶ δ' οἱ ἱερώτερον καὶ ἰσχυρότερον τοῦτον ἡγοῦνται συγγενείας δεσμόν, κἂν τῷ λαμβάνειν ὁμήρους τοιοῦτους μάλιστα ἀπαιτοῦσιν, ὥς ἂν καὶ τὴν τῶν διδόντων διάνοιαν βεβαιωτέραν καθιστάντας καὶ τὸν οἶκον ἐπὶ πλεῖον καταλαμβάνοντας. Κληρονόμοι δὲ καὶ διάδοχοι τὰ ἴδια ἐκάστω τέκνα· οὐδὲ γράφεται διαθήκη. Εἰδὲ μὴ ἔστι τέκνα, οἱ ἔγγιστ' ἐκείνοις κληρονομοῦσιν· ἀδελφοί, πατράδελφοι, μητράδελφοι⁷). Ὅσῳ δὲ πλείους οἱ συγγενεῖς καὶ ὁ τῶν κηδεστῶν ἀριθμὸς μείζων, τόσῳ χαριέστερον τὸ γῆρας αὐτοῖς· οὐδέ τι ὄφελος ἀτεκνίας⁸).

ΚΑ'.

Ὅσπερ φιλίας πατρὸς ἢ τῶν γένει προσηκόντων, οὕτω καὶ ἔχθρας ἀναγκαῖον αὐτοῖς ἀναιρεῖσθαι¹). οὐδ' ἀδιάλλακτοι

care flagitium habetur; plusque ibi boni mores valent, quam alibi bonæ leges.

XX.

In omni domo nudi ac sordidi in hos artus, in hæc corpora, quæ miramur, excrescunt. Sua quemque mater uberibus alit, nec ancillis ac nutricibus delegantur. Dominum ac servum nullis educationis deliciis dignoscas. Inter eadem pecora, in eadem humo degunt, donec ætas separet ingenuos, virtus agnoscat. Sera iuvenum Venus, eoque inexhausta pubertas. nec virgines festinantur; eadem iuventa, similis proceritas, pares validæque miscentur, ac robora parentum liberi referunt. Sororum filiis idem apud avunculum, qui apud patrem honor. Quidam sanctiorem artiolemque hunc nexum sanguinis arbitrantur, et in accipiendis obsidibus magis exigunt; tamquam ii et animum firmitus et domum latius teneant. Heredes tamen successoresque sui cuique liberi, et nullum testamentum. Si liberi non sunt, proximus gradus in possessione fratres, patrui, avunculi. Quanto plus propinquorum, quo maior affinium numerus, tanto gratiosior senectus; nec ulla orbitatis pretia.

XXI.

Suscipere tam inimicitias, seu patris, seu propinqui, quam amicitias, necesse est; nec implacabiles durant.

αὐται διαμένουσι· καὶ φόνον γὰρ ῥητῶ ὑποζυγίων καὶ βο-
σκημάτων ἀριθμῶ ἔστιν ἀφοσιώσασθαι²⁾ καὶ πᾶς ὁ οἶ-
κος δίκην λαμβάνει³⁾. Τοῦτο δ' ὠφέλιμον τῷ κοινῷ· αἱ γὰρ
ἔχθραι μετ' ἐλευθερίας κινδυνωδέστεραι⁴⁾. Πρὸς δ' ἐστιάσεις
καὶ ξενίας οὐδὲν ἄλλο γένος προθυμότερον ἔχει· θνητῶν γὰρ
ὄντιναοῦν τῆς στέγης εἶργειν ἀθέμιτον κρίνεται, ἀλλ' ἕκα-
στος ἐκ τῶν ὑπαρχόντων δεῖπνον παρασκευάσας ξενίζει. Τού-
των δ' ἀπολιπόντων, ὁ μέχρι τοῦδε ξενოდόχος, ὁδηγὸς εἰς ξε-
νοδοχίαν καὶ συνοδίτης γίνεται· ἄμφω δ' εἰς τὴν ἀγχιθύρον
οἰκίαν ἄκκλητοι ἔρχονται καὶ ἄνευ διακρίσεως ὁμοίως φιλαν-
θρώπου ὑποδοχῆς ἀξιοῦνται· οὐδεὶς γὰρ ἔς γε ξενίαν τὸν γνώ-
ριμον καὶ μὴ γνώριμον διαστέλλεται. Ἀπιόντι δ' ἔθος ἐστὶ
διδόναί, εἴτι αἰτήσεις· καὶ εἰς τὸ ἀντατεῖν δ' οὐχ ἥττόν
εἰσιν εὐπετεῖς. Χαίρουσι δὴ δώροις· ἀλλ' οὔτε τῷ διδόναι
χάριν τινὶ κατατίθεσθαι οἶονται, οὔτ' αὐτοὶ τῶν εἰλημμένων
χάριν γινώσκουσιν. Ἡ δὲ τῶν ξένων πρὸς ἀλλήλους ὁμι-
λία φιλόφρων⁵⁾.

ΚΒ'.

Εὐθύς ἔξ ὕπνου, ὃν πόρρω τῆς ἡμέρας ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ
παρατείνουσι, λούεσθαι εἰώθασι θερμῷ μάλιστα ὕδατι, ἅτε
τοῦ χειμῶνος παρ' αὐτοῖς τὸ πλεῖστον κατέχοντος· λελουμέ-
νοι δὲ τροφῆς ἄπτονται ἐπ' ἰδίας ἕκαστος καθήμενος ἔδρας
καὶ ἰδίαν τράπεζαν ἔχων προτεθειμένην. Εἴτα δ' ἐπὶ τὰ ἐαυ-
τῶν ἔργα, οὐχ ἥττον δὲ καὶ εἰς τὰ συμπόσια ἔνοπλοι ἔρχον-
ται· οὐδενὶ δ' ὄνειδος τῇ ἡμέρᾳ τὴν νύκτα συνάπτειν πίνοντι.
Ἐριδες δὲ συχναὶ ἐν αὐτοῖς γιγνόμεναι, ἅτε οἰνόφλυξι¹⁾, σπα-
νίως μέχρι λοιδοριῶν χωροῦσι, τὰ δὲ πολλὰ εἰς φόνον ἀπο-
λήγουσι καὶ πληγὰς. Ἀλλὰ καὶ περὶ ἐχθρῶν καταλλαγῆς,
καὶ περὶ τοῦ κηδεστίας συνάψαι καὶ καταστήσασθαι ἡγεμό-
νας, καὶ περὶ πολέμου δὲ καὶ εἰρήνης ὥς τὰ πολλὰ ἐν συμπο-
σίοις βουλευόνται, ὥσπερ τῆς ψυχῆς ἐν οὐδενὶ καιρῷ ἄλλω
οὔτε πρὸς τὰ ἀπλᾶ καὶ εὐθέα βουλευόμενα μᾶλλον πεφυκίας

Luitur enim etiam homicidium certo armentorum ac pecorum numero, recipitque satisfactionem universa domus, utiliter in publicum, quia periculosiores sunt inimicitiae iuxta libertatem. Convictibus et hospitiis non alia gens effusius indulget. Quemcumque mortalium arceret tecto, nefas habetur: pro fortuna quisque apparatus epulis excipit. Cum defecere, qui modo hospes fuerat, monstrator hospitii et comes. proximam domum non invitati adeunt, nec interest; pari humanitate accipiuntur. Notum ignotumque, quantum ad ius hospitii, nemo discernit. Abeunti, siquid poposcerit, concedere moris; et poscendi invicem eadem facilitas. Gaudent muneribus; sed nec data imputant, nec acceptis obligantur. Victus inter hospites comis.

XXII.

Statim e somno, quem plerumque in diem extrahunt, lavantur, sæpius calida, ut apud quos plurimum hiems occupat. Lauti cibum capiunt: separatæ singulis sedes et sua cuique mensa. Tum ad negotia, nec minus sæpe ad convivia procedunt armati. Diem noctemque continuare potando nulli probum. Crebræ, ut inter vinolentos, rixæ raro conviciis, sæpius cæde et vulneribus transiguntur. Sed et de reconciliandis invicem inimicis et iungendis affinitatibus et asciscendis Principibus, de pace denique ac bello, pterumque in conviviis consultant: tamquam nullo magis tempore aut ad simplices cogitationes pateat animus, aut ad magnas incalescat. Gens non astuta, nec callida, aperit adhuc secreta pectoris licentia ioci. Ergo detecta et nuda om-

ἀναπεπτάσθαι, οὔτε πρὸς τὰ μεγάλα μᾶλλον ἀναθερμαίνεισθαι· γένος γὰρ οὐ ποικίλον οὔτε πανοῦργον, χρώμενον τῇ τοῦ παίζειν ἀδείᾳ, τὰ τοῦ στήθους ἐστόδε ἄδυστα διανοίγνυσιν. Οὕτω δὴ προφανῆς καὶ γυμνὴ ἐκάστου ἡ διάνοια γενομένη τῇ ἐπιούσῃ ἐπιδιαγιγνώσκεται, καὶ τῶν καιρῶν ἐκατέρῳ τὸ προσῆκον τηρεῖται· κοινολογοῦνται μὲν γὰρ πρὸς ἀλλήλους, ὅτε οὐκ οἶδασι προσποιεῖσθαι· διαγιγνώσκουσι δέ, ὅτ' αὐτοῖς οὐ δυνατόν ἀμαρτεῖν⁴).

ΚΓ'.

Ποτὸν αὐτοῖς χυμὸς ἐκ κριθῆς ἢ σίτου, ἐζυμωμένος εἰς τινα τοῦ οἴνου ἐμφέρειαν¹). οἱ δὲ ταῖς ὄχθαις τοῦ ποταμοῦ προσοικοῦντες καὶ οἶνον ὠνοῦνται²). Τροφή δ' ἀπλῇ· ἄγρια μῆλα, κρέας προσφάτου θηρός, ἢ γάλα πηκτόν. Ἄνευ σκευασίας καὶ καρυκευμάτων ἀποπιμπλάσι τὴν πείναν· πρὸς δίψαν δ' οὐχ ὁμοίως εἰσὶν ἐγκρατεῖς· εἰ γὰρ τῇ φιλοποσίᾳ αὐτῶν χαριζόμενος ἐγγχείς, ὅσου ἐπιθυμοῦσι, ῥᾶον ἂν οἶνοφλυγίᾳ ἡττηθεῖεν ἢ ὅπλοις³).

ΚΔ'.

Γένος θεαμάτων ἐν παρ' αὐτοῖς καὶ ἐν συλλόγῳ παντὶ τὸ αὐτό. Νέοι γυμνοί, οἷς παιδιὰ τοῦτο, εἰς μέσον ξιφῶν ἀνατεταμένων καὶ δορατίων προβεβλημένων ὀρχούμενοι ἄλλονται¹). Καὶ ἡ μὲν ἄσκησις τέχνην, ἡ δὲ τέχνη κόσμον παρεσκεύασεν· οὐ μὲν τοι ἐπὶ κέρδει ἢ μισθῷ²) τοῦτο ποιοῦσι), καὶ τοι τῆς παρατόλμου παιδιᾶς ὄφελός τι γίγνεται, ἡ τῶν θεωμένων ἡδονή. Τῇ δὲ κυβεῖα³) νήφοντες καὶ ἐν σπουδῇ, ὃ θαυμάζειν ἄξιον⁴), χρῶνται, πρὸς τὸ κερδαίνειν ἢ ἀπολλύναι οὕτω φιλοκινδύνως ἔχοντες, ὥστε, ἐπειδὰν πάντα τὰ ὑπάρχοντα ἀπολίπη, ἐσχάτῳ βόλῳ τὴν ἐλευθερίαν αὐτὴν καὶ τὸ σῶμα διακυβεύειν. Ὁ δ' ἡττηθεὶς ἐκουσίαν ὑποδύεται δουλείαν· καὶ περ δὲ νεώτερος καὶ ῥώμῃ σώματος ὑπερφέρων, δεῖσθαι ἀνέχεται καὶ πιπράσκεισθαι. Οὕτω βέβαιον ἐν πράγματι φαύλῳ τὸ ἦθος, ὃ αὐτοὶ πίστιν ἀποκαλοῦσι. Καὶ τοὺς

nium mens postera die retractatur, et salva utriusque temporis ratio est. Deliberant, dum fingere nesciunt; constituunt, dum errare non possunt.

XXIII.

Potui humor ex hordeo aut frumento, in quandam similitudinem vini corruptus. Proximi ripæ et vinum mercantur. Cibi simplices: agrestia poma, recens fera, aut lac concretum. Sine apparatu, sine blandimentis, expellunt famem. Adversus sitim non eadem temperantia. Si induleris ebrietati, suggerento quantum concupiscunt, haut minus facile vitiis, quam armis, vincentur.

XXIV.

Genus spectaculorum unum atque in omni cœtu idem. Nudi iuvenes, quibus id ludicrum est, inter gladios se atque infestas frameas saltu iaciunt. Exercitatio artem paravit, ars decorem; non in quæstum tamen, aut mercedem, quamvis audacis lasciviæ pretium est voluptas spectantium. Aleam (quod mirere) sobrii inter seria exercent, tanta lucrandi perdendive temeritate, ut, cum omnia defecerunt, extremo ac novissimo iactu de libertate et de corpore contendant. Victus voluntariam servitutem adit: quamvis iuvenior, quamvis robustior, alligari se ac venire patitur. ea est in re prava pervicacia: ipsi fidem vocant. Servos conditionis huius per commercia tradunt, ut se quoque pudore victoriæ exsolvant.

μὲν τοῦτον τὸν τρόπον δουλεύοντας ἀπεμπολῶσι, τῆς ἀπὸ τῆς νίκης αἰσχύνης σφᾶς αὐτοὺς ἀπαλλάττοντες.

ΚΕ΄.

Τοῖς δ' ἄλλως δουλεύουσιν οὐχ ὡς ἡμεῖς χρῶνται, ἔργα τοῖς οἰκέταις διορίζμενοι· ἀλλ' ἕκαστος τούτων ἰδίαν ἔχει οἰκίαν τε καὶ ἐστίαν. Καὶ ὁ μὲν δεσπότης μέτρον σίτου, ἢ βοσκημάτων, ἢ ἱματίων ἀριθμόν, ὥσπερ γεωμῶρφ ἐπιτάσσει ἕκαστῳ, ὁ δὲ δοῦλος ἐς ταῦθ' ὑπακούει ἐκείνῳ· τὰ δὲ κατ' οἶκον ἔργα ἢ γυνὴ καὶ τὰ τέκνα ἐξυπουργοῦσι. Μαστιγοῦν δοῦλον καὶ πέδαις καὶ ἐργασίᾳ βαρυτέρα κολάζειν σπάνιον. Κτείνειν δ' εἰώθασιν οὐκ αὐστηρίᾳ κολάσεως, ἀλλ' ὀρμῇ θυμοῦ, ὥσπερ πολέμιον· πλήν ὅσον ἀτιμωρητὶ (τὸν δοῦλον κτείνουσιν). Οἱ ἀπελεύθεροι οὐ πολὺ τι τῶν δούλων ὑπερτεροῦσι· σπανίως μὲν γὰρ ἐν οἴκῳ λόγου τινὸς ἀξιοῦνται, οὐδέποτε δ' ἐν τῇ πόλει, πλήν γε δὴ παρὰ τοῖς μὴ αὐτονομουμένοις ἔθνεσιν· ἐκεῖ γὰρ καὶ τῶν ἐλευθέρων καὶ τῶν εὐγενῶν ὑπερναβεβήκασιν. Παρὰ δὲ τοῖς ἄλλοις τὸ τοὺς ἀπελευθέρους ἐν ἥττονι μοίρᾳ ποιεῖσθαι ἐλευθερίας ἐστὶ τεκμήριον⁸).

ΚΣ΄.

Τὸ ἐπὶ τόκῳ δανείζειν καὶ ἀνατοκίζειν¹) παντελῶς ἀγνοοῦσι²) καὶ διὰ τοῦτο μᾶλλον φυλάττονται ταῦτα ἢ εἰ ἀπειρήτο³).

Οἱ ἀγροὶ ὑπὸ δῆμων ὅλων κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν ἑκάστῳ γεωργῶν καταλαμβάνονται· οἱ δ' ἔπειτ' αὐτοὺς πρὸς ἀλλήλους κατὰ τὴν ἑκάστου ἀξίαν διανέμονται⁴). Εὐμαρῇ δὲ ποιεῖ τὴν διανομὴν ἢ τῶν πεδίων εὐρυχωρία. Τὰς ἀρούρας κατ' ἔτος ἀμείβουσι καὶ ἀγρὸς περιλείπεται⁵). Οὐ γὰρ πρὸς τὴν τῆς γῆς εὐφορίαν τε καὶ εὐρυχωρίαν τῷ (περὶ τὴν γεωργίαν) πόνῳ διαμιλλῶνται, μηλῶνας φυτεύοντες, καὶ λειμῶνας ἀποτεμνόμενοι, καὶ κήπους ἀρδεύοντες, ἀλλὰ λήϊα μόνον τὴν γῆν ἀπαιτοῦσι. Διὸ καὶ τὸν ἐνιαυτὸν οὐκ εἰς ἴσας ἡμῖν ὥρας διαιροῦσιν· ἀλλὰ χειμῶνος μὲν καὶ ἥρος καὶ θέ-